

Ferhenga

Kurdiya(*Kurmancî*) -*Farisî*

٢٧٠٠٠ peyv

Elî **PAKSÊRÊŞT**, Şehnaz **OMERZADE**

Haşim **MEHMÛDÎ**, Sarya **ARAN**,
Karwan **KOÇER**, Mesûr **ŞEMSÎ**,

Nasir **ECEMÎ**, Mohsin **QULÎZADE**,
Şîrîn **DOLETPÛR**, Kejal **PADAŞ**,
Efsûn **YÛSIFÎ**

Kurmancî / ١

*Pêşkêş bo ruhê Celadet Bedirxan, zimannasê
mezin û danerê rîya nû ya Kurdîya Kurmancî .*

تقديم به روح جلايت بدرخان زبانشناس بزرگ و بنيانگذار راه
نوین کردی کرمانجی

A

A din	یکی دیگر / دیگری / بعدی
A kesî lê hatin	خوش شانس بودن
A niha	حالا / اکنون
A paşîn	آخری
A pêşîn	اولی
A piştî wî / wê	بعدی
A wilo	آن طور
A wisan	آن طور
A xwe li yekî/ê kirin yek	علیه کسی
همدست شدن	
Abadîn	آباد / مربوط به آبادانی
Abajûr	آبازور
Abakus	چرتکه
Abal bûn	واژگون شدن
Abal	واژگون / واژگون شده
Aban	بیگانه / ناشناس
Abanî	بیگانگی / ناشناخته بودن
Abegîne	شیشه / جام
Abone	آبونه / اشتراک
Abone	مشترک / اعانه دهنده
Abonetî	آبونمان / اشتراک
Aboneyî	آبونمانی / اشتراک
Abonman	آبونمان / اشتراک
Abor	معیشت / گذران
Aborandin	گذران کردن / امرار معاش کردن
Aborî	اقتصادی / اقتصاد
Aborîn	گذران / امرار معاش
Aborînas	اقتصاددان / کارشناس اقتصادی
Aborînasî	اقتصاد شناسی
Aborîzan	اقتصاددان / کارشناس اقتصادی
Abrû	آبرو
Abrû	آبرو / حیثیت

Abû	کسی که مورد تجاوز واقع شده / قربانی
Abûr	آبرو / شرم و حیا
Abûra yekî birin	آبروی کسی را بردن
Abûtî	هتک حرمت / آبروریزی
Ac	عاج فیل
Aca diran	عاج/دندان
Açar	آچار
Acente	دستور کار / برنامه کار
Açer	آچار
Acil	فوری / اضطراری
Aciz bûn	ناراحت شدن / بیزار شدن
Aciz kirin	اذیت کردن / ناراحت کردن
Aciz	ناراحت / کسل / عاجز
Acizayî	عاجز بودن / ناراحتی
Acizbûyî	ناراحت
Acizî	ناراحتی / بیماری / از خود بیزاری
Acizker	اذیت کننده
Acûr	آجر / ترشی
Acûr	نوعی صیفی جات
Acûrfiroş	آجر فروش
Acûrfiroşî	آجر فروشی / سفال فروشی
Acûs	زشت / عجوزه
Acûsî	زشتی
Adan	تغذیه / برکت
Adanî	برکت / فزونی
Adar	ماه کردی برابر با مارس
Adav	ورم / التهاب / آماس
Ade kirin	علف هرز را کندن
Aded	عادت
Adekirî	زمین عاری از علف هرز
Adem û Hewa	آدم و هوا
Adem	آدم / انسان
Ademî	فرزند آدم/آدمی

Ademîzad	آدمیزاد	Afirînek	مخلوق / آفریده
Adepte	سازگاری / وفق	Afirînen	آفریننده
Adepteker	سازگار دهنده	Afirînenetî	آفرینندگی
Adeptor	تطبيق دهنده	Afirîner	آفریننده
Ader	اصیل / نجیب زاده / با اصالت	Afirînerî	خلاقیات
Aderî	اصالت	Afirîş	فطرت
Adet kirin	عادت کردن	Afirîşî	فطری
Adet	عادت / رسم و رسوم	Afirr	آخر
Adetî	عادت‌ی / مرسوم / رایج	Afiş	اعلان / آگهی
Adetkî	آداب و رسوم جامعه / عادت‌ی	Afiyet	عافیت / سلامتی
Adetparêz	محافظه کار	Afret	زن / عیال
Adetperest	محافظه کار	Afrîka	آفریقا
Adî	عادی	Afrîkî	آفریقایی
Adî	جانداران کوچک سمی	Afsûn	افسون / جادو
Adil bûn	عادل بودن / دادگر بودن	Aftawe	آفتابه / ظرف آب
Adil	عادل	Afû	عفو
Adodik	کاردک	Afxanistan	افغانستان
Adres	نشانی	Aga	آگاه / مطلع
Afat	آفت	Agah	آگاه / دانا / باخبر
Aferîde	آفریده / مخلوق / مصنوع	Agahdar bûn	باخبر شدن / آگاه بودن
Aferîdigar	آفریدگار / خالق	Agahdar bûn	مطلع شدن / آگاهی یافتن
Aferîn	آفرین	Agahdar kirin	مطلع ساختن / آگاهی دادن
Afet	آفت / بیماری / بحران	Agahdar	آگاه / باخبر
Afetjenî	آفت زده	Agahdarî	اطلاعیه / هشدار
Afgan	افغان / اهل کشور افغانستان	Agahî dan	اطلاع دادن
Afganî	افغانی	Agahî hilanîn	خبر گرفتن / مطلع شدن
Afir	آخر	Agahî pê dan	مطلع ساختن / آگاهی دادن
Afiran	مخلوق / آفریده	Agahî standin	خبر گرفتن / مطلع شدن
Afirandêr	آفریدگار	Agahî	آگاهی / اطلاع
Afirandî	درست شده / مخلوق	Agahname	دفتر یادداشت
Afirandin	آفریدن / درست کردن	Ageh bûn	هوشیار شدن / آگاه شدن
Afirîn	آفریدن / آفرینش	Ageh	پیام / اعلام
Afirîn	خلق شدن / ساخته شدن	Agahdar kirin	اعلام کردن / به اطلاع رساندن

Agehdar	آگاه‌دار / مطلع / خبردار	Agirbest ragihandin	اعلام آتش بس کردن
Agehdarî	اعلامیه/اطلاعیه	Agirbest	آتش بس / آتش‌نشانی
Agehdarî	آگاهی	Agirdank	آتشدان
Agehî	آگاهی	Agirdar	آتشی/ آتشین
Agehker	خبررسان / پیام‌رسان	Agirdiz	باروت
Agihandin	مطلع کردن	Agirê nivtemirî	آتش زیر خاکستر
Agihîn	مطلع شدن	Agirê qoçan	آتش کنده درخت
Agir barandin	آتش باراندن / بمباران کردن	Agirê qurman	آتش کنده درخت
Agir berdan nav	تفرقه افکندن	Agirê Xwedê	فرز و زرنگ/آتشپاره
Agir berdan	آتش روشن کردن/ آتش زدن	Agirgir	آتش گیر/ حساس به آتش
Agir berdan	آتش زدن	Agirî	آتشین/ نام کردی آرات
Agir bi erdê xistin	تفرقه انداختن	Agirîn	آتشفشانی
Agir dadan	شعله ور کردن / آتش روشن کردن	Agirkuj	آتش نشان
Agir dadan/hilkirin	آتش زدن/ به آتش کشیدن	Agirkujî	آتش نشانی
Agir demirandin	آتش را خاموش کردن	Agirkujîtî	آتش نشانی
Agir geş kîrin	به آتش دامن زدن	Agirnak	آتشی / حساس به آتش
Agir girtin	آتش گرفتن	Agirparêz	آتش پرست
Agir hilkirin	آتش روشن کردن / آتش زدن	Agirparêzî	آتش پرستی
Agir jê barîn	خیلی خشمگین بودن/خیلی	Agirperes	آتش پرست
زرنگ بودن		Agirperesî	آتش پرستی
Agir kîrin	آتش روشن کردن	Agirperest	آتش پرست
Agir kuştin	آتش خاموش کردن	Agirperestî	آتش پرستی / زرتشتی
Agir lêdan	آتش زدن	Agirtemêr	آتش خاموش کن
Agir lêxistin	آتش زدن	Agirtemerî	آتش خاموش کردن
Agir pê xistin	به آتش کشاندن / آتش زدن	Agirvan	مسؤل آتش
Agir tê berbûn	آتش گرفتن	Agirvan	مسول آتش
Agir tê de bûn	شهوئی/حشری بودن	Ah û wah	آه و ناله
Agir	آتش	Ah	آه / ناله
Agir	آتش	Aheng	آهنگ
Agirbar	آتشفشان / آتشین	Ahenga deman	(هماهنگی زمان (دستور
Agirber	آتشبار	Ahenga raweyan	(هماهنگی وجه ها (دستور
Agirbes îlan kîrin	آتش بس اعلام کردن	Ahengdar	آهنگین
Agirbes	آتش بس	Ahengdarî	ریتم / آهنگ داری

Ahengsazî	آهنگسازى	Ajotin	راندنگى كردن / راندن / پيش بردن
Ahênî/ahîmî	درد/عذاب	Ajût	بانگ / غريو / فرياد
Aheste	آهسته/آرام	Ajûtin	فرياد زدن / درخواست كمك كردن
Ahid	گواهى / شهادت	Akademî	آكادمى/ فرهنگستان
Ahidî	گواهى / شهادت	Akademîk	آكادمىك/علمى
Ahû	آهو/غزال	Akademîker	اهل آكادمى
Aîle	خانواده	Akademîsyen	اهل آكادمى
Aj	جوانه	Akam	عاقبت انجام / نتيجه /
Ajal	جانور حيوان /	Akincî bûn	ساكن شدن/ مقيم شدن
Ajaldar	دامدار	Akincî	ساكن / اهل
Ajaldarî	دامدارى	Akincî	ساكنين/ مقيم
Ajalî	حيوانى/غيرانسانى	Akmeî	نام رقصى در كردى شمال
Ajalnas	/حيوان شناس جانورشناس	Akordeon	آكاردىون
Ajalnasî	حيوان شناسى/جانورشناسى	Akordeonjen	نوازنده آكاردىون
Ajan	جاسوس / عامل	Ako	قله
Ajanda	دستور كار / سرلوحه	AKP	حزب عدالت و توسعه تركيه
Ajanî	جاسوسى/عامل بودن	Akre	شهرى در كردستان عراق
Ajans	خبرگزارى / اژانس	Akrobasî	بندبازى
Ajansa Nûçeyan	خبرگزارى	Akrobat	بندباز
Ajantî	جاسوسى / عامل بودن	Aksesiwar	قطعات يدكى
Ajar	سبزينه يونجه	Aktîf	فعال
Ajar	نسل / نسب	Aktor	هنرپيشه مرد
Ajarnas	نسب شناس / نسل شناس	Aktrîs	هنرپيشه زن
Ajarnasî	علم نسب شناسى	Aktrîsî	هنر پيشگى
Ajda	جوانه زدن	Aktualîte	خبرروز
Ajne kirin	شنا كردن	Aktuel	بحث روز/خبر روز
Ajnê kirin	شنا كردن	Akustîk	اكوستيك
Ajnê	شنا	Akvaryûm	آكواريوم
Ajneber	شناگو/املوان	Ala	پرچم / بيرق
Ajokar	راننده	Alagir	پرچمدار
Ajokarî	رانندگى	Alahilgir	پرچمدار
Ajoker	راننده	Alakêş	پرچمدار/ جلو دار
Ajoname	گواهينامه رانندگى	Alale	آلاه

Alan dan	منعکس شدن/بازتابیدن	Alî kirin	کمک کردن/مساعدت کردن
Alan	یک قهرمانان افسانه ای کردی	Alî	جهت / طرف/زمینه
Alan	بازتاب/انعکاس	Alîdar	طرفدار/حامی
Alandî	پیچیده شده / تابانده شدن	Alif kirin	علوفه دادن دام‌ها/ خوراک دادن دام
Alandin	پیچاندن / بانداپیچی کردن	Alif	علف / علوفه / خوراک احشام
Alarm	هشدار	Alifê vala	بی ثمر/ نازا
Alaş kirin	با شاخ و برگ پوشاندن	Alîgir	طرفدار/هوادار/پشتیبان
Alaş	شاخ و برگ درخت	Alîgirî	طرفداری/هواداری
Alastin	لیس زدن	Alîk	علوفه / نوعی پرندۀ کوچک
Alastin	لیسیدن/ زبان کشیدن	Alîkar bûn	(کمک بودن) شدن/همکار
Alav	شعله آتش / ابزار / وسیله	Alîkar	همکار/ دستیار
Alayî	لشکر / سپاه	Alîkar	کمک/ طرفدار / پشتیبان
Alayîş	آلایش / خودنمایی	Alîkarî kirin	همکاری کردن/طرفداری کردن
Alaz	/ قصد / هدف آرمان	Alîkarî	کمک / یاری
Alazdar	هدفمند / با قصد	Alîkêş	طرفدار / بی‌همتا
Alazî	قصد / هدفمندی	Alim	عالم / دانشمند
Albalû	آلبالو	Alimî	عالم بودن
Albûm	آلبوم	Alîn	به دور چیزی پیچیدن / پیچیدن
Alçîmeka hespê	آرواره تختانی اسب	Alîn	پیچیدن به دور
Alem	عالم / جهان / گردون	Alinc	تصفیه
Alemdar	جهاندار	Alînegir	بی طرف/خنثی
Alemî	جهانی	Alînegirî	بی طرفی
Alênc	عصرانه دام	Alînok	مزرعه نخود
Alerjî	حساسیت	Aliqandin	آویزان کردن
Alês	لیس	Aliqîn	به مانعی برخورد کردن/ آویزان شدن
Alêsek	شکمو/لیس زن/ کاسه‌لیس	Alîsor	گلایه/امرود
Alêstin	لیسیدن	Alîstin	لیسیدن
Alet	آلت / ابزار	Alîyan	پیچیدن به دور
Aletên çandiniyê	ادوات کشاورزی	Alizandin	به هم چسبیدن/درهم کردن
Alewî	علوی	Alizîn	درهم شدن / به هم پیچیدن
Alfabe	الفبا	Alkan	موج
Alfabêtîk	الفبایی	Alkol	الکل نوشیدنی الکلی
Alî girtin	جانبداری کردن	Alkoldar	الکلی

Alkolfiroş	مشروب فروش	Alûle	کوچه، خیابان، سالن یا راهروی تنگ و باریک
Alkolîk	الکلی/مشروب خوار	Alûme	نرم کام
Alkolvexwer	مشروب خوار/الکلی	Amac	هدف
Alkuşta	نوعی رقص مردانه	Amad	اراده
Alman	آلمان	Amade bûn	آماده شدن/حاضر شدن
Almanî	آلمانی / زبان آلمانی	Amade kirin	آماده کردن/تهیه کردن
Almaniya	آلمان	Amade	آماده / حاضر
Almankî	زبان آلمانی	Amadebaş îlan kirin	آماده باش اعلام کردن
Almas	الماس	Amadebaş	حالت آماده باش
Almast	الماس	Amadehî	آماده بودن/آمادگی
Almastî	الماسی	Amadekar	مهیا کننده / درست کننده
Almaz	الماس	Amadekarî	آماده کاری/حاضری
Alonek	آلونک/آلاچیق	Amadekar	مولف / آماده کننده
Aloz	ناآرام/درگیر	Amadeker	مولف /آماده کننده
Alozdar	گرفتار/ بحرانی	Amadeyî	آمادگی
Alozî	درگیری/شلوغی / بی نظمی	Amaje	اشاره نشانه/
Alozîfî	گرفتاری/بحران	Amaje kirin	اشاره کردن / صحبت کردن
Aloziyan	درگیر شدن/ ناآرام شدن	Amaje	اشاره
Alozkar	بحران ساز/ دردسر ساز	Aman	ظرف
Alqût	یاقوت	Amanc	هدف
Alqut	یاقوت	Amandank	قفسه ظروف آشپزخانه
Alt bûn	شکست خوردن	Amane	صاحب هدفی بزرگ
Alt	شکست	Amane	هدف زندگی
Altax	سخن چین/جاسوس	Amanşo	اسکاج
Altaxî	سخن چینی/جاسوسی	Amanşoyî	ظرف شستن
Altdar	برنده/پیروز	Amar	آمار / سرشماری
Alternatîf	جایگزین/آلترناتیو	Amas	آماس / التهاب / ورم
Altidarî	پیروزی	Amator	آماتور/غیر حرفه ای
Altker	پیروز	Amatorî	غیر حرفه ای بودن
Alû	آلو	Ambar	انبار
Alûçe	آلوچه	Ambargo	تحریم
Alûle	بن بست	Amblem	نشانه/آرم
Alûle	بی عار/ بی غیرت	Ambûlans	آمبولانس

Amed	نام قدیمی دیاربکر	Ana	حالا/اکنون
Amedîyê	نام شهری در ترکیه	Anadolû	آناتولی
Amêr	ابزار / وسیله	Anaka	حالا/اکنون
Amerîkan	آمریکایی	Analîst	تحلیلگر
Amêrîkaya Bakûr	آمریکای شمالی	Analîtîk	تحلیلی
Amêrîkaya Başûr	آمریکای جنوبی	Analîz kirin	تحلیل کردن / تجزیه کردن
Amêrîkaya Navîn	آمریکای مرکزی	Analîz	تحلیل
Amerîkayî	آمریکایی	Analîzker	تحلیلگر
Amerîkal	آمریکایی	Ananas	آناناس
Amerîkî	آمریکایی	Anarşî	هرج و مرج
Amik	گوجه فرنگی	Anarşîst	هرج و مرج طلب
Amîn	آمین	Anarşîstî	هرج و مرج طلبی
Amîr	ابزار / وسیله	Anarşîzm	هرج و مرج طلبی
Amir	امر دهنده	Anatoliya Navîn	آناتولی مرکزی
Amoj	پرورش / آموزش / یادگیری	Anatolîya	آناتولی
Amojgar	آموزگار	Anatomî	کالبد شکافی
Amojgeh	آموزشگاه	Ancax	به زور / به سختی
Amojin	زن عمو	Anegore	متناسب با / طبق
Amojkar	آموزگار / مربی	Anêka	حالا / اکنون
Amojkarî	مربیگری / آموزش‌گری	Anemetî	موقتی / امانتی
Amonyak	آمونیاک	Anemî	کم خونی
Amoş	زن عمو	Anemîk	مربوط به کم خونی
Amo	عمو	Angaşî kirin	شرط کردن / ادعا کردن
Amper	آمپر	Angaşî	شرط
Ampir	آمپر	Angaşîandin	ادعا کردن
Amraz	وسيله / آلت / ابزار	Angaşîtin	ادعا کردن
Amrazdar	وسيله دار/دارای ابزار	Angaşîtkar	مدعی
Amûr	ابزار / وسیله	Angaşîtker	مدعی
Amûret	وسيله / ابزار	Ango	یعنی/به عبارت دیگر
Amûrsaz	ابزار ساز	Anika	اکنون/حالا
Amyar	واسطه/دلال	Anîmasyon	کارتن/انیمیشن
An na	وگرنه	Anîn cih	اجرا کردن/عمل کردن
An	یا / لحظه کوتاه / دم	Anîn holê	مطرح کردن/ به میدان آوردن

Anîn pê	تحقق بخشیدن/تشکیل دادن	Antîk	قدیمی/ کهنه
Anîn pêşberî hev	رو به رو کردن	Antolojî	گلچین
Anîn rojevê	مطرح کردن/ بحث روز کردن	Antrenman	آموزش
Anîn ziman	به زبان آوردن/ایراد کردن	Antrenman	(تمرین (ورزشی)
Anîn zimên	بر زبان آوردن / بیان کردن	Antrenor	مربی
Anîn	آوردن	Antrenorî	آموزش
Anîneve	باز آوردن/ باز گرداندن	Antropolojî	انسان شناسی
Anîşk	آرنج	Ap	عمو
Anix	آویشن	Apandîs	آپاندیسیت
Anix	نام گیاهی دارویی	Apar	سرند ریز
Anka	حالا/ اکنون	Apik	چیستان/معما
Anket	تحقیق/تفحص	Aptî	عمو بودن
Anketker	تحقیق کننده	Aqil berdan	عاشق شدن/دلدادگی
Anketor	تحقیق کننده	Aqil sivik	کم هوش/ نادان
Anket	تحقیق	Aqil	عاقل/عقل
Anku	یعنی	Aqilavêtî	دیوانه
Anonîm	به نام/ مستعار	Aqilbend	زرنگ/عاقل
Anons	آگهی/ تبلیغ	Aqilder	غیر معقول/غیر قابل باور
Anor	شرف/عزت	Aqilî	فهم/زرتگی
Anora yekî şikandin	هتک حرمت کردن	Aqiljîr	زرنگ/فهمیده
Anormal	غیر عادی	Aqilkar	معقول/عاقل
Anormalî	غیر عادی بودن	Aqilkarî	معقول بودن
Anotî	ندید پدید	Aqilkêm	کم عقل/سبک سر
Anqere	آنکارا	Aqilkemal	عاقل/بالغ
Ansîklopedî	دائرة المعارف	Aqilkurrîn	دیوانه/کم عقل
Antartîka	قطب	Aqilmend	دانا/حکیم
Anten	آنتن	Aqilmendî	هوشمندی/عاقل مندی
Antepe	از شهرهای ترکیه	Aqilsivik	کم عقل/سبک سر
Antîka	عتیقه	Aqiltî	فهم/هوش
Antîkafiroş	عتیقه فروش	Aqiltîj	زرنگ/ تیز
Antîkakar	عتیقه چی	Aqit	دوشاب/خوشاب
Antîkazan	عتیقه شناس	Aqûbet	عاقبت / سرانجام
Antîkazanî	عتیقه شناسی	Ar	آرد/آتش

Ar	عار/حیا	Ardxavk	آردینه
Aram bûn	آرام بودن / آرام شدن	Arê kesî reş bûn	فرزند پسر نداشتن
Aram	آرام	Arêç	راه و رسم
Aram	آرام/ساکت	Arek	ریزه‌های علوفه
Arambexş	آرام‌بخش/مسکن	Areşîn	آتشی که به رنگ آبی می‌سوزد
Aramdar	مسکن	Arezo	آرزو
Aramgeh	آرامگاه / قبرستان	Arezû	آرزو
Aramî	آرامش / آسایش	Argind	خاکستر زغال
Aramxane	آسایشگاه	Argîştî	شاه / سلطان
Aran	قشلاق	Argo	کلام سخیف
Arandin	به درد آوردن	Argûn	خاکستر
Araq	عرق / شراب	Arguşk	چانه
Araqker	مشروب چی	Arî	کمک / آریایی
Araqxur	مشروب خوار	Arihandin	رنج دادن/عذاب کردن
Ararat	آزارات	Arihîn	اذیت شدن
Araste kirin	آراسته کردن / تقدیم کردن / ارائه دادن	Arîk	سقف
Arastek	آراستنی	Arîka dêv	سقف دهان
Arastey kesekî/ê kirin	به کسی تقدیم کردن/انثار	Arîkar bûn(شدن)	(کمک بودن)
Arastî	شسته و رفته شده	Arîkar	کمک/ پشتیبان
Arastin	آراستن/ آرایش کردن	Arîkarî kirin	کمک کردن
Arav	آب کثیف/ فاضلاب	Arîkarî	کمک / پشتیبانی
Aravtin	آب چلانیدن	Arîle	مرد زن صفت
Arayêş kirin	آرایش کردن/ منظم کردن	Arimandin	آرامش دادن
Arayêş	آرایش / تزئین	Arimîn	آرام شدن
Arayîşt	آرایش / زینت	Arînk	آرد نخود
Arc	خیزران	Arînk	گریه با صدای بلند
Ard	آرد	Arînok	نخود خردشده
Ardelîn	لوله آسیاب برای آرد	Arîşe	مشکل / مساله / بحران
Ardik	ضایعات آرد / ریزه چوب اره شده	Arîşen	وضعیت درونی/معنویت/اخلاق
Ardû	هیزم / سوخت	Arîze	درخواست / تقاضا
Ardxavik	آردینه	Arizî kirin	علنی کردن/بروز دادن
		Arizû	آرزو
		Arjîn	اسم خاص به معنای آتش زندگی

Arjing الڪ آرد
 Arkeolog باستانشناس
 Arkolk ميله به هم زدن هيضم آتش
 Armanç هدف
 Armanc آرمان / هدف اقص
 Armançparêz هدفدار / هدفمند
 Armûş ابريشم
 Aro خيار
 Arode bûn (بدكاره بودن / شدن)
 Arode هرزه / بدكاره
 Arodetî هرزگی / بدكارگی
 Arreş bûn بی فرزند بودن / ابتر بودن
 Arreş ابتر
 Arsim عفونت سرما خوردگی
 Arsim زكام / سرما خوردگی
 Arsimî bûn سرما خوردگی داشتن
 Arsimî سرما خورده
 Arşiv آرشیو
 Arşiv بایگانی
 Arşûjin نخ گونی دوزی
 Artêş ارتش
 Artêşgeh پادگان
 Artîşok نوعی سبزی
 Arû خیار
 Arûng خاکستر ذغال
 Arûng زردآلو
 Arvan آردچی
 Arvanê sala teng دوست روزهای سخت
 Arvanê xwe li êş kirin عرض اندام کردن
 Arxavik ته مانده آرد / چربی ماست
 Arxavk ته مانده آرد / چربی ماست
 Arxîn bûn مطمئن شدن / آسوده بودن
 Arxîn مطمئن / آسوده

Arzeba باد فصلی
 Arzî kirin علنی کردن / نشان دادن
 Arzî میل / گرایش
 Arzû آرزو
 Aş bûn دوست شدن / ارام شدن
 Aş kirin رام کردن
 Aş آسیاب / آتش
 Aş آسیاب
 Asa هنجار / عادی
 Asan آسان / راحت
 Asanî آسودگی / آسانی
 Asas بنیان / پایه
 Asaw ورم / التهاب / آماس
 Asayêş امنیت / آسایش
 Asayî امنیتی / آسایشی
 Asayî عادی
 Asayîş آسایش / امنیت
 Asayîşga آسایشگاه
 Asayîti عادی بودن
 Aşê avê آسیاب آبی
 Aşê betalan پرحرف
 Asê bûn گرفتار شدن / گیر کردن
 Aşê hawarê سیر نشدن / پر خوری
 Asê kirin گیر دادن / مجبور کردن
 Asê man گیر افتادن
 Asê سخت / صعب العبور
 Asê مانع
 Asêgeh مانع / صعب العبور
 Asêgeh مانع / صعب العبور
 Asên آهن
 Asêt اسید / وصیت
 Aşevan آسیابان
 Aşêrîn آسیاب کردن
 Asî شورش

Aşifte	آشفته	Asiya	آسیا
Asik	گوزن	Ask	غزال/آهو
Asik	معدۀ ریز/خرد	Aşkara	علنی/آشکار
Aşikar	آشکار / علنی	Aşkart	دلیل / برهان / گواهی
Aşîkar	آشکار / واضح / مشهود / علنی	Aşkartin	دلیل آوردن / آشکار کردن
Asîman	آسمان / فضای جو	Aşkere bûn	آشکار شدن / رسوا شدن
Asîmîlasyon	ادغام / همسان سازی	Aşkere kirin	آشکار کردن / رسوا کردن
Asîmîle kirin	ادغام کردن / همسان ساختن	Aşkere	آشکارا
Asîmîlekirî	ادغام شده / حل شده	Aşkere	آشکارا / به وضوح
Asin	آهن	Asman	آسمان
Aşina bûn	آشنا شدن	Asmanî	آسمانی / هوایی
Aşina kirin	آشنا کردن	Asmîn	گل یاسمن
Aşîna	آشنا	Aso	افق
Aşina	آشنا	Aşofandin	آشفته کردن / پریشان کردن
Aşîna	آشنا	Asogeh	فجر صادق / سپیده دوم
Aşînayî	آشنایی / معارفه	Aşop	نقد / بررسی
Asinger	آهنگر	Aşopî	انتقادی
Asingerî	آهنگری	Asoxîn	نهایتاً / آخر
Asinraker	آهن ربا	Aşpêj	آشپز
Aşiq bûn	عاشق شدن / عاشق بودن	Aşpêjxane	آشپزخانه
Aşiq	عاشق / خواننده	Aşpez	آشپز
Aşiq	عاشق / شیدا	Aspîrant	طرفدار / هواخواه
Asîstan	دستیار	Aşt	در صلح
Aşît	بهمن / موج برف	Ast	مرحله / مرتبه / سطح
Aşit	بهمن	Astan	حریم / آستان
Asîtan	حیاط / طولیله	Astar	آستر
Aşitî kirin	آشتی کردن / صلح کردن	Asteng kirin	مانع درست کردن
Aşitî	صلح / آشتی	Asteng	مانع / مشکل
Aşitîxaz	صلح طلب	Astengdar	مانع دار / مشکل دار
Aşitîxwaz	صلح طلب	Astengî	مانع / مشکل
Aşitîxwaz	صلح طلب	Astengkar	مانع ساز
Aşitî	آشتی / صلح	Aştî	آشتی / صلح
Aşîyan	آشیان / لانه پرندگان	Aştîperwer	صلح خواه / صلح دوست

Aştxwaz	صلح خواه / صلح دوست	Av li ser xwe zelal kirin	از دست دادن
Aştiya civakî	ثبات اجتماعی	فرستی	
Asû	افق	Av li xwe kirin	دوش گرفتن
Asûde bûn	راحت شدن / آسوده شدن	Av palavtin	پالایش کردن آب
Asûde	آسوده	Av reşandin	آب پاشیدن
Asûde	آسوده / آرام	Av şêlî kirin	آب را گل آلود کردن
Asûjin	نخ گونی دوزی	Av û av çûn	ناپدید شدن / غیب زدن
Aşûr	أشور	Av û hewa	آب و هوا
Aşût	بهمن	Av	آب / مایع
Aşûte	بهمن	Ava	آوا / آباد
Aşûvan	آسیابان	Ava aşekî ji dev çûn	متعجب شدن
Aşvan	آسیابان	Ava be	آباد باد!
Aşvanî	شغل آسیابگری	Ava bin kayê	آب زیر کاه
Aşxane	آسیا / آسیاب	Ava buhurekî	سر و ته یه کرباس بودن
Asya	آسیا	Ava bûn	آباد شدن / ایجاد شدن
Asyaya Navîn	آسیای میانه	Ava devê kesî herikîn	آب دهان کسی جاری شدن
Asyayî	آسیایی	Ava heft şorbeyan ji dev çûn	متعجب شدن
Ataşê	پیوست / ضمیمه	Ava kirin	آباد کردن / پوشاندن سقف ساختمان
Ateş	آتش	Ava mend	آب راکد
Ateşkede	آتشکده	Ava qeşahiyê	آب یخ
Atlehî	فاصله / برش	Ava qûna cêr	رنج بی ثمر
Atmosfer	اتموسفیر / جو	Ava reş bi çavan de hatin	کور شدن / نابینا شدن
Atolye	کارگاه / آتلیه	Ava reş	آب سیاه / آب مروارید
Av a buhurekî	آب روان / آب جاری	Ava rû teqandin	پرده حیا دریدن / بی حیا بودن
Av dan	آبیاری کردن	Ava rû	آبرو
Av di navbera ... de neçûn	خیلی صمیمی	Ava serî germ kirin	کنایه از زیر آب یکی رو زدن
بودن		Ava spî	نوعی بیماری
Av dizîn	آب کشیدن زخم	Ava tezî	آب سرد / آب خنک
Av ji dev çûn	آب به دهان افتادن	Ava zêr	آب زر / آب طلا
Av kêşandin	نم کشیدن	Ava	آباد / پابرجا / مستقر
Av kirin	آب دادن	Ava	آباد / شکوفا
Av lê kirin	آب ریختن روی	Avadan	آبادان / آبادی برقرار
		Avahî	سازه / ساختمان / آبادی

Avahî	آبادی / مرکز/ دفتر	Avderge	جوی آب / شبکه آب
Avahîkar	مسئول ساختمان	Avdeşo	دستشویی
Avahîsaz	ساختمان ساز	Avdest girtin	وضو گرفتن
Avaker	معمار	Avdest kirin	وضو گرفتن / آب ریختن
Avakirin	آباد کردن	Avdest	وضو / دست‌نماز
Avan	بیکار / آواره / بیچاره	Avdestxane	وضوخانه / مستراح
Avanasî	آواشناسی	Avdev	تف / آب دهان
Avanî	بیکاری / آوارگی	Avdew	آبدوغ
Avasaz	معمار / مهندس عمران	Avdîlan	جشن آب / از روستاهای کردنشین اورمیه
Avasazî	معماری / مهندسی عمران	Avdonk	آب گوشت قلیه
Avatî	آبادی	Avekî	آبکی
Avatâ	آباد	Avemast	دوغ
Avayî	آبادانی	Averê bûn	دور شدن / از دید پنهان شدن
Avaz	آواز / نوا	Averê kirin	بدرقه کردن / از سر خود راندن
Avbaz	ملوان / شناگر	Avêsta	اوستا
Avbazî	ورزش آبی	Avêtan	انداختن
Avbend	سد	Avêtin paş guhê xwe	بی توجهی کردن
Avberneder	ضد آب / عایق آب	Avêtin ser	حمله ناگهانی کردن
Avbir	وان آب	Avêtin	انداختن / پرت کردن
Avçêker	آب ساز	Avfiroş	آب فروش
Avçeqela	تکانش آب / از روستاهای کردنشین اورمیه	Avgoşt	آبگوشت
Avco	آبجو	Avî	آبی / رمه حیوانات سرگردان
Avda	مو / گیس	Avî çûn	در به در شدن / آواره شدن
Avdak	تارمو / یک هفدهم	Avî	ولگرد / آواره
Avdan	آبیاری	Avîje	تمیز / پاکیزه
Avdanî kirin	آبیاری کردن	Avik	منی
Avdanî	آبیاری	Avilheyat	آب حیات
Avdank	طرف آب	Avilk	جمع شدن آب زیر پوست
Avdar	آبکی / آبدار	Avir	نگاه تند و خشن
Avdayî	آب داده شده / آبیاری شده	Avis bûn	آبستن شدن / حامله شدن
Avdel	آبیاری کننده	Avis kirin	حامله کردن / آبستن کردن
Avder	آبدار / پرآب	Avîs	حامله / آبستن
Avdêr	آبیاری کننده	Avis	حامله / آبستن

Avisandin	آبستن کردن	Avrêjan	ناودان / لوله فاضلاب
Avitin	انداختن	Avrêjk	آبریز
Avîtin	انداختن	Avrêjxane	دستشویی
Avîvan	ساقی/نامی دخترانه	Avrêjxane	توالت
Avîvan	مسئول کشیدن آب از چاه	Avrêl	یک ماه کردی
Aviya kulîlkê	پی در پی ناپدید شدن	Avreşkanê	(آب پاشی) بازی
Avjen	ملوان/شناگر	Avreşkanê kirin	آب پاشی کردن
Avjenî kirin	آب تنی کردن/شنا کردن	Avrû	آبرو/حیثیت
Avjenî kirin	شنا / ملوانی / آب تنی	Avşar	آبشار
Avjî	آبزی	Avşêl	فاضلاب/آب بلااستفاده
Avkêş	آبکش	Avşîjî	خمیر مایه نان که از پتیر است
Avkêşan	عمل و فعل آب کشیدن	Avşîle	دوشاب
Avkêşanî kirin	آبرسانی کردن	Avşîrk	محل ریزش آب
Avkêşanî	آب رسانی	Avşor	آبگوشت
Avkêşî	آبکشی	Avtav	ابر پر باران
Avkêşk	تلمبه	Avûkat	وکیل
Avkî	آبکی	Avûkat	وکیل
Avkî	آبی/مایع	Avûrû	آبرو
Avkozki bûn	خراب شدن محصول به خاطر	Avustralya	استرالیا
Avkozki	آب زیاد	Avxork	لیوان
Avkozki	خرابی محصول به خاطر آب زیاد	Avxor	لیوان
Avlik	ناول	Avxwerî	آبخوری/لیوان
Avnas	آب شناس	Avzar	ضعیف/تحیف
Avnasî	آب شناسی	Avzê	آب زهکشی / نم
Avpaş	آبپاش	Avzê	نم/رطوبت/چشمه فصلی
Avpêj kirin	آب پز کردن	Avzêr kirin	آب طلا کردن
Avpêj	آب پز	Avzêr	آب طلا
Avpîv	پیمانہ	Avzê	نم آب
Avpîvker	آبسنج	Avzûng	سگک کمر بند / حلق
Avrabûn	طغیان/سیل	Awa	ترتیب / شیوه / روش
Avrêj	آبشار	Awahî (bi vî)	بدین ترتیب/بدین صورت
Avrêj	آبریز/ناودان/شیر آب	Awan	فتنه‌باز / حيله‌گر / دغل
Avrêj	دستشویی	Awandin	چپاندن

Awar	شیرینی / حلاوت	Axesîn	خاکستر
Awarte	استثنایی/فوق العاده	Axesipî	سفید خاک/ خاک سفید
Awarteyî	حالت استثنایی	Axesor	خاک رس
Awartin	استثنا کردن/اعتراض کردن	Axesûr	خاک سرخ
Awat	امید/انتظار/آرزو	Axêver	سختور
Awayê bangikî	حالت ندایی	Axhejîn	حرکت خاک
Awayê cihkî	حالت مکانی	Axiftin	گفتن / صحبت کردن
Awayê deravî	حالت عرضی	Axil	مرتع / چراگاه
Awayê navkî	حالت ساده	Axîn kêşan	آخ کشیدن/ افسوس خوردن
Awayê tewandî	حالت غیرمستقیم	Axînî	آه و ناله
Awayî (bi her)	به هر ترتیب/به هر صورت	Axir	آخه/آخر/ پایان/آخور
Awayî (bi vî)	بدین ترتیب/بدین صورت	Axiret	آخرت
Awaz	آواز / صدا / صوت	Axirî	آخری/ پایانی
Awêne	آینه	Axirik	آخر / نتیجه
Awilandin	فریب دادن	Axirîn	نهایی / پایانی
Awilîn	فریب خوردن	Axirkê	در آخر
Awîqîn	هق هق کردن	Axiver	سختور
Awir tê vedan	نگاه تند انداختن	Axivîn	صحبت کردن
Awir	نگاه تند / نگاه خشن	Axivker	سختور
Awirdû	هیزم / سوخت / ذغال	Axivtin	صحبت کردن
Awirtûj	نگاه تند و عصبانی	Axkêşîn	آه و ناله کردن
Ax bi çavêş ketin	از دست دادن فرصت	Axkirin	خاک ریختن
Ax	آه / خاک/ آخ / ناله	Axlêve	اسفندماه
Axa	آغا / رئیس ایل و عشیره	Axlîfe	اسفندماه
Axabendik	کراوات	Axor	آخور
Axaftandin	به حرف آوردن	Axpîn	زمین حاصلخیز
Axaftin	صحبت کردن/ حرف زدن	Axpîne	کود
Axatî	آغایی	Axret	آخرت
Axatî	اربابی / آغایی	Axte	اخته
Axavger	سخنران	Axte	اسب آخته
Axavtin	صحبت کردن/ صحبت	Axû	سم
Axayî	آغایی	Axund	آخوند / ملا
Axereş	خاک سیاه / هوموس	Axur	آغور / آبشخور احشام

Axurê xwe xera kirin شانس را از دست دادن
 Axûrik آخور
 Axzûm حلقه آهنی
 Ay آهای / ای
 Aya آیا
 Ayar کیسه چرمی
 Ayende آینده / آتیه
 Ayet آیه
 Ayîk مظلومیت
 Ayîl ناهق
 Ayil نادرست / اشتباه
 Ayilî نادرستی / اشتباه
 Ayîne آینه
 Ayîn دین / آیین / مذهب
 Ayisandin آویزان کردن / چسپاندن
 Ayîsandin آتش زدن
 Ayîsîn چسپیدن / آویختن
 Ayîsîn گر گرفتن
 Aynik آینه
 Ayreplan هواپیما
 Ayroplan هواپیما
 Ayroplançî خلبان
 Az سالم / قوی
 Aza kirin آزاد کردن / بخشیدن
 Aza اندام / عضو
 Aza دلور / آزاد مرد / شجاع / نترس / استوار
 Aza راحت / آسوده
 Azad bûn آزاد شدن / رها شدن
 Azad kirin آزاد کردن / رها کردن
 Azad رها / آزاد
 Azadane آزادانه
 Azadî آزادی / حریت
 Azadîxah آزادیخواه

Azadîxaz آزادیخواه
 Azadîxwaz آزادیخواه
 Azadiya hizrînê آزادی اندیشه
 Azahî آزادی
 Azan xwendin اذان گفتن
 Azan اذان / بانگ نماز
 Azan اذان
 Azar اذیت / درد / آدم بد
 Azardîtî آزاردیده
 Azayî آزادی
 Azbet نسل
 Azeb مجرد
 Azerbeycan آذربایجان
 Azerî آذری
 Azerînişîn آذری نشین
 Azerî زبان آذری
 Azî kirin بی حال شدن / اکسل شدن
 Azî کسالت / بی حالی
 Azib مجرد
 Azibî مجردی / مجرد بودن
 Azirandin تحریک کردن
 Azirde kirin اذیت کردن / آزرده کردن
 Azirîn تحریک شدن
 Aziryan تحریک شدن
 Azix آذوقه
 Azman آسمان
 Azmûn kirin امتحان کردن
 Azmûn آزمون / امتحان
 Aznîf نوعی بازی
 Azû دندان آسیاب
 Azûqe آذوقه
 Azûxe آذوقه
 Azwer چشم گرسنه / شکمو

Azwer عصبانی / معترض
Azwerî عصبانیت/چشم گرسنه بودن

B

Ba باد/ارماتیسم/پیش انزد
Ba dan باد دادن /پیچاندن /کوک کردن
Ba hatin باد وزیدن
Ba hev پیش هم / در حضور هم
Ba ji ber çûn آرام شدن /گوزیدن
Ba kirin تکان دادن/به اهتزاز در آوردن
Ba lê anîn غافلگیر کردن/مجال ندادن

Ba li ber guhan ketin کج شنیدن
 Ba li ber ketin گوزیدن
 Bab پدر
 Baba پدر/ابا
 Babatî پدر بودن/پدری کردن
 Babelîç انگشت حلقه
 Babelîçık انگشت انگشتری
 Babelîsk باد شدید/گردباد
 Babelûs گردباد
 Babet موضوع / مسئله
 Babfile مسلمانی که والدینش مسیحی باشند
 Babidest مفلس/ورشکسته
 Babidestî ورشکستگی
 Babikî طفولیت
 Babilîsk گرد باد
 Babir بادگیر
 Babirek بادشکن
 Babirûsk گردباد
 Babîsok گردباد
 Bablîsek گرد باد
 Bablîsok گرد باد
 Babo پدر
 Babole ساندویچ
 Babolefiroş ساندویچ فروش
 Baboleker ساندویچ فروش
 Babûtanî الاکلنگ
 Bac باج / مالیات / خراج
 Baca neyekser هزینه پنهان/خرج پنهان
 Baca yekser هزینه علنی/خرج معلوم
 Bacan گوجه فرنگی
 Bacana reş بادمجان
 Bacana sor گوجه فرنگی
 Bacanax باجناق

Bacanreşk بادمجان
 Bacansor گوجه فرنگی
 Bacansork گوجه فرنگی
 Bacar شهر
 Bacdar مالیات دهنده
 Bacdarî مالیات دادن
 Bacenax باجناق
 Baçermok خفاش
 Baçgeh اداره مالیات
 Bacgir مأمور مالیات
 Baçık سیگار/ذرت
 Bacinax باجناق
 Back فلفل
 Bad باد
 Badam بادام
 Badan پیچاندن / باد دادن
 Badar دارای باد/دارای هوا
 Badayî باد شده/پیچانده
 Badbeşer بد اخلاق
 Bade باده/می/شراب
 Badefiroş می فروش/باده فروش
 Badek / کوک / تنظیم نوعی علوفه
 Badekî حلزونی
 Badem بادام
 Badîhewa بیهوده/پوچ
 Badîn پیاله / قدح
 Badircan گوجه فرنگی
 Badok فرمان ماشین
 Badrîcan گوجه فرنگی
 Bafe دسته/گروه
 Bafe kîrin دسته بندی کردن
 Bafik بهانه/حجت
 Bafirok هواپیمای بادی

Bafon	آلومینیوم	Bakêşî	تهویه هوا
Bafûn	بافور/آلومینیوم	Bakir	مرد مجرد/نوعی پرنده
Bafûr	آلومینیوم	Bakterî	باکتری
Bagêje	توفان باد	Bakûr	شمال
Bager	گردباد/ توفان باد	Bakur	شمال
Bagird	گردباد	Bakure	عصا
Bagurdan	غلتک	Bakurî	شمالی
Bah	شهوته/هوس	Bakuzîrk	توفان برف
Baha	گران اقیمت	Bal	نزد/بال/توجه/قامت
Bahar	بهار	Bal kişandin	جلب توجه کردن
Bahcan	گوجه فرنگی	Bala	بالا/ارشد
Bahî	شهوته ران/هوس باز	Bala kesî li ...bûn	حواس کسی به... بودن
Bahîv	بادام	Bala xwe dan	توجه کردن/نگاه کردن
Bahîvterk	بادام نارس	Bala xwe dayîn	به دقت نگاه کردن/توجه کردن
Bahol	کوله/خورجین	Balaban	نحس/شوم
Baholî	گندیده/پو گندو	Balaberz	بلند قامت
Bahor	سرد	Balafir	هواپیما
Bahorî	سردی	Balafirajo	خلبان
Bahos	گرد باد	Balafirajotî	خلبانی
Bahoz	شخص بی‌قرار/طوفان	Balafirên nêçîrvan	هواپیمای شکاری
Bahwerî	باور/ایمان	Balafirgah	فرودگاه
Bajar	شهر	Balafirge	فرودگاه
Bajaravahî	شهر/تمدن	Balafirhilgir	ناو هواپیما بر
Bajar-dewlet	دولت-شهر	Balafirşikên	پدافند هوایی
Bajarî bûn	شهری بودن/شدن	Balafirvan	خلبان
Bajarî	شهری	Balafirvanî	خلبانی
Bजारok	شهرک/شهر کوچک	Balagih	بالش
Bajarsazî	شهرسازی	Balandin	پیچاندن / پیچیدن
Bajarvanî	شهروندی	Balans	بالانس/تعادل
Bajen	باد بزن	Balarane	با دقت/ با توجه
Bajêrgeh	شهرک	Balastin	لیسیدن
Bajerî	شهری	Balatîf	پروانه
Bakêş	تهویه	Balav	خشکشویی

Balave خشکشویی
 Balax گوساله گاومیش
 Balaxane برج
 Balaxanî آسمانخراش
 Balcan گوجه فرنگی
 Balçemk خفاش
 Balçermek خفاش
 Balçimk خفاش
 Baldar bûn دقت کردن/توجه نمودن
 Baldarî دقت/توجه
 Baldar قابل توجه / جالب/مهم
 Balder دقیق/با دقت
 Baldirêj صبورا/شکیبا
 Baldiz جالب/جذاب
 Baldizî جذابیت/کشش
 Baldûz خواهر زن/خواهر شوهر
 Baletî حماقت
 Balaxane آسمانخراش
 Baleyî bûn احمق بودن/اشدن
 Bale عقل/سبک عقل
 Balge بالش
 Balgeh بالش/پشتی
 Balgîv بالش
 Balî پشته
 Balican گوجه فرنگی
 Balîcan گوجه فرنگی
 Balîf بالش
 Balîke زگیل
 Balfloç چرخش
 Balinde پرنده وحشی
 Balindeyên goştur پرنده گوشتخوار
 Balîn نهنگ
 Balîstîk بالستیک

Balîv بالش
 Balix بالغ / رسیده
 Balkêş جالب
 Balkêşan توجه را جلب کردن
 Balkêşî دقت/جلب توجه
 Balkêşname اختصاریه/اهددار
 Balkîşandin جلب توجه کردن
 Balkon بالکن/ایوان
 Balo حداقل/دست کم
 Balole لوله ای / پیچیده
 Balon بادبادک
 Balor لوله ای شکل/پیچیده
 Balrakêş جلب کننده/قابل توجه
 Balsivik هوشیار/باهوش
 Balte تبر
 Baltûz خواهرزن/خواهر شوهر
 Baltuz خواهر زن
 Balûk زگیل
 Balûle لوله شده
 Balûpal وسیع
 Balûr زگیل
 Balyoz سفیر/چکش بزرگ
 Balyozî سفیر بودن
 Balyozxane سفارت
 Bamişt توفان برف
 Bamiye بامیه
 Bamiye بامیه
 Ban بام/بالای
 Banandin آشناسدن / آشنا کردن
 Bancan گوجه فرنگی
 Band باند/نوار
 Bandaj kirin پانسمان کردن
 Bandedar خوگرفته/عادت کرده

Bandedjimêr ساعت زنگ دار
 Bandêr ماشین غلتک
 Bandedv نورگیر / اوج
 Bendor girtin تاثیر گرفتن
 Bendor kirin تاثیر گذاشتن
 Bendor lê kirin تأثیر گذاشتن
 Bendor اثر/نفوذ
 Bandordar مؤثر
 Bandorker مؤثر
 Bandûr تأثیر/نفوذ
 Bane لبنیاتی/چراگاه/ بیلاق
 Banedar صاحب چراگاه
 Banedarî کار لبنیات
 Banefşî بنفش
 Banefşîn بنفش
 Baneşan علامت تعجب
 Bang ندا/فراخوان/ اذان/ دعوت
 Bang dan اذان دادن/ ندا دادن
 Bang kirin صدا زدن/ فراخواندن/ اذان خواندن
 Bang lê kirin صدا زدن
 Bang li kesî kirin کسی را صدا زدن
 Banga meleyê biharê کنایه از عرعر الاغ
 Bangawazî با صدای بلند خطاب کردن/ فریاد زدن
 Bangbêj مودن
 Bangdêr مودن
 Bangdêrî اذان گفتن
 Bangêr فرا خواننده/ گروه بزرگ
 Banger گروه بزرگ
 Bangêrî فریاد/فراخوان
 Bangeşe تبلیغات
 Bangeşeker تبلیغات چی
 Bangeşekerî تبلیغات
 Bangewazî فراخوان/دعوت

Banghinêr حامل دعوت
 Bangî مودن
 Bangîn صدا بلند/خوش آواز
 Bangnîşan ندا
 Bangsaet ساعت زنگ دار
 Bangzade موسیقی نواز
 Banî بالا/بام
 Banî ketin صعود کردن/بالا رفتن
 Banîje طبقه
 Banîn عادت کردن/اخو گرفتن
 Banîşan بادنما
 Bank بانک
 Bankavan بانکدار
 Bankaya xwînê بانک خون
 Bankdar بانکدار
 Bankdarî بانکداری
 Banker بانکدار
 Bankerî بانکداری
 Bankevanî بانکداری
 Bankgêr بانکدار
 Bankgêrî بانکداری
 Bankutik مژدگانی غلتک/
 Banoke تراس/ روی بام
 Banqe بانک
 Banû بانو/کدبانو
 Banyan بنیان
 Banyo حمام
 Banyo kirin حمام کردن
 Banz پرش/جهش/افزار
 Banz dan پریدن/پرواز کردن/افزار کردن
 Banzdok مانع پرش
 Baparêz بادگیر
 Bapêç باد همراه با برف

Baperik قاصدک
 Bapêş عفونتی سرماخوردگی
 Bapêşî عفونتی/سرماخوردگی
 Bapîr پدر بزرگ
 Bapîv بادسنج
 Bapor اجاق آتش
 bapûk توفان باد
 Baq دسته/مجموعه
 Baqê gulan دسته گل
 Baqê temberiyê کاکل
 Baqil عاقل/باقلا
 Baqilk نوعی گیاه
 Baqnot اسکناس
 Bar ji ser xwe avêtin رفع مسئولیت کردن
 Bar kirin بار کردن / کوچ کردن/اسباب کشی کردن
 Bar kişandin بارکشی کردن
 Bar بار/مسئولیت/وزنه
 Bara (lî) دربارہ
 Baran barîn باران باریدن
 Baran باران/بارش/بارندگی
 Barana kûsiyan بارانی ظهر آفتابی
 Barana roviyan بارانی که قطع و وصل می‌شود
 Barandin باراندن/پاشیدن/آب ریختن
 Baranî لباس بارانی
 Baranparêz ضد باران/عايق باران
 Baranpîv باران سنج
 Baravî نیمه خشک و نیمه خیس
 Baravî bûn نیمه خشک و نیمه خیس بودن
 Barbar آرایشگاه/آرایشگر
 Barbarî آرایشگاه
 Barbir واسطه/دلال
 Barbirî باربری
 Barbû همراه و مددکار/کمک‌کار

Barbû dan hev به همدیگر کمک کردن
 Barçêrmk خفاش
 Barçimok خفاش
 Bardan گونی بزرگ
 Bardar باردار
 Bare êzing کنایه از کله شقی
 Barê lokan مسئولیت سنگین
 Barê xwe jê dagirtin نیاز خود را برطرف کردن/بار خود را بستن
 افلاس کردن/ایختن
 Bare xwe li tajiye kirin بابت/دفعه/موضوع
 Baregeh بارگاه/مقرّ/قرارگاه
 Bareng اسکله
 Bareş باد سیاه/باد شرق
 Bargîr اسب/بارگیر
 Bargir بارگیر/باربر
 Bargiran سنگین/پرمسئولیت
 Bargirî حمالی
 Barîdox وضعیت/حال و هوا/وضعیت
 Barijnî نم نم باران
 Barîkela بارک الله/آفرین
 Barimbarim نوعی بازی
 Barimte بله برون
 Barimte kirin نامزد کردن
 Barîn باریدن/باران آمدن
 Barîner بارنده
 Bariş بارش/بارندگی
 Barist هضم غذا
 Baristan تحمل
 Baristanî تحمل
 Baristin توسعه دادن/گسترش دادن
 Barker بارچی
 Barkerî بارچی بودن

Barkêş بارکش/احتمال Barkêşî بارکشی/احمل و نقل
 Barkirî بار کرده/کوچ کرده Barmen مسئول میخانه
 Barname بارنامه Barometr بارومتر
 Barove توفان باد وباران Barrîn غریدن
 Barû بارو/قلعه Barûd باروت
 Barûdpêj باروت ساز Barûdpîj باروت ساز
 Barûdxane باروت خانه Barût باروت
 Barûya naqosê برج زنگ کلیسا Barxane ملزومات مسافر/انبار
 Barxaneyê leşkerî پشتیبانی نظامی/آمداد
 Baş bûn خوب بودن/خوب شدن/ایهبود یافتن
 Baş kirin خوب کردن Baş û xweşî خوبی/خوشی
 Baş ! خوب/باشد Basark کولر
 Başbitûn همه به هم/اکل Başebaş مرتب و منظم / سراسر است
 Başewala لخت بدون زیر سلواری Başî خوبی/نیکی
 Başikan انگشت کوچک دست Basîq زرد آلوی خشک شده
 Başîq باز/اقوش Başîq گرفتن/ادرک کردن
 Basîret بصیرت Başîtî خوبی/نیکی
 Bask بال پرنده/شعبه/شاخه

Bask şikestin کنایه از ناتوان شدن Baskê شنای پروانه
 Baskê kesî sist bûn کوتاه آمدن/اتسلیم شدن
 Baskemele شنای پروانه Başker نیکوکار
 Baskêş میله Basketbol بسکتبال
 Basko پرنده پرکنده Basko kirin پوست کندن پرنده
 Başok نوعی پرنده/شاهین Başoke باز/اقوش
 Başokurî دادخواست Başor جنوب
 Bastêq پاکت میوه خشک Bastêx زرد آلوی خشک شده
 Bastîq زرد آلوی خشک شده Başîr بهتر
 Başîrîn بهترین Bastûr آبادی/سازه/ساختمان
 Bastûrî بنیه/ساختار Başûqe باز/اقوش
 Başûr جنوب Başûrî جنوبی
 Batî بیضه Batimî باطنی/ادرونی
 Batirsok مترسک Batman باتمان
 Batof نوعی گیاه Batoz خرمن کوب
 Batrî باطری Batû بیضه
 Bav پدر Bav ji hev re çê kirin رسوا کردن

Bavan بادبزَن
 Bavê bêkesan پدر یتیمان
 Bavê hev anîn ber çavên hev رسوا کردن
 Bavê hev şewitandin پدرهمدیگرا در آوردن
 Bavê xwe nas nekirin بسیار منفعت طلب بودن
 Baver باور / ایمان
 Baverfî ایمان / باور
 Bavik اجداد / آباء
 Baviksalarî پدرسالاری / پدرشاهی
 Bavir تبر
 Bavîtî پدری / پدر بودن
 Bavkal اجداد / گذشتگان
 Bavkanî پدر شاهی
 Bavmarî ناپدری / پدرخوانده
 Bavo پدر / بابا
 Bavopîr پدربزرگ
 Bavpîr پدربزرگ
 Bavfî پدری / پدر بودن
 Bavfî kirin پدری کردن / سرپرستی کردن
 Bavûkal اجداد / گذشتگان
 Bawer باور / اعتقاد / ایمان
 Bawer kirin باور کردن / ایمان داشتن
 Bawerdar مومن / معتقد
 Bawerhişkî تعصب
 Bawerî باور / اعتقاد / ایمان
 Bawerî dan اعتماد ایجاد کردن
 Bawerî pê anîn اعتماد کردن
 Bawerker مومن / معتقد
 Bawerkerî ایمان / اعتقاد
 Bawermend معتقد / مومن
 Bawermendî ایمان / اعتقاد
 Bawername استوارنامه / اعتبارنامه / پایان نامه
 Bawerpêkirî مطمئن / مورد اطمینان

Bawerşîn باد بزَن
 Bawerzîn ورزش باد / نسیم
 Bawerzîni ورزش باد / نسیم
 Bawేశandin بر باد دادن
 Bawేశîn باد بزَن
 Bawేశînk باد بزَن
 Bawేశînok باد بزَن
 Bawesîr بیماری بدبویی دهان
 Bawesîr شمع
 Bawేశkandin باعث خمیازه شدن
 Bawî مبتلا به رماتیسم
 Bawirî باور / ایمان
 Bawir باور
 Bawîşik خمیازه
 Bawîşîn خمیازه کشیدن
 Bawîşk خمیازه / دهان پاره
 Bawîşkadin باعث خمیازه شدن
 Bawîşkandin خمیازه کشیدن
 Bawîşkê xwe anîn نشانه خواب ظاهر شدن
 Bawîşkîn خمیازه کشیدن
 Bawul چمدان
 Bawûsk خمیازه
 Bax باغ / باغ میوه
 Baxçe باغچه / باغ کوچک
 Baxçedar باغبان
 Baxçedarî باغبانی
 Baxçevan باغبان
 Baxçevanî باغبانی
 Baxçeyê ajalan باغ وحش
 Baxevan باغبان
 Baxevanî باغبانی
 Baxvançî باغبان
 Baxvanî باغبانی

Baxweşk تهویه
 Bayaxpêder ارزش دهنده
 Baybûn بابونه
 Bayê kesî bilind bûn مغرور بودن / بلند پرواز بودن
 Bayê kesî rabûn موفق شدن
 Bayê weşt نوعی باد
 Bayek ji ber serê xwe berdan بالاخره کاری انجام دادن
 Bayex ارزش / اعتبار
 Bayexdar با ارزش
 Bayexdarî ارزش داشتن
 Bayîs دلیل
 Bayîs مسبب / دلیل
 Baykot تحریم
 Baytar دامپزشک
 Baytarî دامپزشکی
 Baz باز / قوش / جهش / فرار
 Baz dan فرار کردن / پرش کردن
 Bazandin فراری دادن / باعث فرار شدن
 Bazar kirin بازار کردن / دادوستد کردن
 Bazar بازار / دادوستد / تجارت
 Bazara kar بازار کار
 Bazara xwe birîn قطع رابطه کردن
 Bazardarî کار بازار
 Bazardarîfî کار بازار
 Bazargeh بازار / محل دادوستد
 Bazarkar بازاری
 Bazarkarî کار بازار
 Bazarkarîfî کار بازار
 Bazarnexweşk کساد بازار / بی رونقی
 Bazarvan نگیهان بازار / مشتری بازار
 Bazarvanî کاربازار
 Bazban فرار / پرش

Bazbazing النگو / خلخال
 Bazbend بازوبند
 Bazdanok محل پرش
 Bazdok محل پرش
 Bazdonek سنگ برای عبور از آب
 Bazê باز / قوش
 Bazgeh مانع پرش / ایست بازرسی
 Bazîbend بازو بند
 Bazin النگو
 Bazinê dest النگوی دست
 Bazinê stûyî حلقه دور گردن
 Bazirgan بازرگان / تاجر
 Bazirganbaşî سر بازرگان
 Bazirganî بازرگانی / تجارت
 Bazirganiya azad بازار آزاد / تجارت آزاد
 Bazirganiya beste بازار بسته
 Bazirganiya derve بازرگانی خارجی
 Bazû بازو
 Bazûbend بازو بند
 BDP حزب صلح و دموکراسی
 Bê آینده / آتی
 Bê dev û bê zîman زبان بسته / بیچاره
 Bê rû û bê fedî پرو و بی شرم
 Bê ser û bê berat çûn مفقودالاثر شدن / ناپدید شدن
 Bêalî بی طرف
 Bêalî bûn بی طرف بودن
 Bêalî بی طرف
 Bêaqil احمق / بی عقل
 Bêaqilî حماقت / بی عقلی
 Bêar بی عار / وقیح / بی شرم
 Bêayîk شگون نداشتن
 Bêaldarî بی دقتی / بی توجهی
 Bêbar بی ثمر / بی فایده

Bêbask بی بال
 Bêbav نامرد/ بی پدر
 Bebe طفل / کوچولو
 Bêbehir kirin بی بهره کردن / محروم کردن
 Bêbehir بی بهره / بی فایده
 Bêbehre بی بهره
 Beber رقیب
 Beberî رقابت
 Bêberpirsiyar بی مسئولیت/ بی پاسخگو
 Bêbeş بی سهم / بی قسمت
 Bêbext شرور / خدا شناس
 Bêbextî شرارت / خدا شناسی
 Bêbextî kirin خیانت کردن / نامردی کردن
 Bêbin خیلی عمیق / ژرف
 Bêbine بی اصل و نسب/ بی پایه
 Bêbingeh بی پایه / بی ریشه
 Bêbinî بی پایه / بسیار عمیق
 Bêbinyat بی پایه / بی اساس
 Bêcan بی جان / مرده
 Bêçare بیچاره / بدون راه حل
 Bêçaretî بیچارگی / ناگزیری
 Bêçek بدون سلاح/ بی دفاع
 Bed بد / خراب
 Bêdadî ظلم/ ستم
 Bêdar فقیر/ بی چیز
 Bedbext بدبخت/ بیچاره
 Bedbîn بدبین / منفی باف
 Bedbînî بدبینی
 Bêdê بی مادر/ مادر مرده
 Bedel عوض / معادل / بدل
 Bedelmehr شیربها
 Bedelnav ضمیر
 Bedem بادام

Beden بدن/ جسم/ تن
 Bedenbaz بدنساز
 Bêdeng بی صدا / ساکت
 Bêdengî سکوت / بی صدایی
 Bedenî بدنی
 Bedenparêz مربی بدنسازی
 Bedenparêzî مربیگری بدنسازی
 Bedenparêzî رژیم غذایی / پرورش اندام
 Bedensaz بدنساز
 Bedensazî بدنسازی
 Bêder آسباب کردن غله
 Bêder kirin خرمن کوبی
 Bêderman / بی درمان / علاج
 Bêdesthilatdar دست و پا چلفتی
 Bêdev کم حرف / دهن بسته
 Bedew زیبا / قشنگ
 Bedewî زیبایی / قشنگی
 Bedewkar پزشک زیبایی
 Bedewkarî پزشکی زیبایی
 Bedewkarîtî پزشکی زیبایی
 Bedewtî زیبایی
 Bedewtirîn زیباترین
 Bedgomanî شوم
 Bedguman بدگمان / بدبین
 Bedgumanî بدگمانی/ سوء نیت
 Bedhal وخیم ابد حال
 Bedihewa پوچ / بیپهوده
 Bêdil غیر داوطلب
 Bedil لباس کهنه
 Bêdil ناراضی/ بی اشتها/ ناخواسته
 Bedilhewa بیپهوده / پوچ
 Bêdilî بی میلی / بی علاقتی
 Bêdirêxî بی پروایی

Bêdirok کوزه سفالی
 Bêdirrik بی سروسامان/آس و پاس
 Bêdîtî بدی/بد بودن
 Bedkarî بد کاری/اخلاق کاری
 Bednîjad بد اصل / بد ریشه
 Bednîjadî بد اصل بودن
 Bedniyaz بد خواه/بد نیت
 Bedniyet بد نیت
 Bedreng بد رنگ
 Bedrengî بدرنگی
 Bedtir بدتر
 Bêdûv بی دم/بی پایان/بتر
 Bedxwarin تغذیه بد
 Bedxwaz بدخواه/شرخواه
 Bedxwazî بد خواهی
 Beecîn از ترس سکتہ کردن/دق کردن
 Bêdeb بی ادب/بی نزاکت
 Bêdebî بی ادبی/گستاخی
 Bêemerg بی معرفت
 Bêencam بی نتیجه/بنا
 Bêesil بی ریشه/بی اصل و نسب
 Bêexlaq بد اخلاق/بدخو
 Bêexlaq bûn هرزه بودن
 Bêexlaqî بد اخلاقی/بدخویی
 Bêexlaqî kirin بد اخلاقی کردن/بدخویی کردن
 Bêfayde bûn بی فایده بودن/بی فایده شدن
 Bêfayde kirin بی فایده کردن
 Bêfayde بی فایده/بیپوده
 Bêfil بینی ادماع
 Bêfila hespê پوزه اسب
 Bêfilbilind مغرور/مستکبر
 Befîr برف
 Befr برف

Befrî برفی
 Befrîk برف روب /پاروی برف
 Befşik دندان نیش
 Beg بیگ/سرنا زن
 Bêgane بیگانه/نا آشنا/غریبه
 Bêgar بیگار
 Bêgav مجبور / ناچار
 Bêgavî ناچاری/مجبوری
 Begayetî بیگ بودن
 Begedank سندان/جای سند
 Befefendî آقای بیگ
 Bêgerd بی گناه / بری
 Bêgêwil بی حال / کسل
 Bêgêwil bûn بی حال بودن / کسل بودن
 Bêgêwil kirin بی حال کردن/خسته کردن
 Bêgêwilî کسالت
 Begîtî بیگ بودن/سرنا زن بودن
 Begîtî بیگ بودن/سرنا زن بودن
 Bêgiyan بی جان / مرده
 Begtî بزرگی / سروری
 Bêguman نادر/مستضعف / بی شک
 Bêgumanî شک / فقر
 Bêgunah بی گناه
 Bêgune بی گناه
 Bêguneh بی گناه
 Bêgunehî بی گناهی/بی گناه بودن
 Bêgunehtî بی گناهی/بی گناه بودن
 Bêgunehtî بی گناهی/بی گناه بودن
 Bêgunetî بی گناهی/بی گناه بودن
 Begzade بیگ زاده
 Beh (در زبان بچه گانه)پایان
 Behane بهانه / مانع تراشی
 Bêhawe بیکار / علاف

Bêhed زیاد / بی حد
 Bêhemal hiştin بی سرپرست کردن
 Bêhemd ناخودآگاه / ناخواسته
 Bêhemdî غیر عمدی
 Bêhempa یگانه / یکتا
 Bêhemta بی همتا
 Bêhemta بی همتا / یگانه
 Bêhesab الکی / بدون حساب و کتاب
 Behest فلان و بهمان
 Bêhetik بی شرم / بی حیاء
 Bêhêvî ناامید / سرخورده
 Bêhêvî bûn ناامید شدن / ناامید شدن
 Bêhêvîbûn یأس / ناامیدی
 Bêhêvîtî ناامیدی
 Bêhevsar افسار گسیخته / بی پروا
 Bêhevta بی همتا / یگانه
 Bêheya بی حیا
 Bêhêz ضعیف / بی قدرت
 Bêhêz bûn ضعیف شدن / بی قدرت بودن
 Bêhêz kirin ضعیف کردن / از قدرت انداختن
 Behî عزاداری / مراسم ختم
 Behic خشم / عصبانیت
 Behicandin ترساندن / شوکه کردن
 Behicîn دق کردن
 Behicok خشمگین
 Behicokî خشمگین / خشمگین بودن
 Behîdar دردمند / داغدار
 Behîn از زمان برداشت میوه گذشتن
 Bêhinav ترسو / بزدل
 Bêhinteng bûn دلتنگ بودن / بی حوصله بودن
 Bêhintengî دلتنگی / بی حوصلگی
 Bêhinteng بی حوصله شدن
 Bêhiş bûn بیهوش شدن

Bêhiş ketin بی هوش شدن / عقل از دست دادن
 Bêhiş kirin بیهوش کردن
 Bêhiş نفهم / بی هوش
 Behitandin متعجب کردن
 Behitî متعجب
 Behitîn تعجب کردن
 Behitîtî تعجب
 Behîv بادام
 Behîvok لوزه / بادام
 Behîvtark بادام نارس
 Behîvterk بادام نارس
 Bêhn بو / لحظه / نفس
 Bêhn dan استراحت کردن / نفسی تازه کردن
 Bêhn jê hatin بو آمدن
 Bêhn jê teng bûn امان کسی بریده شدن
 Bêhn kirin استشمام کردن / بو کردن
 Bêhn lê çikandin نفس کسی را بریدن
 Bêhn lê çikîn نفس کسی قطع شدن
 Bêhn pê ketin بو دادن / چسیدن
 Bêhn vedan نفس تازه کردن / استراحت کردن
 Bêhn بو / بخار
 Bêhn لحظه / آن / نفس / بو
 Bêhna xwe berdan استراحت کردن / بازدم کردن
 Bêhna xwe vedan نفس تازه کردن
 Bêhndar بودار / دارای بو
 Bêhnefîşk (تند تند نفس / زدن)
 Bêhnek چند لحظه / یه مدت
 Bêhnfireh صبور / شکبیا
 Bêhnfireh bûn سعه صدر داشتن / تساهل داشتن
 Bêhnfireh صبور
 Bêhngenî بوگندو
 Bêhniyandin باعث عطسه شدن
 Bêhteng کم صبر / بی صبر

Bêhtengî ناشکیبایی / نفس‌تنگی
 Bêhnxweş خوشبو/خوش‌عطر
 Behr دریا/بهر/قسمت
 Behra spî دریای مدیترانه
 Behram سیاره بهرام
 Behrandin سبب دق شدن/سبب فریاد شدن
 Behrdar شریک سهیم/
 Behre بهره / قابلیت / فایده
 Behredar سودمند / فایده دار
 Behredarî سودمندی
 Behreme وسیله بریدن
 Behremend بهره‌مند / شایسته
 Behremendî بهره‌مندی / لیاقت
 Behrîn دق کردن / فریاد کشیدن
 Behrînî دق کردن / فریاد کشیدن
 Behrîya نیروی دریایی
 Behrîyeyî نیروی دریایی
 Behs بحث / گفتگو
 Behs kirin بحث کردن / گفتگو کردن
 Bêhtir بیشتر / بهتر / زیادتر
 Bêhtirpêr سه روز قبل
 Bêhûde بیپرده / بیش از حد
 Bêhûde bûn بیپرده بودن / بیپرده شدن
 Bêhûde kirin بیپرده کردن
 Bêhuzûrî بی ادبی / بی حرمتی
 Beicîn (...سکته کردن) (از ترس ،
 Bêîtibar بی اعتبار / غیر قابل اطمینان
 Bêj کلمه / گفتن
 Bej /نوعی پارچه زمین خشک
 Bejahî زمینی / خاکی
 Bêjandin غربال کردن / سرند کردن
 Bejavî دوزیست / جاندار دوزیست
 Bêje کلمه / واژه

Bêjedanekî ادبیات
 Bêjer گوینده / مجری
 Bêjeya guhêrbar واژه متغیر
 Bêjeya hevedudanî واژه ترکیبی
 Bêjeya neguhêrbar واژه نامتغیر
 Bêjeya sade واژه ساده
 Bêjî حرام‌زاده
 Bejik نوعی خیار
 Bêjin الک / غربال
 Bejin قد و قامت / اندام
 Bêjin مرد بیوه
 Bêjing kirin سرند / غربال
 Bêjing sernd / غربال
 Bêjinger الک‌کننده
 Bêjingfiroş الک فروش
 Bêjink الک
 Bejinkurt قد کوتاه
 Bejinxweş خوش اندام
 Bejinzirav نازک اندام
 Bejn اندام / قامت
 Bejn û bal قد و قامت / اندام
 Bejnaferî قد و قامت با ناز و کرشمه
 Bejnaferî قد و قامت با ناز و کرشمه
 Bejnak کسی / شخصی
 Bejnbal قد و قامت / اندام
 Bejnbihost قد کوتاه
 Bejnbihust کوتاه قد / قد کوتاه
 Bejnbilind بلند قد / بلند قامت
 Bejnek کسی / شخصی
 Bejnkînik قد کوتاه
 Bejnkurt کوتاه قد
 Bejnzirav نازک اندام
 Bêkar بیکار / بی فایده

Bêkar bûn / معطل بودن / بیکار بودن
 Bêkar kirin / معطل کردن / بیکار کردن
 Bekaret / بکارت
 Bêkarî / بیکاری / مجردی
 Bêkêmasî / بی کم و کاست
 Bekere / ابزاری ضبط آهنگ
 Bêkêrî / بی لیاقتی
 Bêkêr / بی فایده / نالایق
 Bêkes / بیچاره / بدبخت / بی کس
 Bêl / بخشی از گله گوسفندان
 Bel / بز گوش بزرگ / ادرار / شاش
 Bel bûn / برملا شدن / آشکار شدن / راست شدن
 Bel kirin / شاشیدن / ادرار کردن
 Bel / آشکار / روشن / شق
 Bêla / بالکن
 Bela / بلا / پخش / پراکنده
 Bela bûn / پخش شدن / بلا بودن
 Bela kesî jê re bûn / کسی را نفرین کردن
 Bela kesî li ber derê wî bûn / نفرین کردن
 Bela xwe ji min vekin / دست برداشتن / بی خیال
 شدن
 Belabelayî bûn / متلاشی شدن / تکه تکه شدن
 Belabok / بخش نامه
 Belabûn / پخش شدن / متلاشی شدن
 Belabûyî / پراکنده / متفرق / داغون
 Beladar / ددرسرساز
 Belafiroş / ددرسرساز
 Belagêr / ددرسرساز
 Belahatin / قورت دادن
 Belakir / پخش کننده
 Belakirî / پخش شده
 Belalîzk / ریحان
 Belalûk / نوعی میوه

Belam / اما / ولی
 Belantîk / پروانه
 Belapêşkar / بلاساز / ددرسرساز
 Belapêşkarî yekî bûn / ایجاد مزاحمت کردن
 Belapêşkarî / بلاسازی / ددرسرسازی
 Belaş / رایگان / پخش
 Belaş bûn / گشاد بودن / رایگان بودن
 Belaş kirin / گشاد کردن / رایگان کردن
 Belaşxur / مفت خور
 Belaşxurî / مفت خوری
 Belaşxwaz / خواهان رایگانی چیزی
 Belaşxwazî / رایگان خواستن
 Belav / پخش / پراکنده
 Belav bûn (ji hev) / متلاشی شدن / نابود شدن
 Belav kirin / توزیع کردن / تقسیم کردن / نشر کردن
 Belavbûyî / پخش / پراکنده
 Belave / گسترش
 Belavî / پخش / پراکنده
 Belavkar / پخش کننده
 Belavkarî / پخش کردن
 Belavker / توزیع کننده / پخش کننده
 Belavkirî / پخش شده
 Belavkirin / عمل / پخش کردن
 Belavok / بیانیه / آگهی
 Belawela / پخش و پراکنده
 Belawela bûn / نابود شدن / تارومار شدن
 Belawela kirin / نابود کردن / تارومار کردن
 Belawelatî / پخش و پراکنده بودن
 Belawelayî / پخش و پراکنده بودن
 Belawelayî kirin / پاره پاره کردن
 Belbelîtank / قاصدک
 Belç / برگ درخت
 Belçik / برگ ریز درخت

Belçîka	کشور بلژیک	Belezûrî bûn	دعا و نیایش کردن/مناجات کردن
Belçîkayî	بلژیکی	Belg	برگ/صفحه/کاغذ
Belçim	برگ درخت	Belg dan	برگ دادن/ برگ سبز شدن
Belde	راهنما / آگاه به محل	Belge	سند/مدرک
Belê	بله / آری	Belge kirin	نامزد کردن (دختر) / مستند کردن
Beleban	سنگ بزرگ	Belgedar	سنددار
Beled	بلد / دانا / کارشناس	Belgefilm	فیلم مستند
Beledî	دانایی / مهارت	Belgenome	سند نامه/ دستورنامه
Beledîye	شهرداری	Belgewart kirin	سنددار کردن
Belediyevanî	کار شهرداری	Belgewartî	سنددار بودن
Belek	ابلق/سیاه و سفید	Belgeyê	مستند
Belekahî	ابلق بودن	Belgî	بالش
Belekî	ابلق بودن	Belgîhê derwêşiyê	لباس درویشی
Belekiya biharê	رنگین شدن بهار	Belgîr	اسب
Belekok	ابلق/سیاه و سفید	Belhizîn	تقلا کردن/ جنب و جوش کردن
Belekon	شاه‌نشین / ایوان	Belhizok	(شیطان) در خطاب به بچه
Belekokt	ابلق / سیاه و سفید	Belhizokî	شیطان بودن
Belelerz	زمین لرزه	Belî	مشخص/معلوم
Belem	نوعی قایق/پس مانده گیاه	Beliandin	بلعیدن
Belemvan	قایقران	Belîcan	انگشت/ انگشتی
Belên dan	جواب مثبت دادن	Belifandin	فریب دادن / گول زدن
Belêna	وضع دشوار	Belik	سوگند
Belendir	گوسفند دو یا سه ساله	Belik	((دودول/آلت بچه در زبان بچه‌گانه
Belengaz	بیچاره / بدبخت / درمانده	Belikandin	بی‌هوش کردن
Belengazî	بدبختی / مظلومیت	Belim	بلکه
Belengazokî	بدبختی / مظلومیت	Bêfîmte	نوعی رقص و پایکوبی
Belenî	عهدویمیمان / قرار	Beliqandin	بیرون زدن/پرت کردن
Belenîdar	وعده دهنده	Beliqî	برآمده/بیرون زده
Belesan	نوعی گیاه	Beliqîn	برآمدن/ بیرون زدن
Bêlête	رقص دسته‌جمعی	Belişandin	تحریک کردن
Bêlêv	بی لبه	Belişîn	تحریک شدن
Belexwar	کج و کوله / بدریخت	Bêlête	رقصی کردی با آواز
Belezîz	شکم دریده	Bêlvîbazîbûn	عدم فعالیت/ عدم تحرک

Belkî شاید/ بلکه
 Belkîfî احتمال
 Belko شاید
 Beloq شق/ راست / آشکار
 Belor بلور / کریستال
 Belot بلور / کریستال
 Belqitandin باعث جوانمرگی شدن
 Belqîfîn جوانمرگ شدن
 Belqitiyo! بمیری!
 Belû واضح / روشن
 Belu واضح / روشن
 Belûr بلور / کریستال
 Belûrî بلوری / کریستالی
 Belût / berû بلوط
 Belweşîn بیماری جذام
 Belxam بلغم / خلط
 Belxem بلغم / خلط سینه
 Bem صدای ضربه شدید
 Bêmafî محرومیت از حق و حقوق
 Bêmal بی سرپناه / بی خانمان
 Bêmede bûn بی حال بودن / سر حال نبودن
 Bêmeşî کودن / احمق
 Bêmiraz ناکام / به آرزو نرسیده
 Bêmu بی مو
 Bên بو / نفس
 Ben بند / طناب
 Ben طناب / ریسمان
 Bêna همیشگی / ابدی
 Bênakok بی کینه
 Bênamûs بی عار / بی ناموس
 Bênamûsî qebûl kirin بی‌غیرتی را پذیرفتن
 Bênamûsî بی‌غیرتی
 Bênanûxwê ناسپاس / نامرد

Benav نوعی درخت
 Bênavber بدون وقفه / مدام
 Benaw نوعی درخت
 Benc نوعی درخت/اماده‌ای بی‌حس کننده
 Benc kirin بی‌حس کردن
 Benc نوعی گیاه / علف
 Bencxwarî دیوانه / مجنون
 Bend انتظار/ریسمان/مصب جوی آب
 Benda منتظر
 Benda heyderî زانه‌های زیورآلات
 Benda hîlbijartinê صف انتخابات
 Benda kesekî/ê bûn (li) منتظر کسی بودن
 Bendav سد / آب بند
 Bendbendî بندبند / رشته رشته
 Bende بنده / برده
 Bendê hîştin (li) منتظر نگه داشتن
 Bende man چشم به راه ماندن / منتظر ماندن
 Bendegan پابسته / اسیر / گرفتار
 Bendeganî اسارت / گرفتاری
 Bendek خط تیره
 Bendeke نوعی گیاه برای بسته بندی
 Bendeq آجیل
 Bender بندر
 Bênder ba kirin خرمن باد دادن
 Bênder hûr kirin خرمن کوبیدن
 Bênder kirin خرمن کوبیدن
 Bênder خرمن‌گاه
 Bendergeh بندر
 Bendefî بندگی / بردگی
 Bendewar منتظر / عاشق
 Bendewarî در انتظار بودن/عاشق بودن
 Bendgore بند جوراب
 Bendî اسیر / گرفتار / بسته شده

Bendik بند / نخ / خط تیره
 Bendîname حکم توقف
 Bendîtî بردگی / بردگی
 Bendîxane زندان / حبس
 Bendname بستن / قرارداد
 Bendûr نفوذ / تاثیر
 Benê dû şîjinê شخص پیرودیگری
 Benê wî ragirtin کنایه از عنان کسی را داشتن
 Bênefs شکمو
 Benefş بنفش
 Benefşe بنفش / بنفشه
 Bênefsî شکمو
 Beng عشق / دیوانگی
 Beng نوعی علف سمی
 Beng bûn معتاد بودن
 Bengdar اعتیاد آور
 Bengî عاشق / مجنون / مبتلا
 Bengîn عاشق / مجنون / دلداده
 Bengînî عاشقی
 Bengîtatî عاشقی / دیوانگی
 Bengîtî عشق / دیوانگی
 Bengîzade عاشق
 Benî بنده / خادم / گردن بند کوچک
 Benîadem بشر
 Bênijîn عطسه کردن
 Bênijîn عطسه کردن
 Bênimêj bûn دچار عادت ماهانه شدن / ناپاک شدن
 Bênimêj تارک نماز / کثیف / ناپاک
 Bênimêjî ناپاکی / حیض زنان
 Benîşt آدامس / سقز
 Benîştê xwe lê nedanîn بی محلی کردن / تحویل
 نگرستن

Benîştê xwe li awakî cûtin جدی نگرستن / بی تفاوت بودن
 Benîzava داماد سرخانه
 Bensol بند کفش
 Bênxoş خوش بو
 Benz avêtin رنگ پریدن / رنگ انداختن
 Benzîn بنزین
 Benzînfiroş مسئول پمپ بنزین
 Benzîngeh پمپ بنزین
 Benzînxane پمپ بنزین
 Bêol بی دین / کافر
 Bêoxio بدشانس / بدبخت
 Bêoxir بدشگونی
 Bêpar بی سهم / بدون سهم
 Bêpar mayîn محروم ماندن / بی نصیب ماندن
 Bêparastin بی پناه
 Bêpayan بی بها / بی همتا / بی نظیر / بسیار ارزشمند
 Bêpere بی پول / ندار
 Bêperetî بی پولی / نداری
 Bêperwa بی پروا
 Bêperwa بی پرواس
 Bêpîlot بدون خلبان
 Bêpişt بی دفاع / بی کس
 Bêpîvan بی حساب و کتاب / بدون اندازه گیری
 Bêpîwan بی معیار
 Beq قورباغه
 Beqal بقال
 Beqalî بقالی
 Beqalîye بقالی
 Bêqamxweş جالب / جذب کننده
 Bêqan مغرور
 Beqbeqîn جوشیدن / صدای حباب آب جوش
 Beqbeqok حباب

Beqem پژمرده / رنگ پریده
 Beqem bûn افسرده بودن / پژمرده بودن
 Beqem kirin رنگ پراندن / رنگ پریده کردن
 Beqemele شنای قورباغه ای
 Beqemî bûn رنگ پریده بودن
 Beqlewa باقلوا
 Beqlewafiroş باقلوا فروش
 Beqlewakar آشپز باقلوا
 Bêqudûm بی‌مجال / خسته
 Bêquîn بی‌اساس / آدم‌بی‌اراده
 Ber روبه روی / قبل از / سنگ
 Ber محصول / سینه / جبهه / پهن جلوی
 Ber avêtin سقط جنین کردن
 Ber bi به سوی
 Ber bi ba bûn رو به باد بودن / رو به متلاشی بودن
 Ber bi hev مناسب / رو به همدیگر
 Ber bi hev ve anîn به همدیگر نزدیک ساختن
 Ber bi jêr روبه پایین / سرازیر
 Ber bûn پهن شدن / وسیع شدن
 Ber çavên kesî tarî bûn چشم های کسی تاریک شدن
 Ber dan محصول دادن
 Ber gerîn دل جویی کردن
 Ber girtin میوه دادن / کپی کردن
 Ber hev مقابل همدیگر / مقایسه
 Ber hilanîn کپی کردن / از روی ... برداشتن
 Ber hildan کپی کردن / از روی ... برداشتن
 Ber hindê بدین خاطر
 Ber ketin دلسوزی کردن / همدردی کردن
 Ber kirin حفظ کردن / از بر کردن
 Ber lê girtin پیشگیری کردن / جلوگیری کردن
 Ber pê bûn سد شدن / مانع شدن
 Ber û barût تجهیزات نظامی
 Ber vê yekê بدین خاطر

Ber xwe dan مقاومت کردن
 Ber xwe ketin ضعیف شدن / افسرده شدن
 Bêr بیل
 Ber سال‌های عمر حیوان
 Bera راستی!
 Bera xwe dan نگاه کردن / تماشا کردن
 Beraber برابر / مساوی
 Beradan ول کردن / آزاد گذاشتن
 Beradayî فایده / ارزش / رایگان
 Beraet برائت
 Berafî نقد / انتقاد
 Berafî kirin نقد کردن / انتقاد کردن
 Beraftin نظر دادن / شرح دادن
 Berahî جبهه / گرد همایی
 Berahîk جبهه / گرد همایی
 Berahik نیروی پیش قراول
 Berahîn حقیقی
 Bêrahm بی‌رحم
 Bêrahmî بی‌رحمی
 Beraj سد
 Beralî جهت / مسیر
 Beralî kirin جهت دادن / فرمان دادن
 Beramber در مقابل / برابر
 Beramberî برابری / علیه / معادل
 Berambertî برابر بودن / معادل بودن
 Beran berdan آزاد کردن / قوچ برای جفت گیری
 Beran گوسفند نر / قوچ / میش
 Beranber برابر / همپا / باهم
 Beranber bûn برابر بودن / مساوی بودن
 Beranber qedîn با هم تمام شدن
 Beranber xelas bûn باهم تمام شدن / با هم نجات یافتن
 Beranberdan آزاد کردن / قوچ برای جفت گیری
 Beranbere برابر / مساوی

Beranberî برابرى / تساوى
 Beranê bisko قوچ برای جفت‌گیری
 Beranê kel قوچ برگزیده
 Beranê kol قوچ بی شاخ
 Beranê qert قوچ بیر
 Beranê şeran میش و قوچ جنگی
 Beranek انگشت شست
 Beranî انگشت شست
 Berantî قوچ بودن
 Beraqil معقول
 Beraqil bûn معقول بودن
 Berarî عایدات / درآمد
 Berarî dan کمک مالی کردن
 Beraş سنگ آسیاب
 Beraşê sere سنگ بالای آسیاب
 Berasteng مانع / سد
 Berastengî مانع بودن
 Berat اخبار / داده
 Berate نشان / علامت / گوشت فاسد
 Beratexur لاشه خور
 Berav لب آب / کنار آب شستشو /
 Berav kirin آب زدن / با آب شستن
 Beravêj برعکس
 Beravêtî سقط جنینی کرده
 Beravxane محل شستشو
 Beravxane محل شستشو
 Bêrawestan بدون توقف / بدون وقفه
 Berawird kirin برآورد کردن / مقایسه کردن
 Berawirdî برآوردی / مقایسه
 Berawirdkirî مقایسه شده / برآورد شده
 Berayik راهنما
 Beraz گراز / خوک
 Berb به سمت / به سوی

Berba بوجاری
 Berba برباد
 Berba kirin برباد دادن
 Berbad برباد
 Berbajar حومه شهر
 Berban / بادگیر خانه / ایوان
 Berbang سپیده‌دم / هنگام اذان
 Berbanik تراس
 Berbaz درجه پایینتر از سرباز
 Berbejn حمایت / گردن‌آویز
 Berbelav پراکنده / پخشی
 Berbelav bûn پراکنده شدن / پراکنده بودن
 Berbelavî پراکندگی
 Berbend ممنوع / قدغن
 Berbend bûn ناچار شدن / به بن‌بست رسیدن
 Berbend kirin ممنوع کردن / قدغن کردن
 Berbend امور ممنوعه / امور قدغن
 Berbendî قدغن / تنگنا / گرفتاری
 Berber آرایشگر / سلمانی
 Berberî آرایشگری / نان بربری
 Berberok دباغ
 Berberokî دباغی
 Berberoşk رو به آفتاب
 Berbes کالری / معدن
 Berbesvan معدنچی
 Berbetan دنیلان
 Berbext دم بخت
 Berbextî دم بخت بودن
 Berbî همراه عروس
 Berbiba رو به باد
 Berbiçav آشکار / مشخص
 Berbiçavî چشمگیر بودن
 Berbihêr تالاشگر / زحمتکش

Berbihêrî	تلاشگر بودن / زحمتکش بودن	Berd	سنگ / صخره
Berbijar	نامزد / داوطلب	Berdan	ترک کردن / اطلاق دادن / ارها کردن
Berbijarî	نامزدی / داوطلبی	Berdar	محصول / بازده / راندمان
Berbijêr	نامزد / داوطلب / رو به پایین	Berdarî	بازدهی / نتیجه
Berbijêrî	نامزدی / رو به پایین	Berdas	محدوده درو کردن
Berbijor	رو به بالا	Berdasa xwe fire kirin	اقدام به کار بزرگ کردن
Berbir	سنگ بر	Berdâyî	زن مطلقه / ارها / آزاد
Berbirî	سنگ بری	Berdêl	عوض / مبادله
Berbirî bûn	برخورد کردن / اتلاقی پیدا کردن	Berdêl kirin	مبادله کالا به کالا / پایاپای
Berbirû	به سوی / روبه	Berdelan	سنگلاخ / زمین پرسنگ
Berbisk	گیره موی زنان	Berdêlî	زن به زن
Berbor	بردبار / صبور	Berdêlk	مقابل
Berborî	بردباری / صبر	Berdeq	بازی کودکانه
Berbû	کمک عروس	Berdeqanî	سنگ انداز / فلاختگ
Berbûdî	همراهی عروس	Berder	آستانه / دم در
Berbûk	همراه عروس	Berderî	جلو در / بیرون در
Berbûrî	کمک عروس	Berdest	دستیار / در دسترس
Berçav	علنی / مهم / مد نظر	Berdest	دم دست / آماده / حاضر / مهیا
Berçav girtin	جلوی چشم گرفتن / مدنظر داشتن	Berdestî	خدمتکار
Berçav kirin	بارز نمودن / مشخص کردن	Berdestik	مباشر / دست نشانده
Berçavk	عینک	Berdestikî	مباشر بودن / دست نشانده بودن
Berçavkçêker	عینک ساز	Berdestok	مباشر / دستیار
Berçavkîroş	عینکفروش	Berdevk	سختگو / ماسک پیش بند
Berçek	نیروهای مسلح	Berdevkî	سختگویی
Berçem	لب رودخانه / خفاش	Berdewam bûn	ادامه داشتن / پایدار بودن
Berçeste	برجسته / بدن / وجود	Berdewam kirin	ادامه دادن / پی گیری کردن
Berçeste	برجسته / بدن / وجود	Berdewam	برقرار / جاری / مداوم
Berçê	گرسنه	Berdewamî	تداوم / پایداری
Berçîçeç	محصول	Berdewamker	ادامه دهنده
Berçîle	ماه آخر سال	Berdîl	گوسفند دو یا سه ساله
Berçîs	سیاره برجیس	Berdil	عزیز / معشوقه
Berçûyî	سقط جنین کرده	Berdilk	تسکین و تسلی دادن
Berçv	بارز / علنی / مشخص	Berdîwar	بیچاره / بی کس و کار

Berê قدیم/قبلاً/قبل از هر چیز
 Berê gotinê guhertin جهت کلام را تغییر دادن
 Berê xwe dan خطاب کردن/رو کردن به
 Berê xwe dan kesî به کسی روی آوردن/حمله کردن
 Berê xwe jê guhartin از کسی رویگردان شدن
 Bere جبهه / پیشانی / پیشانی صورت
 Berebere پیوسته/آرام آرام
 Berebere آرام آرام/به تدریج
 Bereberetî تدریجی بودن
 Berebereyî به تدریج
 Berebez رقیب/حریف
 Berebezî رقابت/حریف بودن
 Berecot واحد اندازه‌گیری زمین
 Berêda نخست/از قدیم/از قبل
 Beredayî axivîn الکی حرف زدن
 Beredayî رها شده/بی‌صاحب/ول
 Beredayîtî سرسری بودن/رایگان بودن
 Beref kirin جمع کردن/جمع آوری کردن
 Berek دامنه/اجهت
 Berêkanê مسابقه/رقابت
 Berêkartîk سوهان
 Bereket برکت/فراوانی
 Bereketdar با برکت
 Bêrem بی‌رحم
 Berendam کاندیدا/نامزد
 Berendamî نامزدی / داوطلبی
 Bêreng بی‌رنگ
 Berepaş رو به عقب / پس‌پسکی
 Berepaşkî رو به عقب/عقب‌نشینی
 Berêrîş ضد حمله
 Beresipî رسوب/آهک
 Berestû یقه
 Bêrêtî لابلای گری/بی‌بندوباری

Berev با هم / به سوی
 Berevaj برعکس
 Berevajî وارونه
 Berevajî kirin سرورته کردن/برعکس کردن
 Berevajîker وارونه‌کننده
 Berevajkî برعکس / وارونه
 Berevan مدافع/وکیل مدافع
 Berevanî دفاع
 Berevanî kirin دفاع کردن
 Berevanîkirin دفاع
 Berevanîtî دفاع
 Berêvar عصر/ نزدیک غروب
 Bervî ser hev bûn گرد هم آمدن
 Berveker جمع آوری کننده
 Berêvkî به ترتیب
 Bervekir جمع آوری کننده
 Berexêr عاقبت به‌خیر/خوش‌یمن
 Beryêşq منجنيق
 Bêrêz بی‌نظم/بی‌احترامی
 Bêrêzî بی‌نظمی/بی‌احترامی
 Bêrêzîyê بی‌احترامی/بی‌صف بودن
 Berezmun موضوع
 Berf برف
 Berf barîn برف‌باریدن
 Berfan آدم‌برفی
 Berfanbar ماه‌کردی برابر بهمن
 Berfdar دارای برف
 Berfedîn برفی که در بهار آرام آرام ذوب می‌شود
 Berfehm فهمیده/عاقل
 Berfehmî فهمیده بودن/عاقل بودن
 Berfemêr آدم‌برفی
 Berfemot حلوای مرکب از برف و دوشاب
 Berfende موج برف/ بهمن

Berfepûk پشته برف
 Berferman فرمانبردار
 Berfeşîr بستنی
 Berfîn برفی/از جنس برف
 Berfiravîn میان وعده قبل ازناهار
 Berfireh kirin گسترش دادن/توسعه بخشیدن
 Berfireh جادار / فراخ / وسیع
 Berfmal برف روب
 Berfmalk برف روب
 Berfşo برف همراه باران
 Berg kirin پوشیدن (لباس) /جلد گرفتن کتاب
 Berg لباس / پوشاک / پوشش / برگ / صفحه
 Bergeh بارگاه / مقر
 Bergehdar دارای دید / دارای منظره
 Berger تمنا/التماس
 Bergerîn التماس کردن/نوازش کردن
 Bergeş سینی
 Bergew kirin مسدود کردن/بستن
 Bergî پاسخ/مقابله
 Bergîdan دفاع / پاسخ / مقابله
 Bergîdank دفاع / پاسخ / مقابله
 Bergîn کتاب مجلد
 Bergind پاسخ / مقابله
 Bergindî یک ایل
 Bergîr اسب
 Bergir محافظ / مدافع
 Bergirî دفاع
 Bergirî kirin دفاع کردن
 Bergiriya devê xwe nezanîn بیهوده حرف زدن
 Bergirtî کپی شده/ اقتباس شده
 Bergirtin مانع شدن / جلو گیری کردن
 Bergîz یک دست لباس کامل کُردی
 Bergker صحاف

Bergkerî صحافی
 Bergkirî شده صحافی
 Bergor رو به قبله
 Bergsazî صفحه‌آرایی
 Berguhk گوشی
 Bergûz شلوار
 Berhem اثر/محمول
 Berhem kirin جمع آوری کردن / گردآوری کردن
 Berhemdar صاحب اثر
 Berheste سنگ فندک
 Berhev با هم / جمع
 Berhev bûn جمع شدن/گرد هم آمدن
 Berhev kirin جمع کردن / گردآوری کردن
 Berhevdan در مقابل هم ایستادن/ مقاومت کردن
 Berhevkar مؤلف / گردآورنده
 Berhevok مجموعه
 Berhewa kirin بلند کردن/ به هوا بلند کردن
 Berhewa بی‌فایده / بی‌معنا
 Berhingar مقابله/مخالفت/حمله
 Berhingar bûn دشمنی کردن/مخالفت کردن
 Berhingarê yek bûn مخالف هم بودن/دشمن هم بودن
 Bêrî محل دوشیدن گوسفندان/دلتنگی/پیازداغ
 Bêrî kirin دل‌تنگ شدن / یاد کسی افتادن
 Bêrî kirin رنج بردن از/شیر دوشیدن
 Berî zayîne پیش از میلاد
 Berî امن/وسیع/ادشت وسیع و خشک/اقبل از
 Beriberî دشمنی/خصومت
 Berîdan منع کردن/جلوگیری کردن
 Berik جیب
 Berik جیب
 Bêrik پارو/بیلچه
 Berîkanî رقابت
 Bêrim دریاچه کوچک

Berindir (کوسفند ۱ یا ۲ ساله نر)
 Berindîr (کوسفند ۱ یا ۲ ساله ماده)
 Berîngar مخالف
 Beristan قاره
 Bêrîte رقص زنان و مردان همراه آواز خوانی
 Bêrîvan نگهبان صف گوسفندان برای شیر دوشی
 Bêriya kesî kirin برای کسی دلتنگ شدن
 Berizîn هار شدن / عصبانی شدن
 Berjen پایه چوبی / استون چوبی
 Berjeng دلیل / سند / نشانه بیماری
 Berjengî علامت مرگ / نشان بیماری مهلک
 Berjêr سرازیر / سراسیب
 Berjewend سود / منفعت
 Berjewend hebûn سودمند بودن / مفید بودن
 Berjewendî مصلحت / منفعت
 Berjewendîperest فرصت طلب / منفعت طلب
 Berjewendiya giştî مصلحت عمومی / عام المنفعه
 Berjor سربالایی
 Berk حوض آب / برکه
 Berkabik زانو بند
 Berkanî سنگ انداز / فلاخن
 Berkar شاگرد / کارآموز
 Berkaz پنجره
 Berkeftû بازارش / عزیز / قیمتی
 Berkel نیمه جوش / آماده جوشیدن
 Berkele گوساله سه ساله
 Berkêr kirin حیوانی را برای آماده ذبح کردن
 Berkêr قربانی / آماده ذبح
 Berkêş نیمکت
 Berkeş مهم
 Berkêşan تولید
 Berkêşk نیمکت
 Berkêşok سینی / سینی کوچک

Berkeşok سینی / سینی کوچک
 Berketî مهم
 Berkev پنجره کوچک
 Berkiş حمله قبل از کیش در شطرنج
 Berkoş پیشبند
 Berkurk موسم کُرک شدن مرغ
 Berlêker پیش فعل
 Berlêv کنار / لبه / بغل
 Berlêvên avê کنار آب / ساحل آب
 Berling مچ پا
 Berm برکه
 Bêrm دریاچه کوچک
 Bermal زن خانه دار / کدبانو / حیاط
 Bermalî کدبانو / خانم خانه دار
 Bermalk پارو
 Bermayî باقیمانده / پس مانده
 Bermehr شیربها
 Bermil جلوی شانه
 Bermilk بازو بند
 Bermîzk ادرازشان دهنده چاقی حیوان
 Bername برنامه
 Bernamesaz برنامه ساز
 Bernamzed نامزد / کاندید
 Bernav پیشوند نام / نام مستعار
 Berneme برنامه
 Beroj رو به آفتاب / آفتاب گیر
 Bêrok کتف
 Berokaş بغل
 Beroş دیگ / قابلمه بزرگ
 Beroste ناشی / ناوارد
 Berovajî bûn برعکس بودن / اوازگون شدن
 Berovajî kirin برعکس کردن / اوازگون کردن
 Berovajî برعکس / وارونه

Berpal تکیه گاه / بالش
 Berpala çiyê دامنه کوه
 Berpalî تکیه گاه / بالش
 Berpan وسیع / گسترده
 Berpe kirin به کار نداشتن/تحریک کردن/تمام کردن
 Berpebar قابل حصول/قابل دستیابی
 Berpebûn دستاورد
 Berper صفحه برگ
 Berpêş kirin تدارک دیدن/مقدمات را فراهم کردن
 Berpêşki مقدمه
 Berpêyî قربانی یا هدیه ای به بزرگان
 Berpêyî kirin قربانی کردن
 Berpîrs مسئول/پاسخگو
 Berpîrsiyar مسئول/پاسخگو
 Berpîrsîyar مسؤل
 Berpîrsiyarî مسئولیت/پاسخگویی/وظیفه داری
 Berpîrsyar مسئول
 Berpîrsyarî مسئولیت
 Berpişt کمر بند
 Berpisyar kirin کسی را مسئول بودن
 Berr قالی
 Berrî بلوط
 Berroj روبه آفتاب
 Berrû بلوط
 Bersef بالکن
 Bersifk بالکن
 Bersîng مانع / مقابله
 Bersing مانع/مقابله
 Bersîv پاسخ / جواب
 Bersiv پاسخ / جواب
 Bersiv dan جواب دادن / پاسخ دادن
 Berşîv میان وعده قبل از شام
 Bersivdayîn پاسخ دادن

Bersivîn جواب دادن / پاسخ دادن
 Bersivk پاسخ / جواب
 Berskurk یقه
 Berşo لباس اضافی/لباس یدک
 Bersoj bûn سوهامزه داشتن/سوزش معده
 Bersojk سوزش دل / سوزش معده
 Bersojkî bûn (ترش کردن) معده
 Berşoşî سوزش معده
 Berşoşk سوزش دل /سوزش معده
 Berstû یقه
 Berstûk یقه پیراهن
 Bersûc متهم
 Bertav kirin جلوی آفتاب گذاشتن
 Bertav آفتاب گیر
 Bertek واکنش/مخالفت
 Berteng کم عرض / پر جمعیت
 Berteref kirin برطرف کردن/رفع کردن
 Bertîl رشوه
 Berû بلوط
 Berûk قسمت جلوی بدن / سینه
 Bêrûmet بی ارزش/ بی حرمت
 Bêrûmet kirin مورد بی احترامی قرار دادن
 Bêrûn بی روغن
 Bêrûte رقص زنان و مردان همراه آواز خوانی
 Berû بایر / لم یزرع
 Bervang پیش بند
 Bervank پیشبند
 Bêrvî سد آب
 Bervihêr بافراسرت/زرتنگ/فهمیده
 Berwac نوعی تفنگ/السلحه
 Berwar شیء کج و مایل/زمین آفتاب گیر/تاریخ
 Berwar bûn کج شدن بار
 Berwar kirin بار را کج کردن

Berweq نوعی اسلحه
 Berx بره/عزیزانانزین
 Berxbir پشم چین بره
 Berxê ber gelek makan فرصت طلب
 Berxevan چوپان بره ها
 Berxik بره/عزیزانانزین
 Berxistî پیش نهاد
 Berxistin آشکار کردن/رو کردن
 Berxşo فصل شستن بره ها
 Berxvan چوپان بره ها
 Berxwedan مقاومت
 Berxwedar bûn مقاوم بودن/نستوه بودن
 Berxwedar مقاوم / نستوه
 Berxwedêr مجاهد/ارزمنده
 Berxwêr مزرعه بزرگ
 Berz بلند /مرتفع
 Berz bûn بلند بودن/بلند شدن/ارشد کردن
 Berz kirin بلند کردن/برجسته کردن
 Berza گم / مفقود
 Berza bûn گم شدن /مفقود شدن
 Berzax برزخ
 Berze bûn گم شدن/پنهان شدن
 Berze kirin گم کردن/پنهان کردن
 Berze پنهان / ناپیدا / گم
 Berze گم / غایب
 Berzendk مچ بند
 Berzeq جنسی
 Berzewac بالغ
 Berzex برزخ
 Berzî بلندی/ارتفاع
 Berzik زیر شکم
 Berzile زیر شکم
 Berzîn کره اسب آماده تعلیم سوار کاری

Berzîne سنگ رنگارنگ
 Beş بخش / قسمت/ارشته / سهم
 Bêş هدیه عروسی
 Beş bûn تقسیم شدن /کافی بودن
 Beş kirin تقسیم کردن
 Bes بس / کافی
 Bêşa dextê دخل / مخارج
 Bêşans بی شانسی/بد شانس
 Beşavend قافیہ
 Beşdar bûn مشارکت کردن / شرکت کردن
 Beşdar kirin سهیم کردن/مشارکت دادن
 Beşdar شرکت کننده / سهامدار
 Beşdarî شرکت کردن / مشارکت
 Beşdarî kirin شرکت کردن
 Bêsebir بی صبر /کم حوصله
 Bêsebirî بی صبوری /کم حوصلگی
 Bêsebr عجول / بی صبر
 Bêsemt بی احتیاط / دست و پاچلفتی
 Bêser بی صاحب/خودسر
 Beser بصر / چشم
 Beşer فهم / انسان
 Bêserberat مفقودالائثر
 Bêserberate مفقودالائثر
 Bêserberate çûn غیب زدن / مفقودالائثر شدن
 Bêşeref بی شرف
 Bêserî bûn خود سر شدن
 Bêserî kirin کسی را خود سر کردن
 Bêserî بی انتها / خودسر
 Beşerkor کودن/ نادان/ کند ذهن
 Bêşerm بی شرم
 Bêşermî بی شرمی /بی حیایی
 Bêşert بدون شرط / بی شرط
 Bêserûber درهم و برهم

Bêserûber بی سر و انتها / نامرتب
 Bêserûçav بی پروا / بی حیا
 Bêserûsaman بی سر و سامان
 Bêserûşûn çûn ناپدید شدن / غیب زدن
 Beşervekirî بشآش / خنده رو / با استعداد
 Beşevêhatin خندیدن
 Bêşexsiyet شخصیت بی
 Bêşik بدون شک / بی گمان
 Bêşîm بی سیم
 Besimîn تبسم کردن / لبخند زدن
 Bêşîre انگور نارس
 Beşîşîn لبخند زدن
 Beşîşîn لبخند زدن / تبسم کردن
 Besît ساده
 Best بیابان / صحرا / الهام / هوس
 Beşt تخته قطور و دراز
 Best lê rabûn الهام شدن / درک شهودی یافتن
 Bestandin بستن / گرفتن
 Bestenî بستنی
 Bestik یقه
 Bestin جوش خوردن / پیوند خوردن / بستن
 Bestir فرش / زیرانداز / کف پوش
 Bêşûc بی گناه
 Bêşûc بی گناه
 Bêşûcî بی گناهی
 Bêşûctî بی گناه بودن
 Beşûş بشآش / خنده رو
 Bet مرغابی / تازه رسیده / ناشی
 Beta bûn ناپدید شدن / از بین رفتن
 Betal bûn بیکار بودن / باطل شدن
 Betal kirin ابطال کردن / متوقف کردن
 Betaîlî بیکاری / بیهودگی / عبثی
 Betaîl بیکار / بیفایده / باطل و بیهوده

Bêtam بی طعم / بی مزه
 Bêtam bûn بی طعم بودن
 Bêtamî بی طعمی
 Betan اندرون / گوشت خالص
 Betanê zik پوست شکم
 Betanî پتو / لحاف
 Betar آفت / مصیبت
 Bêtar خیلی زیاد
 Bêtêhn ضعیف / کم رنگ / کم انرژی
 Bêtehr بدون معیار / خیلی اندازه
 Bêtêl بی سیم
 Bêteqşîr بی تقصیر
 Bêteraz ناجور
 Bêteşe بدشکل / بی شکل
 Bêtewşîş بی مثال / بی مانند / بی همتا
 Bêtîfaq نامتحد / بدون اتفاق
 Betilandin خسته کردن / معطل کردن
 Betilî خستگی / معطلی / بطالت
 Betilîn خسته شدن / معطل شدن
 Bêtin الک کردن
 Bêtir pêrar سه سال قبل
 Betir بهتر / بالاتر
 Betirpêr پس پرروز
 Betirpêrar پیرارسال
 Betlane تعطیلات
 Betran هوس باز / شهوت ران
 Betûm بی قیافه / بی فرم
 Betûmî شلختگی / به هم ریختگی
 Bêv نوعی تور ماهیگیری
 Bêvan ناپیدا / مکتوم / پنهان
 Bêverc بی ارزش / بی اهمیت
 Bevil انسان نمونه / انسان بی همتا
 Bêvil بینی / دماغ

Bêvil hatin گوش دادن / توجه کردن
 Bêvil neşewitîn خجالت نکشیدن / پرووی
 Bêvila xwe daliqandin روی خوش نشان ندادن
 Bêvila xwe kirin قهر کردن/به دل گرفتن
 Bêvila yekî firikandin به حساب کسی رسیدن
 Bêvilbilind مغرور / خوددار
 Bêvîr ناتوان/ درمانده/ پیر و فرتوت
 Bevşik دندان‌های آسیاب
 Bêwa بدشانسی
 Bêwar بدون سرزمین
 Bêweç خسته /ضعیف
 Bêweçî خستگی /ضعف
 Bêwefa بی وفا
 Bêwelat بی‌خانه و کاشانه/بی‌سرزمین
 Bêxapîn راست/بدون فریب
 Bêxayî بی صاحب
 Bexçe باغچه
 Bexçevan باغبان
 Bexda بغداد
 Bexdenûs جعفری
 Bêxem بی غم / شاد
 Bêxemî بی غمی / شادی
 Bêxêr بی‌فایده/بدشگون/قدم شوم
 Bêxew بیخواب/کم خواب
 Bêxeyal بی خیال/اشاد
 Bexîl بخیل/احسود
 Bêxîret بی غیرت / تنبل
 Bexîşandin بخشیدن/هدیه دادن
 Bêxîyal بی خیال/اشاد
 Bêxîzan بدون بچه /بتر
 Bexşan عفو/ بخشش/ پیشکش/هدیه
 Bexşandin بخشیدن/عفو کردن
 Bexşîn بخشیدن

Bexşîş بخشش/عفو
 Bext شانس / بخت / اقبال
 Bext û miraz di çavan de man ناکام شدن
 Bextereş بد شانس /بدبخت
 Bextewar خوشبخت/سعادت‌مند
 Bextewarî خوشبختی /سعادت‌مندی
 Bextewer خوشبخت
 Bextewerî خوشبختی
 Bextîyar خوشبخت/خوش شانس
 Bextiyar بختیار / خوشبخت / خوش شانس
 Bextîyarî خوشبختی
 Bextreş بدشانس /بدبخت/بخت سیاه
 Bextreşî بخت سیاهی
 Bextvekirî بخت به مراد
 Bextyar خوشبخت
 Bextyarî خوشبختی
 Bêxwê bûn بی نمک بودن/نمک نداشتن
 Bêxwedî بی کس/بی صاحب/تنها
 Bêxwedîtî بی سرپرستی/بی حمایتی
 Bey بیع / پیش پرداخت
 Beyaban بیابان / صحرا / کویر
 Beyan kirin روشن کردن/بیان کردن
 Beyan مشخص / واضح / روشن
 Beyaname بیانیه
 Beyanî آشکار / مشخص
 Beyanîbaş! صبح بخیر
 Beyanname بیانیه
 Beyar kirin بایر کردن/ابلا/استفاده کردن
 Beyar زمین بایر / لم‌بزرع
 Beybûn نوعی شکوفه
 Bêyî بدون/فاقد
 Beyî bûn پژمرده شدن/رنگ باختن
 Bêyî ku بدون اینکه

Beylû واضح / روشن
 Bêyn بین / میان
 Bêyom بی یمن / بدشناس
 Bêyomî بی یمنی / بدشناسی
 Beyt بیت
 Beytar دامپزشک
 Beytarî دامپزشکی
 Beytik نوعی پرده
 Beytu بی صاحب / رها شده
 Bêy بدون / بی
 Bez چربی / افزار / جهش
 Bez bi stûyê pisîkê ve kirin کنایه از ماست به گربه
 سپردن
 Bez dan ناگهان فرار کردن
 Bez girêdan چاق شدن / چربی گرفتن
 Beza تیزپا / تیزرو
 Bezandin فراری دادن
 Bêzar bûn بیزار شدن / به ستوه آمدن
 Bêzar kirin بیزار کردن / به ستوه آوردن
 Bêzar آمده بیزار / به ستوه آمده
 Bezbezok عجل / خرمگس
 Bezek تیزپا / سبک پا
 Bezelf دکمه
 Bêziman بیچاره / بدبخت
 Bezîn hev به هم پریدن / با هم درگیر شدن
 Bezîn پریدن / افزار کردن / جهش کردن
 Bêzirav ترسو
 Bezm جشن / سرور
 Bezmik نوعی حشره
 Bêzû نوعی بیماری روانی
 Bêzur yet بدون بچه / اتر
 Bez چربی / حرکت سریع و ناگهانی / افزار
 بی / توسط / از

Bî بیوه میوه به / درخت بید
 Bi agirê yekî şewitîn تر و خشک باهم سوختن
 Bi avîna kesekî/ê dîn bûn عاشق شدن
 Bi ber bayê yekî/ê ketin تحریک شدن / احساسی
 شدن
 Bi berevajî برعکس
 Bi bêvilê girtin هوشیار کردن
 Bi cih anîn انجام دادن / کردن
 Bi cih bûn جابه جا شدن / مناسب بودن
 Bi cih kirin مستقر کردن
 Bi dar ve kirin به دار آویختن
 Bi darî yekî ketin ملاقات کردن
 Bi dawî bûn تمام شدن / پایان یافتن
 Bi dawî kirin به اتمام رساندن
 Bi deman girtin کرایه کردن
 Bi deranîn برداشتن / حذف کردن
 Bi derengiyê xistin به تعویق انداختن / تمدید کردن
 Bi dest xistin بدست آوردن / کسب کردن
 Bi dilê xwe kirin داوطلبانه انجام دادن
 Bi dilêş bûn رضایت دادن / علاقمند بودن
 Bi dîtina... به نظر ...
 Bi diyarî yekî ketin ملاقات کردن
 Bi dizî بی خبر / به طور پنهانی
 Bi dor به نوبت
 Bi dorvegerî به نوبت
 Bi dûr ketin دور شدن / از کسی جدا شدن
 Bi dûr xistin دور کردن
 Bi encam bûn به نتیجه رسیدن
 Bi eşkereyî / آشکارا / علنی
 Bi gewz bûn احساس خشنودی کردن
 Bi girî vekirin به گریه انداختن
 Bi giştî رویهمرفته
 Bi goreyî طبق / براساس

Bi haweyê	به صورت	Bi rê kirin	به راه انداختن / فرستادن
Bi hêl	قوی/نیرومند	Bi rê ve birin	اداره کردن/مدیریت کردن
Bi hêsanî	به آسانی/به راحتی	Bi rê ve çûn	به راه افتادن/ راه رفتن
Bi hev re	با همدیگر / با هم	Bi rê xistin	به راه انداختن / فرستادن
Bi hewa ketin	بلند شدن/ بالا رفتن	Bi rêk û pek	مرتب / منظم / به طور منظم
Bi jîriya xelkê jîyan	به امید مردم زندگی کردن	Bi rêkarî	اصولی/ درست
Bi kesî hatin	به کسی آمدن	Bi revîrevî	با عجله زیاد
Bi kesî karîn	بر کسی غلبه کردن / بر کسی فایز آمدن	Bi ro de berdan	در رودخانه انداختن/ هدر دادن
Bi kesî ra bûn	با کسی بودن/ موافق کسی بودن	Bi ro de çûn	تلف شدن/آب بردن
Bi kinahî	به طور خلاصه	Bi roj	هنگام روز/ روزانه
Bi kinayî	به کوتاهی / با کاستی	Bi rûken	با خوشحالی/ با لبخند
Bi kotek	با زور/ به اجبار	Bi sanahî	به آسانی
Bi kotekî	با زور	Bi saya	در سایه / به لطف
Bi kurtasî	خلاصه وار	Bi sebr	باصبر / باحوصله
Bi kurtî	خلاصه وار	Bi seng	سنگین/باوقار
Bi lez û bez	عجله داشتن / عجول بودن	Bi ser de çûn	استقبال کردن/حمله کردن
Bi mal kirin	سروسامان دادن	Bi ser de girtin	غافلگیر کردن
Bi min	به عقیده من/از نظر من	Bi ser de tep kirin	بر روی کسی فرو ریختن
Bi nanê xwe leyîstin	احتیاط نکردن	Bi ser de	به همراه / علاوه بر
Bi nav	مشهور/معروف	Bi ser dews û doza yekî ve nebûn	از هدف کسی
Bi nav kirin	نامگذاری کردن		خبر نداشتن
Bi nav û deng	مشهور/ معروف	Bi ser ketin	موفق شدن / پیروز شدن
Bi navê lîstin	کمر رقیب را به خاک زدن	Bi serê xwe bûn	مستقل بودن/مجرد بودن
Bi pêş ve çûn	پیشرفت کردن / به جلو رفتن	Bi serê xwe	مستقل/خودسر
Bi pey yekî ketin	دنبال کسی افتادن	Bi serêlî	با دقت
Bi piranî	اکثریت	Bi serêlokî	با دقت
Bi qasî	به اندازه	Bi serhatî	سرگذشت
Bi qencî	به خیر و خوشی	Bi serî kirin	کسی را سرو سامان دادن
Bi qewet	نیرومند	Bi şet û pêt	با زور و چماق/به اجبار
Bi qîma dilê xwe	باب میل	Bi şev û roj	شب و روز
Bi qîmet	بازرش	Bi şev	هنگام شب/شبانه
Bi rastî	واقعاً / حقیقتاً	Bi seyr	متعجب
Bi rê ketin	به راه افتادن/حرکت کردن	Bi sî	سایبان / سایه دار

Bi şîr û nan kirin غذا دادن / پذیرایی کردن
 Bi taybet به ویژه
 Bi taybetî به خصوص
 Bi tenê به تنهایی
 Bi teraz منظم / مرتب
 Bi tevayî به طور کلی
 Bi tirs خطرناک / ترسناک
 Bi tundî به عصبانیت / با عصبانیت
 Bi vî awayî به این شیوه / به این طریق
 Bi vî rengî به این رنگ / با این طرح
 Bi vî şeweyî به این شیوه / با این طریق
 Bi windayî غیابی
 Bi xumam مه آلود
 Bi ya (yekî) kirin به حرف کسی گوش دادن
 Bi ya kesî به نظر کسی
 Bi zanayî آگاهانه / از روی عمد
 Bi zorî با زور
 Bî بیوه
 Bi حرف اضافه / به همراه
 Biaqil عاقل / مند / با هوش
 Bibandor مؤثر
 Bîbelerz زمین لرزه
 Biber پر بار
 Bîber فلفل
 Bîbera reş فلفل سیاه
 Bîbera sor فلفل قرمز
 Bîbera spî فلفل سفید
 Bibiha بالارزش / با اهمیت
 Bîbik مردمک چشم
 Bîbiq مردمک چشم
 Bîbîr anîn به یاد آوردن / به خاطر آوردن
 Bîbîr birin (متوجه کردن کسی را)
 Bîbîr xistin یادآوری کردن

Bibîranîn بزرگداشت / به خاطر آوردن
 Bibiz زنبق
 Bîc حرامزاده
 Bîc نامشروع
 Bicê بجا / مناسب
 Bîçek کمی / ذره ای
 Biçeng زیربغل
 Bicî بجا / مناسب
 Bîcî انگشت
 Bicih بجا / مناسب
 Bicîh بجا / مناسب
 Bicihkirin مرتب کردن / جابه جا کردن
 Biçîtî گرسنگی / قحطی
 Biçirik نان روغنی
 Biçûk dîtin تحقیر کردن
 Biçûk xistin بی ارزش کردن / تحقیر کردن
 Biçûk کوچک / ریز / بچه / طفل
 Biçûkahî بچه گانه / ریزی
 Biçûkanî کودکی / کوچکی
 Biçûkatî کوچکی / کودکی
 Biçûkayî کوچکی / کودکی
 Biçûkî کوچکی / کودکی
 Biçûktî کوچکی / کودکی
 Biçûkxistin تحقیر کردن
 Bîdar بیدار / هوشیار / آگاه
 Bidengار صدا
 Biderdan باختن
 Bidîl از صمیم قلب / قلباً
 Bidû کام / اسقف دهان
 Bifêm فهمیده / دانا
 Bigelempêrî در کل / به طور کلی
 Bîh بیوه
 Bih میوه به

Biha بها / قیمت / گران
 Biha bûn ارزشمند بودن / گران قیمت بودن
 Bihaname فاکتور
 Bihar فصل بهار
 Biharat افزودنی و ادویه‌های گیاهی
 Bihare گندم بهاره
 Bihartin گذشتن / گذراندن
 Bihecîn دق کردن
 Bihemil حامله / باردار
 Bihênijîn عطسه کردن
 Biheşt بهشت / جنت
 Bihevçûn درگیر شدن / جر و بحث کردن
 Bihevra باهم / باهمدیگر
 Bihevre با هم / با همدیگر / به کمک هم
 Bihevrejîyan همزیستی
 Bihêz قدرتمند / بانفوذ / صاحب قدرت
 Bihin بو / نفس
 Bihin çikandî نفس تنگی / بی حوصلگی
 Bihirîn گذشتن / گذراندن
 Bihîşt بهشت
 Bihîstin شنیدن / متوجه شدن / آگاه شدن
 Bihîstok سمعک
 Bihîstyar شنونده
 Bihîztin شنیدن
 Bihn بو / نفس
 Bîhn بو / نفس / حوصله
 Bîhna xwe fireh kirin نفسی تازه کردن / صبور بودن
 Bihnok ویرگول
 Bihnxweş خوش بو
 Bihok میوه به
 Bîhok نوعی میوه
 Bihorîn گذشتن
 Bihost وجب / یک وجب

Bihoştin ذوب شدن / حل شدن
 Bîhr چاه / حافظه / خاطره
 Bihujandin ذوب کردن
 Bihuîîn ذوب شدن
 Bihuk همه نوع حشرات / حشره
 Bihur عبور / گذر
 Bihurandin گذراندن / سپری کردن
 Bihurê bêqam راه‌های عمیق گذر آب
 Bihurîn گذشتن / عبور کردن
 Bihurtin رد شدن / عبور کردن / پاس کردن
 Bihuşt بهشت
 Bihust وجب
 Bihuştîن بهشتی
 Biingirîne عصبی کردن / ناراحت کردن
 Bîj حرامزاده
 Bij اشتها / میل به خوردن
 Bijandin میل به چیزی پیدا کردن / هوس کردن
 Bijang مژه
 Bijank مژه / پلک
 Bîjar بیجار
 Bijare برگزیده / ممتاز / گلچین
 Bijare kirin گلچین کردن
 Bijarte منتخب / گلچین
 Bijartin برگزیدن / گلچین کردن
 Bijî زنده باد / مژه
 Bîjî یال گردن و دم خران و اسبان
 Bîjin بیوه
 Bijîن آرزو کردن / تمایل داشتن
 Bijinandin اشتها داشتن / میل به چیزی داشتن
 Bîjinî بیوه گی / حالت بیوه بودن
 Bijiqandin له کردن
 Bijiqîn له شدن
 Bijîreş سبیل / موی پشت لب

Bijîşk پزشک
 Bijyê şêran یال شیر
 Bijlî بجز / به استثناء
 Bijûn سالم / سوزن برگ / حاصلخیز
 Bikar anîn بکار بردن / استفاده کردن
 Bikar anîn به کار بستن / استفاده کردن
 Bikar hatin به کار آمدن / مفید بودن
 Bikaranîn بکارگیری
 Bikarhêner کاربر
 Bikêr مفید / کارآمد
 Bikêr hatin مفید بودن / سودمند بودن
 Bikêrhatî مفید / لایق
 Bikir فعال / کننده / مشتری / بکر
 Birkirk ته و انتهای چاه، چاله، گودال
 Bikuş قاتل / کُشته / جانی
 Bikul دردمند / غم دار
 Bil به استثناء / بجز
 Bila برای اینکه / باشد که
 Bila be مشکلی نیست / غمی نیست / همین طور است
 Bîlan دانستن / عملکرد
 Bilan احتمال
 Bilandin خیلی تکرار کردن
 Bilanî التزامی / باشد که
 Bilbezik گل بهار
 Bilbil بلبل
 Bilbilqîn جوشیدن
 Bilbizêq لاله وحشی
 Bilcim فضول
 Bilbildo لال
 Bildebild kirin زیر لب حرف زدن / غر و لُند کردن
 Bilebil غرغر کردن / اون و ن کردن
 Bilêç برق / صاعقه
 Bilêt بلیط

Bilêv تلفظ / ادا
 Bilêv kirin تلفظ کردن / ادا کردن
 Bilêv kirin تلفظ کردن
 Bilêvkirin تلفظ
 Bilez با عجله
 Bilez با عجله
 Bilî (ji) به جزء / به استثناء
 Bilik زبان بچه‌گانه / دودول
 Bilîn مشغول شدن / سرگرم شدن
 Bilincî بلندی / ارتفاع
 Bilind bûn بلند شدن / رشد کردن
 Bilind kirin بلند کردن / برافراشتن
 Bilind بلند / مرتفع
 Bilindahî بلندی / ارتفاع / درازا
 Bilindatî بلندی / ارتفاع
 Bilindayî بلندی / ارتفاع
 Bilindest بالادست
 Bilindfir بلندپرواز
 Bilindî بلندی / ارتفاع
 Bilindpaye بلندپایه
 Bilintirîn بلندترین
 Bilqbilqok حباب آب جوش
 Bilqîn آب جوشیدن از دل زمین / فواره زدن
 Bilqînî صدای جوشش آب یا هر مایعی
 Bilûl نی / فلوت
 Bilûr آلت موسیقی / بلور
 Bilûrvan نی زن / فلوت زن
 Bilxerî شومینه / آتشدان
 Bilyan آگاه / دانا / مشغول شدن
 Bimbarek مبارک / مقدس
 Bimbarekatî تهنیت / مبارک بودن / تقدس
 Bimbarekî تهنیت / مبارکی
 Bîme kirin بیمه کردن / تضمین کردن

Bîme بیمه
 Bîmexane بیمه‌خانه / دفتر بیمه
 Bimifa مفید
 Bin بن / پایه / اساس / زیر
 Bîn بو / نفس / دید
 Bin av bûn غرق شدن / زیر آب رفتن
 Bin av kirin زیر آب کردن / غرق کردن
 Bin çav kirin بازداشت کردن
 Bîn çikîyan تنگی نفس گرفتن / دل‌تنگ شدن
 Bîn fireh bûn صبور بودن
 Bîn kirin بو دادن / بو کشیدن
 Bin pê kirin لگد مال کردن / نقض کردن
 Bin ته / انتها / بُن / آخر هر چیزی
 Bîna şîr ji dêv hatin کنایه از هنوز بچه بودن
 Bîna xwe dan استراحت کردن
 Bîna xwe vekirin استراحت کردن / نفسی تازه کردن
 Bîna بینا / ساختمان / بینا / بصیر
 Bînahî بینایی / قدرت دیدن / بصیرت
 Bînahînasî بینایی‌سنجی / بینایی‌شناسی
 Binalî بومی / محلی
 Bînanê مانند / شبیه
 Bînanî مانند / شبیه
 Binas تفسیر / گناه
 Binaşe شالوده / بنیاد / پایه
 Binatar زیر / پایه / بن
 Binate بنیاد / پایه / اساس / شالوده
 Binavahî زیر بنا
 Binavî زیر آبی
 Binavkirin (غرق کردن / عمل)
 Binavûdeng مشهور
 Binax زیرخاکی / زیر خاک
 Binaxe اساس / بنیان / پایه / پی ریزی
 Binaxeyî اساسی / پایه‌ای

Bînayî دید / بینش
 Binban سقف
 Binbar سخنگو / گوینده
 Binbêder باقیمانده دانه‌ها پس از خرمن
 Binberaş سنگ زیرین آسیاب
 Bincan سد بر روی رودخانه
 Binçav تحت نظر / بازداشت
 Binçav kirin بازداشت کردن / تحت نظر داشتن
 Binçav kirin دستگیر کردن / بازداشت کردن
 Binçavî توقف / ایستادن
 Binçeng زیربغل
 Bincî تشک / جایگاه / تخت‌خواب
 Binçirk qelandin از ریشه در آوردن و سوزاندن
 Bindeq فندق
 Bîndestî تحت سلطگی / زیردستی
 Bîndest ستم / فرمانبردار / زیر دست
 Bîndevka madê معده
 Bînê feraqên xelqê alastin کنایه از محتاج مال مردم
 بوند
 Bîneçe پایه / اساس / بنیان
 Bîncecî ساکن / اهل
 Bîncecî bûn ثبات یافتن / نهادینه شدن / مستقر شدن
 Bîncecih kirin مستقر کردن
 Bîncecih جاف‌تاده / جا شده / درست‌حسابی
 Bînefş بنفش
 Bînefşî بنفش
 Bînelî سکونت / اهل جایی بودن
 Bînemal خانواده / خانوار
 Bînepî کف پا / زیر پا
 Bîner تماشاگر / بیننده
 Bînerd زیرخاک / دفن
 Bînerdî زیر خاکی / دفینه
 Bînerdik زیرخاکی / سیب زمینی

Binerx بارزش
 Bînesazî kirin بنیادسازی کردن / پایه سازی کردن
 Bînesazî بنیان‌گذاری / پی‌ریزی
 Binetar پایین / زیر / پی
 Bînevîşî بنفش رنگ
 Bînfîsî kirin بدی‌ها خویش را پنهان کردن
 Bînga بنگاه / بنیاد
 Bîngeh danîn پی گذاشتن / بنیان گذاشتن
 Bîngeh پایه / اساس / ارگ و ریشه
 Bîngeha aborî اساس اقتصادی / بنیان اقتصادی
 Bîngehîn اساسی / پایه ای / ریشه ای
 Bînheman آخرین بچه
 Bînî اساس / بنیان / پایه / پی‌ریزی
 Bînî dan به انتها رساندن / به اتمام رساندن
 Bînîje طبقه زیرین ساختمان / زیرزمین
 Bînik زیراستکان / زیرسیگاری
 Bînîrx ارزشمند/پراهمیت
 Bînkask کاسه همراه پیاله
 Bînke پایه / اساس
 Bînkefş زیربغل
 Bînkiras پیراهن خواب
 Bînkîrask زیرپیراهن / لباس زیر
 Bînkîs مبلغ بخششی پدر از شیربهای عروس
 Bînkol شخم
 Bînkol kirin شخم زدن
 Bînmilk عصاره / چوب زیر بغل
 Bînpê kirin زیرپا گذاشتن / لِه کردن / نقض کردن
 Bînran قسمت بالای ران مرغ
 Bînrax تشک
 Bînrîm kirin زیر سلطه رفتن
 Bînrû درونی / نهانی
 Bînşe مرطوب
 Bînşeh مرطوب / نم‌دار

Bînteng عصبانی / ناراحت / زود رنج
 Bîntîn مال و منال / دارایی
 Bînxwaş خوش بو / خوش صحبت
 Bînyad اساس / بنیان / پایه / پی‌ریزی
 Bînzîk زیرشکم
 Bîok زشت / بدریخت
 Bîq نوعی علفه
 Bîr anîn (bi) به خاطر آوردن
 Bîr birin اندیشیدن به چیزی
 Bîr kirin (ji) از یاد بردن / فراموش کردن
 Bîr lê birin اندیشیدن در باره چیزی
 Bîr xistin یادآوری کردن / به خاطر آوردن
 Bîr بخش / گروه / دسته / قسم / تکه / قسمت
 Bîra برادر / باشد که
 Bîra eş چاه آسیاب
 Bîra اخوی / برادر
 Bîradost طایفه ای از کردهای کرمانج
 Bîradûstîyên اسم دوره ای از تاریخ فرهنگ کردها
 Bîrajin برادر زن / زن برادر
 Bîrakuji برادر کشی
 Bîrale قلمه درختان
 Bîrale نشاء / شلتوک
 Bîramak برادر ناتنی
 Bîrandin ریشه‌کن کردن / نابود کردن
 Bîranî بیگانه / غریبه / ناآشنا
 Bîranîn kirin به یاد آوردن
 Bîranîn(bi) به یاد آوردن / به خاطر آوردن
 Bîraşîr برادر شیری
 Bîraşte منقل کباب
 Bîraştî برشته
 Bîraştîn پختن/برشته کردن / کباب کردن
 Bîratî برادری / اخوت

Bîrawer	فراموش نشدنی	Bîrewerî	روشنفکری / متفکر بودن
Biraxwe	فامیل دور	Birewş	خوش سیما / زیبا
Biraxweyî	فامیلی دور	Birêxistî	نظام‌مند/نظام‌وار
Birayên hûrekî	برادر تنی	Birêxistin bûn	نظام‌مند بودن / سامان داشتن
Birayên misilman	اخوان المسلمین	Birêxistin kirin	سامان دادن / نظام‌مند کردن
Biraza	برادرزاده	Birêz	محترم / آقا / جناب
Birazava	ساقدوش	Birgeh	(محل بُرش/محل مکث) در کلمه
Birazî	برادرزاده	Birh	ابرو
Bîrbir	رسیده / رشید / بالغ	Birhan	برهان / دلیل / حجت
Birc	برج / ساختمان بلند	Birî	ابرو
Birca avê	برج آبی	Biricimandin	سنگسار کردن / محکوم کردن
Birçêk	مسابقه اسب‌دوانی/سرگرمی سوارکاری	Birih	ابرو
Birçî	گرسنه / گدا	Birik	باد معده / آروق
Birçî bûn	گرسنه بودن / گرسنه شدن	Birîn azirandin	زخم تازه کردن/به زخم کسی نمک
Birçî hîştin	گرسنه نگه داشتن		پاشیدن
Birçî kirin	گرسنه کردن	Birîn serî	به پایان بردن
Birçîbûn	گرسنگی / قحطی	Birîn	ریشه‌کن شدن/تاابود شدن/اتمام شدن
Birçîna	از گرسنگی	Birîn	زخم / جراحت
Birçîtî	گرسنگی / قحطی	Birîn	بردن/نقل مکان کردن
Bîrdarî	یادگاری	Birîna kûr	زخم عمیق/جراحت عمیق
Bîrdoz	قدرت اندیشه/قدرت تفکر	Birîna xwe bi destê xwe kewandin	درد خود را
Bîrdozî	ایدئولوژیکی		چاره کردن
Bire	تکه تکه /خرد خرد	Birinc	برنج
Birek	اره	Birîndar bûn	مجروح شدن/زخمی شدن
Birêkûpêk	منظم/ مرتب	Birîndar kirin	مجروح ساختن/زخمی کردن
Birengîne	رنگ کردن/نقاشی	Birîndar	مجروح / زخمی
Bireqisîne	رقصاندن / به جفت‌گزینی واداشتن	Biriqandin	درخشاندن/تاباندن/ابراق کردن
Bireş	بدیخت / بی‌چاره / درمانده	Biriqîn	درخشیدن/تابیدن/برق زدن
Bireser	مفعول	Biriqzêrîn	براق و طلائی رنگ
Birêvebir	مسئول/هدایت‌کنند	Birîsk	صاعقه
Birêvebirî	مدیریت/هدایت	Biriskandin	درخشاندن/تاباندن
Birêvebirin	اداره کردن/رهبری کردن	Biriskîn	درخشیدن/تابیدن
Bîrewer	روشنفکر/متفکر	Birisqîn	درخشیدن/برق زدن/تابیدن

Bîrîya kesî kirin برای کسی دلتنگ شدن
 Bîrkarî ریاضیات/حساب
 Bîrkarînasî ریاضیات شناسی
 Bîrkor کندذهن/کم حافظه
 Birm مغرور
 Bîrmendî دانایی/هوشمندی
 Bîroke کند ذهن/کم حافظه
 Bîrov نوعی بیماری پوستی
 Bîrovî فرد دارای بیماری پوستی
 Bîrçîn درخشیدن
 Birra واقعاً / حقیقتاً به راستی
 Birratî صحت / درستی / واقعیت
 Birrek اره
 Bîrîn بریدن / قطع کردن
 Bîrsî گرسنه / گدا
 Bîrsîbûn گرسنگی / قحطی
 Bîrsîtî گرسنگی / قحطی
 Bîrû şeh kirin û çav der kirin کنایه از خیانت کردن
 Bîrû ابرو
 Bîrûmet محترم
 Bîrûsîn درخشیدن / برق زدن
 Bîrûsk ساعت
 Bîrûsk vedan ردوبرق زدن
 Bîrûskîn خیلی سریع / به سرعت برق و باد
 Birwaname سند
 Bîrxistok هشدارنامه
 Bîryan قطع کردن/بریان/بریدن
 Bîryar تصمیم
 Bîryar dan تصمیم گرفتن/قرار گذاشتن
 Bîryar wergirtin قول گرفتن / وعده گرفتن
 Bîryara ragirtinê حکم جلب
 Bîryara ragirtinê ya paşpenî حکم جلب غیابی
 Bîryardar تصمیم گیرنده/صاحب قرار

Biryardarî /صاحب قراری
 Biryardêr تصمیم گیرنده/ مسئول
 Biryargeh قرارگاه
 Biryarname پیمان نامه/معاهده
 Bir بخش/قسمت
 Bîs سرّ / راز / لحظه
 Bîşaftin حل شدن /ذوب شدن
 Bîşare غنچه
 Bîşartin مخفی کردن
 Bîşavtin حل شدن/ذوب شدن
 Bîşe بیشه / جنگل /دارستان
 Bisemt با احتیاط/اصولی
 Bîşeng نوعی درخت
 Bîşêrîn مخفی شدن
 Biserûber سامان مند / مرتب / نظام مند
 Bîşî جنگل / نوعی کلوچه
 Bisîklet دوچرخه
 Bisîklêt دوچرخه
 Bîsilman مسلمان
 Bîşîrîn تبسم کردن / لبخند زدن
 Bîşivîn از هم جدا شدن / پاره شدن
 Bisk گیسو / دسته مو
 Bîsk دمی / لحظه ای / مدتی کوتاه
 Bîska din چند لحظه پیش / اخیراً
 Bîşkaftin / جر دادن / پاره کردن
 Bîşkavtin پاره شدن پارچه
 Bîskek حدود بیست دقیقه/چند لحظه
 Bîskewît بیسکویت
 Bîşkifandin پاره کردن / پارچه
 Bîşkîfin پاره شدن پارچه
 Bîşkiftin پاره شدن پارچه
 Bîşkivandin باز کردن / رشته ها را پنبه کردن / بشکفتن
 Bîşkivîn باز شدن /شکفتن/از هم گسستن

Bişkof	دکمه	Bitir bûn	وحشی شدن / دیوانه شدن
Bişkoj	دکمه / دکمه لباس	Bitirpêr	سه روز پیش
Bişkoka sedefî	دکمه صدفی	Bitirpêrar	سه سال پیش
Bişkorî	بچه بزرگ	Bitiş	حامله / باردار
Bişkov	غنچه	Bitov	دارای بذر / بذردار / تخمدار
Bişkul	پشکل	Biv	در زبان بچه‌گانه به معنی جیز / خطر
Bişkurîn	لبخند زدن	Bive neve	خواه نا خواه
Bişkuv dan	شکوفه دادن / غنچه کردن	Bivê nevê	خواه نا خواه
Bişkuv	پوسته شکوفه / شکوفه‌دان	Bivêj	شاعر
Bîskvêt	بیسکویت	Bivir li kêvir xistin	کنایه از تیر به سنگ خوردن
Bismar	میخ	Bivir	تبر
Bîso	بوی پارچه سوخته / هیس	Biwar	مقابل / جلو
Bîsokî bûn	(بوی سوختگی داشتن (غذا)	Biwartin	گذراندن / اسپری کردن
Bîsokî	غذایی سوخته	Biwefa	باوفا / وفادار
Bişpor	کارشناس / خبره	Biwêj	سخن / اصطلاح
Bişqul	پشکل	Biwêja pronavî	عبارت ضمیری
Bîst	بیست / لحظه	Biwêjen daçekî	عبارت حرف اضافه
Bîst	دسته / میله پهن / تکیه گاه	Biwêjen gihanekî	عبارت ربطی
Bîstan	پستان	Biwêjen hokerî	عبارت قیدی
Bîstan	بوستان / مزرعه صیفی	Biwêjen lêkerî	عبارت فعلی
Bîste	نزدیک / آدم اجتماعی / صمیمی	Biwîje	داستان سرا
Bîstehî	نزدیکی / صمیمیت	Bixaltî	پسر خاله
Bîstek	یک لحظه / لحظه ای	Bixerî	بخاری
Bîstek	لحظه / دم	Bixêrî	شومینه
Bîstem	با احتیاط	Bixur	بخور
Bîstem(în)	بیستم / بیستمی	Bixwe	خود / تنها
Bîstetî	نزدیکی / صمیمیت	Biyanî	بیگانه / غریب
Bîstî	ساقه	Bîyanî	بیگانه / حیوان درنده / گیاه صحرا
Bîstik	دسته	Biyok	به
Bîstîk	دسته	Biyom	شوم ابدشگون ابد قدم
Bîstin	شنیدن	Bîyûm	بی یمن / بدشانس
Bîşûnda mayîn	عقب افتادن / به جا ماندن	Bîyûmî	بی یمنی / بدشانسی
Bitir	نی	Bîz	میله‌های بافندگی

Bizaftin باعث حرکت شدن
 Bizar حامله / باردار
 Bizaştîr بز الی ۲ ساله
 Bizav حرکت / جنبش
 Bizav dan ضربه زدن / تلنگر زدن
 Bizava rizgarîxwaziyê جنبش آزادیخواهی
 Bizdandin ترساندن / وحشت زده کردن
 Bizdîn ترسیدن / شوکه شدن
 Bizdok ترسو / بزدل
 Bizdonek ترسو / سست عنصر / بی اراده
 Bîzê xwe jê kirin چندی آمدن
 Bizên محرک / انگیزه
 Bizî درخت نارون
 Bizihn زرتنگ / با استعداد
 Bizin بز
 Bizîn حرکت کردن / جنبیدن
 Bizinbir فصل چیدن موی بزها
 Bizir بذرا / تخم / روغن / چربی
 Bizir bûn گم شدن
 Bizir kirin تخم کاشتن / گم کردن
 Bizîşkî پزشکی
 Bizîşk پزشک
 Bizivîn حرکت کردن / جنبیدن / تکان خوردن
 Bizmal میخ
 Bizmar میخ
 Bizmar kirin میخ کوبیدن / میخ زدن
 Bîznêس تجارت
 Bîzoke چنددشی
 Bizoketî چنددشی
 Bizot آدم بسیار زرتنگ / آتش سوزان
 Bizrik جوش
 Bizûz موخوره
 Bizvandin حرکت دادن

Bizvîn محرک / انگیزه
 BK قبل از هجرت
 Blindest زیر دست
 Bo برای / به خاطر
 Bo çî چرا / به خاطر چه
 Bobelat فلاکت / بحران / بدبختی
 Boblat فلاکت / بدبختی
 Boç دم / دنباله
 Boçik ته / انتها / بُن / زیر
 Boçûm سرنیزه / اندیشه / فکر
 Boçûn اندیشه / فکر
 Bodek احمق / نادان
 Bok زشت / بدریخت
 Boke جسارت / گستاخی
 Bokeberan قوچ جنگی
 Bolvir الک درشت
 Bomavêj بمب افکن
 Bomb بمب
 Bombe بمب
 Bombe kirin بمباران کردن
 Bombeavêj بمب افکن
 Bombebaran kirin بمباران کردن
 Bombrêjî kirin بمب ریختن
 Bona (ji) برای / به خاطر
 Boneya (bi) به خاطر / به مناسبت
 Bonte kirin نقض کردن / پایمال کردن
 Boqije نوعی پرند
 Boqil ساق پا
 Bor پاسگاه مرزی / زمین بایر
 Bor dan طومار کردن / لوله کردن
 Bor gerandin سرخ رنگ کردن
 Bor hisûn نمده مالی
 Bor kirin به رنگ سرخ در آوردن

Bor sûtîn نمد مالی
 Bor رنگ بور
 Boran باد و بوران
 Borandin رد کردن/عبور دادن/گذرانیدن
 Borangeh گذرگاه / محل عبور
 Boraq نذر / قربانی
 Bore رنگ
 Bore kirin واکس زدن
 Borebor kirin صدا کردن حیوانات
 Borebor صدای حیوانات
 Borî دودکش/لوله/گذشته
 Borîn رد شدن/عبور کردن/رفتن
 Borîzan شیپور
 Bormotk گهواره
 Borrebor kirin غریدن/زر زدن
 Borxane اصطبل اسب
 Boş آب منی/خیلی زیاد/خروشان
 Boşahî فراوانی/افزونی/زیادی
 Bose کمین
 Boşê devan گله شتر
 Boşelan سیلاب
 Bos حساسیت پوستی
 Bosîn بوسیدن / ماچ کردن
 Bosle قبله‌نما
 Bost وجب
 Bostan مزرعه صیفی
 Bot سوراخ / درز / محل نفوذ
 Boxçe بقچه
 Boxe گاونز/گردن گلفت
 Boyax رنگ
 Boyax kirin رنگ کردن
 Boyaxker رنگرز
 Boykot تحریم

Boyqot kirin تحریم کردن
 Boz رنگ خاکستری
 Braşfî برشته
 Braştin برشته کردن
 Brûskîn شعله ور شدن/برق زدن
 Bû بز و برقص/لهله / بو
 Bûcî توله سگ
 Bûçû رقص کردی
 Bûdar بودار / معطر
 Buha بها /قیمت /گران
 Buhar بهار
 Buhartin گذشتن /سپری شدن
 Buhist وجب
 Buhujîn ذوب شدن
 Buhur عبور /سپری
 Buhuşt بهشت
 Bûk حدود بین دو زمین/عروس
 Bûk bûn (شدن/عروس بودن)
 Bûk kirin به عروسی قبول کردن
 Bûk siwar kirin آوردن عروس به خانه شوهر
 Bûka baranê رنگین کمان
 Bûka berfê آدم‌برفی
 Bûka maran سوسمار
 Bûka ter û can تازه عروس
 Bûkan بوکان
 Bûkanî لباس عروس
 Bûkik نوعی گل/تاب خال/عروسک
 Bûkil عروسی نازنین
 Bûkinî عروس بودن
 Bûkitî عروس بودن
 Bûktî kirin زنی (به احترام) از بزرگتر خجالت کشیدن
 Bûktî عروس بودن
 Bulten بولتن

Bûm بوم / جغد
Bûn beniştê devê xelkê روی زبان مردم افتادن
Bûn def ورم کردن / جاق شدن
Bûn dizê Xwedê پا از گلیم خود فراتر نهادن
Bûn marê nîvkuştî کنایه از ناکام ماندن
Bûn pixtî منجمد شدن خون
Bûn stêrka bin ewran کنایه از دیدها پنهان شدن
Bûn ta û derzî کنایه از بسیار لاغر شدن
Bûn tajiyê kuçeyan کنایه از رسوا شدن
Bûn بودن/شدن
Bûncî توله یکساله
Bûnewar جانور
Bûnewer جاندار / مخلوق / آفریده
Bûnewerî جاننداری
Bûqelemûn بوقلمون
Bûr زمین بایر
Bûra برادرخاتم
Bûratî برادرزنی
Bûrc برج
Bûrî برادر زن
Bûrin صدای حیوانات
Bûro دفتر / مرکز / محل کار
Burrîn پایین آوردن / کم کردن
Buruntî kirin سند کردن
Buruntî سند ملکیت
Bûse بوسه / بوس / ماچ / شبنم / تله
Bûstan لباس و پوشاک
Bûtçe خرج
Butxane بت خانه
Bux بخار
Buxar بخار
Buxçik بقچه / بسته
Buxûr بخور

Buxur بخور
Buxurdank ظرف بخور
Bûya برادرزن
Bûyer رخداد / اتفاق / حادثه
Bûyîn شدن / وجود داشتن / متولد شدن
Bûzdank یخدان
Bûz یخ
BZ (قبل از میلاد مسیح ع)

Cam جام / شیشه / بلور
 Cama nesaya شیشه کدر / شیشه مات
 Cama zelal شیشه شفاف و زلال
 Cama zirxkirî شیشه ضد ضربه / شیشه ضد گلوله
 Camax girtin جرم گرفتن دندان / کثیف شدن دندان

Camax جرم دندان / جرم
 Came لباس / البسه / پوشش
 Camekan ویتزین مغازه
 Camêr جوانمرد
 Camerdî بخشندگی / سخاوت
 Camêrî بخشندگی / سخاوت
 Camêrkî سخاوتمندی / بخشندگی
 Camêrtî بخشندگی / سخاوت
 Camî مسجد
 Camûs گاو میش

Can جان / روح / انسان
 Can avêtin با اشتیاق کار کردن / برای چیزی جان دادن
 Can dan مردن / فوت کردن
 Can girtin جان گرفتن / روحیه گرفتن
 Can kirin روحیه بخشیدن / سر حال کردن

Can زیبا / جوان / نو / تازه
 Canan جانان / معشوقه / یار
 Canazar تنبل
 Canazarî تنبلی
 Canbaz بندباز / جانباز / تاجر حیوانات
 Canbazî تجارت حیوانات / جانبازی / بندبازی

Canberî حیوانی دریایی
 Canbexş خدای جان بخش
 Canbêzar bûn ناامید شدن / از دنیا سیر شدن
 Canbêzar از جان خود بیزار / ناامید
 Candar جاندار / زنده

C

Ca همیشه / کلمه ای برای خطاب
 Cab جواب / پاسخ
 Cabdar پاسخگو
 Cabdarî پاسخگویی
 Cacik آدامس
 Cacim جاجیم
 Cacir خوراکی از مخلوط عسل و گردو
 Cade جاده / راه
 Cadesazî جاده سازی / راه سازی
 Cadû kirin جادو کردن / سحر کردن
 Cadû سحر / جادو
 Cadûbaz جادوگر / ساحر / شعبده باز
 Cadûbazî جادوگری / سحرگری
 Cadûger جادوگر
 Cahêl جوان / برنا
 Cahil جوان / نادان
 Cahilî جوانی / نادانی
 Cahiliyet نادانی
 Cahiltî جوانی / نادانی
 Cahnî کره اسب
 Caş جاش / خائن
 Cahtirîk آویشن
 Caîmehîn اسب جوان ماده
 Cam لیوان / شیشه / جام

Candarî	جاندارى / زنده	Car carinan	گاهگاهی / بعضاً
Caneber	جانور	Carbar	گه گاهی
Canecan	صمیمی / از صمیم قلب	Carcaran	گاهگاهی
Canecan	صمیمی	Carçî	جارچی
Canega	گاوانر	Carcim	جاجیم
Canega	گاوانر	Cardi	یکبار دیگر / بازهم
Canege nr	گاو نر	Cardin	دفعه بعد / یکبار دیگر
Canejin	شیرزن	Carê	هنوز / تا
Canejin	دختر بالغ	Carê	فعلاً / در حال حاضر
Canemerg	جوان ناکام	Careke din rabûn	نو شدن / از نو شروع کردن
Canemerg	ناکام / اسم یک گل	Carek / یک	یکبار / مرحله
Canemerg	جوانمرگ	Carek b	ضرب
Canewar	جانور	Carî	خدمتکار زن
Canfeda	جان فدا / پیشمرگ	Carina	گاهی
Canfes	نوعی پارچه	Carinan	گاهی
Cang	لباس بی کیفیت	Caris	دشنام
Cangiran	مودی / اذیت کننده	Caris kirin	دشنام کردن
Cangoçk	مستول ناقوس کلیسا	Carisî	دشنام / فحش
Cangorî	شهید / فقید	Carnan	گاهگاهی
Canhêştir	زرافه	Carok	جارو
Canî	کره اسب	Carûd	پارو
Canîhesp	اسب جوان نر	Caş	کنایه از کرد خائن / کره خر
Canik	معشوقه / یار	Caşik	کره خر
Canpola	آهنین / سخت جان	Catir	آویشن
Canrevîn	دلبر / معشوق	Cavkanî	سرچشمه
Canse	جان سخت	Caw	لباس / پارچه
Canse	سگ جان	Cawbir	قیچی
Canzerî	رنگ پریده / ذله شده / خسته	Cawîdan	ابدی / بی پایان / جاویدان
Canzerîbûn	خسته شدن / عذاب کشیدن	Cawidanî	جاودانگی
Canzerik	نوعی بیماری حیوانات	Cax	شکاف / نوعی غذا / نرده
Can	جان / روح	Cazû	جادوگر
Car	دفعه / بار / جلسه / زمان	Ceban	ترسو / بزدل
Car car	گاه گاه	Ceban	قبر / گور

Cebar	شکسته‌بند سنتی	Cehtiî	آویشن
Cebexane	زرادخانه/ اسلحه خانه	Cehzeran	فصل رسیدن و زرد شدن جو
Cebilxane	اسلحه‌خانه/زرادخانه	Cehçoh	جو
Cebirandin	(جوش دادن) استخوان	Cejn	جشن / عید
Cebirîn	(ج.ش خوردن) استخوان	Cejnane	عیدانه
Cebirxane	زراد خانه / اسلحه خانه	Celad	جلاد
Cedel	جدل / بحث / مناظره	Celad	جلاد
Cedew	دمل / آیسه	Celalet	بزرگی/عظمت
Cedewî	دمل / آیسه	Celalî	ایلی بزرگ در کردستان
Cefa kişandin	رنج و ستم کشیدن	Celatçî	جلاد
Cefa	جفا/ستم	Celb	گل و لای
Cegen	نوعی گیاه که از آن حصیر، سبد و غیره بافته می‌شود	Celeb	نوع / گونه / گروه / صورت
Ceger	جگر / کبد / عزیز	Celeb	رمه و گله گوسفند برای کشتار / افسار و دهنه حیوانات
Ceger kirin	جرات کردن	Celebdar	تاجر گوسفند / مشتری و خریدار گوسفند و بره حیوانات
Cegera reş	جگرسياه / کبد	Celew	gema serê sewalên siwarbûnê
Cegerxûn	جگر خون / تخلص یک شاعر کرد	Celew	نوع / گونه / صورت
Cehan	جهان	Celman	نوعی رقص کردی
Cehcehik	رازیانه	Cêlolix	قحطی
Cehdasî	غله‌ای شبیه به جُو	Cem	پیش / نزدیک
Cehêl	جوان / نادان	Cem	نزد / کنار / همراه / سبد بزرگ
Cehemîn	به درک واصل شدن / گم شدن	Cemawer	اهالی / جمعیت / مردم
Cehenem	جهنم/دوزخ	Cemawerî	دسته جمعی
Cehimandin	(کشتن) حیوان	Cemed	یخ / یخبندان
Cehimîn	به درک واصل شدن/مردار شدن	Cemedanî	چغیه
Cehîn	خوراکی از آرد جو	Cemekan	
Cehişandin	بی‌هوش کردن / مسموم کردن	Cemexew	لباس خواب / پی‌جامه
Cehişîn	از هوش رفتن / مسموم شدن	Cêmî	دوقلو
Cehnî	کره اسب	Cemidandin	سرد کردن/منجمد کردن
Cehş	جاش / خائن / کره خر	Cemidî	یخی / یخ زده
Cehşik	کره خر	Cemidîn	جامد شدن / یخ بستن
Cehşî	کره خر بودن/کنایه از خیانت به کرد	Cêmik	دو قلو
Cehter	آویشن	Cemik	دوقولو
Cehtir	آویشن		

Cemîyet جمعیت اسلامی گولن در ترکیه
 Cemsir جمجه/قطب شمال و جنوب
 Cenab جناب / آقا
 Cenah گچ/جناب/پال
 Cenana رضوان / جنت
 Cenani کشاورزی
 Cenax جناغ/استخوان سینه
 Cenaze جنازه / جسد
 Cenbeli توتونی که کشیدن آن دشوار است
 Cencer ماشین خرمن کوب
 Cencere خرمن کوب
 Cendek جسد / لاشه / بدن
 Cendere ابزارپرس کردن
 Cenderm ژاندارم/ آدم خشن
 Cendik کیف / ساک
 Cendirme ژاندارم / آدم خشن
 Cendirmê cîguhêz ژاندارم‌ری سیارگشت
 Cenet بهشت
 Cengawer جنگاور / مبارز
 Cengcû جنگجو
 Cengebazî جنگ با سیاست و برنامه
 Cengecol شادی و مراسم مختلط زن و مرد
 Cengîn جنگ کردن
 Cengkeştî کشتی جنگی
 Cengname حماسه‌سرایی / جنگ‌نامه
 Cengwestan آتش‌بس
 Ceng جنگ
 Cênîk گیجگاه / شقیقه
 Cênîk lêdan وقتی نبض در شقیقه می زند و
 سردرد می کند
 Cênîk بغل سر / شقیقه
 Cennetmekan مکان مقدس / مکان بهشتی
 Cephe جبهه

Cer کوزه
 Cer kirin باز کردن پیچ
 Cer پیچ
 Cêr کوزه / کوزه آب / سبو
 Cerbader پیچ‌گشتی
 Cerbe تجربه
 Cercere خرمن کوب
 Cerd راهزن / یاغی
 Cerde راهزن/یاغی
 Cerdevan خائن/ جاش/راهزن
 Cerdevan خائن/ جاش/راهزن
 Cerenix درگیری / نبرد
 Cereyan جریان / برق
 Cerg جگر
 Cerg کبد / عزیز
 Cêrg نوعی رقص کردی
 Cerge دایره
 Cêrge سینه‌ریز/ گردن‌بند
 Cerge گروه / دسته
 Cêrge گروه / دسته
 Cergebez جگر با پیه
 Cergebez مراسم عروسی مختلط زن و مرد
 Cergecerge گروه گروه / دسته دسته
 Ceribandin امتحان کردن / تجربه کردن/آزمودن
 Ceribîn آزمایش شدن
 Cêrifk جاروی دسته‌بلند
 Cerimandin به لرزه درآوردن / به حرکت درآوردن
 Cerimîn لرزیدن / تکان خوردن
 Ceryan جریان / برق
 Cêr کوزه/سبو
 Cesaret جرات / جسارت
 Cesed جسد / لاشه

Cesisandin جاسوسی کردن علیه
 Ceşn جشن / پایکوبی
 Ceşnvarه جشنواره
 Cevro اسم خاص
 Cew قیچی پشم چینی
 Cew جو آب
 Cewahir گوهر
 Cewal افسار / دهنه
 Cewaz dan مجوز دادن / اجازه دادن
 Cewaz مجوز / اجازه
 Cewdik قمقمه آب
 Cewêlek نوجوان
 Cewêz پشم چین
 Cêwî دو قلو / همزاد
 Cewî نوعی آدامس درختی
 Cêwik توله سگ
 Cewr توله سگ و گرگ
 Cêwtik کیسه چرمی
 Cêw جیب
 Ceynik گیجگاه / شقیقه
 Cêz گندم پوست کنده
 Ceza kirin مجازات کردن / تنبیه کردن
 Ceza مجازات
 Cezaret زجر / رنج
 Cezayê diravî جزای نقدی
 Cezayê giran جزای سنگین
 Cezayê mirinê جزای مرگ
 Cezayê sermedî حبس ابدی
 Cezayê zindanê محکومیت به زندان
 Ceza جریمه
 Cezbe بزم مستی درویشان
 Ceze فصل زرد شدن جو
 Ceze dan مجازات کردن

Cezewî جادو گرانه
 Cezwe قهوه ساز
 CHP حزب جمهوریخواه خلق ترکیه
 Cî anîn انجام دادن
 Cî bi cî bûn جایجا شدن / انجام شدن
 Cî bi cî kirin انجام دادن
 Cî bûn (bi) مستقر شدن / اسکان یافتن
 Cî da hêlan ترک کردن / بر جای گذاشتن
 Cî da hîştin ترک کردن / بر جای گذاشتن
 Cî dan جای دادن / اسکان دادن
 Cî girtin جای گرفتن
 Cî xistin جا انداختن
 Cî جا / امکان / رد / اثر
 Cî جا / امکان
 Cîbicî بلافاصله / درست / به موقع
 Cîcîna در بعضی جاها
 Cida bûn جدا شدن
 Cida جدا / متفاوت
 Cida cida جدا جدا / پراکنده
 Cîdar جادار
 Cîderk منبع / سرچشمه / مخرج
 Cîdî bûn جدی بودن
 Cîdî جدی
 Cifte لگد / ضربه پا
 Cigare سیگار
 Cîgeh جا / امکان
 Ciger جگر
 Cîgirê sekreter معاون دبیر کل
 Cîgirîنشین / معاون / جاگیر
 Cîguherîn کوچ کردن
 Cîguhêz سیار
 Cigur روزی مخصوص گشت و گذار
 Cîh dan جای دادن / قرار دادن

Cih girtin جای گرفتن / قرار گرفتن
 Cih û warên سرزمین / وطن
 Cih جا / ارد / اثر / مکان
 Cih مکان
 Cîhad جهاد / جنگ در راه خدا
 Cihal جوان / برنا
 Cîhan جهان / گردون
 Cîhan جهان / گیتی / عالم / گردون
 Cihangîr جهانگیر / فاتح
 Cihangiştî جهانی
 Cîhanî جهانی / دنیایی
 Cihanpenah پادشاه
 Cihaz جهیزیه / بی سیم نظامی
 Cihê جدا / متفاوت
 Cihê bûn جدا شدن / متفرق شدن
 Cihê daxê bûn جای تأسف بودن
 Cihê kirin جدا کردن / متفرق کردن
 Cihêl جوان / نادان
 Cîher گیرنده
 Cihêreng گوناگون / متنوع
 Cihêrengî جدایی / گوناگونی / تفاوت
 Cihêtî جدایی / تفاوت
 Cihêz danîn دادن جهیزیه
 Cihêz جهیزیه
 Cihgir جانشین
 Cihgir جاگیر
 Cihok خوب آب
 Cihû یهودی
 Cihûd یهودی
 Cih امکان / رختخواب
 Cil اسب و خر / پالان / لباس
 Cil لباس / جامه / پوشش
 Cîl نسل / جوانه گیاه

Cil kirin اسب را زین کردن
 Cil li xwe kirin لباس پوشیدن
 Cil û berg لباس / تجهیزات
 Cilaq خالی / توخالی
 Cild جلد
 Cildank کمد لباس / لباس‌دان
 Cildirû چرخ خیاطی
 Cilên mêran لباس مردانه
 Cilfd تاخت و تاز / حرکت سریع
 Cilfd kirin تاخت و تاز کردن
 Cilik لوله فالوب در زنان
 Cilik جل / لباس بی ارزش
 Cilika kesî/ê xwar bûn کنایه از گرفتار شدن
 Cilq قراضه / بی‌فایده
 Cilq جلف / اسبک
 Cilqî سبکی / جلف بازی
 Cils گج / سنگ گج
 Cils پاشنه / گج گرفتن
 Cilşo لباسشویی
 Cilşok لباس شویی
 Cilûberg لباس / پوشاک
 Cilûx بوقلمون
 Cilxeran روستایی در صومالی برادوست ارومیه
 Cincim کتری
 Cincime مجسمه
 Cincimok نوعی گیاه
 Cimêlî نوعی غذا
 Cimêlik نوعی غذا
 Cin جن
 Cinaq جناغ سینه
 Cînar همسایه
 Cînarî همسایگی
 Cînarî همسایگی

Cînav	ضمیر	Cirik	کرم ابریشم
Cînavk	ضمیر	Cirk	مرحم
Cinawir	جانور	Cirm	جرم / جریمه
Cincilîf	آب پاک و زلال	Cirm bûn	جرم بودن
Cînciq	مرورید و منجوق	Cirm kirin	جرم کردن
Cindê	زیبا / عزیز	Cirmdar	متهم / جریمه شده
Cindî	زیبا / خوشگل / عزیز	Cirm	کوزه
Cinê kirin	پنبه جمع کردن	Cirmexweş	بدخلق / بداخلاق
Cineh	چماق	Cis	آشغال / زباله
Cinên	باغچه	Cisane	آشغال دان
Cinêw	دشنام / فحش	Cît	مدفوع پرندگان
Çineyî	نداری / پوچی	Civak	جامعه
Cinî	دیوانه	Civakî	اجتماعی
Ciniqandin	ترساندن / از جا پراندن	Civaknas	جامعه‌شناس
Ciniqîn	ترسیدن / از ترس پریدن	Civaknasî	جامعه‌شناسی
Cinoyî kirin	دیوانه کردن	Civandin	جمع کردن / گرد هم آوردن
Cins	جنس	Civat	جامعه‌انجمن
Cinûbet	غسل جنابت	Civatgeh	فوروم / محل تجمع
Cinûs	لغت	Civatmilet	
Cinûsî	لغنتی	Civatname	صورت جلسه
Cinyaz	جنازه	Civet	انجمن
Cîp	جیپ	Civîn	جمع شدن / جلسه تشکیل دادن
Cîr	صحت / جر و بحث	Civîn	نشست / همایش
Cîran	همسایه / جار	Civîna awarte	نشست اضطراری
Cîrank	همسایه	Civîna çapemeniyê	نشست خبری
Cîrantî	همسایگی / هم جواری	Ciwamêr	جوانمرد / بخشنده
Circîs	چرچیس	Ciwan kirin	زیبا کردن
Cird	موش صحرائی	Ciwan	جوان / زیبا / خوشگل
Cire	چروبحث	Ciwanega	گاو نر جوان
Cîre	جیره	Ciwanî	جوانی / زیبایی / تازگی
Cirecir	بحث و جدل	Ciwanik	خانم / خاتون / بانو
Cirî	آذوقه / خوراک	Ciwanmêr	جوانمرد
Cirîd	مسابقه اسب‌دوانی	Cîwar	اقلیم / محله / منطقه
		Ciwen	دشنام / فحش

Cixare سیگار
 Cixare kişandin سیگار کشیدن
 Cixilandin تحریک کردن
 Cixirandin تحریک کردن/برانگیختن
 Cixirîn تحریک شدن/اغفال شدن
 Cixs گچ / سنگ گچ
 Cixsî اسلحه فروشی
 Ciyawaz جدا/جداگانه / متنوع
 Ciyawazî تفاوت / جدایی/ تنوع
 Ciyawaziya regezî تفاوت نژادی / تنوع نژادی
 Ciyok جایگزین/مترادف
 Cizaret زجر / عذاب
 Cizîr جزیره
 Cizîre نام شهری در کردستان ترکیه
 Co جوی آب
 Cobirr آبدزدک
 Cobra رود / جویبار / خندق آب
 Cografîk جغرافیایی
 Cohnî سنگ آسیاب
 Cohnî kutan آسیاب کردن گندم با آسیاب دستی
 Çok زانو
 Cok جوی
 Col گله گوسفند/زنجیر
 Col kirin زنجیر کردن
 Col زنجیر
 Colandin تاب بازی کردن
 Colane تاب بازی
 Colang گهواره
 Coleke یهودی
 Colemêrg اسم شهری در کردستان ترکیه
 Colî serê yekî/ê bûn دور کسی جمع شدن/سر کسی را شلوغ کردن

Come جمعه
 Comerd دست و دل باز / سخاوتمند
 Comerdî دست و دل بازی / سخاوتمندی
 Con خاکستری
 Conega گاو نر
 Conege گاونر
 Conî هاون/خرمن کوب
 Coniyê dan خرمن کوبیدن
 Coqcoq بوقلمون
 Corbicor جورا/جور / متنوع
 Core نوع/جور
 Coş جوش و خروش / اشتیاق
 Coşandin مهیج کردن/هیجان زده کردن
 Coşî هیجان / شوق / جنب و جوش
 Coşîn هیجان زده شدن/شوق زده شدن
 Coşîn به جوش آمدن
 Cot جفت / شخم / گاو آهن
 Cot bûn زوج بودن/جفت بودن/شخم شدن
 Cot kirin جفت کردن/شخم زدن
 Cot kirin شخم زدن زمین
 Cotebêje کلمات مشابه
 Cotgihanek مترادف
 Cotik غلاف / پوشش
 Cotik دوقولو
 Cotikî جفت پا / لگد
 Cotikî avêtin جفتک زدن/لگد زدن
 Cotkar کشاورز/زارع
 Cotkarî شخم زنی
 Cotmeh ماه کردی برابر با اکتبر
 Cotyar کشاورز/زارع
 Coxîn خرمن گاه/محل خرمن
 Coxîn خرمن
 Coya kezebê کانال هپاتیک

Coya ziravî کانال کیسه صفاوی
 Cû جوی آب
 Cûcik جوجه / گنجشک
 Cuda جدا / متفاوت
 Cuda bûn جدا شدن / جدا بودن
 Cuda cuda جدا جدا
 Cuda kirin جدا کردن
 Cudabûn جدایی
 Cudahî جدایی/فرق
 Cûdatî تفاوت
 Cudatî اختلاف / تفاوت
 Cudaxwaz جدایی خواه
 Cudaxwazî استقلال طلبی
 Cudayetî تفاوت / اختلاف
 Cudayî جدایی / اختلاف
 Cuher جودان/کیسه جو
 Culet جرات/ جسارت
 Çûlik نوجوانی جوجه مرغ
 Culux بوقلمون
 Cûm محل تار عنکبوت/آدامس
 Cuma جمعه
 Cûmik واحد آدامس
 Cûmker تارباغ/ مهندس شبکه
 Cûmkerî بافندگی/ مهندسی شبکه
 Cûn جویدن/خاکستری
 Cûn تکه پارچه / وصله / پینه
 Cûnî خرمن کوب دستی
 Cûnûtin زمین خیس / زمین مرطوب
 Cûr نوع / جور / هماهنگ
 Cur bi cur گوناگون / متنوع
 Cure نوع اشپوه/ جور
 Cûret جرأت / شجاعت
 Cûrnیک گودال و چاله‌های سنگ

Currn برکه آب باران
 Cût جفت / گاوآهن / شخم
 Cûtin جویدن / نشخوار کردن
 Cuwamêr جوانمرد
 Cuwamêrî جوانمردی
 Cûyîn خرد کردن/جویدن/نشخوار کردن
 Cuzam جذام / بیماری پوستی
 Cûzan تیغ

Ç

Ça	چگونه / چطور
Çabok	چابک / تیز
Çabok	چابک / تیز
Çaçûl	انسان بی ثمر و بی فایده / الدنگ / چَلّاق
Çaçûl	انسان بی ثمر و بی فایده / الدنگ / چَلّاق
Çadir	چادر
Çadir	چادر
Çadir	چادر
Çadirgeh	اردوگاه / محل برافراشتن چادرها / خیمه‌گاه
Çadirgeh	اردوگاه / محل برافراشتن چادرها / خیمه‌گاه
Çak	خوب / زیبا / قشنگ
Çak	خوب / زیبا / قشنگ
Çakbîn	خوب بودن / سرحال بودن
Çakbîn	خوب بودن / سرحال بودن
Çakî	خوبی / نیکی
Çakî	خوبی / نیکی
Çakil	۱. çengel ۲. du çengelên ku bi ser darekî ve dikin da ku pê du satilên avê mil bikin
Çakil	۱. çengel ۲. du çengelên ku bi ser darekî ve dikin da ku pê du satilên avê mil bikin
Çakir	چاکر
Çakir	چاکر
Çakîtfî	خوبی / نیکی
Çakîtfî	خوبی / نیکی
Çakrewîştî	xwîpaqijî

Çakrewîştî	xwîpaqijî
Çaksaz	تعمیر کار / سازنده / سازمان‌دهنده / کسی که شیوه‌ای جدید و نو ابداع می‌کند
Çaksaz	تعمیر کار / سازنده / سازمان‌دهنده / کسی که شیوه‌ای جدید و نو ابداع می‌کند
Çaksazî	سازندگی / تعمیر / دوباره به کار انداختن
Çaksazî	سازندگی / تعمیر / دوباره به کار انداختن
Çaksazî	بهبینه سازی
Çaksazî	بهبینه سازی
-çaksaziya çandiniyê	بهره‌وری کشاورزی به شیوه‌ای مدرن و نو / بهبود شیوه کشاورزی
-çaksaziya çandiniyê	بهره‌وری کشاورزی به شیوه‌ای مدرن و نو / بهبود شیوه کشاورزی
Çaksazî	اصلاحات
Çaksazî	اصلاحات
Çakûç	چکش
Çakûç	چکش
Çakûç	چکش
Çakûç	چکش
Çal	چال / گودال ۱ . kortal ۲. dewx, cerx ۳. kort
Çal	چال / گودال ۱ . kortal ۲. dewx, cerx ۳. kort
Çal	چال / گودال
Çal	چال / گودال
-çal kirin	چال کردن / گور کردن / زیر خاک کردن / زیر خاک پنهان کردن
-çal kirin	چال کردن / گور کردن / زیر خاک کردن / زیر خاک پنهان کردن
Çal kirin	دفن کردن / زیرخاک کردن
Çal kirin	دفن کردن / زیرخاک کردن
Çal	حیوانی که وسط پیشانی‌اش علامت یا رنگ متفاوتی داشته باشد

Çal حیوانی که وسط پیشانی‌اش علامت یا رنگ متفاوتی

داشته باشد

Çal چاله / گودال

Çal چاله / گودال

Çalak kirin فعال کردن

Çalak kirin فعال کردن

Çalak چالاک / سبک پا / فعال / اکتیو / سرزنده

Çalak چالاک / سبک پا / فعال / اکتیو / سرزنده

Çalak فعال

Çalak فعال

Çalakger peywardarê xebatekê

Çalakger peywardarê xebatekê

Çalakî جنبش مؤثر / جنبش فعال

Çalakî جنبش مؤثر / جنبش فعال

Çalakî فعالیت

Çalakî فعالیت

Çalakvan فعال

Çalakvan فعال

Çalepîka چهار دست و پا

Çalepîka چهار دست و پا

Çalik سجاده

Çalik سجاده

Çam واقعه ناگوار / حادثه غمناک / تراژدی

Çam واقعه ناگوار / حادثه غمناک / تراژدی

Çand دارایی معنوی / فرهنگ / آداب و رسوم

/ یک ملت

Çand دارایی معنوی / فرهنگ / آداب و رسوم

/ یک ملت

Çand فرهنگ / کشت

Çand فرهنگ / کشت

Çande فرهنگ

Çande فرهنگ

Çandî فرهنگی

Çandî فرهنگی

Çandî فرهنگی

Çandî فرهنگی

Çandin / diçîne / biçîne کاشتن / بذر پاشیدن

Çandin / diçîne / biçîne کاشتن / بذر پاشیدن

Çandinî کشاورزی / کاشتنی

Çandinî کشاورزی / کاشتنی

Çandinî کشاورزی / زراعت

Çandinî کشاورزی / زراعت

Çandinkar کشاورز

Çandinkar کشاورز

Çandin کشاورزی / کاشتن

Çandin کشاورزی / کاشتن

Çandiyar زارع / زراعت کار / کشاورز

Çandiyar زارع / زراعت کار / کشاورز

Çap [II] hêza şîyanê

Çap [III] bi qasî ku çavek dibîne

Çap [IV] gav

Çap چاپ

Çap چاپ

Çap bûn چاپ شدن / منتشر شدن

Çap kirin چاپ کردن

Çap kirin چاپ کردن / منتشر کردن / انتشار دادن

Çap kirin چاپ کردن / منتشر کردن

Çap چاپ / امور انتشار

Çap چاپ

Çap چاپ

Çapemenî مطبوعات

Çapemenî انتشاراتی / بنگاه رسانه‌ای

Çapemenî نشریات / مطبوعات

Çaper alava ku nivîsan li hev zêde dike

Çapez قوری / جای‌دان / جای‌پز

Çapger چاپ‌گر / چاپ‌کننده / انتشاراتی / منتشر کننده

Çapik فعال / سرزنده

Çapik چاپک

Çapikayî	فعال بودن	Çarçove	چارچوب / محدوده
Çaplûs	متملق / چاپلوس / پاچه‌خوار / زبان‌باز	Çardar	تابوت
Çaplûsî	تملق / چاپلوسی / زبان‌بازی	Çarde	چهارده
Çapûk	سبد لباس	Çardeh	چهارده
Çapxane	چاپخانه	Çardeh	چهارده / شماره چهارده
Çapxane	چاپخانه / انتشارات	Çardeh	چهارده
Çaq	geh, teşk, çip	Çardehem(in)	چهاردهم / چهاردهمین
Çaqrût	۱. çiprût ۲. şeqrût	Çarder	چهارچوب در
Çar	serwerên Ûrisata berê	Çardeşevê	(ماه شب چهارده) کنایه از زیبایی
Çar	راه علاج / شیوه درمان / چاره برطرف کردن	Çardiwar	چهاردیوار
	مشکل / راه حل	Çardiwarî	چهاردیواری
-çar bûn	پیدا شدن / به دست آمدن	Çare kirin	راه حل پیدا کردن / چاره کردن
-çar kirin	به دست آوردن / پیدا کردن / چاره کردن	Çare	چاره / راه حل / درمان / وسیله
Çar neçar	bivê nevē	Çarek	یک چهارم / ربع
Çar û rex	محیط / اطراف	Çarêk	چارک / یک چهارم / ربع
Çar	چهار / شماره چهار	Çarêk	چارک / یک ربع
Çar	چهار	Çarem	چهارم
Çara	چهارم	Çarem(-în)	چهارم / چهارمین
Çaran	چهارم	Çaremîn	چهارمین
Çarbazî	çargavî	Çarenivîsî	تعیین سرنوشت
Çarberî	آتشدان چوپان ها	Çarenûs	عاقبت / سرنوشت / قضاوقدر
Çarçavî	دستیچاچه	Çarenûsî	راه حل / سرنوشت
Çarçavî bûn	دست و پای خود را گم کردن / دستیچاچه شدن	Çareser bûn	حل شدن / چاره شدن / علاج شدن / درمان شدن / برطرف شدن
Çarçef	چهارگوش / پارچه چهارگوش رو تختی	Çareser bûn	حل و فصل شدن / حل شدن
Çarçek	مسلم / سلحشور / اسلحه به دست	Çareser kirin	حل کردن / فیصله دادن
Çarçewe	چارچوب	Çareserî	راه حل / چاره / راه علاج / راه چاره
Çarçik	مربع	Çareserî	راه حل
Çarçik	باتلاق / آب‌وگِل / گِل	Çareya serê xwe dîtin	مشکلات خود را حل کردن
Çarçing	مربع	Çargav	چهاز نعل / تند و تیز
Çarçira	نام میدانی در شهر مهاباد	Çargavî	xara sewalên çarpê ya hera lezgîn
Çarçive kirin	چهارگوشه کردن / قاب گرفتن	Çargoşe	چهارگوشه / مربع / هر شیئی دارای چهار زاویه
Çarçive	چهارگوش / مربع / چهارچوب	Çargoşe	مربع / چهارگوش
Çarçope	چارچوب	Çarhilqe	همه جانبه / از همه طرف

Çarîk	چارقد	Çarsî /	چهار سو / چهارراه / اصطلاحاً بازار / محل همایش
Çarîn	رباعی / شعری که از چهار مصرع تشکیل شده است	1. asîtan	محل گردمایی
Çarix	نوعی کفش دست‌دوز قدیمی	Çarsid	چهارصد
Çarkujî	چهارگوشه / مربع / هر شیئی دارای چهار زاویه	Çarşif	چادر زنانه
Çarlepki	حالت چهار دست و پا	Çarsim	چهارپایا / حیوانی که دارای چهار دست‌وپا است
Çarlepki	راه رفتن به صورت چهار دست و پا	Çarsim axa	الاغ نر / نره خر
Çarmedor	چهار طرف / دورتادور	Çarsû	چهار طرف / چهار گوش / چهارراه
Çarmêranî	روی دو زانو نشستن	Çartaq hêwana bilind	
Çarmêrkî	روی دو زانو نشستن	Çartek	به طور کلی / سرتاسری / کلاً
Çarmêrkî	نوعی شیوه نشستن	Çartil	شنه / ابزار جمع‌آوری گیاه و علوفه
Çarmix	صلیب	Çarwe	ابزار موسیقی که با دست نواخته می‌شود
Çarnîçik	مربع	Çaryek	یک چهارم / ربع
Çarnikal	چهار گوش / از همه طرف	Çaryek	یک چهارم / ربع / چارک
Çarnikar	چهار طرف / دورتادور	Çasir	گدا / کولی / متکدی
Çarnikar	از همه طرف / همه جانبه	Çat	پارچه / تکه پارچه / وصله
Çarox	نوعی کفش روستایی که رویه ندارد	Çatan (da ku zêdetir kayê lê bar bikin) pîneyê zexm ê ku davêjin ser selika erebeyê	
Çarpare	چهار قسمت / چهار بخش / هر چیزی که از چهار قسمت تشکیل شده باشد	Çaterê	1. averê ۲. fetlonek
Çarpê	چهارپا / حیوانی که دارای چهار دست‌وپا است	Çatkêş	میله‌ای فلزی که به وسیله آن لوله تفنگ تمیز می‌شود
Çarpêdar	چهارپایه	Çatole	1. xîvetok ۲. konik
Çarpêki	به صورت چهارپایی	-çav berdan	چشم دادن (دل بستن) / خیره شدن
Çarpêli	چهار دست و پا	(درخواست کردن)	
Çarpîne	دروغگو / خالی‌بند / بلوف‌زن	-çav ji serî pengizîn	ji ber şaşwaziyê çav lê zoq bûn
Çarqat	روسری	-çav lê bûn	پائیدن / نظاره کردن / نگاه
Çarqed	چارقد / روسری کوچک	کردن / با چشم کسی را تعقیب کردن / چشم به راه کسی	
Çarrê	چهارراه	بودن / منتظر ماندن	
Çarsed	چهارصد	-çav lê bûn bizota êgir	کنایه از بسیار ناراحت شدن / بسیار مریض بودن / بسیار ناتوان بودن
Çarşem	چهارشنبه	-çav lê gerandin	تسلی دادن / دلگرمی دادن
Çarşem	چهارشنبه	-çav lê rijîn	کور شدن / چشم درآمدن
Çarşemb	چهارشنبه	Çav lêdan	چشم زدن / چشمک زدن
Çarşembî	چهارشنبه	-çav pê ketin	چشم افتادن به / دیدن
Çarşev	چهار گوش / پارچه چهار گوش رو تختی	Çav pê kirin	هم چشمی کردن

-çav qurçandin jê re çav kirin
 -çav şêlî kirin نابینا شدن / کور شدن
 Çav چشم / بصر / اندام بینایی
 Çav چشم
 Çavbel آدم عوضی
 Çavbeloq چشم قلمبه
 Çavbirçî چشم گرسنه / آزمند / طمع‌کار
 Çavdêrî انتظار / چشم به راه ماندن
 Çavdêrî نظارت / بازداشت
 Çavdêrî kirin نظارت کردن
 Çavdêrî مراقبت / نظارت
 Çavdêrxane محل انتظار / سالن انتظار
 Çavdêr ناهمپایان / ناظر
 -çavê xwe jê re çîrovîro kirin غرّه شدن / نگاه تند
 انداختن
 Çaverê kirin منتظر بودن / انتظار داشتن / چشم به راه بودن
 Çaverêkirî در انتظار / مورد انتظار
 Çavêş چشم درد / ناراحتی چشم
 Çavêşî چشم دردی / ناراحتی چشمی
 Çavfireh جوانمرد / رادمرد / سخاوتمند / گشاده دست
 Çavgirêdan اغفال / فریب / چشم‌بندی / اغفال کردن / فریب دادن
 Çavgirêdayî چشم بسته / کور‌کوران
 Çavgirtonek چشم گذاشتن / شک / قایم با شک
 Çavî di raçandinê fetlên hûnanê
 Çavî سوراخ / منفذ / دهنه
 Çavî شکاف / سوراخ
 Çavik عینک
 Çavik نوعی سرخک پوستی / لنز چشمی
 Çavîn چشم شیطان
 Çavîni bûn دچار چشم شور شدن / چشم خوردن / به نظر بد دچار شدن
 Çavîni kirin چشم زدن / نظر شور انداختن

Çavkanî سرچشمه / منبع / منشأ
 Çavkanî منبع / منشاء / سرچشمه
 Çavkanî سرچشمه
 Çavkesper چشم آبی
 Çavkorevîşkî چشم‌بادامی / چشم ریز / کسی که چشم‌های کوچک و ریز دارد
 Çavlider چشم چران / هرزه / نگاه هرزه / منتظر
 Çavmiç چشم‌بسته / کور‌کوران
 Çavnas آشنا
 Çavnebar حریص / آزمند / بدچشم / سیری‌ناپذیر
 Çavnebar حسود
 Çavnebarî حرص / آز / سیری‌ناپذیری / بدچشمی
 Çavnêr مفتش / بازرس / ناهمپایان
 Çavnêr منتظر / چشم به راه
 Çavnêr تفتیش / بازرسی
 Çavnihêr چشم و هم‌چشمی کننده
 Çavnihêr kirin چشم هم‌چشمی کردن
 Çavniq نمک‌شناس / کسی که خوبی و محبت‌ها را زود فراموش می‌کند
 Çavpêketin چشم افتادن به / دیدن
 Çavpel آدم عوضی
 Çavreşî بدچشمی / تنگ‌نظر / حریص / آزمند
 Çavsax بینا / بصیر / راهنمون / راهنما
 Çavşîn چشم آبی
 Çavşîn چشم آبی / چشمان آبی رنگ
 Çavşirtik کسی که به بیماری چشمی مبتلا است / چشم
 نشسته / سروصورت نشسته
 Çavsivik ١. biçûkdîtî ٢. qure چشم قرمز / کسی که چشمش خونین است / کنایه
 از ظالم / ستمکار
 Çavsor بی پروا / بی باک
 Çavşortav کسی که به بیماری چشمی مبتلا است / چشم
 نشسته / سروصورت نشسته
 Çavşûjin çavên asyayî

Çavteng تنگ نظر / طمع کار / حسود
 Çavtirsandî kirin ترساندن
 Çavtirsandîtî newêrekiya bêhemd
 Çavtirsiyayî ۲. ترسیده ۳. xweranegirtî
 Çavxezal چشم زیبا / چشم آهو / چشم غزال کنایه از / چشمان زیبا
 Çaw قلمه / چوب نرم و منعطف / نوعی گیاه که از آن به عنوان بند برای بستن علوفه و ... استفاده می‌شود
 Çawa چگونه / چطور
 Çawa چگونه / چه طور / چه جور
 Çawan چگونه / چطور
 Çawanî چگونگی / کیفیت
 Çawanî کیفیت / چگونگی
 Çawayî چگونگی / کیفیت
 Çax زمان / دوره / وقت / ایام / لحظه
 Çax زمان / دوره / لحظه
 -çaxê seholfîn عصر یخبندان / دوره سرما
 Çay جای / چایی
 Çay چای
 -çaya berçovî çaya kêfê
 Çayçî چایچی / آبدارچی
 Çaydan کتری
 Çaydank قوری
 Çayê چای
 Çayê چای
 Çayger چایی چی / قهوه‌چی / کسی که چایی به مهمان می‌دهد
 Çayparzin چایی صاف کن
 Çaypes قوری
 Çaypest قوری
 Çayxane چایی خانه / امروزه اصطلاحاً قهوه‌خانه معمولاً
 چای خانه نیز هست
 Çayxane چایخانه / آبدارخانه / قهوه خانه
 Çazan حکیم / انسان دانا

Çazanî دانایی / حکیمی
 Çê kirin درست کردن / تعمیر کردن / ساختن
 Çê خوب / نیک
 Çê خوب / بهتر
 Çêbûn / çêdibe / çêbibe آفریده شدن / درست شدن / روی دادن / اتفاق افتادن / درمان شدن
 Çêbûn درست شدن / درست بودن
 Çêbuwar قلابی / غیر اصل
 -çêj jê wergirtin bi kêfa xwe jê xwarin, vexwarin û kelk wergirtin
 Çêjê طعم / لذت / مزه
 Çêjandin / diçêjîne / biçêjîne طعم کردن / مزه کردن
 Çêjdar خوش طعم / لذیذ / خوشمزه
 -çek danîn کنار گذاشتن اسلحه / آتش‌بس کردن / پایان دادن به جنگ
 Çek danîn اسلحه را زمین گذاشتن
 Çek hilgirtin مسلح شدن / اسلحه برداشتن
 Çek سلاح / اسلحه
 Çek لباس / پوشاک
 Çek اسلحه / لباس
 -çeka lûledirêj sileha ku menzîla wê dûr dikêşîne; çapdirêj
 Çekan سنگ انداز / فلاخن
 Çekbend کینکا بئمل; qutik جلیقه
 Çekçekûle barçêrmk
 Çekdanîن سلاح
 Çekdar bûn مسلح بودن / مسلح شدن
 Çekdar kirin مسلح کردن
 Çekdar مسلح / اسلحه به دوش
 Çekdar مسلح / جنگجو
 Çekdarane مسلحانه / نظامی
 Çekdarî تسلیحاتی / مسلحانه
 Çekebazarî خرید و فروش پر جر و بحث / بازار پر تنش

Çekên komkujiya girseyî / سلاح کشتار دسته‌جمعی /
 سلاح قتل عام
 Çêker تعمیرکار / آفریننده / سازنده / درمان کننده
 ساختار Çêker
 Çêkirî آماده / درست شده
 Çêkirin / çêdike / çêke آفریدن / درمان کردن / درست
 کردن / تعمیر کردن
 Çeksazî اسلحه سازی
 Çekxane اسلحه خانه
 Çekêک چک
 Çêl kirin بحث کردن / قیل و قال کردن / بگو مگو کردن
 Çel kirin گفتن / صحبت کردن
 Çêl قلوه سنگ / برد / سنگ بزرگ
 Çelak çakil
 Çelake darikê dirêj û devçeqlê ê ku pê gûz
 û hwd tê çinîn
 Çelandin / diçelîne / biçelîne jê spîldax
 derbas kirin
 Çêlaxî گاو ۱. dibûr ۲. Hevrazê ku
 naverasta wê kort e çêlek dewara mê ya ku di-
 zê û tê dotin; mange
 Çelçelok وراج / دهن لق / پرگو / زبان دراز
 Çele چله / چهل روز / معمولاً کردها زمستان را به دو
 چله (کوچک و بزرگ) تقسیم می‌کنند
 Çeleçel kirin قیل و قال کردن / بگو مگو کردن / زبان
 درازی کردن / پرگویی کردن
 Çelek چماقی سر چوب مانند چوب چوگان
 Çêleک ماده
 Çeleme cînaq
 -çeleme girtin listina bi cînaqan
 Çeleng شجاع / نترس / پیکار جو
 Çeleng فعال / شجاع
 Çelexane چهل زن وضع حمل کرده
 selexanetiyê
 Çêlî نسل / اعقاب

بچه زابیدن / بچه آوردن -çêlik anîn-
 بچه / نوزاد Çêlik
 Çelitandin / diçelitîne / biçelitîne ۱. ji qêlik
 خرد کردن / له کردن derxistin
 باز شدن (پوسته) Çelitîn / diçelîte / biçelîte
 پسته، گردو و ... / خرد شدن / له شدن / اصطلاحاً خسته
 شدن
 ورم / آماس Çelixt
 جوجه کبک Çêlkew
 صدای آب خوردن با زبان آن گونه که سگان می‌خورند Çelp
 با سروصدا و مثل Çelpandin / diçelpîne / biçelpîne
 سگ آب خوردن / نجس کردن / دهان زدن / حرام کردن
 بر آب زدن و صدای چلپ‌چلپ درست Çelpeçelp kirin
 کردن / مغلطه کردن / بی‌ربط حرف زدن
 صدای آب خوردن سگ / صدای ضربه زدن بر Çelpeçelp
 آب
 تکان دادن Çelqandin / diçelqîne / biçelqîne
 حرکت دادن
 به هم زدن Çelqîn / diçelqe / biçelqe
 (مایعات / تکان دادن) (مایعات)
 خراشیدن / ساییدن Çeltandin
 بگو مگو / قیل و قال / جروبحث / افترا / گفته‌های
 بی‌اساس Çelte
 کنجکاو / کسی که از هر چیزی می‌پرسد Çêlûs
 شکمو / پرخور / چشم گرسنه Çêlûz
 دهان لق / حراف / پرگو / وراج Çelziman
 ابری / مه‌آلود / غبارآلود Çem
 رودخانه / رودبار Çem
 رود / رودخانه Çem
 خم کردن / کج Çemandin / diçemîne / biçemîne
 کردن / پیچاندن
 زنجیر / حلقه Çember
 دسته / حلقه و دسته لیوان، فنجان و غیره Çembil

Çemçûr	kêça belçikan	چرک / کثیف / تیره‌وتار / زشت / کریه
Çemçûs	طماع / چموش	سنگر / محافظ / پناه
Çemedank	چمدان / ساک	سنگر / حصار / سپر
Çemîhanî	باغ توت	آشدان êgir
Çemîn / diçeme / biçeme	خمیدن / کج شدن / خم شدن	رویه‌رو / رودررو / مقابل / در برابر
Çemk	ذکاوت / ذهنی	سپر
Çemole	بد یمن / نامبارک / شوم / ناآرام / بی‌قرار	کف زدن / تشویق کردن
Çempal	سربار / مزاحم / آویزان / دست‌وپا گیر	کف زدن / تشویق کردن
Çen	چانه	برهم زدن دست / کف زدن
Çenberî	سواری (ماشین) / ماشین غیرباری	کف / کف زدن / تشویق
Çencer	چرخ	بازو / بازوی دست
Çençûz	çiriz	چپ دست / کسی که بیشتر کارها را با دست چپ انجام می‌دهد
Çend	چند / چقدر / چه اندازه	Çepken ۱. nefeq ۲. qula ji her du aliyan ve vekirî
Çend	چند / بعضی	Çeprast
Çendanî	کمیت / مربوط به مقدار و اندازه	چپ و راست
Çendanî	کمیت	Çeq / پا / لنگ
Çendemîn	چندمین	نوعی گیاه و علف
Çendikî	کمیت / مقدار	Çeqeqok darê berêş
Çendjinî	چند زنی / چند همسری	Çeqel / دوزبان / دورو
Çene lêdan	چانه زدن	Çeqene / نوعی درخت است
çenebaz	زبان باز / فک‌زن / چانه‌زن	Çeqrût / لخت / عریان / پا لخت
Çeneçen	زبان درازی / حرفی / پرگویی	Çeqû / چاقو
Çene	چانه	Çeqûber / وسایلی که ه وسیله اراده و نیروی بشر کار می‌کنند
Çeng	چنگ / پنجه دست / کف دستی	و خودکار نیستند
-çeng dan hev	دست به دست هم دادن / پشت به هم	Çeqûkêş / چاقوکش
دادن	همدیگر را یاری کردن	فحش دادن / دشنام دادن
Çengal	چنگال	-çêr lê kirin / فحش / دشنام
Çenge	۱. erzên ۲. goşe, çim	چرا / چراگاه
Çênî	خوراک مرغ و پرنده / قوت و روزی ماکیان	Çêran / چریدن
Çente	کیف	Çêrandin / diçêrîne / biçêrîne / به چرا بردن / چراندن (حیوانات) / کنایه از فریب دادن / حقه زدن
Çente	کیف	چراندن
Çep	چپ / سمت چپ	Çêrbaz / فحاش / بد دهان / دشنام گو
Çep	چپ	

Çerci دوره‌گرد / خرده‌فروش / دست‌فروش / احتمالاً همان جارجی باشد
 Çerçî دستفروش / خرده‌فروش
 Cerdewan مزدور
 Çêre چرا / چراگاه (تر) / چراگاه
 Çêre چرا / چراگاه
 Çêre علف
 Çêregeh چراگاه / مرتع
 Çêrek فحاش / بد دهان / دشنام گو
 Cereyan جریان / برق
 Çêrîn / diçêre / biçêre چریدن / علف خوردن
 çêre xwarin, likijîn ۲.
 Çêrîn چریدن
 Çêringeh چراگاه
 Çerixandin / diçerixîne / biçerixîne چرخاندن / بیچاندن / ۲
 Çerixîn / diçerixe / biçerixe چرخیدن / بیچیدن
 ۲. jê averê bûn
 Çêrm پوست بدن / جرم
 Çerm جرم / پوست
 Çerm جرم / پوست
 Çermesor سرخ‌پوست
 Çêrmesor سرخپوست
 Çêrmik پوست نازک / جرم ظریف و نازک
 Çermik جرم / پوست
 Çêrmsork سرخ‌پوست
 Çermisor سرخ‌پوست
 Çêrt zîrç, rîç
 Çerwî چربی
 Çerx سوهان / سنگ سوهان / مداد تراش
 Çerx چرخ / تایر
 Çerxandin چرخاندن
 Çerxe ۱. چرخه ۲. Toterîk çenberî

Çerxê / çerxo کسی که زیاد می‌چرخد / کسی که خانه به خانه می‌گردد
 Çerxeçî کالسکه ران
 Çerxeme ۲. çapûk سبد / زنبیل
 Çerxetûn tawe, miqilk
 Çerxîn چرخیدن
 Çesp چسپ
 Çesp چسپ
 Çespan لایق / زیرک / شایسته / کارآمد
 Çespandin / diçespîne / biçespîne دو چیز را به هم چسپاندن / دو چیز را به هم متصل کردن
 Çespandin / diçespîne / biçespîne آشکار کردن / به اثبات رساندن
 Çespîn / diçespe / biçespe به اثبات رساندن / قبولاندن
 Çespîn / diçespe / biçespe چسپیدن / متصل شدن
 Çet دشوار / زحمت / مشکل / مصیبت
 Çete ظالم / ستم‌کار / سخت‌گیر
 Çetel amana pêxwarinê a ku bi devê wê ve çend tilî hene
 Çetel چنگال
 Çetewil دشوار / زحمت / سخت
 Çêtî kirin تکه تکه کردن / لالت کردن / شرحه شرحه
 کردن / قسمت قسمت کردن
 Çetin bûn سخت بودن / دشوار بودن
 Çetin سخت / دشوار
 Çetinî دشواری / سختی
 Çetir سایه‌بان / چتر
 Çêtir dîtin خوب دیدن / بهتر دیدن
 Çêtir بهتر / خوب‌تر / نیک‌تر
 Çetir دیک / خروس / بوقلمون نر
 Çetir چتر
 Çêtir بهتر / مفیدتر
 Çetirbaz چتر باز

بہتر Çêtir
 خم کردن / کج Çevandin / diçevîne / biçevîne
 کردن کردن
 گونی بزرگ و محکم معمولاً از جنس موی بز Çewal
 چغندر قند Çewênder
 Çewir bez, don
 سرکوب کردن Çewisandin
 Çewlik mezre
 Çews pêkutî
 Çewsandin / diçewsîne / biçewsîne
 daqultandin. لگد کردن / پامال کردن ۱
 Çewsîner ستم کار / ظالم / زورگو
 سرکوبگر Çewsîner
 اشتباه / نادرست Çewt
 غلط / اشتباه Çewt
 نادرستی / اشتباهی Çewtî
 پا / رد پا / اثر پا Çexer
 چقماق Çexmax
 نیکی / خوبی Çêyî
 کی / چه وقت Çi çax
 چه گفت؟ / چی گفت؟ -çi got?
 چه / چی Çi
 چه Çi
 چه / چی Çî
 Çiç (di zimanê zarokan de) (در زبان بچه و)
 نوزاد / پستان مادر / سینه مادر
 Çiçek گل
 Çiçik ۱. berê mirovan ۲. endamê şîrî yê
 giyaneweran; hingil, girêş
 Çiçik سینه / پستان
 Çiçirk سخت پوست آرتیمیا
 جفتک زدن / لگد زدن -çift avêtin
 جفتک / لگد حیوان Çift
 Çiftexas qumaşekî spî ye; patisqe

ندا و صوتی برای تشویق بچه برای سر پا ایستادن -çik çik!
 راست بلند شدن / استوار برپا ماندن / پابرجا -çik rabûn
 بودن بودن
 Çik سرپا / ایستاده / راست قامت / استوار
 Çikandin / diçikîne / biçikîne چوب، ستون،
 میخ و ... کوبیدن / عمود گذاشتن / نفس از کسی بریدن / از
 نفس انداختن
 Çikeçik به صورت افقی / به صورت طولی / به درازا
 راست راست / بدون کجی و خمی -çikeçik
 Çikilandin / diçikilîne / biçikilîne
 چوب، ستون، میخ و ... کوبیدن / عمود گذاشتن
 چوب، ستون، میخ و ... Çikilîn / diçikile / biçikile
 کوبیده شدن / از درازا فرو رفتن / عمود شدن
 چوب، ستون، میخ و ... جا Çikîn / diçike / biçike
 شدن / گذاشتن / نفس قطع شدن / بخار شدن آب / نفس
 بریدن
 Çikîn چکه کردن / ریختن / فرورفتن
 چغندر Çikindir
 Çikot خسیس / طمع کار / آزمند
 آسمان صاف و بدون ابر / آسمان پرستاره Çiksayî
 چکس / طمع کار / آزمند çikûs
 خست / طمع / آز Çikûsî
 سفید شدن Çil bûn
 چل کردن Cil kirin
 سفید کردن Çil kirin
 چهل / ۴۰ Çil
 چهل Çil
 سفید Çil
 سفید Çil
 خرده / تکه Çilag
 خرده‌فروشی Çilagî
 چله / چهل روز Çile
 حریص / چشم‌گرسنه / سیری‌ناپذیر Çilek

Çilem(-în) / چهلیم / چهلیمین
 Çileyê paşîn (چله آخر (ماه کردی)
 Çilfis / دیزد / پنهان کار / مخفی کار
 Çilfisandin / diçilfisîne / biçilfisîne / دزدیدن / مخفی کاری کردن
 Çilîçilî / شب کور / کسی که در هنگام تاریکی شب چیزی
 şevê, şevkorî / نمی بیند / شب کوری
 Çilik / çele
 Çilızın / diçilize / biçilize / pars kirin,
 gedandin, li rewciyê gerîn
 Çilk / قطره / قطره
 Çilkandin / diçilkîne/ biçilkîne / قطره قطره کردن
 ۱. Dilopandin ۲. bijinandin
 Çilkîn / diçilke / biçilke ۱. dilopîn ۲. bijinîn
 Çilmisî / پژمرده
 Çilmisîn / پژمرده شدن
 Çilone / چگونگی
 Çima / چرا / برای چه
 Çimayî / چرایی
 Çimkî / چونکه / برای اینکه / زیرا
 Çimkî / چونکه / زیرا
 Çin / طبقه اجتماعی / چین
 Çinar / چنار
 Çindirok / تهمت / حرف بی پایه
 Çinîn / برداشت کردن / چیدن / جمع آوری کردن
 Çipî / ران پا
 Çiqas / چه مقدار / چه قدر
 Çiq / شاخه / شعبه / بخش
 Çir / سمج / سرسخت
 Çira pilîte / چراغ موشی
 Çira / چراغ
 Çirandin / پاره کردن لباس
 Çirik / چرک

Çirisîn / Çirîs / درخشیدن / برق زدن
 Çirk bi çirk / ریز به ریز
 Çirok / داستان / قصه
 Çirok / داستان / قصه
 Çirîn / Çirr / پاره شدن
 Çirûsîn / برق زدن
 Çirûsk / جرقه / درخشش
 Çiv dan xwe / این طرف و آن طرف پریدن /
 کنایه از ناز و عشوه کردن
 Çiv kirin / در رفتن / بیهو پریدن
 Çivçivî / شیار خطی / شیار شیار
 Çivîk / گنجشک
 Çiv / پرش به این طرف و آن طرف
 Çiya / کوهستان / کوه
 Çiyavan / کوهنورد
 Çiyayê Agirî / کوه آزارت
 Çiyayê Zagros / کوههای زاگرس
 Çiyayî / کوهستانی
 Ço / چوب
 Çodar / چوبدار
 Çog lêdan / زانو زدن
 Çog vedan / زانو زدن / روی زانو نشستن
 Çog / زانو
 Çok / زانو
 Çol / بیابان / صحرا
 Çolemêrg / منطقه ای در شمال کردستان
 Çopî / نام یکی از رقص های کردی
 Çort lêdan / چرت زدن
 Çort / چرت
 Çûçik / جوجه کوچک / گنجشک
 Çûk / گنجشک
 Çûn / Çûyîn / رفتن
 Çûn ku / چون / به خاطر اینکه

Çûn û hatin رفت و آمد / آمد و شد

Çûn چون / زیرا / برای اینکه / رفتن

Çûr حيله / نیرنگ

D

Da ku تا که

Dabeş kirin تقسیم کردن / بخش بخش کردن

Dabeşkar تقسیم کننده

Dabîn kirin تأمین کردن / بیمه کردن

Dabînzana بیمه گر

Dad kirin محاکمه کردن

Dadan افروختن

Dadgeh دادگاه

Dadgeh kirin دادگاهی کردن

Dadger دادستان

Dadkirin محاکمه

Dadmendî دادگری / عدالت

Dadok دایه

Dadwer قاضی

Dadwerane بر اساس عدالت

Dadwerî عدالت

Dad عدالت

Dagîr bûn اشغال شدن

Dagîr kirin اشغال کردن

Dagîrker اشغالگر

Dagirtin پر کردن / اشغال کردن

Dahatû آینده

Dahêlan پایین انداختن / سرازیر کردن

Dahnû گندم جوشانده

Dahol طبل / دهل

Dahûrandin تحلیل کردن / بررسی کردن

Dajan شدت درد

Dajgîr غریبال

Daketin پایین آمدن / کاهش یافتن

Dakişandin پایین کشیدن / پایین آوردن

Daleqandî آویخته شده

Daleqandin آویختن

Dalêstin لیسیدن

Daliqandin آویختن / آویزان کردن

Damarî نامادری / زن بابا

Damayî غمگین / افسرده

Damezrandin تأسیس کردن / بنا کردن / ایجاد کردن

Damezrêner موسس / بنیانگذار

Dan دادن / یک سوم روز / وعده زمانی

Dan ber çavên xwe دادن / مد نظر قرار دادن

Dan ber hevdu مقایسه کردن

Dan ber qoçan زیر ضربات شاخ گرفتن

Dan ber xwendinê به مدرسه فرستادن / به تحصیل

فرستادن

Dan bêriyê گوسفندان را به محل دوشیدن

بردن

Dan bexişandin باعث عفو کسی شدن

Dan bin aqilê yekî/ê مخ کسی را زدن

Dan girtin باعث دستگیری شدن

Dan hevdu همدیگر را زدن / به همدیگر دادن

Dan hev جمع کردن / همدیگر را زدن / به همدیگر دادن

Dan pey kesî کسی را دنبال کردن

Dan revandin سبب ربودن شدن

Dan revê فراری دادن

Dan sondê قسم دادن

Dan û dû غلات

Dan xuya kirin خاطر نشان کردن / آشکار کردن

Dan zanîn اعلام کردن / مشخص کردن / معلوم کردن

Dan/dayîn دادن

Danan گذاشتن / فرونشستن / ترک کردن

Danasîn معارفه / آشنا کردن

Danê گاو نر یک سال و نیم

Danê nîvro	طرف ظهر	Darbest	تابوت/داربست
Danezan	اعلامیه	Darbir	اره/دارکوب
Danî	گندم جوشانده	Darçîn	دارچین
Danîn	گذاشتن / قرار دادن	Darda kirin	آویختن / اعدام کردن
Danişîn	جلسه	Darê holê	چوب چوگان
Danişte	ساکن / اهل	Darê zorê	زور
Daniştin	نشستن	Darêj	شکل دهی/قالب
Danû	گندم آب پز شده	Darêjk	شکل/قالب
Danûstandin	دادوستد/ تبادل	Darêjtin	سوهان کردن/ لایه روبی کردن/ قالب ریختن
Dapalandin	تصفیه کردن	Dareve kirin	آویختن / اعدام کردن
Dapalîn	تصفیه شدن	Darik	تکه چوب
Dapêjtin	پوست کندن / رنده کردن / هرس کردن	Darikê heft argûnan	آدم فتنه
Daperfîn	با تندی برخورد کردن	Darikê miradan	آدم سرد
Dapîr	مادر بزرگ	Darik	چوب / ترکه
Dapîtin	الک کردن	Darîn	چوبی/چوبین
Dapoşandin	سرپوش گذاشتن / پوشاندن	Daristan	جنگل / بیشه
Dapoşîn	سرپوش گذاشتن / پوشیده شدن	Darivîn	ته نشین شدن
Daqûl	کج / ناراست / خمیده	Darizandin	محاکمه کردن/ دادگاه کردن
Daqûlî tişteki bûn	روی چیزی یا کسی خم شدن	Darkutik	دارکوب
Daqurtandin	قورت دادن/ بلعیدن	Darotin	لایه روبی کردن
Dar	درخت / چوبدستی	Daroxa	داروغه
Dar da kirin	آویختن	Darpişt	رتیل / عنکبوت
Dar de kirin	به دار آویختن/ اعدام کردن/ آویزان کردن	Dartiraş	نجار
Dar û devî	درخت و گیاه	Dartiraşî	نجاری
Dar ve kirin	آویختن	Darve kirin	آویختن / اعدام کردن
Dar xistin	برپا کردن/ برگزار کردن	Das	داس
Darandin	روشن کردن	Daş	کره خر
Daraş	نوعی پرند	Dasî	استخوان ماهی
Darava	جنگل / بیشه	Daşîn	تیز کردن
Darayî	دارایی / مالی	Daşir	توالت
Daraz	محاکمه	Daskêş	دروکننده با داس
Darbaz	چوب باز/ شعبده باز	Dastan	داستان / قصه
Darbe	کودتا	Datiqurtandin	بلعیدن

Davek کمر بند
 Daw دامن / دم گوسفند
 Daw دارو / درمان / علاج
 Daw û delingên xwe hilçinîn عزم خود را راسخ کردن
 Dawa xwe xistin devê xwe آماده فرار شدن
 Dawdêl ته دامن
 Dawerivandin چلانیدن
 Dawerivîn چلاننده شدن
 Daweşandin (تکاندن) (درخت میوه
 Daweşîn (تکاندن) (درخت میوه
 Dawet مراسم عروسی / جشن عروسی
 Dawe پرونده / مرافعه
 Dawî bi gû hatin عاقبت خوب نداشتن
 Dawî bûn تمام شدن / به پایان رسیدن
 Dawî lê anîn به پایان رساندن / تمام کردن
 Dawî آخر / پایان / سرانجام
 Dawîlêanîn پایان بخشیدن
 Dawîn آخرین / نهایی
 Dawk پول شرط بندی
 Dawpaqij پاکدامن/منزه / عقیف
 Dax kirin داغ کردن / سوزاندن
 Dax داغ / آه / ناله
 Daxaz kirin درخواست کردن
 Daxazî درخواست
 Daxbar داغدار / دردمند
 Daxistin پایین آوردن / داو نمودن کردن
 Daxuyandin آگاهاندن / به اطلاع رساندن/اعلان کردن
 Daxuyanî اظهار نظر
 Daxuyaniya zela اعلامیه سرگشاده
 Daxuyanname بیانیه
 Daxwarin کنار کشیدن/ استعفا دادن
 Daxwaz kirin درخواست کردن / اراده کردن

Daxwaz خواسته / آرزو / طلب
 Daxwazkar خواهان / مدعی / درخواست کننده
 Daxwazname درخواست نامه
 Daye مادر
 Dayende سخاوتمند/ رادمرد
 Dayî نوعی از گُل
 Dayîk مادر
 Dayik gotin فحش مادر به کسی دادن
 Dayik مادر / مامان
 Dayikhez مادر دوست
 Dayiksalarî مادرسالاری / مادرشاهی
 Dayîn اکرام و بخشش
 Dayîn دادن/ارائه کردن
 Dayîna Xwedê نعمت خداوند
 Dayîngeh مهد کودک
 Dayire دایره/ اداره/ واحد
 Dayîre دایره/ اداره/ واحد
 Dayox سخاوتمند / بخشنده
 Daz سیم چین
 De حرف اضافه است
 De زرد شدن / رسیدن
 Dê مادر
 Dê / yê (...نشانه زمان آینده) (خواهم)
 Dê gotin فحش مادر به کسی دادن
 Dê û bav پدر و مادر
 De were neteqe دِ بیا نمیر
 De حرفی برای تشویق و تحریک کردن
 Deav دهان لُق
 Debabe نانک
 Debara xwe kirin امرار معاش کردن
 Debar گذران / امرار معاش / علوفه زمستان
 Debax دباغ / پوست کن / برنزه / خرمايي
 Debaxane دباغ خانه / کشتارگاه حیوانات

Debe	دبه/گالن فلزی	Dehsal	دهه
Debeng	احمق / گیج / خُل	Dehşik	کره خر
Debîş	چسپناک / چسپنده	Dehta	ده طبقه ده
Debo	دبه / حلبی	Dehtayî	ده تایی / دهگان
Debûş	زرنیخ / موبر	Dejnik	نوعی سبزی خوردنی
Dêdik	طحال	Dek û dolab	حیله و کلک
Defa hewarê lê dan	با صدی بلند چیزی را خواستن	Dek	فوت و فن / تکنیک
Defik	دف کوچک / ذهل کوچک/تله	Dekbaz	حیله گر / حقه باز / تکنیک کار
Defşe	دسته / پیسته	Deko	تا که
Defter	دفتر	Dêl	ارزش / قیمت / دم / به جای / ماده سگ
Deftera xêr û gunehan vebûn	روزحساب رسیدن	Dêl hejandin	ذم تکان دادن
Defterdar	دفتردار	Delak	ختنه کننده
Defterdarî	دفترداری	Delal	عزیز / زیبا / قشنگ / محترم
Defterxane	دفترخانه	Delafî	شوم / نحس / بدشگون / زیبایی/عزیز بودن
Def	دف / ذهل	Delandin	چشم به راه گذاشتن / منتظر گذاشتن / دق دادن
Degel	جرات / جسارت / مزاح / شوخی /	Delav	حوض آب
Degme	گهگاهی / به ندرت / گاهی اوقات	Dêleba	دوره جفت گیری سگ ها
Dêh	روستا / ده	Dêlegur	ماده گرگ
Deh kifî salan	ده سال تمام	Dêlegurg	ماده گرگ
Deh	ده/عدد ده	Dêlemar	مار ماده
Dehak	ضحاک	Dêlerovê	ماده روباه
Dehandin	هضم کردن غذا	Dêlese	ماده سگ
Dehbe	حیوان وحشی / درنده	Dêleseğ	ماده سگ
Dehf dan	هل دادن / راندن	Dêleşêr	ماده شیر
Dehfandin	هل دادن / تکان دادن	Defî	نوعی درخت / خوشه انگور
Dehfik	تله	Dêlik	ماده سگ / سگ ماده
Dehl	بستان / باغ میوه	Delik	پارچه پانسماں
Dehl û dêş	دار و جنگل بکر و دست نخورده	Delikandin	پانسماں کردن
Dehlîfz	دهلیز / سالن / راهرو	Delikî	بی حیثیتی / بی شرمی
Dêhn	ذهن / هوش	Defîl	دلیل / برهان
Dêhna xwe dan	توجه کردن / دقت کردن /	Defîn	چشم به راه بودن / منتظر بودن / از انتظار دق شدن
تأمل کردن			
Dehş	کره خر	Deling	پاچه شلوار

Delîve	فرصت / مجال / موقعیت	Demuqratî	دموکراسی
Delîyan	اشتیاق داشتن	Demûş	رزین / چسبناک
Delo	بازی هفت سنگ	Den	دانه / کوزه بزرگ
Delodîn	دیوانه	Dên	نگاه / بینش
Dêm	گونه صورت/دیم	Dendik	دانه / تخم آفتاب گردان / هسته
Dem û dest	بلافاصله / فوراً	Deng	صداسنگ آسیاب / رای
Dem û destgeh	دم و دستگاه / سازمان	Deng dan	خبر پیچیدن/صدا کردن/رای دادن
Dem	دم چای / لحظه	Deng kirin	حرف زدن / صدا زدن
Dema	زمانی / گاهی	Deng lê kirin	صدا زدن / مورد خطاب قرار دادن
Dema bê	زمان آینده / آتی	Deng û bas	اخبار / بحث
Dema ku	آنگاه که / زمانی که	Deng vedan	صدا پیچیدن / سروصدا کردن
Deman kirin	کرایه کردن / اجاره کردن	Dengaz	کم حرف / ساکت
Deman	کرایه / اجاره	Dengbêj	ترانه سرای سنتی
Demañçe	تیپانچه / اسلحه کمری	Dengbêjî	ترانه سرایی / خوانندگی
Demandar	اجاره ای / کرایه ای	Dengdan	سروصداکردن/انتخابات/ رای گیری
Dêmarî	نامادری	Dengdanî	انتخابات
Dembaş!	وقت بخیر	Dengdar	حرف بی صدا!
Dembihêrk	صحبت / گفتگو	Dengdêr	صدادار / واکه/رای دهنده
Demdemî	دمدمی / بی قرار / بی ثبات	Dengê êlokî	صدای بوقلمونی / گوش خراش
Dêmek	یعنی	Dengeding	صدای کوبیدن ڈھل یا هر چیز تو خالی
Demildest	در دم / بلافاصله / در لحظه	Dengî hev bûn	هم طراز شدن با هم / هم مرتبه شدن
Demîn	گاهی اوقات / گهگاهی	Dengî hev kirin	خبر دادن / همدیگر را صدا زدن
Demjimêr	ساعت / زمان سنج	Dengî kirin	اعلان کردن / پیام دادن / اشایعه کردن
Demle	فلج	Dengî	اعلان / بیان / پیام
Demleya zarokan	فلج کودکان	Dengik	گلو / حلقوم
Demlik	قاب کوچک / قوری	Dengîr	نام آور / مشهور / معروف
Demogojî	عوام فریبی	Dengî	آوایی / صوتی
Demokratîze kirin	دموکراتیزه کردن	Dengnasî	آواشناسی
Demokratîk bûn	دموکراتیک شدن / دموکراتیک بودن	Dengnuxê	عایق صوتی / صداخفه کن اسلحه
Demokratîk	دموکراتیک	Dengûbas	اخبار / بحث
Dêmqemer	برنزه / قهوه ای	Dengweş	بلندگو
Demsal	فصل سال		
Demudest	بلافاصله / فوراً		

Dengxweşa	خوش آوا / خوش صد	Der û dor	دور و بر / محیط / اطراف / پیرامون
Dengzanî	صداشناسی	Der	مکان / رد / اثر
Dengzanî	صدا شناسی / آواشناسی	Derabe	پارتیشن چوبی / بالکن
Denî	زغال	Deramet	درآمد / دخل / محصول / دستاورد
Denik	دانه / تخم آفتاب گردان / هسته	Dêran	بدبخت / بیچاره
Dênîk	تاج عروس	Dêrandin	به ستوه آوردن / باد افشان کردن
Denk	(... پشته/بار بسته شده (علف و ...)	Derandin	پخش کردن / بیرون دادن
Denû	گندم جوشانده	Derandin	بیرون کردن / اخراج کردن
Dep	تخته الوار	Deranîn	بیرون آوردن / در آوردن
Depançe	تپانچه	Derav	بخیه / کوک / پسوند /
Depo	انبار	Derav kirin	کوک زدن / دوختن / بخیه زدن
Depreş	تخته سیاه	Derav	کانال آب / جوی آب
Deq	خال / کک	Derazînk	چارچوب در / پادری
Deq kirin	تقو کردن / خال کوبی کردن	Derb	ضربه / فشار / کودتا
Deq	خال / نشانه / نقطه	Derb lê ketin	ضربه خوردن / آسیب دیدن / صدمه دیدن
Deq	متن نوشته / درجه / مچ پا / قوزک پا	Derb	ضربه / صدمه / آسیب
Deqa kesî da lêdan	توی ذوق کسی زدن	Derbarê	درباره / راجع به
Deqandin	خال کوبی کردن	Derbas be	! انشا الله زودتر شفا یابی
Deqaq	آتو	Derbas bûn	عبور کردن / قبول شدن / گذشتن
Deqê	اسم سگ ماده	Derbas kirin	عبور کردن / قبول کردن / گذراندن / انتقال
Deqe	دقیقه		دادن
Deqel	خاک / گردو خاک	Derbas	عبور / ترک / اول کردن
Deqîqe	دقیقه	Derbasbarî	قابلیت گذشت
Deqlûs	وارو / واژگون	Derbasbar	قابل گذشت
Der	بیرون / فراتر از / محل / مکان	Derbasbûyî	گذشته / رد شده
Der	در / دروازه	Derbasbûyî	گذشته / عبور کرده
Dêr	دیر / کلیسا	Derbasdarî	گذشت
Der bar	درباره / به مناسبت	Derbaz bûyî	گذشته / عبور کرده
Der birin	بر زبان آوردن / بیان کردن	Derbaz kirin	گذراندن / تحمل کردن / محافظت
Der bûn	باز شدن زخم عفونتی / بالاخره به حرف آمدن		(کردن از خطر (حیوانات
Der dan	تولید کردن / باختن / رها کردن	Derbe	ضربه / کودتا
Der ketin	بیرون آمدن / قبول شدن	Derben	رخت آویز / جا لباسی
Der kirin	باز کردن زخم عفونتی	Derbend	ایستگاه کشتی / بندر / لنگرگاه

Derbest kirin پلوم کردن / در (چیزی) را بستن
 Derbest بند پلوم / آک بند
 Derbider bûn دربه در شدن / آواره شدن
 Derbider kirin دربه در کردن / آواره کردن
 Derbider دربه در / آواره
 Derbiderî آواره دری / آوارگی
 Derbirîn تعیین کردن / مشخص کردن / بیان کردن
 Derbkanî ضربه ای
 Derbta ضربه / کودتا
 Dercaw دستمال
 Derçik آستانه در
 Derçûn فرار کردن / از دست رفتن
 Derd درد / رنج
 Derd ناراحتی / مرض
 Derdan ظرف
 Derdang ظرف
 Derdanik صافی
 Derdank ظرف
 Derdehinav درد دل / دل درد
 Derdekopan یک نوع بیماری
 Derdese مرض سگ / هاری
 Derdaser سر درد
 Derdaserî bûn سر درد گرفتن / دچار ناراحتی شدن
 Derdaserî kirin دردسر درست کردن / کسی را دچار آزار
 و اذیت کردن
 Derdese yî bûn هاری گرفتن / دچار مرض سگ شدن
 Derdest kirin توقیف کردن
 Derdestname حکم بازداشت / نامه بازداشت
 Derdmend دردمند
 Derdomerdo افسرده/ناراحت/رنجور
 Derdor دور و بر / پیرامون / محیط
 Derdoyî افسرده / ناراحت / رنجور
 Dêre لباس زنان کرد

Derebeg آقا / ارباب / زورگو
 Dereberjêr سراسیپ / سرازیر
 Derece درجه / رتبه / راه پله
 Deredemî نابه هنگام / دیروقت / تاریخ گذشته
 Dereke بیگانه / ناشناس
 Deremal آواره / ولگرد
 Derenc درجه / رتبه / راه پله
 Dereng bûn دیر بودن / دیر شدن
 Dereng kirin دیر کردن
 Dereng man دیر کردن
 Derengman درنگ / دیر هنگام
 Derengî تاخیر/ دیر بودن
 Dereve kirin سر باز شدن زخمی / عقده خالی
 کردن
 Derew دروغ
 Derew bûn دروغ بودن / دروغ از آب در آمدن
 Derew derketin دروغ از آب در آمدن
 Derew kirin دروغ گفتن / خالی بندی کردن / بلوف زدن
 Derew دروغ / بلوف / خالی بندی
 Derewandin تکذیب کردن
 Derewçî دروغ گو
 Derewçîn دروغ گو
 Derewgo دروغگو
 Derewîn دروغین
 Derewkar دروغگو
 Derewker دروغگو
 Derêxistin بیرون کردن / حذف کردن
 Derf پوست حیوان/قفسه سینه
 Derfet فرصت / موقعیت / شانس
 Derfet فرصت / فراغت
 Derfirotin صادرات
 Derge درگاه / دروازه
 Dergeh درگاه / دروازه

Dergeh û dîwan	دیوان بزرگان	Derizîn	شکستن / ترک برداشتن
Dergehvan	نگهبان دروازه / دروازه بان	Derkenar	حاشیه / کنار
Dergehwan	نگهبان دروازه / دروازه بان	Derketin	قبول شدن / و... بیرون رفتن / در رفتن (پا)
Dergevan	دربان / دروازه بان	Derketin holê	بیرون آمدن / ظاهر شدن / وارد
Dergîl	درب چوبی		میدان شدن
Dergistî	نامزد	Derkirîn	واردات
Dergistîl	نامزد	Dermale	حیوان پروار / گوشتی
Dergûş	گهواره / مهد	Dermale kirin	پروار کردن
Derhat	درآمد	Dermalî	گوسفندان هدیه به عروس
Derhatin	درآمد زایی	Derman	درمان / دارو / راه حل
Derhênanandin	در آوردن / کارگردانی کردن / اخراج کردن	Derman kirin	درمان کردن / چاره کردن
Derhêner	کارگردان	Dermanfiroş	داروفروش
Derheq	درباره / راجع به	Dermansazî	داروسازی
Derheqa	درباره	Dermanxane	داروخانه
Derheqê	درباره / راجع به	Derneftîs	بیچ گوشتی
Derhûd	کفیل / نایب / قائم مقام	Dernixûn	سرنگون / واژگون
Derhûdname	کفالت نامه	Derobero	آواره
Derî	در / دروازه	Deroze	گدا / دریوزه
Derîçe	سوراخ / منفذ / دریچه	Derpê	زیرشلواری
Derîçeyên dil	دریچه قلب	Derpêş kirin	عرضه کردن
Derik	در کوچک	Derpîkurt	شلوارک
Dêrîn	اصیل زاده / میرزا	Derpî	زیرشلواری
Derîn	درب خروجی / خروجی	Ders	درس
Derînan	خارج کردن / حذف کردن	Dersdar	مدرس / معلم
Derince	درجه / پلکان	Dêrsim	شهر درسیم
Derindêz	مراسم مذهبی مسیحیان	Derşo	feraşo
Dêris kirin	هدردادن / تلف کردن	Dersok	عمامه مردان کرد
Deristin	شکاف برداشتن / ترک برداشتن	Dersxane	مدرسه / کلاس
Derive bûn	سر سخن باز کردن	Derteng	تنگه
Derîzan	پادری / ورودی درب	Derûn	درون / داخل / اندرون / داخل
Derizandin	شکاف ایجاد کردن / ترک ایجاد کردن	Derûnî	درونی / داخلی
Derizî	شکسته / دارای ترک	Derûnnas	روان شناسی
		Derûnnasî	روانشناسی
		Derva	بیرون

Derve	بیرون	Desnîşan kirin	خاطر نشان کردن
Derve kirin	اخراج کردن	Deşo	دستشویی / توالت
Dervêş	درویش	Dest	دست
Derveyî	خارجی / بیرونی	Deşt	دشت
Derwêş	درویش	Dest avêtin	دست انداختن / تجاوز کردن
Derwêşxane	خانقاه / درویش خانه	Dest bi stûyê hev re birin	دست دور
Derxistin	بیرون کشیدن / تولید کردن / قبول کردن	گردن یکدیگر انداختن	
Derxûn	سر ظرف / درب ظرف	Dest dan	دست دادن / به درد خوردن
Derxwîn	درویش	Dest dan ser	دست گذاشتن روی / توقیف کردن
Derya	دریا	Dest gerandin	مرور کردن / تعمیر کردن /
Deryavan	دریانورد / کشتی بان		گدایی کردن
Deryaya Sor	دریای سرخ	Dest jê berdan	دست کشیدن از / رها کردن
Derz	ترک / شکاف	Dest jê kişandin	دست کشیدن از / رها کردن
Dêrz kirin	اسراف کردن / ریخت و پاش کردن	Dest ketin	گیر آمدن / پیدا شدن / از رمق افتادن
Derzen	مهتره / فقره	Dest pê kirin	شروع کردن
Derzendik	سراستین	Dest qutan	تحسین کردن / هلهله کردن
Derzî	سوزن / آمپول	Dest tê kirin	مداخله کردن / دخالت کردن
Derzî kirin	آمپول زدن / سوزن زدن	Dest û dar	شرایط / اوضاع / حالت
Derzî lê xistin	آمپول زدن	Dest û pê	دست و پا / آدم ورزیده
Derzîdank	جا سوزنی	Dest werdan	دخالت کردن / مداخله کردن
Derzin	دوجین / دوازده تا	Dest xistin	به دست آوردن / از رمق
Derzîn	دوجین / دوازده تا		انداختن
Derzîreq	منگنه / میخ	Destan	شعر حماسی / داستان
Dêş	فضای بزرگ / وسیع	Destanbêj	داستان سرا
Deşenî	مظلوم / ستم دیده	Destanîn	دستاورد
Deşîfre kirin	لودادن / برملا کردن	Destar	سنگ کوچک آسیاب
Deşîle	کره خر	Destav	دستشویی
Desirman	کلفت / نان خور کسی بودن	Destava giran	مدفوع
Desirmanî kirin	کلفتی کردن / به ازای نان شب	Destava sivik	ادرار
کار کردن		Destava stûr	مدفوع
Deslimêj	وضو	Destavêtin	تجاوز / دست درازی
Desmal	دستمال	Destavxane	دستشویی
Desnimêj	وضو	Destbelaş	بخشنده / سخاوتمند

Destbend	دستبند	Desthevî	اتحاد
Destbikar bûn	شروع کردن / آغاز کردن	Desthilat	قدرت / حاکمیت
Destbira	برادر خوانده	Desthilatdar	حاکم
Destbirak	محرم اسرار / رفیق شفیق	Desthilatî	قدرت / حاکمیت
Destbiraktî	برادر خواندگی	Desthûçik	آستین
Destbiratî	برادر خواندگی	Destî	دسته (ظرف،...) / دستی
Destbiserkirin	تسلیم کردن / مطیع ساختن	Deşî	ساکن دشت
Destbûrî	بی ارزش / بی فایده / بی اهمیت	Destik	واسطه / دستگیره
Destcihonî	دسته هاون	Destkarî	دستکاری / دخالت
Destdest	بلافاصله / فوراً	Destkeftî	دستآورد / کسب
Destdirêj	متجاوز	Destkêş	دستکش
Destdirêj bûn	متجاوز بودن / بی ادب بودن	Destkêş kirin	آموزش دادن اسب / با دست کشیدن
Destdirêjî	دست درازی / تجاوز	Destkêşî	آموزش سواری برای اسب
Destdrêjî kirin	تجاوز کردن	Destket	دستآورد
Deste	گروه / دسته / انجمن	Destketî	حاصل / نتیجه
Destebend	دستبند	Destkin	فقیر / تنگدست / مستمند
Destebimbarekî	کُشتی	Destkîs	خائن / خایه مال
Destek	کمک / یاری	Destkîsî	خیانت / خایه مالی
Destek dan	کمک کردن	Destkuj	هیوان با ذبح غیرشرعی / دست پخت
Destêker	فضول / مداخله گر	Destmal	دستمال / پیش بند
Destenerm	خمیری روی زخم یا محل درد	Destmaye	سرمایه
Desteng	فقیر / ندار / محروم	Destmêz	دستمزد / حق الزحمه
Destexwişk	محرم اسرار (زن) / خواهر	Destmiç	خسیس
خوانده		Destnîgar	نقشه کش مهندس
Destgeh	دستگاه / بازار دست فروشی	Destnimêj girtin	وضو گرفتن
Destgiran	کند / دارای ضربه سنگین	Destnimêj şikandin	وضو شکستن
Destgirtî	نامزد / خسیس	Destnivêj	وضو
Destgoc	چلاق / دست شکسته / بی دست	Destnivîs	دست خط / دست نویسی
Destgork	دستکش	Destnivîsar	دستنوشته
Desthel	چابک / زرنگ	Destnivîsî	دستنوشته بودن
Desthelat	قدرت / حاکمیت	Destpaçe bûn	دستپاچه شدن / دستپاچه بودن
Desthelatdar	حاکم	Destpêkî	اول / نخستین / آغاز
Desthenne	حنا		

Destpeling	حاصل دسترنج	Devarav	دهان کف
Destşo	روشویی / دست شویی	Devbelaş	پرگو / یاهو گو
Destşok	روشویی / دست شویی	Devbeş	خسیسی / احمق
Destteng	دست تنگ / فقیر	Devbixwîn	خونخوار
Destûr	قانون اساسی / دستور / امر	Devçêr	سو استفاده کننده
Destûr dan	دستور دادن / فرمان دادن	Devçêrfî	سو استفاده
Destûrfî	امری / دستوری	Devçêrfî kîrin	سو استفاده کردن
Destûrname	دستورنامه / فرمان نامه	Devdîn	دیوانه
Destvala	دست خالی / بی نتیجه	Devdukan	زبان دراز
Destvalahî	دست خالی بودن	Deve	شتر / فضولات حیوانی
Destvalatî	دست خالی بودن	Devê bavê kesî neketin	به کسی ربط نداشتن
Destvalayî	دست خالی بودن	Devê şûr	لبه شمشیر
Destverû kîrin	با دست چیدن علف	Dever	ناحیه / محل / مکان
Destxet	دستخط / دست نوشته	Deverî	منطقه ای / ناحیه ای
Destxwe	بلافاصله / فوراً	Deverû	کله معلق / وارونه
Destxweda	بلافاصله / فوراً	Deverû	دمر / رو به شکم
Destxweşî kîrin	تشکر کردن	Deverûyî erdê bûn	وارونه شدن
Destxweşî lê kîrin	دست مریزاد گفتن	Devgak	پوزبند حیوان
Destxwîn	قاتل / دست آلوده به خون	Devgem	لگام / افسار / دهته
Destyarî	همکاری / تعاون	Devgenî	دهان بد بو
Destyaw	قرض / دین	Devgerm	نوعی غذا / خوش صحبت
Dêtî	مادری / مادری بودن	Devgilêz	دهان کفی
Dêûbab	پدر و مادر / والدین	Devgîrk	درپوش / کپسول
Dev	درپوش / دهان / حلق / گلو	Devgû	آشغال / عوضی
Dêv	دیو / اهریمن	Devî	بوته خاردار
Dev avêtin	گاز گرفتن / دهان انداختن	Devîdevî lê kîrin	بسیار نزدیک شدن
Dev beş kîrin	دهان کسی را باز کردن	Devîk	درپوش
Dev jev bûn	تعجب کردن	Devîstan	بوته زار
Dev ji ... berdan	از ... دست کشیدن	Devjenî	مشاحره / حمله
Dev şepilandin	از دهان بیرون انداختن / استفرغ کردن	Devjûjî	دهان کشیده / دهان دراز
Dev û çav	سر و صورت	Devkenî	خنده رو
Devank	در ظروف	Devkî	شفاهی / گفتاری

Dêvla	به جای	Dewnik	کف روی کره
Devlalûte	زبان لکتند / لامونی	Dewr kirin	گذراندن / دوره کردن / تمام
Devliken	خندان / بشاش	کردن	
Devling	پاچه سلوار	Dewr û ber	اطراف / محیط / اطرافیان
Devlopik	دهان برآمده / دهان کشیده	Dewr	دوران / گردش ایام / روزگار
Devmirî	کم حرف / کم گو / دهان بسته	Dewra xwe rewan kirin	مرور کردن
Devnerm	خوش بیان / زبان چرب	دروس	
Devok	گویش محلی / لهجه	Dewran	زمانه / دوران
Devsist	دهان لق	Dewraze	اسب قوی هیکل
Devziya	آس و پاس	Dewre	حرف مفت / حرف بی ربط
Dev	دهان / دهانه / پوز	Dewrî	بشقاب
Dêw	دیو / اهریمن	Dewrî yekî kirin	کاری را به کسی سپردن
Dew	دوغ	Dewriyeyên ·rdiyê	گشت نظامی
Dewa	دوا / درمان / علاج	Dews	اثر / جا / محل
Dewam	ادامه / دوام	Dews û doz	هدف و مقصد
Dêwanxane	سرسرا / دیوانخانه	Dewsgritî	جانشین
Dewar	گله گاو	Dewx	سردردی / سرگیجی
Dewçil	مشک	Dexalet	پناهندگی / دخالت
Dewdew	طوطی / پرندۀ سخنگو	Dexdexan	علامت / نشانه
Dêwendam	درشت هیکل / دیو مانند	Dexel	دغل / بدل / مصنوعی
Dewet	دعوت / عروسی	Dexelî	دغلی / دغل بازی
Dewisandin	فشردن / چلانیدن	Dexes	عوضی / حسود
Dewisîn	پر شدن / با فشار پر شدن	Dexesî	حسادت
Dewixandin	از هوش بردن / داغان کردن	Dexil	خرمن / درآمد / کسب / محصول
Dewjin	کف روی کره	Dexis	حسود
Dewkil	مشک / مشک کره گیر	Dexisîn	حسادت
Dewl	دلو / دبه آب	Dexl	قلک / خرمن / دخل
Dewlê	حمل کننده آب	Dexme	دخمه / سوراخ
Dewlemend	ثروتمند / غنی	Dexs	حسادت / پخل
Dewlemendî	ثروت / غنا	Dey	پاسخ / جواب
Dewlet	دولت / حکومت	Dey	مادر
Dewletî	ثروتمند / دولتی	Dey kirin	پاسخ دادن
Dewlik	دلو / دبه	Dey lê kirin	بیدار کردن

Deybab	پدرومادر / والدین
Deydik	الکلنگ بازی
Deyin	بدهی
Deyk	مادر
Deyn	بدهی
Deyn dan	قرض دادن
Deyn standin	قرض گرفتن / قرض کردن
Deyndar	بدهکار
Deyndêr	طلب کار / قرض دهنده
Deynê xwe fit kirin	حساب کسی را تسویه کردن
Deyz	آذوقه زمستانی گله
Dêze	زن سبزه
Dezgah	کارگاه / دستگاه
Dezge	کارگاه / دستگاه
Dezgeh	سازمان / ارگان / سیستم / دستگاه
Dezgehê agirkujiyê	سازمان آتش نشانی
Dezgehê kurinciye	دستگاه ریسندگی
Dezgehên ragihandinê	رسانه گروهی
Dezgin	افسار / عنان
Dezgirtî	نامزد
Dezî	نخ
Dêzo	مرد سبزه
Dê... (مادر / نشانه آینده (خواهم))	
Di	(حرف اضافه) در
Dî	دیگر / بعدی
Di bin sîya kesî da bûn	در سایه و حمایت کسی بودن
Di çapa dêv de lêxistin	جواب دندان شکن دادن
Di çax û benda hev de bûn	هم سن و هم قد بودن
Di cih de	بجا/مناسب
Di derheqê	در باره

Di dêst de bûn	در اختیار داشتن
Di encamê de	در پایان / در نتیجه
Di gavê de	در همان لحظه
Di gel	به همراه / با
Di gel man	همراه ماندن
Di heman demê da	در همان حال
Di nav xwe de girtin	دربرداشتن / حاوی بودن / در میان خود گرفتن
Di xwe re dîtin	انجام دادن / تنبلی نکردن / عمل کردن
Dîbace	پیشگفتار / مقدمه / دیباچه
Dibe	شاید
Dîber kirin	شرح دادن / تشریح کردن / بیان کردن
Dîbetî	احتمال / امکان
Dîbistan	مدرسه/دبستان
Dîbistana amadehî	مقطع دبیرستان / دوره متوسطه
Dîbistana navincî	مدرسه راهنمایی
Dîbistana seratayî	مدرسه ابتدایی
Dîbûr	سمت سایه کوه
Dîcle	دجله
Didan	دندان
Dîdar	دیدار / گفتگو
Dîdarî	تصویری / بصری
Dîdem	چشم انداز / منظره
Dîdevan	دیده بان
Dîdevanî	دیده بانی
Dîdexane	اتاق دیده بانی / برج نگهبانی
Dido	عدد دو
Didû	دوم
Didu	عدد دو
Diduyan	دوم
Diduyî	دومی
Dîfin	بینی / دماغ

Difinbilind	مغرور	Dijvarî	سختی / دشواری
Difn	بینی / دماغ	Dijwar	سخت / دشوار
Difr	غرور / تکبر / غیرت	Dijwarî	سختی / دشواری
Dih	مجموع شاخه ها	Dîk	خروس
Diha	دیگر / دیگه	Dik	صحنه/میدان
Dihî	دیروز	Dikak	سبزیجات
Dihin dan	احترام گذاشتن / گرامی داشتن	Dikan	مغازه
Dihok	شهری در کردستان عراق	Dikançî	مغازه دار
Dihol	دهل	Dikandar	مغازه دار
Diholjen	نوازنده دهل	Dikark	سبزیجات
Diholkut	نوازنده دهل	Dikik	قلب
Dihûnê	دیروز	Dîkîlok	مگسک اسلحه
Dij	ضد / مخالف	Dîko	اسم مرد / کنایه از خروس
Dijar	سخت	Dîktatorî	دیکتاتوری
Dijarî	سختی	Dîl	اسیر / برده
Dijber	مخالف	Dil	دل / قلب
Dijberî	خصومت / مخالفت	Dil avêtin	خواستن / میل داشتن
Dijgûn	بدبخت / بیچاره	Dil bi kul	دردمند / غم دار
Dijgûnî	بدبختی / بیچارگی	Dîl bûn	اسیر بودن / اسیر شدن
Dijî	ضد / مخالف	Dil dan	دل دادن / عاشق شدن
Dijîtî	دشمنی / خصومت	Dîl girtin	اسیر کردن / گرفتار کردن / به دام انداختن
Dijkiryar	عکس العمل	Dil hebûn	قصد داشتن / نیت داشتن / تصمیم داشتن
Dijmin	دشمن / خصم	Dil hênik bûn	دل خنک شدن / راحت شدن / نفس باز کردن
Dijminahî	دشمنی / خصومت	Dil ketin	عاشق شدن / علاقمند شدن
Dijminatî	دشمنی / خصومت	Dîl kirin	اسیر کردن
Dijminayî	دشمنی / خصومت	Dil kirin	خواستن / قصد کردن
Dijminî	دشمنی / خصومت	Dil man	دلخور شدن
Dijjon	فحش / ناسزا / کثیف	Dil mayîn	دل شکستن / ناراحت شدن
Dijraber	ضد / مخالف	Dil pêve bûn	مهربان بودن
Dijraberî	دشمنی / خصومت	Dil xwestin	خواستن / قصد کردن
Dijûn	فحش / ناسزا / کثیف	Dîlan	رقص دسته جمعی/اسم دختر
Dijûn bûn	کثیف شدن	Dîlane	رقص دسته جمعی
Dijvar	سخت / دشوار		

Dilaram	دل آرام	Diljar	دل شکسته / افسرده
Dilawêr	جسور / دل‌آور	Diljarî	افسردگی / ناراحتی روانی
Dilbaz	دلباز / جذاب / دل‌ربا	Dilkamranî	شادکامی
Dilbazî kirin	دل‌ربایی کردن / خوش زبان	Dilketî	عاشق
بودن		Dilkevir	سنگدل
Dilber	دلبر / معشوق / یار / محبوب	Dilkutan	تپش قلب / ضربان قلب
Dilbikul	دل سوخته / غمگین / دل شکسته	Dilmayî	رنجیده / دلخور
Dilçakî	خوش قلبی	Dilme	نیم‌پز
Dildar	دلدار / عاشق	Dilmê	خام / ناپخته
Dildarî	عاشق بودن / تسکین دادن	Dilmeyî	نیم‌پز
Dilê kesî li hevdu ketin	حالت تهوع پیدا کردن	Dilnerm	دل نرم / مهربان / دلسوز
کردن		Dilnexwaz	بدخواه / دشمن
Dilê kesî sekinîn	سکته کردن	Dilniya	مطمئن / راحت خیال
Dilekî givaştî û tevîzî	کنایه از دل‌تنگی	Dilniya bûn	مطمئن شدن / راحت خیال
Dilêr	دلیر / جسور / با جرأت	بودن	
Dilfireh	دل‌گشا / صبور / نفس‌فراخ	Dilniya kirin	اطمینان دادن / مطمئن کردن
Dilgerm	صمیمی / دلگرم / با محبت	Dilnizm	افتاده / خاکی / فروتن
Dilgermî	دلگرمی	Dîlo	اسیرکننده
Dilgeş	بشاش / صمیمی / با محبت	Dilob	قطره
Dilgij	گیج / حواس‌پرت	Dilodîn	لبریز / سرشار / بی‌قرار
Dilgijî	حواس‌پرتی / گیج شدن	Dîlok	ترانه عاشقانه
Dilgijîtî	حواس‌پرتی	Dîlokbêj	سراینده ترانه عاشقانه
Dilgiran	نا امید / غمگین	Dilokî	(...عاشقانه (آهنگ،
Dilgiranî	نامیدی / مایوسی / غمگینی	Dîlokvan	رقاص ترانه عاشقانه
Dilhan	گیج / منگ	Dilop	قطره
Dilhişk	سنگ دل / بی‌رحم	Dilop kirin	چکه کردن
Dilî	اسارت / بردگی	Dilovan	مهربان / نرم
Dilîhîn	گیج و منگ شدن	Dilovanî	مهربانی / رأفت
Dilikî	عاشق / دل‌داده	Dilpak	پاکدل
Dilîn	حس / احساس	Dilpakî	پاکدلی / درست
Dilîtî	اسارت / بردگی	Dilpaqîjî	پاکدلی / درست
Diliyan	اشتیاق داشتن	Dilpola	پولاد دل
Diljan	دل درد	Dilq	شکل / پوشش مبدل

Dilqe	شکل / ظاهر	Dilxerabî	بد دلی / شکاکیت
Dilrast	صادق / روراست	Dilxereng	دلسوز
Dilrehet	دل راحت / دل خوش	Dilxoş	خوشحال
Dilrehetî	دل راحتی / دل خوشی	Dilxwaz	مشتاق / کنجکاو / علاقمند
Dilrehm	دلرحم	Dilxweş	دل خوش / راضی
Dilrehmî	دلرحمی	Dilxweş bûn	راضی بودن / دل خوش بودن
Dilreq	تند / خشن	Dilxweşî	دل خوشی / شادی
Dilşa	بشاش / خوش قلب	Dilyan	گیج و منگ بودن
Dilşadî	شادی / خوشحالی	Dilzîz	نازک دل
Dilsaf	پاکدل / صادق	Dim	دهان / نوک
Dilsafî	پاکدلی / صداقت	Dimatî	ساکن / اهل
Dilsar	مایوس / ترسو	Dimdim	قلعه دم دم
Dilsar kirin	دلسرد کردن	Dîmen	منظره / چشم انداز / سلاله
Dilsarî	دلسردی	Dîmendêr	دستگاه پخش فیلم
Dilşawat	دلسوز	Dîmenguhêz	دستگاه انتقال تصویر
Dilşawatî	دلسوزی	Dîmenkirêt	بدمنظر / زشت رو
Dilşawet	دلسوز	Dimik	دهان / نوک
Dilşawetî	دلسوزی	Dimilî	دملی / ازاقی
Dilşewat	دلسوز	Dimis	دوشاب / شربت انگور
Dilşikên	آزاردهنده	Dimşînk	بیماری پرندهگان
Dilşikestî	دل شکسته	Dîn	بینش ادین / دیوانه
Dilsoz	دلسوز / صادق / مهربان	Dîn	دیگر / بعدی
Dilsozî	دلسوزی / رحم	Dîn bûn	دیوانه شدن / مجنون شدن
Dilteng	دلتنگ	Dîn û har	دیوانه و کم عقل / سبک سر
Diltengahî	دلتنگی	Dînanî	دیوانگی / جنون
Diltengî	دلتنگی	Dînar	دینار
Diltenik	زود رنج / گریان	Dînayî	دیوانگی / جنون
Diltepîn	تپش قلب / زدن قلب	Dîndar	دیدار / اهل دین
Diltezîn	ناخوشایند / دردناک / دردآور	Dindik	تخمه
Dîltî	اسارت / بردگی	Dîndil	نازک / ظریف
Dilwestîn	ایست قلبی / سخته قلبی	Dîndilandî	ناز پرورده / نازنین
Dilxelîn	حالت تهوع	Dîndilandin	ناز پرورده کردن
Dilxerab	بد دل / شکاک	Dîneker	دیوانه / مجنون

Dinênedîtî	ندید بدید	Diranqîç	فرد با دندان برآمده جلویی
Dînetî	دیوانگی / مجنون	Dirav	پول
Dinêzan	دنیا دیده / آگاه	Diravguhêr	صراف
Ding	دژ/دیوار محکم/صدای دَهَل (یا هر چیز تو (خالی)	Diravname	رسید / قبض
Dîng	وسیله آسیاب کردن	Dirawêstî	کنار / نزدیکی
Dîng	وسیله ای برای کندن پوست دانه	Dirb	نشان / علامت
Dînî	دینی/ جنون	Dirc	گوشت حیوانات دریایی
Dînik	سبک سر / کم عقل	Direfş	درفش / علم
Dînîtî	جنون / دیوانگی	Dirêj	طولانی / دراز
Dînok	سبک سر / کم عقل	Dirêj bûn	دراز شدن / بلند شدن
Dînsist	تنبل در اجرای واجبات	Dirêj kirin	تمدید کردن / طولانی کردن / بلند کردن
Dîntî	جنون / دیوانگی	Dirêjahî	درازا / طول / بلندی / ارتفاع
Dînxane	تیمارستان	Dirêjati	طول / درازا
Dinya	دنیا / جهان	Dirêjayî	طول / درازا
Dinya dîtî	دنیا دیده / آگاه	Dirêjî	درازا / طول
Dinyalik	دنیا / بشریت	Dirêjî	طول / درازا
Dîq kirin	سر زدن / نگاه کردن / خیره شدن	Dirêjî pê dan	ادامه دادن / طول دادن / کیش دادن
Dîqet kirin	دقت کردن / تأمل کردن	Dan	دادن
Dîqet	دقت / تأمل	Dirêjik	جغد / بوم
Dir	درد زخم / غلیظ	Dirêjtî	طول / درازا
Dir	سگ درنده	Dirende	درنده
Dir	تند / خاردار / شدید	Dirêş	درفش / جغد
Diraf	پول	Dirêşe	درفش / جغد
Diran	دندان	Dirêşik	درفش / جغد
Diran di enîşkê de bûn	غدار و بی رحم	Direw	دروغ
بودن		Dirêzî	سوزن
Diran qirqîçandin	دندان به هم ساییدن/عصبانی شدن	Dirf	نشان / علامت
شدن		Dirg	کود خشک شده / کود
Dirandin	دریدن / پاره کردن	Dirh	نشان / علامت
Dirandin	تکه پاره کردن / دریدن	Dirî	تیغ / خار/ نوعی درخت
Diranên kursî	دندان های آسیاب	Dirî	طایفه ای از کردهای کرمانج ارومیه
Diranên teşîk	دندان های بران و تیز	Dirî	بوته خاردار
		Dirik	خار کوچک / سرپناه

Dirik	توت سیاه	Dirustî	درستی / صداقت / صحت
Dirik	سرپناه / خانه و زندگی	Dirûtin	دوختن / چیدن محصول
Dirikandin	تصدیق کردن / تایید کردن	Dirûv	سیما / چهره / سلاله / ریخت / نشان / علامت
Diriketî	آس و پاس / بدبخت	Dirûv pê ketin	شبییه بودن
Dirîn	دریده شدن / پاره شدن	Dirwar	بخیه / دوخت
Dirîn	پاره شدن / جر خوردن	Diryan	پاره شدن / شکافتن
Dirinc	پرنده افسانه ای	Diş	خواهرزن / خواهر شوهر
Dirinde	درنده	Dîsa	باز هم / دوباره
Dirîreşk	دیمی توت سیاه	Disk	دسته چوبی غلطک
Dirirk	خار / بوته خاردار	Dişliq	آرامش / سکوت
Dirixandin	بخشیدن / عطا کردن	Dîsmal	دستمال
Dîrok	تاریخ / سرگذشت	Dist	قالبمه
Dîroke	قراضه / بی مصرف	Distan	سه پایه
Dîrokî	تاریخی	Distar	سنگ آسیاب دستی
Dîroknas	مورخ / تاریخ دان	Dişwar	دشوار / سخت
Dîroknasî	تاریخ شناسی	Dişwarî	دشوار / سختی
Dîroknivîs	تاریخ نویس	Dîtbar	قابل دیدن / قابل رؤیت
Dîroknivîsî	تاریخ نویسی	Dîtbarî	قابل دیدن / قابل رؤیت / دیدنی
Dîrokvan	مورخ	Dîtîn	دیدن / دید / دیدگاه / نظر
Dîrokzan	تاریخ دان	Dîtînî	دیدار / آشنایی / بله برون
Diroz	دعا / مناجات	Dîtîr	دیگری / بعدی / بغلی
Diroz kirin	دعا کردن / مناجات کردن	Dîvê	بایست / لازم است
Dirozge	جای راز و نیاز کردن / معبد	Divêle	بند چرمی
Dirşim	جای زخم	Divetî	احتیاجی / نیازمندی
Dirûb	نشانه / علامت	Dîwan	دیوان / مجلس مهمانان / نشست
Dirûd	درود / سلام	Dîwane	دیوانه / عاشق / غُل / گنگ
Dirûn	دوختن / چیدن محصول	Dîwanxane	مهمانخانه / دربار
Dirûnge	محل دادن علوفه زمستانی	Diwanzade	دوازده
Dirûnkar	خیاط	Diwanzadeh	دوازده
Dirûş	کف پا	Dîwar lê kirin	حصار کشی کردن
Dirûşm	شعار	Dîwar	دیوار / حصار
Dirust	درست / صحیح	Dîwarê parastinê	سیستم امنیتی (در اینترنت و ...)
Dirust kirin	درست کردن / اصلاح کردن		

Diwaroj	آتیه / آینده	Dizînin	دزدیدن / ربودن
Dîya mara	سوسمار بزرگ	Dizîtî	دزدی
Diwabekir	شهر دیاربکر	Dizîva	مخفیانه
Diyalog	گفتگو	Do	دیروز / دو
Dîyane	درویش	Doa	دعا
Diyanet	دیانت / امورات معنوی	Dobe	عسل زلال
Dîyar	واضح / علنی / روشن	Dobe	کَلک / قایق
Diyar bûn	مشخص بودن / واضح بودن / علنی شدن	Dobelan	دنبلان
Diyar kirin	روشن کردن / مشخص کردن / آشکار کردن	Doç	دم
Diyarde	پدیده	Doçik	دم
Diyarî	هدیه / کادو	Doçka	دوشکا
Diyarî çavan bûn	قابل رویت بودن / آشکار بودن	Dod	گردنبند بزرگ طلائی
Diyarî kirin	بخشیدن / تعیین کردن / هدیه	Dodmam	دخترعمو
Dadan		Doh	دیروز
Diyarker	رسوا کننده / آشکارکننده	Dohîn	نوعی آش
Dîyaspor	جامعه مقیم خارج	Dojeder	جوش / آکنه
Diz	دزد / سارق	Dojeh	جهنم / دوزخ
Dîz	دیزی	Dojî	جهنم
Dîz	قلعه / دژ	Dol	دره عمیق کم عرض
Dîze	دیز	Dol	نسل / نژاد / اسپرم
Dizek	دزد / سارق	Dolab	کابینت / قفسه
Dizgîn	لگام	Dolamance	زخم عمیق میان انگشتان
Dizgîn kirin	کنترل کردن / لگام کردن	Dolan	سالن / راهرو / دالان / دهلیز
Dizgîn kişandin	یکی رو کنترل کردن / اخطار	Dolav	فلکه ای که سطل آب را از چاه بیرون می کشد
Dadan be yekî	دادن به یکی	Dolbend	دستمال / بند
Dizgîna xwe qetandin	آزاد شدن / رها شدن / از زندان	Dolge	آغل گوسفندان / محل
Dîzad	آزاد شدن	Dolgeh	آغل گوسفندان / محل
Dizgirtî	نامزد / دستگیر کننده دزد	Dolîdang	هدیه جشن ایزدی ها به کودکان
Dizî	دزدی / سرقت	Dolîdank	هدیه جشن ایزدی ها به کودکان
Dîzik	دیز	Doliv	اداره / مدیریت
Dizika	دزدکی / پنهانی	Dolivger	مدیر / رهبر / رئیس
Dizika devgirtî	کنایه از آدم رازدار	Dolivgerî	ریاست / مدیریت / هدایت

Dolme	دلمه	Dorgirtî	محصور / محاصره شده
Dolmend	ثروتمند / سرمایه دار	Dorhêl	محیط / اطراف
Dolmendî	سرمایه داری / پول داری	Dorîn	باختن
Dom	تداوم / استمرار / تاکید	Dormandor	به طور گسترده / وسیع
Dom kirin	ادامه یافتن / استمرار یافتن	Dornas	کارشناس محیط زیست
Domam	دختر عمو	Dorpêç bûn	محاصره شدن
Doman	تداوم / جریان / روال	Dorpêç kirin	محاصره کردن
Domandin	ادامه دادن / پیگیری کردن	Dorpêç	محاصره
Domdar	دائمی / طولانی	Dorrandin	باختن
Domdarî	تداوم / ادامه	Dorrîn	باختن
Domdirêj	طولانی / مدت دراز	Dorûber	اطراف / دور و بر
Domîn	ادامه یافتن	Dorvegerî	دوباره نوبت رسیدن
Domiz	خوک وحشی	Doş kirin	رام کردن / اهلی کردن
Don	روغن پیه / چربی	Doşab	دوشاب
Donê zer	آدم کنه / سمج	Doşak	تشک
Donim	واحد زمین مزروعی	Doşanî	حیوانات دوشیدنی
Donzde	دوازده	Doşav	دوشاب
Donzdeh	دوازده	Doşavmij	انگشت اشاره
Doq	چوب / چماق / چوبدست	Doşaw	دوشاب
Doq	روی لبه	Doşek	تشک
Dor	نوبت / وقت / دورتادور / چارچوب	Doşik	تشک
Dor girtin	نوبت گرفتن / محاصره کردن / خشمگین شدن	Doşîn	دوشیدن
Dor hatin	نوبت فرا رسیدن / موسم فرا رسیدن / موعد آمدن	Dost	دوست
Dor lê girtin	محاصره کردن / دورادور گرفتن	Dostan	سه پایه / دوستان
Dor û ber	دور و بر / اطراف	Dostanî	دوستی
Doraleyn	دور تا دور / دور و بر / اطراف	Dostayetî	دوستی
Dorandin	باختن	Dostayî	دوستی
Dorav	جزر و مد	Dostî	دوستی
Dora	اطراف / نزدیک	Dostînî	دوستی
Dorbîn	دوربین	Dostîtî	دوستی / رفاقت
Dorçî	در صف / حاضر در نوبت	Dostkuj	دشمن / قاتل دوست
Dordar	در صف / حاضر در نوبت	Dosye	پرونده
		Dot	دختر / فرزند دختر

Dotin	دوشیدن	Dua	دعا / نیایش
Dotir	بعدی / دیگری	Dua kirin	دعا کردن / مناجات کردن
Dotira rojê	روز بعد	Dûajo	کمک چوپان / معاون / دستیار
Dotmam	دختر عمو	Dualî bûn	دوطرفه بودن / دوسویه بودن
Dotmîr	دختر امیر / شاهبانو	Dualî	دو طرفه / متقابل
Dotxal	دختر دایی	Duanî	دوم / دومی
Dovîz	ارز	Dubar kirin	تکرار کردن / دوباره کردن
Dox	دسته ابزار	Dubare	تکرار / دوباره
Dox	بلا و مصیبت	Dubendî	اختلاف / تضاد / تفرقه
Doxe	روسری سفید عروس	Duber û sêber	دو برابر و سه برابر پهن تر
Doxeva	دوغاب / دوغاب	Duberî û sêberî	دوساله و سه ساله
Doxîn	کش زیر شلوانی	Dûbir	بز نر دو ساله
Doxînsist	شهوتی / هوس باز	Dubîra	نوعی پرند
Doxtir	دکتر / پزشک	Dûbişk	عقرب
Doxtor	دکتر	Dûbrang	پرند شکار
Doxwîn	کش زیر شلوانی	Dubur	سمت سایه کوه
Doz	محاکمه/خواستگاه/ادعا	Dubûrî	سمت سایه
Doz li kesî vekirin	شکایت کردن	Ducan	باردار / حامله
Doz ve bûn	شکایت کردن / پرونده ای را باز کردن	Ducanî	باردار / حامله
Doz ve kirin	شکایت کردن / پرونده ای را باز کردن	Ducanî bûn	حامله بودن / آبیستن بودن
Dozdar	متقاضی / شاکی	Ducare kirin	تکرار کردن/مشدد نمودن
Dozger	دادستان / قاضی	Duçeql	شتر دوکوهانه
Dozgerî	خواست / هدف / دادستانی	Duçerxe	دوچرخه
Dozîn	هل دهنده / راننده	Dûçik	دم / دنباله
Dû	دنبال / عقب / پشت سر / دم	Duda	دومی / دوتا
Du	دو / عدد دو	Dudek	موزیک
Dû	دود / عدد دو / دنبال / ادامه / پشت	Dudev	منافق / جاسوس / خبرچین
Du bendikan	دو خط / خط معترضه	Dûdik	سوتک
Dû hevdu gotin	پشت سر هم گفتن	Dudil	دودل / مردد
Dû re	سپس / بعداً	Dudilî	دودلی / مردد بودن
Du segên ser savêrekî	هم پیاله بودن/هم فکر بودن	Dûdo	سیبل / هدف
		Dûdo xistin	راه انداختن به دنبال
		Dudu	دو / عدد دو

Duğâsin kirin	سخنی را دوباره کردن	Dûlkahinbanê	نوعی بازی بچه‌ها
Duhala	باردار / حامله	Dûm	دنباله / دم
Duhafî	حامله / باردار	Dûma dirêj	کار طولانی / کار دائمی
Duhê	دیروز	Dûmahî	ادامه / پایان / نتیجه
Duhêl	دوتا	Dûmahîk	پایان / ادامه
Duhêl	ریسمان قوی	Dûman	دود آتش / غبار غلیظ
Duhem	دوم	Dûmayî	ادامه / پایان
Duhemîn	دوم	Dumbe	دمبه / پیه / چربی
Duhî	دیروز	Dumbilbaz	شیاد
Duhîn	شیردلمه	Dûmeqesk	پرستو / نوعی گیاه
Duhl	دهل	Dumilî	کردی زازاکی
Duhn	روغن پیه / چربی	Dumilkî	کردی زازاکی
Duhok	شهر دهوک	Dundan	فرزند / عقاب
Duhotin	دوشیدن	Dûndan	فرزندان / اعقاب
Duhu	دیروز	Dunde	عقبه / نسل / بازماندگان
Dûhû	دیروز	Dunê	دیروز
Dujang	نشانه بیماری	Dunex	دو نخ / جفت دوخت / دو دوخت
Dûjeh	جهنم	Dung	دمبه گوسفند
Dujîn	توهین / فحش / کثیف	Dunikilî	نوعی پرنده شانه به سر
Dujmin	دشمن / خصم	Dunîya	دنیا
Dujminatî	دشمنی / خصومت	Dunyalik	دنیا / بشریت
Dujminayî	دشمنی / خصومت	Dupalik	شتر دوکوهانه
Dukak	زاد / توشه	Dûpat	تکرار / دوباره
Dûkan	مغازه	Dupat kirin	تکرار کردن / تأکید کردن
Dukançî	مغازه دار	Dupat	تکرار / تأکید
Dukandar	مغازه دار	Dupate	تکراری
Dukar	روایت / شرح	Dupîşk	عقرب
Dûkel	بخار / مه	Dûpîşk	عقرب
Dukel	دود	Dur	در / گوهر / چیز گرانبها
Dûkelkêş	بخارکش / لوله بخاری	Dûr	دور
Dulger	آهنگر	Dûr bûn	دور شدن / دور بودن
Dulgerî	آهنگری	Dûra	سپس / بعد از آن
Dûlik	دنباله	Dûrahî	دوری / مسافت / فاصله

Dûrakî	دوری / مسافت / فاصله	Durûn	دوختن
Dûranî	مسافت / فاصله / دوری	Durûnge	محل علوفه دادن به گوسفندان در زمستان
Dûrayî	مسافت / فاصله / دوری	Durust	درست / صحیح
Dûrbên	دوربین	Durust kirin	درست کردن
Dûrbîn	دوربین / آینده نگر	Durustî	درستی / صحت
Dûrd	رسوب / فاضلاب	Durûtî	دورویی / منافق بودن
Dûrdest	دوردست	Duruv	علامت / نشانه
Dûrebîn	دور اندیش / فراست / دوربین	Durûv	علامت / نشانه
Dûredest	دور دست / دور افتاده	Durûyî	چاپلوسی / دورویی
Dûrendîşî	دوراندیشی / فراست	Dûş	استقامت / سطح / ردیف
Durêyan	دوراهی / تقاطع	Dûşav	دوشاب
Dûre	سپس / بعدا	Dusaxe	حبس / زندان / بازداشتگاه
Dûrge	جزیره کوچک	Duşaxe	نوعی بیماری
Dûrgeh	جزیره کوچک	Dusbe	پس فردا
Dûrî	دوری / مسافت	Dused	دوپیست
Dûrî aqılan bûn	دور از عقل بودن / منطقی نبودن	Duşem	دوشنبه
Dûrî canê ...	خدای ناکرده / دور از جان ...	Dûşem	دوشنبه
Dûrî huzûra hazîran	حاشا از جمع حاضرین	Duşemb	دوشنبه
Dûrî xwe rîtin	تکبر / مبالغه در تعریف خود	Duşemî	دوشنبه
Dûrî	دوری	Dûsibê	پس فردا
Durîf	نشانه / علامت	Dusibe	پس فردا
Dûrik	ترانه کوتاه / ملودی	Dusibê	پس فردا
Durist	درست / صحت	Dusid	دوپیست
Durist kirin	درست کردن / ساختن / سرهم کردن	Duşivan	کمک چوپان
Duristî	درستی / صحت	Duşîze	دوشیزه / باکره
Durûyan	دوراهی / تقاطع	Duşk	خواهر زن
Dûrketin	دور شدن	Duşmbe	دوشنبه
Dûrkuj	دورکش	Duşmin	دشمن
Dûrmas	آینده شناس	Duşminayî	دشمنی / خصومت
Duru	دورو / منافق	Duşminî	دشمنی / خصومت
Durû	دورو / منافق	Duşmintî	دشمنی / خصومت
		Dustan	سه پایه
		Dûstan	سه پایه

Duta	دوتا / دو برگ
Duta kirin	دو تا کردن
Dutayî kirin	دو نخ کردن / جفت دوخت کردن
Dûtin	اندودن / اندود کردن
Dûv	پشت / دنبال / دم / دمبه
Dûvedirêj	دم دراز
Dûvhej	هرزه / حشری
Dûvhejî kirin	هرزگی کردن / بی ناموسی کردن
Dûvhejî	هرزگی
Dûvmesas	بلبل
Dûvre	سپس / پس از / به دنبال
Dûvstêrk	ستاره دنباله دار
Duwanzdeh	دوازده
Duwêl	رسمان خیلی قوی
Duwem	دوم
Duwemîn	دومین
Dûxan	دخان / دود
Duxaskan	زن تازه فارغ شده
Duxtman	دختر عمو
Duxtor	دکتر / پزشک
Duyem(-în)	دوم / دومی / دومین
Dûz	صاف / هموار
Duzik	نوعی گیاه
Duzimanî	دوزبانی
DYA	ایالات متحده آمریکا
دیر ماندن / دیر شدن	

E	پنجمین حرف الفبای کردی / ابله / است
E- poste	ایمیل
Eba	عبا
Eba	عبا
Ebabelek	فساد
Ebadet	عبادت
Ebadetî	مذهبی
Ebd	عبد / بنده
Ebdal	نوعی پرنده
Ebe	عبا
Ebeboz	پابرهنه

Ebebozî	پا لختی	Ecûzpîr	ساحره / عجوزه
Ebedî	بی پایان / ابدی	Edab	چرک / جراحت
Ebesor	منتخب	Edabî	چرک/جراحت
Ebesorî	انتخاب	Edav	چرک / جراحت
Eborî	روسری دخترانه	Edeb	ادب / تربیت / چرک
Ebreşûm	ابریشم	Edeb	شرم
Ebrik	ابر / پارچه نرم	Edebî	ادبی
Ebro	ابرو	Edebiyat	ادبیات
Ebrû	ابرو	Edebîyet	ادبیات
Ebter	ناقص / ناتمام	Edebxane	دستشویی
Ebterxane	بیمارستان معلولین ذهنی	Eded	عادت/شماره
Ebûr	معیشت / زندگی / آبرو	Edene	شهری در ترکیه
Ebûrî	معیشت/زندگی	Edese	عدسی / ذره بین
Eç	(زدن)به زبان کودکان	Edet	آب و رسوم / عادت
Eç kirin	(زدن)به زبان کودکان	Edil	عدل / داد
Ecacok	طوفان	Edilandin	تثبیت کردن/متعادل کردن
Ecayîb	عجایب / معجزه	Edilîn	تثبیت شدن/ ساکت شدن
Ecêb man	مات و مبہوت ماندن	Edîtor	ویرایشگر / سردبیر
Ecêb	عجیب و غریب	Edr	صرع / حمله
Ecêbandin	قبول کردن / پسند کردن	Edro	صرع / حمله
Ecêblosik	کسی که بر اثر تغییرات شناخته نمی شود	Eê	(مدفوع) به زبان کودکان
Ecêbmayî	مبہوت / شگفت زده	Efrîqa	آفریقا
Ecel	زمان مرگ	Efsane	افسانه
Ecem	آذری	Efsanewî	ای افسانه
Ecemî	زبان ترکهای آذری/جاهل	Efsene	رسوا
Ecemîtî	جهالت	Efsûn	جادو/افسون
Ecêv	عجیب / کنایه از فرد منفی	Efsûnbaz	جادوگر
Ecî	مادر بزرگ	Efû	عفو / بخشش
Ecibandin	قبول کردن / دوست داشتن	Efûngî bûn	کپک زدن
Ecîn	کوفته	Efûya giştî	عفو عمومی
Ecînî	جن	Egal	شالی که مردها به سر می بندند
Eciz	عاجز / تنبل	Eger	اگر / دلیل / علت
Ecûr	آجر	Egerî	علت / چرایی

Ege	دریای اژه	Elbik	قوطی / ظرف
Egîd	قه‌رمان	Elek	الک / غربال
Egîdî	جسارت	Elek kirin	الک کردن
Egît	شجاع / عزیز / دلاور	Elektronîk	الکترونیکی
Egle	تاخیر / دیر / معطل	Elende	سبیده
Egle	درنگ / تاخیر	Eleng	الک
Egle bûn	معطل شدن / به تاخیر افتادن	Elenî	علنی / آشکارا
Egle kirin	معطل کردن / به تاخیر انداختن	Eleparçe	تکه تکه / پارچه پارچه
Ehd	عهد / پیمان / سوگند	Eleqe	ربط / ارتباط
Ehl	اهل / ساکن / مقیم	Eleqedar	مرتبط
Ehlibeyt	اهل بیت پیامبر اسلام	Eletewş	چرت و پرت
Ehlikitab	پیروان دین های الهی	Elfabe	الفبا
Ehmeq	احمق / گیج	Elifba	الفبا
Ehmeqî	حماقت	Elîh	عقاب
Ejdeha	اژدها	Elîl	علیل / بیمار
Ejñû	زانو	Elimandin	آموزش دادن / یاد دادن
Ejnu	زانو	Elimîn	یاد گرفتن
Ek	(مدفوع) به زبان کودکان	Êlinc	استخوان کتف
Eke	اگر	Elind	سپیده دم / طلوع آفتاب
Ekfî	خنجر قفقازی	Eliqîn	معلق شدن / به مانعی برخورد کردن
Ekok	گلایی وحشی	Elkan	موج
Ekran	اکران / نمایش	Allah	الله
Ekselans	عالیجناب	Elman	آلمان
Ela	خدا	Elmas	الماس
Elaf	علاف	Elo	عقاب
Elam	اطلاع رسانی / اعلام	Elo- Elo	بو قلمون / صدا زدن بو قلمون
Elamet	علامت / نشانه	Elok	بو قلمون
Elameta xêrê	نشان خوبی	Eltî	همسر خواهر / شوهر خواهر
Elametî	گزارش / نشانه	Elûh	عقاب
Elb	بشکه چوبی	Em	ما / ما را
Elb	سطل	Emad	درخواست
Elbane	دایره زنگی	Emadî	خواست
Elbet	البته / حتما	Emal	کار / حرفه

Eman	امان / ظرف	Endazyar	مهندس
Emanet	امانت	Endazyarî	مهندسی
Embar	انبار	Endîferek	غیر مستقیم
Embaz	مثال/ نمونه	Endîşedar kirin	به فکر واداشتن/ نگران کردن
Ember	عنبر	Endustrî	صنعت / حرفه
Emeg	دسترنج / غذا	Enene	تکبر / غرور
Emek	دسترنج / غذا	Enflasyon	تورم
Emekheram	نمک شناس	Engel	مانع / انگل
Emel	کار / نگرانی	Engînar	کنگر فرنگی/آینه عروس
Emelîyat	عمل جراحی	Engizandin	تشویق کردن / تحریک کردن
Emer	نام اشخاص	Enî	پیشانی/جبهه
Emilandin	استفاده کردن / بکار بردن	Enînivîs	سرنوشت
Emilîn	استفاده شدن / بکار رفتن	Enirandî	خراشیده
Emîlok	ضعیف به علت اسهال طولانی	Enirandin	خارانندن / خراشیدن
Emîndarê giştî	معمد عموم	Enirandin	عصبانی کردن
Emir	فرمان / دستور	Enirîn	عصبانی شدن
Emirdirêj	طولانی عمر	Enîşk	آرنج
Emr	امر / فرمان/سن	Enîşk	آرنج
E-name	ایمیل	Enqerare	انکار
Enbar	انبار	Enstîtu	موسسه
Enber	بوی خوش	Entere	روز اول شروع سرمای زمستان
Encam dan	پایان دادن/ به نتیجه رساندن	Enterî	لباس سنتی زنان
Encam	نتیجه / سرانجام	Entîkvan	فروشنده اشیا قدیمی
Encam girtin	نتیجه گرفتن	Enzêl	نوعی سکو
Encamname	بیانیه نهایی	Ep kirin	به زبان کودکان(خوردن و نوشیدن)
Encumen	انجمن / کمیته	Ep	خوراک کودکان
Endam	اندام / عضو	Epêce	بهاندازه کافی / تاحدی
Endambûn	عضویت	E-peyam	پیام الکترونیکی
Endamê saziyê	اعضای موسسه	E-pirtûk	کتاب الکترونیکی/کتاب اینترنتی
Endamê yarîder	دانشیار / کمکی	Epo	غذا به زبان کودکان
Endamê zanistî	عضو هیئت علمی	Eprî	روسری دخترانه
Endam	اندام/عضو	Eqd	پیمان
Endaze	اندازه / مقیاس	Eqd	دیوار کاه گلی

Eqda zewacê	عقدنامه ازدواج	Erebane	نوعی وسیله‌ی موسیقی/درشکه
Eqîm	نازا عقیم	Erebe	ماشین
Eqî	عقل	Erebeya destan	گاری دستی
Eqreba	خویشاوند	Erebî	عربی
Era	عرعر	Erebî kirin	عربی کردن/تعریب کردن
Eraf	متخصص	Erêkirin	تأیید کردن/تصدیق کردن
Eraq	شراب/می	Erên	عرعر
Erav	فاضلاب	Erênî	مثبت
Erbab	ارباب	Erfad	قهرمان
Erbane	گاری	Erfat	قهرمان
Erd	زمین/خاک	Erfît	جن
Erd ajotin	زمین را شخم زدن	Erge	اگر
Erdê avî	زمین بایر/زمین آبی	Ergenekon	یک سازمان مافیایی ترکیه
Erdê best	دشت	Erik	نه
Erdê beyar	زمین بیابانی	Erimûş	ابریشم
Erdê bijûn	زمین حاصلخیز	Erînî	مثبت
Erdê bûr	زمین متروک	Erinî	یاغی/طغیانگر
Erdê kirêb	زمینی که دوباره شخم زده باشند	Erinîn	سرپیچی کردن/نافرمانی کردن
Erdê qiraç	زمین نامناسب کشاورزی	Erjeng	ترسناک
Erdelanî	اردلانی	Erk	وظیفه
Erdhej	زمین لرزه	Erkbeşî	وظیفه شناس
Erdhejandin	زمین لرزه	Erke	اگر
Erdhejî	زمین لرزه	Ermen	ارمنی
Erdhejîn	زمین لرزه	Ermenî	ارمنی/ارمنی زبان
Erdlerzîn	زمین لرزه	Ermenîstan	ارمنستان
Erdnas	زمین شناس	Ermû	ابریشم
Erdnasî	زمین شناسی	Ermûş	ابریشم
Erdnigarî	جغرافیا	Ern	خشم/غضب
Erê	آره/آری/بله	Errik	حرف ندایی برای حیرت و تعجب
Erê kirin	تصویب کردن/تایید کردن/موافقت کردن	Erşan kirin	زیر و رو کردن/جستجو کردن
Ereb	عرب	Erşanî	زیر و رو
Ereb kirin	عربی کردن	Erûk	آلو
Ereba ga	ارابه گاو نر	Ervaz	سربالایی

Erwend	دانا/زیرک	Esker	نظامی
Erxewan	ارغوانی	Eşkere kirin	آشکار کردن
Erxewanî	ارغوانی	Eşkere	آشکارا
Erz	شرف / افتخار/درخت سرو	Eşkere bûn	آشکار شدن
Erz şikandin	شدیدا سرکوب کردن	Eşkeretî	آشکارا/ عیان
Erzan bûn	ارزان شدن	Eşkere	علنی
Erzan	ارزان	Esker	سرباز
Erzan	ارزان	Eşkevt	غار / شکاف
Erzan kirin	ارزان کردن	Esl	اصل / منشاء
Erzanî	ارزانی	Esl	پایه / منشا
Erzaq	ارزاق	Esl û nesl	اصل و نسب
Erze	درخواست/عریضه	Esman	آسمان
Erzêl	سایبان چوبی	Esmandevî	کامی / سقف دهانی
Erzen	ارزن/چانه	Esmanê dev	کام / سقف دهان
Erzên	استخوان فک پایین	Esmanger	فضانورد
Erzîng	پرحرف/یاوه گو	Esmangerî	فضانوردی
Erzînk	چانه	Esmanî	آسمانی
Esas	اساس / پایه	Esmer	سبزه / گندم گون
Ese	البته/حتمأ	Esmer	گندم گون سبزه /
Eşêf	علف هرز	Esnafe	اصناف
Eseh	البته / حتمأ	Espab	تسلیحات / تجهیزات
Eseh	مطلقا	Espehî	زیبا
Esîl	اصیل	Eşq	عشق
Esil	اصلی / اصیل	Eşq	عشق
Esir	عصر	Esrar	بوته خشخاش/ بنگ
Eşîr	قبیله	Esrarkêş	بنگی / معتاد به بنگ
Eşîret	عشیره	Estêr	ستاره
Eşîrtî	قبیله ای	Estere	ستاره
Eşîre	عشیره	Estûrî	کلفتی / ضخامت
Eşîya	وسایل / اسباب	Eşûra	عاشورا
Eşkêl	قطر	Eşya	وسایل / اسباب
Eskênc	شکنجه/عذاب	Et	خواهر بزرگتر
Eskene	اسکنه / قلم	Etar	عطار / خرده فروش

Etare	باقیمانده میوه	Evrayî	مبارکی
Etb	شرم / خجالت	Evraz	سربالایی
Etê	صدا زدن خواهر بزرگ	Evrfî	روسری دخترانه
Etib	شرم / خجالت	Evris	نوعی از عرعر
Etîket	اتیکت / برچسب	Evrist	نوعی درخت
Etîmxane	یتیم‌خانه	Evro	امروز
Etles	اطلس / ساتن	Evropa	اروپا
Etnîkî	قومی	Evsale	امسال
Etûne		Evsebetî	غرور / تکبر
Ev	این	Evsene	مغرور / خودخواه
Ev	این	Evsenetî	غرور / تکبر
Evandin	دوست داشتن	Evşeve	امشب
Evd	غلام بنده /	Evsing	تله شکار کبک
Evdal	درویش	Evzêl	سازنده داربست
Evdesxane	دستشویی	Ew	آن / او / آن را / او را
Evdoşekalo	اسب پیر	Ew	او/آن/آنها
Eve	این	Ew	او / آن
Evil	اول / نخست	Ewan	فتنه / آدم ناپاک
Evîn	عشق / دوست داشتن	Ewana	آنها/آنها را
Evîndar	عاشق	Ewanî	فتنه گری
Evindarî	عشق و عاشقی	Eware	بی فایده
Evîni	عشق و عاشقی	Eware bûn	به درد نخوردن/ضعیف بودن
Evîntî	عشق و عاشقی	Ewc	کوچه
Evistin / dieve / bieve	عاشق شدن / دوست داشتن	Ewçend	هرچند
Evnik	چماق چوبی	Ewey	از / از زمان
Evor	بز نر جوان	Ewî	(او)مذکر
Evor	بزکوهی	Ewidîn	یاد گرفتن
Evor	حیوانات شکاری	Ewil	اول / نخست
Evra	پیروز / مبارک	Ewilîn	اولین / نخستین
Evran	نوعی درخت	Ewiqandin	فریب دادن
Evrandî	مبارک/پیروز	Ewiqîn	فریب خوردن
Evrandin	مبارک و میمنت بودن	Ewir	ابر
Evrrar bûn	مبارک شدن / تبریک	Ewirandin	کسی را مشغول نگه داشتن
Evrrar kirin	تبریک گفتن		

Ewk	فلانی / چیز	Ey	حرف ندا
Ewkê	فلانی / چیز	Eyalet	ایالت/استان
Ewladî	فرزند بودن	Eyale	ایالت / استان
Ewlad	اولاد / فرزندان	Eyan	آشکار / عیان
Ewle	مطمئن / امن	Eyan bûn	آشکار شدن
Ewle bûn	امین بودن / مطمئن	Eyar	کیسه پوستی
Ewle	امن / مطمئن	Eyarşîr	کیسه پوستی برای مایعات
Ewlehî	امنیت	Eyd	عید
Ewlehî	امنیتی	Eydanî	لباس عید / عیدی / شیرینی عید
Ewlehiya civakî	امنیت اجتماعی	Eyletbêje	فامیل
Ewlehiya giştî	امنیت عمومی	Eylo	عقاب
Ewlekarî	امنیت	Eynî	مثل / مانند
Ewlemend	امن و امان	Eynî bûn	یکی بودن / عین هم بودن
Ewleyî	امنیتی / اطمینان	Eynî	عین / همان
Ewqas	آنقدر	Eyvan	خمیرمایه
Ewr	ابر	Eyvan	مایع خمیر / مایع ماست
Ewrawî	آسمان ابری و بارانی	Eywan	ایوان / حال / سراچه
Ewrawî	ابری	Ez benî	قربان
Ewret	نامحرم	Ez	من/مرا
Ewropa	اروپایی	Ezan	اذان
Ewrûpa	اروپا	Ezan dan	اذان گفتن
Ewtandin	پارس کردن سگ	Ezbenî	قربان / جناب
Ewte ewt kirin	پارس کردن	Ezber kirin	حفظ کردن
Ewtîn	پارس کردن سگ	Ezezî	من من کردن / منیت
Ex kirin	تف کردن/پاک کردن گلو	Ezimandin	تعلیم دادن / آموزش دادن
Exik	آب دهان	Ezimandin	مهمانی گرفتن / میزبانی کردن
Exkûk	زردآلوی نارس	Eziyet	آزار/ اذیت / شکنجه
Exlaq	اخلاق	Ezîz	عزیز
Exte	اسب اخته	Ezîze	عزیز منزل/ راهب کلیسا
Extebot	هشت پا	Ezman	آسمان
Extirme	غنیمت	Ezmûn	آزمون/ امتحان
Extiyar	سالخورده / سالمند	Ezmûngeh	مکان امتحان گرفتن
Extiyarî	سالخورده‌گی	Ezperest	خود خواه

Ezwaz کبریت
Ewr ابر
Ebrik ابر/پارچه نرم
Ebro ابرو
Ebrû ابرو
Ebreşûm ابریشم
Erimûş ابریشم

Ê

Ê	بله
Ê ku	کسی که
Êdî	دیگر
Êfibaz	مکار / حيله گر
Êfl	مکاری / حيله گری
Êflbazî	مکاری / حيله گری
Êflçakî	کار خوب / کار نیک
Êfr bûn	آموختن / یاد گرفتن
Êfr kirin	یاد دادن
Êfrbûn	آموختن
Êfrgeh	آموزشگاه
Êfrkirin	تعلیم / آموزش

Êfrkirin	یاد دادن	Êşandin	به درد آوردن / اذیت کردن
Êftkarî	شرمساری	Êşbir	مسکن
Êfz	سمت بالا	Êşin	درد کردن
Êgin	بالغ / با وقار	Êşiyayî	رنجیده
Êgin bûn	بالغ شدن / با وقار شدن	Êşkence	شکنجه
Êk	هم / یک	Êşkencexane	زندان / شکنجه خانه
Êkcar	به یکباره / رویهمرفته	Êşnasî	تشخیص درد
Êl	قبیله / ایل	Êstir	قاطر
Êldar	بزرگ قبیله	Êştirme	شتر مرغ
Êleg	جلیقه	Êstper	نوعی گل
Êlek	جلیقه	Êtir kirin	صبر کردن
Êlik	آواره / بی خانمان	Êtir	دیگه
Êlinc	استخوان کتف	Êtixî	عیب بزرگ
Êm	علف	Êvar	اول شب
Êmidî	خیار	Êvar	شب / عصر
Êmûdî	خیار کردار	Êvarbaş	شب بخیر / عصر بخیر
Ên	کسانی که	Êve	اشکالی نداره
Êngar	ظلمت شب	Êvirgeh	پناهگاه / محل اسکان شبانه
Êrçal	نحس / شوم	Êvirin	پناه گرفتن / شب را در جایی گذراندن
Êrçalîtî	منحوس	Êvişandî	بخشیده شده
Êrdim	منطقه / ناحیه	Êvişandin	بخشیدن
Êreqan	بیماری زردی	Êvîtin	ورم کردن
Êreqe	گاو آهن	Êvnî	چته تنومند
Êrî kirin	ضمیمه کردن / تجاوز کردن	Êvnîk pihêt	تنومند
Êrîş	حمله / هجوم	Êvnûte	تنومند
Êrîş anîn	حمله کردن	Êwiran	بنا کردن / ساختن
Êrîş kirin	حمله کردن / توهین کردن	Êwirandin	ساختن / درست کردن
Êrîşkar	مهاجم	Êwirîn	سرودن / ساختن
Êş	درد / رنج	Êwran	درآمد
Êş û ûş	درد و رنج	Êxre	سر کیسه
Êşa zirav	سرفه	Êxsîr	اسیر / دربند
Êşa reş	سرطان	Êzdzî	ایزدی
Êşandin	ناراحت کردن / آزار دادن	Êzing	هیزم
		Êzingdank	انبار هیزم

Êzingvan هیزم چین
Êzing نفس عمیق / هیزم

F

Facir گناهکار بزرگ

Fafik	تات / لال	Fatere	طلحال
Fafon	آلومینیومی	Fatereşk	طلحال
Faîl	عامل / فاعل	Fatfatik	کبک کوهی
Faîz	ربا	Fatihe xwendin	فاتحه خواندن
Faîzxur	ربا خوار	Fatihe	اولین سوره قرآن
Faks	فاکس / دورنویس	Fatik	طلحال
Fal	رمل / فال	Fatûj	چکش برش سنگ
Falavêj	فال بین / رمال	Fatûj kirin	سنگ تراشی
Falik	فال	Fayde	سود / فایده
Falîyet	فعالیت	Faydedar	مفید / سودمند
Falname	فالنامه	Fayîdexwaz	خود پسند / خودخواه
Falweker	فالگیر	Fayke	بلوز / پیراهن
Fam	فهم / درک / شعور	Fê	نوعی مریضی
Fam kirin	فهمیدن / درک کردن	Febriqa	کارخانه
Famdar	فهمیده	Feçer	زورگو
Famdarî	درک و فهم	Feçer kirin	زورگویی کردن
Fanîle	لباس شب	Fecr	سپیده سحر
Fanîle	بلوز زمستانی	Fecra sadiq	سحر بعد از اذان صبح
Fanis	فانوس	Fêd	زمین شنی بعد از فرودشدن آب
Fanisqe	فانسقه	Feda	فدا / قربان
Fanorî	لباس شب / لباس خواب	Feda kirin	فدا کردن
Fanos	فانوس / چراغ	Fedakar	فداکاری
Fantên	نوعی قمار با ورق	Federalî	فدرالی
Farîsî	فارسی	Fedî	شرم / حیا
Farî	جوجه یک ساله	Fedî kirin	خجالت کشیدن
Farzik	طمع کار	Fedîkar	خجالتی
Faş	فاحش / بی آر	Fedîkoyî	خجالتی
Fasiq	گناهکار	Fediyok	خجالتی
Fasiqtî	گناهکار بودن	Fehetkar	خجالتی
Fasûlî	لوبیا	Fehêtkarî	شرمساری
Fasûlye	لوبیا	Fehêtkarî	فداکاری / از خود گذشتن
Faşûn kirin	هموار کردن زمین بعد از شخم	Fehêtkarî	خجالت / کمروبی
Faşûn	چوب کلوخ خرد کن	Fehl	حیوان نر پروری برای جفت گیری / فال

Fehm kirin	فهمیدن
Fehm	فهم / درک
Fêhm kirin	فهمیدن / درک کردن
Fehmîn	اسم پسرانه / فهمیدن
Fêkî	میوه
Fêkîfiroş	میوه فروش
Fêl	حیله / دغل
Fêl û tele	حیله و کلک
Felaket	فلاکت / مصیبت
Felaqe kirin	به فلک بستن / تنبیه کردن
Felat	چاره / گزیر
Felat	سربلند
Fêlbaz	دغل باز / حیله گر
Felek	گردون / روزگار / فلک
Feleqe	به فلک بستن
Feliqandin	تکه تکه کردن
Felişîn	خستگی مفرط روی زمین افتادن /
Felît	زیرک
Felîte	زن هرکاره
Felîtetî	هرزه بودن
Felq	تکه / پارچه
Felqe	قسمت / بخش
Felqedest	به اندازه کف دست
Felş bûn	محبوب بودن
Felsefe	فلسفه
Fêl	حیله / کلک / حقه
Fêm kirin	فهمیدن
Fêm	فهم / ذهن
Fêmkor	کند ذهن
Fen kirin	کلک زدن
Fen	حیله / کلک
Fena	مثل / مانند
Fenamî	نابود شدنی / مانند

Fendbaz	حیله گر
Fend	فوت و فن / کلک / زبر و زرننگ
Fenek	حیله گر / نیرنگ باز
Fenekî	نام طایفه ای از کردهای کرمانج
Fenek	شیراز / حقه باز
Fener	چراغ دستی
Fenî	حیله ای
Fenik	حیله / نیرنگ
Fênik bûn	خنک شدن
Fênik	خنک
Fenikatî	حیله گری
Fênikatî	خنکی
Fênikî	خنکی
Fenkarî	حیله گری
Fenomen	پدیده
Feq danîn	تله گذاری
Feq	تله
Feqîh	فقیه
Feqîr	فقیر / بی چیز
Feqîrxane	خانه درویشی و فقیرانه
Feqizandin	با عجله عبور کردن
Feqî	طلبه علوم دینی
Fer	عدد فرد / ننگه / اجاق
Fer	تخته سنگی
Fer	قدرت / نیرو / توان
Fêr	یادگیری
Fêr bûn	یاد گرفتن / عادت کردن
Fêr kirin	عادت دادن / یاد دادن
Fera	ظرف
Feramûş bûn	فراموش شدن / خالی
Feramûş kirin	فراموش کردن / خالی
Feramûş kirin	کردن / خراب کردن

Feraq	ظرف	Ferisandin	تحلیل کردن
Feraqşo	ظرف شور	Ferişîn	تراشیدن / جلا دادن
Feraset	فهم / شعور / ذهنیت	Fêrist	فهرست
Feraşîn	اسم دخترانه	Ferişte	فرشته
Fêrdarî	آموزش	Fêrkar	آموزش دهنده/معلم/مربی
Ferdî	تنهایی	Ferman	فرمان / امر / دستور
Ferdî	فرد/تنها / کیسه ای از پوست بز	Ferman birin	فرمان برداری کردن / اطاعت
Fêre girtin	عبرت گرفتن	کردن	
Fêre	عبرت	Ferman rakirin	فرمان قتل و عام دادن
Ferec	گشایش/رهایی از مشکلات	Fermanber	فرمانبر
Ferenc	بارانی نمدی چوپانان	Fermanberêtî	اطاعت / فرمانبرداری
Fêrevan	آموزش دهنده / یاد دهنده	Fermandar	فرمانده
Fêrevanî	آموزش / آموزش	Fermandarê giştî	فرمانده کل
Ferfûr	ظروف چینی	Fermander	فرمانده
Ferfûrî	فورا / سریع	Ferman	حکم / فرمان / قتل عام / دستور
Fêrgeh	آموزشگاه	Fermî	رسمی
Fêrgeh	آموزشگاه / دبستان	Fermî bûn	رسمی بودن
Fêrgehî	آموزشگاهی	Fermî kirin	رسمی کردن
Ferheng	فرهنگ لغت / واژه نامه	Fermîyet	رسمیت
Ferhengî	فرهنگی	Fermo	بفرمائید
Ferhengok	فرهنگ لغت	Ferq zanîn	تفاوت قائل شدن
Ferhengsaî kirin	نوشتن فرهنگ/فرهنگ نگاری	Ferq / تفاوت	فرق / تفاوت
کردن		Ferş	فرش
Ferhengsaî	فرهنگ نگاری	Fersend	امکان / فرصت
Ferî	بزرگی	Ferûc	پرنده کم سن و سال
Ferîbot	گدازه کشتی/پل متحرک	Ferwerdar	امیر / فرماندار
Fericîn	تماشا کردن	Ferxe	پر حرفی
Ferikandin	سرقت کردن/ دزدی کردن	Ferxes	نیمه عقیم شده
Ferikandin	هضم کردن غذا / متفرق کردن	Ferxik	جوجه
/ پراکنده کردن		Feryad	فریاد
Ferikîn	حمله ورشدن/پخش شدن/ پراکنده شدن	Feryad kirin	فریاد برآوردن
Fêris	عزیز / محترم	Ferz	واجب
Ferişandin	تراشیدن / جلا دادن	Ferz bûn	واجب شدن/اتحamil شدن

Ferz kirin	واجب کردن/تحمیل کردن	FeylezoF	ریشه شناس/فیلسوف
Ferzan	دانا	Fêz	گروه/ جمع خودمانی/ بالا
Ferzane	دانشمند / دانا	Feza	فضا
Ferzanî	دانایی	Fezayî	فضایی
Fêrzan	اسم دخترانه	Fihêl	تمیزی
Ferzende	عالم / دانا	Fihêl kirin	تمیز کردن
Ferzîn	وزیر در مهره های شطرنج	Fihrist	فهرست
Fes	کلاه / عمامه	Fik	سوت
Fesad	فضول / خبرچینی	Fikandin	سوت زدن
Fesadî	خبرچینی کردن	Fikar	نگرانی ترس و خوف /
Fesadî kirin	فضولی کردن/خبرچینی کردن	Fikê	صفت زن همسایه مزاحم
Fesal	یواش / آرام اندازه /	Fikefîk	سوت / هیاهو
Feşk	پیام	Fikêni	سوت
Feşkilandin	پراکنده کردن/ تهی کردن	Fiker	سوت زن
Feşkilîn	پراکنده شدن / تهی شدن	Fikevan	سوت زن
Festîval	جشنواره	Fikîn	سوت زدن
Fetil	پیچ / چرخش	Fikirîn	فکر کردن
Fetilandin	پیچاندن/برگشت دادن	Fikrî	فکری
Fetilîn	برگشتن	Fil	فیل
Fetisandin	خفه کردن	Filan	فلان
Fetisîn	خفه شدن	Filan û bêvan	فلان و بهمان
Fetl	برگشتن / چرخش/دوربرگردان	Filankes	فلان کس/ فلانی
Fetloke	دراز / پیچ	File	مسیحی
Fêtokî	خجالتی	Filehatî	مسیحیت
Fetrûm kirin	واکسینه کردن	Filestûn	فلسطین
Fetrûm	واکسن	Filetî	مسیحیت
Fetwa	فتوا	Filâm sazkirin	فیلم سازی
Fetwa derxistin	فتوا صادر کردن	Filîmbaz	بازیگر فیلم
Fewitandin	به مقصود نرسیدن	Filîmbazî	بازیگری
Fewitîn	از دست رفتن	Filîmnivîs	فیلم نامه نویس
Fexfexe	لاف زدن	Filîmnivîsî	فیلم نامه نویسی
Feyde kirin	سودمند بودن	Filîmsaz	کارگردان
Feyde	فایده / سود	Filinte	سنگ چخماق

Filinte تفنگ سر پراستگ چخماق
 Filitandin رها کردن / آزاد کردن
 Filîte زن هر کاره
 Filûtîn رها شدن / آزاد شدن
 Filît صفتی برای مردان
 Fîlozofayî فیلسوفانه
 Fîlozof فیلسوف
 Filq بی عقل
 Filûs جنسی
 Filûz پولاد
 Fimbiryen ریشه و حاشیه دار
 Fînalîst فینالیست
 Fînanse kirin تامین مالی کردن
 Fînanş مالی
 Fînaz زبر دست / ماهر
 Fînaz اسم دختر
 Fîncan جام / فنجان
 Fîncan فنجان
 Fîncik جفتک
 Fîncik avêtin جفتک انداختن
 Fînd شمع / موم
 Fînd kirin روشن کردن
 Fîndank شمعدان
 Fîndê زن زیبا رو و شیک پوش
 Fîndeş فندوق
 Fînfînok دروغ شاخدار
 Fînik جوجه / توله
 Fînik قاطر نوزاد
 Fînok مقصد / انسان هرز
 Fîntoz زن زیبا و شیک پوش
 Fîq سوتک
 Fîqefîq سوت زدن
 Fîqefîq kirin صدای سوت در آوردن

Fîqerojk قارچ
 Fiqih شعور / شریعت
 Fir پرواز / جرعه
 Fir dan پرواز کردن / به پرواز در آوردن
 Fir hatin با سرعت آمدن آب
 Fir kirin سر کشیدن / نوشیدن
 Fir lê xistin سر کشیدن / نوشیدن
 Fir xistin به پرواز در آوردن
 Firandin به پرواز در آوردن / پرتاب کردن
 Firansîz فرانسوی
 Firaq ظرف
 Firar فرار
 Firat رود فرات
 Firavîn نهار
 Firawan فراوان / گسترده
 Firçe قلم مو
 Firçe kirin مسواک زدن / برس زدن / واکس زدن
 Firçekar واکسی
 Firçekarî واکس زنی / مسواک زنی / برس زنی
 Firçevan واکسی
 Firçik kirin (شیر خوردن) بچه برای اولین بار
 Firçikî بچه ای که اولین بار شیر کسی غیر مادرش
 خورده
 Firçikok بچه ای که اولین بار شیر کسی غیر مادرش
 خورده
 Firçikvan کسی که برای اولین بار به بچه شیر دهد
 Firdik آب دوغ خیار
 Firdikandin آب دوغ خیار با نان
 Fîre اسهال
 Fîre dan اسهال شدن
 Fire زیاد / خیلی
 Fireba بادهادک
 Firefir صدای خوردن مایعات

Firefir kirin ایجاد صدا هنگام نوشیدن
 Firrefir صدای ناهنجار
 Fireh bûn گشاد بودن / گسترده بودن
 Fireh جادار / گسترده
 Fireh kirin گشاد کردن / پهن کردن
 Firehane گسترده
 Firehî پهنی گشادی
 Firehî فراوانی / زیادی / زیادگی / گشادگی
 Fireh وسیع / گسترده
 Firende پرنده
 Firênek گرد
 Firenijad چند ملیتی
 Fireq طرف
 Firêqet سر افراز
 Firêqet bûn آسوده شدن / سر افراز شدن
 Firêqet kirin سر افراز کردن / آسوده کردن
 Firêqetî سر افرازی / آسودگی
 Firetatî دست و بال باز / وضعیت مالی خوب
 Firêxistin به راه انداختن
 Firêz علف هرز / مو / تاکستان
 Firfat در هم بر هم / شلخته
 Firfaz فراز / سربالایی
 Firfire پروانه / فرفره
 Firfirok فرفره / بادبادک / پروانه
 Firgeh باند پرواز
 Firjîn غرش کردن
 Firîk بذر نورس / گندم سرخ کرده
 Firikandin بیچاندن / ضربه ناگهانی وارد کردن
 Firîk پیچ خوردن
 Firildax ماده ای منفجره
 Firîn پرواز کردن
 Firinde هلیکوپتر / پرنده
 Firîngeh محل پرواز

Firingî گوجه فرنگی / کبریت
 Firîq گندم سرخ شده در آتش
 Firîqet bûn آسوده خاطر بودن
 Firisandin به پایان رساندن / ختم کردن
 Firîsk نوعی گل
 Firîşte فرشته
 Firîw فریب
 Firîwandin فریب دادن
 Firiz گیاهی هرز
 Firiz علف خوابیده
 Firj غرش حیوانات
 Firk kirin با فاصله قرار دادن
 Firk زائیدن اسب
 Firk فاصله دار / چرخش ناگهانی
 Firk کم پشت / تنک
 Firk dan ناگهان چرخاندن
 Firk ketin قولنج کردن
 Firk lê ketin قولنج کردن
 Firk lêdan ناگهان چرخاندن
 Firk lêxistin ناگهان چرخاندن
 Firk şikandin قولنج شکستن
 Firkefir صدای چرخش ناگهانی
 Firkefir صدای به هم خوردن بالها
 Firkîn چرخش ناگهانی خوردن
 Firloq شتر مرغ
 Firma شرکت
 Firmêsk اشک
 Firmêskrêj مواد اشک آور
 Firnevan مشعل دار / تنوردار
 Firne نور / تنور
 Firnik سوراخ بینی
 Firnik ظروف کوچک پخت و پز
 Firo شیر گاو یا گوسفند تازه زائیده

Firofehş	کج و معوج	Fis	باد معده
Firoke	هواپیما	Fiş kirin	تمیز کردن بینی
Firokekar	مهماندار	Fis kirin	چسیدن
Firokevan	خلبان	Fişa pêxemberan	اولاد پیامبران
Firokexane	فرودگاه	Fişar	فشار / ظلم
Firolek	فرار / فراموش شدنی	Fişarde	فشرده
Firolek	سبک / فرار	Fişefiş kirin	فش فش کردن
Firoşer	فروشنده	Fisefis	فس فس
Firoşevan	فروشنده	Fisegur	نوعی قارچ وحشی
Firoşgeh	فروشگاه	Fisek	آب زیر کاه
Firoşî	فروشی	Fîşek	فشنگ
Firoşkar	فروشنده	Fişeng	فشنگ
Firoştingeh	بازار	Fişengbend	خشاب / قطار فشنگ
Firoş	فروش	Fisgenî	آب زیر کاه / مخفی کار
Firotin	فروختن	Fisgenîtî kirin	برروی کارهای ناشایست
Fîroz	دعای خیر		سریوش گذاشتن
Firo	رنین	Fîsikandin	گریختن / دزدکی پا به فرار گذاشتن
Firqas kirin	لگد زدن	Fisikîn	شکستن / پوست کندن
Firqask	لگد	Fişik	سرماخوردگی
Firr	جرعه	Fisirîn	گریختن / دزدکی پا به فرار گذاشتن
Firş	صبر	Fîskanî	خرده ریزه
Firsend	فرصت / مجال	Fişkefişk	بالا کشیدن آب دماغ
Firsend dan	فرصت دادن / مجال دادن	Fiskirandin	گریختن / دزدکی پا به فرار
Firşteng	بی حوصله		گذاشتن
Firt	حرکت / تکان / جرعه	Fismirî	آب زیر کاه
Firtê firtê	زحمت زیاد / تلاش زیاد	Fisne	گیلاس ترش
Firtî firtî kirin	تکه تکه کردن	Fîso	کسی که دزدکی فرار می کند
Firtone	جنبش / حرکت	Fisqe	پیاز کوچک
Firton	باد شدید	Fişqî	فضله اسب
Firxûn	فرغون	Fişqînî	صدای بینی
Firyar	خلبان	Fîstanzan	لباس زنان کرد
Fis kirin	خارج کردن باد معده	Fisteq	موش خرما
Fîş	آب چرک	Fistiq	پسته

Fistiqandin با بی میلی کاری را انجام دادن
 Fistiqîn با بی میلی انجام شدن/پیچ خوردگی
 Fistoqî گرهی که زود باز می شود/ولنگر
 Fisûma موش خرما
 Fiş صدای بینی
 Fît انجام / تکمیل/سیخ شده
 Fît مرد قد بلند و قوی
 Fît bûn تسویه حساب کردن با کسی/سیخ شدن
 Fît kirin پرداخت قرض/ برنده شدن در قمار
 Fitar افطار
 Fitara xwe vekirin افطار کردن
 Fîtê زن فاحشه
 Fite فرصت / فتوا
 Fite dîtin فرصت یافتن
 Fite jê standin فرصت گرفتن از
 کسی/اجلویی کردن
 Fîtefit kirin سوت زدن
 Fîtfîtok سوت / وسیله سوت
 Fîtik lê xistin سوت زدن/تلنگر زدن
 Fîtik تلنگر/سوت
 Fîfil فتیله / شیاف
 Fîfînî kirin سوت سوت زدن
 Fîtir فطره / صدقه ماه رمضان
 Fîtlek li xwe dan فطره رفتن/تغییر مسیر دادن
 Fîtnekar فتنه گر
 Fîz مغرور / خودخواه
 Fîz avêtin کاهش وزن دادن
 Fîza خود خواه / مغرور
 Fîzar kirin ناله کردن
 Fîzar نالیدن
 Fîzar فریاد دادخواهی
 Fîzatî از خود راضی/خود خواه
 Fîzeka hişk تلفظ بی صدا

Fîzeka nerm تلفظ صدادار
 Fîzîkî فیزیکی
 Fîzîn صدای زوزه باد
 Fîzirîn طفره رفتن/فرار کردن
 Folkan آتش فشان
 Fonemîk آوایی / صدایی
 Fonetîk فونتیک / آواشناسی
 Foqîl کراوات
 Forq فاحشه
 Forqî فاحشگی
 Fors kirin لذت بردن
 Fors از خود راضی / مغرور
 Fort kirin افاده گرفتن / تهاجم کردن
 Fort تهدید / خشن پایه بلندی / درجه بالا /
 Fortek / مغرور شدن / لاف زدن / تهدید شدن
 Forum کانون / محل
 Fote چادر / روسری
 Fotêr کلاه لبه دار
 Foto عکس
 Fotoroman آلبوم عکس
 Fraksyon فراکسیون / جناح
 Fransî فرانسوی / زبان فرانسوی
 Fransîzî فرانسوی / زبان فرانسوی
 Fuhûş زنا / فحشا
 Fûr bûn جوش آمدن / فوران کردن
 Fûrandin بخار شدن / سریز شدن
 Fûrefûr صدای فوران آب
 Fûrên جهیدن/افواره کردن
 Fûrîn فوران/منفجر/جوشش
 Fûrîn بخار شدن/ سرریز شدن
 Fuze موشک
 Fuzevan خلبان موشک
 Fuzevanî خلبانی موشک

G

Gac کلاف / دسته / حلقه

Gac کلاف / دسته / حلقه

Gac دسته کلاف نخ یا پشم/ماسوره قرقره

Gaçêrîn نوعی پرنده است

Gadar	چراگاه گاو	Gamasî	ماهی بزرگ
Gadare	چاقوی غلاف شده	Gamêş	گاو میش
Gadêr	گاوچران	Gamêş	گاو میش
Gado ?		Gamil	سرشانه
Gadoş	ظرف چینی	Gamirok	نوعی مریضی است که نوزاد ها به آن مبتلا می شوند
Gagolekî çûn	چهار دست و پا راه رفتن	Gamisk	gayê kovî yê ku
Gaj giloka tayî		Gan [i]	جان / زندگی
Gaj, gilde		Gan [ii]	پستان
Gakêl	کشاورز / گاو برای شخم زمین	Gan [iii]	گائیدن
Gakovî	گوزن نر	Gandêr	مفعول در رابطه جنسی
Gakûvî	بز نر کوهی	Gandîl	پستان
Gal	صدا / آواز	Ganek	۱. Sewala mê a ku
Galegal kirin	صحبت کردن / گفتگو کردن	Gangil	کیاهی است که خام خورده می شود
Galegal	صحبت / گفتگو	Gangilok	porgustik
Galegal	صحبت / گفتگو	Ganî	جانور
Galegal	سخن بیهوده / حرف مفت / ژاژخایی	Garan	رمه / گروه / توده
Galegal	تنه پته / من من	Garan	گله گاو
Galegot	صحبت / گفتگو	Garan	گله / رمه
Galerî	گالری	Garanê	
Galerî	گالری / نقاشی	Garanî	گله ای / رمه ای
Galgal	بچگانه سخن گفتن / به بطالت سخن گفتن	Garanvan	چوپان / شبان
Galgalîsk	گلو	Garanvanî	چوپانی / شبانی
Galik	جوراب پشمی کلفت	Gardiyan	نگهبان
Galik	جوراب پشمی ضخیم	Garing feraqa ku di dema	
Galim	حرکت کردن / به سوی کسی رفتن	Garis	ارزن
Galiske	درشکه	Garis	نوعی خوراک پرندگان / ارزن
Galte	شوخی	Garis	ذرت
Galtefis	قصایب	Garisê Stembolê	ارزن استانبول
Galtevan	شوخی باز	Garîte	پل / چوبی بلند
Galûk kirin	افسار کردن	Garnigan	اسفند
Galûk	افسار	Garnîzon ?	
Galûm	گرز	Garnîzon	پادگان
Gam kam		Garta	نوعی وسیله بارکشی است
Gam	کام	Garte ajotin	سورتمه راندن

Garte	سورتمه	Gawirî	کافر / بی انصافی
Garte	سورتمه	Gawir	کافر
Garte	سورتمه راندن	Gawuk	bihukek e
Gartekar	سورتمه ران	Gaxend	عید مسیحیان
Gartekarî	سورتمه رانی	Gayê cot	گاو نر / نره گاو
Gartevan	سورتمه ران	Gayê cot	گاو نر / گاو مخصوص شخم زدن
Gartevanî	سورتمه رانی	Gayên gêleyê da ku rêx û	
Garteyî	سورتمه ای	Gayîn / digaye (digê) / bigaye(bigê)	
Garye	گاری		تجاوز کردن / رابطه جنسی
Gasî kirin	صدا زدن / فرا خواندن	Gayz gaz	
Gasin	تیغه خیش / تیغه گاو آهن	Gaz	وسيله ای که با آن دندان یا میخ را می کشند
Gasin	میدان	Gaz [i]	قله / نوک
Gasin kirin	شخم زدن با گاو آهن	Gaz [ii]	انبر دست
Gasin	گاو آهن / خیش	Gaz [iii]	وسيله میخ کشی / چوب یا تکه فلزی سر تیز
gasingeh	میدان باز و وسیع		که هنگام خرد کردن هیزم استفاده می شود
Gasinvan	راننده گاو آهن	Gaz [iv]	endazeya ku maweya wê ji sersîngê heta
Gasinvanî	گاو آهنی	Gaz [v]	daringekî curecureyî yê ku di nav bayî de
Gastîn	میدان / مرکز		-gaz û caw di destê yekî
Gastîn	میدان / فلکه	Gaz	گاز / گاز انبر
Gatî	گاو نر بودن	Gazbir	پارچه فروش
Gav [i]	قدم	Gazel	برگ زرد درختان در فصل پائیز
Gav [ii]	وقت / دم	Gazgaz	وزوز
Gav avêtin	قدم برداشتن / شروع کردن	Gazî kirin	صدا زدن / دعوت کردن
Gav avêtin	گام برداشتن / اقدام کردن	Gazî	احضاریه
Gav bi gav	بتدریج / مرحله به مرحله	Gazî	پانگ / صدا
Gav kirin	وجب کردن	Gazî kirin	احضار کردن / صدا زدن / دعوت کردن / فراخواندن
Gavan	گاوچران	Gazî kirin	گله کردن / صدا زدن / دعوت کردن
Gavan	گاوچران	Gazî	گله / شکایت
Gavber	رقیب	Gazî	گله / صدا زدن / شکایت / احضاریه
Gavê de (di)	بلافاصله	Gazik	مقابل دید / نشانه
Gav	مرحله / گام / لحظه / زمان	Gazîkirî	احضار شده / دعوت شده / فراخوانده شده
Gawerancî	(گاو چران در) خراسان استفاده میشود	Gazîkirî	فراخوانده شده / مهمان
Gawir	کافر / بی انصاف		

Gazin	گله / شکایت	Gêç	سنگ گچ
Gazin kirin	گلايه کردن / شکایت کردن	Geda	فقير / گدا / ندار
Gazin	گلايه	Geda	گدا
Gazin	گله / شکایت / سرزنش	Geda	فقير / گدا
Gazîname	احضاريه	Gedandin / digedîne / bigedîne	گدایی کردن
Gazîname	دعوت نامه	Gede	پسر / فرزند
Gazîname	برگه احضاريه / دعوتنامه	Gede	پسر بچه
Gazinc / gazind	گله / شکایت	Gêdûk	گردنه کوه / گذرگاه
Gazinc	گله / سرزنش / زخم زبان	Gêdûk	گذرگاه کوهستان
Gazincok	سرزنش اميز / ملالت بار	Gef	تهدید
Gazind	گله / شکایت	Gef li kesî xwerin	تهدید کردن
Gazind *"gîlî hate zaran,		Gef û gurr	تهدید / تهدید کردن
Gazind	گله / سرزنش / زخم زبان	Gef û gurran	تهدید / تهدید کردن
Gazinde kirin	گلايه کردن / شکایت کردن	Gef	تهدید
Gazinde	گلايه	Gefa kuştinê	تهدید به مرگ
Gazindekar	شاکي	Gefandin / digefîne / bigefîne	تهدید کردن
Gazindekarî	گلايه ای	Gefok	تهدید کار
Gazindevan	شاکي	Gefxwarin	تهدید کردن
Gazindevanî	گله مندانه	Gefxwer	تهدید کننده
Gazindok	شاکي	Geh [i]	مفصل
Gazingok	گله آميز	Geh	مفصل
Gazinî	گلايه ای	Geh ... Geh [ii]	گهگاه
Gazinkar	شاکي / گلايه مند	Geh geh	تکه تکه / بند انگشت
Gazinkarî	گلايه مندی / شاکيگری	Geh	پس گردن / گاهی
Gazinvan	گلايه مند / شاکي	Gehîk	بند انگشت
Gazîvan	دعوت شده	Gehîk	مفصل
Gazîz	کرم انجیر	Gehîk	مفصل انگشت
Gaziziyên		Gehînbar	قابلیت دستیابی
Gazûz bizûz		Gehînek	دوره / مرحله
Gebirge	طبل بزرگ	Gehîştin	دست یافتن / رسیدن
Gebol	حريره	Gêj bûn	گیج شدن
Gêç	گچ / سنگ گچ	Gêj	گیج
Gêç [i] di hin alavên pîvan-		Gêj bûn	گیج شدن
Gêç [ii] heriya kilsê			
-gêç kirin bi heriya kilsê			

Gêj kirin	گیج کردن
Gêj kirin	گیج کردن
Gêj	گیج / منگ
Gêjde	گیج شده
Gêjelok	نوعی بازی کودکانه است، کودک به دور خود می چرخد تا گیج شود
Gêjelokî	کسی که به دور خود چرخیده و گیج شده
Gêjgerînek	۱. Gerînek
Gêjgerînk	۱. Ziviroka
Gejmirandin / digejmirîne / bigejmirîne	حیران
Gêjnok	کاکوتی
Gêjo gêjde	
Gêj	گیج
Gel	ملت
Gel	ملت / مردم
Gêl [i] gil	
Gêl [ii]	احمق
Gêl [iii] sewdaserê bêkêr	
Gel	ملت / همراه / به همراه
Gela	برگ درخت
Gelac	حقه باز
Gelacî	حقه بازی
Gelale	پسته
Gelale [i]	لوزه
Gelale [ii]	چرک نویس / نمونه / موضوع
Gelarêzan	هشتمین ماه از سالنامه کوردی
Gêlas	گیلاس
Gelavêj	اسم زن
Gelavêj	اسم کوچک زن / اسم دومین ماه تابستان
Gelawêj	هشتمین ماه از سالنامه کوردی
Gêlaz	گیلاس
Gêlaz	نوعی میوه
Gêlaz	گیلاس

Gêle	۱. Cihêkirina dan û
Gele	دستگیره پنجره یا در / کوشوی در
Gele	گله / رمه / گروه
Gele	منحنی سرداس
Gêle kirin	۱. Bi kamê ge-
Gêlegêl bûyer, qewimîn	
Gelek	زیاد / خیلی
Gelek bûn	زیاد شدن / افزایش یافتن
Gelek zêde	خیلی زیاد / از حد گذشته
Gelek	زیاد / فراوان
Gelekî	وفور / زیادی
Gelektî	وفور / زیادی
Gelempêr	گروه
Gelempêrî	گروهی / کلی
Gelempêş	مشکل / اختلاف
Gelendar	ستون بزرگ
Gelêr	عمومی / مردمی / جمعیت
Gelêrî	گالری / موزیک و هنر
Gelêş cureyekî xweliyê ye	
Gelhanasî	بخش سرشماری
Gelhe	آمارنفرات / تعداد
Gelhe	جمعیت
Gelî [ii]	عزیز
Gelî [i]	دشت
Gelî	دره
Gelî	!هی! / ای
Gelifandin / digelifîne / bigelifîne	
	خورد کردن
Geliyên kûr	
Gelî	دره
Gêlme	مخلوط کردن انواع خوردنی ها
Gêlmeya	گاوچران
Gelnas	جامعه شناس
Gelo	آیا

Gelo	آیا
Gelpik	دوچانگی / خب خب
Gelpik	غبغب
Gelş	اختلاف / مشکل
Gelû	مرکز دایره
Gelwaz bendê ku dendikên gêzan, hêjîr û hwd li	
Gem hevsarê bi dizgîn û	
-gem li dêv xistin ji axaf-	
Gemar	کثیف
Gemar kirin	کثیف کردن / نجس کردن
Gemar	کشف / نجاست
Gemarî	آلودگی
Gemarî bûn	آلوده شدن
Gemarî kirin	آلوده کردن
Gemaro	محاصره
Gembol	سگ نر
Gemgirî	داوری / احقاق حقوق
Gemî	کشتی
Gemî	کشتی بزرگ
Gemirandin	بینی کسی را مالش دادن
Gemirandin / digemirîne / bigemirîne	
	قورت دادن / چهره چیزی را عوض کردن
Gemirandin	با سروصدا خوردن
Gemirî	کثیف / نجس
Gemirîn/digemire/bigemire	بد شکل کردن
Gemîvan	کشتیران / کشتیبان
Gemor tiştê ku dirûve	
Gemş [i]	کف دست
Gemş [ii]	کشتی گرفتن
Gemşandin / digemşîne / bigemşîne zoranî dan	
Gemşîn / digemşe / bigemşe zoranî kirin/bi	
Gemşo	کشتی گیر
Gen	کند / آهسته

Gen	نوعی حشره
Gen lê ketin	لبه یا کناره چیزی جدا شدن
Gen lê ketin	گندیدن
Genav	آب گندیده
Genç	گنج / گنجینه / خزانه
Genç	گنج / دفینه
Gencan	آسان / راحت
Gencîne	گنجینه / دفینه
Gencîne	گنج / گنجینه / خزانه
Gencîne	دفینه / گنجینه
Gend [ii]	بوی بد
Gend [i] aj, zîl, ajero	
Gend [iii]	پوچ / گندیده
Gend [iv]	سود / استفاده
Gende	بچه ها
Gende	بچه
Gendek	دانه انجیر
Gendel	کثیف / آلوده
Gendel [i]	آدم بی کار
Gendel [ii]	مفسد اداری
Gendel	چرکین / کثیف / پلید
Gendelî	دزدی از بیت المال
Gendelî	کثیف / نجس
Gendelî	فساد
Gene	شیش / حشره ای که خون را می مکد
Genefis ۱. Ferasetkor ۲.	
Genefisî kirin	لغت دادن / کش دادن
Genek [i] gûnî *"henek,	
Genek [ii] gen	
Genek	دانه سمی کرچک و خود این گیاه
Gengaz	ممکن
Gengaz	آسان
Gengeşe	بحث / گفتگو
Gengeşî	مشاجره

Gengeşî	جدل / درگیری	Gera avê	آبگیر کوچکی که در جای عمیق رودخانه ایجاد می شود
Gengeşî	درگیری / جر و بحث	Geran mîrkutê hesinî	چکش بزرگ آهنی
Genî kirin	فاسد کرد	Geran	کامل / بالغ
Genî	فاسد	Gêran	کامل شدن
Genî bûn	فاسد شدن	Gêran bûn	اداره کردن
Genî bûn	گندیدن / فاسد شدن	Gerandin / digerîne / bigerîne	گرداندن / اداره کردن / به گردش بردن
Genî kirin	فاسد کردن	Gerandin	چرخاندن
Genî	گندیده / فاسد	Gêranî	کمال
Genijîn / digenije / bigenije efûngî bûn		Geran	گردش
Genim	گندم	Gerav gerînek	ساختن چیزی طبق الگو
Genim	گندم	Gêrav	از روی الگو چیزی را درست کردن
Genime...Amî	ذرت / ذرت هندی	Gêrav kirin	گوجه فرنگی
Genimî	گندم گون	Gerden	برجسته / قابل ملاحظه
Genimî	گندمی رنگ / به رنگ گندم	Gerd	گرد / غبار
Genimî kirin	پیش خرید کردن محصول سا	Gerd	موثر / برانگیزاننده
ل آتی		Gerdek	مجلس عروسی
Genimî	گندمی رنگ	Gerdek	حجله / مکان مختص زفاف
Genimok	ذرت / گندم بوداده	Gerdelûle	قرن
Genûs	طعم کار	Gerden	گردن
Gen	گندم	Gerden	گردن
Gep	گپ	Gerdengaz	بلند بالا
Gepik	منقار	Gerdenî	گردنبند
Gepik	لپ / گونه	Gerdenî	گردنبند طلا / اسم دخترانه
Geprûg	گلو	Gerdeniya zêr	گردنبند طلا
Ger [i]	گشت و گزار	Gerdenxwar	گردن کج
Ger	گردش / حرکت	Gerdînde	اداره کننده / کارگردان
Ger [ii]	زمین صاف	سرپرست	
Ger [iii]	اگر	Gerdiş [i]	گردش
Gêr bûn	۱. Feşk lê ketin,	Gerdiş [ii] amûr	
Gêr bûn	گرد شدن	Gerdûm	گاری که عامل محرکش گاو است
Gêr bûn	وارون شدن / پیچ خوردن		
Gêr kirin	گرد کردن / ترجمه کردن		
Ger	گردش / سفر		

Gerdûm	وسيله شخم زنى که به گاو نر می بندند / ارايه	Gerîdevanî	گردشگری / گردشى
کند	ای که به وسيله گاو حرکت می کند	Gerîh behîva negihîştî;	
Gerdûn	عالم / جهان	Gerik	بذر گل و گیاه / غبار نشسته روی برگ
Gerdûn	کائنات / چرخ گردون / جهان / دنيا	درختان	
Gerdûn	کائنات / گردون / رزگار	Gêrik	مورچه / اسيد فورميك
Gerdûn	گیتی / جهان	Gerîla	چریک / گرila
Gerdûnî	جهانی	Gerîn (lê)	جستجو کردن
Gerdûnî	جهانی	Gerîn	گردیدن / گردش کردن
Gêre gêle *"gêre, bi goli-		Gerîn/digere/bigere	گردش کردن
Gêre	آسياب کردن غله / کوبیدن غله / از پوست در	Gerînek kuna di bin avê	گرداننده / هدايت کننده / راهبر
آوردن غله		Gerînende	مدیر / مسئول
Gêre kirin	دعوا کردن	Gerînge ۱. Rojgeran ۲.	
Gêre	خرمن	Gerînkâr	گردشگر
Gêre	خرمن / دعوا	Gerînkârî	گردشگری
Gêreba	جریان هوا	Gerînvan	گردشگر
Gerek kirin	ضرورت پیدا کردن / اجبار پیدا	Gerînvanî	گردشگری
کردن		Gerîn	گردش / جستجو
Gerek	ضروری / باید	Gerisandan / digerisîne / bigerisîne ۱.	
Gerelavîj strangotina bi		Pêpest	
Gerelawêj	دوره هم آواز خواندن / گروهی آواز خواندن	Geriyayî	دنیا دیده
Geremol	هرج و مرج	Germ	گرم
Gerestêrk stêrka ku di		Germ bûn	گرم شدن
Gerew	گرو / گرو گذاشتن / جبران / تلافی	Germ kirin	گرم کردن / جوش آوردن
Gerew	وثيقه / ضمانت	Germ kirin	گرم کردن
Gerew dan	کفيل شدن	Germ	گرم
Gerew kirin	گروگان گیری	Germahî	گرما
Gerew	گروگان / وثيقه	Germahî	حرارت / گرما
Gerewêrk gerestêrk		Germajok	بر اثر گرما جوش زدن / جوش / دانه
Genger	زمین سنگلاخ	Germandin	گرم کردن / حرارت دادن
Gergere gêre		Germandin	عرق جوش / جوش درآوردن / گرم کردن
Gerguhêz	گذرا	Germapîv	گرماسنج
Gerhan gerîn *"gerhan		Germav	چشمه آب گرم
Gerîde gerok, geştîyar		Germav	گرماب / آب گرم
Gerîde	گردشگر		
Gerîdevan	گردشگر / چرخ زننده		

Germavî کسی که به چشمه آب گرم رفته
 Germav گرم / آب گرم
 Germayî bûn گرما زده شدن
 Germayîm گرما
 Germegû kirin کثیف کردن / نجس کردن
 Germegû کثیف / نجس
 Germeşo نیمه تمیز / تمیز نشده / آلوده
 Germesûk لباس ارزان قیمت
 Germî آش
 Germişang gerînge
 Germijandin / digermijîne / bigermijîne
 germixandin
 Germijank alava gêrebayî
 Germijîn / digermije / bigermije germixîn
 Germijok germixî
 Germik حوله گرم / دستمال گرم
 Germixandin / digermixîne / bigermixîne di
 germê de sekinandin û
 Germixîn / digermixe / bigermixe di germê
 de
 Germiyan warê ku zivis-
 Germîyan آران / قشلاق
 Germîyan گرمسیر
 Germîستان در کردستان
 Germjimêr دماسنج
 Germok فلفل
 Germok حساس به گرما
 Gername سفرنامه
 Gernas شجاع
 Gêro bûn آواره شدن
 Gêro kirin آواره کردن
 Gerok pişekarê geşt û
 Gerok مسافر/ولگرد
 Gerok گردشگر / چرخ زنده
 Gerr گردش / چرخه / دوره
 Gerr dan باد دادن / هوا دادن

Gerr انتشار جریان / گردآب عمیق
 Gerra avê گردآب
 Gerra mal چرخه کالا
 Gerra mal جریان گردش کالا
 Gerra maran به هم چسبیدن مارها / چنبره
 مارها
 Gerra maran جفت گیری مارها
 Gerra xwîne گردش خون / چرخه خون
 Gerra xwîne جریان گردش خون
 Gers گز
 Gers نوعی گیاه است
 Gêrûse آسیاب دستی
 Gerûşe حادثه
 Gerusî بیجاری / گروسی
 Geryan جستجو کردن / دنبال چیزی گشتن
 Geş سبز / زنده / جاندار
 Geş bûn زنده شدن / سبز شدن
 Geş kirin درخشان کردن / شاد کردن / توسعه دادن
 Geş kirin دل خوش کردن
 Geşbîn خوش بین
 Geşe pê dan اداره کردن / به جلو هدایت
 کردن
 Geşedan پیشرفت کردن
 Gêsin تیغه خیش / تیغه گاو آهن
 Geşin جشن
 Gêsin گاو آهن
 Gêşref گروه کوچک
 Geşt گردش / پیکنیک
 Geşt [i] گشت
 Geşt [ii] گدایی کردن
 Geştîyar بازدید کننده
 Geştname سفرنامه
 Gêşû گیسو

Geşûk شهاب سنگ
 Geşuxan / شاد / توسه یافته شدن
 Gevaztin / digevêze / bigevêze gevazandin
 Gevel موی زولیده / موی فرخوردہ
 Gevel bûn پریشان شدن
 Gever شهری در کردستان ترکیه
 Gevez رنگ قرمز
 Geveze بد دهان
 Geveze bûn بد دهان شدن
 Geveze kirin ۱. Pergala
 Geveze / وراج پرحرف /
 Gevezetî kirin پرحرفی کردن
 Geviz روی زمین کشیدن
 Gevizandin / digevizîne / bigevizîne li erdê
 birin روی زمین غلتاندن
 Gevizîn / digevize / bigevize xwe li erdê
 birin û روی زمین کشیدن
 Gevizk cihê bi toz û xîz مکان غلتیدن
 Gevîzk مکان غلتیدن
 Gevzik گل و لای گیاهی
 Gevzîn (عمل) خود را روی زمین کشیدن
 Gevzol gevel
 Gewc گنج
 Gewc مزخرف / بی معنی
 Gewcîti مزخرف بودن
 Gewende کولی / غربتی
 Gewende مطرب
 Gewende شبیه کولی
 Gewher گوهر / جواهر
 Gewher گوهر
 Gewherfiroş جواهری / گوهرفروش
 Gewherfiroş جواهرفروش

Gewherî جواهری / گوهرفروش
 Gewherî جواهری
 Gêwil خیال انجام یا انجام ندادن کاری
 Gêwil şikandin دلسرد کردن
 Gêwildar کسی که قصد انجام کاری را دارد
 Gêwilsar دلسرد / بی خیال
 Gêwilsar دلسرد شدن / بی خیال شدن
 Gêwilsar دلسرد کردن
 Gêwilsarî دلسردی / بی خیالی
 Gêwilşikên کسی یا چیزی که انسان را دلسرد می کند
 Gewirkî متمایل به خاکستری
 Gewixandin / digewixîne / bigewixîne بستن / اختناق
 Gewixîn/digewixe/bigewixe خفه شدن
 Gêwlê jina ku karî li gorî
 Gêwlo mirovê ku her gav
 Gewn گردنه کوه
 Gewr خاکستری
 Gewr رنگ سفید تاریک
 Gewr خاکستری
 Gewre [ii] di hûnanê de -gewre çêkirin çeperast
 Gewre [i] بزرگ / ریش سفید
 Gewrecûnkî gewrotankî
 Gewre بزرگ
 Gewrî حلق / گلوگاه
 Gewrî حنجره / خشک نای
 Gewrî قیف
 Gewrî گلو
 Gewrî گلو / گردن / دهانه
 Gewrik نوعی مریضی پوستی
 Gewrikî مبتلا به نوعی بیماری پوستی
 Gewrikî متمایل به خاکستری
 Gewriya Malzarûkê استخوان بیرونی رحم

Gewrî گلو / گلوگاه
 Gewrokî مبتلا به نوعی بیماری پوستی
 Gewroxî مبتلا به نوعی بیماری پوستی
 Gewşîn اختصاصی
 Gewz خوشی / توانگری / ثروت‌مندی
 Gewz دولت‌مندی / توانگری
 Gewzîn di heyberan de
 -gewzîna hunerî di ka-
 Geyîk بند انگشت
 Geyîk مفصل
 Geyîk مفصل انگشت
 Gez [ii] فشار دندان بروی چیزی
 Gez kirin گاز زدن / خوردن
 Gêz نوعی درخت
 Gez نوعی گیاه
 Gez [i] نوعی درخت
 Gez kirin متر کردن / اندازه گرفتن / گاز گرفتن
 Gez سوزختن گلو و
 Gezandin / digezîne / bigezîne
 زبان
 Gêze هویچ
 Gêzeg teleb فرصت طلب
 Gêzeg فرصت
 Gêzek her du hestiyên ku
 Gezek çêreya gezende
 Gezende tiştê ku aliye
 Gêzer هویچ
 Gêzer هویچ
 Gêzgêrik جارو
 Gezgezok çêreya kefgez-
 Gêzî جارو
 Gêzî جارو
 Gêzî جارو
 Gêzîk جارو
 Gezik مقابل دید / نشانه

Gezik ?
 Gêzik kirin جارو کردن
 Gêzik جارو
 Gêzirandin / digêzirîne / bigêzirîne
 فریب دادن
 Gêzîvan فراش / سپور
 Gezkar مترکننده / اندازه گیر
 Gezme خدنگ / تیر کمان
 Gezo گز / شیرینی
 Gezo cureyekî şîrîniya
 Gezoke زبان دراز
 Geztin / digeze / bigeze گاز زدن
 Gî همه / کل
 Gi bidayê
 Gibîse ماه ۲۹ روزه / کبیسه
 Gid کلمه ای است برای صدا زدن بز و بزغاله
 Gidaran خوک‌نر
 Gidê gidê صدایی برای فراخواندن بز و بزغاله
 Gidê gidê ?
 Gidêmî نوعی خنجر عربی
 Gidêmî (نوعی خنجر تازی/عربی)
 Gidî tew lo lo!
 Gidik به زبان کودکان بزغاله است
 Gidîş ساقه گیاه
 Gidî لقبی برای مردان معادل بز
 Gift قول
 Gihan ser hev جمع بندی کردن / به هم رساندن
 Gihan(gihîn)/digihe/bigihe ۱. Lê asê bûn ۲.
 Gihandin تعلیم / کارآموزی
 Gihandin (bigihîne !) کار یاد دادن / تعلیم دادن
 Gihandin رساندن
 Gihandin/digihîne/bigihîne ۱. Lê asê kirin ۲.
 Gihaneke (r) girêka peyv
 Gihaneke حرف ربط / حرف عطف / پیوستگی

Gihaneke	حرف ربط / پیوستگی
Gihaneke sade	حرف ربط ساده / حرف عطف
ساده	
Gihar tenîsk	
Gihar bûn tenîsk bûn	
Gihayî	رسیده / کامل شده
Gihêj	رسیدن / دست یافتن
Gihêjtin	رسیدن / دست یافتن
Gihêştî	رسیده
gîhev	اکرام
Gihîştin / digihêje / bigihêje	به دست آوردن / [i]
رسیدن	
Gihîştin / digihêje / bigihêje	رسیدن [ii]
Gihîştin	رسیدن / دست یافتن
Gihor	جایی که گوسفندان در آن استراحت روزانه دارند
دارند	
Gihor	جلگه مرتفع کوچک کنار کوه / فلات کوچک
کنار کوه	
Gihor	تغییر
Gihor	تغییر
Gihorîn	تغییر دادن / جا بجا کردن
Gij bûn	آماده شدن برای حمله
Gij kirin	آماده کردن برای حمله
Gij	شدت
Gijevij	صدایی که از حرکت چیزی تولید می شود
Gijgijandin	اغوا کردن / تحریک کردن /
خشمگین کردن	
Gijgijandin	دامن ردن / تحریک کردن
Gijgijîn	۲. (sewalê nêr)
Gijgijîn / digijgije / bigijgije	آماده شدن برای
حمله	
Gijik	ژولیده مو
Gijik	موی ژولیده / موی نامرتب
Gijik	موی پریشان / موی فرفری

Gijîn / digije / bigije	۱.
Gijlok	جوشهای ریز صورت
Gijnij cureyekî çêreya	
Gijnij	گشنیز
Gijo	آماده حمله
Gijogijo kirin	۱. Bangî gadanê kirin
Gij	واحد زمین مزروعی
Gil	پشم
Gil	خاک رس
Gil	خاک رس / خاک کوزه گری
Gil	خاک رس / گل
Gilae	غنیمت
Gilar goştê ku di bin er-	
Gilare bistikê darê; qurm	
Gilav	فاضلاب / آب کثیف
Gilç	singê sertûj ê ku di
Gilde	gilok, gaj
Gilde	کلاف / توپ پشمی
Gildegild kirin bildebild	
Gildêma cureyekî çêreya	
Gildgildo bildbildo	
Gildî pine û potikên wekî	
Gildî kirin	werpêçan
Gildîn	زباله / آشغال
Gildo	۱. Kesê ku ji axafti-
Gilê	۱. Girêdana bend û
Gilê bûn	متوجه شدن / فهمیدن
Gilê bûn	ورم کردن
Gilê kirin	به هم بستن
Gilêj	
Gilêlik	مردمک چشم
Gilêne	پرده چشم / لایه چشم
Gilêne	سفیدی چشم
Gilêne	پرده چشم
Gilêş	زباله
Gilêşdank	زباله دان

Gilêz ava zeliqok a ku li
 -gilêz bi dêv ketin ۱.
 Gilêz ji dev ê wî hat آب از دهان کسی جاری شدن
 Gilgil ذرت / ذرت هندی
 Gilgil ذرت / گندمک
 Gilgil [i] heriya hasilkirî
 Gilgil [ii] گارس / ارزن / خوراک پرندگان
 Gilgil ذرت هندی
 Gilgilê Stembolê ذرت استانبولی
 Gilî شکایت / گله
 Gilî شکایت / گله / عرض
 Gilî kirin شکایت کردن
 Gilî kirin شکایت کردن / گله مند بودن
 Gilî kirin غیبت کردن / گله کردن
 Gilî حرف / قول / سخن / غیبت
 Gilîdar شاکي
 Gilîdar شاکي / شکلیت کننده
 Gilîdar خواهان / شاکي
 Gilîhlê مدافع / دفاع کننده
 Gilîhvan شاکي / شکلیت کننده
 Gilîhvan خواهان / شاکي
 Gilik قسمتی از دستگاه تناسلی زنان
 Gilik لوله فالوب در اندام جنسی زنان که زیر لوله
 میزناي قرار دارد
 Gilik چوچوله اندام تناسلی زنان
 Gilîkar مدعی / شاکي
 Gilîkir مدعی / خواهان
 Gilîlêkirî مدعی علیه / خوانده
 Gilîlêkirî خوانده / مدعی علیه
 Gilîname شکایت نامه / احضاریه
 Giliyî
 Gilm guliyên darê
 Gilmik guliyên darê yên
 Gilok tayê ziyû/hilçinandî;
 Gilol girover

Gilolî giroverî
 Gilor [ii] حقه بازی
 Gilor [i] berê dara qajê
 Gilor [iii] girover
 Gilor kirin ۱. Nemûş ki-
 Gilor kirin گرد کردن
 Giloxe جوجه ای که تازه از تخم در آمده
 Gilp gulp
 Gilûmût girover
 Gilûmûtî giroverkî
 Gilviçandin / digilviçîne / bigilviçîne
 پهن کردن
 Gilviçîn / digilviçe / bigilviçe [i] dil jê mayîn
 Gilviçîn / digilviçe / bigilviçe [ii]
 پهن شدن
 Gilyaz گیلاس
 Gilyaz گیلاس
 Gilyaz گیلاس
 Gincir pîne û potikên pe-
 Gincirgincirî چین و چروک / ترک
 Gincirgincirî چین و چروک شده / ترک
 برداشته
 Gincirgincirî kirin چین و چروک کردن
 Gindir نوعی انگل گوسفندان
 Gindirandin / digindirîne / bigindirîne
 گرد کردن / ترجمه کردن
 Gindirîn غلتیدن / وارون شدن
 Gindirîn / digindire / bigindire گرد شدن /
 ترجمه شدن
 Gindor ۱. Cureyekî sew-
 Ginegin kirin تو دماغی حرف زدن
 Ginegin صدای تو دماغی حرف زدن
 Ginginok کسی تو دماغی حرف می زند
 Gir [ii] ۱. Bermaya ber
 Gir [i] بلندی

Gîr [i]	گیر / متوقف	Girdek	حروف بزرگ الفبا
Gîr [ii] qebiz		Girdek	بزرگ
Gir [iii]	بزرگ	Girdek	بزرگ
Gir [iv]	انتقام	Girdik	ماه‌یچه
Gir boxe	بزرگ / ساخت یا ترکیب قوی	Girdîk	نوعی اسباب بازی
Gîr bûn	متوقف شدن	Girdirûn	چرخه
Gir	تپه بزرگ / درشت / بزرگ	Gîre qebizbûyî	
Giramî	گرامی	Girê dan	بستن / گره زدن
Giramî girtin	احترام گذاشتن	Girê girê	گره گره / درهم و برهم
Giran	سنگین	Girêba ۱. Nexweşiyeke	
Giran	سنگین / بارزش / باوقار	Girêbend	پیمان / عقدنامه
Giran bûn	سنگین شدن / جدی شدن	Girêbest şala navê; şûtik	
Giran kirin	گران کردن	Girêcan bêaramiya giyanî	
Giran	سنگین / گران / حامله / وخیم	Girêçik movik	
Giranbiha	گران بها	Girêçik	بند (انگشت) / مفسل
Giranbiha	بارزش / گرانبها	Girêçik	مفسل
Giranî	سنگینی / باوقاری / بارزشی	girêdan	خیلی سریع تصمیم خود را عوض کردن
Giranî	گرانی / جدیت	Girêdan	بستن
Giranî	سنگینی / حاملگی	Girêdan	ماده / بند / گره زدن / بستن
Girar xwarineke ku ji bi-		Girêdan	بستن / پیوند
Girar	آش	Girêdayî ne li ser zadê	
Girarîn	سوپخوری	Girêdayî	بسته / بستگی
Girarîn	ظرف سوپ خوری	Girêdayî bûn	وابسته شدن / وابسته بودن
Girarşîr	شیربرنج	Girêdayî	وابسته
Girar آش		Girêfîtik	گرهی که به آسانی باز می شود
Girav parçeyek bejahiya		Girêfîtik	گرهی که زود باز می شود / گرهی که پاپیون
Girav	جزیره / جزیره کوچک		مانند بسته می شود
Gîrav	محلول آب و ماده ای دیگر / آب نمک	Giregir ۱. Payedar ۲. Ra-	
Girav	جزیره / مجزا کردن	Giregir	رهبر شهروندان / طبقه بالای جامعه
Giravî giramî		Giregir	بزرگ / رئیس
Giraw	جبران / تلافی	Girêhişk hişkegilê	
Girbêj	سید با سوراخهای گشاد	Girêhişk	گرهی که زود باز نمی شود / گرهی که محکم
Girboxe	بزرگ / ساخته محکم		بسته می شود
Girde girav		Girehişk	گره کور / گره محکم و خشک
Girdek	حرف بزرگ	Girêk	گره

Girêk گره
 Girêka pê توپ / بندهای انگشتان پا
 Girêka pê توپ فوتبال
 Girêkên dest بندهای انگشت
 Girêkork گره‌ی که زود باز نمی‌شود / گره‌ی که محکم بسته می‌شود
 Girêkutik گره‌ی که زود باز نمی‌شود / گره‌ی که محکم بسته می‌شود
 Girêkwîrk گره‌ی که زود باز نمی‌شود / گره‌ی که محکم بسته می‌شود
 Girên rût
 Girêpêç babelîsk
 Girêz gilêz
 Girêz آب دهان / بزاق
 Girêz اب دهان / بزاق
 Girê گره
 Girfan جیب
 Girfan جیب
 Girfik باسن / خمیر گرد شده
 Girgîn بی حوصله / عصبانی
 Girgîn گریه کردن / گریستن
 Girgîn خشمناک / آتشی / متعصب
 Girgirik ۱. Ereboka zarokan ۲. Ereboka destan a
 Girgirok چرخ دستی / فرغون
 Girgirok گاری دستی
 Girhan xwe bi xwe xi-
 Girhe کف روی آب در حال جوش / حباب
 Girî گریه
 Girî گریه
 Girîdeng صدای گریه
 Girij بد اخلاق / اخمو
 Girijîn / digirije / bigirije ۱. (seg) bezîn hev
 Girik گل آلود / تپه‌ای که خیلی بلند نباشد

Girik نامعین
 Girik چونه نان / تپه کوچک
 Girîn/digirî/bigirî گریه کردن
 Girîng مهم
 Giring girtin مهم دانستن / ارزش دادن
 Girîng مهم
 Girîngî dan اهمیت دادن
 Girîngî dan مهم دانستن / ارزش قابل شدن
 Giringî dan ارزش دادن / بها دادن
 Giringî اهمیت
 Girîn گریه کردن
 Girisîn / digirise / bigirise بزرگ شدن
 Girîyan گریه کردن / گریستن
 Giriyardin / digirîne / bigirîne گریاندن
 Girî گریه
 Girj tivancî
 Girj bûn tivancî bûn
 -girjbûna masûlkeyan
 Girkan çiyayê ku lûtkeya
 -girkanê hilçûyî çiyayê
 -girkanê mirî çiyayê ku
 Girmêşo kirin تمیز نشستن / پاک نکردن
 Girmijîn/digirmije/bigirmije صدای ابرها /
 رعد
 Girmik مشت دست / کف دست
 Girmawkî bûn ۱. Dema
 Girmijandin / digirmijîne / bigirmijîne خنداندن
 Girmijîn/digirmije/bigirmije خندیدن
 Girmoz girtikgirtikî, kêr-
 Gîro kirin ۱. Taloq kirin
 Gîro وامانده / جامانده
 Gîro bûn ۱. Taloq bûn ۲.
 Gîro bûn مشغول شدن

Gıro kirin به تعویق انداختن / گیر کردن
 Girole ماشین بارکش
 Giroşk dervank, tepedor نشان / باقیمانده
 Girov سند
 Girover مدور
 Girover دایره / گرد
 Giroveya ajovaniyê گواهینامه رانندگی
 Girr lê hatin آمدن کسی بد
 Girr برزخه / خرمایی
 Girr چرم سازی / دباغی
 Girde نوعی نان کردی که گرد و ضخیم است
 Girr دباغی / چرم سازی
 Girs بزرگ
 Girş ستون
 Girse گروه / اجتماع
 Girseyî گروهی
 Girsik گلابی وحشی
 Girsik گلابی کوهی
 Girsik گلابی وحشی
 Girsk گلابی وحشی
 Girsk گلابی وحشی
 Girs بزرگ
 Girtе zabitname
 Girtе پیش نویس / ضابطه نامه
 Girtе صورت جلسه / خلاصه مذاکرات
 Girtеk فاکتور
 Girtеnivîs کسی که ضابطه نامه یا متن پیش نویس را می نویسد
 Girtеnivîs وضع کننده قانون
 Girtе صورت جلسه / خلاصه مذاکرات
 Girtî تیره / گرفته
 Girtî محکوم / زندانی / بسته
 Girtîgeh زندان

Girtîgeh زندان
 Girtin دستگیر کردن / اسیر کردن
 Girtin دستگیری / اسارت
 Girtin / digire / bigire به دست آوردن / گرفتن
 Girtin ser xwe پذیرفتن
 Girtin û avêtin hinavan گرفتن و بردن
 Girtin û birin گرفتن / بدست آوردن / دستگیر کردن
 Girtin ماه گرفتگی
 Girtina berê heyvê خورشید گرفتگی
 Girtina berê rojê
 Girtîngеh زندان
 Girtiya difînî گرفتگی تو دماغی
 Girtiya hişk گرفتگی صدا
 Girtiya nerm گرفتگی نرم
 Girtî محدود / زندانی
 Girtole فعال / زیرک
 Girûb گروه
 Girûp گروه
 Girûz girnoz
 Girûz kirin ۱. Meht kirin
 Gir گنده / بزرگ
 Gîsik بزغاله دو ساله
 Gîsik بز دو یا سه ساله
 Gîsin تیغه خیش / تیغه گاو آهن
 Gîsin قسمت فلزی جلوی گاو آهن
 Gîsin گاو آهن / خیش
 Gîsinê cot خیش گاو آهن
 Gîsk بز شش ماهه تا یک ساله
 Gîsk کفاره دادن / جبران کردن
 Gişk / gişt همه / کل
 Gîska ezaban هدیه یا سوغاتی که توسط خانواده داماد به مردان مجرد داده می شود
 Gîska mêvanan آوازی که توسط مهمانان خوانده می شود تا اجتماع شبانه را رسماً آغاز کنند

Gisnê re...	چیزی که از یخ ساخته شده	Giya	گیاه / علف
باشد		Giya	گیاه
Gisnê zêr	شخم زدن و کاشتن بذر بعد از بارندگی و رشد	Giya	گیاه / علف
	گیاهان وحشی و هرز	Giyadermank	گیاه دارویی / داروی گیاهی
Gişt	همه	Giyadermank	گیاهان دارویی
Giştgiyan	بدن	Giyadîn	انبار علوفه
Giştî	کلی / همه / عمومی	Giyadîn	انبار گاه خشک شد
Giştî	کلی	Giyajeng	علف هرز
Giştîname	بیان نامه	Giyajeng	علف هرز
Giştî	همگی	Giyan	روح / جان
Gît	روزهای سرد زمستان	Giyanever	زنده / جاندار
Gitî	جهان	Giyanevernas	زیست شناس
Gitik	استخوان درشت نی	Giyanevernasî	زیست شناسی
Gitik	لوله درشت / استخوان درشت	Giyanî	روحانی
Givande	بلندی	Giyaxur	گیاه خوار
Givande	خاک ریز / سرازیری	Giyazibil	کود گیاهی
Givandin / digivîne / bigivîne	مایه زدن	Giz	فکر
Givar	آشنا	Gîzan hesinê tûj ê ku pê	
Givêrandin / digivêrîne / bigivêrîne	dehandin	Gizdar	جذاب
Givêrîn / digivêre / bigivêre	ذوب شدن	Gize	گاز / گزیدگی / نیش
Givî	شیر مایه زده شده	Gizer	خشک / سفت
Givîj	خفجه / عوسج	Gizêr	هویج
Givîj	خفجه / عوسج	Gizêr	هویج
Givir	گره وحشی	Gizêr	هویج
Givîşk [i]	tivanc	Gizgizîk	giloka biçûk
Givîşk [ii]	bizava ku mirov ji egera xewê	Gizgizîn	گزگز شدن / بی حس شدن
an jî		Gizgizîn / digizgize / bigizgize	لرزیدن
Givîşk dan	palûşkên	Gizilgo	giloka ku ta û
Givîşkî bûn	tivanc û qolinc di lêş de peyde bûn	Gizing	elind
Giviştin	چلانیدن / فشار دادن	Gizing	اولین تشعشع طلوع / اولین پرتو طلوع
Givrik	انسان قوی	Gizing	فجر / سپیده دم
Givrik bûn	جا افتاده و با وقار شدن	Gizîr	خدمتکار
Gix	xêza ku di şêklê bazi-	Gizre	آرد دانه درشت
		Gîzre	چوب نیمه خشک شده

Gizre	خشک / ترد
Gizreyî	خشکی / تندی
Gizû	روغن فاسد
Gizûz	نوعی حشره که باعث پوسیده شدن لباس می شود
Gizvanok	gustik
Globalîzebûn	جهانی شدن
Glover	
Go	بازی
Go	توپ / توپ هاکی
Gobaz	بازیکن
Goc	ناقص / معلول
Gocar	مکان صخره ای / جای صخره ای
Gocarî	سنگلاخی / صخره ای
Goçavik	عینک
Goçel	عصا
Gocî	معلولیت
Goçke	درز / ترک
Goçke	شاه بلوط / بید انجیر
Godarî kirin	گوش کردن / تبعیت کردن
Goftûgo	گفتگو
Gog hola listînê	*"gog çi-
Gog	توپ
Gog	توپ / توپ پشمی
-gog hatin ber çoyî ketin	
Gogbaz	بازیکن
Gogê ye û îro wekî goga	
Gogelîsk listîna hola pê	
Gogerîn kêzikeke ku ji gil	
Goh	گوش
Gojîmestî kirin	یاد دادن چگونگی مکیدن
Gol	چاله / چاله آب / دریاچه
Gol	دریاچه / برکه / دریا
Gola Zirêwar	دریاچه زیربار
Golik	گوساله

Golik	گوساله
Golikê Sersing	گوساله شیرخوار
Golikê yekgaranî	گوساله نر یک ساله
Golikî	گوسالگی
Golikinî	گوسالگی
Golikvan	چوپان گوساله
Golikvan	گوساله چران
Golim kulêmek	
Gom	طویله
Gom	غار یا خانه ای است در بیابان که شبانه گوسفند در آن نگهداری می کنند
Gom	طویله گوسفند
Gome	سنگ بزرگ و سنگین که نتوان آن را تکان داد
Gome	صخره بزرگ
Gome	صخره بزرگ
Gon berhildan û pelxwa-	
Gon	رنگ
Gon	رنگ
Gon	رنگ
Goname	وصیت نامه
Gonc	زمین شخم نزده
Gonc kirin	روی گردانی / امتناع کردن
Goncal	چاله
Gonce	کرم درخت
Gond	پره / پره های چرخ
Gond	پروانه چرخ / پره توربین
Gong	لباسی که از چرم گران قیمت درست شده است
Gongil [i]	cureyekî goni-
Gongil [ii]	۱. Qat bi qat ۲.
Gonî	درختچه گون
Gonî	رنگی
Gonxwarina pisikê hatin	
Gopal	چوب / عصا

Gopîtik	قله / نوک	Gosan	زنبوری است شبیه به زنبور عسل
Gor	گور / قبر	Gosartme	۱. Rezil ۲. Ele-
Gor	مزار / قبر / گور	Goşe	۱. Guçê ku qiraça wî
Gor (li)	طبق / براساس	Goşe	کنج / گوشه
Goran	چمنزار	Goşe	کنج / گوشه
Goran	روستایی / دهقان	Goşebend qiraca ku en-	
Goran	دهقان / تغییر	Goşebend	پایه میدان / پی میدان
Gorangeh	تفریحگاه	Goşebend	زاویه بند
Goranî	ترانه	Goşepîv alava ku pê qey-	
Goranvanî	دهقانی	Goşeya tûj	زاویه تند
Gore	جوراب	Goşe	گوشه / زاویه / کنار
Gore	جوراب / جوراب ساقه کوتاه	Goşkar	کفاش
Gore	جوراب	Goşt	گوشت
Gorevan	جوراب باف	Goşt	گوشت
Gorî	قربان / فدا	Goştbirinc	غذای گوشت و برنج
Gorî kirin	نوبتی کردن	Goştbirinc	گوشت و برنج دم کرده
Gorî	طبق / براساس / اندازه / نوبت	Goştê çirr	گوشت سفت
Gorîçe kêlika gorê		Goştfiroş	قصاب
Gorim	خواهر همسر	Goştfiroş	قصاب
Gorim	خواهر شوهر	Goştî	گوشت خشک شده
Goristan	قبرستان	Goştî	گوشتی
Goristan	گورستان	Goştperê	جنین
Goristan	قبر / گورستان	Goştخور	گوشت خوار
Gorn	خانه باغ	Goştخور	گوشتخوار
Gorneba	کفتار / نوعی جانور	Goştخور	گوشتخوار
Gornebaş	گورکن	Got û bêj kirin	جر و بحث کردن
Gornepa	کفتار / نوعی جانور	Got û bêj	گفتگو / جر و بحث
Gornepiş	(گورکن) حیوان	Gotar	نطق
Gornepişk	کفتار / نوعی جانور	Gotar kirin	سخن گفتن
Gornepişk	دزد گورستان	Gotar	گفتار / سخن
Gorr	قبر	Gotar	گفتار / مقاله / سخنرانی
GORUM	کود حیوانی	Gotarbêj	سخنران / خطیب
Gor	گور / قبر	Gotarî	گفتاری
Goş	گوشه / کنار	Gotarvan	سخنور

Gotarvanî سخنوری
 Gotebêj گفتگو
 Gotegot قیل و قال
 Gotegot بحث / جدل
 Gotin / dibêje / bibêje حرف زدن / صحبت کردن
 Gotin [i] گفتن / قول
 Gotin گفتار / گفتن
 Gotina pêşîyan ضرب المثل
 Gotindar سخن ران / ناطق
 Gotinok گفتار کوتاه
 Gotin حرف / سخن
 Gotûbêj بحث / گفتگو
 Gov انبار
 Gov طویله
 Gov طویله گوسفند
 Govan شاهد
 Govanî شهادت
 Govan-name girove û ni-
 Govar مجله
 Gove govan
 Govend شادی / رقص گروهی
 Govend girtin رقص دسته جمعی کردن
 Govend رقص دسته جمعی
 Govendger کسی که در راس رقص گروهی
 قرار می گیرد
 Govendkî رقصی
 Govendvan رقص
 Govendvanî رقصی
 Govend رقص دسته جمعی
 Govetî govani
 Goya اگر / اگرچه / فرضاً
 Goya گویا / مثل اینکه
 Goyende گوینده
 Goyger بازیکن

Goyîn نوبت
 Goyîn گارد / محافظ
 Goyîn[i] صف / نوبت
 Goyîn[ii] پرندهای از خانواده پروانه ها
 Goyinger مراقب / نگهبان
 Goyînger نگهبان / محافظ
 Goyînger نگهبان / مراقب
 Gozegirc گره سبک / گرهی که زود باز می شود
 Gozegirc گرهی که به آسانی باز می شود
 Gozing قوزک پا
 Gozînk قوزک پا
 Go گوش
 Graw گرو / گرو گذاشتن / جبران / تلافی
 Grev اعتصاب
 Grêv اعتصاب
 Greva birçîbûnê اعتصاب غذا
 Grûp گروه
 Grûzî لرزیدن / مضمض شدن
 Gû ضایعات بدن انسان
 Gû گه / مدفوع
 Gû kirin ردین
 Gû مدفوع
 Gûbir نوعی حشره
 Gûbirk نوعی حشره
 Guç کنج / گوشه
 Guç کنج / گوشه / کنار
 Gûcinc درخت زیتون وحشی
 Guck کنج / گوشه
 Guçل خوشه
 Gudarî شنیدار
 Gûdele علاف / الواط
 Gudol شیر برنجی که روغن دارد
 Gudrêj الاغ / خر

Gûfik	منگوله
Guft û go	گفت و گو / گفت و شنود / بحث / تبادل نظر
Guftûgo kirin	گفتگو کردن / مذاکره کردن
Guftûgo	بحث / گفتگو
Gûgerîn	
Gûgerîn	نوعی حشره
Gûgilêrk	نوعی حشره
Guh	گوش
Guh	گوش / توجه
Guh dan	گوش کردن / توجه کردن
Guh dan	گوش دادن
Guh ne didanê dizivirê wan	
Guh nedan	توجه نکردن / گوش ندادن
Guh	گوش
Guhan	پستان
Guhan	(پستان) گاو، گوسفند
Guhan	پستان جانوران
Guhan	(پستان) حیوان
Guhan kirin	آمدن شیر به پستان چهارپایان
	که نشانه زاییدن است
Guhan	پستان گاو و گاو میش و بز
Guhandîl	پستان
Guhandîn	خشتک مردان
Guhandîr	(پستان) حیوان
-guhanê xwe kirin	جمع شدن شیر در پستان قبل
	از زاییدن حیوان
Guhar	گوشواره
Guhar	گوشواره
Guhark	گوشواره
Guharok	گل آویز / گوشواره
Guharok	گل آویز / گل گوشواره
Guhartin	تغییر دادن / تغییر یافتن / عوض کردن
Guhartinî	تغییر دادنی / تبدیلی
Guhartinkarî	دگرگون کننده

Guhartin	تغییر دادن / تغییر
Guharto	تفسیر / تغییر / ورژن
Guhastin	حمل و نقل / بارکشی
Guhastin	همراهی کردن عروس تا خانه داماد /
	عروسکشان
Guhastin	تبدیل کردن / جایجا کردن
Guhastin (biguhêze !)	انتقال دادن / حمل کردن
Guhastin	حمل کردن / تبعید کردن / جایجا کردن
Guhastinî	تبعیدی / حملی
Guhastin	حمل و نقل / تبعید
Guhazdin	تبدیل کردن / جایجا کردن
Guhbel	جاسوس
Guhçik	لاله گوش
Guhdar	شنونده
Guhdar	شنونده
Guhdarî	شنیدار
guhdarî	گوش دادن
Guhdarî kirin	گوش دادن
Guhdarî kirin	گوش کردن / تبعیت کردن /
	گوش وایسادن
Guhdarî	استراق سمع
Guhdarî	شنوایی
Guhdartî	شنیدار / توجه
Guhdêr	هوشیار
Guhdirêj	چهار پا / خر / آغا
Guhdirêj	الاغ / خر
Guhê derve	گوش بیرونی
Guhê derve	گوش خارجی
Guhê hundirîn	گوش درونی
Guhê hundurîn	گوش داخلی
Guhê navîn	گوش میانی
Guhê navîn	گوش میانی

Guher	استراحتگاه باز گوسفندان	Guhervanî	دگرگون کاری
Guher	آغل گوسفند	Guhêstin	تغییر دادن / جایجا کردن
Guher	تغییر / گوشواره	Guhêzbar	چیزی که حمل و نقل آن آسان است
Guher	جایی که گوسفندان در آن استراحت روزانه دارند	Guhêzbar	سیار / دربه در
Guher	جلگه مرتفع کوچک کنار کوه / فلات کوچک	Guhêzbar	سیار / دوره گرد
Guher	کنار کوه	Guhêzbarî	سیاری / دوره گردی
Guhêr	استراحتگاه باز گوسفندان	Guhêzkar	سیار / دوره گرد
Guher	تغییر	Guhêzkarî	سیاری / دوره گردی
Guher	تغییر	Guhêztin / diguhêze / biguhêze	تعویض کردن / نقل کردن
Guhêr	تغییر دهنده / مبدل	Guhêzvan	سیار / دوره گرد
Guhêrandin	تغییر دادن / عوض کردن	Guhêzvanî	سیاری / دوره گردی
Guhêrbar	گوهر بار	Guhfire	خونسرد / بی علاقه / بی طرف
Guhêrbar	متغیر / انعطاف پذیر / قابل تغییر / متنوع	Guhfire	خون سرد / لاقید / بی طرف
Guhêrbar	متغیر / بی قرار	Guhfireyî	خون سردی / لاقیدی / بی طرفی
Guhêrbarî	تغییر / تنوع / منعطف	Guhgiran	کم شنوا
Guhêrbarî	نوسان	Guhgiran	کر / نا شنوا
Guhêrbar	متغیر / بی قرار	Guhgiranî	ناشنوایی
Guhêrgeh	صرافی	Guhik	دهلیز قلب / لاله گوش / گوشه / کنج
Guhêrîn [i]	عوض کردن	Guhik	گوشه زمین / نبش / لاله گوش
Guhêrîn	تغییر کردن / عوض کردن	Guhirî	
Guhêrîn	تغییر یافتن / عوض شدن	Guhîşandin	چلاندن / فشار دادن
Guhêrîn(guhertin) / diguhere / biguhere[ii]		Guhîşîn	ترسیدن / واهمه داشتن
		Guhîşk	آرواره تحتانی اسب / فک زیرین اسب
Guherînkar	مسبب و بانی تعویض	Guhîşk	فک پایینی اسب
Guherkarî	تغییر / تبدیلی	Guhîşk	نوعی میوه کوهی
Guherkar	تغییر دهنده / تبدیل کننده	Guhîşok	ترسیده
Guherr	استراحتگاه باز گوسفندان	Guhkişînek	نوعی بازی
Guhertin / diguherîne / biguherîne		Guhmehlêb	دوشاخه
		Guhmehlî	دوشاخه
		Guhmortal guhmezin	
		Guhnedar	احمق / نادان
		Guhnêlî di giyardaran	
		Guhorîn	تغییر دادن / تغییر یافتن

Guhrep	guhbel		Guldân	گلدان
Guhşeytan		حلزون	Guldank	گلدان
Guhurînkâr		تغییردهنده / عوض کننده	Guldank	گلدان
Guhurîn		تغییر یافتن / عوض شدن	Guldeste berhevoka kar û	
Gujeguj		صدای طوفانی	Gule	فشنگ
Gul		گل	Gûle	گلوله
Gul		گل / گل رز / گل سرخ	Gule	گلوله / تیر
Gul		گل	-gule bi sinêde lê ketin	
Gul		گل	Gulebaran	گلوله باران
Gula bêmiraz		گل ناکام / استعاره از جوان	Gulebaran kirin	گلوله باران کردن
ناکام			Gulebaxan	گل آفتاب گردان
Gula bêmiraz/Canemerg		ناکام/نامراد/جوانمرگ	Guleberoj	آفتابگردان
Gulabariroj		آفتابگردان	Guleberoj	آفتابگردان
Gulabdîn		گل آرایی / تزئین با گل	Gulebûk	نوعی شکوفه / نوعی گل
Gulan		پنجمین ماه از سالنامه میلادی	Gulebûk	نوعی گل است
Gulan		ماه کردی برابر مه	Gulegenim	سمبل / گل گندم
Gulan		ماه کردی برابر مه	Gulendam	نازک اندام
Gulaş		کشتی	Gulêrî	دکوراسیون گل اندود
Gulaşgir		کشتی گیر	Guleşkar	کشتی گیر
Gulav		گلاب	Guleşkarî	کشتی گیری
Gulav		گلاب	Guleşt	کشتی
Gulavêj		برف روب	Guleştanê	کشتی
Gulavtûn		گلابتون	Guleşvan	کشتی گیر
Gulbend		تاج گل	Guleşvanî	کشتی گیری
Gulberoj		آفتابگردان	Gulfiroş	گل فروش
Gulberojk		گل آفتابگردان	Gulgeşt	گردش کردن در بین گل ها / گشت زدن بین گل ها
Gulberojk		گل آفتابگردان	Gulgeşt	سیر و گردش در میان گلها
Gulberroj		آفتابگردان	Gulgûlîn	حرکت موجی شکل به هنگام پیاده روی
Gulcan		اسم کوچک زن	Gulgûlîn	در نوسان بودن / تاب خوردن
Gulçem		خزه	Gulgûn	همانند گل / همرنگ گل
Gulçîçek		اسم کوچک زن / اسم نوعی گل	Gulgûn	رنگ صورتی / به رنگ گل
Gulçîşk		کلیه	Gulî	گیس بافته شده / خار درخت
Gulçîşk		کلیه	Gulî	منگوله / شرابه
Guldan		گلدان		

Gulî	دسته مو	Guloka çarpengî	توپ چوبی چهار گرهی
Gulî	دسته موی دختران	Guloka dupengî	توپ چوبی دو گرهی
Gulfbir	زنانی که در مراسم عزاداری گیسوی خود را می‌برند	Guloke	هر چیز گرد توپ مانند
Gulfbir	زنی که گیسوان خود را در سوگواری بریده باشد / گیس بریده	Gulol	گرد / دایره ای
Gulfbirî	گیسوبری	Gulor	گرد / دایره ای
Gulîfk	گیس	Gulover	گرد / دایره ای
Gulik	أویز / گل أویز	Guloverî	گرد بودن / دایره ای بودن
Gulik	گل / ساقه	Guloverî	گرد بودن / دایره بودن
Gûlik	گیاهی خوردنیست که اوایل اردیبهشت سبز می شود	Gulp	جرعه
Gulik	منگوله / شرابه	Gulpik	غنچه / جوانه
Gulik	گل کوچک	Gulpik	نوک / قله / نوک هر چیزی
Gûlik	نوعی چسب	Gulpik	توپ / هر چیز گرد
Gulik	گل کلاه / گل کفش / منگله	Gulqedîfe	نوعی گل / نوعی علف هرز
Gulik	گل کوچک	Gulqedîfe	تاج خروس
Gulimîn / digulime / bigulime	علائم حیات	Gulşan	اسم کوچک زن
Gulîsk	حلقه / انگشتر	Gulşen	باغ گل / گلشن / گلستان
Gulistan	گلستان	Gulşen	گلشن
Gulîvandik	telaşê tayî	Gulşen	گلشن / باغ گل
Gulîvk	أویز / گل أویز	Gulte kirin	ستون گذاشتن
Gulîvk	گل کلاه / گل کفش / منگله	Gulte	ستون / عصا
Gulîzer	اسم کوچک زن	Gulûgîya	گل و گیاه
Gulîzerînî	jina ku porê	Gulwaz	تاج گل
Gulî	دسته / طرحدار	Gulxane	گلخانه
Gulk	گل کوچک	Gulxaneyî	گلخانه ای
Gulkelem	گل کلم	Gulxatûn	اسم کوچک زن
Gulkelem	گل کلم	Gulzar	گلزار
Gulle	گلوله / تیر	Gulzar	گلزار
Gulle barandin	تیر باران / گلوله باراندن	Gul	گل
Gulm	نفس / هوای بخاردار	Gum	جرعه ای نوشیدنی
Gulnaz	اسم کوچک زن	Guman [i]	امید / امنیت
Gulok	توپ ریسمان	Guman	شک / گمان / تکیه گاه / وسیله امرار معاش
		Gûman	ظن / گمان / شک
		Guman [ii]	شک / شبه

Guman kirin	شک کردن	Gunahkar	گناهکار / مجرم
Guman kirin کردن / شک کردن		Gunc	لوله آب
Guman	شک / تردید / گمان / وسیله امرار معاش	Gunc kirin	روی گردانی / امتناع کردن
Gumanbar bûn	دچار شک و تردید شدن	Guncan	مناسب
Gumanbar	محتمل / مشکوک	Guncandin	تطبیق دادن / گنجاندن
Gumanbar kirin	متهم کردن	Guncan	مناسب / بجا
Gumanbar	مظنون / متهم	Guncêşk	گنجشک
Gumanbarî	بد گمانی / مشکوکی	Guncik	فلفل شیرین
Gumanberî	اتهام	Guncîşk	گنجشک
Gumankarî	متهم کنندگی	Gund	روستا / ده
Gumankar	متهم کننده	Gund	روستا / ده
Gûmez	گنبد	Gund	روستا / ده
Gumgum	قمقمه	Gund	پروانه چرخ / پره توربین / روستا
Gumgumok	سوسمار / آفتاب پرست	Gundî	
Gumgumok	سوسمار	Gundî	دهاتی
Gumgumok	سوسمار	Gundî	روستایی / دهقانی
Gûmik	نوک انگشت	Gundî	روستایی
Gumisk ?		Gundî	روستایی
Gumisk	کتک	Gundik	بیضه / خایه / روستای کوچک
Gumlat	جسم / جسم سخت	Gundiriyayî	کسی که مرض فتق دارد
Gumlik	پیراهن	Gundîtî	روستایی بودن
Gumre	عظیم / بزرگ	Gundor	خربزه
Gumreh	عظیم / بزرگ	Gundor	کشتی کوچک / کلک
Gumrik	گمرک	Gundor	گروه بزرگ
Gumrik	گمرک	Gundor	کدو
Gumş	لقمه	Gundor	خربزه
Gumsik	مشت	Gundur	کدو
Gumtil	تجمع / جمع شدن	Gundwar	روستا
Gun	اندام جنسی مردان / بیضه	Gundwarî	روستایی / حومه شهر
Gun	بیضه	Gune	گناه / جرم
Gûn	رنگ	Gune bûn	گناه بودن / قابل ترحم بودن
Gûn	رنگ	Gune kirin	مرتکب گناه شدن
Gun	بیضه / خایه	Gune	گناه
Gun	اندام تناسلی مردان / بیضه	Guneh	گناه

Guneh گناه / جرم / قابل ترحم
 Guneh pê hatin دل سوزاندن / رحم کردن
 Gunehbar متهم / مقصر
 Gunehber متهم / مقصر
 Gunehkar مقصر
 Gunehkar گناهکار
 Gunehkarî گناهکاری
 Gunehker گناهکار
 Gunehker مجرم / گناهکار
 Gunehkerî گناهکاری
 Gunehkerî گناهکاری / مجرمی
 Gunekar گناهکار
 Gunekarî گناهکاری / معصیت کاری
 Gunekî باد فتق
 Gunekî کسی که بیماری بیضه دارد
 Gunekî مرض فتق
 Guneng بیچاره
 Gunengî مظلوم / بیچاره
 Gungilî فردار / پیچیده / مجعد
 Gungilî ۱. Gustikgustikî
 Gungilî فرفری
 Gûnî گون
 Gûnî نوعی خار / گون / نوعی هیزم
 Gunî گونی
 Gûnî استخوان قوزک یا اشتالنگ / استخوان کعب
 Gûnî کتیرا گیاهی
 Gûnîk گونی
 Gunik اندام تناسلی مردان / بیضه
 Gunikî کسی که بیماری بیضه دارد
 Gunikî مرض فتق
 Gunoyî کسی که بیماری بیضه دارد
 Gunoyî مرض فتق
 Guntîl کلوخ / بته گل خشک شده
 Guntîl ?

Gup بولوف زدن / دروغ شاخ دار
 Gup گونه / لپ
 Gûp گونه / لپ
 Gup gup kirin خالی بستن / های و هوی کردن
 Gupegup kirin لاف زدن / دروغ گفتن
 gupegup kirin لاف زدن / دروغ گفتن
 Gupik پاشنه
 Gupik قله / نوک
 Gupik کنار / گوشه / کنج
 Gupik لپ / گونه
 Gupik قله کوه / نوک هر چیزی
 Gupika çiyê قله کوه
 Gupika memikê نوک پستان / نوک سینه
 Gupika tiliyê نوک انگشت / سر انگشت
 Gupîn منفجر شدن
 Gupk بالای / روی
 Gur [i] گرگ
 Gur kirin شعله ور کردن
 Gur طبق / براساس
 Gur گرگ
 Gur [ii] جاندار / زنده
 Gur bûn زیاد شدن
 Gur kirin زیاد کردن آتش
 Gur گرگ
 Gurandin پوست کندن حیوان
 Gurandin سربریدن / کشتار کردن
 Gurandin / digure / bigure پوست کندن /
 قصابی کردن
 Gurandin پوست کندن / قصابی
 Gurankar قصاب
 Gurc فشرده
 Gurc گرجی / اهل گرجستان
 Gurc bûn فشرده شده

Gurc kirin	محکم کردن	Gurî bûn	کچل شدن
Gurcan	موش بزرگ مزرعه	Gurî	کچل
Gurcan	موش بزرگ مزرعه	Gurî	کچل / ایکبری
Gurçî	کلیه	Gurî [ii]	نوعی بیماری است شبیه به قارچ
Gurcî	گرگی / سسکی / خوشگل	Gurî avêtin	آتش روشن کردن
Gurcîk	کلیه	Gurî	شعله آتش / کومه آتش
Gurçîk	کلیه	Gurîbeşk ?	
Gurçîk du endamên ku		Gurîk	شعله آتش
Gurçîk;	کلیه	Gurîkî	شبیه به کچل ها
Gurçîka çepê	کلیه سمت چپ	Gurîrî	غریدن / سر و صداکردن
Gurçîka çepê	کلیه چپ	Gurîrî	کچل شدن
Gurçîka dest	نرمی پایین انگشت شست	Gurix	سگی که می تواند گرگ را خفه کند
Gurçîka dest	نرمه دست / نرمه شست دست	Guriya êgir	لرزه ناشی از وحشت
Gurçîka dest	نرمه دست / نرمه شست دست	Gurîzank	دل شوره داشتن / لرزیدن بدن
Gurçîka guh	لاله گوش	Gurîzî kete canê min	لرزدن / لرزیدن / به حرکت در آمدن
Gurçîka guh	نرمه گوش / لاله گوش	Gurîzîn	لرزه افکننده / مشممژکننده
Gurçîka rastê	کلیه سمت راست	Gurîzînkâr	لرزدن / مشممژ شدن
Gurdan	گردان / لشکر / گروه	Gurîzî	مانند گرگ
Gurdan	پوست حیوانات را کنندن	Gurkî	صدای ترپ
Gurê manco	در قصه ها (آدم گرگ شده)	Gurm!	غرش کردن شیر
Gurê manco	گرگ افسانه ای	Gurmiîjin	هجوم
Gurê manco	شخصی که تبدیل به گرگ	Gurmij	هجوم کردن
(شده) افسانه		Gurmijîn / digurmije / bigurmije	خروشیدن / غرش کردن / غریدن
Guregur		Gurmijîn	کون
Guregur	صدای باد شدید	Gurmik	گمرک
Guregure	سر و صدا / غرش	Gurmist	مشت
Gurêx	درنده	Gurmist	مشت
Gurêx	درنده خو / بی رحم	Gurmist	مشت
Gurêx	سگ تربیت شده برای شکار گرگ	Gurmist	مشت
Gurg	وسیله ای است در بافتن فرش استفاده می	Gurmistanê	بکسوری / مشت زنی
شود		Gurmistî	بکس / مشت زنی
Gurg	گرگ	Gurmistkar	مشت زن / بکسور
Gurgîn	نام مرد	Gurmistkarî	مشت زنی / بکسوری
Gurgur	غرش / سر و صدا	Gurmistvan	مشت زن / بکسور

Gurmistvanî	مشت زنی / بکسوری
Gurn	بیضه
Guroş	قرآن / واحد پول
Gurover	گرد / مدور
Gurpik	حلقه کوچک / طره کوچک
Gurpik	حلقه کوچک
Gurr	تهدید
Gurr	تند / شدید
Gurr bân	تند شدن / تند بودن
Gurr kirin	شدت بخشیدن / شتاب دادن
Gurr li kesê xwerin	تهدید کردن
Gurr	تند / شدید / تهدید
Gurrî	کچل / ایکبیری
Gurrî	کچل
Gurrî	کچلی
Gurrî	مبتلا به بیماری
Gurrxwer	تهدید کننده
Gurtî	گرگ بودن / گرگ صفت بودن
Gurxenêk	سگی که گرگ را خفه می کند
Gurxenêk	سگی که برای مقابله با گرگ تربیت شده باشد
Guurz	پوست جوز / گرز
Guurz	دسته / بافه / بقیچه
Guurz	گرز
Guurz	بسته علوفه
Guurz	گرز
Guurz kirin	پروورش درختان
Guurz Kirin	بسته بندی کردن
Guurz	بسته بندی گندم
Guurz	گرز
Gûş	کنج / گوشه
Gûse dasî	
Gûşe	دسته / بافه
Gûşe	گوشه / کنج
Gûsî	۱. Xurnûk ۲. Cureye-
Gûşî	خوشه انگور

Guşpan	guzvan
Guşpan	انگشتانه
Gûstêr	شهاب سنگ
Gustêr	انگشتری / حلقه
Gûstêrk	کرم شب تاب
Gustikên porî	
Gustîl	انگشتر
Gustîl	انگشتر / حلقه
Gustîl	انگشتر / حلقه
Gustîl	انگشتری / حلقه
Gustîl	انگشتر / نگین
Gustîlk	حلقه / انگشتر
Gustîlk	انگشتری / حلقه
Gustîr	انگشتری / حلقه
Gustîrk	انگشتری / حلقه
Guţ bân	چرت زدن / غرق در رویا بودن
Gutîl	انبوه / متراکم / پوشیده
Gutîl	شلوغی / اجتماع
Gutle	انبوه / متراکم / پوشیده
Gutle	شلوغی / اجتماع
Gûtor	گفتار / گذارش
Guv	به زبان کودکان صدای ماشین یا موتور
Guva guva	یواش یواش
Guvaşte	alava ku mêwe-
Guvaştin	چلانیدن / فشردن
Guvaştin / diguvişîne / biguvişîne	
	محکم بستن / فشار آوردن
guvaştinê	ziwa bûn
Guveguv	صدای ماشین یا موتور
Guvîj	خفجه / عوسج
Guvîj	نوعی میوه کوهی
Guvişandin	چلانیدن / فشردن
Guvişandin / guvişîn	فشار دادن / چلانیدن
Guvişk	پارچه مرطوب / پارچه ای که نم داشته باشد
Guwah	گواه / شاهد

Guwah	گواه / شاهد
Guwah	گواه / شاهد
Guwahê çavkî	گواه عینی / شاهد عینی
Guwahê çavkî	شاهد عینی
Guwahî	گواهی / شهادت
Guwahî	گواهی / شهادت
Guwahî	گواهی / شهادت
Guwahî, Şahidî	گواهی / شهادت
Gûxwar	کنایه از آدم طماع و خسیس
Gûyîz	گردو
Gûyîzik	قوزک پا
Gûz gêz	*"bextê mêran"
Gûz	گردو
Gûz	گردو
Gûza çav	مردمک چشم
Gûza çav	مردمک چشم / تخم چشم
Gûza pûç e û pireya şikestî ye"	
Gûzan	تیغ
Gûzan	تیغ / ژیلت
Guzar	گشت و گذار
Guzargeh	bihur
Gûzek	قوزک پا
Gûzek	قوزک پا
Gûzek	بخولق چهارپایان / قوزک
Guzik gûşiyê berên dara	
Gûzika derve	قوزک پهلوئی / قوزک بیرونی
Gûzika derve	استخوان جانبی (عرضی) قوزک
Gûzika hundir	قوزک میانی / قوزک داخلی
Gûzika hundir	استخوان میانی قوزک
Gûzika zegilorê	سیب آدم
Gûzika zengilorê	سیب آدم
Guzim	استوار / محکم
Gûzvan	انگشتانه

H

H/h	دهمین حرف از الفبای کوردی
Hêrtin	به دوروبر و اطراف خود
Hêrîstîn	نگریستن
Hêje	عدم توانایی در سرپا ماندن
Hîse	ظلمت شب
Hengur	Kirêt û bêbine
Hureme	اینجا / بیا بگیر
Ha	این / آن
Ha	اینجا / الان / یا...یا
Ha ha	بیا بگیر
Ha [ii]	kîteyêke ku di wateya /wergire/yê de tê
Ha ... ha ... [iii]	... یا ... یا
Ha! [i]	چه است
Ha...ha	الان...الان / یا...یا
Ha...ha	این طرف آن طرف
Hac	آگاه / مطلع

Hac	حج	Hakimê jêpirsînê	دادرس / قاضی
Hac û bac	اطلاعات / حقایق	Hal	حال / حالت
Hacet	حاجت / وسیله / ضرورت	Hal	حال / شرایط
Hacet	نیاز / حاجت	Hal bi hal bûn	عوض شدن / تغییر حالت دادن
Hacet	نیاز / تجهیزات	Hal ku	در حالی که
Hacet بهانه / قضای حاجت		Halan	آواز / نوای بلند
Hacet حاجت / نیاز		Halan	شعار دادن / شعار جنگی سر
Hacî	حاجی	دادن	
Hacîleylek	لک لک	Halan	تشویق
Hacîreşk	کلاغ	Halan dan xwe	شعار جنگی سر دادن
Hacîreşk	پرستو	Halan dan	فریاد زدن
Hacîreşk نوعی پرنده		Halan تشویق	
Hacî حاجی		Halbû ku	در حالی که
Hac حج		Halê kûçikan	وضعیت آشفته / روزگار سگی
Haf	حضور / میدان	Halet	ابزار / آلات
Haf	حضور / مرحله / میدان	Halet	/ خیش گاو آهن / تجهیزات
Hafir	آخور	Halet	وسایل / گاو آهن
Hafir آخور		Halkuşta	نوعی رقص مردانه
Hafiz	حافظ قرآن	Halkuşta	رقص دسته جمعی مردان
Hafiz حافظ		Halûv	دلو سفالی / سطل سفالی
Haftiyê هفتم		Halxweş	ثروتمند
Haftiyê هفتم		Halxweş	ثروتمند
Hag	آگاه / مطلع	Hal	حال / اوضاع
Haga	آگاه / آگاهی / اطلاعات	Han	کمک / مساعدت
Haga	زیاد / خیلی	Han	آن / این
Hagas	زیاد / خیلی	Han dan	برانگیختن / تحریک کردن
Haga آگاه		Han [i]	تشویق
Haj	آگاه / مطلع	Han [ii] kîteyêke ku wateya cînavkên şanîdanê	
Haj	خبر / آگاهی	Han dan	تشویق کردن
Hajotin	راندن / رانندگی کردن	Hana	آن / این
Hajotin راندن / هدایت کردن		Hana	این / آن
Hajoter	آگاه / خبر	Handêr	مشوق
Haker	شخص الگو	Handîkap	معلول / ناقص

Hanê	آن / این	Haş bûn	ساکن شدن / آرام شدن
Hanê ha, han		Haş kirin	ساکن کردن / آرام کردن
Hanekî	اینطوری	Haşa	حاشا
Hanê / این		Haşa	حاشا
Hangaj	پارچه ای که با آن گاوآهن را	Hasê	گرفتار / مانع
	جهت شخم زمین به حیوانات می بندند	Hasêgeh	مانع
Hanîn	آوردن	Haşer û maşer	روز قیامت / روز محشر
Hanîn آوردن		Hasil	محصول / نتیجه
Hanzûka	زیاد / پرسرعت	Hasilat	حاصل / درآمد
Han / این / آن / بیا بگیر		Hasil / نتیجه	محصول / نتیجه
Haqas	زیاد / آن قدر / این قدر	Haşivî	بی رمق
Haqa	زیاد / آن قدر / این قدر	Haşiyê / haşî	حاشیه / پاورقی
Har	هار / دیوانه	Hat û çûn	رفت و آمد
Har bûn	هار شدن	Hat û çûn	رفت و آمد / ترافیک
Har [i]	ستمکار	Hatin	آمدن
Har [ii]	کسی که مبتلا به مرض حاری شده	Hatin	درآمد
		Hatin	آمدن
Har bûn	وحشی شده / مجنون	Hatin / tê / bê [i]	آمدن / شدن
Har kirin	وحشی کردن / مجنون کردن	Hatin cem hev	با هم دیدار کردن
Harayî	هاری / دیوانگی	Hatin dinê	به دنیا آمدن / متولد شدن
Harbûn	هاری / دیوانگی	Hatin dinyayê	به دنیا آمدن / متولد شدن
Harbûyîn	غرش امواج	Hatin hana yan hawara yekî	به داد کسی رسیدن / به کمک کسی آمدن
Harî	هاری / دیوانگی	Hatin holê	مطرح شدن / به میدان آمدن
Harîkar	(کمکی / معاون) در	Hatin ser hemdê xwe	به هوش آمدن / سر و حال شدن
Harîkarî	کمک	Hatin ser xwe	بهبود یافتن
Harkoşte	نوعی رقص مردانه	Hatin sere kesî / tişteki	برای کسی یا چیزی اتفاق افتادن
Harkušta	نوعی رقص مردانه	Hatin ser کردن	افزوده شدن / حمله کردن
Harsem	انگور نارس	Hatin teke	(آمیزش جنسی کردن) بز
Harsim	انگور نارس	Hatin û çûn	رفت و آمد / ترافیک / دیدار
Hartû	هاری / دیوانگی	Hatin û çûyîn	رفت و آمد / ترافیک / دیدار
Har شلوغ / هار		-hatin hîmatê hatin pê,	
Har / دیوانه			
Haş	ساکن / آرام		
Haş kirin	طرفه رفتن		

Hatin holê	رویداد / حادثه	Havîngeh	ویلا تابستانی
Hatin [ii]	رزق / روزی	Havîtin	انداختن / پرت کردن
Hatin-çûyîn	رفت و آمد / ترافیک / دیدار	Havlek	جارو
Hatiniya bilind	درآمد کلان / درآمد هنگفت	Havlêk	جارو
Hatiniya kêr	درآمد خرد / درآمد کم	Havlêk	جارو
Hatinûçûn	رفت و آمد	Havrî	باقیمانده خوراک
Hatîn آمدن		Hawa	حالت / صورت / ترتیب
Hatiye rapêçandin		Hawar	فریاد
Hator	جکش بلاستیکی	Hawar	فریاد دادخواهی / کمک /
Havên	(مایه) خمیر	Hawar	مساعدت
Havên	خمیر مایه / مایه	Hawar	کمک / امداد
Havên	خمیر مایه / ترش	Hawar	فریاد / کمک
Havên bûn	مایه شدن	Hawar gihandin	فریاد کمک خواهی کسی را به
Havên kirin	مایه زدن		جایی رساندن
Havênê penêr	مایه پنیر	Hawar hatin	کمک رسیدن
Haveyn	خمیر مایه / ترش	Hawar kirin	کمک خواستن / فریاد زدن
Havî	آواره / جدا افتاده / دربه در	Hawarkî	اورژانسی
Havî	سرگردان / جداشده	Haweyî	صورت / شکل
Havî	لات / ابی سر و پا	Hawe	روش / شیوه
Havî bûn	در به در شدن	Hawî	رمه حیوانات سرگردان
Havî kirin	در به در کردن	Hawî çûn	در به در شدن / آواره شدن
Havil	سود / منفعت / سروسامان		(حیوانات
Havil	علاج / راه چاره / درمان	Hawîd	کجاوه / جهاز شتر
Havil kirin	سروسامان گرفتن	Hawîd	کوهان شتر
Havil [i]	سود / مصلحت	Hawik	زین شتر / پالاتی که روی پشت
Havil [iii]	تصمیم / ارتباط		شتر می اندازند
Havil [ii]	تاثیر	Hawil	قوت / نیرو
Havildar	مرتبط	Hawîn	تابستان
Havîn	تابستان	Hawir	دور و بر
Havîn	تابستان	Hawîr	محیط / محیط زیست
Havîn	تابستان / خمیر ترش	Hawirde	واردات
Havîngeh	بیلاق / ویلا	Hawirdor	دور و بر / اطراف
Havîngeh	اقامتگاه تعطیلاتی / اقامتگاه	Hawirdor	اطراف / محیط
تابستانی			

Hawirparêz	نکهبان	Hê	تا کنون
Hawran	جلیقه	Hê hê هم	هنوز هم
Haxam	کشیش / راهب	Hê jî هم	هنوز هم
Hay	آگاه / مطلع	Heawa arvan	حلوا / نوعی شیرینی که با آرد و شکر و روغن درست می شود
Hay	خبر / اطلاع	Heb	عدد / دانه
Hay	خبر / آگاهی	Heba	بوچ
Hay jê hebûn	خبر داشتن از / با خبر بودن	Heba bûn	بوچ شین
Hay ji ... hebûn	با خبر بودن / در جریان ... بودن	Heba kirin	بوچ کردن
Hay ji pê bûn	خبر داشتن از / مطلع بودن از	Heban	بقچه غذا / کوله غذا
Hay kirin	اخراج کردن / طرد کردن	Heban	کیسه یا کوله پشتی که خوراک چوپان را در آن قرار می دهند
Hay lê bûn	متوجه شدن / فهمیدن	Heban	همیان / گونی
Hay û bay	اطلاعات / حقایق	Hebandin	ه کسی محبت کردن / پناه دادن
Hay jê hebûn	از کسی یا چیزی مطلع بودن	Hebandin	دوست داشتن / نگهداری کردن
Haydan	دفاع / محافظت	Hebandin	شامل بودن / محتوی داشتن
Haydar	هوشیار / آگاه	Hebek (bi)	کمی (کمی)
Haydar	خبردار	Hebên	ذره / خیلی کوچک
Haydar bûn	خبردار شدن	Hebenîsk	کاسه عدس
Haydar kirin	آگاه کردن / با خبر کردن	Hebenîsk	متعجب
Haydar kirin	خبردار کردن	Hêbetkar	متعجب
Haydarî هشار / آگاهی		Hêbetmayî	هیبت زده / متعجب
Haydarkî	هشاری	Hêbetvan	کمی / یک کمی
Haydarvan	آگاه کننده / خبردهنده	Hebik	انار خشک کرده
Hayêdan	آشنا شدن	Hebirman	دانه های انار خشک شده
Hayî	آگاهی / خبر	Hebirman	۱. Hebişandin / dihebişîne / bihebişîne
Hazir	آماده	Vegemirandin	۲. Bi çavçîlî daqurtandin
Hazir	آماده	Hebon	وجود داشتن
Hazirayî	آمادگی / تدارک	Hebosan	گیاهی دارویی شبیه کاکوتی
Hazirî	آمادگی / غذای آماده	Hebreş	سیاه دانه
Hazirtî	آمادگی / تدارک	Hebs	زندان
Hazirxur	مفت خور	Hebûn	وجود داشتن / دارایی / مال
Ha این / آن			
Hê	مرحله / هنوز / بله		
He	آن / این / چه		

Hebûn / heye / hebe	بودن / زنده بودن	Heçik	چوبی شبیه قلاب که یک سر
Hebûn-nasî	ریشه ای که موجودیت را هدف	Heçimfireh	زیسمان بسته می شود
می داند		Heciqandin / diheciqîne / biheciqîne	پر حجم
Hebûn ثروت / داشتن	وجود داشتن / ثروت	سرکوب کردن	
Hebûn هستی / دارایی / وجود	هستی / دارایی / وجود	Heciqîn / diheciqe / biheciqe	سرکوب شدن
Hebdane / قرص / دانه	قرص / دانه / عدد	Hecivandin / dihecivîne / bihecivîne	کیچ کردن / بی هوش کردن
Hec	بته / خار و خاشاک	Hecivîn / dihecive / bihecive	کیچ شدن / بی
Hec	حج	هوش شدن	
Hec	حج	Heciz	گرو
Heç	ردپا / دنبال	Heciz kirin	گرو گرفتن
Hêc	وحشی / ناهلی	Hecî حاجی	
Hêç [i]	هیچ	Heçko	گویا
Hêç [ii]	دیوانه	Hec	حج
Hecac	ابر / ابر طوفان	Hêc	خشمگین / دیوانه
Hêçan	آزمایش کردن	Hêç	صفت شتر
Hêçandin / dihêçîne / bihêçîne	آزمایش کردن	Hêç	هیچ / اصلاح
Hêçandin	امتحان کردن / آزمایش کردن	Hed	حد / مرز
Hecel	در آمد	Hed	مرز
Hecet	بهبانه / عذر	Hedad	آهنگر / نعل بند
Hêcet	بهبانه / عذر	Hedan	شکیبایی / صبوری / بردباری /
Hecet	دلیل / بهانه	صبر	
Hehecik	پرستو	Hedan	صبر / تحمل
Hehecîk	نوعی پرند که دم قیچی مانند	Hedan	حوصله
دارد		Hêdan	صبر / حوصله / آرامش
Hehecîk	پرستو	Hedar	آشتی / تصمیم
Hehecik / hecîreşk	پرند ای است شبیه به پرستو	Hedar	صبر / آرامش
Hecî	حاجی	Hedar	آرام و قرار دل
Hecî	حاجی / حاج	Hedê xwe zanîn	حد و مرز خود را دانستن
Heçî	چوبی شبیه قلاب که یک سر	Hedef kirin	هدف قرار دادن
زیسمان بسته می شود		Hedef	هدف
Heçî	دسته / دستگیره	Hedef	هدف
Heçî	حلقه چوبی	Hêdî	آهسته / سبک
Heçî	همه / هر		

Hêdî	آرام / آهسته
Hêdî hêdî	آرام آرام
Hedik	کفش برقی
Hêdîka	
Hêdîka	آرام / آهسته
Hêdîka	به آهستگی
Hêdîka	آرام / آهسته
Hedimandin	از بین بردن
Hedimîn	از بین رفتن
Hedirîn / dihedire / bihedire	تصمیم گرفتن
Hedîs	روایات دروغی که به پیامبر
	نسبت داده می شود
Hedîse	اتفاق / حادثه
Hêdî	آرام / آهسته
Hedûr	صبر / قرار
Hedûrî	آرامی
Hêf kirin	حیف و میل کردن
Hefidandin / dihefidîne / bihefidîne	
	مخفی کردن / پنهان کردن
Hefidîn / dihefide / bihefide	پنهان شدن
Hefik	حلق
Hefik	گلو / حنجره
Hefik	گلو / حلق
Hefsar	آبخوری / افسار / عنان
Hefsar	افسار
Hefsar	افسار
Hefsaran, mêr bi soz û	
Hefsar	افسار
Hefsed	هفتصد
Hefî	آغل گوسفند
Hefşo	آغل گوسفند
Hefsûdan	نوعی سبزه است که با ماست
	خیکی مخلوط می شود
Hefsûdank	نوعی سبزی کوهی

Heft	هفت
Heft	هفت
Heft	هفت
Heftan	هفتم
Heftane	دستمزد یک هفته کار
Heftan	نام روستایی در حوالی سلماس
Heftbira	ستاره های هفت برادر
Heftdeh	هفده
Heftê	هفتاد
Hefte	هفته
Heftê	هفتاد
Heftê	هفتاد
Hefte / heftî	هفته
Heftek	یک قسمت از هفت قسمت
Heftem	هفتم
Heftem(-în)	هفتم / هفتمین
Heftemîn	هفتمین
Heftename	هفته نامه
Hefteyî	هفته ای یک روز
Heftê	هفتاد
Heftik	پیمانہ / پیاله
Heftik	یک بازی کودکانه
Heftim	هفتم
Heftî	هفته
Heftok	بازی هفت سنگ
Heftok	یک بازی کودکانه
Heftok listikeka ku bi beran tê listin	
Heftreng	رنگین کمان
Heftreng	هفت رنگ / خیلی کلک باز / رنگین کمان
Heftsed	هفتصد
Heftsed	هفتصد
Heftsed	هفتصد
Heftsed	هفتصد
Heftûzk	غده
Heftyar	کفتار

Hêftyar	دزد گورستان	Hejar	فقیر / ندار / بی کس و کار /
Hêftyar	کفتار / نوعی جانور	مظلوم	
Heft هفت		Hejar bûn	فقیر و بدبخت بودن / فقیر و بدبخت شدن
Heg	حق	Hejar kirin	فقیر و بدبخت کردن
Hega	این قدر	Hejar	همیشه فقیر / اسم پسر / بدبخت
Hegamonî	انحصار	Hejarî	بی کسی / فقیری
Hegas	این قدر	Hejarî	فقر / بدبختی
Heger	اگر	Hejartî	فقر و بدبختی
Heger	اگر / دلیل / علت	Hejar	فقیر / بدبخت
Heger	اگر / سبب / علت	Hêjatir	عزیزتر
Hêgin	توانا / لایق	Hêjatî	شایستگی
Hêjîr	انجیر	Hêjayî	شایستگی / ارزش
Hej	چوب خشک خاردار	Hêjayî	شایستگی
Hej	بته / خار و خاشاک	Hêjabal	شایسته / برابر
Hej	تکات / لرزه / حرکت	Hêja	شایسته / لایق
Hêj هونز		Hêja	هونز
Hej [ii]	تکان / لرزش	Hejde	هجده
Hej [i]	خار درخت / شاخه درخت	Hejde	هجده
Hêja	شایسته / سزاوار / عزیز /	Hêjde	هیجده
محترم		Hejende	خزنده
Hêja	عزیز / با ارزش	Hejesor	سنجد
Hêja bûn	شایسته بودن / شایسته شدن	Hejesor	سنجد
Hejageh	هدف مهم نظامی	Hejhejok	سست / لق
Hejale	آواره / پژمرده	Hêjî	ارزشمند
Hejan	لرزه / لرزش	Hejijîn / dihejije / bihejije	۱. Weşweşîn,
Hejandin	به لرزه درآوردن / حرکت دادن	milmilîn	۲. Qirqilîn
Hejandin	لرزاندن / تکان دادن	Hejik	بته / خار و خاشاک
Hejandin / dihejîne / bihejîne	لرزاندن / تکان	Hejik	شاخه های نازک چوب به هم
دادن		بافته شده	
Hejandin	تکان دادن / به اهتزاز در آوردن / لرزاندن	Hejik	شاخه کوچک / تر که
Hejar	بی کس / فقیر	Hejîn	لرزیدن / تکان خوردن
Hejar	فقیر / مظلوم	Hejîn	لرزیدن / تکان خوردن
		Hejîn / diheje / biheje	لرزیدن / تکان خوردن

Hêjîr	انجیر	Heke	اگر
Hejîr	انجیر	Heke	اگر
Hejîr	انجیر	Hekê	حالت ندایی صدا زدن خواهر
Hêjîr	انجیر	بزرگتر	
Hêjîr انجیر		Heke اگر	
Hêjîr هه‌هه		Hêkel مجسمه / هیکل	
Hêjka هه‌هه		Hêker کسی که بیشه اش ریسندگی	
Hejmar	تعداد / شمارش	است	
Hejmar	شماره / عدد	Hêkerûn نیمرو	
Hejmar	شماره / عدد / شمارش	Hêkerûn نیمرو	
Hejmar istandin	حضور و غیاب کردن	Hêkesor عید قیامت مسیح	
Hejmarin	شمردن	Hêkî	کسی که بیشه اش ریسندگی
Hejmarkar	حسابدار	است	
Hejmartin	شمردن	Hekî rast bisekine"	
Hejmartin	شمردن	Hekîm	پزشک
Hejmartin / dihejmêre / bihejmêre		Hekînî	(شرطی) دستور زبان
شمردن		Hekke	نام روستایی در منطقه مرگور و ترگور
Hêjmartin	شمردن	Heko	اگر
Hejmarvan	حسابدار	Hêkrûn نیمرو	
Hejmaryar	حسابدار	Hêkşekanê	نوعی بازی با تخم مرغ
Hêjmar	شمارش / عدد / حساب	Hêk	تخم مرغ
Hejmar	شماره / نمره	Hêl	سمت / سوی / زمینه
Hêjta هه‌هه		Hêl	ادویه هل
Hêz هه‌هه		Hêl	جهت / طرف / زمینه / کنار
Hek	مادر	Hêl	طرف / سمت
Hek	خواهر بزرگتر / خواهر ارشد	Hêl	قدرت / نیرو / توان
Hek	خواهر بزرگتر / خواهر ارشد	Hel ketin	اتفاق افتادن
Hek	اگر	Hel kirin	حل کردن
Hêk	تخم	Hela	!خوب! حالا
Hêk kirin	تخم گذاشتن	Hela	هه‌هه
Hêk	تخم مرغ	Hêla (ji)	از نظر (ji)
Hekandin / dihekîne / bihekîne	تحقیق کردن / جستجو کردن	Helal	حلال
Hêkdank	تخمدان	Helal	حلال
		Helal bûn	حلال شدن

Helal kirin	حلال کردن	Helberîn	به کار بردن
Helale	گل لاله	Helbest	شعر
Helale	گلی قرمز رنگ	Helbest	شعر
Helalok	نوعی گیلاس	Helbest	شعر
Helaltî	حلالیت	Helbestîn	سرودن / شعر گفتن
Helamet	عفونتی که با سرما خوردگی به	Helbestkar	شاعر
وجود می آید		Helbestvan	شاعر
Hêlan	برجای گذاشتن / ترک کردن /	Helbestvan	شاعر
اجازه دادن		Helbestvan	شاعر
Helan	سنگ سنگفرش	Helbestvanî	شاعری
Helan	نوعی سنگ خارا	Helbet	مسلم / البته
Helan	ذوب	Helbet	البته
Helan	سنگ ساییده	Helbijartin	انتخاب کردن / انتخابات
Hêlan / dihêle / bihêle	گذاشتن	Helbirîn	بلند کردن / برداشتن
Helandî	حل شده / ذوب شده	Helboqe xelboqe	
Helandin / dihelîne / bihelîne	ذوب کردن	Helboqe	کایه چشم / حاقه آهنی
Helandin	حل کردن	Helçiqandin	له کردن
Hêlane	گهواره / مهد	Helçiqîn	له شدن
Hêlanek	گهواره / تاب بازی	Helçiqkar	له کننده
Hêlanek	تاب / گهواره	Heldan	بلند کردن / برداشتن
Helanîn	برداشتن / ذخیره کردن	Hele	مادر
Hêlan	ترک کردن / گذاشتن / اجازه دادن	Hêle	راندن / کوبیدن / جلو بردن
Hêlan	دست آوردن / برجای گذاشتن / اجازه دادن	Hêle	شکار دسته جمعی
Helar	شعله آتش	Hele [i]	غلط / اشتباه
Helatin	فرار کردن	Hele [ii]	شکار دسته جمعی
Helatin	فرار کردن	Helebez	با عجله / بی تدارک
Helaw	حلوا	Helecan tepîna dilî	
Helaw	حلوا	Hêlecan	گهواره
Helawî	حلوا / نوعی شیرینی که با آرد	Hêleçan	گهواره
و شکر و روغن درست می شود		Helek	کفش برفی
Helawîstin	آویزان کردن / آویختن	Helek	جنبش / حرکت
Helaw	پیش غذا	Hêlekan	ارزان / گهواره
Hela	هنوز	Hêlekan	تاب بازی
		Hêlekan	لرزیدن از سرما / گهواره

Helekok	نوعی سبزی کوهی است	Helîl ?	
Helemar	مادر مار / مار ماده	Hêlîlar xêzikên nîgaşî	
Helemînc	صفتی که به چیزی که می لرزد	Helîmok	یکی از آلت های موسیقی
Helengîng	می دهند / بازی الاکلنگ	کردی	
Helemor	آتش خاکستر	Hêlîn	آشپانه / اجازه دادن
Helemost	مکان دور دست	Helîf	ذوب شدن / حل شدن
Helengiftin	سر خوردن / لیز خوردن	Hêlîn	لانه
Heleqe	حلقه / موی فرا / چنگک	Hêlîn	لانه / آشپانه
Heleqoçk	نام یک روستا در منطقه صومای برادوست	Helîf / dihele / bihele	ذوب شدن / حل شدن
Heleşe	دست به ضرر / خراب کار	Helîfan	برداشتن / ارفع کردن
Helesor	سرخی بعد از غروب آفتاب /	Hêlincîn / dihêlince / bihêlince	qîlpikê lê girtin, hîqikê pê girtin
شفق		Hêlîng	لانه / آشپانه
Helestin	برخاستن / از خواب بیدار شدن	Helîf	حل شدن / ذوب شدن
/ پا شدن		Hêlîn	لانه
Helez	یونجه	Hêlîn	لانه / آشپانه
Helgîn	سطل / دلو	Hêlîpan	موازی
Helgirtin	برداشتن / بلند کردن	Heliqê	میوه شل شده
Helhejok	کسی که بیماری صرع دارد	Helîr	نوعی شیرینی
Helhêkikê	بازی یک قل دو با سه سنگ	Helisandin	خراشیدن
Helhelok	گیلاس پلاسیده / گیلاسی که	Helisandin / dihelisîne / bihelisîne	
خیلی رسیده باشد			روی هم انباشته کردن
Helhelok	نوعی گیلاس	Helisandin	له کردن
Helî	نصف و نیمه	Helisani	له کردنی
Helî	آینه	Helfise	تغییر یافته
Hêlî	آینه	Helisîn	خراش خوردن
Hêlik	نوعی پشم / کیفیت بالای پشم	Helisîn / dihelise / bihelise	خراب شدن
Hêlik [i]	کپور / تاب بازی	Helisîn	له شدن
Hêlik [ii]	بیضه	Helistin	برخاستن / از خواب بیدار شدن
Hêlikê rastê	بیضه راست	/ پا شدن	
Hêlikopter	هیلوکوپتر / بال گرد	Hêlîştin	اجازه دادن / گذاشتن
Helikoptir	هلیکوپتر / بالگرد	Heliyan	ذوب شدن / حل شدن
Hêlik / خایه		Heliz	نوعی گیاه
Hêlik	کیسه بیضه در دستگاه تناسلی مردان	Hêlî	آینه
Helîl	, bnr. KESME	Helkeftin	فرارسیدن

Helkehelk / hilkehilk	به سختی نفس کشیدن	Hem [i]	هم
Helketinî	اتفاقی	Hêma	نشانه / نماد
Helkewt	قصد / نیت	Hema	اما
Helkirin	کندن / از جای درآوردن	Hema	بلافاصله / فوراً
Helkişandin	بالا کشیدن	Hêma	نشانه / علامت
Helkişin	بالا رفتن / صعود کردن	Hema hema	حداقل
Helkişiyân	بالا رفتن / صعود کردن	Hemam	حمام
Hêlk	بیضه / خایه	Hemam	حمام
Hellsîn	پوسیدن / ضایع شدن	Hemamçî	حمام دار
Helm	بوی تند / نفس	Hemamiş	حمام کردن
Helmet	حمله / هجوم	Hemamok	حمام
Helmij	مکنده / جذب کننده	Heman	همان / یکسان
Hêlm	بخار / هوای نفس	Heman	همان / فوراً / بلافاصله
Helodînk	ادای دیوانه ها را در آوردن	Hêman	اساس / پایه
Helperest	خودخواه	Hêman	عنصر
Helqetîz	یک چیز خیلی تلخ / یک چیز	Heman dirûvî, dirûvekî	
خیلی کثیف		Hemandin / dihemîne / bihemîne	محصور / ورود
Helsîn	فروپاشیدن	ممنوع	
Hêlûn	لانه / آشیانه	Heman	همان
Hêlûn	لانه / آشیانه	Heman	همان / یکسان
Helva	حلوا	Hêmayî	نشانه دار
Helweşandin	نابود کردن / فروپاشاندن	Hemayîl	حمایل
Helweşanî	نابودی / فروپاشی	Hembajarî	همشهری
Helweşîn	فروپاشیدن / از بین رفتن	Hembelaz	نوعی گیاه وحشی
Helwest	رای / نظر	Hember	برابر / مقابل
Helwest	موضع / رویکرد	Hember [iii]	در عوض
Helwest	عکس العمل / قصد / نیت	Hember [i]	مقابل / ضد
Helwest girtin	اعلام نظر کردن	Hember [ii] hevraz	
Helwest	موضع	Hemberê	علیه / در مقایسه با
Helxwe	از خودش	Hemberî	علیه / در مقایسه با
Helxweyî	خودمانی	Hember	در برابر / مقابل / مخالف
Hêl	سمت / جهت	Hembêz	بغل / آغوش
Hêl	قدرت / نیرو	Hembêz kirin	بغل کردن / در آغوش گرفتن
		Hembêz kirin	بغل کردن

Hembêz	بغل / آغوش	Hemî همه / تمام
Hembiz	آغوش / تنگ	Hemkurdî جنبش اتحاد کردها
Hemcîhan	جهانی	Hemle حمله
Hemd	حمد و ثنا	Hemmal برابر
Hemdanî	صبوری / شکیبایی	Hempa مانند / برابر
Hemdê xwe	آرام / با صبر و حوصله	Hempar شریک
Hemdekar	صبور / شکیبا	Hemşîre پرستار
Hemdem	دوست / همدم	Hemta همتا / هم ردیف / هم کفو
Hemdem	همزمان / معاصر	Hemta همسان / همانند
Hemdem	معاصر / هم دوره	Hemû همه / کل
Hemdemîtî	همدم بودن	Hemû همه
Hemdevan	شکیبا / صبور	Hemû همه / تمام / کل
Hemdeyar	باحوصله / صبور	Hemûkî جمعی / گروهی
Hemdfire	صبور	Hemûrabî (hemû rabin) اسم پادشاه بابل
Hemdunyayî	جهانی	در ایران باستان
Hemd	صبر / حوصله	Hemûşka همه
Hemen		Hemû همه / تمام
Hemereng	مشترک / یکرنگ	Hemwate هم معنا
Hemêşe	همیشه	Hemwelat شهروند / هم وطن
Hemete	محافظت / حمایت	Hemwelatî هم میهنی / شهروندی
Hemete kirin	محافظت کردن / حمایت کردن	Hemwelatî هم وطن
Hemêz	بغل / آغوش	Hemwelatî شهروندی / هم وطنی
Hemêz	آغوش / تنگ	Hemzift خواهرزن / خواهر شوهر
Hemî	همه / کل	Hemzik نوعی غذای کوردی / هم خون
Hemî	همه	Hemzir کره خر
Hêmî	رطوبت / نمناکی	Hem هم
Hêmî [ii]	خیس / مرطوب	Hem هم / نیز
Hêmî [i]	بارجه قدیمی	Henarîn / dihenêre / bihenêre راهی کردن / فرستادن
Hemîdeman	همیشه	Henas احساس
Hemik / cêmik	دوقلو	Henase نفس
Hemîn	همین	Henban گونی بزرگ و گشاد
Hêmin	ملازم / آسوده	Henc (-) / خط تیره
Hêmin	آرام / اسم پسر	
Hemî	همه / تمام	

Hencandin	تکه تکه کردن	Hengame	عجله
Hence	نقطه کننده شدن / محل نازک	Hengkuj	نوعی گل است
و شکننده		Hengur	دم دمه / نزدیکی
Hence	مفصل / محل اتصال	Henî	جبهه / پیشانی
Hêncet	عذر / بهانه / دلیل	Hênîjn	عطسه کردن
Hêncirandin / dihêncirîne / bihêncirîne		Hênijîn	آواز خواندن / آهنگ خواندن
زدن / به نشانه زدن		Hênijîn / dihênije / bihênije	تلوتلو خوردن /
Hendef	کانال عمیق و بر خطر	چرت زدن	
Henderan	پناهنده	Hênijîn	چرت زدن / خواب رفتن
Hendese	هندسه	Hênik	خنک
Hene	حنا	Hênik	ملايم / معتدل
Hene	حنا	Hênik bûn	معتدل شدن
Hene	وجود دارند	Hênik kirin	خنک کردن
Hene kirin	حنازدن / حناپندان کردن	Hênikahî	هوای معتدل / خنک
Henek	مزاح / چانه / شوخی /	Hênikahî	خنکی / خنک بودن
عروسک		Hênikayî	خنکی / خنک بودن
Henek	طنز / شوخی	Hênikayî	خنک بودن / اعتدال
Henek	شوخی / طنز	Hênikî	خنکی / خنک بودن
Henek kirin	شوخی کردن	Hênik	خنک
Henekbaz	شوخی / شوخی باز	Henkûf	هم ردیف
Henekbêj	اهل شوخی / شوخ تبع	Henne	هنا / مراسم هنانپندان عروس
Henekçî	دلک	Hentûr	اتومبیل
Henekkar	شوخی کننده	Henzel	تشت بزرگ
Henekoyî	شوخی / طبع / خنده دار	Hephepok	عنکبوت پیر
Henekpêkirin	دشمنی / نفرت	Hepik	وسيله است برای قالی بافی
Henekvan	شوخی طبع / خنده دار	Hepik	شانه فلزی
Henekvan	شوخی کننده	Hepikî	خسته / بی رمق
Henekyar	شوخی کننده	Hepîr	اسم کتیبه‌ای در استان
Henek / مسخره		کردستان که درباره رقص‌های کردی است	
Heng	لشکر / سپاه	Hepis kirin	زندانی کردن
Heng [i]	زنبور عسل	Hepo	غذا به زبان کودکان
Heng [ii]	هنگ / اصطلاحی در علوم	Hepşo	صدای عطسه
نظامی		Heq	حق / حقوق
Hengaheng	هیاهو		

Heq kirin	اثبات حقانیت	Heran	بیابان
Heqaret	حقارت / ناعدالتی	Hêran / dihêre / bihêre	آسیاب کردن /
Heqdar	حق دار		خورد کردن
Heqdest	حقوق	Hêrandin	آسیاب کردن / خرد کردن
Heqdest	دست مزد	Hêrandin	آسیاب کردن / خرد کردن
Heqê (di)	درباره / راجع به	Hêran	آسیاب کردن / خرد کردن
Heqêşîr ?		Hêran	آسیاب کردن / خرد کردن
Heqîbe	کیسه / کوله بستی	Heraret	حرارت / گرما
Heqîr	حقیر / خفیف	Heraş	باکره
Her	همه / پیوسته	Hêratî	دستمالی که بانوان بروی
Her	هر / همیشه		پیشانی خود می بندند
Her bavik		Hêratî	نوعی روسری زنانه
Her du milan	مدام / پیوسته	Herbanava	نام روستایی کرد نشین در
Her du neyar bi ya wan dikin û dev ji hev berdidin			شهرستان سلماس به معنی همیشه آباد
Her wiha	همچنین	Herbilandin / diherbilîne / biherbilîne	به هم پیچیدن
Her wisa	همچنین	Herbilîn / diherbile / biherbile	به هم پیچاندن
Her wisan	همانطور	Herbilla	اشکال نداره
Hêr	گیج / منگ	Herbîng	پشم چین
Her dem	همه وقت	Herc û merc	هرج و مرج
Her wekî din / hwd	و غیره	Hercar	همیشه
Her car	همیشه	Hercar	همیشه / هربار
Her çend	هر چند	Herçî	هر / همه
Hera	بیشتر	Herçîkes	هر کسی
Herac	حراج	Herçiqas	هراندازه
Heraftin	نابود کردن / از بین بردن	Herçê	هر چه
Heralî	همه جانبه	Herd	هر دو
Heram	حرام	Herdayîm	همیشگی
Heram	حرام	Herdem	همیشه / هر لحظه
Heram bûn	حرام شدن	Herdem	همیشه
Heram kirin	حرام کردن / ممنوع کردن	Herdu	هر دو
Heramî	حرامی / ممنوعیت	Here	برو / -ترین
Heramza	آدم پوچ	Herê	تأیید کردن / تصدیق کردن
Heramzade	حرام زاده / نامشروع		

Herê	مواقت والدین عروس برای	Hergav	همیشه / هر لحظه
عروسی		Hergê	اگر
Hêre	اتاق خواب	Herherî	همیشگی
Herê kirin	نگاه کردن / مشاهده کردن	Herheyî	تا ابد
Herê بله		Herheyî	ازلی
Herêkirî	عهد بسته / پیمان بسته / وفادار	Herî	و لای گل
Herekiya	روستایی در منطقه شپیران سلماس	Herî	گل
Herekol	اسم کوهی در شمال کردستان	Herî	پشم
Herêm	منطقه / ناحیه	Herî	ترین-
Herem	حرم / حرمسرا	Herî	گل و لای
Herêm	منطقه	Herî [i]	گل / خاک مرطوب
Herêm	منطقه / حریم	Herî [ii]	بیشتر
Herêm	منطقه / اقلیم	Herî mezin	بزرگترین
Herem xane	حرمسرا	Heridandin / diheridîne / biheridîne	دل شکستن
Herêma Federe	منطقه فدرال	Herifandin	از بین بردن / نابود کردن
Herêmî	منطقه ای / ناحیه ای	Herifandin / diherifîne / biherifîne	خراب کردن
Herêmkî	منطقه ای	Hêrifandin	تخریب کردن / از بین بردن
Heremodesî	حرم / حرمسرا	Herifin	بسیار پوسیده شدن / کهنه
Hereşe	تهدید	شدن / پاره پاره شدن	
Hereşe lê kirin	تهدید کردن	Herifn/diherife/biherife	خراب شدن /
Hereşo	پرشان	خورد شدن	
Herewer	مفصل	Herifin	بسیار پوسیده شدن / کهنه
Herewez	مشترک	شدن / پاره پاره شدن	
Herewezî	اشتراک	Herifin / diherêfe / biherêfe	زیر و رو کردن
Herewezî kirin	شراکت	Hêrik [ii] sewala ku hirî	
Herewezkar	شریک	Hêrik [i]	سنگلاخ
Herez	بهمن	Herikandin	به جریان انداختن / جاری کردن
Herez	ریزش برف / بهمن	حرکت دادن / به حرکت در آوردن	
Herf	حرف	Herikbar	محرك / انگیزه دهنده
Hergav	هر لحظه / همیشه	Herikbar	روان / جاری
Hergavî	همیشگی	Herîkêl	نشاء
Hergavî	دائمی		

Herikêl kirin نشاء کردن / کاشتن
 Herikîn جاری شدن
 Herikîn / diherihe / biherike حرکت کردن
 Herikîn ناگهان به حرکت در آمدن / ادامه یافتن
 Herikiya lerzokî لرزان / مایع / آبگونه / متحرک
 Herikiya rexxî لرزش پهلویی / لرزش افقی
 Herimandin به کام تلخ کردن / حرام کردن
 Herimandin / diherimîne / biherimine حرام کردن
 Herimîn حرام شدن / بدشدن
 Herimîn حرام شدن / به کام تلخ شدن
 Herin بروید
 Herîn رفتن
 Hêrîn آسباب کردن / خرد کردن
 Herîr ابریشم / حریر
 Herîrêtik گل شل / لجن
 Hêris کشبش
 Hêriş birin حمله بردن
 Hêriş حمله / اسم پسر
 Herişandin خراشیدن / خراش دادن
 Herişandin / diherişîne / biherişîne حرمت شکستن / زخمی کردن
 Herişandin خراشیدن
 Herişandin داغون کردن
 Hêrişber حمله ور / حمله بر
 Hêrişberî kirin حمله بردن
 Herişîn خراش خوردن
 Herişîn/diherişe/biherişe بی حرمت شدن
 Hêrişkar حمله کننده
 Heristandin خراشیدن / خراش دادن
 Hêrişvan حمله کننده
 Hêrişyar حمله کننده / هجوم برنده
 Hêrişyâr یورش / حمله
 Hêrivandin تخریب کردن / از بین بردن

Hêrivandin تخریب کردن / از بین بردن
 Herîyadî خیلی / بیشترین
 Herîyadî ترین / بیشترین
 Herîyadî ترین / نشانه صفت عالی
 Herk وظیفه
 Herk خشک شده
 Herke اگر
 Herkê اگر
 Herkes هر کس
 Herkê نام طایفه ای از کردها
 Hermandin اجتناب کردن از چیزی / نجس کردن چیزی
 Hermayî ابدی
 Hermê هلو
 Hermet بانو / خانم / معشوقه
 Hermet احترام / زن
 Hermî هلو
 Hermik زن نازا
 Hermiş ابریشم
 Hermiş ابریشم
 Hêrmîş kirin آرام کردن اسب
 Hêrmîş آرام کردن اسب
 Hermiş ابریشم
 Hermizga معبد اهورامزدا / معبد
 زرتشتیان
 Hermûş ابریشم
 Hêro گل رز
 Hero همه روز
 Heroj هرروز
 Hêro گل ختمی فرنگی
 Hêro نوعی گل
 Herî گل / خاک مرطوب
 Herriî پیر / قدیمی
 Herriîن تحریف کردن

Herrî	گل و لای
Herroj	هر روز / روزانه
Hêrs	کینه
Hêrs kirin	عصبانی کردن
Hêrs	عصبانیت / خشم
Hersê	هر سه
Hersêk	هر سه
Hersêka	هر سه تا
herset	حسرت
Hersim	غوره / انگور نرسیده
Hêrsî	عصبانیت
Hêrsok	کینه ای
Hers	عصبانی
Hêrs	عصبانیت / خشم
Hertim	همیشه
Hertim	همیشه
Hertim	همیشه
Hêrtin	آسیاب کردن / خرد کردن
Hertoşî	نام طایفه ای از کرد های کرمانج
Hêrgû	آلو
Herûher	همیشه
Herûm sewala ku asê dibe û diengire	
Hêrû	هلو / آلو
Hêrû	نوعی گل
Hervaz	سربالایی / شیب
Hervêz	سربالایی / شیب
Hêrve	این سوی
Hervrêsin	رفو کردن
Herwanî	ایشکله / لباسی که آستین ندارد / جلیقه
Herwanî	نوعی شنل
Herwanî	نوعی کت
Herwe	مجانی

Herweha	همچنین / نیز
Herwekî	همانطور که
Herwekî ev tişt gelek edatî bûn	
Herwekî	مثل / مانند
Herwiha	همچنین
Herwisa	همچنین / همین طور
Heryal	همیشه
Herzal	نیمکت
Herzan	ارزان
Herze	شلوغ / پر جنب و جوش / هرزه
Herzin	ارزان
Hêrz	عصبانی
Her	هر / همه
Heş	نیاز
Hes	حس / احساس
Heş	مسکن درد
Heş	هوش / عقل
Hêsa	آسان
Hêsa bûn	آسان شدن
Hesab	حساب / تدبیر
Hesab	حساب
Hesab kirin	حساب کردن / محاسبه کردن
Hesab kirin	حساب کردن
Hesab	حساب
Hesan	سنگ چاقو تیز کنی
Hesan	سنگ سوهان / سنگ خارا
Hesan	آسان / ساکت
Hêsan	آسان
Hêsan	سنگ چاقو تیز کنی
Hesan kirin	تغییر کردن
Hêsan	آسان / سهل
Hesan kirin	تیز کردن
Hesandin	مطلع کردن / آگاهی دادن
	ندا دادن / خبر دادن

Hesandin	مطلع ساختن / خبر دادن	Hesîl	جعبه / قوطی
Heşandin	چپانیدن / پر خوردن	Hêşîl	حصیر / زیرانداز
Heşandin	آماده کردن گوشت	Hesîl	پاگرد
Heşandin / diheşîne / biheşîne	پر کردن	Hesilandin	به آخر رساندن / به انجام رساندن / آرزو برآورده ساختن
Hêşandin	آماده کردن / تدارک دیدن	Hesilîn	به آخر رسیدن کاری / به انجام رسیدن / برآورده شدن آرزو
Hêsanî	آسانی	Hêşim	اوضاع و احوال
Hêsanî	سهولت / آسانی	Hesîn	متوجه شدن
Hêsanîfî	آسانی	Hêşîn	رنگ آبی
Hêsanî بودن	آسان بودن	Hesin	آهن
Hêsanîfî	سهل انگار	Hesin	آهن
Hêsan	آسان	Hesîn	احساس کردن / مطلع شدن
Heşare	کمین	Hêşîn	آبی آسمانی
Heşare	کمین / کمینگاه	Hêşîn	آبی / کبود
Hêsarî	فارغ شدن از غم	Hêşîn bûn	جوانه زدن / آبی شدن
Heşaş	بشاش / خنده رو	Hesin bûn	آهن شدن / سفت شدن
Hesas	حساس	Hêşîn bûn	سبز شدن / کبود شدن
Hêsayî bûn	آرام شدن درد کسی	Hêşîn kirin	سبز کردن / کبود کردن
Hêsa	آسان	Hesin	آهن
Heşaş / دور باد	حاشا / دور باد	Hêşîn bûn	رویش سبزه در فصل بهار
Hesdar	حساس	Hêşîn kirin	کاشتن
Hesêb	حساب	Hêşînahî	سرسبزی / آبادی
Hêşî [ii]	سایبان کنار جادر	Hêşînahî	سرسبزی / رویش سبزه
Hêşî [i]	برفی که به وسیله باد جایی	Hêşînahî	کبودی / سرسبزی
انباشته شده		Hêşînahî	سرسبزی
Hêşî [ii]	زمین دیم	Hêşînatî	کبودی / سرسبزی
Hesibandin	در نظر گرفتن / حساب کردن	Hêşînatî	آبی بودن / سرسبزی
Hesibandin / dihesibîne / bihesibîne	محاسبه کردن	Hêşînatî	آباد شده با آهن
Hesibandin	به حساب آوردن / ملاحظه کردن	Hêşînahî	آبی بودن / سرسبزی
Hesidîn	حسادت کردن	Hêşînahî	آبی بودن / سرسبزی
Heşifandin / diheşîfîn / biheşîfîne	تار و مار / سیاه قلم	Hêşînahî	سرسبزی
Hesiker	آهنگر	Hêşînahî	سرسبزی / گیاه
Hesil	محصول		

Hesincaw	وسيله آهنی	Hesk / hesik	ملاقه
Hesingeh	آهنگری / کارگاه ذوب آهن	Heska hirçê	ملاقه بزرگ / لولو
Hesinger	آهنگر	Hêşka	هنوز
Hesinger	آهنگر / فلزکار	Hêşmava	نام روستایی در مرگورحوالی شهرستان ارومیه
Hesinger	آهنگر	Hêşnayî	سرسبزی / آبی بودن
Hesingerî	آهنگری	Hêşnayî	سرسبزی / آبی بودن
Hêşînî	سرسبزی / آبادی	Hesp	اسب
Hesinî	آهنی	Hesp	اسب
Hesinkar	آهنگر	Hesp	اسب
Hesinkar	آهنگر	Hesp û mehîn	اسب و مادیان
Hesinkar	آهنگر	Hespan ۲. Fiqefîq	
Hesinkarî	آهنگری	Hespê fal	نریان / اسب نر
Hesinkêş	اهن کش	Hespkêş	کسی که اسب حامل عروس را
Hêşînkew	rengê tével ê ji spî, kesk û şîn	می برد	
Hêşîntî	سرسبزی	Heşr	روز محشر
Hêşîn	آبی	Hesret	امید / آرزو
Hêşîn	آبی / سرسبز	Hesret	حسرت
Hêşîn	آبی / سبز	Hesret kişandin	حسرت کشیدن
Hêsir	اشک	Hest	احساس
Hesîr	پاگرد	Hest	احساس
Hêşîretî	اسیری	Heşt	هشت
Hêşîrgeh	اردوگاه اسرا	Heşt	هشت
Hêşîrî	اسیری	Heşt / Heyşt	هشت
Hêşîr	اسیر / پناهنده	Hest kirin	خواستن / اراده کردن
Hêşîr	اشک	Hest	خواست / احساس
Hêşîr	اشک	Hest pê kirin	احساس کردن
Heşîş	حشیش	Heştan	هشتم
Hêşîya	چیز / شیئ	Hestan stranên koçik û	
Hesîyan	احساس کردن / آگاه شدن /	Hêşta	هنوز
	متوجه شدن / بیدار شدن	Hêşta	هنوز
Hesîyan	احساس کردن / مطلع شدن	Hestdar	با اراده / مصمم
Hêşî	حیاط چادر	Heştdeh	هیجده
Hesk	ملاقه	Heste	تیز کردن آهن
Hesk	کفگیر	Heste	فندک

Heste	فندق	Hêstir [ii]	قاطر
Heştê	هشتاد	Hêstir [i]	اشک
Heştê	هشتاد	Heştirme	شتر مرغ
Heştê هشتاد		Hestirvan	استر بان / قاطر چی
Heştekek	یک قسمت از هشت قسمت	Heştirvan	شتر بان / ساریان
Heştekek	یک هشتم	Hêştirvan	ساریان / شتر بان
Heştêk	یک هشتم	Hêştirvan	قاطر بان
Hestem	سنگ سخت و استخوانی	Hêstir	اشک / قاطر
Heştêm	هشتم	Hêştir	شتر
Heştêm(-în)	هشتمین	Hêştir	شتر بزرگ
Heştêmîn	هشتمین	Hêstir	قاطر / استر
Hesterik	ستاره	Hestîv	میله تنور نانویی
Hestayê diran	هسته دندان	Hestîvk bêrika ku nanê	اسم روستایی در منطقه صومالی
Hestgerm با احساس		Heştîyan	اسم روستایی در منطقه صومالی
Hestî	استخوان		برادوست ارومیه
Hêstî	استخوان	Hestiyar	با احساس
Hestî	استخوان	Hestiyar	دل سوز / حساس
Hestî	استخوان	Hestiyê birçî	لوله کلفت / لوله ضخیم
Heştî	هشتاد	Hestiyê boçikê	استخوان ته / استخوان دمبه
Heştî	هشتم	Hestiyê boçikê	استخوان ته / استخوان دنبه
Hestîf	کاردکی که با آن نان را از تنور	Hestiyê çena jêrîn	استخوان فک زیرین / استخوان
بیرون می آورند		آرواره زیرین	
Hestîf	میله تنور نانویی	Hestiyê çena jorîn	استخوان فک بالا / استخوان
Hestîgiran	درشت استخوان	آرواره بالا	
Hestîhêr	زن غرغرو / زن ستیزه جو	Hestiyê cênîkê	استخوان شقیقه
Hestîhêr	عصبانی / استخوان خورد کن	Hestiyê eniyê	استخوان پیشانی
Hêstik استخوان		Hestiyê hêtê	استخوان ران
Hêştin	اجازه دادن / بر جای گذاشتن	Hestiyê hêtê	استخوان ران
Hestûn/diheste/biheste	احساس کردن	Hestiyê hinarîkê	استخوان گونه
Hestir	استر / قاطر	Hestiyê hiyoîde	استخوان هیوید
Heştir	شتر	Hestiyê kaniya çav	استخوان ته چشم
Hêştir	شتر	Hestiyê kermaxê	استخوان میانی ران و تهیگاه
Hêstir	استر / قاطر / شتر بزرگ	Hestiyê kortika çav	استخوان کاسه چشم
		Hestiyê kortîxê ?	

Hestiyê paniyê	استخوان پاشنه پا	Hesûdî	حسادت
Hestiyê patikê	استخوان پشت گردن	Hesûn	مالیدن / تمییز کردن
Hestiyê peleguhê	استخوان گیجگاهی	Hêsû	قسمت جلوی چادر / حیاط چادر
Hestiyê qevdika dest	استخوان مچ دست	Hesyar	با احساس
Hestiyê qorikê	استخوان میانی ران و تهیگاه	Hêsyar	مراقب
Hestiyê qûnê	استخوان ته / استخوان دمبه	Hêş	حیاط چادر
Hestiyê ran	استخوان ران	Hêş	مراقبت
Hestiyê ran	استخوان ران	Heşş	هوش / عقل / مغز
Hestiyê rûv	استخوان خشتک	Heta	تا زمانی
Hestiyên bazinê	استخوان های مچ دست	Heta	تا
Hestiyên bazinê pê	استخوان های مچ پا	Heta niha	تاکنون / تا حالا
Hestiyên bihîstinê	استخوان های چکش	Heta hetayê	نهایت / ابدیت
Hestiyên pêçiyar	استخوان های بند انگشتان پا	Hetabî	روشن
Hestiyên poz	استخوان های بینی	Hetaheta	همیشه
Hestiyên şeyê pê	استخوان های پا از مچ تا	Hetahetayî	ابد / برای همیشه
انگشتان را گویند		Hetanî	تا / حتی
Hestiyên tiliyan	استخوان های بند انگشتان	Hetanî	تا
دست		Hetar	سنگ تراش
Hestî	استخوان	Hetav	اشعه خورشید
Hestnerm	خوش احساس / لطیف	Hetavî	خورشیدی
Heştê	هشت پا	Hetavîfî	خورشیدی
Heştê	هشتصد	Hetaw	آفتاب / خورشید
Heştê	هشتصد	Heta	تا
Hestû	استخوان	Heter	اصرار
Hestyar	مصمم / با اراده	Heter kirin	اصرار کردن
Hestyar	با احساس	Hetik	آبرو
Heştê	هشتم	Hetik	رذالت
Heştê	هشت	Hetik	توهین
Hesû heşû		Hetik	افترا / دروغ
Heşû pembûyê ku di navîna rû û betên de		Hetik birin	آبرو ریزی کردن
tê		Hetika yekî birin	بیزار کردن
Hesûd	حسود	Hetikandin / dihetikîne / bihetikîne	
Hesûd	حسود / بخیل		بی آبرو کردن
Hesûdî	حسادت / بخیل	Hetikandin	ذله کردن / به ستوه آوردن

Hetiketî	رذالت / پریشانی	Hevalbenditî	دوستی / رفاقت
Hetikîn	توهین کردن / فحش دادن	Hevalbendî	اتحاد / هم پیمانی
Hetikîn / dihetike / bihetike	بی آبرو شدن	Hevalbend	حامی / دوست
Hêtîm	یتیم	Hevalbiçûk	(جفت) زن باردار
Hetmen	حتما	Hevalcêmîk	(قل) دوقلو
Hetrek	ضربه محکم	Hevalcih	دوقلو
Hetta	تا / حتی	Hevalçûk	(جفت) زن باردار
Hêtû	بخارداغ	Hevaletî	رفاقت / دوستی
Hêtûn	کوره / اجاق	Hevalî	دوستی / رفاقت
Hêt	باسن	Hevalî	دوستی
Hêt	ران	Hevalînî	دوستی / رفاقت
Heûvrî	گود / ژرف / عمیق	Hevalitî	دوستی / رفاقت
Hev	هم	Hevalkiras	شلوار زنانه کردی
Hev	هم / همدیگر	Hevalkiras	شلوار کردی زنانه
Hev dîtîn	ملاقات کردن / دیدار کردن	Hevalko	نوعی بازی
Hev girtin	بهم چسبیدن /	Hevalok	(جفت) زن باردار
	همدیگر گرفتن / متحد شدن	Hevaltî	رفاقت
Hev hatin	تشکیل دادن / صلح کردن / به	Hevan	همیان / کیسه
	هم آمدن	Hevanî ewanî	
Hev kirin	صلح کردن / به توافق رسیدن	Hevar	همکار / شریک
Hev xistin	به هم زدن / همدیگر را زدن	Hêvarî	عصر / شب
Hev	هم / همدیگر	Hevat	دوستی / رفاقت
Hev dîtîn	دیدار / نشست	Hevbajar	هم شهری ;
Hevaheng	متحد	Hevbawerî	هم نظر بودن
Heval	دوست / رفیق	Hevbe	مشترک
Heval	دوست / رفیق	Hevbend	مرتبط / پیوسته
Heval	دوست / رفیق	Hevbend	کنار هم / همراه
Hevalabiçûk	(جفت) زن باردار	Hevbend kirin	همراه کردن
Hevalbend	متفق / هم پیمان	Hevbendî	هم بندی / اشتراک
Hevalbend	متحد / هم پیمان	Hevbenditî	اشتراک / همبستگی
Hevalbendî	دوستی / رفاقت	Hevbend	وابسته
Hevalbendî	اتفاق / اتحاد	Hevberdanan	مقایسه کردن
Hevalbendî	هم پیمان شدن	Hevberî hevdu kirin	مقایسه کردن / در برابر
			همدیگر قرار دادن

Hevbeş	مشترک	Hevdiگر	
Hevbeş	شریک	Hevdîtin	دیدار / ملاقات
Hevbeş	مشترک / متحد	Hevdîtin	دیدار / همدیگر را دیدن
Hevbeşitî	اشتراکی	Hevdîtin	دیدار / ملاقات
Hevbeşû	اشتراکی	Hevdi	همدیگر
Hevbiha	قیمت یکسان	Hevdu perîşan kirin	یکدیگر را آزردن / یکدیگر را به
Hevbûk	باجناق		ستوه آوردن
Hevcar	گاو آهن / وسیله شخم زنی	Hevdu	همدیگر
Hevcar	ابزاری برای شخم زمین	Hevdu	همدیگر
Hevçax	همزمان	Hevdû	همدیگر
Hevçerx	معاصر	Hevêdar	نوعی گنجشک
Hevçerx	هم زمان	Hevedûdan	مخلوط کردن / درهم کردن
Hevcih	جناس / جناس ساختن	Hevedudanî	ترکیب / چیز مرکب / ترکیب
Hevcivîn	گردهمایی		کردن
Hevcure	یکرنگ	Hevedudanî	مرکب
Hevde	عدد هفده	Hevedudanî	مرکب
Hevde	عددهیفته	Hêvên kirin	ماست درست کردن / مایه
Hevdehem(-în)	هفدهم / هفدهمین		ریختن
Hevdeh	هفده	Hevenav	اسم عام دردستور زبان کردی
Hevdel	خاگینه / غذایی حلوا مانند که	Hevenav	صفت جمع
	زنانی که به تازگی زایمان کرده اند می خورند	Hêvên	مایه پنیر
Hevdem	همزمان / هم دوره	Hêvên	مایه
Hevdem	همزمان / معاصر	Hevêrke	دایره / چمبره
Hevdeng	هم صدا	Hevêş	کف دست / کف پا
Hevdeng	هم صدا / متناسب با همان نوا	Hevêsa dest	کف دست
Hevdeng	یک صدا	Hevêsa pê	کف پا
Hevdengî	هم صدایی / هماهنگی	Hevêsa pê	کف پا
Hevdengitî	هم آوایی / هماهنگی	Hevêz	استراحتگاه روباز گوسفندان
Hevdeyek	از هیفده یک / یک هیفدهم	Hevgav	معاصر همراه / همگام
Hevde	هفده	Hevgavî	همراهی / همگامی
Hêvde	هفده	Hevgavitî	همراهی / همگامی
Hevdijî	تضاد	Hevgel	آنهايي که گوسفندان خود را با
Hevdil	همدل		هم به چراگاه می برند

Hevgihan	یاری دهنده / کمک کردن	Hevîr	خمیر
Hevgihanî	مساعدت / یاری	Hevîrdiran	خمیر دندان
Hevgihanîn	کمک کردن / یاری رساندن	Hevirmiş	ابریشم
Hevgihanîfî	کمک / مساعدت	Hevirmiş / حریریشم	ابریشم
Hevgirêdan	وابستگی	Hevirmûş / حریرمûş	ابریشم
Hevgirêdayî	وابسته / به هم گره خورده	Hevîrtiş	خمیر مایه
Hevgirîfî اتحاد		Hevîrtiş	مایه خمیر
Hevgirîfî حمایت		Hevîrtişik	مایع خمیر
Hevgirtin	طرفداری کردن / حمایت	Hevîrtişik / خمیرترش	مایه خمیر
کردن		Hevîrtiş / خمیرترش	مایه خمیر
Hevgirtinahî	طرفداری / حمایت	Hevîr	خمیر
Hevgirtî متحد		Hêvîs	روفو کردن / تعمیر کردن
Hevgirtî منسجم		Hêvişandî	محافظت شده
Hevgirtî جامع		Hêvişandin / dihêvişîne / bihêvişîne	
Hevgirî اتحاد		حفاظت کردن	
Hevhatin	گرد هم آمدن / تشکیل دادن	Hêvişandin / خودداری کردن	مضایقه کردن
آشتی کردن		Hêvişikestî	شکست خورده / ناامید
Hevhûnandin	گرد هم آوردن / ادغام کردن	Hevişîn	تمام شدن شیر در پستان حیوان مادر
به هم وصل کردن		Hevîşik	خوراک سیب زمینی
Hêvî	امید	Hêviyên wan	
Hêvî	امید	Hêvî	امید
Hêvî kirin	آرزو کردن / امیدوار بودن	Hevjîn	همسر
Hêvîçî	امیدوار / واسطه	Hevjînitî	همسری
Hêvîdar	امیدوار	Hevjînî	همسری
Hêvîdar	امیدوار	Hevkar	همکار
Hêvîdar امیدوار		Hevkar [i]	همکار
Hêvîletî	شلختگی	Hevkar [ii]	نوکر
Hêvilî شلختگی		Hevkaretî	همکاری / شراکت
Hêvil شلخته		Hevkarî	همکاری
Hevîn عشق		Hevkarî	همکاری / مشارکت
Hevîr	خمیر	Hevkarî	همکاری
Hevîr	خمیر / مایه	Hevkarî kirin	همکاری کردن / شراکت داشتن
Hevîr istran	خمیر درست کردن / مایه چیزی را ریختن	Hevkarî	همکاری
Hevîr kirin	خمیر درست کردن	Hevkarî	همکاری

Hevkar همکار	Hevokên pêreyî yên rewşîn جمله واره های
Hevkerî	قیدی / عبارت های قیدی
هم به چراگاه می برند	Hevokên pêreyî yên temamker جمله واره های
Hevkêşe طرفداری / معادله	کامل
Hevkêşe ترازو	Hevoksazî جمله بندی / جمله سازی
Hevkêşetî طرفداری	Hevoksazî جمله سازی
Hevketin به هم خوردن / عصبانی شدن	Hevoksazî جمله سازی
Hevkujî کشت و کشتار	Hevor کل / بز نر
Hevkujtin همدیگر را کشتن	Hevor بز نر
Hevling باجناق	Hevor بز نر
Hevling هم داماد / باجناق	Hêvosîn یادگرفتن / فهمیدن
Hevling باجناق	Hevotin آموزش
Hevlink باجناق	Hevotin (Bihêvoje !) آموزش یافتن / پرورش پیدا کردن
Hevmal هم خانه ای	Hêvotin / dihêvoje / bihêvoje پرورش دادن / نصیحت کردن
Hevmane هم معنی / مترادف	Hevotin تشویق کردن / امر به کاری کردن
Hevnasîn شناختن یکدیگر	Hevpar سهیم / مشترک
Hevnav همنام	Hevpar شریک / همکار
Hevnetewe هم ملیت	Hevparî تقسیم
Hevneteweyî هم ملیتی	Hevparitî شراکت / سهیم بودن
Hevnîsk ذره / خیلی کوچک	Hevparî مشترک / اشتراک
Hevnîsk کاسه عدس	Hevpar شریک / مشترک
Hêvojkarî آموزش دادن	Hevpar مشترک
Hevok جمله در دستور زبان کردی	Hevpeyîvîn مصاحبه / گفتگو
Hevoka baneşanî جمله ندایی / جمله تعجبی	Hevpeyman هم پیمان
Hevoka pêreyî جمله فرعی / بند / جمله واره	Hevpeyman هم پیمان
Hevoka pirsîarkî جمله پرسشی	Hevpeymanetî هم پیمانی
Hevoka sereke جمله اصلی	Hevpeymanî اختلاف / هم پیمانی
Hevoka têkel جمله پیچیده	Hevpeyvîn گفتگو
Hevoka temamker عبارت کامل / جمله کامل	Hevpeyvîn مصاحبه
Hevokên pêreyî yên navdêrî û rengdêrî جمله واره های اسمی و صفتی	Hevpeyvîn مصاحبه / گفتگو
Hevokên pêreyî yên peywendiyê جمله واره های ارتباطی	Hevpeyvînger مصاحبه کننده / گفتگو کننده

Hevpeyvînyar	مصاحبه کننده	Hevrîkî	لجبازی
Hevpeyvîn	مصاحبه / گفتگو	Hevrîkî	مخالفت / رقابت
Hevpeywendetî	ارتباط دو سویه / تعامل	Hevrîk	مخالف / رقیب
Hevpeywendî	تعامل / ارتباط دو طرفه	Hevring	قیچی مخصوص پشم چینی
Hevpişikîn	پخش و پلا شدن / گلاویز شدن	Hevring	نوعی قیچی بزرگ که با آن
Hevpişe	همکار		پشم گوسفندان را می برند
Hevpişkî	دارای سهم مشترک بودن	Hevring	قیچی پشم چینی
Hevpişkî	اشتراکی / مشترک / شراکتی	Hevrîsan	نوعی درخت از خانواده کاج
Hevpişikî	سهیم / شریک	Hevrîşim	
Hevqas	به اندازه ای / آنقدر	Hevrîşkî	نوعی غذا
Hevran	آذوقه	Hevrîşkî	نوعی غذا
Hevran	نوعی درخت	Hevrîşmî	ابریشمی
Hevraz	سر بالایی	Hevrîst	کاج
Hevraz	سربالایی / شیب	Hevrîst	نوعی درخت
Hevraz kirin quloz û		Hevrîst	هم ردیف / هم کف
Hevraz bûn quloz bûn		Hevrîst	نوعی درخت
Hevraz	شیب / سربالایی	Hevrîst	همراهی
Hevrê	همراه	Hevrîst	مقایسه کردن
Hevrê	همراه / همدل و همفکر	Hevrîst	هم سن و سال
Hevrê	همراه	Hevrîst	مضایقه کردن / خوداری نکردن
Hevrê kirin	نوشتیدن / دوباره خوردن / برداشتن	Hevrîst	افسار
Hevrêştin	نوشتیدن / دوباره خوردن / برداشتن	Hevrîst	کنایه از کنترل کردن کسی /
Hevrex	کنار / بغل	Hevrîst	کنایه از عنان کسی را داشتن
Hevrêyetî	همراهی	Hevrîst	افسار
Hevrêz	هم ردیف	Hevrîst	طرز ساختن / هم سازی
Hevrêzetî	هم ردیفی / هم کفوی	Hevrîst	همسنگی
Hevrêzî	هم ردیفی / هم کفوی	Hevrîst	همسنگی
Hevrêzî	هم ردیف	Hevrîst	همسنگی
Hevrî	ابریشم	Hevrîst	همسنگی
Hevrîk	لجباز	Hevrîst	اقامتگاه یا استراحتگاه شبانه
Hevrîk	رقیب	Hevrîst	
Hevrîkanî	لجبازی	Hevrîst	گوسفندان
		Hevrîst	حیات خانه

Hevsînor	همسایه	Hevûdu	همدیگر
Hevsînor bûn	همسایه بودن / هم مرز بودن	Hevûdu	یکدیگر
Hevsînorî	همسایگی	Hevûrî	بزغاله دو ساله
Hevsînoritî	همسایگی	Hevûrî	بز نر
Hevşîre	خواهر رضایی	Hevûrî	بز نر
Hevsiwar	همراه / هم سفر	Hewwelatî	هم وطن
Hevşiyar	مراقب	Hevxistin	برخورد کردن دو چیز باهم
Hevşiyar bûn	از یکدیگر مراقبت کردن	Hevyarî	کمک و مساعدت
Hevşiyê berê spêdê	استراحت شبانه گوسفندان / سکون شبانه گوسفندان	Hezvava	هم داماد / باجناب
Hevşiyê hingorî	استراحت شبانه / سکون شبانه	Hezvîk	قل
Hevşî	استراحتگاه حصاری گوسفندان	Hew	با هم
Hevsûc	شریک جرم	Hew [i]	هرگز
Hevsûdfî	حسادت	Hew [ii]	درد
Hevsûd	حسود / بخیل	Hew dan	سر زخم باز شدن
Hevsûd	همسود / با سود مشترک	Hewa	هوا
Hevsûd	همسود / با سود مشترک	Hewa	هوا
Hevsû	حسود / بخیل	Hewadar	باد گیر
Hevsû	همسو / هم جهت	Hewal	خبر
Hevşîp	حیاط	Hewale man	معاق مانند
Hevs	زند	Hewalînî	دوستی / رفاقت
Hevta	همتا / هم ردیف / هم کفو	Hewal	اخبار
Hevta	همسان / همانند	Hewan	آرام شدن / آرام گرفتن
Hevta	یکتا	Hewanas	هوا شناس
Hevtêgih	دارای تفاهم / درک متقابل	Hewanasetî	هواشناسی
Hevtêgihîştin	درک متقابل	Hewandin / dihevine / bihevine	پرواندن
Hevtemen	هم سن و سال	hewandin	آرام کردن / پناه دادن
Hevtemenîfî	هم سن و سال	Hewandin	جای دادن / دربرگرفتن / محتوی ... بودن
Hevûdî	همدیگر	Hewangeh	پناهگاه
Hevûdin	همدیگر	Hêwan	ایوان
Hevûdin	همدیگر	Hewan	پناه گرفتن / پناه جستن
Hevûdu	همدیگر	Hewan	همیان / کیسه بزرگ
Hevûdû	همدیگر	Hewapîvek	هوا سنج
		Hewapîvetî	هوا سنجی

Hewar	کمک	Heweskar	دارای هوس / علاقمند
Hewarî	حواریون	Hewes	هوس / آرزو
Hewarî	فریاد / کمک	Hewe	شما
Hewar	فریاد / کمک	Hewê	هوو
Hewar	فریاد / داد	Hewî	حوو
Hewaskar	منطقی	Hewî	هوو / زن دوم
Hewaskarî	محافظه کاری	Hêwî	حوو
Hewaskar	علاقمند / آماتور	Hêwî	هوو
Hewas	علاقه / هوس	Hêwî [i]	هوو / زن دوم
Hewayî	هوایی / الکی	Hêwî [ii]	رطوبت
Hewayî	هوایی / الکی	Hewil dan	تلاش کردن / سعی کردن
Hewal	هوا	Hewildan	سعی / تلاش
Hewcan	جاری	Hewîn	جای گرفتن / پناه گرفتن
Hewcan	همسر برادر شوهر	Hewîn / dihewe / bihewe[ii]	صبر کردن / به
Hewce	لازم		جا بودن
Hewce	نیاز / لازم	Hewîn [i]	کاش
Hewcedar	محتاج	Hewîngeh	پناهگاه
Hewcedaretî	نیازمندی	Hêwirandin	جای دادن / اسکان دادن
Hewcedarî	نیازمندی	Hêwirandin / dihêwirîne / bihêwirîne	
Hewcedarî	نیاز		ریختن
Hewce	نیازمند / محتاج	Hêwirandin	پناه دادن / اسکان دادن
Hewd	بذر / تخم / دانه	Hewirdor	اطراف / محیط
Hewdel	حلوا	Hêwirgeh	محل / مکان / جا / پناهگاه
Hewdel	نوعی غذا	Hêwirgeh	اقامتگاه
Hewdik	پیمانہ	Hêwirgeh	اقامتگاه
Hewe	شما	Hêwirîn / dihêwire / bihêwire	ریخته شده
Hêwer	برادر شوهر	Hêwirîn	ایستادن / برای استراحت توقف کردن
Hewêrde	چکاوک	Hewisandin / dihwisîne / bihesîne	
Hewes [ii]	امید		آموزش دادن
Hewes [i]	هوس / اقبال	Hewisîn / dihwise / bihwise	لذت بردن
Heweskar	خواستنی	Hewisîn	یاد گرفتن
Heweskara nêrê xwe ye		Hewî	هوو
Heweskarî	آماتوری	Hewî	هوو
Heweskarî	هوس	Hêwî	هوو

Hewl	تلاش	Hewşan [i]	گیاهی است که با آن جارو
Hêwl	سهم		درست می شود
Hewl dan	تلاش کردن	Hêwşandin	مضایقه کردن / خوداری نکردن
Hewl dan	تلاش کردن	Hewşeng	میدان
Hewldan	تلاش / کوشش	Hewşing	صفتی برای گاوی که در
Hewlêr	پایتخت منطقه فدرال کردستان عراق		آستانه تمام شدن دوره شیردهی وزاییدن بعدی است
Hêwlnak	ترسناک	Hewşî	زاغه / غار
Hewl	تلاش / سعی	Hewşîp	حیاط
Hewn	عقل / هوش	Hewtî	صبر / سکوت
Hewnas serkêlindîkêş		Hewtik	باغچه
Hewngir	هوشیار / عاقل	Hewtim	صدقه
Hewq [ii]	باغچه	Hewtîn	پارس کردن سگ
Hewq [i]	بیله	Hewtin	پارس کردن سگ
Hewqas	هم اندازه / به اندازه / تعداد	Hewtin	عوعو / پارس / پارس کردن /
	زیاد / مقدار زیاد		عوعو کردن
hewqas	آن قدر / زیاد	Hewtîn	پارس کردن / عوعو کردن
hewqas	آن قدر / زیاد	Hewy	ماه
Hewqa	آن قدر / زیاد	Hewz	حوض آب
Hewq	پله نردبان	Hewz	حوض
Hewr	درخت سپیدار	Hewz	حوض آب
Hewramî	شاخه ای از زبان کردی	Hew	دیگه نه
Hewranî	ایشکله / لباسی که آستین ندارد / جلیقه	Hew	هرگز / بندرت / دیگه نه
Hewranî	نوعی شنل	Hey	آزاد کردن اسب
Hewranî	نوعی کت	Hey [iv]	حرف ندا
Hewran	نوعی درخت	Hey hey	آه / افسوس
Hewraz	سربالایی / شیب	Hey [iii]	در آن میان
Hewreban	راه بله	Hey [i]	دائمی
Hewr	ابر	Hey [ii]	گاهی
Hewr	درخت تبریزی	Heya	شرم / آبرو
Hewş	حیاط خانه	Heya hatina axan	
Hewşan [ii]	havînan dema razanê ya li pêşiya	Heya niha	تاکنون / تا بحال
		Heya	تا / تا زمان
		Heya [i]	تا
		Heya [ii]	شرم / حیا

Heyam	زمان / دوران	Heyirîn / diheyire / biheyire	معطل بودن
Heyam	وقت / زمان	Heyirîn کردن	تعجب کردن
Heyam	دوره / عصر	Heyirîn شدن / تعجب کردن	مبهوت شدن
Heyam	زمان / دوره	Heyirî	مبهوت / شگفت زده
Heyanî		Heykel	مجسمه
Heyas	نوک انگشتان پا	Heylê	(ای وای) (امونث)
Heyase	کمربند تزیین شده	Heylo	(ای وای) (مذکر)
Heyat	حیات / زندگی	Heylo li min	وای بر من
Heya	تا / تا زمان	Heylo	وای خدایا
Heya	تا / تا زمان	Heymaxa	حرف تعجب به معنای نه بابا
Heyber	موضوع / مسئله / شی / چیز	Heynese	به هرحال
Heyber	هیبت	Heyran	عزیز
Heyberî	مهیب	Heyran	متعجب / حیران / تعجب زده
Heye		Heyran	متعجب / شگفت زده
Heyê erdê ditewand		Heyran bûn	قربان یا صدقه کسی رفتن
Heye ku	شاید	Heyranok	ترانه
Heyehey bûn	در شرف ... بودن	Heyş hewar	افه / ادا
Heyet	دسته / هیئت	Heyşet	شهر / محل پرجمعیت
Heyf	حیف / متأسفانه	Heyştem	هشتم
Heyf hilîn	انتقام گرفتن	Heyştê	هشتاد
Heyf hilanîn	قصاص کردن	Heysûbeys	حیف و میل
Heyfa me jê hêlînin		Heytandin / diheytîne / biheytîne	داد زدن
Heyf	انتقام / حیف	Heytehol	شلوغی / داد و بیداد
Heyf	حیف	Heytehol kirin	شلوغ کردن / داد و بیداد کردن
Heyhawar	ای وای	Heytîn	فریاد زدن یا صدای بلند
Heyibandin / diheyibîne / biheyibîne		Heyy	ماه
نابود کردن		Heyy	ماه
Heyibîn / diheyibe / biheyibe	نابود شدن	Heyv	(ماه) (کره)
Heyîn	داشتن / هستی / زمان	Heyvan	حیوان
Heyîn	هستی / وجود	Heyvan	خمیر ترش
Heyîn	هستی / دارایی	Heyveron	مهتاب
Heyîn	هستی	Heyveron	مهتاب / مهتابی
Heyirandin / diheyirîne / biheyirîne			
معطل کردن			
Heyirî	متعجب		

Heyveronî	مهتابی	Hezar	هزار
Heyvî	قمری	Hezaz	ریزش کوه
Heyvîn	قمری / اسم دخترانه	Hezaz	رانش زمین
Heyvok	ماه نیمه تمام	Hêzdarî	قدرتمندی
Heyv	ماه / کره ماه	Hêzdar	قوی / صاحب قدرت
Heywan	حیوان	Hezek	باتلاق
Heywan xwedî kirin	حیوان پرورش دادن	Hezêlk	سکوی برجسته
Heywan	حیوان	-hêzên bejahiyê	نیروی زمینی
Heywankî	حیوانی / مثل حیوان رفتار کردن	Hêzên ewlekeriyê	نیروهای امنیتی
Heywan	حیوان	Hêzên avî	نیروی دریایی
Heywax!	نشانه افسوس خوردن	Hêzên hewayî	نیروی هوایی
Heyw	ماه / کره ماه	Hezex	شهری در کردستان ترکیه
Heyz	پریود / قاعدگی	Hezge	باتلاق
Heyz bûn (jin) ketin kirasan, ketin kincan		Hêzîkî	قدرتی / گروهی
Hey	از / چون / تا زمانی	Hêzîn	نیرومند
Hey	از / چون / تا زمانی	Hêzing	آه عمیق / ناله عمیق
Hez	عاشق	Hêzing	هیزم
Hêz	قدرت / نیرو / توان	Hêzînke	تاب
Hêz	نیرو / قوت	Heziqîn	از دست رفتن / تباہ شدن
Hêz bûn (bi)	نیرومند شدن / نیرومند بودن	Hezîranî	نوعی گلایی
Hez kirin	دوست داشتن کسی یا چیزی	Hezîran	ماه کردی برابر ژوئن
	/ خواهان کسی یا چیزی بودن	Hezker	خواهان / دوستدار
Hêz kirin (bi)	نیرومند کردن	Hêzok	(تاب) بازی
Hêz	نیرو / قدرت / توان	Hezrîng	فلزی که برای داغ کردن
Hez kirin	عاشق شدن		استفاده می شود
Hêza nihênî	نیروی بالقوه / پتانسیل	Hez	عشق / علاقه
Hezandin / dihezîne / bihezîne	تکان دادن	Hez	علاقه / عشق
Hezar	هزار	Hêz	نیرو / قدرت
Hêzar	جادر	Hêz	نیرو
Hêzar	لباسی که زنان بیرون می	Hêz	نیرو
	پوشند	He	نیار
Hezaran	هزاران	Hêz	هنوز
Hêzar	روپوش عروس		
Hezar	هزار		

Hîbehîbek	نام آوایی برای صدای آب	Hil êxistin	جمع کردن علوفه تر تازه درو
رودخانه		شده / سر بر آوردن	
Hibr	دوات / مرکب	Hil girtin	بغل کردن یا حمل کردن یک چیزی
Hibrî	روسری دخترانه	Hil kelfin	سرریز کردن شیریا غذا /
Hîç	هیچ	فوران کردن	
Hîcab	حجاب	Hil kêşan	بالا بردن / بیرون آوردن
Hicet	بهبانه / عذر	Hil kirin	روشن کردن آتش / از بیخ و بن کندن
Hicet	بهبانه / عذر	Hîlaka mirov kesekê çûn	از کسی نفرت
Hîçhar	فلفل قرمز	داشتن	
Hîçhar	فلفل قرمز	Hilale	قسمت / بخش
Hîçik	آستین / سرآستین	Hilandin	ذوب کردن / حل کردن
Hîçik	آستین	Hilanîn	جمع آوری کردن / سرهم کردن /
Hîçparêz	kesê ku têkoşîna hemberî dijwariya jiyane bêtewate dibîne	بلند کردن / رفع کردن	
Hîçparêzî	retkoka ku mirovî û kesayeta wî dispêre lawaziya li hemberî	Hilanîn / hiltîne / hilîne	بلند کردن /
Hicran	جدایی / هجرت	برداشتن	
Hîc	نوعی ساندویچ	Hilanîn	برداشتن / بلند کردن
Hidî	آرام / آهسته	Hilatin	بلند شدن / برخاستن / طلوع کردن
Hido	کلاغ	Hilatin	بلندشدن / برخاستن / طلوع کردن
Hijandin	تکان دادن / لرزاندن	Hilatin	فرار کردن
Hîjdeh	هیجده	Hilav	اتش / دات پاک
Hîjîr	انجیر	Hilavêtin	بالا پایین انداختن / به بالا
Hijmartin	شمردن	پرت کردن / جفتک انداختن	
Hijmar	شماره / نمره	Hilavêtin / hildiavêje / hilavêje	پريدن
Hîkarî	تأثیر	Hilavistin	آویزان کردن / آویختن
Hikayet	حکایت / قصه	Hilawestin	آویزان کردن
Hikmet	حکمت	Hilawestin / hildiawêse / hilawêse	
Hikûmat	حکومت	آویزان کردن / اعدام کردن	
Hikûmet	حکومت	Hilawistin	حکاکی کردن / ماندگار کردن
Hil-	بیشوندی فعل ساز است	Hilawistin	آویزان کردن / آویختن
Hil dan	سر هم کردن محصولات یا	Hilawîstin	آویزان کردن / آویختن
جمع کردن روی هم / سر بر آوردن		Hila	! بیا ! عجله کن
		Hila	هنوز
		Hilbarandin	به ثمر نشستن

Hilberandin / hildiberîne / hilberîne		Hilçûn / hildîçe / hilçeber	بالا رفتن
اعمال کردن		Hilçûna derûnî	بالا آوردن
Hilberîn	اعمال	Hildan / hildide / hilde	بالا کشیدن /
Hilberîner	سازنده / مجری	بلند کردن	
Hilbestûn / hildibeste / hilbeste	بستن	Hildan برداشتن / نگه داشتن	
Hilbijartin / hildibijêre / hilbijêre	انتخابات	Hildan برداشتن / نگه داشتن	
Hilbijartin	انتخاب کردن / انتخابات	Hîle kirin	تصاحب کردن
Hilbijêr	انتخاب کن	Hîle [i] bîz, mehde	
Hilbirandin	بلند کردن / برداشتن	Hîle [ii]	حقه / حيله
Hilbirandin	بلند کردن / برداشتن	Hîlebaz	حيله باز
Hilbirîn	بلند شدن / برداشتن	Hîlebaz	حقه باز
Hilbirîn	بلند شدن / برداشتن	Hîlebazî	حيله بازى
Hilbûn / hildibe / hilbe	بلند شدن /	Hîlebazkî	حيله بازى
کنده شدن		Hîlebaz	حيله باز / مکار
Hilbûn	جداشدن / بلندشدن / قطع شدن	Hilêncan	جدا کردن یک مایع با کاسه و
Hilçandin	جذب کردن / مکیدن	ریختن آن در ظرفی دیگر	
Hilçandi	جذب کردن / مکیدن	Hilêvirî amana bê dervank	
Hilçikandin	صاف و بلند قرار دادن / به اتمام رساندن یک منبع	Hilêvirîn / hildiêvire / hilêvire	سر / چیزی را باز
Hilçinandin	پشم را حالت کشدار کردن	کردن	
Hilçinandin / hildîçînîne / hilçînîne		-hîleyê xwe jê kirin qirqalê wî hilnedan	
آب کشیدن		Hîle	حيله / کلک
Hilçinandin	جذب کردن / مکیدن	Hilfirîn	فوران کردن / به خروش آمدن
Hilçinandin	جذب کردن / مکیدن	Hilfirîn / hildifire / hilfire	بالا بردن /
Hilçînîn	جذب کردن / سر کشیدن	بریدن	
Hilçînîn / hildîçîne / hilçîne	جذب کردن /	Hilfûr	خروشان
مکیدن		Hilfûrîn	فوران کردن
Hilçînîn	جذب کردن / مکیدن	Hilgafitn	برداشتن / بلند کردن
Hilciniqandin / hildiciniqîne / hilciniqîne		Hilgafiti	برداشتن / بلند کردن
عصبانی کردن		Hilgavtin	برداشتن / بلند کردن
Hilciniqîn / hildiciniqe / hilciniqe		Hilgerîn / hildigere / hilgere	به سوی بالا
عصبانی شدن		رفتن / به قشلاق رفتن	
Hilciniqîn	ناگهان جستن / از جا پریدن	Hilgirtin / hildigire / hilgire	کرفتن / بلند
Hilçirîn	پشم را حالت کشدار کردن	کردن	

Hilgirtin بلند کردن / برافراشتن
Hilgivtin نگه داشتن / برداشتن
Hilhatin شروع شدن / از نو آمدن
Hilhatin / hiltê / hilê طلوع کردن / بالا آمدن
Hilhatin بلند شدن
Hilhatin بلندشدن
Hilhilî hizhizî, hophopo
Hilhilîn بیش از حد پخته شده
Hilhilok نوعی میوه کوهی است شبیه
گیلاس
Hilik نوعی پشم / کیفیت بالای پشم
Hilikî حیوان زود رس / زود متولد
شده
Hilimîn / dihilime / bihilime نفس کشیدن
Hilînan برداشتن / حذف کردن / ورآمدن خمیر
Hilîngiftin لغزیدن / سکندری خوردن
Hilîngiftin لغزیدن / سکندری خوردن
Hilingivîn افتادن
Hilîngivîn لغزیدن / سکندری خوردن
Hilingivîn ناخودآگاه در خواب دست بر جایی گذاشتن
Hilisîn / dihilise / bihilise سر خوردن
Hilî آینه
Hiljimêr آمار / ارقام
Hiljimêrkî آماری / ارقامی
Hilkehilk سریع نفس نفس زدن
Hilkêş û dakêş بالا و پایین کشیدن
Hilkêşan / hildikêşe / hilkêşe بالا کشیدن
Hilketin بلند شدن
Hilketin / hildikeve / hilkeve بلند شدن /
مشغول شدن
Hilkirin / hildike / hilke روشن کردن /
کندن
Hilkirin کندن / حذف کردن

Hilkişandin / hildikişîne / hilkişîne
بالا کشیدن
Hilkişandin بالابردن / صعود کردن
Hilkişan بالارفتن / صعود کردن
Hilkişbûn آتشفشانی / صفت برای کوه
Hilkişin / hildikişe / hilkişe بیاید بالا
Hilkişîn بالارفتن / صعود کردن
Hilkişîyan بالارفتن / صعود کردن
Hilkişîyan بالارفتن / صعود کردن
Hilkolîn کندن / زیر و رو کردن
Hilkutan / hildikute / hilkute مکیدن همراه با
ضربه و فشار
Hilkutan کوبیدن چیزی به سنگ یا زمین
Hilm بوی ناگهانی
Hilm بخار / نفس
Hilm gulm بخار
Hilmaştin / hildimaşe / hilmaşe ماساز دادن
Hilmaştin بالازدن آستین / جمع کردن
Hilme حمله
Hilmeşîn / hildimeşe / hilmeşe بالا رفتن
Hilmijîn مکیدن
Hilmijîn / hildimije / hilmije مکیدن / جذب
کردن
Hilmijtin مکیدن
Hilmirîstin کسی را غرق بوسه کردن
Hilmiştin بالازدن آستین / جمع کردن
Hilmî تنده / تنفس تند
Hilo ! به پا خیز
Hilomilkanê آتشی که در چهار شنبه
سوری حلقه وار می چرخاند
Hilopayî صفت برای فردی که لباس پر
حجم پوشیده
Hîlor dara ziqûmê نام روستایی در منطقه مرگور و ترگور
Hilor

Hiloz bûn قاطی کردن
 Hilpekandin / hildipekîne / hilpekîne
 جستن / پریدن
 Hilpekandin محکم بالا و پایین انداختن
 Hilpekîn / hildipeke / hilpeke از جا پریدن
 Hilpere حمله / اسم هلپرکه از این ریشه
 است
 Hilperîn بالا پریدن / جفتگیری کردن حیوانات
 Hilperîşîn / hildiperîşe / hilperîşe عطسه کردن
 Hilpesîrîn / hildipesîre / hilpesîre مقابله کردن /
 رسیدن / ورز آمده
 Hilpif kirin به باد دادن
 Hilqedimîndin دارد آرام که حرکتی از خواب
 Hilqefşandin / hildiqefşî / hilqefşîne
 تکان دادن
 Hilqehilq حق هق کردن / گریه کردن
 Hilqehilq kirin حق هق کردن / گریه کردن
 Hilqetandin از ته کندن / از ته در آوردن
 Hilqeys زیاد
 Hilqizmilqiz در جای خود حرکت کردن /
 نماد در جا زدن
 Hilqûm حلقوم
 Hilqut تپش قلب
 Hilşandin تخریب کردن / ازبین بردن
 Hilsengandin / hildisengîne / hilsengîne
 تحلیل کردن
 Hilşîn تخریب شدن / ازبین رفتن
 Hilşîyan تخریب شدن / ازبین رفتن
 Hilşîyan تخریب شدن / ازبین رفتن
 Hilteqilandin / hilditeqilîne / hilteqilîne
 لرزاندن / تکان دادن
 Hilteqilîn / hilditeqile / hilteqile لغزش
 Hilteqîn فوران کردن / منفجر شدن

Hiltirandin / hilditirîne / hiltirîne / مواجه شدن
 تجاوز کردن
 Hiltirîn / hilditire / hiltire ۱. Hatîn
 sihirandin
 Hilû پرو / صاف
 Hilû bûn پرو شدن
 Hilû kirin صاف کردن
 Hilû kirin ۱. Girnoz jê darotin ۲. Şimşat
 kirin
 Hilû [i] هلو
 Hilû [ii] ۱. Meht û bêgirmoz ۲. Şimşat
 Hilûreşk آلو سیاه
 Hilûreşk آلو سیاه
 Hilûtirîşk آلو ترش
 Hilûyêreş آلو سیاه
 Hilûzerk آلو زرد
 Hilû هلو
 Hilveriyayî ناپود شده
 Hilwerîndin منقرض شدن
 Hilweriyayî ناپود شده
 Hilweşandin / hildiwêşîne / hilweşîne
 خراب کردن
 Hilweşandin تخریب کردن / ازبین بردن
 Hilweşandin فروپاشاندن / از بین بردن
 Hilweşîn فروپاشیدن / سقوط کردن
 Hilweşîn / hildiwêşe / hilweşe ریختن / زیرورو
 شدن
 Hilweşîner فروپاشنده / ویران کننده
 Hilweşîndin تخریب شدن / فروپاشیدن
 Hilzirîn پوک شدن
 Hîm اساس / بنیان / پایه / پی ریزی
 Hîm پایه / اساس
 Hîm lê girtin تأثیر پذیرفتن
 -hîm danîn ۱. Xîm avêtin

Hîmat tiştê ava û pêkhatî		Hîn یادگیری / هنوز	
Hîmaye حمایت		Hin حنا	
Himbal	باربر	Hîn bûn	یاد گرفتن
Himbaletî	باربری / حمالی	Hîn kirin	یاد دادن / آموزش دادن
Himber girtin	جلوگیری کردن	Hîn__bûn	یادگرفتن
Himberfî	جلوی / در برابر / علیه	Hîn__kirin	آموزش دادن / یاددادن
Himber	علیه / در برابر	Hîna	هنوز
Himber	علیه / در برابر	Hinan	هنوز
Himbêz kirin	بغل کردن پناه دادن /	Hinar	انار
Himbizî	انباشتی	Hinarde	صادرات
Himbiz	آغوش / بغل	Hinarde kirin	فرستادن / نهادینه کردن
Hîmdar	زیرک / چالاک	Hinare	بیام
Hîmê kesî lê girtin	زور کسی به کسی چربیدن	Hinarik	استخوان گونه
Himehim	صدای سهمگین باد	Hinarik	(گونه (صورت
Himehim kirin	بیج کردن	Hinarin	فرستادن
Himehim	بیج	Hinarî	اناری
Himet	همت / تلاش	Hinarok	فرستاده
Hîm	اساس / پایه	Hînatî	قاصد
Hîm	اساس / پایه	Hînantin	فرستادن
Hîm	اساس / زور / حيله	Hînantin / dihinêre / bihinêre	فرستادن
Him	هم / نیز	Hînantin	فرستادن
Him	هم / نیز	Hînar	انار
Hin	کم / اندک	Hînar	انار
Hîn	هنوز	Hînav	اجزای داخلی بدن
Hin bi hin	کم کم	Hînav kutan	نفس نفس زدن
Hîn bûn	یادگرفتن / عادت کردن	Hînavkutî	تنگی نفس
Hîn bûn	آموختن / یاد گرفتن	Hînav	محتویات قفسیه سینه
Hin caran	گاهی	Hinaw (dîl û)	معادل دل و روده
Hîn darî	تمرین / آموزش	Hîna	هنوز
Hin dinya zû bû		Hîn bûn	آموختن
Hîn kirin	یاد دادن / درس دادن / آموزش	Hîn bûn	یادگرفتن / یادگیری
دان		Hîn bûyî	تعلیم دیده
Hîn kirin	آموزش دادن / یاد دادن	Hîn bûyî	فهمیدن / یادگرفتن
Hin	بعضی		

Hînbû	یادگیری / آموزش	Hindek	کمی / مقداری
Hincan	ظرف روسی	Hinde	خیلی / زیاد
Hincar	خیش گاو آهن	Hindê	نام زنانه
Hince	بهبان / عذر / دلیل	Hindê	نزدیک / اطراف
Hincet	بهبان / دلیل / قصد / نیت	Hindî	هر قدر / هر چه
Hincet	بهبان	Hindî	آنقدر / به اندازه
Hinceta (bi)	با هدف / به دلیل	Hindik	کم
Hincî hincî kirin	تکه تکه کردن چیزی	Hindik	کم / اندک
Hincinîn	تکه تکه شدن / خرد شدن	Hindikahî	کمبود
Hincirandin / dihincirîne / bihincirîne	شمرنده کردن	Hindikahî	جزئی
Hincirîn	پاره پاره کردن	Hindikayî	محلی / منطقه ای
Hincirîn / dihincire / bihincire	شمرنده شدن	Hindikpêşketî	کمتر توسعه یافته
Hind	کنار / طرف	Hindik	کم
Hînd	خروس جنگی	Hindik	کم
Hind	زیاد / خیلی	Hindir	داخل / درون
Hindam	بالا	Hindir	داخل / درون
Hindam	اندام	Hindî	زیاد / آن قدر / سپس / بعد
Hindam	تنه درخت	Hindur	داخل / درون
Hindam	جهت / سوی	Hindûstan	هندوستان / هند
Hîndarî	تمرین	Hindû	هندی / زبان هندی
Hindar	جهت / سوی	Hine kirin	حنا بستن
Hindav	(در) شرف	Hine	حنا
Hindav	استقامت	Hinek	کمی / اندکی
Hindaw	بالای سر چیزی	Hinek	مقداری / تعدادی
Hindaw	جهت / سوی	Hinêr	قدرت / توان
Hinda	گم / مفقود	Hinermend	هنرمند
Hinda	نزدیک / کنار	Hinerwer	با قریحه / با استعداد / هنرمند
Hindê	کنار / بغل	Hiner	هنر
Hindekar	محقق	Hine	حنا
Hîndekar	معلم / آموزگار	Hine	مقداری / کمی
Hîndekarî	استادی / معلمی	Hing	وقت
Hîndekarî	آموزش / تمرین	Hingaftin / dihingêve / bihingêve	[ii]
Hindekî	کمی / مقداری		به نشانه زدن

Hingaftin / dihingêve / bihingêve [i]
 زجر دادن / زدن
 Hingaftin یافتن / رسیدن
 Hinganî هنگام‌آهنگام‌سپس / در آن هنگام
 Hingav معیار / ملاک
 Hingavî هنگام‌آهنگام‌سپس / در آن هنگام
 Hingavtin رسیدن / دست یافتن
 Hingawtin رسیدن / دست یافتن
 Hingê صورت / در آن هنگام
 Hingê زمان گذشته / آن وقت
 Hingê از آن به بعد
 Hingiftin لمس کردن / رسیدن
 Hingiztin / dihingêje / bihingêje بی‌کدار به اب
 زدن
 Hingil سینه / پستان
 Hingirvan نام روستایی در منطقه صومالی برادوست
 Hingiv عسل
 Hingivandin رسیدن / دست یافتن
 Hingivê hûrsulhîn عسل دست نخورده / عسل تازه
 Hingivîn رسیدن / لمس کردن
 Hingivîn عسل
 Hingivîn عسل
 Hingiv عسل
 Hingiv عسل
 Hingiz چماق چوبی
 Hingiz ?
 Hingî صورت / در آن هنگام
 Hingîlsk حلقه انگشتری / انگشتری
 Hingorî زمان بین غروب و عشا
 Hingorî هوای گرگ و میش
 Hingor هوای گرگ و میش
 Hingol شما
 Hingulîsk انگشتر / حلقه / نگین
 Hingûlîsk انگشتر

Hingûn عسل
 Hingûr غروب / شفق
 Hingur تاریک و روشن / بامداد / گرگ
 و میش
 Hingûr مغرب
 Hingura êvarê تاریک و روشن عصر / نزدیکی
 غروب
 Hingûr سپیده / هوای گرگ و میش
 Hingur هوای گرگ و میش
 Hingustîl انگشتر / حلقه
 Hingustîl انگشتر / حلقه / نگین
 Hingustîlsk انگشتری / حلقه
 Hinguv عسل
 Hingû شما
 Hînî kir خنک
 Hinik خنک
 Hînr kirin مسئولیت قبول کردن
 Hînkarî تمرین / آموزش
 Hînkar آموزش دهنده / یاد دهنده
 Hînkirin تعلیم / آموزش
 Hînkirin û hevotin تعلیم و تربیت / آموزش و
 پرورش
 Hînkirin آموزش
 Hînkirin آموزش / تمرین
 Hînkuf همسان
 Hînkuf مناسب
 Hînkûf مناسب
 Hînnare / Hînarok اسم طایفه ای از کردهای
 کرمانج
 Hînqaftin سپس / بعد
 Hîn بعضی / مقداری
 Hîn بعضی
 Hîn بعضی
 Hîn بعضی / تعدادی

Hîn	خنک	Hirî raxistin	پشم را جدا کردن تا که خشک
Hîn	هنوز	شود / پهن کردن پشم	
Hîn	یادگیری / تمرین	Hirîftû	خیلی پیر
Hîpofîz	غده هیپوفیز	Hîrîn	شبیه کردن اسب
Hîqîk	سرفه	Hîrîn / dihîre / bihîre	شبیه اسب
Hîqînî	صدای حق هق	Hîrînî	پشمی
Hîqînî pê ketin	بی اختیار خندیدن	Hîrîşo	شوینده پشم / پشم شو
Hîqûq	حقوق	Hîrîşm	پشم
Hîqûqa bacê	قانون مالیات	Hirmê	گلابی
Hîqûqa bankgêriyê	قانون بانکداری	Hirmê	گلابی
Hîqûqa gelemperî	قانون عمومی / حقوق کلی	Hirmî	گلابی
Hîqûqa giştî	قانون همگانی / حقوق همگانی	Hirmî	گلابی
Hîqûqa kar	قانون کار / حقوق کار	Hirmî	گلابی
Hîqûqa malbatî	حقوق خانوادگی	Hîro	گل رز
Hîqûqa xwedaniyê	قانون مالکیت / حقوق مالکیت	Hîro	نوعی گل است
Hîqûqa xwezayî	قانون طبیعی / حقوق طبیعی	Hîro	نوعی گل است
Hîqûqnas	حقوق شناس	Hîro	نوعی گل است
Hir bûn	خوشی زدن زیر دل کسی /	Hîro	نوعی گل است
هارشدن		Hîro	نوعی گل است
Hirbê	روسری دخترانه	Hîro	نوعی گل است
Hirç	خرس	Hîro	نوعی گل است
Hirçîn	نام کوهی حوالی منطقه صومای برادوست	Hîro	نوعی گل است
Hirço-pirço	پیچیده / غامض	Hîro	نوعی گل است
Hirç	خرس	Hîro	نوعی گل است
Hirç	خرس	Hîro	نوعی گل است
Hirdim	شکم	Hîro	نوعی گل است
Hirehir	صدای خرش رودخانه / قهقهه	Hîro	نوعی گل است
Hîrhîr	هر هر	Hîro	نوعی گل است
Hirhop	بولهوس / دمدمی / گیج	Hîro	نوعی گل است
Hirhop !	! همین حالا بپر	Hîro	نوعی گل است
Hirî	پشم گوسفند	Hîro	نوعی گل است
Hirî	پشم	Hîro	نوعی گل است
Hirî	پشم گوسفند و شتر	Hîro	نوعی گل است

Hisabî صفتی برای زن قابل
 Hisan سنگ چاقو تیزکنی
 Hisandin مطلع ساختن / خبر دادن
 Hisan آسان / راحت
 Hişar حصار / حصار گله گاو
 Hisar حصار
 Hişbir روان گردان / بیهوش کننده
 Hişdarî dan هشار دادن
 Hişê xwe çûn (li ser) عاقلانه حرکت کردن / بیهوش شدن
 -hîsê lê xistin bêhna dû û
 Hişên serê mirov ketin از یک چیزی بسیار تعجب کردن
 Hiseynok حلزون
 Hişî چادر
 Hişk سفت / خشک
 Hîsk سسکه
 Hişk bûn خشک شدن
 Hişk û hola خشک
 Hişkahi خشکیده
 Hişkanî خشکی / سفتی
 Hişkatî خشکی / سفتی
 Hişkav خاکی و آبی
 Hişkavî دو زیست
 Hişkawiz çinîna pêşwext
 Hişkayî کی / سفتی / سرمای سوزان
 Hişkebawerî خشک مذهب
 Hişkegilê گره کور
 Hişkekuxik سیاه سرفه
 Hişkesahî سرمای سخت / سرمای خشن
 Hişkesalî خشک سالی
 Hişkesayî سرمای سخت / سرمای خشن
 Hişketî خشکی / سفتی

Hişkî خشک / سرمای خشک و
 استخوان سوز
 Hişkî خشکی / سفتی
 Hişkûhold سفت و سخت
 Hişk محکم / خشک
 Hişmegirtî متعجب
 Hişmegirtî bûn متعجب شدن / تعجب کردن
 Hişmend باهوش
 Hişmendî هوشیاری / عاقل
 Hişmendî درک هوشیاری
 Hişmendî فکر هوشیاری / هوش
 Hişmetar متعجب / شگفت زده
 Hişmetkar متعجب / حیران / تعجب زده
 Hişmetkar mayîn حفظ کردن / تحسین کردن
 Hişserbestî دارای استقلال فکری / مستقل
 Hişsivik سبک سر / سر به هوا
 Hişsivik سبک عقل
 Histêrk اشک
 Histêr قاطر / استر
 Hiştin برجای گذاشتن / اجازه دادن / ترک کردن
 Hiştin / dihêle / bihêle ترک کردن
 Hiştin اجازه دادن / برجا گذاشتن
 Hiştin گذاشتن / اجازه دادن
 Histiran ورز دادن خمیر
 Histirî تیغ / خار
 Histirîbirk وسیله ای که با آن گیاهان خاردار را می برند
 Histir قاطر / استر
 Histukur پشت گردن
 Histûn ستون
 Histûr بی تربیت / خشن / ضخیم

Histûrî kirin	بی تربیت رفتار کردن / خشن	Hîvî	امید
رفتار کردن		Hîvî	امید
Hişyar	هوشیار	Hîvîdar	امیدواری
Hişyar	آگاه	Hîvik	حلال ماه
Hişyar kirin	اخطار دادن / از خواب بیدار	Hivîxwaz	امیدوار
کردن		Hîvî	امید
Hişyaretî	هوشمندی	Hîv (ماه)	
Hişyarî	هوشمندی	Hîwêzî	گرز
Hişyarî	اخطار	Hîz	بی آر / هیز
Hişyarî dan	هشدار دادن	Hîz	کیسه چرمی که روغن در آن
Hişyariya dawî	آخرین اخطار		نگهداری می کنند
Hişyarî / هشدار / آگاهی / هوشیاری		Hîzar	لباسی که زنان بیرون می
Hişyar	فلفل قرمز		پوشند
Hişyar	هوشیار / آگاه	Hîzar	قاب / روپند
Hişyar	هوشیار / آگاه	Hîzar	هزار
Hîs	احساس / حس	Hîzeyran	ماه کردی برابرژوئن
Hîş	هوش / عقل / زرنگ	Hîzîn	حزن / اندوه
Hîş	هوش / عقل / مغز	Hîzîn	آرام آرام به عقب برگشتن
Hît ?		Hîzîr dîtîn	ترس داشتن شدید از انجام
Hît [i] semax			دادن کاری / استرس داشتن
Hît [ii] kevirê ku bi destekî avêtina wî pêkan e		Hîzîrîn	فکر کردن / اندیشیدن
Hît [iii]	بز	Hîzîrîn	فکر کردن / اندیشیدن
Hitik	کتک	Hîzîrwarî	متفکرانه
Hîtîk	نوعی بز	Hîzîr	فکر / اندیشه
Hitim bûn	قطعی شدن	Hîzr	فکر
Hît	زن همیشه مرتب	Hîzr kirin	فکر کردن
Hît	نوعی بز	Hîzret	نیاز
Hîv	ماه	Hîzrînkâr	متفکر
Hîva	امید و آرزو / اسم پسرانه	Hîzrkî	فکری
Hîvastin	رفو کردن	Hîzr	فکر / اندیشه
Hîvdeh	هفده	Ho kirin	تأیید کردن
Hîveron	مهربان	Ho bike ku bila ga bise-	
Hîvêzî	گرز / چماق	Ho ho kirin ga ajotin an	

Ho ho! Baneşana ku pê ga		Hokar	فاکتور
Hoç kirin	برخاستن (بچه) / پاشدن	Hoker	قید
Hoççe	نوعی نام آوا برای آرام کردن	Hoker	(قید) در دستور زبان
گاو		Hokera awakî	قید وصفی
Hoçik	آستین / سرآستین	Hokera çendahî û jmarî	قید کمیت و شمارشی
Hoçik kevirê meht ê ku bi		Hokera cih û hindavê	قید مکان و دستور
Hoçik listin bi keviran li		Hokera daxwaziyê	قید درخواست
Hoçik	آستین	Hokera demkî	قید زمان
Hoc	نوعی سا ندویج	Hokera erîniyê	قید تصدیق
Hodar	عاج / شاخ	Hokera gumanî	قید تصور / قید گمان
Hodaxî	گاو چرانی	Hokera neyîniyê	قید منفی
Hodaxî	گاو چرانی	Hokera pirsîyarkî	قید پرسشی / قید سؤالی
Hodax	گاو چران	Hokerê awakî	قید حالت
Hogçe	قوچ چهارساله	Hokerê cihkî	قید مکان
Hogçe	گله گوسفندان جوان	Hokerê çiqasî	قید مقدار
Hoge	برادر یا خواهر ناتنی / ناتنی	Hokerê demkî	قید زمان
Hogiç	قوچ / قوچی که بیش از دو سال دارد	Hokerê gumanî	قید تردید
Hogiç	قوچ / قوچی که بیش از دو سال دارد	Hokerê neyîniyê	قید منفی
Hogî	قوچ / قوچی که بیش از دو سال دارد	Hokerê	قید
Hogî	قوچ / قوچی که بیش از دو سال دارد	Hokillê homeşkê	نام آوایی که برای درست کردن کره با مشک به کار می رود
Hogîdî	نام آوایی که برای فراری دادن	Hol	توپ
Hogir	دوست / رفیق	Hol	توپ / توپ پشمی
Hogir (heval û)	دوست	Hol	کوبیدن / زود برو ! (خطاب به حیوان)
Hogiratî	رفاقت / دوستی	Hol kirin	زدن / کتک زدن / کوبیدن
Hogirî hev bûn	ارتباط داشتن / دور یکدیگر	Hol kirin	جمع کردن حیوانات / هل دادن / فشار دادن
جمع شدن			
Hogirî kirin	ارتباط اجتماعی برقرار کردن		
Hogirî qumarê bûn	به قماربازی عادت کردن / سرگرم قماربازی شدن		
Hogir	دوست / رفیق		
Hok	گرهی که زود باز می شود		
Hok [i]	گره آسان		
Hok [ii]	فضله کبک		

Holbûn	پریدن / پرش کردن	Horî	حوری
Holedest cureyekî listi-		Horîn	از ته دل و پیوسته گریه کردن
Holepîtk	شعله آتش	Horîstan	بهشت
Holetel cureyekî lîstina		Horî	حوری
Holî şiva holetelê		Hormo	نام مردانه
Holik	چارطاق	Horyes	بهمن
Holik	خانه چوبی / کلبه / خانه خرابه	Hose	سروصدا کردن / مهممه کردن
Holik	شبکه / داربست	Hoşîn	تلوتلو خوردن / گیج خوردن /
Holik	کپر / خانه چوبی		میپهوت شدن
Holik محقر	خانه محقر	Hostati	استادی
Hol توپ		Hostatî	مهارت / استادی
Homeymo	مسخره بازی	Hosta	استاد / ماهر
Honan	ریسیدن / بافتن	Hoste	متخصص
Hongoma		Hot	(کچل / هل) دادن
Honî	چوب هم اندازه بریده شده	Hov	وحشی
Honijîn	چرت زدن	Hov	بی رحم / سنگدل / وحشی
Honijîn	چرت زدن	Hovane	وحشتناک
Honikahî	خنکی	Hovane	وحشیانه
Honikayî	خنکی	Hovberî	توحش
Honik	خنک	Hovesin	نام روستایی در منطقه صومای برادوست
Honik	خنک	Hovîti	توحش
Honîn	ریسیدن / بافتن / پیچیدن	Hovîti	وحشیگری
Honne	نوعی نام آوا برای آرام کردن	Hovîti	وحشیانه
	گاومیش	Hovî	وحشیانه
Honama		Hov	وحشی
Hophopanê	نوعی بازی به نام لی لی	Hox	زمین شخم زده
Hoqe	یک واحدوزن	Hoy	جنبه/شرط / فاکتور / بعد
Hoqqe	نوعی وسیله برای کشیدن تریاک	Hoy	علت / سبب
Hor	کوبیدن / کتک / زود برو !)	Hoyix	مترسک
	(خطاب به حیوان)	Hoykar	مسبب
Horehor	صدای بلند گریه کردن	Hoykarî	
Horehor kirin	با صدای بلند گریه کردن	Hoynar	نام آوایی که در موسیقی گفته می شود
Horg	دیوان / مجلس	Hoz	دسته / قبیله
Horî	فرشته / ناله همراه گریه	Hoz kirin	جدا کردن بره ها از گوسفندان

Hozan	خواننده	Hufefuf	صدای خش خش برگها
Hozan [i]	خواننده	Hûfik kuna ku di nava xilxileyên keviran de ye û li	
Hozan [ii]	عارف	Hujûr	انجیر
Hozanvan	شاعر	Hukim	قرار / حکم
Hozanvan	شاعر حماسی	Hukimdar	سرور / بالا دست
Hozan	شاعر حماسی	Hukumet	حکومت / دولت
Hozan	شعر حماسی	Hukûmet	دولت / حکومت
Hoz	سلسله / قوم / گرد و خاک	Hulî	بوقلمون
Ho	زدن غیر رسمی فردی مذکور	Hulî	گوشت مرغ
Htinî	درآمد	Hûlî	عقاب / شاهین
Hu çik	آستین	Hulm	بوی تند / بوی ناگهانی
Hu cum	هجوم / حمله	Hûmanîtar	بشر دوستانه
Hu fe hûf	صدای نفس / صدای باد	Humus	گیاه خاک
Hû kirin	تدریس کردن / یاد دادن	Hûn	شما
Hu km	حکم / قدرت	Hûn	شما
Hu kumat	حکومت	Hûnan	
Hu kûmet	حکومت	Hûnandin	ریسیدن / به هم وصل کردن
Hu lî reşk	هلو سیاه	Hûnandin / dihûnîne / bihûnîne	بافتن
Hu lû	هلو	Hûnandin	ریسیدن / پیچاندن
Hu lm	بوی تند / نفس تند	Hunandin	ریسیدن / بافتن / پیچیدن
Hu lû	هلو	Hûnan	بافتن / ریسیدن / پیچاندن
Hubir	جوهر / مداد	Hûnan	ریسیدن / به هم وصل کردن
Hubir	جوهر	Hundir	درون
Huçik	سراستین	Hundir çûn virikî bûn	
Hûçik	آستین / سراستین	Hundirandin / dihundirîne / bihundirîne	۱.
Hûçik	آستین	Hewardin	۲. Di xwe de
Hucre	سلول	Hundirîn	داخلی / درونی
Hucûm	هجوم / حمله	Hundir	داخل / درون
Hucûm kirin	حمله کردن	Hundur	داخل / درون
Hudhudk	هدهد / شانه به سر	Hundur	داخل / درون
Hûf kirin	بف کردن / به یکباره قورت دادن	Huner	هنر / مهارت
Hufe huf	صدای نفس / صدای باد	Hunerdost	هنر دوست
		-hunerên dîtbarî	hunerên ku xîtabî
		temaşekirinê dikin	

Hunerî	هنری	Hûr [ii]	کوچک / ریز
Hunerî هنری		Hur bûn	آزاد شدن
Hunerkarî هنرکاری		Hur kirin	آزاد کردن
Hunermend هنرمند	هنرمند	Hûr nêrîn	ریز بین
Hunermendî هنرمندی		Hûr û mûr	پول خرد
Hunermendî هنرمندی		Hûrandin	ریز ریز کردن / تجزیه و تحلیل کردن
Hunermend هنرمند		Hûran جزئیات	ریز / جزئیات
Hunermend هنرمند		Hûrbaran	نم نم باران
Huner هنر		Hûrbaran	باران ریز / نم نم باران
Huner هنر		Hûrbijaî	با دقت
Hun حنا		Hûrbijêr ۱. Ziravbihîstyar ۲. Bisemt	
Hûngilîsk حلقه انگشت		Hûrde	جیزهای ریز و کوچک
Hungiv غسل		Hûrdek	القبای کوچک
Hungشما		Hûrdekarî	کار دستی / کار دستی با کیفیت
Hûngشما		Hûrdek کوچک / ریز	کوچک / ریز
Hûnik خنک		Hûrdek کوچک / ریز	کوچک / ریز
Hûnikatî خنکی		Hûrdem دقیقه	دقیقه
Hûnîn / dihûne / bihûne بافتن	بافتن	Hûrde خرد	ریز / خرد
Hunîn بافتن / رسیدن / پیچاندن		Hûre	گرد و خاک / گرد و غبار
Hun شما		Hûre bûn	یاد گرفتن / فهمیدن
Hûn شما		Hûrek	حرف کوچک / نامه کوچک / مورد کوچک
Huqe واحد وزن		Hûrde	
Hûr کوچک / ریز / ظریف		Hûrfilitî	اصهال شده
Hur آزاد		Hûrgilî	فضای باز / آگاهی فراوان
Hûr کوچک / کم		Hûrgilî kirin	تحلیل کردن
Hûr gi جزئیات		Hûrgilî مشروح / مفصل	مشروح / مفصل
Hûr hûr ik میوه نارس	ریز / جز / میوه نارس	Hûrhûrî kirin	خرد کردن / له و لوده کردن
Hûr hûrî ریز / جز		Hûrîk	خرده / ریزه
Hûr kirin خرد کردن / ریز ریز کردن	خرد کردن / ریز ریز کردن	Hûrîk	سنگدان
Hûr berdan شکم بزرگ کردن		Hûrîk tê paqîj kirin	
Hûr kirin [i] تکه تکه کردن / ریز کردن	تکه تکه کردن / ریز کردن	Hûrîk ریز	ریز / جز
Hûr kirin [ii] پول خرد کردن	پول خرد کردن	Hûrîk ریز	ریز
Hûr [i] معده	معدة	Hurim tîrxes	

Hûring	قلمی که از بال پرندگان درست	Hûtin	عوعو / پارس / پارس کردن /
می شود		عوعو کردن	
Hûritî	کوچکی / ریزی	Hût	هیولا / غول
Hûrî	جزئی بودن / ریز بودن / انارس بودن میوه	Hwd (hev wekî din)	و غیره
Hûrî	حوری		
Hûrî	ریز / جزءیات		
Hurmet	حرمت / احترام		
Hurmetkar	محترم		
Hurmet	احترام		
Hurmê	گلایی		
Hurmîna	همانند		
Hûrmûr	اسباب و اشیا / وسایل / خرت و		
پرت			
Hurmur li ser ga ku zaro ji her aliyê gund kom kiribûn hatibûn barkirinlo			
Hûro	شکمو		
Hûrtirîş silek û xurekxurê ku çî li ber keve			
Hûrûgir kirin	تجزیه و تحلیل کردن		
Hûrûmûr	خرد و ریز		
Hûro	دل و وروده		
Hûro	ریز / کوچک		
Hûro	کوچک / ریز		
Hûşî	خوشه انگور		
Huskîk	ملاقه		
Husta	استاد / ماهر		
Husulcema	زیبارو		
Husûn	مالیدن / ساییدن		
Huşyar	هوشیار / آگاه		
Hût	اسم یک شخصیت افسانه ای		
مثل دیو			
Hût	جانوری افسانه ای		
Hutik	مشت		
Hutik ?			
Hûtin	پارس کردن سگ		

I

Iblîs ابلیس/شیطان
Iblîsî ابلیسی/شیطانی
Iddia ادعا
Idîgêr دیگر/دیگه
Ifare دانه پس از کوبیدن و باددادن
Ilac علاج/راه حل
Ilho عقاب
Ilm علم/دانش
Ilmî علمی
Ilqênîn چندیش آور
Imbar انبار
Imr عمر/سن
Incas آلوی سیاه
Incîl انجیل
Incûr نوعی خیار
Incûz نوعی گیاه
Inê مامان/مادر
İngîlîz انگلیسی
İngîrîn ناراحت شدن/عصبی شدن
İngîlîzî زبان انگلیسی/مردم انگلیس
Inik مامان/مادر
İnisiyâtîf ابتکار
İnkâr انکار
İnkê کینه
İnt ناله کردن/نالیدن
İntdar درددار/ناله کاری
İnteint آه و ناله کردن/نالیدن
İnteint kirin ناله کردن/درد عمیق داشتن

Intîn غریدن/نالیدن
İntînî غرش/ناله
İnzêl سازنده داربست
In مامان
Iraq عراق
İrc خیزران/نی هندی
İreir عرعر
İreirkirin عرعر کردن
İrs ارث
İrsî میراث
İsad قطع رابطه
İsadî قطع ارتباط کردن
İsandin توشه گرفتن
İsîn شبیه بودن
İşkêft غار
İşkencexane شکنجه گاه
İşk خشک
İsm اسم/نام
İsqinc آرگوش/لوزه
İsqincî دارای لوزه برآمده
İşqir نوعی انگور
İstandin گرفتن/خریدن
İstatistik آمار
İstêre جای لحاف/پسته لحاف
İstêrk ستاره
İstêr جای لحاف/پسته لحاف
İstrî شاخ
İxtiyar پیرمرد/سالخورده
İyar کیسه چرمی انبار لبنیات
İzin اجازه

Îda دیگر/بیشتر/هنوز
 Îdî دیگر/دیگه
 Îdîa دعا
 Îdqat اعتقاد/ایمان
 Îdخالat به دست آمده
 Îfade kirin بیان کردن
 Îfade بیان/جواب
 Îfadeya yekî girtin بازجویی کردن
 Îfet عفت
 Îflas ورشکست شدن
 Îflaskirin ورشکست شدن
 Îfirît عفریت/اجن
 Îftar افطار
 Îhmal اهمال کردن/سهل انگاری
 Îhmalkirin سهل انگاری کردن
 Îhsan احسان/نیکی
 Îhtiram احترام
 Îhtiyac احتیاج/نیاز/ضرورت
 Îj عمر/سن/کار/حرفه
 Îjî این بار/احالا/دیگه
 Îjnenigarî زندگی‌نامه
 Îkbal اقبال/سرنوشت
 Îkram بخشش
 Îkramî yekî kirin به کسی چیزی بخشیدن
 Îlac علاج/شفافاراه حل
 Îlac dîtin راه حل پیدا کردن/اعلا دیدن
 Îlahî الهی/خدایی
 Îlam اعلام/ایلام
 Îlan kirin اعلام کردن
 Îlan اعلام/اجار
 Îlave اضافه
 Îlavekirin اضافه کردن/زیاد کردن
 Îlegal غیرقانونی

Î

Îbadet عبادت/پرستش
 Îbadetkirin عبادت کردن/پرستش کردن
 Îbret پند/اندرز
 Îbûdî رشوه/زیر میزی
 Îç انکار کردن
 Îca این بار/پس
 Îcad ایجاد/انواوری
 Îcadkirin ایجاد کردن/اختراع کردن
 Îcar این دفعه/این بار
 Îcax اصل/نسب/قبیله
 Îcazetname اجازه نامه/حق استفاده
 Îçkirin انکار کردن/از زیر کاری دررفتن
 Îd عید/اجشن
 Îda دیگر/دیگه
 Îdam اعدام/دار زدن
 Îdamkirin اعدام کردن/دار زدن
 Îdarekirin گذران کردن/امرار معاش کردن

Îlham bûn الهام شدن
 Îlham girtin الهام گرفتن
 Îlham الهام
 Îllam اگر/اگر این که
 Îlla الا/مگر این که
 Îlon ماه کردی برابر سپتامبر
 Îltihab girtin التهاب کردن
 Îltihab التهاب/حساسیت
 Îlûn ماه سپتامبر
 Îlxî گلّه اسب
 Îmalkirin ایجاد کردن/به وجود آوردن
 Îmam امام
 Îmamet امامت
 Îman ایمان/باور/اعتقاد
 Îmankirin باور کردن/ایمان آوردن
 Îmdad امداد
 Îmha نابود کردن دسته جمعی
 Îmkan فرصت/مجال/امکان
 Împêratorî امپراتوری
 Îmralî جزیره ایمرالی
 Îmtihan امتحان/آزمون
 Îmze امضا
 Îmzekirin امضا کردن
 În روز جمعه/آدینه
 Înad عناد/الجبازی/بهانه گرفتن
 Înan آوردن
 Înandin آوردن
 Înç شک/تردید
 Înca این بار/احالا
 Încane گلدان
 Încare گلدان
 Încar این بار/احالا
 Încas آلو سیاه

Incîl کتاب مقدس مسیحیان
 Înçkirî آگاه/بلد/باهوش
 Înçkirin آگاهی یافتن/پی بردن/در آوردن
 Îngilistan انگلستان
 Îngilîz انگلیسی
 Îngilîzî زبان انگلیسی/اهل انگلیس
 Înglîsî انگلیسی
 Înglîs انگلیس
 Înglîz انگلیسی
 İnglîzî زبان انگلیسی/اهل انگلیس
 Înî جمعه
 Înk û bilah kirin قسم خوردن/اصلاً قانع نشدن
 Înk کین/ناراحتی/لج
 Înkar û tune kirin امحا کردن/انکار کردن
 Înkar انکار
 Înkarî انکار
 Înqilab شورش/انقلاب
 Înşâet ساخت و ساز
 Însan آدم/انسان
 Însiyatîf ابتکار
 Întêgre ادغام
 Întiqam انتقام/عوض
 Înziwa انزوا
 Îpilme غده
 Îprax برگ مو/برگ انگور
 Îqaz هوشیار کردن در مقابل خطر
 Îqbal بخت/اقبال
 Îqbal اقبال/بخت
 Îqlîm آب و هوا/اقلیم
 Îran ایران
 Îraq عراق
 Îris مردمک چشم
 Îrixçî اسب چران

Îro امروز/امروزه
Îrorojê امروز/امروزه
Îroro امروز
Îroyîn امروزه/معاصر
Îrû امروز/امروزه
Îrxîçî اسب چران
Îrxî گله اسب
Îş کار
Îsaf انصاف
Îsal امسال
Îşandin متوجه ساختن
Îsandin جلا دادن/پرداخت کردن
Îsan انسان/افراد
Îşarekirin اشاره کردن
Îsbat برهان/دلیل
Îsbatkirin روشن کردن/اثبات کردن
Îşev امشب
Îsewî عیسوی/مسیحی
Îşik چوب محکم کردن بار
Îsil کمد دیواری
Îsîn روشنائی ضعیف دادن
Îşk dan سفت کردن/تنگ کردن
Îskan استکان
Îskarpîn اسکنه/قلم
Îskeîsk صدای هق/هق/هق گریه
Îşkence شکنجه
Îşkencekirin شکنجه کردن
Îşkencexane شکنجه گاه
Îşkence شکنجه
Îskîn هق هق گریه کردن
Îskîsk هق هق گریه
Îsk سکسکه/هق هق
Îşlik جلیقه

Îsme افسوس/اجادو
Îsot فلفل
Îsota reş فلفل سیاه
Îsota spî فلفل سفید
Îsotû فلفلی/السیدی
Îspanax اسفناج
Îspat برهان/دلیل
Îspatî دلالت
Îstasiyon ایستگاه
Îstekan استکان
Îstgah ایستگاه
Îstifadekirin بهره مند شدن
Îtbar اعتبار
Îtiqad اعتقاد/ایمان
Îtîhad اتحاد
Îxtiyar سالخورده
Îzgeh ایستگاه
Îzin اجازه

J

Jahr	زهر / سم
Jajerûn	نوعی لبنیات
Jajî	نوعی پنیر
Jakaw	وحشی / کوهی
Jale	شکوفه درخت / شبنم
Jan	اندوه غم
Jan	درد / درد و تب باهم
Jan dan	درد داشتن / اندوه داشتن / درد کشیدن
Jan dan	به درد آمدن
Jan girtin	دردآور بودن / درد داشتن
Jana zirav	بیماری سل / برآمدگی
Janbir	دارو / درمان
Jandar	درد دار / دردآور
Jandar	دردناک
Jandar	دارای درد
Jandarm	ژاندارم
Janikî	دردی

Janîn	درد داشتن	Jê standin	ضبط کردن / مصادره کردن
Jano	ای درد	Jêbawer	معتمد / فرد قابل اعتماد و اطمینان
Jano	ناخوش احوال / فلج	Jêbir	پاک کن
Jan	درد / رنج	Jêbirrîn	قطع کردن ارتباط کسی از
Jar	لاغر / بی کس	Jêbûyî	بریده شده
Jar bûn	بی کس بودن / لاغر شدن	Jêbûyîn	بریده شدن
Jar kirin	فقیر کردن / لاغر کردن	Jêder	منبع / مرجع / فهرست
Jarav	پاک / تمییز / جدا	Jêgir	اقتباس / برگرفته
Jarav bûn	پاک بودن / تمییز بودن	Jêgirtin	از چیزی به دست آمدن / از چیزی گرفتن
Jarav kirin	تمییز کردن / پاک کردن	jêhat	لایق / کاردان
Jarayî	لاغری	Jêhat	درآمد / حاصل
Jardadayî	زهری / سمی	Jêhat	زیرک / زبر و زرنگ / چالاک
Jardadayî kirin	زهری کردن / سمی کردن	Jêhati	باهوش / شایسته / عزیز
Jarefî	لاغری	Jêhatî	لایق / توانا / مناسب / بجا
Jarî	فقیری / نداری / تهیدستی	Jêhatin	...آمدن از
Jarîn / dijare / bijare	نالیدن / زار زدن / گریستن	Jêhatinî	قابلیت / توانایی
Jaritî	لاغری	Jêhelî	شیب / سربالایی
Jarjû	حیوانات لاغر	Jehr	سم / زهر
Jaro	ای فقیر / ای تهیدست	Jehr dayîn	مسموم کردن
Jartirîn	لاغرترین	Jehr kirin	زهرآلود کردن
Jarxane	باشگاه	Jehr xwarin	سم خوردن / زهر خوردن
Jê beşer kirin	سر درآوردن / متخصص بودن در	Jehrav	زهرآب
امری		Jehravî	زهرآبی
Jê birîn	از دستمزد کسی کاستن / گرفتار بلا شدن	Jehrdar	زهر دار / زهر آلود
Jê birin	پاک کردن / تمییز کردن	Jehrê ketin	مسموم شدن
Jê gerîn	رها کردن	Jehremar	زهرمار
Jê gir	جداکردن / نشات	Jehrî bûn	مسموم بودن / مسموم شدن
Jê girtin	گرفتن از / اقتباس کردن	Jehrî ketin	مسموم شدن
Jê hatin	تشکیل دادن / به دست آوردن	Jehrî kirin	سمی کردن / زهردار کردن
Jê kirin	جدا کردن / بریدن	Jehrîn	سمی / زهردار
Jê pê ve	از این به بعد	Jêk	از همدیگر / از یکدیگر
Jê pêva	به غیر از این	Jêkê	درکسری / درکمبود
Jê pirsîn	سؤال پرسیدن	Jêkê	کمبود / کسری

Jêkêmiya butçeyê کسری در بودجه

Jêkirin بریدن / جدا کردن

Jêl بالا / فوق

Jêla از سمت پایین

Jêlî از پایین / رو به بالا

Jêlilahî سربالایی / به سمت بالا

Jêlin پایین / زیرین

Jêlva از بالا / از فوق

Jem دانه خوراکی / دم / زمان

Jêma باقیمانده / میراث / ته مانده

Jêmayî ته ماندگی

Jenan جوشکاری

Jenandin پاره های آهن را لحیم کردن

Jene نیش زنبور

Jênerevîn اجتناب ناپذیر / حتمی

Jeng (زنگ) (اکسید)

Jeng دستگاه ریسندگی

Jeng girtin (زنگ گرفتن / زنگ زدن (آهن))

Jengar زنگ

Jengar زنگ زده

Jengarî زنگ زدگی / زنگ زده

Jenggirtî زنگ زده

Jengî زنگ زده

Jengîn زنگ زده / اکسیده شده

Jenîn ریسیدن / روشن کردن آتش / ساختن

Jenîn جرقه زدن / پشت سر هم زدن

Jenu زانو

Jêpîrsîn سؤال پرسى / پرسش

Jêr پایین / تحت / زیر

Jêr ته / پایین / جنوب

Jêra به او / برایش

Jêran پایینی ها / زیری ها

Jêratîr از پایین تر

Jêrbîr از ته برنده

Jêrbîrîn از ته بریدن از / ریشه زدن

Jêrçav زیر چشم

Jêrîn پایینی / تحتانی / زیرین

Jêrkiras زیر پیراهن

Jêrla از سمت پایین

Jêrnivîs زیر نویس / پاورقی

Jêrva از پایین / از زیر

Jêrxanî اساس / پی بنا

Jêsandin استخراج / گرفتن

Jêstandî ضبط شده / توقیف شده / مصادره شده

Jêstandin ضبط / توقیف / مصادره

Jev از همدیگر

Jêvarda از بعدازظهر تا به حال

Jêvebûn گسست / جدایی

Jêvebûyîn بی خیال کسی یا چیزی شدن

Jêveqetandin جداسازی / دور کردن

Jêza مادر نسل / سرچشمه

Jêzêde افزونی / مازاد / اضافه / افراط

Jêzêdeyî افزونی / مازاد / اضافه / افراط

Jêzêdeyiya budçeyê مازاد بودجه / اضافه بودجه

Jî ber kîrîn حفظ کردن / از بر کردن

Jî bilî بجز

Jî zû de از مدت‌ها پیش

Jî me çêtîr جن / از ما بهتران

Jî از

Jî نیز/هم

Jî ... xwedî bûn صاحب شدن / حمایت کردن

Jî aliyê din va از طرف دیگر

Jî aliyekî va از طرفی

Jî ber حفظ / از بر

Jî ber çûn سقط شدن / بچه مرده به دنیا آوردن

Jî ber kîrîn از حفظ خواندن و با زگو کردن

Ji ber ko به خاطر اینکه / به دلیل اینکه
 Ji ber ku به دلیل / به سبب
 Ji ber vê بدین خاطر
 Ji ber xwe به خودی خود
 Ji ber xwe de gotin من درآوردی گفتن
 Ji ber yekî ve از طرف کسی / به جای کسی
 Ji berê de از قبل / از پیش
 Ji bestan gotin پرت و پلا گفتن / هذیان گفتن
 Ji bîr kirin ... فراموش کردن / دست کشیدن از
 Ji bîran birin از یاد بردن / فراموش کردن
 Ji bo به خاطر / برای
 Ji bona ku برای این که / به خاطر این که
 Ji çek kirin خلع سلاح کردن
 Ji cih rakirin تبعید کردن / به غربت
 فرستادن
 Ji çokan ketin از نا افتادن / توان راه رفتن
 نداشتن
 Ji dil û can از صمیم دل
 Ji dil از دل و جان / از ته قلب
 Ji eynî malî آب روان / آب جاری
 Ji hêl ketin به اتمام رسیدن / تخلیه کردن
 Ji hêla ... ve از نظر / از لحاظ
 Ji hev belav kirin از هم پاشیدن / از بین بردن
 Ji hev dûr دور از یکدیگر / دور از هم
 Ji hev vegeerandin به همدیگر پاس دادن
 Ji hev zayîn به هم اضافه شدن
 Ji hevdu qetîn از هم جدا شدن
 Ji holê rakirin از بین بردن / از میان برداشتن
 حذف کردن
 Ji îro şûnda از امروز به بعد
 Ji ker ve با احتیاط / مخفیانه
 Ji kerema xwe لطفا
 Ji kesî hatin شبیه کسی بودن / از دست کسی برآمدن

Ji me tire به خیال ما / به تصور ما
 Ji mêj ve از قدیم / از پیش / از همان ابتدا
 Ji min به خیال من / به تصور من
 Ji nav birin از بین بردن / نابود کردن
 Ji nav çûyîn از بین رفته / نابود شده
 Ji nêz de mirin از گرسنگی مردن
 Ji niha va از این به بعد / بعد از این
 Ji nişkê ve آنی / ناگهان
 Ji nû ve از نو / یک بار دیگر
 Ji pertav ketin تخلیه شدن / تمام شدن
 Ji qidûman ketin از نای افتادن / از قدم افتادن
 Ji rengê مثل / مانند
 Ji rêzê عادی
 Ji rikan از روی حرص و عصبانیت
 Ji rikanî yekî از لج کسی / برای ناراحت
 کردن کسی
 Ji rû va از روبرو / از صورت
 Ji sedê sed صد در صد
 Ji sedî درصد
 Ji şerma از روی شرم و حیا
 Ji sewt ketin شدیداً خسته شدن
 Ji xeynî / xeyrî به غیر از / علاوه بر
 Ji yekê re bêmal bûn از خود گذشته بودن / ایتارگر
 بودن / خود را فدا کردن
 Jî نیز / همچنین / عمر / سن
 Jiberbûyî حفظ شده
 Jiberderxistin کپی / شبیه سازی
 Jibergirtin کپی کردن / تولید مثل / تکثیر
 Jibîr از یاد
 Jibîr çûyîn از یاد رفتن
 Jibîr kirin از یاد بردن
 Jibîrbûyî از یاد رفته
 Jicihrakirî تبعید شده / جابجا شده

Jicirakirin	تبعید / جایابی / نقل مکان	Jimin	از من / از طرف من
Jidandî	محکم / سفت	Jin	همسر / خانم زن /
Jidayîkbûn	تولد	Jîn	زندگی / حیات
Jih	تار موسیقی / روده باریک	Jin	انسان مونث / زن
Jiha	ازدها	Jin	زن / همسر
Jihelî	رو به بالا / به سمت بالا	Jîn	زندگی / حیات
Jihvbelabûyî	از هم پاشیده شده	Jin anîn	همسردار شدن / زن گرفتن
Jihvbelakirin	از هم پاشاندن	Jin anîn	زن گرفتن / ازدواج کردن
Jihvqetyan	از هم پاشیده شدن	Jin bi jin	زن به زن
Jîjok	خاریشت	Jin bûn	زن بودن / زن شدن
Jîjû	خاریشت	Jin mam	زن عمو
Jîk	نیز / همچنین	Jin xwestin	زن گرفتن / ازدواج کردن
Jikarketî	از کار افتاده / بازنشسته	Jîn	زندگی کردن / زندگی
Jîkele	تر و تازه / نونو	Jinane	زنانه
Jîmar	رقم / عدد	Jinanî kirin	همسری کردن
Jîmar	شمارش / حساب	Jinanî	زنی / زنانه
Jîmardîn	شمردن / حساب کردن	Jinap	زن عمو
Jîmare	شماره / رقم / عدد	Jinav	از میان / از داخل / توی
Jîmareya cot	عدد زوج	Jinbav	هووی مادر کسی / زن بابا / نامادری
Jîmareya sereke	از رقم یک تا نه	Jinbaz	زن باز / هوسران
Jîmareya şkestî	عدد شکسته / عدد اعشاری	Jinbêderpî	زن جنده
Jîmareya tam	عدد طبیعی	Jinbira	زن برادر
Jîmareya tek	عدد فرد	Jîndar	جاندار / موجود زنده
Jîmarkî	حسابی / شمارشی	Jîndar	زنده / جاندار
Jîmarnav	عدد / رقم	Jînenîgarî	بیوگرافی / سرگذشت زندگی کسی
Jîmartin	شمردن / حساب کردن	Jîngav	رنگ زده
Jîmaryarî	حسابداری	Jînge bûn	جای گرفتن / منزل کردن
Jîme	از ما / خودی / آشنا	Jîngeh	محیط زیست
Jîmeçêtir	جن	Jîngehnasî	مطالعات محیط زیست
Jîmeçêtira	جن ها	Jîngeyî bûn	خوگرفتن
Jîmêr	شمارنده / محاسبه کننده	Jîngeyî kirin	خودادن
Jîmêrîn	شمردن / حساب کردن	Jînhez	زن باز / دوستدار زن
Jîmêryar	حسابدار	Jinik	زن

Jinik	زنیکه	Jivjî	خاریشت
Jinîni	مربوط به زنان / زنانه	Jixwe	همان / آنطوری / از خود
Jinkî	زنانه / مثل زنان	Jixwe	بیخود / از خودش / برای خود
Jinkok	زن نالایق	Jixwebawer	اعتماد به نفس / خود باور
Jinkok	زنگونه	Jixweber	طبیعی / خودزاینده
Jinmam	زن عمو	Jixweber	ناضروری / غیرلازم
Jinmirî	مرد بیوه	JixweraZî	مغرور / از خود راضی / متکبر
Jînname	زندگی نامه / سرنوشت	Jixwevaçûyî	بیپهوش شده / از حال رفته
Jîno	ای زندگی / ای حیات	Jixwevaçûyîn	از حال رفتن / بیپهوش شدن
Jinparêz	مدافع زنان	Jîy	رگ درشت در بدن
Jinqeybe	زن جنده	Jiyabûn	زندگی کردن
Jintî	جاری	Jiyan	زندگی / حیات
Jinû	زانو	Jiyan	زندگی / حیات
Jinûbî	بیوه زن	Jiyan kirin	زندگی کردن
Jinûva	ازنو / دوباره	Jiyan	زندگی / حیات
Jinxal	زن دایی	Jiyan	زندگی / زندگی کردن
Jinxwaz	خواستگار	Jiyanandin	حیات بخشیدن / زندگی بخشیدن
Jinzar	زن و بچه / اهل و عیال	Jiyanname	زندگی نامه / سرنوشت
Jîr	زیرک / باهوش / چالاک	Jiyar	تمدن / زندگی روزانه
Jîrahî	زرتنگ بودن / باهوش بودن	Jiyarî	باهوش / زرتنگ
Jîrane	با تیزهوشی / باهوشمندی	Jiyîn	ادامه دادن زندگی / مقابله و مقاومت
Jîrayî	زرتنگ بودن / باهوش بودن	Jîyîn	زندگی کردن
Jîrek	ماهر / پویا / فعال	Jor	بالا / فوق / سر
Jîrektî	تیزهوشی	Jor	بالا / خانه
Jîrî	زرتنگ بودن / باهوش بودن	Joran	بالایی ها / سری ها
Jîro	ای زرتنگ / ای باهوش	Joratir	از بالا تر / از سرتر
Jirra	واقعاً / حقیقتاً / به راستی	Jordanî	سریپایی / سرازیری
Jîrtî	زرتنگ بودن / باهوش بودن	Jordayî	داخلی / درونی
JITEM	استخبارات ژاندارمری ترکیه	Jorîn	بالایی / فوقانی / سری
Jîv	زرتنگ / باهوش	Jortir	بالا تر
Jîvan	قرارملاقات	Jorva	از بالا / از سر
Jîvan	نگهبان زندگی	Jovan	پشیمان / نادم
Jivanî	تعیین / نصب	Jovan bûn	پشیمان شدن / نادم شدن / نادم بودن

Jovanî	پشیمانی / ندامت
Jûn	تندرستی / سلامتی
Jûnî	زانو / استخوان سر زانو
Jûr	اتاق / چهاردیواری
Jûrî	هیئت منصفه
Jûvan bûn	متأسف شدن / پشیمان شدن

K

Ka	گاه / کجاست/پده
Kab	کاپ / قوزک / استخوان مفصل
Kabira	شخص / فرد / فلانی
Kabok	زانو / استخوان سر زانو
Kabox	زمینی که آب را خوب جذب می کند
Kabûs	کابوس
Kaç	هر دانه ی شکر
Kac	درخت کاج

Kaçanî ظروف سفالی / ظروف گلی
 Kaçik قاشق
 Kaçkaçk میوه خشک و خرد شده
 Kaçlok قابلمه کوچک
 Kaço قصابی / کم کار / تنبل
 Kad شر / رقابت
 Kad فربری / چمباتمه ای
 Kada esmên آسمان خالی
 Kadan کاهدان
 Kade نوعی شیرینی
 Kadî دود
 Kadîn انبار کاه / انبار علوفه
 Kadiz کهکشان راه شیری / کاه دزد
 Kadro کادر / پرسنل
 Kadû دودسیگار
 Kaf kalîlk قارچ
 Kaf kûn بلوا / درهم / آشوب
 Kafik ماشین لباسشویی
 Kafir کافر
 Kafiristan سرزمین کافران
 Kafirtî کفر
 Kafkasya قفقاز
 Kahîn کاهن
 Kahûr چاقوی کند
 Kahûکاهو
 Kaj جمع شده لباس مارها/زباله دان
 Kaj درخت کاج
 Kajêrî استخوان فک
 Kajger استخوان خور
 Kajîn اسم دختران
 Kajûk شاخه درخت کاج
 Kajûle نوعی علوفه
 Kak کاک / برادر بزرگ

Kak برادر
 Kakêşan کهکشان
 Kakeşin کهکشان
 Kakil آجیل / هسته
 Kakil کاکل
 Kakovirk قارچ
 Kaktûs کاکتوس
 Kakût اسکلت / چارچوب
 Kakvîrik قارچ
 Kal میوه نارس / خام
 Kal پدر بزرگ
 Kal bûn (شدن) پیر مرد بودن
 Kal kirin باعث پیری شدن
 Kal û kût اسباب و وسایل
 Kal û kût دسته افراد لاابالی / افراد پست
 Kal پیر / مسن / هندوانه نارس
 Kalan جعبه ابزار
 Kalan غلاف / پوشش
 Kalek نوعی سبزی / فربری
 Kalekal صدای دنباله دار گوسفند
 Kalekal kirin بانگ زدن / صدا کردن
 Kalekal kirin بع کردن
 Kalemêr پیرمرد / مرد افتاده
 Kalemêrî پیری
 Kalepîr پیرمرد / سالخورده
 Kalî پیری / سالخوردگی
 Kalik پدر پدر یا پدر مادر / اجداد
 Kalik کفش چرمی دهقانان
 Kalik هندوانه کوچک
 Kalîks غلاف گل / کاسه گل
 Kalîn بانگ زدن / ناله کردن
 Kalîn بع کردن گوسفندان
 Kalîte کیفیت

Kalîti	کهن سالی / پیری
Kalîti	پیری / سالخوردگی
Kalkolotik	خرابه کهن
Kalmisrî	شمشیر مصری
Kalo	کفشدوزک
Kalome	تیغه قدیمی چاقو یا شمشیر
Kalşûv	شخم زدن مزرعه بعد از مدتی طولانی
Kaltî	نارس بودن/پیری
Kalûme	خیلی پیر / قدیمی
Kalûş	پیازچه / گیاه برمودایی
Kalvêjî	فعال بودن جنسی گوسفند
Kalwan	غلاف / نیام
Kam	آرزو / امل
Kam	دستگاه پنبه زنی
Kam gerandin	دعوا کردن
Kam girtin	نم برداشتن
Kam	بیماری اسب والاغ
Kam	دعوا
Kam	رطوبت/کام/خواهش / تمنا
Kama dev	کام / سقف دهان
Kama dêv	یک طرف دهان
Kamaş	توتون بی کیفیت
Kambax	خراب شده / ویران شده
Kambaxî	خرابی / ویرانی
kambaxtir	ویران تر / خراب تر
Kamçûyî bûn	ناکام شدن / به آرزو نرسیدن
Kamçûyî kirin	ناکام گذاشتن
Kamçûyî	ناکام / به آرزو نرسیده
Kamil	بالغ / کامل
Kamil bûn	بالغ شدن / رسیدن
Kamil	کامل
Kamilî	بالغی / کاملی
Kamir	گیاه نی

Kamirî	نیستان / جایی که نی می روید
Kamox	کسی که آش دوغ درست می کند
Kamp	کمپ / اردو
Kampanya	کمپین
Kampanya	کمپین / مبارزه مدنی
Kamp	مقر / پایگاه
Kamran	خوشبخت / سعادتمند / دل آرام
Kamranî	سعادت‌مندی / کامروایی
Kamsojkî	بدبختی / وپاری
Kamsojkî bûn	وپار چیزی را داشتن
Kamsojkî kirin	دل را ریش کردن
Kamûşkî bûn	وپار داشتن
Kamyon	کامیون / ماشین باربری
Kamyonet	ماشین ون
Kan	گنجینه / معدن
Kanal	کانال / شبکه تلویزیونی
Kanc	بی عار
Kancî	بی عاری
Kandew	گاوی که دوشیده می شود
Kanê	کو؟ / کجاست ؟
Kanên petrolê	میادین نفت
Kanî	چشمه آب / منبع
Kanî!	بده ! زودباش ! یاالله
Kanik	پلک
Kanîn	توانستن / قادر بودن / قدرت / توان / نا
Kanîn	توانستن
Kansêr	سرطان
Kanûn	ماه کردی برابر دسامبر
Kanza	معدن
Kanzanasî	معدن شناسی
Kaos	آشوب / بلوا
Kap	استخوان زانو / بند گردن حیوانات
Kap	نخ / ریسمان

Kap avêtin	کشتی گرفتن / لیج کردن
Kap kirin	حیوان را با طناب یا زنجیر بستن
Kap	آغل
Kap	زانو / پشت زانو
Kap	طناب / حیوانات
Kapan	راه تنگ / راه باریک / کوره راه
Kapek	سیوس
Kapêk	نوعی واحد پول
Kapik	طناب / ریسمان
Kapik	طناب کوتاه / بند کوتاه
Kapok	کاسه سر
Kapok	نوعی طناب
Kapol	کاه / پوشال
Kapsul	کپسول
Kar	بزغاله کار / شغل / پیشه
Kar bûn (bi)	سودمند بودن / مفید بودن
Kar bûn (li)	سر کار بودن
Kar gerandin	مدیریت کردن / اداره کردن
Kar kirin	کار کردن / فعالیت کردن / امرار معاش کردن
Kar kirin	کار کردن / زحمت کشیدن
Kar û bar	امور / کارها / تدارکات
Kara	فاعل / یک عضو دلسوز جنبش های چریکی
Karabax	قره باغ
Karak	معدن آهن
Karan	چکش چوبی
Karatî	ارتش نامنظم متشکل از اعضای دلسوز
Karbeşî	تقسیم کار
Karbîdest	رسمی / اداری / کارمند رسمی
Karbîdest	کارا / کارساز / موثر
Karbûran	هیزم
Karçik	هلو
Karçîn	گلابی وحشی
Karciv	شرکت / محل کار

Kardank	رحم
Kardar	استخدام شده / کارمند رسمی
Kardêr	کارمند / کاردار
Kardî	قارچ
Kardî	قطعه زمین سبزی
Kardo	اسم گل / از اسم های پسران
Karê li ser lîngan	کنایه از کار و فعالیت ناچیز
Karêc	چنگال چوبی
Karêj	عضله فک
Karekar	صدای سگی که زوزه می کشد
Karekew	شکار جمعی کبک ها
Karêl	دربوز / زن فروش
Karêltî	دربوزگی / زن فروشی
Karesat	بدبختی / فلاکت
Karêt	درشکه
Karêz	کانال زیرزمینی آب/کهریز
Kargeh	کارگاه / محل کار
Karger	مدیر / راهبر
Kargerî	مدیریت / راهبری
Kargir	زیربنای سنگی / ساختار سنگی
Kargo	بار / محموله / پیک موتوری
Karguzar	مدیر متخصص و شایسته
Karguzarî	تسلط مدیر بر کارها
Karî	قارچ
Karîger	موثر / کارا / مدیر
Karîgerî	تاثیر / اثر / مدیریت
Karik	بچه بز / بزغاله
Karîkator	کارتون / کاریکاتور
Karîkatorîst	کاریکاتوریست
Karîkatûr	کاریکاتور
Karîn	توانستن / تشکیل دادن / بدست آوردن
Karînkâr	توانا
Karistan	کارخانه

Karîte	تیرچوبی	Kartol	سیب زمینی
Karîte	تیرک اصلی	Kartol	نوعی سبزی
Karç	قارچ	Kartosk	کاردک نانوا
Karkenar	بازنشسته	Kartû	فاسد / تاریخ گذشته
Karker	کارگر / زحمت کش	Kartû bûn	تاریخ گذشته شدن
Karkerî	کارگری	Karûş	پیاژه / گیاه برمودایی
Karkêş	باهوش / تیز / شایسته / زیرک	Karvan	کاروان
Karketî	از کار افتاده / شکسته شده	Karvanî	کاروان بودن / کاروانی
Karkevîk	قارچ	Karvankuj	ناهید / زهره
Karkinî	مصیبت / دردرس	Karwan	کاروان / گروه بازرگانان / گروه رهگذران
Karkird	کارکرد	Karwançî	کاروانچی
Karkiv	کارگر	Karwankuj	ستاره ای که در آغاز ماه
Karmax	غربالی با سوراغ های درشت	اردیبهشت بیرون می آید	
Karmend	کارمند	Karxane	کارخانه
Karnişin	بازنشسته از کار که حقوق دریافت می کند	Karxezal	بچه گوزن
Karnişin bûn	بازنشسته شدن با حقوق	Karzan	باهوش / کاربرد / کسی که می داند چکار کند
Karniyar	متخصص نیروی انسانی در سازمان	Kas	کاسه / پیاله
Karniyarî	تخصص در نیروی انسانی	Kaş	گیاه بدون استفاده
Karo	الماس	Kaş [I]	گیاهی که خود به خود خشک شده باشد
Karok	قارچ	Kaş [II]	وسيله ای که سر می خورد
Karpêk	محصول / اثر	Kaş [IV]	چیزی را روی زمین کشیدن
Karsaz	سرکارگر / کسی که به شایستگی کارها را	Kaş kirin	روی زمین چیزی را کشیدن
انجام می دهد		Kaş kirin	هدر دادن / اسراف کردن
Karsazi	اشتغالزایی	Kaş û berkaş kirin	همدیگر را آوردن و بردن / به
Karsaz	اشتغالزایی	هم گیر دادن	
Karsaz	سرمایه گذار	Kaş	اسکی / وزن / سرازیری
Kart	ربع	Kasalês	آدم حيله گر / مکار
Kartek nedan yekî	هیچ پولی به کسی ندادن	Kaşane	کاخ / خانه بزرگ و زیبای ثروتمندان
Kartî bûn	فاسد شدن / منقظی شدن / تاریخ گذشته	Kase	سبد چوبی مخصوص سبزی / صندوق ماشین
شدن		Kaşe	سورتمه
Kartî kirin	فاسد کردن	Kaset	نوار کاست
Kartîk	سنگی که توی نجاری استفاده می شود	Kaşholo	نوعی بازی شبیه چوگان
Kartik	سوهان / رنده	Kaşî	نوعی سنگ / کاشی

Kaşi ber piyê xwe kirin	صدا زدن
Kaşik	ورزش اسکی
Kasik	کاسه / پیاله
Kasik	کاسه کوچک / ظرف سفالی
Kasika çêv	کاسه چشم / جای چشم
Kaska çokê	مفصل زانو
Kaşo	چوب توپ
Kaşo	چوب چوگان
Kaşo	نوعی بازی شبیه چوگان
Kasox	داس کوچک
Kastekast	صدای زوزیدن سگ و اسب
Kastekast kirin	زوزیدن سگ و اسب
Kastekast	صدای پارس سگ
Kaşûl	پوسته هندوانه
Kaşxane	کاخ
Kat kirin	تعریف کردن / بازگوکردن
Kat	شخم زدن با خیش
Kat [I]	زمین ناملوب / زمین کم محصول
Kat [II]	وقت / زمان
Kat dan	شاخ به شاخ شدن
Kat	زمان / وقت
Kat	زمین بایرکشاورزی
Katar	حلقه گردن
Kate	تیراندازی کردن / ترکه / شاخه نو / فرع
Kate	نوعی نان که با روغن و شکر پخته می شود
Kate	نوعی شیرینی
Kategorîya	دسته / گروه
Katjimêr	ساعت
Kav	وقت برداشت محول فندق
Kavarî	جای سنگی / سرسخت
Kavijkî	فعالیت جنسی زود هنگام
Kavil	پوست / چرم
Kavil	خرابه / مخروبه

Kavil kirin	خراب کردن / ویران کردن
Kavilandin	پوست گرفتن / پوست کندن
Kavilkarî	خراب کاری
Kavir	گوسفند شش ماهه تا یکساله
Kavişkî	فعالیت جنسی زود هنگام
Kavlan	غلاف
Kavlik	خرابه / ویرانه
Kaw	مغرور
Kaw bûn	مغرور بودن / مغرور شدن
Kawan	ستیاغ کوه / اسم پسر
Kawat	نام غار آبی در شرق کردستان
Kawdan	شر و شروط / پوسته
Kawdan	شرایط / اوضاع
Kawêj	نشخوار حیوانات
Kawêjker	حیوانی که نشخوار می کند
Kawî	غرور / خودبینی
Kawik	سبک سر / کسی که به ور کامل دیوانه نباشد
Kawuk	ساده لوح / آدم ساده لوح
Kax	قصر / کاخ
Kax [I]	علف هرز
Kax [II]	ظرف سفالی / ظرف آجری
Kax kirin	کندن علف های هرز
Kaxaz	کاغذ
Kaxefît	ظرف های آجری
Kaxez	کاغذ
Kaxezkî	کاغذی
Kaxik	گلدان آجری / از جنس آجر
Kaxil	نوعی علوفه
Kaxit	کاغذ
Kayîk	نشخوار / نشخوار کننده / تفکر مجازاً
Kayîn / dikaye / bikaye	نشخوار کردن
Kayîn	نشخوار کردن
Kayosa	آشوب / هرج و مرج

Kayos	آشوب / بلوا
Kazakıstan	قزاقستان
Kazfın	زوزه سگ / ناله سگ
KCK	(شورای جامعه کردستان) وابسته به پ ک ک
Kê	کی / چه کسی
Kebab	کباب
Kebanî	زن خانه / زن خانه دار / کدبانو
Kebar	اذان / تکبیر
Kebar	افق / مغرور
Kêbirke	مسابقه
Kebîit	کبریت
Keç	دختر / فرزند دختر
Keç	کچ / ناراست
Kêç	کک
Keç [I]	دختر
Keç [II]	کچ و کوله / ناصاف
Keç anîn	دختر به دنیا آوردن
Keç bûn	دختر بودن / دختر شدن
Keç kirin (çeka agirber)	تیر به خطا رفتن
	هدف مشخص نبودن /
Keç revandin	با معشوقه خود گریختن
Keç	دختر
Keça bi esl	دختر خانواده دار / دختر با وقار
Kêçan dixesîne	کنایه از مردانگی انداختن / آلت
	تناسلی جنس نر را قطع کردن
Keçanî	دختر بودن / دخترانگی
Keçanî	دوره (دختر بودن)
Keçap	دختر عمو
Keçdîtin	دختر دیدن / برای پسند کردن دختر رفتن
Keçebav	دختر خانواده دار / دختر با وقار
Keçêç	لانه مرغ / جایی که مرغ ها در آن آرام می گیرند
Keçel	کچل / بی مو

Keçelê qaçê	تاس
Keçelî	کچلی
Keçelok	پسرکچل
Keçelok	کچل / کسی که موهایش در اثر بیماری پیسی ریخته باشد
Keçelî	کچل بودن
Keçel	کچل / طلاس
Keçêlî	دختر زن از یک شوهر قبلی خودش / دختر مرد از زن قبلی خودش
Keçêlî	نادختری
Keçî	کچی / ناراستی / خلاف
Keçik	دختر
Keçik	دختر / بچه عزیزو دوست داشتنی / انی نی
Keçikatî	دخترانگی
Keçinî	بکارت / دوشیزگی
Keçkî	دختری
Keçmam	دختر عمو
Keçmet	دختر عمه
Keçxal	دختر دایی
Keçxalî	دختر خاله
Keçxaltîk / Keçxaltî	دختر خاله / دخترخاله
Keçxapînok	چشم چران / زن باز
Ked	دستمزد / دسترنج / حق
Kedanî	حیوانات خانگی / حیوانات اهلی شده
Keder	درد و غم
Keder	درد / رنج / آه
Keder	نگرانی / مراقبت
Kedî	رام / رام شده / خانگی / اهلی
Kedî bûn	به خانه عادت کردن / خانگی شدن / اهلی شدن
Kedî kirin	اهلی کردن / به خانه عادت دادن / خانگی کردن
Kedî tî	رام شدن / اهلی بودن

Kedî	رام شده / اهلی
Kedik	کیسه چرمی که با آن ماست آب گرفته درست می کنند
Kedik	واحد شمارش بزغاله
Kedînk	کوزه
Kedkar	صاحب حق خود / صاحب کار خود
Kedkar	زحمت کش
Kedo	کدو
Kedûn	کوزه کوچک آب / قمقمه
Kedûn	پارچ متوسط
Kedxur	استثمارگر
Kedxur	کسی که دسترنج کسی دیگر را به ناحقی بخورد
Kedxurî	استثمارگری
Kedxwar	برده دار
Kêf	شادی / زوق / صفا
Kef [I]	کف دست
Kef [II]	حباب های روی آب
Kef dan	کف کردن / قل خوردن آب
Kêf jê re hatin	دوست داشتن / به زوق در آمدن
Kef û kinc	کف آلوده / کف کثیف
Kêf	شادی / خوشحالی
Kêf	کیف / حال
Kefa dest	کف دست
Kefa pê	کف پا
Kefandin / dikefine / bikefine	وصله زدن / دوختن
Kêfanî	خوشحالی
Kefaret	کفارت / عوضی که برای انجام ندادن کاری پرداخت می شود
Kefçik	قاشق
Kefen	کفن

Kefen kirin devê xwe	با شجاعت به استقبال مرگ رفتن
Kefgir	ظرفی که با آن کف را از روی آب می گیرند
Kefgîr	کفگیر
Kefî	روسری بزرگ
Kefik	برآمدگی / قوس / انحنای
Kefika gopal	برآمدگی عصا / قوس عصا / انحنای عصا / دسته عصا
Kefil	کفیل / کسی که مسولیت کار کسی دیگر را قبول می کند
Kefilê yekî bûn	مسولیت کار کسی دیگر را قبول کردن / کفیل کسی بودن
Kefilî	کفیلی
Kefkêf	کف / کف صابون
Kêfşing	نوعی خزننده زهرآگین
Keft û left	تلاش و مبارزه برای زندگی
Keftar	کفتار / نوعی جانور که شبیه گرگ است
Keftar	نوعی حیوان بیابانی که شبیه گرگ می باشد / کفتار / پیر
Kêfte	حوض / استخر
Kefxoy	میرآب روستا و محله های مسیحی نشین
Kêfxweş	کسی که حال خوبی دارد / مسرت و رضایت از چیزی / متفخر
Kêfxweş bûn	مسرت و رضایت داشتن از چیزی / حال خوبی داشتن / مفتخر شدن
Kêfxweş kirin	خوشحال کردن کسی یا چیزی / باعث شادی و رضایت کسی شدن
Kêfxweş	خوشحال / شادمان
Kêfxweşî	رضایت / شادی / خوشحالی
Kehreb	جریان / مغناطیس
Kehrebar	کهربایی / جریانی / مغناطیسی
Kej	کاموای کلفت یافته شده
Kej	بور / خیلی سفید

Kejal	دختر سفید موپور	Kelandin / dikêlîne / dikêlîne [II]	خراندن / بیماری
Kejal	آهو / اسم دختران	پیبسی گرفتن	
Kejave	کجاوه / پلانکارد	Kelandin	جوشاندن / جوشانیدن
Kejê	دختر سفید و خوشکل	Kelandinî	جوشاندنی
Kêjmale	خرچنگ	Kêlangeh	زمین مزروعی / زمین زراعی / زمین قابل کشت
Kejok	نوعی بیماری	Kelaş [I]	نوعی کفش قدیمی / گالش
Kek	برادر بزرگ	Kelaş [II]	جسد / لاشه
Kek	برادرارشد / برادر بزرگتر	Kelat	بن بست / جای تنگ
Keko	ای برادر	Kelat	جای تنگ / تنگنا / باریکه
Kek	برادر	Kelav	آب داغ
Kêl	سنگ قبر	Kelax	لاشه / مردار
Kel	گاو نر	Kelbetan	وسیله ای که با آن آتش را بلند کردن
Kel [I]	حیوان دوساله	Kelbetan	وسیله ای که با آن دندان یا میخ را می کشند
Kêl [I]	وصله / دوخت	Kelbetan	انبرک / قندشکن
Kêl [II]	سنگ قبر	Keldanî	کلدانی
Kel [II]	گرم / داغ / لیج / اخم	Keldanî	جوشاندن
Kel [III]	حیوان شاخ دار	Kelê	خوراک بی نمک یا کم نمک
Kêl [III]	دم / وقت / لحظه	Keleba	خروس
Kêl dan	وصله زدن / دوختن	Kelebçe	دستبند
Kel hatin	گرم شدن	Kelebîn	عجله همراه با خستگی
Kêl kirin	وصله زدن / دوختن	Keledoş	آش دوغ / کلادوش
Kel û kût	اسباب و وسایل	Kelef	کلاف
Kel û kût	دسته افراد لایبالی / افراد پست	Kelefe	باقیمانده ی یک جای خرابه
Kela	جای تنگ / تنگنا / باریکه	Kelegirî	بغض گریه / نزدیک به گریه کردن
Kelabçe	دستبند	Kelegirî bûn	بغض کردن / نزدیک به گریه
Kelabe	چوب لباسی / آویز	کردن	
Kelamê Qedîm	قرآن / وحی	Kelegirî kirin	باعث بغض کردن کسی شدن
Kêlan / dikêle / bikêle	کندن زمین /	Keleh	در قدیم به پادگان می گفتند
چال کردن		Kelejin	زنی که مردانه رفتار می کند / شیرزن
Kêlan / dikêle / bikêle [II]	شخم زدن زمین	Kêlek	تمام / جهت / رف
Kelandin / dikêlîne / dikêlîne [I]	گرم کردن /	Kelek	خرپزه
پختن		Kelek	کلک / دسته ای از کنده و تیر و چلیک شناور

Kelek	کَلک / قایق کوچک	Keleşkof	کلاشینکف
Kêlek	کنار / طرف / جهت	Keleş	اسم مردانه
Kêlek	بغل / کمر / کلیه	kelexank	وسیله ای برای بیرون کشیدن خاک از درون
Kelek	درهم / شلوغ	تنور	
Kêleka xwe dan kêleka bokeberanan	با جوان مردان نشست و برخاست کردن	Kelexwarî	غذای بیرون / ساندریج
Kêlekatî	کناری / بغلی	Kelexwarî bûn	غذا بیرون خوردن
Kelekel	گرمای سوزان تابستان	Kelezûrî	غذای نیم پخته / کار نامنظم
Kelekor	نفهم / احقر	Kelh	رند / عزیز / با ابهت
Kêlek	بغل / پهلوی	Kelhoşk	گذرگاه کوهستانی
Kelem	خار	Kelhurkî	کلهپری
Kelem	کلم / کلم پیچ	Kelî	بی نمک / کم نمک
Kelem [I]	نوعی از سبزیجات که هم خام و هم پخته	Kêlî	دم / لحظه / دقیقه / کار غیر ضروری / وصله
	خورده می شود / کلم	زدن / دوختن	
Kelem [II]	حرامزاده	Kelî	داغی
Kelem	خار / خاشاک	Kelijandin / dikelijîne / bikelijîne	به هم لحیم کردن / به هم چسباندن
Kelemçe	دستبند پلیس	Kelijîn / dikelije / bikeliye	به هم چسباندن
Kelemê brukselê	کلم بروکسل	Kêlik	سنگ قبر
Kelemêr	مرد باجذب / عزیز / جذاب	Kêlik	به زودی / عن قریب
Kelenimêj	کسی که گاهگاهی نماز می خواند	Kêlik [I]	واحد زمان / وقت خیلی کم / دقیقه
Kelepîçe kirin (sewalê serjêkirî)	پوست کردن و	Kêlik [II]	سنگ قبر
	تکه تکه کردن گوشت حیوان	Kêlikêk	یک لحظه / لحظه ای
Kelepor	میراث / ثروت ملی	Kelikî	داغی
Kelepora neteweyî	میراث ملی	Kêlikî	وصله ای
Kelepûr	آداب و رسوم	Kelîn / dikele / bikele	گرم شدن / پخته شدن
Keleqend	کله قند	Kelîn	جوشیدن
Kelereq	کله شق	Kêlindî	داس / داس بزرگ
Kelerim	نوعی از سبزیجات	Kêlindî	نوعی ابزار کشاورزی که با آن بوته های
Keleş	عزیز / خوشگل / جذاب / جوانمرد	محصول را می کنند	
Keleşê deryayî	دزد دریایی	Kêlindikêş	کسی که داس می کشد
Keleşêr	خروس	Kelîşo	لباسشو / کار لباس شستن
Kêleşîn	کله شین / کتیبه به جای مانده از حکومت	Kelîşo	ماشین لباسشویی
	اوراتو در کوههای آزارات	Kelistin / dikelize / bikelize	دزدکی زیر نظر
		داشتن / دزدکی پاییدن	

Kelitî	داغی	
Kelixîn / dikelixe / bikelixe		پیر و فرتوت
Kelk	فایده / مصلحت	
Kelk jê wergirtin		سود بدست آوردن
Kelk	بهره / سود	
Kêlkêlî kirin		نامرتب وصله زدن / نامرتب
دوختن		
Kelkot	لقمه / ساندویچ	
Kelkût bûn		کتک خوردن
Kelkût kirin		خیلی کتک زدن
Kelmêş	پشه	
Kelmisk	بی اختیاری ادراری	
Kelmîzekî	کسی که بی اختیاری ادراری دارد	
Kelmo	بی اختیاری ادراری / عدم خویشتن داری	
ادراری		
Kelogirî bûn		بغض کردن / احساس گریه
داشتن		
Kelogirî	بغض گریه / آغاز گریه	
Kelojk	مغزگردو، تخمه و ... / رشوه	
Kelojtin / dikeloje / bikeloje		شکستن تخمه و
ها		هسته و درآوردن مغز آن
Kelpezî	نوعی حیوان خزنده که متناسب با ویژگی های	
دورو		هر منطقه رنگ عوض می کند / آدم دورو
Kelpîç	آجر	
Keltox	مرد فرتوت و پیر	
Kelû [I]	گوشه ای که کمان آن را می برد	
Kelû [II]	هر ماه / برج	
Kêlûk	زن نامسلمان / زنی از یک ملیت دیگر	
Kêlûn	کلید بزرگ چوبی یا آهنی	
Kelûpel	اسباب و اثاثیه	
Kelwaz	سرمای شدید	
Kelx	پیرمرد فرتوت و شکسته	

Kelxaçî	غذایی که هنوز کامل نپخته
Kelxot	کسی که دندان هایش افتاده باشند / دندان ریخته
Kelxweydan	عرق ناگهانی / یکپه عرق کردن
Kem	گناهکار / مقصر / مجرم
Kem	گوش های کوچک / کسی که گوش ندارد
Kem	نقصان ناشی از بریدگی / بریدگی
Kêm [I]	ترشی که از زخم بیرون می آید / جراحت
Kêm [II]	کم / اندک / کامل نشده
Kêm bûn	کامل نشدن / کم بودن / فرود آمدن
Kêm bûn	کم شدن / کاهش یافتن
Kêm kirin	کم کردن / اندک کردن / کوتاه کردن
Kêm û amas	جراحت و التهاب
Kêm û zêde	کم و بیش / این طرف و آن طرف / دراین بین
Kemalî	خاندان ترکی / خاندان ترکی
Kemalîst	کمالیست
Kêmanî	کمبود / خطا / کوتاهی
Kêmanitî	کمبود
Kêmanîst	حداقل / کمبود
Kêmar	تعداد اندک / اقلیت
Kêmasî	کوتاهی / نقصان در کاری
Kêmasî	کمبود / نداری
Kemax	ابریشم / حریر
Kemax	ران / باسن
Kêمبر	کم عرض / باریک
Kember	کمر / کمربند زنانه
Kembera mil	قوس سینه ای / طاق سینه ای
Kêmbesdarbûn	کم شرکت کردن
Kêmbûn	کم شدن
Kemç	جنگ شیر و خرس
Kemç bûn	درگیر مشکل شدن / مکافات داشتن

Kemç kirin	به خشونت دست به کار شدن و	Kêmlebatî	معلولی / علیلی / نامعتبری
Kemçe	ابزاری برای شخم زنی	Kêmlebatî	معلولی / فلجی
Kêmdîfî	بی نظیر / بی سابقه	Kêmnetewe	اقلیت / ملیتی که تعداد آن ها
Kêmek	علامت منفی در ریاضی	Kêmnetewe	در یک کشور اندک باشد
Kêmek	منها / تفریق	Kemole	صلط خیلی بزرگ که از چیزی پر شده باشد
Kemend	بند یا طنابی که به یک طرف آن حلقه ای ول	Kemper	برابر کردن / مقایسه کردن
Kemend	کمند	Kêmsînor	محدود
Kêmendam	معلول / کسی که یکی از اندام	Kêmtir	کمتر
Kêmendazî	حکمت غیر ضروری	Kêmtirîn	کمترین
Kêmendazî kirin	نابجا حرکت کردن / غیر	Kemûkorî	کمبود / نقص
Kemendazî kirin	ضروری حرکت کردن	Kemxe	کلاف ابریشمی
Kemer	کمر / پشت	Kêmxwar	کم خوراک
Kemergah	کمر / پشت	Kêmxwînî	بیماری کم خونی
Kêmi	کمی / اندکی / کمبود	Kêm / چرک	کم / چرک
Kemîn	کمین / تله	Ken	لبخند زدن / شادبودن / خندیدن
Kemîn	کمین / کمینگاه	Kenandin / dikenîne / bikenîne	کسی را خندانند / کسی را شاد کردن
Kemîn danîn	کمین کردن / تله گذاشتن	Kenandin	خندانند
Kemîn kirin	کمین کردن	Kenar	کنار / بغل
Kemîn	کمین / شکارگاه	Kenarê avê	ساحل / کنار
Kemişîn / dikemişe / bikemişe	جمع شدن	Kenarî	یک جور پرنده / قناری
Kemişîn	پارچه در اثر حرارت / وقتی آدم تو خودش باشه / گرفته شدن	Kênce	خار
Kemitanandin / dikemîtîne / bikemîtîne	در آب داغ نگه داشتن مرغ که پرهایش زود کنده شود / در اثر سرما خشک شدن	Kend	چاله / خندق
Kemîyan	کم بودن	Kend û kosp	چال و چوله
Kêmjimarikî	محدودیت	Kendal	دره
Kêmjimarikî	کمک تعداد / اقلیت	Kendal	گودال / خندق
Kemlan û giran	باوقار و سنگین	Kendav	خلیج / آبراه باریک
Kêmlibat	آدم معلول / فلج	Kendik	گوساله کوچک که هنوز دوساله نشده باشد
Kêmlibat	علیل / معلول / نامعتبر	Kenefe	خانه کچ ساخته
		Kengî / kengê	چه وقتی / کی
		Kenhar	کسی که چیزی باعث خنده اش شده باشد / خندانده

Kenîn / dikene / bikene	خندیدن /
Kenîn	خندیدن
Kenişt	دیر / صومعه / کلیسا
Kenişte	کنیسه / پرستشگاه یهودیان
Keniz	کنیز / خدمتکار
Kenkene	ثروت‌مند و قدرتمند
Kenloşki kirin	دور از چشم همه فحشا کردن /
Kenok	خنده رو / خوش رو
Kenokî	شادی / خنده رویی
Kenze	نوعی پوشش کوتاه / ایشکله
Kep	بینی
Kepaze	رسو / آبرو ریخته
Kepaze bûn	رسوا شدن
Kepaze kirin	رسوا کردن
Kepen	غلاده یا حلقه ای که به گردن مجرمان می اندازند
Kepen	لباس ضخیمی که چوپانان می پوشند
Kepenek [I]	نوعی چره برای دام
Kepenek [II]	نوعی بیماری کبد سیاه می باشد
Kepenekî	کسی که بیماری کبد سیاه گرفته باشد
Kepez	منبر / برپال
Kepîbilind	مغرور / خوددار
Kepîr	جرم دندان
Kepir	چارطاق
Kepir	شکبه / داربست
Kepîr [I]	چیزی که گم شده باشد / گمشده
Kepîr [II]	نوعی چره
Kepîr [III]	چرکی و زرد شدن دندان ها
Kepîr girtin (diran)	وقتی دندان ها چرکی و زرد شده باشد

Kepîr girtin	جرم گرفتن دندان
Kepisandin	موقعیت را مشخص کردن /
Kepû	وضعیت را مشخص کردن
Kepû	بینی
Kepû	بینی / شامه
Kepûr	خاک سنگین
Kêr	چاقو
Kêr [I]	فایده / سود
Kêr [II]	چاقو
Ker [III]	کسی که نمی شنود / کر
Ker [III]	قسمتی / بخشی
Ker bûn [I]	نشنیدن / کر بودن
Ker bûn [II]	قسمت شدن / تقسیم شدن / بخش شدن
Ker bûn (şên)	خر بودن (شدن)
Kêr hatin	به کار آمدن / مفید بودن
Kêr înan	مورد استفاده قرار دادن به کار آوردن /
Kêr kirin	چیزی را بریدن / احساس کسی را جریحه دار کردن
Ker kirin [I]	تکه کردن / بریدن
Ker kirin [II]	تکه کردن / صدا از آدم بر نیامدن
Ker kirin	خر کردن کسی / تکه تکه کردن
Ker û lal bûn	گوش وایسادن / ساکت بودن
Ker	خر / الاغ / تکه / قسمت / گله گوسفند
Kêr	مفید / کارا / چاقو
Kêra bisûste	چاقوی تیز
Kêra dudevî	چاقوی دوسر
Kêra goşt	چاقوی گوشت
Kêra kalanî	چاقوی یک سر
Kêra nan	چاقوی نان
Kerafî / keratî	خریت / مرض
Keramet	کرامت

Kêran	تنه کلفت و بلند درخت که به عنوان تیر در سقف استفاده می شود	Kereker [II]	دزدکی و بی صدا
Kêran	چوب کلفتی که در ساختن سقف خانه ها استفاده می شود	Kerem	کرم / بخشش / جوانمردی
Kerane [I]	چکش بزرگ آهنی	Kerem ke	بفرمایید
Kerane [I]	مثل خر	Kerem kirin	بخشش کردن / اکرام کسی را
Keranî	خریت / احمقی	Kerem kirin	قبول کردن
Kerate	پاشنه کش	Kerem kirin	لطف کردن
Keravî	خر آبی	Kerem	لطف / مرحمت
Kerax	سبزیکار	Keremper	خار خشک شده / تیغ خشک شده
Kerax	کارگر سبزیجات	Kereng	کنگر / آرتیشو
Keraxe	گله خر	Kereng	نوعی سبزی که نپخته خورده می شود
Keraxî	کار سبزی کاشتن / سبزیکاری	Kerengper	خار خشک شده / تیغ خشک شده
Keraxî	کارگری سبزیجات	Keresî	جهت شمالی یک کوه / جهت سایه دار کوه
Kerb	درد و غم / قبل / پیش	Kereste [I]	تخته / لوح
Kerba xwe ji yekî derxistin	ناراحتی خود را	Kereste [II]	ورق
	روی یک چیز دیگر خالی کردن / از کسی ناراحت شدن	Kerexne	وسیله که با گدازه های آتش را بالا میزنند
Kerbeş	نوعی خار	Kerg	دستگاه
Kerbûn	خریت	Kergan	پاتیل
Kerb	شدت عصبانیت	Kergez	نوعی حشره / خرمگس
Kercews	منطقه ای در کردستان ترکیه	Kergez	کرکس
Kerçove	سبک سر / کم عقل	Kergît	دوک
Kerdenek	وسیله ای که به آن نان را از تنور بیرون می کشند	Kerguh	خرگوش
Kerdî	تکه ای از زمین به اشکال متلف هندسی که در آن سبزی می کارند / کاردی	Kêrhatî	مفید / به درد بخور
Kerdî	تکه ای از زمین یا مزرعه	Kêrhatin	به درد خوردن / مفید بودن
Kerdî	زهوار کانال آبیاری	Kerî	تکه / قسمت / سهم / بخش
Kerdiyeke bîstanî avêtin	در قطعه ای از زمین سبزی یا سبزیجات را کاشتن	Kerî	گله / گروه / دسته
Kereftû	از مکان های تاریخی در شرق کردستان	Kerî [II]	یک گله گوسفند به تعداد صد تا دویست راس
Kereker	ساکت / آرام / به آرامی / به ساکتی	Kerî [III]	بخش / قسمت / تکه / قطعه
Kereker [I]	مثل خر	Kerî [IV]	وقتی گوش نمی شنود / کری
		Kêrî ... hatin	به درد ... خوردن / به کار آمدن
		Kerî kirin	قسمت کردن / تکه تکه کردن / بخشش بخش کردن
		Kerî	گروه / گله گوسفند

Keribîn / dikeribe / bikeribe	زهره ترک شدن	Kermekulot	کهنه / زواردررفته
	/ ترسیدن شدید	Kermêş	خرمگس / مگس
Keriftin / dikerife / bikerife	زهرمار خوردن /	Kêrnehatî	بی فایده / بی منفعت / زن یا مرد دست و پا
	حسرت خوردن / غم خوردن	چلفتی	
Kêrik	چاقوی کوچک	Kerose	احمق / نادان
Kerik	سه پایه	Kerpîç	آجر
Kerik	نوعی کت / کت پشمی	Kerpîç / kerpûç	آجر
Kerik [I]	میوه نرسیده	Kerqolan	گوراسب / گورخر
Kerik [III]	سوراخی که مابین گوش و پرده ی گوش	Kerr	کر / ناشنوا
	میباشد	Kerrax	سبزیکار / مزرعه دار
Kerik [III]	خر کوچک	Kerreker	ساکت / آرام / به آرامی / به ساکتی
Kêrika berikê	چاقوی جیبی	Kerrika guh	کانال بیرونی شنوایی
Kerikî	تکه ای	Kerseng	کلوخ
Keritî	خری / الاغی / احمقی	Kersil	توده کثافت
Kerixandîn / dikerixîne / bikerixîne	از کسی راندن / از کسی بیزار کردن / کسی را از کسی دیگر	Kêrsim	شق ورق راه رفتن / بز دادن
	متنفر کردن	Kersix	تیغه خنجر
Kerixî	بیمار / خسته	Kertal	کنگر خشک شده
Kerixîn	بیمار شدن / خسته شدن / نا داشتن	Kertek	پر / زیاد
Kerixîn / dikerixe / bikerixe	از کسی آزرده	Kertik	ردیف / ردیفهای شالیزار
	شدن / از کسی بیزار شدن / از کسی متنفر شدن	Kertik	زهوار کانال آبیاری
Kerkedan	کرگدن	Kertik	سوهان / سمباده
Kerkere	چاق / عظیم الجثه	Kêrtik [II]	تکه / قسمت / بخش
Kerkere	نادان / نفهم	Kêrtik kirin	... تیز کردن چاقو و
Kerkon	چادر / خیمه	Kêrtik-kêrtikî kirin	تکه تکه کردن / برش های
Kerkot	پوسیده / فرسوده / کهنه	کوچک ایجاد کردن	
Kerkot	کهنه و پوسیده / فرسوده شده	Kertû	خریت
Kerkovî	نوعی حیوان کوهی که شبیه خرمنی باشد و	Kerx	خسته / بی رمق / ازرمق افتاده
	رنگ آن مخلوطی از تارهای سفید و سیاه	Kerx	خونریزی / قتل عام
Kerkûk	شهری در کردستان عراق	Kerxane	خانه زنا / فحشاخانه
Kerkulan	گوراسب / گورخر	Kerxank	وسيله ای برای بیرون کشیدن خاک از درون
Kerme	سرگین / فضولات خشک شده حیوانات	تنور	
Kerme	کود خشکانیده / کود	Kerxerê	راه تنگ / کوره راه / راهی که فقط می توان
			پیاده از آن رد شد

Kerxur	نوعی حشره / آدم پرخور	Kesber	سبز آبی
Kêş	آدم خشن / آدم جنجالی	Kesberî	از جنس رنگ سبز آبی
Kes	شخص / کس	Kesbik	پارچه ای که برای چشم زخم به جایی از بدن می بندند / پارچه سبز متبرک
Kes	شخص نامشخص / کس / فرد	Kêşe	مسأله / مشکل
Kêş	صف / ردیف	Kêşe	به عقب برگرداندن / گرفتن
Kês	فرصت / مجال / موقعیت	Kesê duwemîn	دوم شخص / شخص ثانی
Keş	گلوله ای که شلیک می شود ولی به هدف نمی خورد	Kesê sêyemîn	شخص سوم / شخص ثالث
Kêş [I]	کشیدن / بیرون آوردن	Kesê yekemîn	شخص اول / اول شخص
Kêş [II] û mêş	حشره / سوسک	Kêşe	مسئله / مشکل
Kêş [III]	اندازه گرفتن / مساوات در پیمانه کردن چیزی	Kêşedar	مساله دار / مشکل دار
Kêş [IV]	چیزهای سودمند به دست آوردن	Kêsek	کلوخ / بته گل خشک شده
Kêş [V]	زمین بایر	Keser	غم / درد / آه
Kêş [VII]	راه / طریق	Keser kişandin	درد کشیدن / به درد آمدن
Kêş hatin	به موعد مقرر رسیدن	Keser	درد / آه / رنج
Kêş û vekêş	بردن و آوردن / مد و جزر آب دریا	Keserek kişand	غصه خوردن
Kêş	کش / وزن	Kêşeya neteweyî	مسئله ملیتی
kesad	کساد / بی رونق	Kêşeyên navneteweyî	مسئله بین المللی
Kesadî	کمبود / قحطی	Keş	کشیش
Kêşan	اندازه / اندازه گرفتن	Kesîb	بچه
Kêşan / dikêşe / bikêşe	نقل کردن /	kesîf	کثیف / ناپاک
Kesandin	پیمانه کردن / دود را به سینه کشیدن	Kêşik	بند / ریسمان
Kesandin / dikesîne / bikesîne	کشاندن /	Kesil	فصله / پشکل
Kesandin	صرفاندن ضمیر برای شخص	Kêsim	شق ورق راه رفتن / پز دادن
Kesane	صرف کردن فعل	Kêsim	قد و بالا
Kesax kîrin	شخصی / فردی	Kesirandin / dikesirîne / bikesirîne	به درد آوردن / خسته کردن / تشنه کردن
Kesaxtin / dikesixîne / bikesixîne	هرس کردن	Kesirîn	ساییدن
Kesayetanê	کندن / پوست کندن	Kesirîn / dikesire / bikesire	گمگین شدن /
Kesayetî	متشخصانه	Kesirîn	درد داشتن / تشنه شدن
Kesb	شخصیت / موقعیت / مقام	Keşîş	کشیش
Kêşbar	سود / منفعت	Keşîşxane	مدرسه ای که کشیش پرورش می دهد
	مال و منالی که گرفتن آن ممکن باشد	Kesitî	کسی / شخصی

Kesixîn / dikesixe / bikesixe	زخمی شدن /	Ketin belayê شدن در دسر
داغون شدن / پوست کنده شدن		Ketin ber sekeratê
Keşk	کشک	زمان مرگ
Kesk	رنگ سبز	Ketin înkê
Keskahî	سبزی / آبادی و خرمی / نسل	کینه ای بودن / لج کردن
Keskahiya Pêxember	(اهل بیت پیامبر ص)	Ketin keleha qatil-batilê
Keskatî	سرسبزی / آبادی	گناه خود را
Keskesor	رنگین کمان / هفت رنگ	گردن دیگری انداختن / از زیر کار خود در رفتن
Keskîn	به رنگ سبز	Ketin kemînê
Keşklok	نوعی نان / نان خشک	کمین کردن / در کمین افتادن
Keslan	قصابی	Ketin kincan
kesokar	کس و کار / فامیل / قوم و خویش	شدن / دچار قانددگی شدن
Kêşrek	کلوخ / بته گل خشک شده	Ketin kirasan (jin)
Kestek	کلوخ / بته گل خشک شده	عادت ماهانه / پریدی
Keştî	کشتی	Ketin koyê (pez)
Kêştig	کلوخ / بته گل خشک شده	وقتی که گوسفندان در گرما
Keştîvan	ناخدا / دریا دار	صف می بندند و سر زیر شکم هم می کنند
Keştîvani	نیروی دریایی / ناوگان	Ketin kurkê
Keştîya fezayî	سفینه فضایی	کرج بودن مرغ / بیش از حد
Keştîya perdedar	کشتی بادبانی	جایی نشستن و بیرون نرفتن
Keştîya xwendegeh	کشتی تحصیلی / کشتی	Ketin silûkê
کارآموزی		انزوا نشستن / عزت نشینی
Kesûk	بی کس	Ketin teleyê
Kesûkar	کس و کار / فامیل / قوم و خویش	افتادن در کمین
Kesûwêris	کس و کار / فامیل	Ketin zikê diya xwe
Kêşwer	جذاب / جالب	کنایه از اینکه آرامش همیشگی
Ketew	فضولات دماغ حیوانات	داشته باشی
Ketî	افتاده / بی کس / بی صاحب	بر زمین خوردن / شکسته شدن / پیر شدن
Ketî	شکسته / پیر	Ketxweda
Ketin / dikeve / bikeve [I]	سقوط کردن /	کدخدا / کسی که در قصر ثروتمندان حساب
افتادن / عبور کردن		دخل و مخارج را دارد
Ketin / dikeve / bikeve [II]	خوابیدن (برای)	Keval
حیواناتی مثل سگ و گربه		عکسی که با دست کشیده شود و قاب گرفته شود/ نقاشی
		Kevalber
		سنگ هایی که در قدیم به جای کاغذ بر روی آن ها می نوشتند
		Kevan
		کمان / قوس
		Kevan
		وسیله تیر اندازی / کمان / قوس / انحنای
		Kevan bûn
		خار و خفیف شدن / کوچک
		Kevan kirin
		بودن / خم شدن
		Kevan kirin
		خم کردن / انحنای دادن / خارو
		Kevan
		خفیف کردن
		Kevandin
		کمان / پرانتز
		Kevane
		پیروز شدن بر / غالب شدن بر
		پرانتز

Kevane	گوشه ای / قوسی / کمانی	Kevir li ser kêvir nehiştin	همه چیز را زیر
Kevane girtin	پرانتر را بستن	پا کردن / پایمال کردن	
Kevane vekirin	پرانتر باز کردن	Kevir li ser kêvir neman	کنایه از اینکه
Kevanek	پرانتر	چیزی برایش نماندن / دست خالی ماندن	
Kevanjen	تیرانداز / نشانه رو	Kevir tiraş	سنگ تراش
Kevanjene	تیر انداز / کسی که بالای جان	Kevir	سنگ
آزار مردم می شود / مردم آزار		Kevirê çikandî	سنگ قبر
Kevanjenî	تیراندازی / نشانه روی	Kevirê kehrebar	نوعی سنگ که از آن منجوق و
Kevank	کمان کوچک / پرانتز کوچک	تسبیح ساخته می شود	
Kevçî	قاشق / جناخ	Kevirê qozibir	سنگ گوشه دار / سنگ گوشه
Kevçîdan	جاقاشقی	ای	
Kevçîk	قاشق / جناخ	Kevirheste	نوعی سنگ
Kevçîka guh	لاله گوش	Kevirî	سنگی / صخره ای
Kevçîkî	قاشقی	Kevirkanî	ضربه ای با سنگ / نشانه رفتن با سنگ
Kevçiyê çayê	قاشق چایخوری	Kevirkî	سنگی / همانند سگ
Kevçiyê darîn	قاشق چوبی	Kevîşen	قسمتی از کناره های دریا که شنا در آن سخت
Kevçiyê şîrîniyê	قاشق دسرخوری	نمی باشد	
Kevçiyê şorbê	قاشق سوپ خوری	Keviya avê	ساحل / کنار
Kevel	پوست گوسفند و هر حیوان دیگر / لوحه	Keviya avê	کناره آب / ساحل
Kevel kîrin	پوست کنند	Keviya guh	لاله گوش
Kever [I]	کوه سنگی و صخره ای	Kêvjal	حشره زهراگین
Kever [II]	بزی که رنگش ابلق است	Kevjal	نوعی حشره ای که زهراگین می باشد
Kevî	ساحل / کنار	Kevjalê zeryayî	نوعی حیوان دریایی که خورده
Kevî	کنارهای رودخانه / ساحل / مرز	می شود	
Kevil	پوست / چرم	Kevkanî	ابزاری که به وسیله آن سنگ پرتاب می کنند
Kevil	پوست گوسفند ماده	Kevkanî	با سنگ ضربه زدن / نشانه رفتن با سنگ
Kevilandin	پوست گرفتن / پوست کنند	Kevkîkî tê werkirin	نشانه رفتن به سوی چیزی /
Kevir	سنگ	پرتاب کردن مثل پرتاب دیسک	
Kevir bi ser yekî de gêr kîrin	کنایه از اینکه از	Kevlan	تیردان / کیسه ای که تیرها را در آن قرار می
کسی گله و شکایت کردن		دهند	
Kevir kîrin	راه را با سنگ درست کردن /	Kevloşk	چین و چروک
سنگسار کردن		Kevn	کهنه / قدیمی / زیاد رفته / پوسیده شده
		Kevn û kot	کهنه و پوسیده / فرسوده شده

Kevnar باستانی / انتیک / قدیمی
 Kevnare شواهد و اسناد تاریخی / مربوط به تاریخ و باستان
 Kevnare کهنه / قدیمی / ستنی
 Kevnarkî کهنه / قدیمی
 Kevnarperwer سنت گرا / پسر و مسئول سابق
 Kevneberpirs مسئول سابق
 Kevnebizot آتش قدیمی / آتشدان
 Kevnedost دوست قدیمی / رازدار قدیمی
 Kevnekotik چیزهای کهنه و قدیمی / لباس های کهنه / پوسیده شده
 Kevnemayî شواهد تاریخی که هم اکنون وجود دارند و از بین نرفته اند
 Kevneperest سنت گرا / محافظه کار
 Kevneperest کهنه پرست / سنت گرا
 Kevneperestî کهنه پرستی / سنت گرایی
 Kevneşop کسی که عرف و عادت را رعایت می کند
 Kevneşop باستان شناس
 Kevneşopî عرف و عادت پرستی
 Kevneşopitî باستان شناسی
 Kevnik شوره سر / کهنه
 Kevok کبوتر
 Kevok کبوتر
 Kevot افرا / چوب افرا
 Kevot [I] نوعی پرنده که شبیه کبوتر می باشد / کفتر
 Kevot [II] نوعی درخت بی ثمر می باشد که از آن ظرف های گوناگون ساخته می شود
 Kêvrîşk / kêvroşk خرگوش
 Kevz خزه / جل وزغ
 Kevz نوعی سبزه که در کناره های رود و دریا می روید
 Kevzî سبز
 Kevzîç خزه / جل وزغ

Kew کپک
 Kewa pehtî کنایه از شکاری که بدون زحمت به دست می آید
 Kewal دام / حیوان
 Kewandin / dikewîne / bikewîne بدن کسی را داغ زدن / برشته کردن / در خرید و فروش کسی را فریفتن / زخم را درمان کردن
 زن خانه / کدبانو
 Kewar [I] انبار / چاله ای که برای نگهداری وسایل در داخل خانه حفر می شود
 Kewar [II] کندوی زنبور عسل
 Kewar خوش خوراک / پرخور
 Kewaşe بته خار / تیغ
 Kewaşe [I] خراب شده / ویران شده
 Kewaşe [II] پخش و پلا / پراکنده / گل و گاهی که برای پوشاندن سقف خانه ها استفاده می شده است
 Kewaşe kirin (serê banekî) سقف خانه ها را با گل و کاه پوشاندن
 ماه دهم از تقویم میلادی
 Kewçêr احمق / کودن / نادان
 Kewden خروس وحشی
 Kewderî شکارچی کپک
 Kewgir بته خار / تیغ
 Kewî بدن کسی را داغ زدن / بریان شدن / درمان شدن زخم
 Kewîn / dikewe / bikewe کویر
 Kewîr آراستن / آراسته کردن / آرایش کردن
 Kewişandin خانه را خراب کردن / ساختمانی را ویران کردن
 Kewîşin / dikewişe / bikewişe کوکب / ستاره
 Kewkeb سوهان
 Kewre تیز کردن (چاقو)
 Kewre kirin

Kewşen [II]	نوعی علفه	Kezî [III]	دوشیزه / نزدیک به ازدواج ولی ازدواج نکرده
Kewtekwet	صدای زوزه سگ	باشد	
Kewtîn / dikewte / bikewte	پارس کردن ( )	Kezî	گیسو دختر بالغ / طناب بافته
سگ / بد حرف زدن (برای انسان)		Kêzik	سوسک کوچک
Kewtkewto	زوزه سگ	Kezîkur	زنی که موهای خود را کوتاه کرده است
Kewxwedî	کدخدا	Kezîn	سوراخی که در زیر زمین برای خروج دود تنور
کبک		استفاده می شد / دالان زیر زمین	
Key	پادشاه / امپراتور / شاه	Kêzin	لباسی که از چرم گرانبها درست شده باشد
Keya	کدخدای روستا	Kêzin [II]	لوله / خزیدن
Keya	دهدار	Kêzin kirin	خزیدن / لولیدن
Keyanî	مختاری / دارای اختیار	Kezixandin	هرس کردن
Keybanû	ملکه / همسر پادشاه	Kezixandin / dikezixîne / bikezixîne	
Keybanû	ملکه	پوست کندن	
Keyitî	امیری / پادشاهی	Kezîzer	زن گیس طلائی
Keyperest	سلطنت طلب	Kêzm	ستون
Keyperest	شاه پرست / کسی که تابع نظام شاهی باشد	Kêzm	میخ چوبی / تیر / دیرک
Keys	فرصت / مجال / موقعیت	Kezwan	نوعی درخت که از آن آدامس به دست می آید
Keys kirin	تدارک دیدن / آماده کردن / ترتیب دادن	Kî	کی / چه کسی
Keys û Kar	اوضاع خوب / موقعیت خوب	Kibab	کباب
Keys	موقعیت / فرصت	Kibar	اذان / تکبیر
Keyskirî	تدارک دیده / آماده شده / ترتیب داده شده	Kibar	افق / مغرور
Keyso / keysperest	فرصت طلب / منفعت طلب	Kîbar	مغرور
Keywan	کیوان / گردش ستاره	Kibtî	مسیحی قبطی
Kêz	سوسک	Kiç	دختر / فرزند دختر
Kezaxtin (bikezê xe!)	هرس کردن تاک	Kiç (di zimanê zarokan de)	به زبان کودکان
Kezaxtin / dikezêxe / bikezêxe	پوست کندن	یعنی شکسته	
حیوانات		Kiç bûn (di zimanê zarokan de)	به زبان کودکان
Kezeb	(جگر / جگرگوشه آدم (بچه های آدم)	یعنی شکسته شدن	
Kezeb	جگرسیاه / کبد	Kiç kirin (di zimanê zarokan de)	به زبان کودکان
Kezeb	جگر / کبد	یعنی شکستن	
Kezebikî	کبدی / جگری	Kiç	دختر
Kêzgilolk	نوعی سوسک که با خودش کثافت را حمل می کند	Kiçinî	دخترگی
		Kidê kidê	صدایی برای فراخواندن بز و بزغاله
		Kidik	بزغاله کوچک

Kifin	کفن	Kilandin	کره گرفتن
Kifş	آشکار / نمایان / قابل دیدن / باز	Kilandin / dikilîne / bikilîne	با مشک یا دوغ
Kifş bûn	نمایان بودن / آشکار بودن / قابل دیدن بودن		زن دوغ را زدن
Kifş kirin	آشکار کردن / نمایان کردن	Kilasîk	کلاسیک
Kifş kirin	مشخص کردن / علامت زدن	Kilavîye	کپیبرد کامپیوتر
Kifş	مشخص / نشانه	Kilaw	عمامه بانوان
Kihe (diran)	با دندان چروکیدن	Kilb	میخ بلند و کلفت
Kihêl	اسب خوب	Kilçan	چراغ دستی
Kîj	دختر / فرزند دختر	Kilçêv	مدادی که با آن سرمه می کشند
Kij	سقا	Kildan	سرمه دان
Kîj	کج / ناراست	Kile	جنبش / حرکت
Kîjan	کدام / کدام یک	Kile	کفش برفی
Kijole	خاروخاشاک	Kilêb	وسیله ای که با آن علف های هرز را می کنند
Kijûr	سقف	Kilêj	استخوان ته / استخوان دنبه
Kikirk	ترد / خوب پخته شده	Kilekil	صدای دوغ به هم زن یا مشک
Kil	پرجنب و جوش / موزون	Kîler	انباری
Kil [I]	سرمه	Kilh	کلیه
Kil [II]	حرکت مشکمی که با آن دوغ می زنند	Kilîkîlî	دارکوب
Kil dan	تاب خوردن / تاب دادن	Kilîl	کلید / مفتاح
Kil dan	سرمه کشیدن / سرمه زدن	Kilîl kirin	قفل کردن / بستن
Kil ji çavan dizîn	در زشتی سرآمد بودن	Kilimkotî	زشت / بد قواره
Kil kirin	تاب خوردن / تاب دادن	Kilimkotî	بدریخت
Kil kirin	سرمه کشیدن / سرمه زدن	Kilîn / dikile / bikile	دوغ زدن / حرکت کردن
Kil kirin	سرمه کشیدن به چشم ها	Kilisandin / dikilîsîne / bikilîsîne	به هم چسباندن
Kil kişandin	سرمه کشیدن / سرمه زدن		/ به هم وصل کردن
Kilam	آهنگ	Kilît	کلید / مفتاح
Kilam avêtin ser yekî	در آهنگ از ویژگی های کسی صحبت کردن	Kilmîso	لجنی / لزجی / لیز
Kilam	کلام / قرآن	Kîlo	کیلو
Kilambêj	خواننده / آواز خوان	kilomêtro-çarçik (km ^۲)	کیلومتر مربع
Kilambêj	خواننده / قاری قرآن	Kilomêtro	کیلومتر
Kilamên serhewa	آهنگ طویل	Kilor	نوعی نان
Kilamî	کلامی / قرآنی	Kilox	اسکلت سر حیوانات / کله / کاسه سر / مجمه
		Kilox	کلوخ / مجمه سر

Kiloz	کوزه / سبو	Kincir	لباس پاره / لباس درویشی
Kils	آهک / سنگ آهک	Kind	خواری / ذلت / بی حرمت شدن
Kils	نوعی خاک که از سنگ سفید نرم به دست می آید	Kında tirs û bîrsê	کنایه از بی حرمت بودن
Kîlte	خاک رس / خاک کوزه گری	Kîndar	آدم کینه ای / آدم کینه توز
Kilyar	آجر	Kîndar	کینه توز / انتقام گیرنده
Kim	قله / نوک / اوج	Kîndar	کینه توز
Kim	کنج / گوشه	Kîndik	خوشکل و دوست داشتنی
Kimil	مغرور / از خود راضی	Kindir	طناب / ریسمان
Kimil kimil meşîn	مغرورانه راه رفتن / با فخر راه رفتن	Kindirîn	ریسمانی
رفتن		Kine	ایستادن / آرام شدن
Kimt	اوج / قله / نوک	Kînedûz	آدم کینه ای / آدم کینه توز
Kîmyabaran	بیماران شیمیایی	Kinêr	زخمی که دارای التهاب باشد
Kîmyawî	شیمیایی	Kinêzet	سلسله
Kîmyon	زبره	King	از مفصل زانو تا کمر را گویند
Kin	کوتاه / نه بلند	Kingê	کی / چه زمانی
Kîn	کینه / نفرت	Kinik	قد کوتاه
Kin bûn	کوتاه بودن	Kinoş	حسود / بخیل
Kin bûn	از ته دل خندیدن	Kinoşe	جارو
Kîn girtin	کینه داشتن / خواهان انتقام بودن	Kinûş	رنگ یاسمنی
Kin kirin	کوتاه کردن	Kin	کوتاه
Kin	کوتاه	Kîp	محکم / سفت شده / چفت شده
Kîn	کینه / نفرت	Kîp kirin	محکم بستن / محکم پیچیدن / محکم نگه داشتن
Kinahî	کوتاه بودن / ناطولی	Kîp	ران پا
Kinare	یکی از آلات موسیقی	Kîr	آلت تناسلی مرد
Kinc	لباس / جامه / پوشش	Kîr	کار / عمل / اقدام
Kinc guhartin	لباس عوض کردن / لباس مبدل پوشیدن	Kîr [I]	گوش کوچک
Kinc kirin	لباس پوشاندن / مجهز کردن	Kîr [II]	کار / فعالیت
Kinc li xwe kirin	لباس پوشیدن	Kîr [III]	آدم کاری
Kinc vegirtin	لباس پوشیدن / لباس پهن کردن	Kîra xwe kiranî kirin	کنایه از اینکه حرف خود را به کرسی نشاندن
کردن		Kiranî	عملی
Kinc xwe vekirin	لباس پوشیدن	Kiranî kirin	حساب کردن
Kincêl	کف آلوده / کف کثیف		

Kirar (r)	آدم کاری / فعال / فاعل
Kirarî	فعالی / کاری بودن
Kiras	لباس / پیراهن
Kirasê bêpêşîr li yekî kirin	بلا سر کسی
آوردن	
Kirasso	لباسشو / زن لباسشو
Kirdan [I]	وردنه
kirdan [II]	آدم شایسته و کارا
Kirdanek	نوعی لباس / پالان
Kirdar	برده / کارگذار فرمان صاحبان
Kirdarî	کارگذاری
Kirde	دردستور زبان کردی موضوع را گویند
Kirde	فاعل / فعال
Kirdefî	فعالی / کارایی
Kirê	کرایه / رهن
Kirê kirin	کرایه کردن / اجاره کردن
Kirê kirin	کرایه کردن
Kirê	کرایه
Kirêdar	کرایه کننده / رهن کننده
Kirêdêr	کرایه دهنده / صاحب ملک
Kirekir	نام آوای آسیاب کردن چیزهای سفت
Kirekir kirin	وقتی چیزی را آسیاب کنند /
کر کر کردن	
Kiremlîn	کاخ کرملین در روسیه
Kirênek	ترد / خوب پخته شده
Kirênek	غضروف
Kirêt	زشت / کثیف
Kirêt	کثیف / آلوده / زشت
Kirêt kirin	فحش دادن / بدرفتاری کردن
Kirêtî	اسم یکی از طایفه های کرد
Kirîdar	خریدار
Kirifandin	با سروصدا خوردن
Kirîger	خریدار / مشتری

Kirin	کار / عمل / اقدام
Kirin / dike / bike	تشکیل دادن / به جا آوردن /
انجام دادن	
Kirîn / dikire / bikîre	خریدن / ستاندن
Kirin pestîl	خمیر کردند
Kirîn û firotan	خرید و فروش / داد و ستد
Kirîn û firotanê	خرید و فروش
Kirin	کردن / انجام دادن
Kirîter	معیار
Kirîv	خخته چی / کسی که کار خخته را انجام می دهد
Kirîvî	خخته گری / کار خخته
Kiriyar	آبونمان / مشترک / اعانه دهنده
Kiriyarî	آبونمانی / مشترکی / اعانه دهنده
Kiriyarî	خرید دائمی
Kirîz	بحران
Kirîza dil	حمله قلبی / سکنه قلبی
Kirkirik	خرت خرت
Kirkirîk	غضروف
Kirkirîn / dikirkire / bikirkire (dil)	تمنا کردن / خواهش کردن
Kirkirk	بریان شده / سرخ شده
Kirkirk	غضروف
Kirkirka parsûyê	غضروف دنده
Kirkirka tîroidê	غده تیروئید
Kirkirok	مری
Kirkirok	نان خشک سنتی / ترد / لوله مری
Kirman	قلعه
Kirmaşan	کرمانشاه
Kirnoş	سجده
Kîroşk	خرگوش
Kirp [I]	خار
Kirp [II]	سنگینی صدا

Kirpandin / dikirpîne / bikirpîne   روی چیزی
 ایستادن / روی چیزی سنگینی کردن
 Kîrr   گوش کوچک
 Kîrr hatin   گوش دادن / توجه کردن
 Kîrrîn   خریدن
 Kîrrînkâr   خریدار
 Kîrt   صدای خوردن استخوان / رشوه / بخش
 Kîrt û pehn   منظم
 Kîrtêkîrt   کرت کرت / خرت خرت
 Kîrtêkîrt kirin   نام آوای خوردن یک چیز
 خشک یا سفت
 Kîrtêmûk   نوعی سبزی که به طور خام هم خورده می
 شود
 Kîrtîk   غضروف
 Kîrtîk   تکه / قسمت
 Kîrtîk-kîrtîkî   تکه تکه ای / پاره پاره ای
 Kîrtînak   نوعی لباس که یقه ندارد و آستینهای بلند دارد
 و بدون دکمه می باشد
 Kîrtîpk   سبب زمینی
 Kîrû   رویداد / اتفاق
 Kîrûr   نیم میلیون / عدد نیم میلیون
 Kîrûşk   خرگوش
 Kîryar [II]   انجام دادن / فعالیت کردن
 Kîryar   فاعل / کننده کار
 Kîryara bash   کار خوب / کار نیک
 Kîryarî   آبونمانی / مشتری / اعانه دهنده
 Kîryox   مشتری / خریدار
 Kîs   کیسه پول / کیسه
 Kîş   کیش کردن حیواناتی که بال دارند / نام آوایی
 برای حمله ور کردن سگ ها به هم
 Kîş   کیش و مات
 Kîş kirin   تشویق کردن / اغوا کردن / تحریک کردن

Kîşandin / dikîşîne / bikîşîne   کشیدن / وزن
 کردن / اندازه گرفتن
 Kîşandin   کشیدن / در آوردن
 Kîşandin   کشیدن / وزن کردن
 Kîşandina lêkerê   صرف کردن فعل
 Kîşî mirîşkan kirin   مرغ ها را دور کردن
 Kîşîk   بازی شطرنج / بازی پادشاهان
 Kîsik   کیسه کوچک
 Kîşik   بازی شطرنج
 Kîşîl   آهک / سنگ آهک
 Kîşîn / dikîşe / bikîşe   خزیدن / به نرمی حرکت کردن
 / مشیان کردن
 Kîşîn   حمل کردن کشیدن
 Kîşîkîşandin / dikîşîkîne / bikîşîkîşîne   خزیدن روی زمین
 Kîşîkîşî hev kirin   تحریک کردن کسی یا حیوانی
 برای حمله کردن به دیگری
 Kîso   لاک پشت
 Kîspîk   کوتولگی
 Kîşre   در قدیم) وسیله ای برای حمل کردن
 (محصولات کشاورزی به انبار
 Kîşt û kal   کشت و زرع / کشاورزی
 Kîşwer   کشور / مملکت
 Kîşwer   وضعیت آب و هوایی یک منطقه / اقلیم / میهن
 Kîs   کیسه / جیب
 Kit   تک / فرد / ذره
 Kit bi kit   تک به تک / فرد به فرد
 Kit kirin   متر کردن / اندازه گرفتن
 Kitan   کتان / پارچه کتان
 Kitan   نوعی پارچه / دستمال
 Kitan lê şkestî   دختر مجرد / بیوه
 Kitanbelaş   پارچه کتانی زبر و درشت
 Kîtandin / dikîtîne / bikîtîne (r)   تکه تکه کلمه را
 تلفظ کردن

Kîte (r)	صدایی که به یک باره از دهان خارج می شود	Kiz girîn	به آسانی گریه کردن / زود به گریه درآمدن
Kîte bi kite	جز به جز / ریز به ریز	Kîzên	دستشویی / روشویی / حمام
Kitêb	کتاب	Kizgiri yok	کسی که زود گریه می کند
Kitêbxane	کتاب خانه	Kizik	جلز و ولز
Kitekit	تک به تک / فرد به فرد / یک به یک	Kizin	ماش
Kitekit	جزئی / کم / ناچیز	Kizin [I]	جوانی که هنوز پشت لبش سبز نشده باشد
Kitik	گره	Kizin [II]	زمینی که حاصلخیز نباشد
Kitkit	تک به تک / فرد به فرد	Kizîr	وزیر / مباشر پادشاه
Kitkitî	تار تار / دانه دانه	Kizirandin	از رو سوزاندن / کز دادن
Kitkitû bûn	پخش و پلا بودن / دانه دانه	Kizirandin / dikizirîne / bikizirîne	سوزاندن موهای روی پوست با آتش
بودن		Kizirîn / dikizire / bikizine	سوختن موهای
Kitkitî kirin	پخش و پلا کردن / دانه دانه		روی پوست با آتش / تا ته سوختن / از ته دل سوختن
کردن		Kizwet	قیافه / قدوم / کسوت
Kito kito	تک به تک / فرد به فرد	Klaşînkof	کلاشینکف
Kivan	کمان / قوس	Ko [II]	کند / وقتی وسیله برش دادن تیز نباشد و
Kivil	پوست / چرم		محتاج تیز کردن باشد
Kîwan	یک نوع سیاره است	Ko bûn (alava qutkirinê)	تیز نبودن
Kiwê	صف بستن گوسفندان در گرما و سر زیر شکم		
ها	هم کردن آن ها		وسایل برش
Kix	کثیف / آلوده	Ko kirin	کند کردن / تیزی چیزی را کم کردن
Kix (di zimanê zarokan de)	به زبان بچه ها	Ko	که
	یعنی کثیفی و آلودگی	Kobane	از شهرهای کردستان
Kix bûn (di zimanê zarokan de)	به زبان بچه ها	Koç	هجرت / کوچ / پناه بردن
	کثیف بودن / آلوده بودن	Koç kirin (ji cihekî ber bi cihekî din ve)	کوچ کردن / مهاجرت کردن
Kix kirin (di zimanê zarokan de)	به زبان بچه ها	Koçber	مهاجر / کوچنده / پناهنده
	آلوده کردن / کثیف کردن	Koçberî	مهاجرت / هجرت / کوچندگی
Kixs	موسیر	Koçberî kirin	مهاجرت کردن
Kiyan / dike / bikê	دوغ زدن با دوغ زن دستی /	Koçberî	تبعید / کوچ
	محکم تکان دادن	Koçek	رقاص / دانای زرتشتیان
Kiz	بوی پشم سوخته / چرب / چربی	Koçer	کوچرو / مهاجر
Kiz [I]	بوی سرخ کردنی	Koçêre	دامنه علف یک زمین / نوعی پارچه نخی
Kiz [II]	کسی که خوب چهره خود را نگاه می کند	Koçerî	مهاجرت / کوچندگی
Kiz [III]	زود و آسان	Koçerî	کوچروی

Koçik	استقبال از مهمان / پیشوازی کردن از مهمان	Kolebûn	برده بودن
Koçk	قصر / کاخ / کوشک	Koledar	ارباب / صاحب بنده
Kod	وسیله ای برای اندازه گرفتن / وسیله ای برای	Koledar	برده دار
سطل پیمانه کردن / سطل		Koletî	بندگی / رنجبری
Kod	کد / رمز	Koletkarî	برده داری
Koderî	دامنه سرسبز / نوعی پارچه نخی	Kole	برده
Kodik	سطل کوچک	Kolik	کلبه / خانه کوچک / خانه خراب شده
Kodqelên	دلیل شوم / دلیل خرافی	Kolik lîstin	نوعی بازی بیجه ها با خانه های
Kofî	عمامه زنان کرد	کوچک	
Kofî	کلاه عروس	Kolîn / dikole / bikole	کندن زمین /
Koga	فروشگاه بزرگ	گود کردن زمین	
Koh	کوه / تپه	Kolîn	کندن
Kok [I]	رگ و ریشه / پایه و اساس	Kolîtik	توده بزرگ سرگین
Kok [II]	چاق / تپل	Kolm	پیمانه
Kok bûn	چاق شدن / تپل شدن	Kolotik	خرابه / ویرانه
Kok kirin	چاق کردن / تپل کردن	Koloz	کوزه
Kok	ریشه	Kol	تپه
Koka zer	زعفران هندوستان	Kom	جماعت / جامعه / جمع
Koker	جمع کننده	Kom bûn	دور هم جمع شدن / اجتماع کردن
Kokim	پیر / فرتوت	Kom kirin	جمع کردن / گردهم آوردن / گردآوری
Kokim	عجوزه / زن پیر و فرتوت	Kom	جمع / انجمن / گروه
Kokiresî	هوس / شهوت	Komar	جمهوری
Kokos	وسیله ای برای کشیدن توتون	Komardar	جمهوری دار
Kol [III]	دریوز	Komaritî	جمهوریت
Kol [I]	تپه کم ارتفاع	Komarixwaz	جمهوری خواه
Kol [II]	بدون شاخ	Komers	ابزاری که اخبار را به صورت دیداری و
Kol kirin	کند کردن / تیزی چیزی را کم کردن		شنیداری و نوشتاری به اطلاع می رساند
Kolan	کوچه / خیابان / کندن	Kombûn	گردهمایی
Kolandin	کندن	Komcivîn	گردهمایی / جلسه / کنگره
Koldaçûn	خراشیدن / ساییدن	Komcivînî	مجمعی / انجمنی
Kole	بنده / عبد	Kome	مجمعی زیاد از افراد / گروه زیادی از افراد
Kolê	دریوز	Komedî	کمدی
Kole	کلبه / برده	Komek	کمک

Komel جامعه / انجمن / جماعت
 Komelayetî اجتماعی / جمعی
 Komelayetî گروهی / اجتماعی
 Komele حزب / انجمن
 Komele جامعه / انجمن
 Komelnas جامعه شناس
 Komelnasî جامعه شناسی
 Komepeyvîtî اصطلاحی
 Komepeyv اصطلاح
 Komik جامعه کوچک / جمع کوچک
 Komir سگی که به خوبی از آن مراقبت شده باشد /
 ستمکار / ظالم
 Komir bûn سگی که بر اثر مراقبت خوب
 چاق شده باشد / با مال حرام سیر شدن
 Komir kirin رسیدگی کردن به سگ به طور
 احسن / با مال حرام سیر کردن
 Komir زغال
 Komirî زغالی
 Komîte کمیته
 Komkarî کار جمعی / کار گروهی
 Komker جمع کننده
 Komkeştî گروه کشتی های جنگی
 Komkuj قتل عام کننده
 Komkujî به طور دست جمعی کشتن / قتل عام
 Komkujî نسل کشی / قتل عام
 Kompere پس انداز
 Komsonî جلسه / شب نشینی
 Komstêr صورت فلکی / اشکال جمعی ستارگان
 Komunîkasyon ارتباط
 Kon vegirtin خیمه زدن / چادر زدن
 Kon چادر عشایر
 Kone هوشیار / باهوش
 Konferansî کنفرانسی

Konferans کنفرانس
 Konik تار عنکبوت
 Konitî چادر نشینی
 Konkret مادی / محسوس
 Konseya Rêvebir شورای رهبری
 Konseyî شورای
 Konsey شورای
 Konse شورای
 Konsul کنسول
 Kontakt تماس
 Kontra (گریلا) ضد
 Kontrol kirin کنترل کردن
 Konvole محموله
 Kop آدمی لنگ لنگان راه می رود / آدم معلول
 Kop bûn معلول شدن
 Kop kirin معلول شدن
 Kopal ... دسته های مرتب شده علف ، گندم و
 Kopare پالانی که به پشت شتر می اندازند
 Kopel ستیز / قله / نوک
 Kopî معلولی / لنگ
 Kopî kirin کپی کردن
 Kor روشن دل / نابینا / کور
 Kor bûn نابینا شدن
 Kor kirin کور کردن / نابینا کردن
 Kor کور
 Kor گود
 Korderzî منگنه
 Kordûnde اجاغ کور / بی فرزند
 Korebîn بد بین / بد دل
 Korebûyî کور شده
 Koreçemk کسی که زرنگیش به چشم نیاید
 Koremar مار کور
 Koremişk موش کور

Korerê	کوره راه / بن بست	Kotî	زشت / بدریخت
Korîgan	نوعی کتان	Kotîbûnî	مرض جذام / بدریخت شدن
Korik [I]	روشنی زیاد	Kotîbûyî	مریض جذامی
Koritî	کوری / نابینایی	Kotik	کنده / قرقره
Korr	مرکز / آکادمی	Kotin / dikoje / bikoje	خوردن
Korra zanyarî	مرکز علمی		چیزهایی مثل استخوان
Kort	چاله / گودی	Kotin	کندن گوشت از استخوان با دندان
Kort bûn	عمیق بودن / گود بودن	Kotir	کبوتر
Kort kirin	عمیق کردن / گود کردن	Kotkoto	حراف / وراج
Kortal	دره / گودال عمیق	Kotkoto	غرغرو
Kortik	گودال کوچک / چاله کوچک	Kov	خم شدن رو به درون / وحشی
Kortika qûnê	مقعد	Koval	حلزونی / به هم پیچیده
Korucîyan	جاش	Kovan	غم / درد / حسرت
Korucutî	جاش بودن	Kovar	مجله
Koş	بغل / آغوش	Kovên gurçikê	غلاف گل / کاسه گل
Koşe	تلاش کردن / جنگ کردن / مقاومت کردن	Kovî	وحشی گری
Kose	کوسه / کسی که از اصل ریش ندارد	Kovik	قیف
Kosemisrî	شمشیر مصری	Kox	خانه چوبی / کلبه / خانه خرابه
Koşîn / dikoşe / bikoşe	مبارزه کردن /	Kox	خانه خراب شده / لانه مرغ
	لجباری کردن	Koxik	کلبه کوچک برای نگهداری مرغ ها / لانه مرغ
Koşk	کاخ	Koy	کوه
Koşkitî	کاخ نشینی	Koyistan	کوهستان
Kosp	مشکل / مسئله	Koz	جایی که گوسفندان در آن نگهداری می شوند
Kospil	فضله / پشکل	Kozere	کاه سفت و خشک
Kotan kirin	شخم زدن	Kozik	سپر / سایه
Kotan	وسیله شخم زنی	Kozik danîn	کمین کردن / تله گذاشتن
Kotek	کتک / زدن	Krîza dil	حمله قلبی / سخته قلبی
Kotekî	با زور کتک	Ku [I]	حرف ربط / که
Kotekot kirin	قر زدن	Ku [II]	اگر
Kotel	خانه یا سازه ای که برای گرمی داشت	Ku [III]	کجا
	رویدادی که در آن محل رخ داده است می سازند	Ku	که / اگر
Koter	آرایش گردن	Ku	که
Kotewarî	تنزل / پایین آمدن	Kubar	فخر و ناز / غرور

Kubarî غرور / افتخار
 Kubarî فخر و ناز فروشی
 Kubar مغرور
 Kûç حیوان بدون شاخ
 Kuç کنج / گوشه
 Kuç گوشه / کنج / سنگ
 Kûçe کوچه
 Kuçebend مانع
 Kûçik سگ
 Kuçik سه سنگی که برای گذاشتن سطل روی آتش
 به کار می برند
 Kûçiktî سگ صفت بودن / بد جنس بودن
 Kûçik سگ
 Kûçik سگ / توله سگ
 Kuçke بن بست / کوره راه
 Kudandin / dikudîne / bikudîne جذب کردن /
 ادامه دادن
 Kuderê کجا
 Kudik بچه خرس / بچه شتر
 Kûfik کلاه عروس
 Kufir کفر
 Kuj کنج / گوشه
 Kuj گوشه / پیچ
 Kûj محذب / کوژ
 Kujer قاتل / کشنده
 Kujme مقدار
 Kukurd زشت / نازیبا
 Kul زخم / درد / حسرت
 Kul û meraq درد و رنج
 Kul û xem درد و رنج
 Kul دسترنج
 Kulab چاله / گودال کوچک
 Kulang بالای بازو

Kulav نوعی زیر انداز که از پشم به دست می آید /
 لباس چوپانان
 Kulb گرسنه / قحطی زده
 Kulbe چرخ سفال / وسیله ای که با آن ظرف های
 سفالی درست می کنند
 Kuldar دردمند
 Kuldar دردمندی
 Kule پشه بند
 Kulê pê girtin برای غذا خودکشی کردن و
 خود را به آب و آتش زدن
 Kulek [I] لنگ / معلول / کسی که پایش می لنگد
 Kulek [II] پنجره / روزنه ای که در سقف ایجاد می کنند
 برای بالا رفتن دود
 Kuleke لنگ / معلول
 Kulêmek هر دو استخوانی که پاها را به هم چفت می کند
 Kuleng ظرف چوبی دردار که مایعات در آن می ریزند
 Kulfet بر و بچه / بچه
 Kulfet کلفت / کنیز
 Kulfik سوراخی که در تنور برای کشیدن دود ایجاد
 می کنند / سوراخ های بینی
 Kulî [I] اسب پیر
 Kulî [II] دانه های برف
 Kulibîn / dikulibe / bikulibe بی هوش شدن /
 شلوغی کردن / زود گرسنه شدن
 Kulîçe کلوچه
 Kulik نوعی بیماری مصری که از حیوان به حیوان و
 انسان منتقل می شود
 Kulîlk شکوفه
 Kulîn / dikule / bikule [I] لنگ لنگان راه
 رفتن
 Kulîn [II] انبار آذوقه در خانه / اتاقی که رختخواب ها را
 در آن می گذارند

Kulindir کدویی که با گوشت چرخ کرده پر کرده اند و می پزند
 Kulfîn انبار لبنیات / لنگیدن
 Kûlîs پشت پرده / محافل مخفی
 Kulkulfîn / dikulkule / bikulkule با زحمت خیز
 خوردن روی زمین
 Kull درد و غم
 Kulm کف دوست با هم / چنگ
 Kulmist مشت
 Kulm مشت
 Kulovank فرق سر
 Kûltûrî فرهنگی
 Kulturmagazîn مجله فرهنگی
 Kultur فرهنگ
 Kum کلاه
 Kum avêtin جنگ و از بین رفتن
 Kum dirandin عصبی شدن / ناراحت شدن
 Kum ketin çavan در وضعیت بدی قرار داشتن / از ریخت و قیافه افتادن
 Kumik کلاهک / کلاهک قارچ
 Kumişandin / dikumişîne / bikumişîne خراب کردن / ویران کردن
 Kumişîn / dikumişe / bikumişe خراب شدن / ویران شدن / آب شدن
 Kumzîrx کلاهخود / کلاه ایمنی
 Kun bûn سوراخ بودن / سوراخ شدن
 Kun kirin سوراخ کردن / حفره ایجاد کردن
 Kun سوراخ / حفره
 Kunc گوشه / کنج
 Kuncî کنجد
 Kuncik کنج / گوشه
 Kund جغد / بوم
 Kundêle بچه گراز
 Kundir [I] کدو تنبل

Kundir [II] آدم الاف و بی کار
 Kundur کدو
 Kunêr آدم کینه ای
 Kunker دریل / ابزاری که چیزهای دیگر را با سوراخ می کند
 Kun سوراخ / حفره
 Kûp کوزه
 Kûpê aqilan کنایه از افراد عاقل / مشاور آگاه
 Kûpê şerabê کسی که با شراب مست می شود / شرابخور
 Kûpik کوزه کوچک / قمقمه
 Kûp سفال گلی
 Kûr گود / ژرف / عمیق
 Kur گوش کوچک
 Kur [I] پسر / فرزند پسر
 Kur [II] حیوانی که گوش های کوچک دارد
 Kûr [II] عمیق / گود
 Kur [III] زمین بدون سنگ
 Kûr bûn (binî) دور بودن / دور شدن
 Kûr kirin به طور عمیق گود کردن
 Kur kirin تراشیدن / کوتاه کردن مو
 Kur kirin مو را تراشیدن / کچل کردن
 Kûr عمیق / گود
 Kur پسر
 Kûrahî عمق / ژرفا
 Kûrahîtî عمق
 Kûrahî عمق
 Kurap پسر عمو
 Kurbeşk نوعی حیوان بیابانی
 Kurbeşk (گورکن) حیوان
 Kurbûn پسر بودن
 Kurd ملتی که از زمان طوفان نوح به این طرف در بین النهرین و اطراف آن زندگی می کنند

Kurdan	کردها	Kûrik [II]	کوره کوچک
Kurdayetî	کرد بودن / کرد مسلکی	Kurik	پسر
Kurdevarî	به سبک کردی / به شیوه کردی	Kurik	کره اسب چند ماهه
Kurdewarî	به سبک و سیاق کردی / به روش کردی	Kurikitî	پسری / فرزندی
Kurdewerî	کردواری / مربوط به ملیت کرد	Kûrîn / dikûre / bikûre	با صدای بلند
Kurdî	زبان ملت کرد / زبان کردی		گریه کردن / ناله کردن
Kurdîaxêv	کردزبان	Kurinc	تیرانداز / نشانه رو
Kurdî-Der	کمیته آموزش و توسعه کردی	Kurincî	تیراندازی / نشانه روی
Kurdînas	کردشناس / کسی که به زبان و ادبیات کردی	Kurisanîn / dikurisanîne / bikurisanîne	آسیاب کردن / له کردن / وارفته کردن
	مسلط باشد	Kurisanî	آسیاب شده / له شده
Kurdînûs	نویسنده کرد	Kurisanîn / dikurise / bikurise	آسیاب کردن /
Kurdistan	کردستان / کشور مادری کردها		له کردن
Kurdistanî	کرد / اهل کردستان	Kurîşk	خرگوش
Kurdistanperwer	مدافع کردستان	Kûritî	عمق / ژرفا
Kurditî	کرد گرای	Kurk	مرغ کرچ
Kurdîyaxêv	کردزبان	Kurk bûn	به کرک نشستن مرغ
Kurdî	کردی	Kurk ketin	به کرک / کرچ نشستن مرغ
Kurdnas	کسی که به فرهنگ و تاریخ ملت کرد مسلط	Kurk	کرک (مرغ) / خزه
	باشد	Kurk	روی تخم خوابیدن مرغ
Kurdnişîn	کردنشین	Kurm	نوعی خزنده / کرم
Kurdperwer	کرد پرور	Kurm tê de gerîn	آرام نگرفتن / پیگیر بودن / در
Kurdxayîn	خائن به کرد		جستجو بودن
Kurd	کرد	Kurmam	پسر عمو
Kûre	کوره	Kurmametî	پسرعمویی
Kurê qurqurbegê	پدر سگ / سگ پدر	Kurmanc	شاخه ای از مردم کرد / کرمانج / کسی که از
Kûrebîn	ریز بین / کسی که در چیزی عمیق می شود /		شاخه کرمانج باشد
	دوراندیش	Kurmancî	لهجه بزرگ و وسیع زبان کردی / کردی
Kureke	آدم بی کار و الاف / آدم بی مصرف		کرمانجی
Kûrekûr kirin	گریه کردن با صدای بلند	Kurmancî	لهجه ای از زبان کردی
Kûrevan	کوره بان / کسی که کار کوره را انجام می دهد	Kurmancitî	کرمانج بودن
Kurî	کرخ / بچه سگ	Kurmanciya reşbelek	نوعی صحبت کردن که هر
Kurik	پسر / پسرک		کسی آن را متوجه می شود
Kûrik [I]	پرزوی که لباس پس می دهد		

Kurmê tişteki kişandin	کنایه از خواستن
ضجه زدن /	
Kurmet	پسر عمه
Kurmî	چیزی که کرم داشته باشد / کرمی
Kurmî bûn	کرمی بودن / چیزی که با کرم
فاسد شده باشد	
Kurm	کرم
Kurn	حوض / آخور
Kurr bûn	از ته تراشیده شدن
Kurrbûn	از ته تراشیدن
Kurrik	پسر / پسرک
Kurroj	کوروش کبیر / فرزند آفتاب
Kursî	کرسی / چارپایه
Kursî	چهار پایه / صندلی کم ارتفاع
Kûrsîpalek	مبل راحتی / مبل دسته دار
Kurt	کوتاه
Kurt bûn	کوتاه بودن
Kurt bûn	کوتاه و خلاصه شدن
Kurt kirin	کوتاه کردن / خلاصه کردن
Kurt û kurmancî	کوتاه و خلاصه / خلاصه و مفید
Kurt	کوتاه / خلاصه
Kurtahî	خلاصه ای / چکیده ای
Kurtan	پالان خر و شتر
Kurtan	پالاز / لباس ژنده
Kurtane	نوعی گل که با آن دیوار را می پوشانند
Kurtane kirin	دیوار را با گل پوشاندن
Kurtasî	خلاصه / چکیده
Kurtayî / kurtasî	کوتاهی / خلاصه
kurtayî-bi kurtasî	به کوتاهی / به خلاصگی
Kurte	مختصر / کوتاه
Kurte	خلاصه
Kurtebeş	بخش کوتاه
Kurtebirî	صحبت مختصر و مفید

Kurteçîrok	داستان کوتاه
Kurtedem	کوتاه مدت
Kurtedemîtî	کوتاه مدتی
Kurtedîrok	تاریخ کوتاه
kurtefilm	فیلم کوتاه
Kurtejiyan	زندگینامه کوتاه
Kurtek	لباس زنانه کردی
Kurtekar	کوتاه کننده / خلاصه کننده
Kurtêl	پس مانده غذا
Kurtenerîn	نگاه کوتاه
Kurtenivîs	خلاصه / نوشته کوتاه
Kurtenûçe	خبر کوتاه
Kurtepest	پشت کسی صحبت کردن / غیبت کردن
Kurterexne	انتقاد کوتاه
Kurte	خلاصه / کوتاه
Kurtî	کوتاهی / خلاصه
Kurtîfî	خلاصه ای / کوتاهی
Kurxal	پسر دایی
Kurxaltî	پسر خاله
Kûr	عمیق
Kûsî	حیوان دوزبستی / لاک پشت
Kûsik	بلور / شیشه
Kuşim	شوخی و دست انداختن
Kûsiyê avî	لاک پشت آبی
Kûsiyê dêm	لاک پشتی که در خشکی
زندگی می کند	
Kuskî	ظرف بزرگ و دردار چوبی که شراب در آن
درست می کنند	
Kuskusandin / dikuskusîne / bikuskusîne	
به دقت نگاه کردن / ریز نگاه کردن	
Kusp	آدم کوتاه و چاق
Kuspe	پوسته چغندر قند
Kuspik	کوچولی تپل
Kuspo	آدم کوتاه و چاق

Kuşte	نوعی از مصالح که با آن دیوارها را می پوشانند	Kuy	آستین / سرآستین
Kuştı	کسی که کشته شده / مقتول	Kûz	کوزه
Kuştin / dikuje / bikuje	کشتن / از بین بردن / نابود کردن	Kûz	کوزه / خمیره
Kuştin	کشتن	Kûze	راسو
Kuştox	قاتل	Kûzik	کوزه
Kût	نانی که خوب پخته نشده باشد		
Kût xwarin	رشوه خوردن / رشوه گرفتن		
Kuta	آخر / سرانجام		
Kuta bûn	تمام شدن / به نتیجه رسیدن		
Kuta kirin	تمام کردن / به نتیجه رساندن		
Kutahî	عاقبت / آخر آخر		
Kutan / dikute / bikute [I]	کوبیدن / له کردن / زدن		
Kutan [II]	کتک زدن		
Kutan	کتک زدن / کوبیدن		
Kutandin	سبب کتک زدن شدن / سبب زدن شدن		
Kutayî bûn	به اتمام رسیدن / به انجام رسیدن		
Kutek	میرغضب / تکلیف		
Kûtî [I]	سگ / توله سگ		
Kûtî [II]	جذامی / کسی که مبتلا به بیماری جزام است		
Kûtî bûn	مبتلا شدن به بیماری جزام		
Kutik	توله سگ		
Kutîlk	نوعی غذا که از گوشت کوبیده درست می شود		
Kutle	انبوه / متراکم / پوشیده		
Kûto [I]	فرزند پسر که تازه به دنیا آمده باشد		
Kûto [II]	توله		
Kuvark	قارچ		
Kuwar	کندوی عسل / انبار زاد و توشه		
Kuxik	سرفه		
Kuxîn / dikuxe / bikuxe	سرفه کردن		
Kuxîner	سرفه کننده		
Kuxtekuxt	سرفه کردن پشت سر هم		

L

La جهت/طرف/زمینه/کنار
 Labikandin درهم و برهم کردن/به هم ریختن
 Labikîn درهم و برهم شدن/به هم ریخته شدن
 Labîrent حلزون گوش
 Lac پسر/فرزند پسر
 Lacik پسرک/پسر کوچک
 Laçik لچک/روسی کوتاه
 Laçin نوعی کفش
 Ladan از راه به در شدن
 Laf گفتن
 Lafazan باوه گو
 Laflafok نوعی علف پیچ خورده
 Lahorî نوعی شمشیر هندوستانی
 Lajwerd لاجورد
 Lak نان سگ/شاخ کوچک
 Lakan کفش برفی
 Lakîn ظرف غذای سگ
 Lal شدن لال
 Lal آدم لال
 Lalengî نارنگی
 Lalî لالی
 Laliĵin لکنت داشتن/خواهش کردن/اضحه زدن
 Lalik لال/آدم لال
 Laliŧi لالی
 Laloşî ریاکاری/منافق
 Laloşikirin ریاکاری کردن/نفاق کردن
 Lalote لکنت/تکه تکه حرف زدن
 Lam گونه/الب/افک
 Lam گونه/استخوان پایین دهان
 Lame فاصله بین دو استخوان کناری زبان
 Lan لانه کوهی/الانه
 Landik گهواره/مهد

Lanet لعنت/نفرین
 Lanetî کسی که به نفرین و لعنت دچار شده باشد
 Lanetkîrin لعنت فرستادن/نفرین کردن
 Laper یک طرف کاغذ/صفحه
 Lapûşk چاله/گودال
 Laq گوشت لاغر
 Laqayî hatin مواجهه شدن/روبرو شدن
 Laqayî robaro مواجهه/رویارو
 Laqirdî شوخی
 Lar بی مادر/طولیه/خم
 Lar bûn خم شدن/تاشدن
 Lareş نوعی بیماری
 Larkîrin خم کردن/انحنا دادن
 Laş جسم/تن/اجسد
 Lasar به دقت/عنادکار
 Lasayî kirin تقلید کردن/آکارهای ناروا کردن
 Lasayî کارناروا/آکار نادرست
 Laşe لاشه/اجسد
 Laser سیل/سیلاب
 Laşgîran حامله
 Lask ساق
 Lat ajotin صحبت کردن/حرف زدن
 Lat صخره های صاف/قسمت
 Latik تکه ای از زمین یا مزرعه
 Latik سنگ کوچک/آکاردی سبزی
 Law فرزند/فرزند پسر
 Lava دعا/تمنا/خواهش
 Lavahî التماس/تضرع
 Lavahîċi التماس کننده/تضرع کننده
 Lavahîkîrin التماس کردن/تضرع کردن
 Lavakar دعا کننده/خواهش کننده
 Lavakîrin خواهش کردن/تمنا کردن
 Lawakîrin التماس کردن/خواهش کردن

Lawan زندگی با چیزهای زیبا
 Lavayî دعا/تمنا
 Lawaz bûn لاغر شدن
 Lawaz ضعیف
 Lawaz لاغر
 Lawazî لاغری
 Lawazîf ضعیفی/لاغری
 Lawazkirin تضعیف کردن/لاغر کردن
 Lavij نوای دینی/ابیت/ترانه/آهنگ
 Lawik پسر کوچک/پسرک
 Lawitî فرزندی
 Lawlaw نوعی علف / پیچ و تاب خورده
 Lawlaw پیچ و تاب خورده
 layen بلا و مکافات/جهت/طرف
 Layengîr طرفدار/خواهان/حمایت کننده
 Layîq bûn لیاقت داشتن/مناسب بودن
 Layîq لایق/مناسب
 Laylac چشم به چیزی داشتن
 Laylacî طمع/چشم دوزی
 Lay مکافات/جهت/اسوی
 Lazim لازم/ضروری
 Lazim bûn لزوم داشتن/ضروری بودن
 Lazimî نیاز/ضرورت
 Lazût ذرت هندی
 Lê اما/اگر
 Lê پیدا کردن/تشکیل دادن/به هم آوردن
 Lê شناخت پیدا کردن/توجه کردن به
 Lê belê فقط/اما
 Lê از کسی گله کردن/انتقاد کردن
 Lê گذشتن/بخشیدن/عفو کردن
 Lê نشان دادن/اثبات کردن
 Lê کتک زدن/رنجانیدن/زجر دادن
 Lê محاصره کردن

Lê جستجو کردن/اکند و کاو کردن/مطالعه کردن
 Lê guncîn مفید بودن/مناسب بودن
 Lê hatin سودمند بودن/به درد خوردن/مناسب بودن
 Lê hûr bûn عمیق فکر کردن/تحلیل کردن
 Lê ketin گیر افتادن/اصابت کردن/برخورد کردن
 Lê kirin پوشاندن/دیوار درست کردن/نام گذاشتن
 Lê kolîn تحقیق کردن/اجستجو کردن
 Lê nihêrîn دیدن/تماشا کردن/نگاه کردن
 Lê niştin سوار شدن/امرکب گرفتن
 Lê pêçan چیزی را دور چیزی پیچیدن
 Lê pirsîn بازجویی کردن/پرسیدن
 Lê pirsîn پرسیدن/سؤال کردن
 Lê rabûn بیمار شدن/گرفتار کردن
 Lê re hatin فهمیدن و پی گیر بودن/یادگرفتن و پیشه کردن
 Lê siwar bûn سوار شدن
 Lê sor bûn در بحر چیزی یا کسی رفتن/اصرار کردن
 Lê sor kirin تشویق کردن/اغوا کردن/تحریک کردن/اشاره کردن
 Lê temaşe kirin تماشا کردن
 Lê vegerandin پاسخ دادن/برگرداندن
 Lê xebitîn تلاش کردن/روی چیزی کار کردن
 Lê xêr ve anîn شکر کردن/اسپاس گذاری کردن
 Lê xistin کتک زدن/زیر لگد گرفتن
 Lebat حرکت/شورش
 Lebat عضو
 Lebatî(معلوم/جمله)
 Lêbelê بلکه
 Lêbezîn کتک/کتک زدن
 Lebikandin به زور وادار کردن
 Lebikîn مجبور شدن/وادار شدن
 Lebitandin فراری دادن/حرکت دادن
 Lebitîn حرکت کردن/فرار کردن

Lêbok هنرپیشه/ریاکار/احیله گر

Lêbokî ریاکاری/احیله گری

Lêbokîfî هنرپیشگی

Lêborîn بخشش/معذرت

Lêborîn بخشیدن

Lebûdî جداکننده پشم

Lêç انحراف

Lec پرحرفی/بحث وجدل

Lêçan منحرف

Lêçûn خرج/مصرف

Lêdan زدن/امالیدن

Lêder نوازنده

Leflefok علوفه پیچ خورده

Legan تشت/لگن

Legana tehtevêlkî ظرف غذای کم عمق

Lêger محقق/پژوهشگر

Lêgerîn جستجو کردن/اجستجو

Legleg لک لک

Leheng قهرمان

Lehî سیل/اسیلاب

Lehik علامت علاوه/جمع

Lehikandin اضافه کردن/جمع بستن

Lehikîn اضافه شدن/چسبیدن

Lehîm لحیم

Lehîmkirin لحیم کردن

Lehn لانه کوهی/لانه خرس

Lêhûrbûn تجزیه و تحلیل

Lek پلاستیک

Lekan کفش برف

Lêkanîn به هم رساندن/آشتی دادن

Lekaş صندل

Lêkdan ازبین رفتن

Lêkdan جمع بستن دو عدد

Lêkend سیل/اسیلاب

Lêker فعل

Lêkirî (سببی)دستور

Lekitandin چراندن/چیز بد یاد دادن

Lekitûn چریدن/چیز بد یاد گرفتن

Lekî لکی

Lêkolandin تحقیق کردن/پژوهش کردن

Lêkolîn تحقیق/پژوهش

Lêkolîner محقق/پژوهشگر

Lêkûrbûn تامل/اندیشیدن

Lekvanîn پارو زدن

Lêkvekirin جدا کردن/اسوا کردن

Lêl گل آلود

Lêlav گل آلود/بارش برف و باران

Lele قلاده

Lelekirin به زنجیر بستن/دستگیر کردن

Lelep صدای دهان بی دندان

Lêlîtî گل آلود بودن

Lem پنجه دست

Lêm شن

Lemç صدای بوسه زدن

Lemçelemç kirin با صدای بلند بوسه زدن

Lemçelemç صدای بوسه زدن

Lemelem مزمزه/من من

Lemelemkirin حرف را مزمزه کردن

Lemisîn ترسیدن/کش آمدن/مچاله شدن

Lêmişt سیل/اسیلاب

Lemkirin نوک چیزی را تراشیدن/تیز کردن

Lemlate گروه/جامعه

lemper حرکت آب خروشان

Lenc خم و پیچ خورده

Lencîn با ناز و به سنگینی راه رفتن

Lênêzîkbûn رویکرد/دیدگاه

Leng لنگ/آدم لنگ
 Lenger تکیه گاه/لنگر/سپر/امهار
 Lenger سفینه فضایی
 Lenger avêtin لنگر انداختن
 Lenger berdan لنگر انداختن
 Lenger hildan لنگر کشیدن
 Lengergeh اسکله/لنگر گاه
 Lênuşk دفتر
 Leopard پلنگ
 Lep kirin دست را پنجه کردن
 Lep پنجه/دست
 Lêp فن و فوت/حیله
 Lepelepkin بی اراده به زمین افتادن
 Lepik دستکش
 Lêpîrs مسول/بازجو
 Lêpîrsîn بازجویی کردن/پرسیدن
 Leplep بی اراده روی زمین افتادن
 Lêpok رسوا/آدم رذل
 Leq لرزش/حرکت
 Leqandin به حرکت در آوردن/تکان دادن
 Leqayî bûn روبه رو شدن
 Lêqewimî گرفتار/مظلوم
 Leqîn تکان خوردن/حرکت کردن
 Leqleqok متحرک
 Lerizandin حرکت دادن/به لرزه درآوردن
 Lerizîn لرزیدن
 Lerizîn لرزیدن/حرکت کردن
 Lerz لرزش/حرکت/تکان
 Lerzek صرع/اجای لغزش
 Lerzok لرزش/حرکت/تکان
 Leş جسد/جانزه
 Leş kelaştin معاینه بدن
 Leşkelêş کالبدشکاف

Leşker سرباز/لشکر
 Leşkergeh لشکرگاه
 Leşkerî لشکر/نظامی
 Let bûn تقسیم شدن/بخش شدن
 Let kirin تقسیم کردن/اقسمت کردن
 Let تکه/بخش/اقسمت
 Letandin ساکت کردن/هیس کردن
 Leteme عیب بزرگ/الطمه/اصدمه
 Letilîn ترک کردن/پرجای گذاشتن
 Letok منطقی/اصلح طلب
 Lêv لب
 Lêv daxistin کنایه از ناراحت بودن
 Lev piçikîn به هم پیچیدن
 Lêv لب
 Leva kirin تقسیم کردن/پاره پاره کردن
 Lêva xwe gez kirin لب گزیدن/تعجب کردن
 Leva بخش/تکه/اقسمت
 Lewaş نازدار/مغرور
 Lewçe بد دهان
 Lêvdûdik درشت لب
 Lêvelêv لبریز/تا دهانه پر
 Leven نی
 Lewendî آستین بلند لباس کردی
 Levhatî مناسب
 Lewhe لوح/چاپ/چوب
 Lewitandin کثیف کردن/به هم ریختن
 Lewitî آلوده/کثیف
 Lewitîn کثیف شدن/آلوده شدن
 Lewleb قرقه سطل چاه
 Lêvlêvî نخود بوداده
 Lewmatîna بدین خاطر/الذنا
 Lewra بدین ترتیب/از این رو
 Lewre از این رو/بدین ترتیب

Lêvşotirk بزرگ بودن لب پایین
 Lêv لب
 Lexer قصاب
 Lexerî قصابی
 Lêxistin زدن/ضرب و شتم
 Leyistik بازی/بازیچه
 Leylan سراب
 Leymûn لیمو ترش
 Leyopar پلنگ
 Lez عجله/عجول
 Lez girtin عجله کردن/اشتباہ گرفتن
 Lez ketin عجله کردن
 Lez û bez عجله/عجول
 Lezandin به عجله واداشتن/اشتباہ دادن
 Lezandin عجله کردن
 Lezbot قایق ورزشی و صیادی
 Lezet لذت/خوشی
 Lezgîn عجول
 Lezgînî عجله
 Lêzim خویش/فامیل
 Lezîn عجله کردن
 Lezobezo با عجله
 Li در/ابه
 Li ba bûn در معرض باد قرار داشتن/تکان خوردن
 Li ba kirin بر باد دادن/تکان دادن
 Li bara دربارہ
 Li benda kesekî/tiştêkî bûn در انتظار کسی/چیزی بودن
 Li bendê bûn منتظر بودن/در انتظار بودن
 Li bendê man/sekînîن منتظر ماندن/در بند چیزی بودن
 Li ber ... bûn در شرف.. بودن
 Li ber çav girtin مد نظر قرار دادن/رعایت کردن
 Li ber gerîn خواهش کردن/نوازش کردن

Li ber rabûn ضدیت کردن/مخالفت کردن
 Li ber xwe ketin محجوب بودن
 Li ber xwe ketin حیا کردن/شرم کردن
 Li berahiyê پهلو به پهلو
 Li cem در کنار/بغل/نزد/پیش
 Li dar xistin بر گزار کردن
 Li dû çûn در پی رفتن
 Li dû heyfê ketin در پی انتقام گرفتن بودن
 Li gel çûn همراهی کردن
 Li gel man ماندن با
 Li gel به همراه
 Li gor طبق/براساس
 Li hev civîn گرد هم آمدن/دور هم جمع شدن
 Li hev hatin پیمان بستن/صلح کردن
 Li hev kirin متحد کردن
 Li hev rast hatin با هم روبرو شدن
 Li hev rûniştin دور هم نشستن
 Li hêviyê mayîn/sekînîن منتظر ماندن/چشم به راه بودن
 Li kelojkan gerîn دنبال چیز مفت بودن
 Li kesekî kuşim kirin دست انداختن کسی
 Li kesî birin از کسی بردن/پیروز شدن
 Li kilê xistin با مشک دوغ زدن
 Li paş bûn در عقب بودن/عقب مانده بودن
 Li paş عقب/پشت سر
 Li pêş bûn در پیش بودن/جلودار بودن
 Li pêş در جلو
 Li pey به دنبال/در پی
 Li rex کنار
 Li ser lingan man روی پای خود ماندن/ایستادن
 Li ser piyan موقتی/فوری/روی پا
 Li sîngê xwe dan بر سینه خود زدن/ادفاع کردن
 Li tengasiyê asê bûn با مشکلات مواجه شدن

Li tengasîyê asê kirin با مشکلات مواجه کردن
 Li xwe kirin پوشیدن/به تن کردن
 Lib û lib یک به یک
 Lib دانه/ذره
 Libas لباس
 Libê بله!/بفرمایید!
 Lîh حوض/استخر
 Lîço لجنی/الزجی/الیز
 Lîg لیگ
 Lihêf لحاف/پوشش
 Lihêv لحاف/پوشش
 Lihevhatî کرده/آشتی
 Lihevketin بهم خوردن
 Lihevxistin به هم ریختن/یکدیگر را کتک زدن
 Lijne هیئت/جامعه/انجمن
 Lijneya wezîran کابینه وزیران
 Likij پرسه زن
 Likijandin به پرسه واداشتن
 Likijîn پرسه زدن
 Lîl آب گل آلود
 Lîlandin کل کشیدن زنان
 Lîlik نوعی درخت/مردمک
 Lîloz نوعی گل
 Lîman بندر
 Lîmbîs خرطوم فیل
 Lîme kirin بخش کردن/قسمت کردن
 Lîme تکه/بخش
 Lîmefîmeyî kirin قسمت کردن
 Lîmon لیمو
 Lîmon لیمو ترش
 Lînc kirin زیر پا انداختن/شکنجه کردن
 Lînc شکنجه
 Ling پاساق پا

Lingçepel پای کج
 Lîq خیلی کثیف
 Liq شاخ/تیپ نظامی
 Lîrandin باعث کل کشیدن شدن
 Lîre گزش حشرات/واحد پول ترکیه
 Lîs لانه
 Lîse دبیرستان
 Liserhev مجموع
 Liserxet سر خط/آنلاین
 Lisf لباس مبدل
 Lîsîn پژمرده شدن
 Lîste لیست/فهرست
 Lîstî بازیگر/قاص/بازیکن
 Lîstîk بازی/رقص
 Lîstin بازی کردن/رقصیدن
 Lîstok بازی/بازیچه/اسباب بازی
 Lîtav آب خیلی گل آلود
 Lîtatur ادبیات
 Lîtik آب دماغ
 Lîtir سیلاب/آب گل آلود
 Liva پشم بره
 Lîwa لوا/پرچم
 Livajen پشم زن
 Lîwan دهانه اسب/لیوان
 Livandin حرکت دادن/جنباندن
 Lîvan لیوان
 Livîn جنبیدن/تکان خوردن
 Livlivok لرزان/جنبان
 Livok فعال/پرتحرک
 Lixab kirin دهانه اسب را بستن
 Lixab دهانه اسب
 Liyan بازی لیان
 Lo ای/آهای!

Lod kirin روی هم انباشتن
 Lod کپه/توده/اشتر بارکش
 Loke پنبه
 Lok شتر نر
 Lom نوعی سلاح جنگی
 Loma بدین خاطر/به این دلیل
 Lome kirin سرزنش کردن/گلایه کردن
 Lome گله و شکایت
 Lomeya pîvazê li sîrê genî kirin کنایه از مبهم
 صحبت کردن
 Lop لباس ضخیم/لقمه
 Lopik ساندویچ
 Loq قسمت/مردانه/تاخت
 Loqandin تازاندن
 Loqîn تازیدن
 Loqloqo تاخت اسب
 Lorandin مرثیه یا مداحی خواندن
 Lorî لالایی/عقاب
 Lorîn ناله کردن/نواهی غم سر دادن
 Lorî لری
 Loş نان لواش
 Lostik لغزندگی گل
 Lotê زن بد
 Lotik حرکت تند/لگد پراندن
 Lotikxane جای پریدن/جای رقص
 Lotim اکرام/بخشش
 Lotke اوج/قله
 Lotke قایق کوچک/کلک
 Lotkevan راننده قایق
 Lowî لوبیای سبز
 Lûbîya لوبیا
 Lûç bûn پوست شدن/الوج بودن
 Lûç kirin پوست کندن/الوج کردن

پوست گرفته شده/الوج
 Lûdo نوای چوپان برای هدایت گله
 Lûl kirin واکسن زدن
 Lûl واکسن/لوله شده
 Lûlaq پشت ران
 Lûlaqa stûr استخوان درشت
 Lûle/خرطوم لوله
 Lûlekî لوله ای
 Lûleper نوعی شکوفه
 Lûleyî لوله ای
 Lûlik دهانه لوله ای
 Lûm اهرم
 Lûr نوعی گل از خاک نرم
 Lûs لانه/آشیانه/بوته کوچک
 Lûsik بوته
 Lûslûsî kirin بوته بوته کردن
 Lûslûsî بوته بوته
 Lût بیینی
 Lûtî مرد بد/مرد زناکار
 Lûtîk گرد/گرد مانند
 Lûtûtî زناکاری مردان
 Lûtke نوک/قله

M

Ma مگر/آیا

Maç kirin بوسیدن/ماچ کردن

Maç ماچ/بوسه/دسته خیش گاو آهن

Maça jînê تنفس مصنوعی

Macera ماجرا

Maçî kirin بوسیدن/ماچ کردن

Maçmaçanê روبوسی

Maçmaçanê kirin روبوسی کردن

Macûn ضماد/امرهم/پماد

Mad ماد

Made معده/ماده

Madek گاومیش

Maden معدن

Madençî معدنچی

Madenî معدنی

Mader مادر

Maderşahî مادر سالاری

Maf حق/حقوق

Maf standin حق گرفتن

Mafdar صاحب حق/محق

Mafê çarenûsê حق تعیین سرنوشت

Mafê derbirinê حق بیان

Mafên mirov حقوق بشر

Mafiya مافیا

Mafnas حقوق شناس/حقوقدان

Mafnasî حقوق شناسی

Mafxur حق کش/ظالم

Mafxwaz حق طلب

Magazîn مجله

Mahî استخوان سفید

Mahir ماهر

Mahlû/ زمین صاف کن

Mahne girtin بهانه گرفتن

Mahnegir بهانه گیر

Mahne بهانه

Maht kirin مات کردن

Maht نوبت در بازی

Mahû ماده خوک

Majeste اعلیحضرت

Mak مادر

Makarûnî ماکارونی

Makedibistan دبستان ابتدائی

Makepergal نظام اصلی

Maker خر ماده

Makêş صافی

Makew کبک ماده

Makezagon قانون اساسی

Makîne ماشین/دستگاه

Makû شهری کرد و آذری نشین

Mal خانه/اسمان/دارائی

Mal kirin مال اندوز کردن

Mal û maldarî خانه داری

Mal û milk مال و ملک

Mala Xwedê خانه خدا/کعبه/مسجد

Mala برآمدگی/قوس/انحناء

Malava خداحافظ خانه آباد/ندای تحسین/

Malavayî سپاس/تشکر

Malbat خانواده

Malbatkî خانوادگی

Malbelaş پارچه کتانی زبر و درشت

Malçol bûn خانه خراب شدن/اخلوت شدن

Maldar ثروتمند/خانه دار

Maldarî خانه داری

Maldemayî دختر ترشیده

Malêzîya مالزی/از کشورهای آسیایی

Malhazrî غذای آماده در خانه
 Malî کدبانو/ماله بنیابی/کشوری آفریقایی
 Malikiyet مالکیت/صاحب بودن
 Malîn مالیدن/اجارو کردن
 Malinc ماله
 Maliq معلق
 Malistin پاک کردن
 Malîvan کد بانو
 Malker کاسب
 Malketî مفلس/اورشکسته
 Malkîr مال اندوز/خانه دار
 Malko بر باد رفته
 Malmalanê نوعی بازی
 Malmam خانواده عمو
 Malmezîن خاندان
 Malmîrat مفلس شده/اورشکسته
 Malname بارنامه
 Malnişîن باز نشسته
 Malofî رام شده
 Malper سایت اینترنتی/تارنما
 Malû چوب صاف کننده زمین
 Malûmat اطلاعات/آگاهی
 Malxal خانواده دایی
 Malxezûran خانواده پدر زن یا پدر شوهر
 Malxirabkî بیچارگی/خانه خرابی
 Malxirab بیچاره/خانه خراب
 Malxur میراث خور/مال خور
 Malxwe صاحبخانه
 Malxwer مال خور/حقه باز
 Malxwetî ریاست خانه
 Malzarok رحم زن
 Mam عمو
 Maman ماما/پرستار زن زانو

Mambiz بچه غزال
 Mamefî عمومی کردن
 Mamik مترسک جالیز/چیستان
 Mamir مرغ یک ساله
 Mamiz غزال
 Mamoste معلم/استاد/آموزگار
 Mamostetî معلمی/آموزگاری
 Mamosteyî استادی/معلمی
 Mamo ای عمو
 Mamfî عمو بودن
 Mamuxan گرم پوستی
 Man ماندن/اقامت کردن/ایستادگی
 Mana معنی
 Mandel kirin انکار کردن
 Mandel دروغ/الشتباه/بیراه
 Mandî bûn درماندن/خسته شدن
 Mandî kirin خسته کردن
 Mandî خسته
 Mane بهانه/معنی
 Manek مادیان
 Manend مثل/مانند
 Mang ماه
 Manga ماده گاو
 Mangêr کلوخ خوردن
 Manîşt سرزمین ماد/نام دشتی
 Manker خر ماده
 Manşet عناوین اصلی
 Mar kirin عقد کردن
 Mar مهریه/مار
 Maravî مار آبی
 Mardîn شهری کر
 Marez مفرش/گسترده
 Margestî مارگزیده

Margîse حیوانی که خود را به رنگ خاک محل در می آورد

Marîs بی دین/خارج از دین

Maristan لانه مارها

Markirî عقد کرده

Marlûlk کرم خاکی

Marmara دریای مرمره

Marmark نوعی کرم بلند

Marmarok مارچه

Marmasî مارماهی

Marmêk مارمولک

Marmij بی وجدان/مفت خور

Mas وسیله تیمار اسب

Maşalah ماشاءالله

Maşe ماش/لوبیا

Mase ماسه/امیز

Maşelan نوعی باد خنک

Masî girtin ماهی گرفتن

Masî ماهی

Masîgir ماهیگیر

Masîgirî ماهی گیری

Maşik عدس سبز

Maşîn کهنه شدن/فرسودن/ماشین

Masîvan ماهیگیر

Masîvaniye کشتی ماهیگیری

Masîvanîاصیدگری

Masîxwar ماهی خوار

Maşkane طبیعت گردی با هفت نوع غذا

Maşkane kirin طبیعت گردی کردن

Masmedya رسانه جمعی

Mast ماست

Mast merandin ماست درست کردن

Mast meyandin ماست درست کردن

Mastekan منبع ماست

Mastêrik قیف

Masûه ماسوره

Masûl فتیله

Masûlk ساق پا یا بازو

Masûره ماسوره

Mat bûn ساکت شدن/امات بودن

Mat kirin ساکت کردن/امات کردن

Mat احیران/مات

Matem ماتم/اندوه

Matmayîn سکوت/احیران

Matmayî احیران/میپهوت

Mawe مدت/زمان

Max گسترده/خانه/افله

Maxane خانه خراب

Maxaze مغازه

Maxda bûn نا زیبا بودن

Maxda نا زیبا

Maxolan فرد مالیحولی

Maxolanî بیماری مالیحولیا

May tê kirin توجه کردن

May توجه

Mayepûç مفلس/لورشکست شده

Mayî مانده

Mayîn ماندن/اقامت کردن

Mayinde ماندگار

Mayînde ماندگار

Maz کوچ پنج ساله

Mazîçin شاخه چین

Mazî بهره/نوعی درخت

Mazot گازوئیل

Mazûvan صاحبخانه/مهماندار/شاخه چین

Me انسداد/فشار

Mê kirin اخته کردن

Me ما
 Mê ماده/مونت
 Meaş ماهیانه
 Mêbaz مرد هوسباز/چشم چران
 Mebest قصد/انیت/هدف
 Mebestdar هدفمند
 Mebestkî هدفمندی
 Mebestnasî منظورشناسی
 Mebestvan هدفمند
 Mebestyarهدفمند
 Mecal توان/مجال
 Mecaz غیر حقیقی
 Mecbûr kirin مجبور کردن
 Mecbûr ناچار
 Mecbûrî اجبار/اجبر
 Mecbûrkî مجبوری
 Mecbûrtî از روی ناچاری
 Meçêtir جن
 Mechûl نا پیدا
 Meclis دیوان مشورت
 Meclîs مجلس
 Mecme سینی بزرگ
 Mede دراز کشیدن/خوابیدن
 Medenî مدنی
 Medenîti کردانی/تمدن
 Medeniyet تمدن
 Mêdiya از تبار ماد/اسم دخترانه
 Medrese دبستان
 Medyane سرزمین ماد
 Mefa سود/مفت/مجانی
 Mefadar سودمند
 Mefer فرصت/مجال/نقطه امید
 Mefedar امیدوار

Mefsik کفگیر
 Meh ماه/اسی روز
 Mehandin محو کردن/ماهیه زدن
 Mehandin ماهیه زدن
 Mehane/مهاخانه/مهاخانه
 Mehanî حقوق سی روزه/ماهیه
 Meharet مهارت/کاردانی
 Mehder میدان
 Mehele محله
 Mehes قشولو سیله تیمار اسپ
 Mehfür سفال مرغوب
 Mehfürî ظروف سفالی مرغوب
 Mehîn مثل ماه/نام دخترانه/ماده اسپ
 Mehîr گرداب عظیم
 Mehkeme kirin دادگاهی کردن
 Mehkeme دادگاه
 Mehkûm محکوم/زندانی
 Mehkûm bûn محکوم شدن/محکوم بودن
 Mehkûm kirin محکوم کردن
 Mehmetçik سرباز ارتش ترکیه
 Mehmîz ماهانه
 Mehne بهانه/معنی
 Mehnewî معنوی
 Mehol پتک/گرز
 Mehr مهریه
 Meht تخت/پهن
 Mehtel man بیکار ماندن/تعجب کردن
 Mehtelî بیکاری/معطلی
 Mêhvandarî مهمان نوازی/مهمانی
 Mehyan به تحلیل رفتن
 Mêjê قدیمی/کهنه
 Mêjî şêlî kirin به هم ریختن/گیج کردن
 Mêjî مغز/مخ

Mêjik	مکیدنی	Melevan	ملوان/شناگر
Mêjîkok	مغز کوچک/مخچه	Melevanî kirin	شنا کردن
Mêjkî	مغزی/ذهنی	Melevanî	شنا
Mejme	سینی بزرگ	Meleyatî	روحانی گری/آخوندی
Mêjû	تاریخ	Melik	امیر
Mêjûnas	تاریخ شناس	Melikûtî	امیری
Mêjyayî	مکیده/جذب شده	Meliqandin	معلق کردن/آویزان کردن/له کردن
Mekarî	مکاری/احبله گری	Meliqîn	آویزان شدن/له شدن
Mekat	حق چراگاه	Melisîn	قایم شدن/چمپاته زدن
Mêkew	کبک ماده	Melkeb	سبد بزرگ استوانه ای
Meke	مکه	Melkemot	عزرائیل
Mekok	عبور نخ میان ردیفها در بافندگی	Melkes	جارو/پاک کننده
Mekteb	دبستان/آموزشگاه	Melok	دسته/یک بغل
Mektûb	نامه	Melû	بسته علوفه و غیره
Mêkut	پتک چوبی	Melûç	نرم/گل نرم
Mêl	میل/تمایل	Melûl	غمگین/دردمند
Mela	ملا	Mêl	میل/تمایل
Mela şito	ملای قلابی	Mem	قهرمان شاهکار احمد خانی
Melaje	ملاز	Memik	پستان/سینه
Mêlak	جگر	Memikdank	سینه بند/کریست
Mêlaq	خوشه انگور/آویزان برای خشکاندن	Memikşîr	زن شیرده
Melaq	شارلاتان/کلاش	Memleket	دیار/کشور
Melatî	ملائی/پیش نمازی	Memûr	مامور/اکارمند
Melatîye	شهر ملاتییه	Mên bûn	از زور درد نالیدن و فریاد زدن
Melavî kirin	تلاشگر بودن/با غیرت بودن	Men	(من) واحد اندازه
Melavî	مصمم بودن/با اراده	Menberahî	ترازو
Melbend	زنجیره/سلسله	Mend	ایستاده/ساکن
Melbend	نهاد/سازمان/منطقه	Mendebûr	ضعیف/لاغر/کثیف
Mêldar	متمایل/خواستار	Mendîl	پیشانی بند
Mele	شنا/ابدزدک/ملا	Mendîrêjahî	اندازه طول
Melegan	بسیار بزرگ/عظیم	Mengene	منگنه
Meleganî	عظمت	Mengî	معنی/منظور
Meleke	قابلیت/توان	Mengiranî	ارزشگذاری

Menkûrahî اندازه عمق	Merditî بخشندگی
Menzel داخل/تو	Merditû kirin بخشندگی کردن
Menzîl فاصله/مسافت	Mere بیل
Meqale مقاله	Mêrebî مرد بیوه
Meqam آهنگ/مقام	Mered بیماری واگیر دار
Meqes kirin قیچی کردن	Merek کاهدان
Meqes قیچی	Merem نیت/قصد
Meqesok پرستو	Merez مرض بیماری
Meqsed مقصد/هدف	Merfêet امان/فرصت
Mêr kirin شوهر کردن	Merg جان مرگ
Mer kirin بیل زدن	Mêrg علفزار
Mer بیل/بیلچه	Mêrgdirûn علف درویدن
Mêr مرد	Mergonek بام گردان
Meram نیت/قصد	Merhale مرحله
Meran غنچه گل یاسمن	Merheba سلام
Mêrandin نشان دادن	Merhebatî احوالپرسی
Mêranî kirin شجاعت به خرج دادن	Merhele مرحله/حد
Mêranî مردانگی/شجاعت	Merhem مرهم/پماد
Meraq kirin خواستن/آرزو کردن	Merheme دستمال/بند
Meraq اشتیاق/آرزو	Merhemet مرحمت/اکرم
Meraqdar مشتاق/با حسرت	Merhûm مرحوم
Meraqvanî علاقمندی	Merî انسان
Meraqvan علاقمند	Merîk دکمه
Merasim مراسم	Mêrik مرد
Merbend میخ بستن حیوانات	Merisandin قورت دادن
Merc شرایط/شرط/وضعیت	Meritandin له کردن/فشردن
Merc girtin شرط بستن/ایمان بستن	Meritûn له شدن
Mercanê شرط بندی	Meriv bûn انسان بودن
Merckî شرطی/قولی/تعهدی	Meriv kirin انسان نمودن
Mername قولنامه/شرطنامه	Meriv انسان
Merd بخشنده/دست و دلباز	Merivanî انسان دوستی
Merdan پتک چوبی	Merivan انسان دوست
Merdane با جوانمردی/با رادمردی/با مگردان	Merivatî عمل نیک انسانی

انسانیت Merivatî
 انسان دوست Merivhez
 انسان دوستی Merivhezî
 انسان شناس Merivnas
 انسان شناسی Merivnasî
 انسان پرور Merivperwer
 انسان پروری Merivperwerî
 انسانیت Merivtî
 فشردن Merixandin
 فشرده شدن Merixîn
 درپوش شیشه Merkane
 مرکز/نقطه محوری Merkez
 شوهر کرده Mêrkirî
 مردک/مرد حقیر Mêrkok
 کشته/قاتل Mêrkuj
 نوعی سنگ/امرمر Mermer
 گلوله/فشنگ Mermî
 گسترده شدن داخل خانه Merş
 سینی Mersef
 گسترده شدن داخل خانه Merşik
 شهری در کردستان ترکیه Mêrsîn
 سپر/وسيله دفاع Mertal
 خوراک مورد علاقه زن حامله Merwanî
 سروکوهی/دره دارای آب Merx
 شجاع/دلیر Mêrxas
 دلیری/شجاعت Mêrxasî
 زن مردباز Mêrxwaz
 مرز Merz
 مرزه Merze
 گور/قبر Merzel
 مگس Mêş
 راه پیمایی کردن Merş kirin
 دویدن/راه رفتن Merş

پیام Mesaj
 مشعل/چراغ Meşale
 به راه انداختن/پیش بردن Meşandin
 سیقل دادن Mesaxtin
 موضوع/مسئله Mesele
 مثل/چپیستان Meselok
 جنگلبان Mêşevan
 کندو/جنگل Mêşe
 سنگ مرده شور Meşfen
 نامدار Meşhûr
 مغز Mêşik
 استکان کوچک Mesîl
 رود خانه فصلی Mesîlk
 گوسفند Mêşin
 حرکت کردن/پیش رفتن Meşîn
 مشک را تکاندن Meşk kêlandin
 مشک چرمی Meşkale
 راه پیمای Meşkar
 مگس کش Mêşkuj
 قلمستان Mêşlok
 تمرین/مشق Meşq
 براق کننده Mesqel
 براق کردن Mesqel kirin
 هزینه Mesref
 مگس Mêşreşik
 روا/مشروع Meşrû
 سرخوش/مست Mest
 بزرگی Mestayî
 عمه Met
 ماده Metal
 آشپزخانه Metbex
 خاکریز سنگر Meterîs
 ضرب المثل Methelok

Mêtin مکیدن/استعمار کردن
 Mêtîngeh مستعمره
 Mêtînger استعمار گر
 Mêtîngerî bûn استعمار شدن
 Mêtîngerî kirin استعمار کردن
 Mêtîngerî مکیدن/استعمار
 Mêtînkar غارتگر/استمگر
 Mêtînyar استعمارگر
 Mêtîr متر
 Metîrsî dan تهدید کردن
 Metîrsî خطر
 Metîî عمه بودن
 Metod روش
 Metran پاپ
 Metrekûbîk متر مکعب
 Mêtro مترو
 Mêtûlke شپش ریز
 Mêw مواد/درخت انگور
 Mêvan مهمان
 Mêvandar مهمان دار
 Mêvandarî مهماننداری
 Mêvangeh مهمان سرا
 Mêvanî مهمانی
 Mêvankar مهمان دار
 Mêvanperwer میمان دوست
 Mêvanxane مهمانخانه
 Mêvanxane مهمانسرا
 Mêvanyar مهمان دار
 Mêwekî میوه ای
 Mêwe میوه
 Mewîj مویز/کشمش
 Mêwîz انگور
 Mewlûd مراسم میلاد پیغمبر

Mewoj کشمش
 Mewqî مقام/موقعیت
 Mewzî سنگر
 Mexaztin تلف کردن/خرج کردن
 Mexel استراحت حیوانات
 Mêxik میخک
 Mexlûq مخلوق
 Mexmûr مامور
 Mexmûretî ماموریت
 Mexreb غروب
 Mey می/شراب
 Meya قاطر ماده
 Meyan جوهر/مایه
 Meyandin مایه زدن
 Meyandin مایه زدن به شیر
 Meya شتر ماده
 Meydan میدان/فلکه
 Meydanî میدانی
 Meyger ساقی
 Meyîn درست شدن ماست
 Meyizandin نگاه/تماشا کردن
 Meymûn میمون/عنتر
 Meymûnk بوزینه
 Meyrok مرجان/دانه تسبیح
 Meyt جنازه/جسد
 Meyter تیمارگر اسب
 Meytşûr مرده شور/غسال
 Meyûj کشمش
 Meyxane میخانه
 Meyxur میخوار/مست
 Mêz میز
 Mezar بازار
 Mezar مزار

Mal صرف شده Mezxatî
 تماشا کردن/نگاه کردن Mêze kirin
 نگاه/دید/طعم Mêze
 تماشاگر Mêzekar
 نگاه/تماشا Mêzekirin
 قبرستان Mezel
 روسری زنانه Mêzer
 نام یک سبزی معطر Mezer
 تماشاگر Mêzevan
 تماشاگر Mêzeyar
 مذهبی Mezhebi
 بزرگ Mezin
 بزرگ کردن Mezin kirin
 ترازو/میزان Mêzîn
 بزرگی Mezinahî
 بزرگی/بلندی Mezinahî
 بزرگی Mezinatî
 بزرگی کردن Mezinatî kirin
 بزرگی/عظمت Mezinayî
 مظلوم/ظلم دیده Mezlûm
 مهد/محل Mezr
 بنیان/اساس Mezran
 آماده شده/مهیا شده Mezrandî
 بنیان نهادن/اتاسیس Mezrandin
 سیل گاه/مسیل Mezrib
 شورای امنیت ملی ترکیه MGK
 حزب حرکت ملی ترکیه MHP
 میش Mî
 مبارک Mibarek
 چشم بستن/ندیدن Miç kirin
 بستن/برهم زدن Miçandin
 اشتها/مزاج Miçêz
 آراستن/گل آویز Miçekçek

آراسته/گل آویز شده Miçekçekî
 خادم شیخ Micêrk
 خادم مکان دینی Miçewr
 جدی Micid
 جدی بودن Micid bûn
 جدیت Micidî
 جدیت Miciditî
 جدیت در کار Micik
 موضوع/بابت Miçilge
 خشکاندن مایع Miçiqandin
 خشکیدن مایع Miçiqîn
 نوازش به قصد دست درازی Miçirandin
 کودک کوچک Miço
 آبی پر رنگ Micwer
 مداد/جوهر Mîdad
 کفش/پاپوش Midas
 طایفه ای از کردهای اورمیه Midqal
 مدیر Midûr
 سود Mifa
 سود آور Mifadar
 مفت/رایگان/کلید Mifte
 مفتخور Miftexur
 میش Mih
 میش Mîh
 شهری کرد Mihabad
 مهاجر شدن/مهاجر بودن Mihacir bûn
 نام مردان Mihê
 عیار کردن Miheng dan
 عیار/اندازه Miheng
 نمایشگاه Mîhrîcan
 پائیز Mîhrîgan
 پخشنده Mîhrîvan
 مورچه مورچه Mihrû

Mij	مه/مه آلود	Milanê	یک رقص کردی
Mijandin	شیر دادن به بچه	Milç	ملج/ملج دهان
Mijane	(محور/خودرو)	Milçemilç	ملج/ملج دهان
Mijang	مژه/مژگان	Mile	دامنه/کوه/تپه
Mijar	موضوع	Milet	ملت
Mijaretî	موضوعیت	Miletî	ملیت
Mijarî	موضوعی	Miletkî	مردمی/خودمانی
Mijawî	مه آلود	Milk	ملک/زمین
Mijdar	مه گرفته/ماه کردی	Milkiyet	ملکیت
Mije	تام و تمام	Milk	ملک/زمین
Mijek	مکنده/اجذب کننده	Milpêç	شال گردن
Mijîn	مکیدن/اجذب کردن	Milyaket	فرشته
Mijînî	مکش/اجذب	Mîmar	معمار
Mijînîî	مکش/اجذب	Mîn	من/م
Mijînok	بچه شیرخوار	Mîn	مین
Mijmijî	خیلی پخته/وا رفته	Mîna	مثل/امانند
Mijmijok	نوعی بوته	Mîna bûn	شبییه بودن
Mîjo	بره پرشیرخوار	Mînak lêdan	مثال زدن
Mijok	زالو	Mînak	مثال/نمونه
Mijolker	مکنده/اجذب کننده	Mînanandin	تشبییه کردن
Mijûl bûn	سرگرم بودن/امشغول بودن	Mindal	کودک
Mijûl	اشغال/امشغول	Minet	منت
Mijûlî	مشغولیت	Minho	روایت/اثر و نشان
Mikemik	صدای بز	Minminik	پروانه کوچک
Mikrob	میکروب	Minminok	کندکار/اتنیل
Mîksêr	مخلوط کن	Mîntan	پیراهن/جلیقه
Mikur hatin	کسی زورش آمدن	Mînyatur	مینیاتور
Mikur	حیله	Miqate bûn	مواظبت کردن
Mîl	میل	Miqate	مواظب/امورد توجه
Mil dan bi hev	دست به دست هم دادن	Miqawe	مقوا
Mil li kesî danîn	به کسی زور گفتن	Miqilk	تابه دسته دار
Mil	بازو/اسمت/اکتف	Miqûr kirin	اعتراف کردن
Mîlan	نام طایفه ای در ماکو	Miqûrger	اعتراف کننده

Miqûr اعتراف
 Mîr امیر/سرور/شاهزاده
 Mir از خود راضی/ترشو
 Mîrala سرهنگ
 Mîran برج نگهبانی
 Mirandin سبب مرگ شدن
 Mirar bûn (مردن) حیوان
 Mirar لاشه
 Mîrat میراث
 Mîrate میراث
 Mîrav میر آب
 Miraz آرزو/خواسته
 Mîrbahal نام کوهی در مرگور اورمیه
 Mirc چکش بزرگ آهنی
 Mirç ملج
 Mircan مرجان نام دختر
 Mirçemirç ملج/ملج/صدای بوسه
 Mirdal مَرْدار/فرد بی ارزش
 Mirdar حرام/ناپاک
 Mire خاموش شدن/چال شدن
 Mirêk آینه
 Mîrek یک امیر/امیری
 Mîrekî امارت/امیر نشین
 Miremir kirin تودماغی حرف زدن/غرزدن
 Miremir غرزدن
 Mirêس احتشام/جاه
 Mîrgeh میر نشین
 Mirgewer از مناطق کردنشین اورمیه
 Mirî مرده
 Mirîçok نحیف/مردنی
 Mirîdî مرید
 Mirin مردن/فوت کردن/مرگ
 Mirisandin مجاله کردن

Mirisîn مجاله شدن/گلو خشک شدن
 Mirîşk مرغ
 Mirîşûr مرده شور/غسال
 Mîritî شاهزادگی/امیری
 Mîrkut پتک چوبی
 Mîrlîwa امیر یک لوا
 Mîrnişîn امیر نشین
 Mîrnişînî امارت
 Mîro مور/مورچه
 Mirok فنا شدنی/مردنی
 Mirov آدم/انسان
 Mirovahî انسانیت/بشریت
 Mirovantî انسانیت
 Mirovatî انسانیت
 Mirovdost انسان دوست
 Mirovî انسان دوستی
 Mirovperwer انسان پرور
 Mirovxur آدمخوار
 Mirovxwarî آدم خواری
 Mirovxwar آدم خوار
 Mirrik نوعی حشره
 Mirtoxe نوعی خوراک
 Mirûç موی زائد بدن
 Mirûz سیما/چهره/رخسار
 Mirûztirş ترشو
 Mîrza میرزاده
 Mîs مس
 Misab پاشنه کش
 Misafir مهمان
 Mişag زیرک/کارگر مزدبگیر
 Mişar اَره
 Misas گرز
 Mişe فراوان/زیاد

Mişe مژد/حق‌دست
 Mişefil پرتگاه‌راه خطرناک
 Mişepere پول ربا
 Misêwa دائمی/همیشگی
 Mişext آواره/پناهنده
 Mişexte تبعیدگاه/پناهگاه اجباری
 Mişextî پناهندگی
 Mişextkirin تبعید کردن
 Mişexur ربا خور
 Mişeya têketinê بلیط ورودی
 Mişeyî ازدیاد/فراوانی
 Mîşger مسگر
 Mîşgerî مسگری
 Mişef نام برای قرآن
 Mişik موش
 Misilman مسلمان
 Misilmanan ختنه کردن
 Misilmanefî مسلمانیت
 Misilmanî مسلمان بودن
 Misîn آفتابه
 Mîsîn مسی
 Mişk موش
 Misk û enber دو بوی خوش
 Mişkane دست به سر/گرو
 Mişmiş زردآلو/اقیسی
 Mişmiş/zerdle زردآلو
 Mişmişî به رنگ زردآلو
 Misoger bûn تضمین شدن
 Misoger kirin تضمین کردن
 Misoger حتمی/تضمینی
 Misogerî تضمین‌اطمینان
 Mist dan مشت‌مال دادن
 Mist kirin مشت کردن

Mist lêdan مشت زدن
 Mişt پراسرریز
 Mist مُشت
 Mistanê ورزش بوکس
 Mîstanik نوعی بیماری پوستی
 Mîstanikî اندام آویزان
 Miştax هم ردیف/هم صنف
 Miştaxan زمان خشک کردن انگور
 Miştaxe محل پهن کردن انگور/فراوان
 Mistek یک وجب
 Miştî دسته گیاه
 Mistikî مستی
 Mîstin شاشیدن/ادار کردن
 Miştin مشت و مال
 Miştin مکیدن/جذب کردن
 Miştîjî لبریز/سرریز
 Mişûr مشکل‌ادشوار
 Mit ساقه نازک
 Mit ساکت/بیصدا
 Mit bûn بی حرکت و ساکت ماندن
 Mit kirin بی صدا کردن
 Mitale kirin تامل کردن
 Mitbûna zivistanê خواب زمستانی
 Mitêl لحاف
 Mitî بی صدائی
 Mîtک لوله فالوب
 Mitmayî مات ماندن/احیران شدن
 Mîtolojî اسطوره
 Mitrib مطرب
 Mitribî مطرب بودن
 Mîweganan مدت زمان رسیدن میوه
 Mix میخ
 Mixabin متاسف/متاسفانه

Mixabin	متاسفانه/حیف	Mobilya	تلفن همراه
Mixkirin	میخ کردن	Moçe	ماده قاطر
Mixmaz	شلاق/تازیانه	Modne	قطر لوله تفنگ
Mixrik	رقیب/هماورد	Mohr	مُهر
Mixtar	قائم مقام	Mohrkirin	مُهر کردن/تایید کردن
Mîyanmar	میانمار	Mole	مواد روکش کاری
Miyaw	(صدای گربه) میو	Moledan	مهلت
Mîyemûkirin	میو میو کردن	Molet	مهلت
Mîz	ادار	Mon	ترش رو
Miz dan	دست کشیدن و به هم زدن	Mor	مُهر
Miz dan	ماساژ دادن	Moran	مه/مه آلود
Miz dan	ماساژ دادن/مالیدن	Morî	مروارید
Mîz kirin	شاشیدن/ادار کردن	Morkirin	مهر کردن/تایید کردن
Miz	زیاده/افزون/طعم خوش	Moror	مهر/رنگ بور
Mîz	شاش/ادار	Moşek	موشک
Mîzdank	مثانه	Moşene	دستگاه پنبه زنی
Mize	مزه	Mostik	پستانک شیر نوزاد
Mîzek	ادار بی اختیار	Motik	پیاله
Mizemiz	زمزمه	Motiv	انگیزه
Mizemizkirin	از گفتن حقیقت طفره رفتن	Movik	مفصل
Mizgeft	مسجد	Mox	مغز/مخ
Mizgewt	مسجد	Moxil	الک/غریبال ریز
Mizgîn	مژده/نوید/نام دختر	Moz kirin	از مگس رمیدن گاو و گوساله
Mizgîndan	مژده دادن/نوید دادن	Moz	نوعی حشره/گوساله دو ساله/آموز
Mizgînî	مژده/خبر خوش	Mozbeş	خرمگس
Mizgîndan	خبر خوش دادن/مژدگانی دادن	Mozik	خرمگس کوچک
Mîzildank	مثانه	Mozî	ساندویچ
Mizirgir	وسیله ای برای پختن نان	Mozfik	شراره
Mîzkeş	مجرای تخلیه شاش	Mû	مو/اکرک
Mizmizandin	زمزمه کردن	Mûç	گوش تیز کردن حیوانات
Mîzok	خیلی شاش کننده	Mûçe	حقوق/ماهانه
Mîztin	شاشیدن	Mûçilk	موچین/موکش
Mizûr	کارمند گمرک/مزدبگیر	Mûçing	موچین/موکش

Mûd کین/قهر/خمیده به جلو
Mûdî کینه دار
Muflan قوچ و میش وحشی
Muflis ورشکسته
Mujikî آلوده/ناپاک
Mukuhatin قبول نکردن/انکار کردن
Mûle گل
Mulet مهلت
Mûm شمع/اموم
Mûmdank شمعدان
Mûnandin بافتن
Muqatebûn مراقب بودن
Mûr ساکت ترشو
Mûrî مورچه
Murîd مُرید
Mûrîstan لانه مورچه
Mûş منزوی/نام شهر
Mûşek مهمان ناخوانده
Mûsîqa موسیقی
Mûsîqajen نوازنده
Mûsîqnas نوا شناس/موسیقیدان
Mustang مورچه
Mûtaw نخ از جنس مو
Mux مغ/پیشوای دینی زردشتی
Muxalif مخالف
Muxalifetبد/شرایط بد
Muxbêd مغ/داناى زردشتی
Muxirhatin اعتراف کردن
Muxtar دهیار
Mûyîn پر مو/مو دار
Mûz موز
Mûzexane موزه
Mûzî آلت تناسلی مرد/کبر

Mûzika rapê موسیقی رپ
Mûzikjen نوازنده
Muzik موسیقی

N

Na نه

Naçar ناچار/مجبور

Naçarî ناچارى

Nadan نادان

Nadir کمیاب

Nag شتر ماده

Nagah ناگهان

Nakok متناقض/ضد

Nakokî اختلاف/دشمنى

Nal نعل/ناله

Nalan نالان/زار

Nalbend نعل بند

Nalbir فروشنده لوازم ساختمانی

Nalbixane فرشگاه لوازم ساختمانی

Nalebar مخالف/ضد

Nalenal زارى/ناله

Nalenalkirin ناله کردن

Naletî لعنتى

Nalîk تشك خواب کلفت

Nalik کفش کف چوبى

Nalîn ناله کردن/افریاد کشیدن

Nalkirin نعل کردن

Namalî وسائل خانه/کلفت

Name نامه

Namedor قطعهنامه

Namerd نامرد/ناجانمرد

Namilke قطعهنامه/اعلامیه

Namûs ناموس/عفت

Namzed نامزد/داوطلب

Nan dan خوراک دادن/اکرام

Nan نان

Nandank ظرف نان

Nandar مهمان نواز

Nandaretî مهمان نوازی

Nandayî مهمان نواز

Nanfiroş فروشنده نان

Nangir زمین پر برکت

Nangiranî گرانی نان

Nankor خسیس/خائن

Nankorîkirin خیانت کردن/ناسپاسی

Nano شکمو

Nanoziko آس و پاس

Nanpêj نانوا

Nanpêjzar نانوا

Naqos ناقوس

Narê اسم دختر

Nargile نارگیل/قلیان

Narîn نازک/انرم/الطیف

Narinc نارنج

Narincî نارنجى

Narincok نارنجک

Narîni پرهیز/خودداری

Narvîn سرنوشت/قدر

Nas آشنا

Nasandî آشنا

Nasandin شناساندن/معرفی کردن

Naşî ناشى/ابى تجربه

Nasîn شناخت

Nasîner آشنا

Nasîn شدن/شناختن

Nasirge فرغون

Nasirqe فرغون

Nasiyar آشنا

Nasî آشناى

Naskirî آشنا

Naskirin شناختن/ آشنا شدن

Nasname شناسنامه/ هویت

Nasnav لقب

Naşor نخ

Naşte ناشتا

Naştin خاک کردن/چال کردن

Nasûskirin تلمبه زدن

Nasûs تلمبه بادی

Nasyar آشنا/دوست

Nasyarî آشنایی

Nasyonalîzm ناسیونالیسم

Nator نگهبان باغ

Natorî مراقبت/نگهبانی

Nav lê birin نام بردن/اذکر کردن

Nav lê kirin نامگذاری کردن

Nav qeydkirin ثبت نام کردن

Nav û nûçik برجسب/لقب

Nav اسم/بین/امیان

Navandin نام بردن

Navbend فاصله

Navbendî فاصله/مسافت

Navber مکث/فاصله/وسط

Navberkar واسطه/امیانی

Navberkarî میانجیگری/واسطه گری

Navbernav هر چند در میان

Navbeyn بین/امیان/وسط

Navbeynkarî وساطت/امیانی/جیگری

Navbir دیوار/علامت آپستروف

Navborî نامبرده/مذکور

Navçav بین دوچشم/پیشانی

Navçe منطقه

Navçêmk نام دیگر منطقه بوتان

Navçeyî منطقه ای

Navçêtî وساطت

Navçiyar واسطه

Navdank کنیه/لقب

Navdar نامدار/مشهور

Navdarefî مشهوربودن

Navdarî مشهوربودن

Navdar مشهور

Navdêr اسم دستوری

Navdest در دسترس

Navê razber اسم معنی

Naveka dest کف دست

Navend مرکز

Navendî مرکزی

Naverast میانه/مرکزی

Naverok محتوا/فهرست/مضمون

Navêş درد داخلی

Navgîn معدل/وسیله

Navgînê ragihandinê وسایل اطلاع رسانی

Navgir میانوند

Navik ناف

Navîn مرکزی/امیانی

Navis انبار اثاث

Navkêlk پهلو/ دوخت موقت

Navko مرکز خانه

Navkûr گودی بین دوکوهه یا تپه

Navlêk لقب

Navmal داخل منزل

Navmil میانه شانه بدن

Navnêrî سنبل گیاه

Navnetewetî بین المللی بودن

Navnîşan مشخصات/آدرس

Navno شهرت

Navok مغز/هسته/امیانه

Navokî هسته ای/امرکزی
 Navpişt میانه پشت بدن
 Navran خشک/میان ران
 Navrêz فاصله بین دو ردیف
 Navroj نیمروز/ظهر/ناهار
 Navsale میانسال
 Navşalik خشک/تک
 Navser بالای قله
 Navteng کمربند
 Navûnişan آدرس
 Navxweyî داخلی/درونی
 Navzed کاندیدا/نامزد
 Navzik داخل شکم
 Nawneteweyî بین المللی
 Naxêr نه/تخیر
 Naxwe نه/مگر نه
 Nayîn گاییدن
 Naz ناز
 Nazandin ناز کردن
 Nazdar نازدار/نام دختر
 Nazê نازدار/نام دختر
 Nazik bûn نازک بودن/زیبا بودن
 Nazik نازک/نازدار
 Nazikatî نازکی/اطرافت
 Naziktî ظرافت/زیبائی
 Naznazok ناز پرورده
 Nekirin پرهیز کردن
 Nexwe نه/مگر نه
 Neasayî غیر عادی/اضطراری
 Neban مادر ناهل
 Nebanî ناهلی/عصبانیت
 Nebaş بد
 Nebaşî بدی

Nebat نبات/رستنی
 Nebez آزاده/انترس
 Nebîna کور/نا بینا
 Nebîrbir تاریک اندیش
 Nebû افترا/توهین
 Nebûn نیستی
 Neçakîkirin بدی کردن
 Neçar bûn ناچار بودن/فقیر بودن
 Nekar نچار
 Neçarge کمین/کمینگاه
 Neçarî ناچاری/بیچارگی
 Nêçîr شکار
 Necirandin چوب تراشیدن
 Nêçîrgeh شکارگاه
 Nêçîrvanî شکارگری
 Nêçîrvan شکارچی
 Nedîtek تاز به دوران رسیده/ندید
 Nedîtbar غیرقابل مشاهده
 Nediya نامعلوم
 Nefel یونجه
 Nefer نفر/واحد شمارش
 Neferma سر خود/غیر وابسته
 Nefes girtin نفس حبس کردن
 Nefes kişandin نفس کشیدن
 Nefes روح/نفس
 Nefîbûn تبعید شدن
 Nefîkirin تبعید کردن
 Nefî تبعید
 Nefilandin انداختن/با هوشیاری انداختن
 Nefret نفرت
 Nefs نفس
 Nefsbiçûk شکسته نفس
 Nefsek شکمو

Neft	نفت	Neker	بیکار
Neftî	آبی پرنگ/آبی تاریک	Nekes	ناکس/اعوضی
Neftûkimyayî	پتروشیمیایی	Nekirin	پرهیز کردن
Nege	افترا/تهمت	Nekurd	غیر کرد
Negotî	ناگفته	Neliwir	غایب
Neguhêzbar	غیرمنقول	Nem	نم/ارطوبت
Neh	عدد نه	Nêm girtin	چرک کردن/نم گرفتن
Nehatî	غایب	Nêm	نم/ورم چرکین
Nehberk	بازی نه سنگ	Nema	اصلا/به هیچ وجه
Nehek	یک نهم	Nemam	نهمال درخت
Nehêlan	جلوگیری کردن	Nemana	نابودی/فنا
Nehem	نهم	Nemaze	بوژه/مخصوصا
Nehên	مخفی/پنهان	Nema	دیگر نه
Neheng	دلیر/نهنگ	Nemêr	نامرد/خواجه
Neheq	ناحق	Nemerd	خان/نامرد
Neheqî lê kirin	حق را ضایع کردن	Nemir	ابدی/جاوید
Neheqî	ظلم/بی عدالتی	Nemrût	زشت/نا پاک
Nehez	نارقیق/نااهل	Nemrûtî	نا پاک
Nehimîn	نهمین	Nenas	غریب/نا آشنا
Nehişî	بیپوشی/کم عقلی	Nenik	ناخن
Nehişûbûn	بیپوش شدن/ادیوانگی	Nenîkbir	ناخن گیر
Nehmandin	جلو چشم کسی چیزی خوردن و به او ندادن	Nenok	نازا
Nehsbûn	نحس بودن/شوم بودن	Nênûk	ناخن
Nehskirin	روی زیادی دادن/شوم یاد دادن	Nênûkbir	ناخن گیر
Nehs	نحس/شوم	Nepak	ناپاک/کثیف
Nehsed	نهد	Nepax	تفنگ دست ساز
Nehşem	وعده سرخرمن	Nepayidarî	نا پایداری/استی
Nehtik	پیشانی/جبهه	Nepen	مخفی/نا پیدائنهانی
Nehvêdûn	نود	Nepenî	رازداری/نا پیدا
Nehwirandin	غرو لند کردن	Nepêt	بی طاقت/نا توان
Nêk	کفل/قلاب سر دوک	Nepîjî	خام/ناپخته
Nekar	ناکار	Nepîvan	غیر استاندارد/استندار/سنجیده
Nekelî	نجوشیده/خام	Nepixandin	پف دادن/یاد دادن

Nepixîn باد کردن/ورم کردن
 Nepox پف داده شده/بادکنک
 Neqandin انتخاب کردن/برگزیدن
 Neqeb نقب/حفره
 Neqew سربالایی
 Neqışandin آراستن
 Neqışîn آراسته شدن
 Neqlkirin روایت کردن/منتقل کردن
 Neql انتقال/جابجائی/دفعه/بار
 Neqlfiyat حمل و نقل
 Neqş نقش/تصویر
 Neqşbendî طریقت نقشبندی
 Nêr نر/مذکر
 Neran درخت تسبیح
 Nerasterê بیراه/منحرف
 Nerd بازی تخته نرد
 Nerde نرده
 Nerdigan پلکان/نردبان
 Nêrek نرینگی
 Nêreker خر نر/لاغ نر
 Nêrekew کبک نر
 Nêremê خنثی/دو جنسه
 Nêreng سحر/باز/جادو گر
 Nêrevan مراقب/ناظر
 Nêrg پر قدرت
 Nêrgis نرگس
 Nêrgiz نرگس
 Nêrî بز نر
 Nêrik ساقه میانی گیاه
 Nêrîn نگاه کردن/تماشا کردن/دیدگاه/نرینگی
 Nerind بد/زشت
 Nerît روش/قاعدہ
 Nêrit روش/قاعدہ

Nerîtandin تطبیق دادن/اروشمند کردن
 Nêrîz نوعی خنجر
 Nermkirin نرم کردن
 Nerm لطیف/نرم
 Nermahî لطافت/نرمی
 Nerme نرمه
 Nermegoşt گوشت بدون استخوان
 Nermehur تپه بدون سنگلاخ
 Nermekuxik سرفه نرم و عادی
 Nermenerm آرام آرام
 Nermî نرمی/تسامح
 Nermijandin نرم کردن
 Nermijîn بامالش نرم شدن
 Nermik لطیف/نرم
 Nermika guh لاله گوش
 Nermînka با آرامی/با نرمی
 Nermofis بیهوده/بی فایده
 Nermok نرمک
 Nerrçe شتر نر/نوجوان
 Nerr شتر نر
 Nêr نر/مذکر
 Nesax ناخوش/بیمار
 Nesaxî مرضی/بیماری
 Neseb اصل و نسب
 Nesîb نصیب/قسمت
 Neşmî سخت گیر/با وسواس
 Neşmîti وسواس
 Nesrîn (نسرین) گل
 Nestêle بچه/اجوان/فرد مهم
 Neşter چاقوی ظریف/جراحی
 Neşterger جراح
 Neştergerî جراحی
 Neşterxane اطاق عمل

Neşûştî نشسته/کثیف
 Net kirin صفر کردن/پاک کردن
 Net نقطه/صفر/از کار بیکار
 Netê خالی/غیرقابل قبول
 Netêw بی محتوا/خالی
 Neteweperest ملی گرا
 Neteweperestî ملی گرایی
 Neteweperwer ملت دوست
 Neteweperwerî ملت دوست
 Neteweyî ملی
 Netewe ملت/ملیت
 Netirs نترس
 Netrîk پیشانی زنان
 Netû آواره/بی خانمان
 Nêvber میان/وسط
 Neve نوه
 Nevexwar پرهیز کننده
 Neveçîrk (ندیده/فرزند)
 Nêvîng هنجار جامعه
 Newa نوا/صدای آهنگین
 Newal دره کوچک
 Newêd نود
 Newêrek ترسو/بز دل
 Newêrekî ترس/بزدلی
 Newêrîn ترسیدن
 Newêr ترسو
 Newqkiyan نفس نفس زدن
 Newq پهلو
 Nex شاخه های یک ساقه
 Nexasim به ویژه
 Nexifîn سوزش معده
 Nêxin مویز/کشمش
 Nexşenîgarî نقشه نگاری

Nexşesazî نقشه سازی
 Nexşe نقشه
 Next نقد/شیر بها
 Nexuya ناپیدا/نا مرئی
 Nexwende نا خواننده/بیسواد
 Nexwendî بیسواد
 Nexweş بیمار
 Nexweşbûn بیمار بودن
 Nexweşî بیماری
 Nexweşî بیماری
 Nexweşxane بیمارستان
 Ney نی
 Neyar دشمن/خصم
 Neyaretî دشمنی
 Neyarî دشمنی/خصم
 Neyartî دشمنی/خصومت
 Neyasayî غیرقانونی
 Neyeksan نابرابر
 Neyînî منفی
 Neyjen نوازنده نی
 Neynik آینه
 Neynûk ناخن/آینه
 Neynûkbîr ناخن گیر
 Nêz گرسنه/نزدیک
 Nezanetî نادانی
 Nezanî نادانی
 Nezan نادان
 Nêzdemirî از گرسنگی مرده
 Nezêk نازا
 Nezelal گل الود/غیرشفاف/مبهم
 Nezelaleî عدم شفافیت
 Nezelalî ابهام/عدم شفافیت
 Nezer kirin چشم زدن

Nezer چشم زدن
 Nêzîkahî رویکرد/ رویه
 Nêzîkî نزدیکی/ خویشاوندی
 Nêzîk نزدیک
 Nezir kirin نذر کردن
 Nezok نازا
 Nezûk نزدیک/ اضمیمی
 Neçar ناچار
 Neçarî ناچارى
 Neçe بدانصواب
 Nêçêr شکار
 Niçîk گره/ برجستگی
 Nicimîn شلیدن
 Nîfaq ادو روئى
 Nîfir kirin دعای منفی از کسی کردن
 Nîfir دعای منفی برای کسی
 Nîfrîn نفرین/ ادعای منفی
 Nîfsî حلیقه/ گزنبها
 Nîfşnas نژاد شناس/ نسل شناس
 Nîfşparêz نژاد پرست
 Nîfş نسل
 Nîftik کبریت/ آتش زنه
 Nîgarkirin نقش کردن/ آراستن
 Nîgar تصویر/ نقش
 Nîgare نقاشی/ تابلو
 Nîgarkêş نگاره/ گز/ نقاش
 Nîgarkêş نگار ساز
 Nîgaratابلو تصویر
 Nîgaş خیال/ انگار
 Nîgaşî خیالی/ اوهمی
 Nîgîn انگشتر/ حلقه
 Nîgîn انگشتر/ حلقه/ انگین
 Nîgran دو دل/ انگران

Nigranî دو دلی/ انگرانی
 Niha حالا/ اکنون
 Niha حالا/ اکنون/ حال
 Nihan پنهان/ پنهان
 Nihanî مخفیگاه/ اندرونی خانه
 Nihêl زمین ناهموار و پستیو بلندی دار
 Nihêryar منتظر
 Nîjad نسل/ نژاد
 Nîjadkujî نسل کشی/ قتل عام
 Nîjadperest نژاد پرست/ تعصب نژادی داشتن
 Nîjadperestî نژاد پرستی
 Nîjadperest نژاد پرست
 Nijde حمله/ یورش/ اغارت/ راهزنی
 Nijdevanî راهزنی/ اغارتگری/ ادزدی مسلح
 Nîjinandin (بر پا کردن) (با استادی)
 Nîjinîn آباد شدن/ اخمیازه کشیدن
 Nijtin چال کردن/ زیر خاک کردن
 Nik نزد/ کنار/ اجنب/ پهلوی
 Nîkad نیم قَطر
 Nikil نوک پرندگان/ اقله
 Nikilreşî یک نوع بیماری مرغی که نوک مرغان سیاه
 میشود
 Nîma نیمه ماه/ ماه چهارده
 Nimandin آشکار کردن
 Nimayişger تظاهرات کننده
 Nîmêj نماز/ عبادت مسلمانان
 Nîmêja mexreb نماز تاریک شدن هوا
 Nîmêjkar نماز گزار/ کسی که عبادت خود را به جامی آورد
 Nîmînandin تسلیم کردن
 Nîmînende پیام رسان نماینده/ وکیل
 Nîmre تعداد/ نمره
 Nîmûne (نمونه) (مثل) (برای عبرت)
 Nîmûne نمونه/ الگو

Nîn نیست/انه
 Nîne نیست
 Niobedar نگهبان
 Nîqaş kirin بحث کردن
 Nîqaşkar بحث کننده
 Nîqaşkî بحثی
 Nîqaşvan بحث کننده
 Nîqaşyar بحث کننده
 Nîqaşşar بحث/تبادل نظر
 Niqê m نوعی سنگ پر ارزش
 Niqîk پله/راه پله
 Niqîn اوف کشیدن / آخ کشیدن
 Niqir kirin حک کردن
 Niqir سوهان
 Niqirandin خراشیدن/سوهان کردن
 Niqit kirin غیبت کردن
 Niqit غیبت/بده‌گویی
 Niqre سطل استوانه ای
 Niqrosk خواب آلودگی شدید/حمله خواب
 Niqûr صدمه/زبان/آسیب
 Niqut قطره/چکه
 Niqutandin قطره چکاندن
 Niqutîn چکیدن
 Niquçandin چشم بر هم زدن/انیشگون گرفتن
 Nîr وقت/هنگام
 Nîr یوغ
 Nirên نعره/صدای درندگان
 Nirîn نعره زدن حیوانات درنده مانند شیر و پلنگ .
 Nirx بها/قیمت/ارزش
 Nirx ارزش/قیمت
 Nirxandin قیمت گذاشتن/سنجیدن/تحلیل کردن
 Nirxandin ارزیابی کردن/ارزشیابی کردن
 Nirxîn ارزیابی/ارزشیابی

Nirxyar ارزیابی کننده/تحلیل کننده
 Nîşan dan نشان دادن
 Nîşan dan نشان دادن
 Nîşan kirin نشان کردن/علامت گذاری کردن/مشخص کردن
 Nîşan علامت/امدال/نشان
 Nîsan (ماه نیسان/آوریل)
 Nîşan نشان/علامت/مشخصه
 Nîşane نشانه
 Nîşangeh شیار نشانه گیری در تفنگ
 Nîşanî kirin نشان کردن عروس با دادن هدیه
 Nîşanî نشانانی عروس/هدیه خواستگاری
 Nîşanî نشانانی/مراسم شب حنابندان عروس
 Nîşank مدال نظامی
 Nîşankî علامت
 Nîşankî نشان گذاری شده/علامت گذاری شده
 Nîsan ماه کردی برابر آوریل
 Nişdar جراح
 Nişdarî جراحی
 Nişe نکته/ملاحظه
 Nişê t آرام/نشانه
 Nişgeh باند فرود هواپیما
 Nişîn نشست/پائین رفتن
 Nişîngeh نشیمنگاه
 Nişîrîn شکفتن/بیر آمدن
 Nişîvkirin زیر نگه داشتن
 Nişîv پائین/اسرازیری/پستی
 Nişiv پائین/اسرازیری
 Nîsk عدس
 Nîske عدسی
 Nişkî ناگهان/سرزده
 Nişkî t ناگهانی/سرزدگی
 Nîsko زود رنج/سوسول

Nîskok هسته
Nişmî حساسیت
Niştecih اهل/ساکن
Nişter تیز/تیز نوک
Niştiman کشور/میهن
Niştimanefî میهنی
Niştimanî میهنی
Niştîmanperwer میهن پرست
Niştîmanperwer میهن دوست
Niştîن نشستن/افرود آمدن
Niştîngeh جای اقامت/سکونت گاه
Nitirandin ریزه کاری/احکامی
Nîv نیم/انصف
Nivan میهمان/رهگذر
Nivandin خواباندن/فریب دادن
Nîvcî ناقص/نیمه/انصفه
Nîvek وسط/امیان
Nîvek وسط/انصف
Nîvekarî شراکت/نصف/انصف
Nîvenîv نصف به نصف
Nîvîkirin نصف کردن
Nîvî نیم
Nivîn خواب رفتن
Nivîn لحاف
Nivîn لحاف/خوابیدن
Nivîs خط/نوشته/امتن
Nivisandin سبب نوشتن شدن
Nivîsar مقاله/نوشته
Nivîsgeh دفتر کار
Nivîsîn نوشتن
Nivîşk کره حیوانی
Nivîşkankirin ناقص کردن
Nivîşkan فلج/ناقص/کم اندام

Nivîskar نویسنده
Nivîskarefî نویسندگی
Nivîskarî نویسندگی
Nivîskî نوشتاری/مکتوب
Nivîşt دعا نوشته
Nivistin خوابیدن
Nivîsyar نویسنده
Niviz پائین/یست
Nîvî صفی
Nîvro ظهر
Nîvroj ظهر
Nîvxweser نیمه مستقل
Niwênt فیلم
Niwêntgeh محل نمایش فیلم
Nixamtin استتار کردن/پوشاندن
Nixavkirin آتش را گر کردن
Nixav زغال گر گرفته
Nixte بارندگی
Nixumandin مخفی کردن/پوشاندن
Nixurî فرزند اول
Nixwê کم نمک
Niyan گاییدن
Niyar صحنه نمایش
Niyarî هنرپیشگی
Niyaz نیاز/خواسته
Niyêtîkirin نیت کردن
Niyêt نیت/مقصد
Nizakirin دعا کردن/نیایش
Niza نیاز/دعا
Nîzar دامنه کوه
Nîzar لاغر
Nizeniz ناله ضعیف
Nizilandin پائین انداختن/تکاندن

Nizilîn پایین افتادن
 Nizilok صافی
 Nizimbûn پایین آمدن/تحقیر شدن
 Nizimkirin پایین آوردن/تحقیر کردن
 Nizimatî کوتاهی/کم ارتفاعی
 Nizimkî کم ارتفاعی
 Nizim کم ارتفاع
 Nizmahî زمین پست
 Niznizok بیچه نر
 Nizûl نزول/امال حرام
 Niçkirin تأخرین قطره نوشیدن
 Niç صدایی برای جواب نه
 Niçandin اشاره کردن
 Niçeniç صدایی برای جواب نه
 Niçeniçkirin با صدای دهان رد کردن
 Niçîn فرورفتن
 Nobe نوبت
 Nobedar نگهبان
 Nod نود
 Nodem نود مین
 Nogin گاو سه ساله
 Nok نخود
 Noker نوکر
 Nokolreş آبله مرغان
 Nola مانند
 Noq زیر آب رفتن/ته نشین شدن
 Noqandin زیر آب کردن
 Noqavbûn زیر آب شدن
 Normalîzebûn عادی شدن/عادی بودن
 Normalîzekirin عادی ساختن
 Noş نوش
 Noşav نوشیدنی
 Noşîgiyankirin نوش جان کردن

Noşîn گوارا
 Notirvan نگهبان
 Noxêrî اول فرزند
 Nozde نوزده
 Nûbûn تازه شدن/نو شدن
 Nûkirin تجدید کردن/نو کردن
 Nû نو/تازه
 Nubahar نوبهارنام دختر
 Nûbar باختن
 Nûbar نو بر/بر نو رسیده
 Nûçevanî خیرنگاری
 Nûçevan خیرنگار
 Nûçer خبر/اخبار
 Nûciwan نوجوان
 Nuha حالا/اکنون
 Nuhtin اثبات کردن/زدن به هدف
 Nuh نو/تازه
 Nujdayî خوشمزه
 Nûjen عصر/تازه
 Nûjenahî تازگی/جدیدی
 Nûjenî جدید بودن/به روز بودن
 Nûjenî نوگرایی
 Nûjen معاصر/جدید
 Nûjîn زندگی نو
 Nukar تازه کار/مبتدی
 Nûkarî تازه کاری
 Nukirin تجدید کردن/نو کردن
 Nûklerî هسته ای/اتمی
 Nuk نخود
 Nûma ماه نو
 Numayîs نمایش/نشان دادن
 Numayîşgeh نمایشگاه/محل نشان دادن
 Numayîşger تظاهرات کننده

Numayîş تظاهرات
Numre نمره/امتیاز
Nûner نماینده
Nûnerîkirin کردن نمایندگی
Nûnerî نمایندگی
Nûnertî نمایندگی
Nuqte نقطه/خال
Nuqteşanî نقطه گذاری
Nuqurçandin نیشگون گرفتن
Nûradin طبقه بندی کردن/روی هم نهادن
Nûsikandin به هم پیوستن
Nuwaze بسیار زیبا
Nûz خوش طعم
Nûza نوزاد
Nûzenûz گریه ضعیف
Nûçegihan خبر نگار
Nûû تازه/نو
Nu جدیدی
NY سازمان ملل

O

Ober چادر بزرگ شب
Oberik چادر کوچک شب
Ode اتاق
Of! او ف! / آخ!
Ofof kirin آه و ناله کردن
Ohr گام به گام چرانیدن حیوانات
Ohrbûn چریدن حیوانات در یک محل مشخص
Ohrkirin بستن حیوانات در محل خاص برای چریدن
Ol مذهب / طریقت / دین
Oladan صدا دادن / بانگ زدن
Olam نوکری / حمالی
Olama dewletê خدمت اجباری برای دولت
Olamkar خدمتکار / حمال
Olamkarî خدمتکاری / حمالی
Olan بانگ / صدا
Olaq اسب غیر اصیل
Oldar دیندار / روحانی
Oldaretî دینداری / ادیان
Oldarî دیانت
Oleder دین ستیز
Olederî دین ستیزی
Olî دینی
Olintî بیکار و بی عار
Olk چرانیدن گام به گام حیوانات
Olperest دیندار بی علم

Olxane مکان دینی
Olçim زبان باز
Omet اُمت
Omit امید / آمال
Omitî مهربانی
Omitî li yekî kirin به کسی لطف کردن
Omitwar امیدوار
Onc ویران
Onî درخت هرس شده
Omitkirin امید داشتن
Operasyon عملیات
Oqe نوعی ارزشگذاری اسلامی
Or امعا و احشام
Oran ساقه نهال یا نشا کاشته شده
Ordî ارتش
Oreor عرعر
Oreorkirin عرعر کردن
Organizasyon سازمان
Organ اندام / سازمان
Orîn عرعر کردن گاو
Orînî عرعر
Orînî pê ketin عرعر کردن
Orisp فاحشگی
Orispî فاحشه
Ormeşk شکم گنده
Oro! (رفیق! / المذکر)
Orqelêş درنده شکم
Orrîn غریدن / عرعر کردن
Orrînî kirin غریدن / عرعر کردن
Otêl هتل
Otonom خودمختار
Ovane girtin بهانه گرفتن
Ovane بهانه

Ox! آخ!

Oxilme پرس و جو

Oxilmekirin پرس و جو کردن/کاویدن

Oxir ميمون/مبارک

Oxir be! به سلامتی! سفرخوش

Oxir خداحافظی/به سلامت

Oxweş bûn خوش بودن

Oxweşkirin خوش کردن

Oxweş! آخیش!

P

Pa	پا
Paç	تکه پارچه
Pac	نشان یا مدالی که به خاطر پیروزی به کسی میدهند
Paç (۱)	بوسه کوتاه
Paç kirin	بوس کردن
Paç li serî girêdan	پارچه به سر بستن
Paçe	پارچه شلوار/کله پارچه /خوراک کله پارچه
Pace	روشنائی و یا هر سوراخ در دیوار خانه ها که به بیرون بتوان نگریست
Pacerê	پنجره/هر سوراخ در دیوار خانه که دارای چارچوب و جام باشد
Paçi	در زبان کودکانه (ماج/ بوسه)
Paçi kirin	در زبان کودکانه (ماج کردن/بوس کردن)
Paçik	پاهای کوچک / بسته بندی شده / مواد بسته بندی شده در کارخانه / یک توپ پارچه
Paçinî	کسی که پارچه پاره پوره به سر دارد / با سر و روی کشیف
Padaş	پاداش /هدیه /نیکی
Padaş kirin	پاداش دادن
Padişah	پادشاه /امیر
Pag	خرابه / ویرانه / طولبه برای گاوها
Pageh	طبقه پائین / زیرزمین
Pager	چرخش نوبت نگهبانی
Pahn	پهن / فراخ
Pahnî	پهنی
Pahnîk	زمینی پهن
Pahtin	پختن

Paj	قسمت
Pajne	پاشنه کفش
Pak	پاک/ پاکیزه / تمیز
Pak bûn	پاک بودن / تمیز بودن
Pak kirin	پاک کردن / نیک کردن / تمیز کردن
Pakdil	دلپاک
Pakî	تمیزی / پاکدلی
Pakîze	پاکیزه / دوشیزه
Paknivîs	پاک نوشته /نوشته تمیز
Pakrewan	شهید/ روانپاک
Pakrewanî	شهادت
Pal	سینه کش کوه/ پشت / زمین
Pal dan	تکیه دادن / لم دادن / استراحت کردن
Palan	پالان
Palan qelibandin	استعاره در مورد کسی که لج کند و زیر بار کاری نرود کردن
Palanê kerê	پالان خر
Palas	گبه بافته شده از موی بز
Palav	کیسه ای که نوزاد از درون آن و با بدنیا می آید
Palav dalstin	در پستانداران لیس زدن مادر
Palavgeh	به نوزاد برای پاک کردن نوزاد از آب بعد از زایمان
Palavte	پالایشگاه /محل پالایش کردن صافی / چیزهای پالایش شده
Palavtin	پالایش / پالیدن
Palax	نوعی از علف بلند با برگ تیز و برنده
Paldank	کرسی /صندلی/ پستی / بالش/ متکا
Paldûm	قوش
Pale	(کارگر)بیشتر برای کار کشاورزی
Paleî	فعالیت و کار در کارگاه و زمین و باغات با مزد
Palem	پیشبند بلند که به زمین میرسد
Palewâî	زور آزمائی /ادلاوری
Palewan	زورمند /دلیر

Palgeh	بالش / امتکا	Papûr(۳)	کشتی مسافری
Palik	بار اندک / پوششی که در زیر پلان خرم اندازند	Paqij	پاکیزه / زیبا / شسته شده
Palîka	بهانه	Paqij kirin	پاک کردن / شستن
Palir	زمینی که دور آن پرچین یا دیوار شده باشد	Paqijiya regezî	پاکسازی نژادی
Palpişt	پشتی	Par (۱)	سال گذشته / پارسال
Palpiştî	پشتگیری / همکاری	Par (۲)	سهم بهره / قسمت /
Palûke	محل کار	Par (۳)	پس / بعد / پشت سر
Palûte	تقسیم کار	Par kirin	تقسیم کردن / قسمت کردن
Pan (۲)	مراقبت	Paraav (۳)	تازه / نوآتر. خیس
Pan	پهن / وسیع	Parak	نوعی خوراک شبیه حلوا که از آرد و شکر و روغن درست میشود
Pan(۱)	پهن	Parastin	دفاع کردن / حمایت کردن
Panav	اقیانوس	Parastin	دفاع کردن / حمایت کردن
Panaz	جواهرات قلبی / قلبی	Parav	-۱
Pance / pancik	پاچه شلوار	Parav (۲)	شوخی / اسخره
-pance hilçinîn	پاچه وریچیدن	Paravî	نیمه خشک
Pançilokî	مجاله شدگی / آویزان	Paravî kirin	چلاندن / خشک کردن
Pandî	ناظر	Paravtin	پالیدن / چلاندن
Pandîgeh	مرکز نظارت	Parçe	پارچه / قسمت / تکه
Pandirûs	نیمه کاره / نا تمام	Parçe kirin	پارچه کردن / قسمت کردن / تکه
Panêr	ناظر	کردن / اجدا کردن	
Pangeh	حوضچه / محل عمیق در مسیر رودخانه	Parçeparçeyî	تکه تکه / پارچه پارچه / از هم جدا
Panî	پاشنه پا / پاشنه کفش	Pardar	شریک / هم کیسه
Panik	محل پهن / پهنه	Pardarî	شراکت / هم کیسه
Panika dev	کام / سقف دهان	Pardarî	اشتراکی / مشترک / شراکتی
Panjehr	پاد زهر / ضد زهر	Pardem	کار نیمه وقت / نیم روزه
Panos	فانوس / اشمع	Parêz	منع کردن بیمار از بعضی از خوراکیها و اعمال
Panosa deryayî	فانوس دریائی	در پزشکی / اجالیز	
Pap	پاپ	Parêzer	مدافع / لوکیل قانونی
Papas	شاه در بازی ورق	Parêzgar	استاندار / سردار
Papûç	کفش بیگانه	Parêzgarî	ایالت / استانداری
Papûr (۱)	جاده اتومبیل رو / راه شوسه		
Papûr (۲)	چراغ خوراک پزی نفتی		

Parêzgeh محل استانداری / شهر بزرگ که بوسیله
استاندار اداره میشود

Parêzgeh استان

Parêzkar محافظه کار / وسیله دفاع از خود

Parêzkarî محافظه کاری

Parêzname دفاعیه / نوشته دفاع در برابر

اتهام

Parêzvan محافظ

Parêzvanî محافظت

Pargon/pargûn جوی کوچک دور سوراخ

Parî (۲) نوعی گیاه خوراکی وحشی

Parî(۱) لقمه

Parjimore عدد کسری

Parjinandin قورت دادن و هضم کردن

Parleşker قسمتی از لشکر

Parmend شریک / سهم

Parmendî در کاری همکار بودن / در نفعی شریک بودن

Parone گوساله نر یک ساله

Paronek گوساله یک ساله

Pars / گدائی

Pars kirin گدائی کردن

Pars kirin پارس کردن

Parsek گدا / سائل

Parseng پار سنگ در وزن

Parsî دنده قفسه سینه

Parsiw استخوان دنده قفسه سینه

Parsû استخوان دنده پهلو

Part (۱) سی بسته علف در کشاورزی / قطعه نان ترد

Part kirin بسته های علف درو شده را یک جا جمع
کردن

Partî جمع سازمان یافته / حزب

Partîzan طرفدار / اندام حزب

Partpartî بسته بسته / دسته دسته

Parvek تقسیم

Parxan استخوان پهلو در طرفین

Parxêl ارابه اسب

Parz سنجد

Parzemîn یکی از شش قاره

Parzemîn قاره

Parzûn وسیله پالیدن / صافی

Parzûnandin صاف کردن / پالیدن

Par قسمت / بخش / قسمت

Paş پشت / بعد

Pas چیزهای سر باز / لخت و عور

Paş xistin عقب انداختن / پس انداز کردن / به تعویق
انداختن

Paş پشت / عقب / بعد

Paşa پادشاه / سلطان

Paşanê بعداً / سپس

Pasar پارچه ای که از پشت بام به زمین آویخته
میشود / رشته هائی که در انتهای فرش و قالی گذاشته میشود

Pasawe بهانه / دستاویز

Paşbêj پشت سر دیگران حرف زن / دو به هم زن

Paşbend از انتها به ابتدا / از چپ

Paşberek نیروی پشت جبهه / پشتیبانی

Paşdeman عقب ماندن / جلو نرفتن

Paşdir سنگ هار / پاچه گیر

Paşe نوه / اسطه

Paşê بعداً / سپس

Paşepêl عوضی / ناراست

Paşepêl / Paşopêl عقب عقب

Paşeroj آینده

Paşetî پادشاهی

Pasevan پاسبان / نگهبان

Pasevan نگهبان / پاسبان

Paşfiravîn وعده عصرانه / هنگام عصر

Paşgir پسوند
Paşgo جمع / اضافه
Paşgotin گفتار آخر انمامی / پشت سر دیگری حرف !.
زدن
Paşî بعد / سپس
Paşî بعد از / عقب / پشت
Pasik دشت پهناور / میدان
Paşil پهلو / بغل / اجیب بغل
Paşil bûn حامله بودن / آبستن / زیر حمایت کسی بودن
Paşil آغوش / بغل
Paşin آخرین / زیرین
Paşin بعدی / نهایی / آخرین / پایان
Paşiv سحری در روزه / خوردن / شبانه
Paşiv وعده سحری / هنگام سحر / بعد از شام
Paşketin عقب ماندن
Paşling لگد / جفتک / یا اندازی
Paşmîr وزیر / مشاور
Paşnav نام خانوادگی / شهرت / لقب
Paşnav نام خانوادگی
Paşpalî çûn عقب عقب رفتن / عقب عقب
حرکت کردن
Paşpalî hatin به عقب برگشتن / عقب نشینی
کردن
Paşpalî عقب عقب
Paşpase روفرشی
Paşpaye بی شخصیت
Paşpê غیر عادی / برعکس
Paşpêkî مخالف با عادت / عکس عادت
Paşpenî غیابی / غیر حاضر
Paşpirtik پسوند
Paşstû ستون گردن
Paşteng تسمه عقب پالان
Paştî یقه

Pastîn پس گردن
Pastîvekirî یقه باز
Paşve çûn عقب نشینی کردن / عقب رفتن
Paşve سپس / عقب
Paşveçûn عقب رفتن / باز گشت
Paşverû بد خواه / خیر نخواه
Paşverû پسرو / سنتگرا
Paşverû سنتی / عقب مانده / تنگ نظر
Paşvexistin عقب انداختن / معلق کردن
Paşwer از پس آمدن / اجانشین
Paşwerî سلسله رهبری
Pata مثل هم / شبیه / عین
Pata bûn شبیه هم بودن / مثل هم بودن
Patal ریزه / کوچولو
Patalî ریزه بودن / آدم کوچولو بودن
Patat سیب زمینی
Pate (۲) پینه
-pate kirin پینه کردن
-pate lê xistin سلام دادن
Pate xur خود فروش / آلت دست بیگانه
Pate (۱) سلام
Patêk دسته / بسته
Patik پس گردن
Patik یقه
Patik پس گردن
Patîle نظارت
Patile نوعی نان
Patin پختن
Patox میوه پوسیده
Patpatik اسباب بازی تفنگ و طیانچه بچگانه
Patrome واکسن پیشگیری / واکسینه
Patrome kirin واکسینه کردن
Paverîng میوه های ریخته شده از درخت

Pawan (۱) ناظر/اگرفتار
 Pawan (۲) چراگاه حصوصی
 Pawan (۳) گرداندن امور از مرکز
 Pawankar محافظه کار در قدرت/ کسی که نمی خواهد قدرت را واگذار کند
 Pawankarî محافظه کاری در قدرت / اموری که توسط
 یک دسته خاص راه برده میشود
 Pawankarîya bazirganî امور تجاری که توسط یکدسته منفعت طلب گردانده میشود
 Pax استرس / ترس مداوم
 Paxav (۱) ترس / دلهره
 Paxav (۲) رضایت و قدر دانی
 Paxêl بغل / آغوش
 Paxil بغل / پهلوی
 Paye رتبه / حیثیت / درجه
 Paye yê ku perwerdeya رتبه بالا
 Payeberz / payebilind بلند مرتبه/ بلند رتبه
 Payedar دارای مقام / برقرار
 Payîn چشم انتظاری / چشم براهی / زیر نظر داشتن
 Payîz پائیز / فصل پائیز
 Payîze نوعی گندم که بذر آن در پائیز کاشته میشود / گندم پائیزی
 Payîze پاییزی / مخصوص پاییز
 Payîz پاییز
 Paymal غارت
 Paymal kirin غارت کردن
 Paytext پایتخت / مرکز کشور
 Paytext شهر مرکزی کشور / مرکز دولت
 Paytext پایتخت / مرکز
 Pazdeh (شماره پانزده) ۱۵
 Pazdehem پانزدهم
 Pazen پینه پنبه ای
 Pazne ماه روشن

Pê (۱) پا
 Pê (۲) خلاصه شده و جانسین
 Pê ewle bûn با او احساس امنیت کردن
 Pê girt هشیار کردن / آگاهی دادن / یاد
 Pê hesandin دادن
 Pê hesîn حس کردن / دانستن / یاد گرفتن
 pê Karîn سرنگون کردن / طاقت از کسی بردن
 Pê kenîn با کسی شوخی کردن / در روی کسی خندیدن
 Pê kirin یاد دادن
 Pê lê kirin پایمال کردن / زیر پا کردن
 Pê lê kirin لگد کردن / زیر پا گرفتن
 Pê li ser ... kirin کلیک کردن / نقض کردن
 Pê ra çûn همراهی کردن
 Pê ra man همراه ماندن
 Pê rayî bûn پسند کردن / پسندیدن
 Pê venandin (کسی را) به جان کسی انداختن
 Pê xistin روشن کردن
 Pê پا
 Pêbawerî اعتماد
 Pêbaz پل عابر پیاده / پل پیاده رو
 Pêbilîn پا پیچ / کند رو / سنگین پا
 Pêç باند / پارچه زخم بندی
 Pêçan پیچش / به دور بستن
 Pêçan باندپیچی کردن
 Pêçandin به دور چیزی بستن / پیچاندن
 Pêçandin پیچاندن / پیچیدن
 Pêçayî پیچیده شده / به دورش بسته شده
 Pêçe جادر زنان مسلمان
 pêçe پیچاندن دور چیزی
 Pêçek پارچه ای که نوزاد در آن پیچیده میشود
 Pêçek قنداق بچه / بسته
 Pêçî انگشت
 Pêçî انگشت

Pêçik	/ عضو جشه / اندام	Pehlewanî	پهلوانی
Pêçin	باند یا نوار پارچه ای	Pehn	راست / پهین / تخت
Pêçk	چیزی که بر روی لوله کوتاهی پیچانده شده باشد	Pehn bûn	تخت بودن / پهین بودن
Pêçke	چرخ / تایر	Pehn kirin	پهین کردن / تخت کردن
Pêçolk	قنداق بچه	Pehn	پهین / وسیع
Pêçûlk	ارابه یا گاری دستی نوزاد	Pehnav	اقیانوس
Pêdanî	کمک کردن پولی / مساعده دستی	Pehnav	اقیانوس
Peder	پدر / بابا	Pehnî / pehnayî	پهینی / تختی
Pêderî	چارچوب در	Pehnî / پهینا	پاشنه
Pederşahî	پدرسالاری	Pehtin	پختن
Pêdîdê	پدیده / واقعه	Pêjandin	پختن
Pêdivî	مورد نیاز / لازم	Pejilandin	پراکندن / لویران کردن
Pêdivî	نیاز / ضرورت	Pêjimêr	چرتکه / وسیله حساب کردن
Pêdivî	نیاز	Pêjîn	پختن
Pêdivî	نیاز / لازم	Pejinandin	بریدن / هرس کردن
Pêdîzî	آرام راه رفتن / روی انگشت پا راه رفتن و بی صدا	Pêjinkar	مامور استراق سمع / مامور گوش دادن
Pêgeh (۱)	جایگاه / مقام	Pejiranbar	قابل قبول / قابل پذیرش
Pêgeh (۲)	میدان / محل سکونت / منطقه	Pejirandin	پذیرفتن / قبول کردن
Pêgeh (۳)	توالف و دستشویی	Pejirandin	قبول کردن / قبولاندن
Pêger	میدان / پیاده روی	Pejirbar	قابل پذیرش
-pêgera nêçirvanan	منطقه شکار	Pejirî	قبول / پذیرفته شده
Pêgermok	رفتن و آمدن در یک مسیر / قدم زدن	Pejirîn	قبول بودن
Pêgiran	کم تحرک / حامله / سلاخ خانه / کشتارگاه	Pejirîn	پذیرش / پذیرش
Pêgiran	سنگین / کند / آباستن / حامله	Pejirîn	قبول کردن
Pêgirtî	پای بند / امیرید	Pejirînî	قابلیت پذیرش
Pegr	رسوب / ته نشین	Pejirînxwaz	خواهان پذیرش
Pegrandin	ته نشین کردن	Pejk	چرک خشکیده
Pêhêl	مجوز / اجازه نامه کتبی	Pejmûrde	پژمرده / پریشان
Pehîn	پای زدن / ضربه با پا	Pejn	صدا / نوا / آوا
Pehin	پهین / فضولات حیوانی	Pêjn	صدا / نوا / آوا
Pehlewan	پهلوان	-pêjna te nayê	صدایت نمی آید
		Pêk anîn	باور داشتن کسی / توان انجام کار
		Pêk anîn	بدست آوردن / انجام دادن / از پس ... برآمدن

Pêk hatin	به انجام رسیدن / باور داشتن	Pêl (۳)	نسیم باد
Pêk hatin	تشکیل شدن / صلح بین دو گروه یا نفر	Pêl (۴)	طول موج
Pêk hatin	تشکیل شدن / درست شدن	Pel	برگ / برگه
Pêk hînan	تطبیق دادن / وفق دادن	Pêl	موج
Pêk ve	با هم	Pêl(۱)	زمان / اندازه
Pêk xistin	جمع کردن	Pelamar	دست درازی کردن / تجاوز کردن
Pêkan	ممکن	Pelandin	تسلیم دادن / تماس گرفتن / تحت نظر داشتن
Pekandin	جهاندن / ت / دروغ گفتن / بر زدن	Pelaş	علف بیفایده و خشکیده / پراکنده
Pêkanîn	تحقق بخشیدن / انجام دادن	Pelate	پراکنده / پاشیده
Pêkar	توانا / لایق	Pelate kirin	پراکنده کردن / پخش کردن
Pêkenî	(خنده دار / خندید)دیگری	Pelate	پراکنده / پخش
Pêkenîk	مسخره / دلفک	Pêlav	کفش / پاپوش
Pêkenîn	خندیدن / مسخره / دلفک	Pêlawaz	ابیات عروض در شعر کلاسیک / ابیت
Pêkenîfî	مسخره / طنز	Pêlawazdar	شعری که با اوزان عروض
Pêkenok	خنده آور / شوخ	(سروده شده باشد (دارای بیت و وزن	
Pêketin	مبتلا شدن / دچار شدن	Pêlawer	ناخدا / راننده کشتی
Pêkeve	همه به هم / کل	Pelax	علف خشک شده
Pêkhatin	تحقق یافتن	Pelaxtin	روی هم فشردن و له کردن / ریز کردن و در
Pêkhatî	بدست آمده / ایجاد شده / تحقق یافته	هم کردن	
Pêkhat	انجمن / گروه	Pelçim	شراره آتش
Pekîn	جهیدن / رمیدن / پریدن	Peldank	پوشه / کلاسه / کیسه پول
Pekîner	گردنکش / بیپوده گو	Pele	عجله / شتاب
Pêkirî	مغرب / باتجربه	Pele kirin	عجله کردن
Pêkol	پا بر زمین کوبیدن / حیوانات / خواستن / در	Pêlekan	نردبان / پلکان
خواست کردن		Pêlekan	نردبان
Pêkutî	فشار آوردن / اصرار	Pelemar	فرصت کمیاب / حمله ناگهانی / یورش
Pêkva	چسبیده / باهم	Pelendar	چوب دستی / افشنگ نور افکن
Pêkve bûn	با هم بودن / پیوسته بودن	Pêlepaş	پاشنه پا
Pêkve	باهم / چسبیده	Pelesing	زیاد / فراوان
Pêkvejiyan	با هم زیستن	Pelex	نوعی گیاه هرز
Pel	-۱	Pelg	نوعی درخت / برگ
Pêl (۲)	پرتو / اشعه	Pelg	برگ
Pel (۲)	دفعه / بار	Pelgpan	نوعی گیاه با برگهایی پهن

Pelîd	بد / ابلیس / ایلید
Pelîdî	شیطانی
Pelîje	قسمت / نصیب
Pelîjîn	حرکت کردن / فعالیت کردن
Pelîn	ساخته شده از برگ
Pelisandin	خرد کردن / چیدن / بر انداختن
Pelîse	سهم / قسمت
Pelişîn	روی هم ریختن ۲. بر اندازی / انهدام
Pelişqe	کهنه / زوار در رفته / پوچ
Pelişqe bûn	پوچ بودن / کهنه بودن
Pêlistik	اسباب بازی
Pêlistin	بازی کردن / به بازی گرفتن
Pêlistok	اسباب بازی / آلت بازی
Pêlistok	بازیچه
Pelixandin	له کردن
Pelixîn	روی هم انباشت شدن و له شدن / خرد شدن و روی هم انبار شدن
Pêlixîn	له شدن
Pell	سنگ بزرگ
Pelok	خاگینه / غذایی حلوا مانند که زنانی که به تازگی زایمان کرده اند می خورند
Pelp	بهانه / دستاویز
Pelpût kirin	مخفی کردن با دروغ / با دروغ
پینه کردن	
Pêlşikên	موج شکن / دیوار جلو دریا تا جلو موجها را بگیرد
Pelû	چشمه چشم
Pelû	کته / خمیر
Pelûl	حلوانی که با دوشاب ساخته شده
Pelûl	خاگینه / غذایی حلوا مانند که زنانی که به تازگی زایمان کرده اند می خورند
Pelûr	خوراکی که زیاد پخته شده و به هم چسبیده / مثل خمیر شده

Pêlweş	باد و ش / باد صفت / ایستگاه
Pembeyî	پنبه ای / رنگ صورتی
Pembe	پنبه
Pembo	زمین باتلاقی که از آن نی و علفه آبی بدست می آید
Pemboyîn	تکه پارچه ای که از پنبه است
Pembû	پنبه
Pemo	پنبه
Pena	پناه / خواسته / امید
Penaber	پناهنده / پناه بر
Penaber bûn	پناهنده شدن / آواره شدن
Penaber kirin	پناهنده کردن / آواره کردن
Penaber	پناهنده
Penaberî	پناهندگی
Penah	پناه / محل امن
Penahberî	پناهندگی
Penahgeh	جائی که پناهنده در آن می یابد / اسکونتگاه پناهندگان
Pênas	شناسه / عنوان
Pênase	هویت / شناسه
Pênase	هویت / شناسنامه
Pênasname	شناسنامه / کات شناسایی
Penaxwaz	خواهان پناهندگی
Penc	پنجه درندگان
Pênc	(شماره پنج) ۵
Penc	پر / بال
Pênc	پنچ
Pence	پنجه
Pênced	پانصد / پنج تا صد تائی
Pêncek	یک پنجم / خمس
Pêncem(-în)	پنجم / در ردیف پنچ
Pencere	پنجره
Pencerûk	حمله بوسیله پنجه

Penceşêr	سرطان / شیر پنجه	Pengizîn	پریدن / جهیدن
Penceşêr	سرطان / بیماری سرطان	Pengizîn	پریدن / پرش کردن
Pêncgoşe	پنج گوشه/ شکلی که پنج گوشه داشته باشد	Penî	پشت / پیدا / ایصدا
Pêncî	پنجاه/ ده تا پنج تائی	Penîr	پنیر
Pêncî	پنجاه	pênivîs	قلم / وسیله نوشتن
Pencik	...ناخن حیواناتی مانند گرگ، سگ، شیر، گربه و	Pênivîs	خودکار
Pencik	پنجول / بال	Pênşemî	پنج شنبه
Pencirûk kirin	چنگول زدن	pênûs	آ ل ت نوشتار / قلم
Pêncşem	پنجشنبه / روز ششم هفته	Pênûsdank	قلمدان / محل نهادن قلم
Pêncşem	پنج شنبه	Pênûsê	قلم
Pend	نصیحت / ایند / اضالمثل	Pênus	خودکار / قلم
-pend dan	نصیحت کردن	Pep	کفش (با گویش بچگانه) / یا پا جوراب (در
Pend	پند / نصیحت		گویش بچگانه)
Pêndav	بره موم / نوعی موم که زنبور عسل با آن درب	Pêpal	میمون / مبارک
	ورود به کندو را تنگ میکند تا کندو را از سرما و گرما حفظ کند	Pêpalxêr	قدم خیر / قدم مبارک
Pendî	آشکار / پیدا	Pêpehn	کسی که کف پایش پهن و تخت است
Penêr	پنیر	Pêpelûçka	را رفتن بر روی چهار دست و پا / راه رفتن
Peng	(ایستاده و بی حرکت (بیشتر در مورد آب		مثل حیوانات
Peng	کلاف	Pêpes kirin	لگد کردن / زیر پا کردن / نقض کردن
Pengav	آب گل آلود / سیل آب / جایی که آب در آن بی حرکت دیده میشود	Pêpes kirin	له کردن / نقض کردن / پایمال کردن
pêngav (۲)	جلو رفتن مثبت	Pêpeskirî	له شده / نقض شده
Pêngav	گام / قدم	Pêpetî	پا پتی / پای بدون کفش / پای لخت
pêngav(۱)	یک گام / یک قدم	Pêpez	پابند گوسفند / پاگوسفندی
Pengîn	(جمع شدن آب)	Pepûk	هَد هُد / بیچاره و در مانده
Pengirîn	جایی که آب در آن بی جمع میشود و عمق می گیرد / اندامی که خون در آن جمع میشود و ورم میکند	Peqandin	چیز های متورم را ترکاندن
Pengivandin	مسدود کردن آب / جلو آب را گرفتن	Peqijîn	خود به خود ترکیدن
Pengivî	آب ایستاده و صامت	Peqijok	چیز هائی که در طبیعت خود به خود می ترکیدن / شکفتن
Pengivîn	ایستادن و بی حرکت بودن	Peqpeq	متورم و ملتهب
Pengizandin	پراندن / جهاندن	Peqpeqok	حباب / متورم
		Per	پره / پره های چرخ
		Pêr	پریروز / دو روز قبل

Per	صفحه / بال / برگ / پر و بال
Per	پر
Pêr	پریروز
Perandin	حیوان نر را به ماده انداختن / انداختن بر روی دیگری با نیت عمل جنسی
Perandin	عبور دادن / بدست آوردن
Pêrar	دو سال قبل
Pêrar	پیار سال / دو سال قبل
Peraş	درخت یا درختچه ای که شاخ و برگ فراوان دارد / بوقلمونی که پر و بالش را از هم باز می کند
Perasî	دنده / استخوان دنده
Perat	سرمایه خشک / پول نقد
perav	ساحل / کنار آب / موج آب
Pêrbest	(پرانتر پ)
Perç/Perçaf	ورم
Perçan	نفخ
Perçe bûn	تقسیم شدن / تقسیم بودن / تکه تکه شدن / تکه تکه بودن
Perçe kirin	تقسیم کردن / تکه تکه کردن
Perçe perçe bûn	تکه تکه شدن
Perçe	پارچه
Perçem	پرچم / نشانه ملی یک کشور / اموی ریخته بر پیشانی / پیشانی
Perçeperçe kirin	تکه تکه کردن
Perçesment	پارچه / تکه / قسمت
Perçe	پارچه / قسمت / تکه
Perçifandin	متورم کردن / خود را بالا کشیدن و از خود راضی بودن (پف کردن)
Perçifîn	تورم از خود راضی شدن و پف کردن
perçîn	میخکوب / باند پارچه ای
Perçiqandin	له کردن و مچاله کردن
Perçiqandin	له کردن
perçiqîn	له شدن و مچاله شدن

Percîs	یکی از منظومه ها در فضا
Perçivîn	باد کردن / ورم کردن
Perdax (۱)	استکان آب یا چای
Perdax (۲)	برق انداختن
Perde	(برده / قسمتهای جداگانه بازی (در نمایش
Perde saz	برده ساز
Perde	برده
Perdeya çav	برده چشم / لایه چشم
Perdik	تکه های چوب برای ساختن سقف خانه ها
Pêre	امانت کردن / تسلیم کردن
Pere	پول
Pere kirin terka şaşikê	
Pere	پول
Perehiz	عقده ای
Pereng	مشعل و چوبی که آتش به سرش باشد
Peresenga devê xwe zanîn	اندازه زبان و
	گفتار خود را داشتن
Perestgeh	پرستشگاه / محل عبادت
Perestgeh	حرمسرا / دربار
Perestgeh	معبد
Perestîn	پرستیدن / دوست داشتن / خدمت کردن
Pere	پول
Perg	رسوب / بند کفش
Pergal	نظام / وسیله / آلات
Pergala îdarî	نظام اداری
Pergal	نظام / سامانه
Pergar	نقشه ساختمان / وسائل لازم برای ساختن و تیز کردن و بستن و غیره
Pergeh	فروشگاه / لوازم تحریر
Pergar	وسیله اندازه گیری / نیمدایره و هر چیز کمائی
Pergî	رویبه نازک و شفاف بر روی نباتات و اندام حساس
Pêrgî bûn	مواجه شدن

Pêrgî hev hatin	رو در روی هم آمدن / رو برو	Pêrist	فهرست
شدن		Periştin	آرایش کردن و آراستن
Pergihandin	پیچیدن / دسته دسته روی هم	Peritandin	کهنه کردن / پر و بال کشیدن / کتک بسیار
چیدن / پرونده سازی		زدن	
Pêrgîn	درپیش / آینه	Peritandin	پاره پاره کردن
Pêrginandin	مهمانداري کردن	Peritîn	کهنه شدن / از کهنگی پاره شدن / از هم
Perginde	پراکنده / رنگ و رو رفته / آواره	جداشدن	
Pêrgîngeh /	محل تجمع سالن اجتماع	Peritîn	پاره پاره شدن
Pêrgînfî	پیشوازی / استقبال / خوش آمد گوئی	Perixandin	مالیدن / مشت مال کردن
Pêrgînfî kirin	پیشوازی کردن / خوش آمد	Perîzade	زن زیبای از جنس پری نوعی بیماری که
گفتن به کسی		(گردن ورم میکند / گواتر)	
Perî (۱)	محل پرده پوش شده برای عروس	Perjan	پرچین / حصار
Perî (۲)	پروانه	Perjîn	دیوار چوبی دور خانه یا جالیز
Perî (۳)	اشعه / پرتو	Perjîn kirin	حصار و پرچین کشیدن دور
Perî (۴)	زن زیبا و دلربا	جالیز و باغ و غیره	
Perî (۵)	پری / ملکه	Permalî	مرغ و پرندگان خانگی / ماکیان
Perî (۶)	پراکنده شدن	Permêv	برگ مو / برگ درخت انگور
Perik	پره / پره های چرخ	Pero	تکه پارچه / پینه
Perik	صفحه کوچک و نازک / بال پرندگان کوچک و	Perok	تکه پارچه بیماری مزمن
(حشرات) / کاغذ پیچیدن / توتون (برای ساخت سیگار)		Perokî	محل و جائی که بیمار واگیردار شایع شده
Perîn	خود را انداختن حیوان نر بر روی ماده / همانند	است	
حیوانات با زنان عمل جنسی کردن		Perokî bûn	گرفتار بیماری واگیردار شدن
Perîn	جفت شدن / آمیزش کردن (برای حیوانات)	Perokî kirin	پخش کردن بیماری واگیر دار
(کاربرد دارد)		در محل دیگر	
Perişan	حال پریشان / بیچاره / رسوا	Peroşî	حسرت / هیجان
Perişan bûn	پریشان بودن / بیچاره بودن /	Peroşmend	متاثر و هیجان زدن
رسوا بودن		Perperok	پروانه دور شمع
Perisandin	به پیش بردن / آراستن	Perpitîn	جنب خوردن / اغت خوردن و بر زمین خوردن
Perişe bûn	پریشان بودن / پریشان شدن	Perpitîn	بحث کردن / غلتیدن
Perişe kirin	پریشان کردن	Perpût	پاره / مندرس
Perişe	افسرده / پریشان	Perpût kirin	پاره کردن / زدن و مندرس
Perisîn	جلو رفتن / آراسته	کردن	
Perişt	خود پرست	Perr	پرا / ورقه کاغذ / بال

Perrî	لايه باسن	Perwerde kirin	آموزش دادن / تعليم دادن
Perseng	وزن کردن / فاصله ای به اندازه ۱۵ کیلو متر	Perwerde	آموزش / تعليم
(فرسنگ)		Perwerdehî	آموزشی/یاد دانی
Persiv	پوسیده / کپک زده	Perwerdekar	آموزگار / یاد دهنده
Pert	چیز پراکنده در همه جا / نامنظم / اشتباه .	Perwerdenas	متخصص آموزشی
Pertaf	خبر تأیید نشده	Perwerde	آموزش / پرورش
Pertaf kirin	اطلاع غیر موقت دادن	Perwerî	مهربانی / ملاحظت
Pertal	رخت و لباس پلاسیده	Perwer	پروری / پرورش
Pertav (۱)	پرتو / اشعه	Perwîn	پروین / نام سیاره
Pertav (۲)	تاب/ توان	Perxav	انبار / بایگانی
Pertav (۳)	ارزش/ ارج	Perxwaw	انبار / بایگانی
Pertav têde neman	تاب و توانش نماند	Perzîn	کمد پوشه ها و پرونده ها/پست / نامه
Pertavek dan xwe	خود را نشان داد(از نظر	Per	کاغذ / پر / بال
(شخصیتی)		Pes	دام / گوسفند
Pertûk	کتاب	Pêş (۱)	در جلو نه در عقب /پیش رو
Perû	هدیه /جواهرات و شیشه های آویخته در چراغ	Pêş (۲)	تله / دام / دامنه کوه
و شمعدانی		Pêş da çûn	جلو رفتن / پیش رفتن
Perû kirin	مدال آویختن	Pêş ketin	جلو افتادن / پیشی گرفتن
Perû	پارچه	Pêş va çûn	جلو رفتن / پیش رفتن
Perûk	باستانی / رو پوش / تکه پارچه/ پینه	Pêş	پیش / جلو
Perûkxane	موزه / نمایشگاه آثار باستانی /فروشگاه رو پوش	Pêşan	نشان
Perwa	پروا / ترس	Pêşan dan	نشان دادن
Perwane	پنکه / پروانه ای که با نیروی باد و غیره می	Pêşandin	نمایش دادن / به نمایش گذاشتن
چرخد و هوا را تهویه می کند / باد زن		Pêşangeh	نمایشگاه
Perwaneyên çerxê	پره های چرخ	Pêşangeh	نمایشگاه
Perwaz	پرواز /چارچوب	Pêşanî	اولی/جلوی
Perwazname	دستور نامه /دستور پرواز برای	Peşar	سیاست
هواپیما / نحوه بکارگیری در سایتها		Pesar	سینه کش /آفتابگیر کوه /خرت و پرت
Perwer	پروراندن و پاسداشتن	Peşarî	سیاسی
Perwer	پرور	Pesartin	سفارش کردن /تکیه ضعیف به قوی
Perwerde	آموزش /یاد گیری	Peşarvan	سیاستمدار
Perwerde bûn	آموزش دیدن / تعليم دیدن	Pêşbaz	پیشواز
Perwerde kirin	آموزش دادن /یاد دادن	Pêşbazî kirin	مسابقه دادن

Pêşbazî	نمایش برای مسابقه	Pêşeng	پیشقراول / پیشاهنگ
Pêşbêni	پیش بینی	Pêseroj	آینده
Pêşberek	جبهه مقدم در جنگ	Pêşe	کار / حرفه / عادت
Pêşberî ... çûn	به استقبال (کسی) رفتن	Pêşgir	-۱
Pêşberî	در برابر / جلوی	Pêşgir (۲)	حوله دست و رو
Pesbîn	تغییر نکردن / سوی و بران شدن	Pêşgîrî	پیشگیری / جلوگیری
Pêşbîn	دور اندیش / پیش بین	Pêşgîrî kirin	پیشگیری کردن / جلوگیری
Pêşbîni kirin	پیش بینی کردن	کردن	
Pêşbirk	مسابقه	Pêşgir	حرف اضافه / جلوگیری کننده
Pêşçav	جلو چشم	Pêşgotar	مقدمه / پیشگفتار
Pêşçav kirin	در نظر داشتن	Pêşgotin	پیشگفتار / سر آغاز
Pêşcênik	پیشانی	Pêşgotin	پیشگفتار / مقدمه
Pêşdank	پیشوند	Pêşhat	رویداد / پیشامد
Pêşdaraz	حکم دادن قبل از دادگاه کردن / قصاص قبل	Pêşhatî	پیشرفته / پیش آمده
جنایت		Pêşî	بیماری / جزام / جزامی
Pêşdarazî	حکم دادن پیشاپیش	Pêşî	پشه
Pêşde	از پیش / از قبل	Pêşî (۲)	پیشینیان / اجداد
Pêşdeçûyî	پیشرفته	Pêşî (۳)	طرف آشکار / در دید طرف پیدا
Pêşdem	پیش از موعد / کار قبل از موعد	Pêşî girtin	جلوگیری کردن / جلوی ... را گرفتن
Pêşdem	زود هنگام	Pêşî vekirin	راه را باز کردن / هموار کردن
Pesdeng	صدای ضعیف / پس صدا	Pêşî	عادت / پیش / اول
Pesdengî	اندازه زیر بودن صدا	Pêşî (۱)	پشه / مگس ریز
Pêşdîtin	تخمین زدن	Peşîn	اولین / یکمین
Pêşdîtinî	دور نگری	Pêşîn	قبلی / اولی
Pêşe kirin	عادت کردن	Pesin	مدح / ستایش
Pêşek	جلو دار / پیشاهنگ	Pesinandin	راضی بودن از خود
Pesend	قبول / پسند / چسپ	Pêşînî	پیش پرداخت / پولی که قبل از دریافت جنس
Pesend kirin	قبولاندن / پسنداندن	و مال داده شده است	
Pesend kirin	تصویب کردن / پسند کردن	Pêşîr	سینه / یقه
Pêşeng	پیشوا / راهبر / سرپرست	Pêşîrbend	روپوش سینه / سینه بند پارچه
Pêşengî	پیشاهنگ / رهبر	Pêşîr	یقه
Pêşengî	نمایشگاه	Peşîya	نان تنوری
Pêşengî	رهبری / پیشاهنگی		

Peşk (۱) سهم / قسمت / چهیدن قطره آب در ریزش بر زمین
 Pêşkarî hev bûn درگیر شدن / ادعا کردن
 Pêşkeftin جلو زدن / پیروز شدن
 Peşkek کمکی / اندکی
 Pêşkêş هدیه / فرمانده / پیشقراول
 Pêşkeş kirin تقدیم کردن / پیشکش کردن
 / نشان دادن
 Pêşkêş kirin تقدیم کردن / هدیه دادن
 Pêşkêşî مقدمه
 Pêşkêşî هدیه / پیشگشی
 Pêşkêşkar تقدیم کننده / نشان دهنده
 Pêşkêşkarî مجریگری
 Pêşkêşker مجری
 Pêşkêşvan تقدیم کننده / مجری
 Pêşkêşvanî مجریگری
 Pêşkêşvanî اجرا کردن
 Pêşkêşvan مجری
 Pêşketî پیشرفته
 Pêşketin پیشرفت
 Peşkilîn از هم جدا شدن در جشنها و مراسم
 Peşm پشم
 Pêşmal ریسمان یا طنابی که چادر را در جلو با آن
 میبندد
 Peşmalk پیش بند
 Pêşmerg bûn فدایی بودن / پیشمرگ بودن
 Pêşmerg kirin پیشمرگ کردن
 Pêşmerg / پیشمرگ فدایی
 Pêşmerge جنگاور فدائی / جنگجو
 Pêşmerge پیشمرگه / نیروی نظامی کُرد
 Peşmîn آنچه که از پشم ساخته شده است
 Pesn شخصیت افیس و افاده
 Pesn dan شخصیت دادن / امدح کردن / افاده نشان دادن

Pesn kirin ستایش کردن
 Pêşnêrî kirin پیشنهاد کردن
 Pêşnîyar پیشنهاد / ایده ای که قبل از تصمیم گیری
 تقدیم میشود
 Peşniyar kirin پیشنهاد کردن / تکلیف کردن
 Pêşniyar kirin پیشنهاد کردن
 Pêşniyar پیشنهاد
 Pêşniyarname پیشنهاد مکتوب
 Pêşniyaz پیشنهاد / تکلیف
 Pêşniyaz پیشنهاد
 Pêşnûma برنامه ریزی
 Pêşnûma kirin برنامه ریزی کردن
 Pêşnûme طرح / پروژه
 Pêsoatk بیماری هاری
 Pêsoatkî کسی که به بیماری هاری دچار است
 Pêşpirtik پیشوند
 Pêşrew کسی که جلو دار است / رفته و گذشته
 Pest دشواری / سختی / تند / سنگینی / فشردن
 Pest kirin زیر سنگینی فشردن
 Pestandin زیر سنگینی فشردن
 Peste ترانه / آواز سبک
 Pestek جلیقه / سخمه
 Pestên فشار
 Pestîl باستیل / هر نوع خوراکی خمیری / حلوا
 Pêştimal پیش بند
 Pêstirk یقه
 Pêstirk girtin یقه گرفتن
 Pêşû پشه
 Pêşûle نوعی پرنده مگس خور
 Peşûş پوسیده / گندیده و زشت
 Pêşûş گندیده و فاسد شده
 Pêşve çûn پیشرفت کردن / پیشروی کردن
 pêşve xistin پیش انداختن / جلو انداختن

Pêşveçûn پیشرفت
Pêşverû پیش‌نگرو روشن بین
Pêşverû پیشرو
Pêşwazî پیشوازی و مهمانداری
Pêşwazî kirin مهمانداری کردن / استقبال
کردن
Pêşwazî kirin استقبال کردن
Pêşwazî استقبال / پیشوازی
Pêşwext پیشوقت/ قبل از موعد
Pêşwext زود هنگام
Pêşxistin پیشرفت دادن / پیش انداختن
Pêş قبل
Pêt زرد رنگ / نحیف / زال / گرفته / محکم /
قایم
Pêt دقیق
Pêtazî لخت پا/ بدون کفش
Pêtbûn دقت / راستی
Petêx خربزه
Petî زلال و شفاف
Petî kirin زلال کردن شفاف کردن / در زبان، کلمات
بیگانه را بیرون آوردن
Petî خالص / مطلق
Petîşok تشنه بزرگ
Petixîn افلاس کردن / ورشکست شدن
Pêto دیوس
Petrol نفت
Petrome (پیوند در باغبانی)
Petrome kirin پیوند زدن
Pev باهم
Pêvajo درست زمان رخداد یا واقعه / در زمان اتفاق
افتادن
Pêvajo مرحله
Pevçûn درگیری و دعوا

Pevçûn به هم ریختن / اعصاب کسی به هم ریختن /
درگیری / جنگ
Pevdeng حرف مرکب
Pêve man چسبیدن / وصل بودن
Pêve با هم
Pêvebûn چسبیدگی / پیوستگی
Pêvedan گزش حیوانات مانند پشه، عقرب، مار
Pêvek به اضافه / بعلاوه
Pêve به بعد
Pevhatin آشتی و کنار آمدن
Pevketin در هم شدن / قاطعی شدن
Pevzeliqandin به هم چسپاندن
Pêwan نگهدارنده زندان / مراقب
Pêwar گم / غایب
Pêwend طناب / ریسمان
Pêwendî ارتباط / تماس
Pêwendî saz kirin ترتباط برقرار کردن / تماس
گرفتن
Pêwendî پیوند / رابطه / ارتباط
Pêwendîdar مرتبط
Pêwendiyên civakî روابط اجتماعی
Pewere پره / پره های چرخ
Pêwir(۱) منظومه ای در فضا
Pêwir(۲) بیماری صدا گرفتگی
Pêwîstî ضرورت / لزوم
Pêwîstî لازم / واجب
Pêxar لنگ / کج پا
Pexas پا لخت / بدون کفش و جوراب اندار / بدون نعل
(در چارپا)
Pexas bûn بدون کفش بودن / فقیر و نادر بودن / بدون نعل
بودن (در چارپا)
Pexas kirin بی کفش و جوراب کردن / فقیر
کردن / بی نعل کردن (در چارپا)

Pêxas پابرهنه / بی کفش
Pêxem ناهموار و دست انداز
Pêxem lê xistin دست انداز درست کردن / مشکل درست کردن
Pêxem lêdan زیرآب زدن / سنگ اندازی کردن
Pêxem lêxistin زیرآب زدن / سنگ اندازی کردن
Pêxember پیام آور / فرستاده
Pêxembertî رسالت / پیغمبری
Pêxember پیامبر
Pexîl بخیل / حسود
Pêxistî روشن
Pexş نشر / پخش
Pexş kirin نشر دادن / انتشار
Pexşan نثر / نوشته ای که به زیبایی نوشته و ردیف شده باشد
Pêxwarin هر چیزی که با نان خورده شود
Pêxwas پابرهنه
Pey در پی / پشت
Pey دنبال / به دنبال
Pey kesî bûn دنبال کسی بودن / از کسی پیروی کردن
Pey re در پی / بعداً
Pey به دنبال / از پس
Peya پیاده
Peya (۱) فرد / کس
Peya bûn پیاده شدن / پائین آمدن
Peya bûn پیاده شدن / به زمین نشستن
Peya kirin پیاده کردن / پائین آوردن
Peya مرد / پیاده
Peyak پیاد / در نظام لشکری یک سرباز پیاده
Peyam خبر / پیغام
Peyam پیام / پیغام
Peyamber پیغمبر / اقاصد / رسول
Peyamnêr خبرنگار / خبررسان

Peyamnêr خبررسانی
Peyamnêr خبرنگار
Peyandin ردیف کردن / دنبال هم چیدن / در پی کاری رفتن
Peyar پیاده / بدون مرکب
Peyarî راه پیاده / پیاده رو
Peyatî پیاده راه رفتن / پیاده روی
Peya پیاده / نیرو / فرد
Peyda bûn نمایان شدن / پیدا شدن
Peyda kirin پیدا کردن
Peyda نمایان / پیدا
Peyde پیدا / آشکار
Peyde bûn درست شدن / ساخته شدن / در دسترس بودن
Peyde kirin پاره کردن / درست کردن / ابه دست آوردن
Peyderpey به دنبال هم
Peygir / پیرو / جانشین
Peyhatî به دنبال / پسامد
Peyîkandin اجرا کردن
Peyitandin ایبات کردن / پسندیدن
Peyivdar سخنران / سخنگو
Peyivîn سخن گفتن / گفتگو کردن / روایت کردن
Peyivîn صحبت کردن / سخن گفتن
Peyk قاصد / پیک / ماهواره
Peyker مجسمه / پیکره
Peykersaz مجسمه ساز / پیکر تراش
Peykersaz مجسمه ساز
Peyman پیمان نامه / معاهده / قرارداد
Peyman پیمان / معاهده
Peyn فضولات حیوانی
Peyrew پیرو / دنباله روی / امریدی
Peyrewî پیروی / دنباله روی / امریدی
Peyt محکم / پا بر جا

Peyv	تمام لغات معنی دار در یک زبان / کلمه / گفته	Piçikîn	(در هم پیچیده شدن / گرفتگی اندام (در بدن)
Peyvdar	سخنگوی رسمی یک نهاد یا سازمان	Piçikîn شدن	به ... پیچیدن / کنه شدن
Peyvdar	سخنگذار	Piçipiçi	تکه تکه / ریز ریز
Peyvik	کلمه	Piçipiçi kirin	ریز ریز کردن
Peyvîn	صحبت کردن / گفتگو کردن	Piçudank	رحم در شکم مادر / کیسه بچه
Peyvnasî	لغت شناسی	Piçûk	کوچک
Peyvsazî	کلمه سازی	Pidû	لته دندان
Peywendî	ارتباط / مراوده	Pif	پف / باد در دادن از درون سینه
Peywendî	ارتباط / پیوند / رابطه	Pif kirin	پف کردن / باد دادن / فوت کردن / سرد کردن
Peywir	وظیفه / مسئولیت	Pifdank	باد کتک
Peywirdar	وظیفه دار / کارمند	Pifî guhan kirin	مدح گفتن کسی / خربزه زیر بغل گذاشتن
Peywirdar kirin	به کار گماردن	Pifo	(دروغگو) در زبان کودکانه
Peyxam	الهام	Pihêt	محکم و فشرده
Pez	دام / گوسفند	Pîhn	لگد
Pêzan	دانای کاری / کار دان	Pîj	خار
Pezare	درد / الم	Pîj (۱)	خار / چوب تیز شده
Pêziya	آس و پاس	Pîj (۲)	حرامزاده
Peziçank	حلق / گلو	Pijandin	پختن / رساندن
Pezkovî	بز کوهی	Pijilîn	پراکندگی / ویران شدگی
Pezkûvî	بز کوهی	Pijîn	سوختن / رسیدن
Pezûdan	سپیده صبح / شفق	Pijiqandin	ترکاندن / در کردن
Pezvan	دامدار / نگهداری گوسفند	Pijiqandin	تکه پاره کردن / از هم جدا کردن
Pezvanî	شغل دامداری	Pijiqîn	ترکیدن
Pî	پا / اندام از قوزک به پائین / در تعدادی از	Pijiqîn	تکه پاره شدن / از هم گسیختن
	لهجه ها به معنی گردن هم آمده	Pijme	عطسه
Piç	اندک / یک قسمت کوچک از چیزی	Pijpîjî	پر از خار / خار دار
Pîç	پوچ / حرامزاده	Pîk bûn	آبستن شدن / حامله شدن
Piçalk	نوعی گیاه که بعد از پختن خورده میشود	Pîkol kirin	پا در زمین کوبیدن حیوانات)
-piçek	کمی / اندکی	(اسب، الاغ، قاطر)	
Pîceme	پیزامه / لباس خواب	Pil	سست
Piçêx	قسمت اندک	Pîl (۲)	(ساق بازو) از آرنج تا شانه
Piçikandin	در هم پیچیدن / بیماری اندامها	Pîl (۳)	پولاد
	گرفتگی		

Pil bân	سست بودن	Pinc	کاسه / لگن
Pil kirin	سست کردن	Pînc (۱)	چوب سر تیز شده / میخ بستن حیوانات /
Pîl(۱)	فیل		چوب تیز شده ای که در محل لق میکوبند تا محکم شود
Pîl(۴)	تمبر پُست	Pincar	گیاهی که خورده میشود
Pilan	طرح / نقشه	Pind	مقعد
Pilav	پلو	Pindam	خس و خاشکی جلو حرکت آب را سد میکنند
Pîldar	فال بین / رمال	Pindandin	باد کردن / پف دادن
Pîle	پله	Pinde	باد کرده
Pile	پله / رتبه / درجه	Pindepîr	پیر جادوگر
Pile	لیز و سر خوردن / تلو تلو خوردن	Pindik	مفصل / گل نشکفته / غنچه
Pilekan	پله / نردبان	Pindiloşk	کوتاه و چاق / اگرز / چماق
Pileya germê	درجه حرارت	Pîne	تکه پارچه
Pileyî	درجه ۱	Pingav	آب جمع شده در یک گودال
Pile	درجه / پله	Pingil	مشعل
Pîlik	قاصد در مراسم عقد و ازدواج / بستچی / ایشیه	Pingirîn	جمع شدن / روی هم افتادن / درخود ریختن / خود خوری
Pîlik	شیر کودک	Pinî	گدا / سائل / تکه های پاره پاره پارچه
Piling	پلنگ	Pinîtî	گدائی / سائلی
Pilor	خاگینه / غذایی حلوا مانند که زنانی که به	Piole (۱)	بیکاره
	تازگی زایمان کرده اند می خوردند	Pîp	آکوارיום
Pilor	کنه / برنج آب پز	Pîpik	سرنای که از نی درست میشود
Pîlot	خلبان	Pîqask	نوعی گیاه که خام خام خورده می شود
Pilox	چیزی که برای خوردن نرم باشد و زیاد پخته	Pir	پر / زیاد / صدای تمیز کردن دماغ
	باشد مشعل آتش	Pîr	پیر
Pîlpixandin	ترش کردن	Pir	تیرک اصلی
Pîltan	پیل تن / بزرگ هیکل	Pîr (۱)	پیر / از کار افتادگی / پدر بزرگ
Pîlte	...قتیله چراغ و	Pîr bûn	پیر بودن / پیر شدن
Pilteya dil qetîn	در مورد کاری نگران بودن	Pir kirin	اضافه کردن / دماغ خالی کردن
Pîlûr	نوعی حیوان چاربا	Pir û kêmb	کم و بیش
Pîlûsk	سوراخ تنگ / آویزه	Pir	زیاد / فراوان
Pimpar	گیاهی که خورده نمیشود	Pîr(۲)	ماهر / کاردان / به عقل رسیدن
Pin	اسرار شخصی هر کس	Piralfî	پر سویه
Pîn (۲)	پهن / فضولات حیوانی	Piralfî	چند جانبه / تکرر
Pîn / Pînik (۱)	مرغدانی / لانه ماکیان		

Pîran روستایی مشهور در کردستان ترکیه
 Piranî بیشتر / اکثریت
 Piranîya اکثریت
 Pîraye وسائل آرایش / گل
 Pîrbêj پرگو / پرسخن
 Pîrç مو / کرک
 Pîrçand فرهنگهای گوناگون
 Pîrçandî تنوع فرهنگی
 Pîrçî ترشو و اخمو
 Pîrçiqandin له کردن / سرکوب کردن
 Pird/ Pire پل
 Pirdeng چند صدا / تکثر نظرات
 Pîrê مادر بزرگ / پیر
 Pireh نوزاد از دو نژاد مختلف / دو رگه
 Pîrejîn پیر زن / زن سال دیده
 Pîrejîn پیرزن
 Pîrejîn پیرزن
 Pîrek زن / زن شوهر کرده
 Pîrek زن
 Pîrek همسر
 Pîrelk (جن از ما بهتران)
 Pîremêr پیر مرد
 Pîrendazî تجاوز به حریم دیگری / دست درازی
 Pîrepizk پیر زن بسیار سالخورده / پیر جادوگر/پیر
 زخرافی
 Pîrêze ساقه های به جا مانده بعد از درو در زمین
 زمین رها شده
 Pîre پل
 Pirhejmar جمع دستوری
 Pirhejmar جمع / کثیر
 Pirhejmarî جمع / کثرت
 Pîrhêl چند بعدی
 Pîrhepok انکبوت پیر

Pîrhevî تار تن / انکبوت در حکایات پیر زن جادوگر و / زشت و نابکار که سوار چارو میشوند و پرواز میکنند
 Pîrhevok تار تن / انکبوت
 Pîrî (۱) زیادی
 Pîrî (۲) لته دندان
 Pîrî / Pîrtî پیری / کهن سالی
 Pîrik پدر بزرگ و مادر بزرگ / اماما / پرستار زن زانو
 / تار تن
 Pîrik زن پیر دوران دیده / مادر بزرگ
 Pîrîsk میقال اذره
 Pîrkam هوسناک/بیمار هوس
 Pîrmend مشاور ریش سپید و دانا
 Pîroje پروژه / طرح
 Pîrole (۲) ضعف بیشتر
 Pîrole (۳) خبر نا موثق
 Pîrole kirin خبر تایید نشده دادن
 Pîrot سفالکار
 Pîrotankî مجاله شده و چین افتاده (پوست) / در هم رفته
 و مجاله شده
 Pîrotankî bûn چین افتاده (پوست) / در هم
 رفته و آماس کرده
 Pîroz مقدس / میمون / مبارک
 Pîroz kirin مبارک کردن
 Pîroz kirin تبریک گفتن / بزرگ داشتن
 Pîroz مقدس / والا / مبارک / گرامی
 Pîrozbahî تقدس / مبارکی
 Pîroze فیروزه / نوعی گوهر گرانبها
 Pîrozname تبریک نوشته / کارت تبریک
 Pîrozwer قدس / مبارک
 Pirpar پاره پاره / پاره پوره
 Pirpirok فرفره / پروانه ای که با باد می چرخد
 Pîrr زیاد / فراوان
 Pîrranî بیشترین / اکثریت

Pirbûn	فراوانی	Pirûsk	استخوان پشت
Pirr-hindik	کامبیش	Pirxepirx/ Pirxînî	خنده ناگهانی و با صدا / قهقهه
Pirs	سوال / گرفتاری / کلمه	Pirzane	دانشمند / خیلی دانا
Pirs kirin	سوال کردن	Pirzimanî	چند زبانی
Pirs	سوال / مسئله	Pîr	پیر
Pirşeng	آتش پره / ذرات چپنده از آتش	Pîs	کتیف
Pirsgeh	دفتر جوابگوئی به سوالات در موسسات و ادارات	Pis	پسر
Pirsgirêk	گرفتاری / اختلاف	Pîs	بد / زشت
Pirsgirêk	مسئله / قضیه	Piştiftin	تحریف کردن و مخفی کردن / ادبین خود گم کردن
Pirsîn	سوال کردن	Piştartin	حرارت دادن و خشک کردن در حد سوختن
Pirsîn / Pirs kirin	پرسیدن	Piştat	پیش از موعد / قبل از وقت وعده شده
Pirsiyar	سوال / تحقیق	Pîsatî	مدفوع
Pirsiyar	سوال	Pîşe	پیشه / کار / هنر / صنعت
Pirsnîşan	(علامت سوال در جمله ؟)	Pişegêh	مرکز صنعتی
Pirt	تکه / پارچه	Pişemasî	نوعی آبی کوچک / ریز ماهی
Pirt pirt bûn	تکه تکه شدن	Pisepis	صدای باد شکم در رفتن
Pirtepirt	پرت پرت کردن شعله آتش یا چراغ / ادل زدن	Pisepis kirin	باد خارج شدن از چیزی باد کرده
گام تند و گام آرام		Pîşesaz	صنعتکار / کارآفرین
Pirteqal	پرتقال	Pîşesazî	صنعتکاری
Pirtî	تکه پارچه	Pişêw	چیزهای شرم آور / مستهجن
Pirtî kirin	تکه تکه کردن	Pîsî	... ادارار حیواناتی مانند گریگ و سگ و گراز و
Pirtî û palaz	رخت و لباس	Pişik	جگر سفید
Pirtî	تکه / قسمت	Pisîk	گره / پیشی
Pirtik	یک قطعه کوچک / بسیار کم و اندک	Pisîk	گره
Pirtikipirtikî	پارچه پارچه شده / ریز ریز شده	Pişikreş	نوعی بیماری کبدی / اسياه کبدی
Pirtir	بیشتر	Pişikxerakirî	کسی که به بیماری جگر سیاه
Pirtixalî	پرتقالی رنگ	شدن افتاده است	
Pirtû	کار پینه دوزی	Pişik	شش
Pirtûk	کتاب	Pişik	گره
Pirtûkfiroş	کتابفروش	Pisîng	گره
Pirtûkxane	کتابخانه	Pişirandin	قاطی کردن چیزهای ریز و کوچک
Pirûk	خوراک بلغور		

Pişirîn ریز ریز شدن / خرد شدن و ریختن بر زمین
 (در گیاهان)
 Pişk (۲) سهم / قسمت
 -pişk kirin قسمت کردن
 Pişk(۱) همان / عین
 Pişk(۳) شانس / قرعه
 Pişkandin عطسه کردن
 Pişkavkaz: قفقاز
 Pişkdar شریک بودن / سهم داشتن
 Pişkepişk صدائی که از زیر لب دیگری بگوش می
 رسد / صدای مش مش
 Pişkepişk kirin عطسه کردن بی در پی
 Pişkîn عطسه
 Pişko باد فصلی / شوره پوست
 Pişkul پشکل / فضولات دام
 Pişkînd / واحد قسمت / بخش
 Pismam پسر عمو / عموزاده
 Pismam عموزاده / پسر عمو
 Pismet پسر عمه / امه زاد
 Pişo (باروت) مواد انفجاری
 Pîso آتش گرفتنی / بوی سوختگی / دمل محل
 سوخته
 Pişo صدای بانگ زدن گربه
 Pişopişo kirin صدا کردن گربه / با التمس
 کاری از دیگری خواستن
 Pişpisandin خود را معطل کردن و عقب
 انداختن کاری
 Pişpişîn ترشروئی کردن (برای انسان) / رسیدن و ور
 آمدن خمیر
 Pişpor ماهر در کاری / دانای کاری
 Pişpor استاد / متخصص / کارشناس
 Pişporî مهارت در شغل و یا پیشه / کاردانی
 Pist پوست / چرم انسانها

Pişt (۱) پشت / عقب / ادم
 Pişt (۱) یقه
 Pişt (۲) پوست / چرم
 Pişt (۲) طرفی که از روبرو دیده نمیشود / اشال کمر
 -pişt jê standin محاصره کردن و طرف پشت را
 بستن
 Pişt rast / سر و سینه صاف
 Pişt re بعد از / پس از
 Pişt بعد از
 Pişt پشت / حمایت / نسل
 Pišta pehniyê پشت پاهای
 Piştband پشت بند / کمر بند
 Piste پسته
 Piştê (li ser) رو به پشت
 Pişteker متکا
 Piştên شال کمر
 Pistepist غرولند / غر غر کردن
 Piştepiştî یکی شدن و انسجام
 Piştevan پشتیبان / هوادار / دوستدار
 Piştevanî kirin پشتیبانی / هواداری کردن
 Piştevanî kirin پشتیبانی کردن / حمایت کردن
 Piştevan حامی / پشتیبان
 Piştewanî kirin حمایت کردن / پشتیبانی کردن
 Piştgerم پشتنگرم
 Piştgir پشتیبان / هوادار / پشت به پشت
 Piştgir حامی / پشتیبان
 Piştgirî kirin حمایت کردن / طرفداری کردن
 Piştgirî حمایت / پشتیبانی / جلوی ... بودن
 Piştgirî پشتیبانی کردن / حمایت کردن
 Piştgirîdayîn حمایت / اعلام حمایت
 Piştgirtin حمایت کردن / پشتیبانی کردن
 Piştguh kirin پشت گوش انداختن / بی خیال بودن
 Piştthotik گوژ پشت / خمیده پشت

Piştî (۱) باردوش/کوله پشتی/ بار پشت
 Piştî (۲) بعد از آن / پس از آن
 Pişti niv çiriya pêşin
 -piştî nîvro بعد از ظهر
 Piştî پس از / بعد از
 Piştik بی تربیت و بی پرئسیب
 Piştîvanî حمایت
 Piştkov گوژ پشت
 Piştêmêr مرد روز تنگ / پشتیبان روز بد و تنگ
 Piştovan پشتیبان / حامی
 Piştperde پشت پرده/ پشت صحنه
 Piştrast ایمن و مطمئن
 Piştrast bûn اطمینان داشتن / پشت گرمی
 داشتن
 Piştrast kirin اطمینان دادن / پشت گرمی
 دادن
 Piştrast kirin تایید کردن
 Piştire سپس / بعد
 Pişt پشت
 Pişt عقب
 Pişxal پسر دایی
 Pişxalet پسر خاله
 Pişxaltî پسر خاله
 Pit خواهر کوچکتر
 Pît (۲) جرقه
 Pît (۴) کثیف و پژمرده
 Pît (۵) برکت / فراوانی
 Pît (۶) محکم
 Pît(۱) حرف
 Pît(۳) زبر و زرنگ
 Pît(۷) در بندر لنگری که طناب کشتی را به آن می
 بندند
 Pîtê! آواز دادن و بانگ کردن دختران
 Pitepit گفته نامفهوم / بیج بیج

Pitepit kirin صحبت دم گوشى / بیج بیج
 کردن
 Pitî دختر نوزاد و خواهر
 Pitik نوزاد دختر
 Pitik دختر / دخترک / زن
 Pîtol فیلسوف
 Pitpitok غر غر زن/غرولند زن
 Pîtros شعبده بازی / چشم بندی
 Piv صدای باد که از جایی تنگ بیرون آید ادر
 گویش بچگانه ، گوز
 Pîv وزن / قیاس / اندازه
 Piv kirin در گویش بچگانه ، گوز کردن
 Pîvan مقیاس توزین / وزن کردن / ترازو / میزان /
 Pîvan (۲) از نظر وزن و طول و ...اندازه کردن / امتحان و
 آزمودن
 Pîvan اندازه / اندازه گرفتن / وزن / مقیاس
 Pîvankî kirin استاندارد کردن
 Pîvankî استاندارد
 Pîvaz پیاز
 Pîvazok پیازچه / پیاز سبز / ریشه غده دار گیاهان
 Pîvaz پیاز
 Pîvek کُدا / شماره مشخص کردن
 Pîvok نوعی گیاه که در زیر خاک غده دارد و خورده /
 میشود سوسن
 Pix kirin در گویش کودکانه ، ادرار کردن / اترساندن
 Pix صدای پاک کردن دماغ
 Pixmik گرد و خاک / گرد و غبار
 Pixtî خون د لمه شده
 Pixtik ریزه
 Pixtok نوعی سنگ نرم و سبک
 piyade پیاده
 Piyale پیاله / لیوان / قدح
 Piyan سینی / پیمانه

Piyana avê	لیوان آب / استکان
Piyar	مهربان / با محبت
Piyarî	مرحمت / مهر بانی
Piyase	قدم زدن آرام
Pîyase	بورس / مطرح
Piz	جنین
Pîzang	خرمگس / مگس حیوانات
Pizdank	رحم / محل جنین در شکم / کیسه نوزاد که . پس از تولد از شکم مادر خارج میشود
Pizî	در شلوار جایی که کمر از آن عبور داده میشود
Pizik	(گرچه ای (که در زمن قحطی بیرون می آیند)
Pizînk	پستانک
Pizirandin	فرسوده کردن
Pizirîn	فرسوده شدن / پوسیده شدن
Pizîşk	پزشک
Pîzpîzik	سوت
Pizrik	گرچه
Pizrik	جوش / دمل
Pizrûk	باران ریز / نم باران
Pk	در تاریخ نویسی
Plan kirin	برنامه ریزی کردن
Pok	پوچ / خالی
Pol (۲)	زغال گر گرفته
Pol(۱)	در مدرسه هر سال تحصیلی / کلاس درس
Pol(۳)	هسته میوه
Pol(۴)	پولاد
Pola	پولاد / فولاد
Pola	فولاد / آهن آبدیده
Polandin	تصنیف کردن / ردیف کردن
Polat	پولاد
Polayî	فولادی
Polayîn	فولادی
Pola	پولاد / فولاد

Polemîk	بجث / مناظره
Polês	پلیس
Polik	غنچه / اسکه طلا و نقره / نوعی سبزه که پخته شده آن خورده میشود
Polîtîk	سیاست
Polke	نخود فرنگی
Poniijn	عطسه کردن
Ponîjî	
Ponijîn	عمیق فکر کردن / بیصدا ماندن
Por	موی سر / زلف
Por	موی سر
Porçe	موی مصنوعی / مسواک / برس و شانه برس
Porg	دمل / زخم چرکین
Porik	پارچه ای که ریش دار است / ریش دار موی / بالا تر از پیشانی که در تراشیدن مو آنرا وا می نهند و بر پیشانی می اندازند
Porişk	کسی که شیش در سرش لانه گذاشته / کچل
Porkur	زنی که گیسوان خود را در سوگواری بریده باشد / گیس بریده
Porkur	مو تراشیده / کنایه از دختر داغ دیده
Porpare	مثل مو باریک
Porrik kirin	رشته رشته کردن پارچه
Porşikên	بیماری ریزش مو
Porteqal	پرتقال
Porxan	لباس از پوست گرانبها
Porxan	لباسی که از چرم گرانبها درست شده باشد
Porzer	موزرد / موبور
Poş	زدن با شاخ / شاخ زدن
Posat	ملزومات / وسایل لازم
Posatşer	
Poşe	زن پر دعوا در مورد سبیل /
Poşî	شال سر مردانه / سربند پارچه ای
Posîde	کس از کار افتاده / پوسیده
Posîde bûn	پوسیدن

Posîde kirin	پوساندن
Poşîn	سر بند بستن / شال بستن به سر
Poşman	
Poşman	نادم / پشیمان / بازگشته / توبه کار
Poşman bûn	پشیمان شدن
Poşman	پشیمان / نادم
Poşmanî	ندامت / پشمیانی
Post	پوست / چرم
Post	چرم / پوست کنده شده
Post kirin	پوست کندن
Postal	پالتوی چرم
Poste	فرمان و دستوری که بر روی چرم نوشته شده
است	
Posteger	پیک پستی / نامه رسان
Postexane	اداره پست / پستخانه
Postnîşan	شیخ طریقت / رهبر صوفیان
Postxane	اداره پست
Pot (1)	پالتو / لباس گرم که در زمستان بر روی لباس
به تن کنند	
Pot(2)	بت / صنم
Potik	پاره پوره
Potîn	پوتین / کفش ساق بلند چرمی
Poto	کوتاه قد / ریزه
Pow	عددهیفته
Poxîn	نوعی خوراک که از گندم برشته و خرد شده و
نمک ساخته میشود	
Poxte kirin	حواس کسی را پرت کردن
Poz	بینی / نوک / پوزه
Pozberî	رقابت / افت و خیز / پست و بلند
Pozbilind	از خود راضی
Pozheçî	دماغ دراز / بینی بلند
Pozisyon	موضع / سنگر
Pozîtîf	مثبت

Pozmik	دهانه / قطعه چوبی که بر روی دهان بره و
گوساله می اندازند تا جلو شیر مکیدن از مادرشان گرفته شود	
Pozxane	زند / حبس
Pratîk	عمل / عملی
Prensîp	اصول
Prensade	شاهزاده
Prezervatîv	کاندوم
Prînsîp	اصل / اصول
Problêm	مشکل / مسئله
Proje	طرح / پروژه
Propaqanda	تبلیغات
Proses	پروسه / روند
Prosês	روند
Proteîn	پروتئین
Protesto kirin	اعتراض کردن
Protez kirin	پروتز کردن (جراحی) / ترمیم کردن
Protocol	پروتکل / قرارداد
Provokatîv	تحریک کننده
Pş (piştî zayîne)	خلاصه شده بعد از میلاد
مسیح در تاریخ نویسی	
Puan	نکته / امتیاز
Pûç	پوچ / خالی / میان تهی
Pûç	پوچ / تو خالی
Pûg	برف نوباریده و پوک
Pûjna	پونه
Pûk	پوچ / خالی
Pûl	فولاد / پول
Pûl	پول
Pûl	تمبر
Pun /Pung	کوخ مرغ و خروس / لانه مرغ
و خروس	
Pûng	پونه
Pûngal	لانه مرغ و خروس / محل تخم گذاری مرغ و

Pûnik	لانه و آشیان پرندگان خانگی مثل مرغ و
...خروس و	
Pûr kirin	تاراج کردن / سفید کردن ظروف
Pûrt	مو / پر پرندگان
Pûrta binçengê	موی زیر بغل
Pûrtik	پر پرندگان
Pûş	خس و خاشاک / گیاه و علف بیکاره
Pûş	گیاه بدون استفاده
Pûşî (۱)	شال سر / سر بند / اشال گردن
Pûşil	ادب / تربیت / حیا
Pûşper	نام ماه کوردی برابر با ماه ششم از تاریخ
(میلادی)مه	
Pût	بت / صنم
Pûte	اهمیت / توجه
Pûte pê dan	اهمیت دادن / مورد توجه قرار
دادن	
Pûtparêz	بت پرست / نگهدارنده بتخانه
Puwaz	موادی که دندان را با آن پر میکنند
Puxte	عنصر تشکیل دهنده مواد / جوهر

Q

Qabilfıyet	ابلیت / کار آئی / هنر و پیشه
Qabqab	کفش کف چوبی
Qabûr	تکه های شکسته کاسه کوزه
Qaç	نوعی عرعر
Qaçanî	کاسه
Qaçaxtı	قاچاق
Qaçî kirin	(زلف کوتاه کردن) زنان
Qaçil kirin	سفید کردن / فرو ریختن
Qaçil[۱]	پوکه / پوسته
Qaçil[۲]	غنچه
Qad	میدان / جولانگاه / محل و ماوا
Qad	صحنه میدان /
Qadên Parastinê	میدان های دفاعی
Qadî	دادرس / داد گر

Qadûk	تاوه / سینی کوچک	Qamir	گیاه پیر و شکننده / نی
Qaf	سفت و سخت / کله سر	Qamir bûn	پیر بودن (برای گیاه)
Qaf bûn	پارچه شدن	Qamîş	نیزار
Qaf kirin	پارچه کردن	Qamk	انگشت بزرگ / انگشت شاهد
Qafîk	سفال سقف بام / گلدان بلند سفالی	Qamkinik	قد کوتاه / ریزه
Qafilqeda	قضا / پیش آمد غیر منتظره	Qamûş	نیزار
Qafok	سیل لجن و گل و لای	Qamyon	کامیون
Qafqafî	پارچه پارچه شده	Qam	قد / قامت
Qafqiloz	ظروف سفالی	Qang	پاک کردن با بخار دهان
Qaf	فرق سر	Qang kirin	پاک کردن با بخار دهان
Qahîm	سخت / محکم	Qanî	قانع / اراضی
Qaj	نوعی درخت / نگین	Qanî bûn	راضی بودن
Qajeqaj	داد و بیداد	Qanik[۱]	کف دست
Qajik	سقزی که از درخت سقز به دست می آید	Qanik[۲]	نوعی گیاه
Qajîn	داد و هوار کردن	Qantîr	قاطر / استر
Qal kirin	گفتن / مطرح کردن	Qantîr	قاطر / استر
Qal kirin	بیان کردن / بحث کردن	Qanûn	قانون
Qalbox	نوعی درمان که به زخم حیوانات می زند تا زخم کرم نیندازد	Qanûnî	قانونی
Qalebal	گفتگوی با داد و بیداد	Qap	گفته از حد خویش بزرگتر / لاف
Qalib	قالب	Qap berdan	گنده گنده حرف زدن
Qalik	خرده ریز جا مانده / ظرف خالی شده / پوکه	Qapan	مغرور
فشنگ		Qapût	لباس کلفت و زمستانی / پالتو
Qalind	کلفت	Qaq	فرفره چوبی / تخم / یخ
Qalind bûn	کلفت شدن	Qaqil	نوعی چرا
Qalkirin	نقره را از مواد دیگر جدا کردن	Qaqlibaz	نوعی مرغ دریایی
Qalo	سنگ تختی که نان بر روی آن پخته میشود	Qaqreş	کفش چرمی سیاه
Qalonçe	نوعی حشره که به گندم صدمه میزند	Qarandin	قیر زدن / هوار کردن
Qal	بحث / بیان	Qarç	نوعی درخت / مفصل ران
Qal	صحبت / بحث	Qarçik	کفل
Qamçûr	ناکام	Qarçikî	کسی که از کفل به پائین شل باشد
Qame	نوعی خنجر / سرنیزه تفنگ	Qarên	صدای فریاد / قیر
Qamik	نگشت سبابه / بند مفصل	Qareqar	داد و بیداد / قیر کشیدن
		Qarîk	فرد بیچاره

Qarîn	قیر زدن / صدای قدقد مرغ	Qayil	راضی / قائل
Qarînî	قال و قیر	Qayil bûn	رضایت داشتن
Qarix	در داخل بوستان کرت سبزی	Qayîm	محکم / فشرده
Qarîzmatîk	کاریزماتیک / دارای جذبه	Qayîm bûn	محکم و فشرده بودن
Qarot	ساقه گیاه	Qayîm kirin	محکم کردن و فشردن
Qartik	میخ چوبی	Qaz	غاز
Qarûşe	جوانه شاخه	Qaz	مرغابی / غاز
Qas	مقدار / زمان	Qazax	بالا کشیدن / بلوز / گرمکن
Qaş	نگین انگشتر / نگین	Qazî	قاضی
Qasî (bi)	به اندازه	Qazim	رسن بافته شده از پشم شتر
Qasid	پیامبر / قاصد	Qe / Qet	هیچگاه / هیچ وقت / مگر
Qasidê qolfelekê	عزرائیل ملک الموت /	Qe nebe	حداقل
Qasik	ظروف غذا / ماهیتابه سرخ کردن غذا	Qeb	زیر آب بازی کردن / زور آزمائی
Qaşil	پوسته خالی / خرده ریز به جا مانده	Qebale	سند / قباله
Qaşoş	باصطلاح / مثلاً	Qebalek	کمد داخل دیوار
Qat bûn	جفت شدن / دو تا شدن / خمیدن بر روی هم	Qebare	قواره
Qat kirin	دو تا کردن / خمیدن / بسته کردن	Qebeqeb	صدای مداوم خواندن کبک
Qat qat	لایه لایه	Qebile	قبیله
Qatix	ماست	Qebrax	دیوس / زن فروش
Qatqatî	هرچیزی که بر روی هم قرار گرفته باشد /	Qebraxî	دیوسی / قورمساغی
هم بسته های بر روی هم		Qebristan	قبرستان
Qatqatî kirin	از پائین به بالا روی هم چیدن	Qebûl bûn	پذیرفته شدن / قبول شدن
Qatطبقه		Qebz	خشکی / بیبوست
Qawêr	محل خرمن / خرمنگاه / میدان خرمن	Qebz bûn	خشکی داشتن / بیبوست داشتن
Qawin	خریزه	Qed	قد / قامت
Qawit	ارزاق / خوراک	Qed u qamet	قد و قامت
Qawûş	کمر بند / لاستیک و پلاستیک	Qeda	بلا / فلاکت / فاجعه
Qax	میوه خشک کرده و بی هسته	Qedandin	تمام کردن
Qax kirin	میوه ای که هسته اش در آورده شده و جلوی	Qedeh	قدح / ظرف اندازه گیری
آفتاب خشک کردن		Qedemgeh	توالت / دستشوئی
Qayde	اندازه / روش	Qeder	احترام / قدر / ارزش / بها
Qayde kesî kirin	ادای کسی را در آوردن / تقلید کردن	Qeder	سرنوشت
Qayde	ترانه سنتی / مانند / به سبک	Qedexe	قدغن / ممنوع / حرام

Qedexe ممنوع	Qelax کپه فضولات خشک کرده حیوانی برای سوخت
Qedîm قدیمی / دیرین	زمرستان / یخچال
Qedîmî قدیمی	Qelb دل / قلبی
Qedîn اتمام	Qelem قلم / وسیله نوشتار
Qedr girtin قدر دانستن / ارزش دادن	Qelembir وسیله تراشیدن و تیز کردن مداد / قلمتراش
Qef مخفیگاه / جای استتار / اطراف	Qelemdank قلمدان
Qefaltin گرفتن / بدست آوردن / قبضه کردن	Qelemon بوقلمون نر
Qefare کلید بزرگ چوبی / کلوخ در	Qelemtiraş وسیله تراشیدن و تیز کردن
Qefare kirin کلوخ در را انداختن	مداد / قلمتراش
Qefçil زشت / نازیبا	Qelemzirêç قلم مداد
Qefes قفس / سینه	Qelend مهریه ازدواج
Qefilandin منجمد کردن	Qelend birîn مهریه را معلوم کردن
Qefilîn از سرما یخ زدن	Qelender زبر و زرنگ
Qefle قافله / دسته	Qelenderî زرنگ بودن و قابلیت داشتن
Qefş یک بسته علف / زلف	Qeleqend کله قند
Qehirandin به قهر آوردن / ترساندن / از	Qeleş خائن و ناپاک
عصبانیت ترکاندن	Qeleşî خیانت و ناپاکی
Qehirîn قهر کردن / عصبانی کردن / از عصبانیت	Qelew چاق / گنده
ترکیدن	Qelew bûn چاق بودن / کلفت بودن
Qehirîn شدن خشمگین شدن	Qelibîn از جلو هل دادن و رفتن / در هم رفتن /
Qehitîn قحطی و نایابی در پی داشتن	واژگون شدن
Qehr ظلم / غم و اندوه	Qelibîn اتفاق افتادن
Qehreman قهرمان / دلاور	Qelîn از گرما خشک و سفت شدن / بر روی آتش
Qehremanî دلاوری / قهرمانی	پختن / از بی آبی پژمردن
Qehwe قهوه	Qeliqandin گنج کردن / تحریک کردن /
Qehweyî به رنگ قهوه / قهوه ای	مداحی کردن از کسی
Qel بوقلمون	Qeliqîn دستیپاچه شدن / به هم آوردن
Qela (قلع) (قلع)	Qelişandin شکافتن / دریدن / از هم جدا
Qela kirin وسائلی که با قلع رویه کاری شده باشد	کردن
Qelafet قیافه / نوع چهره و آرایش آن	Qelîsêl گوشت پخته و سرخ شده در سینی بزرگ
Qelandin زغال کردن / از بین بردن / قتل عام کردن	Qelisî ضعف / لاغرگی / تنگی
Qelareşk نوعی پرنده سیاه / کلاغ	Qelişîn / چند دسته شدن شکافته / دریده
Qelaştin پاره کردن از وسط / سوراخ کردن	Qelîstek درز / جرح / شکاف

Qelizandin	خود را دزدیدن و در رفتن	Qentere	ستون بلند لوله مانند
Qelizîn	آزام و دزدکی رفتن / در پی فرصت بودن	Qepûşk	پوسته حلزون
Qelî	گوشت سرخ شده	Qer	رنگ سیاه و براق
Qelqelosk	نانی که زیاده پخته شده / ترد و خشک	Qeram	طلاقت / مجال / درب ظروف
Qelş	درز / شکاف / خراش	Qeramûşk	دانه های علفی که پوشیده از خار های چنگالدار است
Qels	ضعیف	Qerandin	غلتاندن / درد را از آن گرفتن
Qels	ضعیف / لاغر / مردنی	Qerar	تصمیم / نیت / قرار
Qelsemêr	نامرد / ناجوانمرد	Qeraş	آسیابان
Qelûn	پیپ / چوب سیگار	Qêraş	با آینه
Qemalax	شکار کبک در روزهای برفی بدون استفاده از سلاح	Qerase	در جای گیر دادن و فشردن / بلند و کشدار / ماله
Qemandin	سوختن	Qerasî	گیلاس
Qematik	پارچه بستن نوزاد / پارچه قنداق بچه	Qerax	پهلوی ساحل و کنار دریا
Qemb	شیره چسبناک	Qerçimî	تا شده / له شده
Qemç	دُم	Qerd	قرض / دین
Qemçik	شلاق بافته شده	Qerebalix	هیاهو / سروصدا
Qemer	رنگ قهوه های تیره	Qereçî	کولی / لحیم کار
Qemera	دوربین	Qerem	نیزار
Qemerđin	لواشک قیسی	Qeresî	گیلاس
Qemerê vekirî	سبزه / گندم گون	Qerf	شوخی / طنز
Qemirandin	با حرارت تغییر رنگ دادن / خشکاندن و سوختن	Qerfî	مزاح گو
Qemsî	در آواز دوصدائی کوردی نفر دوم که گفته آواز خان اولی را تکرار میکند گفته میشود	Qerfok	طنناز / شوخ
Qemtik	دستمال ابریشمی کوچک	Qerf کردن	مسخره کردن / شوخی کردن
Qemûşk	رویه خشک زخم	Qerimandin	از حرکت انداختن / سرد کردن
Qenc	خوب / نیک	Qerîn	رها کردن / ول کردن
Qenc	خوب / نیک / زیبا	Qerîngan	نوعی علف یونجه مانند
Qencî	خوبی / نیکی / زیبایی	Qerisandin	نگه داشتن / منجمد کردن
Qend	قند / شکر	Qerisandin	مسدود کردن / یخ کردن
Qendav	آب ولرم با قند شیرین شده	Qerisîn	بی حرکت ماندن / منجمد شدن
Qendîl	چراغ	Qerisîner	فریزر
Qendîl	منطقه قندیل	Qerisîner	یخچال

Qermişandin	بر روی هم فشردن / مجاله	Qesd	قصد / نیت
کردن		Qeşe	کشیش / روحانی مسیحی
Qermîçîn	کج و کوله شدن / در هم مجاله شدن	Qesel	ساقه گیاه به جا مانده بعد از درو / ساقه مانده
Qermîçok	مجاله / در هم رفته	در زمین	
Qermîn	ایستادن و از حرکت باز ماندن / سرد شدن	Qesem	قسم / سوگند
ومنجمد شدن		Qeşeng	زیبا / قشنگ / خوشگل
Qernebît	کلم	Qesîl	بالکن جلوخانه
Qerome	نوعی درخت که به کار خمیدن می آید و از آن	Qesîs	خسیس / بخیل / حسود
عصا ساخته میشود		Qeşmer	بی شخصیت / مسخره
Qeroş	عشق به هنر	Qesp	خرما / از طلا
Qerpal	پینه و تکه / ریش ریش / روی هم پوشیدن	Qespik	پرنده ای است
Qerqaf	پارچ آب / ظرف آب	Qesr	قصر / کاخ
Qerqaş	خاکستری	Qesrawî	مثل قصر و کاخ / کاخ مانند
Qerqere	قرقره نخ	Qest	مقصد / هدف
Qerqeşûn	پولاد / چیز خشک و سخت	Qestbane	دروغی
Qerqîlk	خشک شده	Qestîka	به دروغی
Qerqûde	اسکلت / لاشه	Qet	ریسمان کوتاه / یک قطعه رسن
Qersîl	محل تر و خیس	Qetab	حرف اضافه که دنبال کلمه می چسپد ومعنی
Qersûn	دیزی دهان گشاد	آنها تغییر میدهد	
Qert	علف زرد و خشک / انسان و حیوان پیر و	Qetandin	تمام کردن / کوتاه کردن / قطع کردن / پایان
فرتوت		بردن	
Qert bûn	پیر شدن	Qetîn	کوتاه شدن / پاره شدن / تمام شدن / قطع
Qertaf	حرف اضافه که با آمدن همراه کلمه معنی آنها	شدن	
تغییر میدهد / عسل تازه		Qetl	کشتن ناروا
Qert کارت		Qetl kirin	به ناروا کشتن
Qerwaş	کلفت / زیر دست زن	Qetran	کنایه از خیلی سیاه / سیاه / قیر
Qerz	قرض / وام	Qetran kirin	(... قیر کردن (بام یا
Qerzdar	وامدار / مقروض	Qetûf	سبد حمل انگور
Qeşa	یخ	Qevd	بسته / یک بغل (برای گل و گیاه) / دسته چاقو
Qeşa girtin	یخ بستن	یا شمشیر	
Qesab	گوشه فروش / قصاب / کشنده بی رحم	Qewad	دیوس / قورمساغ
Qeşadank	قاب یا یخ / ظرف یخ	Qewal	رهبر دینی ایزیدیان
Qeşartin	سفید کردن / پوست رویه را برداشتن		

Qewam	دستگاهی که صداها را ضبط می کند / ضبط صوت	Qeyran	بحران / اوضاع در هم و برهم
Qeware	قالب / قواره / زخم عمیق / یک قسمت	Qeyran	بحران
Qewarok	زمین کشف شده	Qeyre	میانسال / مجرد / ازدواج نکرده
Qewartin	گشاد کردن	Qeyre bûn	در خانه ماندن و شوهر نکردن
Qewaztin	از رویش پریدن / عبور از رویش	Qeyrejin / Qeyremêr	زن و مردی که تا میانسالی ازدواج نکرده اند
Qewet	قدرت / نیرو / توان	Qeys	قیاس / اندازه
Qewimîn	رخ دادن / اتفاق افتادن	Qeysî	قیسی / زردآلو
Qewimîn	اتفاق افتادن / انجام گرفتن / روی دادن	Qeysik	چوب زیر بغل افراد شل
Qewîn	محکم / فشرده / قائم	Qeysî	قیسی
Qewirandin	بیرون کردن / دک کردن	Qeytan	قیطان
Qewirîn	بخشیدن / عفو کردن	Qez	ابریشم
Qewitî	پند / نصیحت / تنبیه / پرورده	Qeza	قضا و قدر / رویداد غیر منتظره / تصادف
Qewitî lê kirin	تنبیه کردن / نصیحت کردن /	Qezanç kirin	کسب کردن / بدست آوردن
پروردن		Qezaz	ابریشم فروش / پینه دوز
Qewl	قول / گفته / کلمه	Qeza	حادثه / اتفاق
Qewm	ملت / قوم / نژاد	Qezenc kirin	سود کردن / برنده شدن / بدست آوردن
Qewnik	کدو	Qezenç	کسب / سود / دستاورد
Qewsik	کمان کوچک / پراتنز کوچک	Qezî kirin	گفتن / روایت کردن
Qêxane	(نیمرو) تخم مرغ تغتیده در روغن	Qible	(قبله) مسیر رو به خانه کعبه
Qey	گوئی (تو گوئی که ...) / باید	Qiblename	قطب نما
Qeyar	ماده چسپانیدن ظروف سفالی شکسته	Qibtî	مسیحی قبطی
Qeyd kirin	قید کردن / ثبت کردن	Qîç	چشم نیمه کور / بلند / فراخ / لنگ / اندک
Qeyd û zincîr	غلاده یا حلقه ای که به گردن	Qîç bûn	بلند بودن / فراخ بودن / دیده شدن
مجربان می اندازند		Qîçî	نوعی گیاه سبزی که نپخته خورده میشود
Qeyda kesî bûn	سربرار کسی بودن / بالای سر کسی بودن	Qîçik	زرد روشن / کاه رنگ
Qeydik [۱]	حلقه ای برای بستن حیوانات	Qîcilokî	کسی که بر اثر بیماری رنگش زرد شده باشد
Qeydik [۲]	مفصلی که دست را به بازو می بندد / مفصلی که پاها را به ساقها میبندد	Qîçrût	لنگ لخت
Qeyd	ثبت	Qidîk / Qidqidîk	جای حسا بدن برای قفلک
Qeymax	نیمرو	Qidûm	روش / طرز / نوع / طاقت / توان
Qeymeqamtî	قائم مقامی	Qidûm şikestin	بی توان شدن / از قدم افتادن
Qeymeqam	قائم مقام / استاندار	Qijandin	فریاد کردن / هوار کردن / گریاندن
		Qijik	نوعی پرنده / کلاغ

Qijik کلاغ / بدبخت / بیچاره
 Qijilandin تفت دادن با روغن بر روی آتش
 Qijilîn سرخ شده در روغن
 Qijîn فریاد کردن / داد زدن / گریستن
 Qijirandin سرخ کردن در روغن / دمای زیاد دادن / دروغ گفتن زیادی
 Qijnik کنه
 Qil دندانهای نیش / دو دندان بالا و دو دندان پائین
 در جلو دهان
 Qilal قله کوه / نگهبان
 Qilalî نگهبان / مراقب
 Qilalî kirin نگهبان بودن و مواظبت کردن
 Qilamcik گنجشک / پرندۀ ای است
 Qilç در بازی پیروز شدن / کج / جوی کوچک آب
 Qilêr چرک / نا پاکی
 Qilêwî فراق / رنج دوری
 Qilî bûn قهرداشتن
 Qilîç کوچکترین انگشت در دست و پا
 Qilik کلید چوبی در / کلون
 Qilinc kirin از سرما یا بیماری خود را
 فشردن
 Qiloç شاخ
 Qilozan بلندی
 Qilpik بادی که از سیری از گلو در می آید / سسکه
 از سیری
 Qilqilîç انگشت کوچک
 Qilqilik نوعی قفل یا کلون چوبی
 Qilqilîn الکی مشغول شدن
 Qilûmik ناقص از دست و پا
 Qîm رضایت / سیری
 Qimar قمار / بازی پولی و یا مالی
 Qimarbaz قمار باز / شوخ طبع
 Qîmet ارزش / بها / وزن

Qîmet قیمت / قدر / ارزش
 Qimil ملخ
 Qinare دباغ خانه
 Qinc طول / درازا
 Qincok خط طولی / نمودار طولی
 Qinik لانه پرندگان خانگی مانند مرغ و اردک
 Qinût بخیل / حسود
 Qinyat / Qinaet باور / قناعت
 Qiq استخوان مفصلی / لاغر / لنگ دراز
 Qîq در جا / یهو / خشک زدن از حیرت / شک
 Qîq bûn از قدم افتادن و لاغر شدن
 Qîqeçiq (صدای خروس (قوقولی قوقو
 Qîr داد / فریاد بلند / کلاغ سیاه / قیر
 از بین بردن / قتل عام کردن
 Qîr û qetran سیاه و تاریک
 Qir قتل عام / مرگ دسته جمعی
 Qiraç زاویه بین دو خط متقاطع
 Qirak کلاغ سیاه
 Qiral امپراطور
 Qîrandin داد زدن / قیر زدن
 Qirar عهد / قول
 Qirask زبانبار / بالای آسمانی
 Qirç صدای شکستن چوب / استخوان / ملامین و هر
 (چیز سخت (قرچ)
 Qirçandin شکستن / صدای شکستن از آن در آوردن
 Qirçeçirç صدای مداوم سوختن هیزم و یا صدای تیر
 اندازی مداوم
 Qirçîn صدای کشیدن مهره ها از هم و یا شکستن
 Qirçînî صدای شکستن
 Qirçînî pe ketin صدای شکستن از آن بلند شد
 Qird نوعی حیوان که به غیر از حرف زدن همه رفتار
 های انسان را تقلید میکند

Qirdik چندش / زنی که به نا پاکي نامش بر زبانها
افتاده
Qire خربزه
Qirêdît اعتبار
Qirêj bûn کثيف بودن / نا پاک بودن
Qirêj kirin کثيف کردن / آلوده کردن
Qirêjok کسی که به کثافت و چرک بودن عادت کرده
باشد
Qirêjok کثيف / زشت
Qirên صدای دعوا و کشمکش
Qireqir (صدای مرغ بعد از تخم نهادن) قد قد
Qireqir kirin (برای مرغ) صدای قبل از تخم)
نهادن
Qirik گلو / حلق
Qirika hev ketin يقه همدیگر را گرفتن / با هم
گلابیز شدن
Qiriki کامی / سقف دهانی
Qirikê گلو / گلوگاه
Qirim داس / داس بزرگ
Qirîn فریاد کشیدن / فریاد
Qirîter معیار
Qirîza dil سگته قلبی
Qirîz بحران
Qirjal خرچنگ
Qirjik خاروخاشاک
Qirmeqos تخت روان
Qirmeqot تخت روان / تختی که بوسیله چند نفر و بر
دوش حمل میشود
Qirnî گنه
Qirp صدای شکستن / قرچ
Qirp kirin شکستن
Qirp şikestin ناگهان شکستن
Qirpik سسکسه از سیری / باد گلو از سیری

Qirqiçandin از تشنگی زبان و گلو خشک
کردن
Qirqiçîn گلوی کسی خشک شدن / تشنه شدن
Qirş خاروخاشاک
Qirşik خس و خاشاک ریز
Qirt تکه / کم / رشوه / حيله باز
Qirt xwarin رشوه خوردن
Qirtî حيله بازی / فریب کاری
Qirtik پوسته خشک شده روی زخم / شوره سر
Qise kirin گفتن / بحث کردن
Qisim سهم / قسمت / گروه
Qismet نصيب
Qismqere kirin تقسیم کردن / پارچه پارچه
کردن
Qism بخش / قسمت
Qît ساقه / در دید و در چشم
Qitî آجر
Qîtik ساقه کوچک / ساق پا / گره / بست
Qîtik خلی سریع / فوری
Qiyame سر بالائی
Qiyamet قیامت / زنده شدن بعد از مرگ
Qîz دختر
Qîzap دختر عمو
Qîzmet دختر عمه
Qîzmet دختر عمه
Qîzmetik دختر عمه
Qîztî دختر بودن / دختری / دختر برادر عروس
Qîzax دختر دایی
Qîzaxtî دختر خاله
Qoç [۱] شاخ / شاخ زدن حیوانات برای یکبار
Qoç [۲] کمینگاه شکار حیوانات / دام برای شکار
حیوانات درنده
Qol دم کوتاه / دم بریده / دفعه / دسته

Qolik	سوراخ کوچک
Qolinc	قولنج / دردی که در روده ها می پیچد. ۱.
Qompîr	سیب زمینی
Qomunîkasyon	ارتباط
Qonax	مرحله
Qonax	مرحله / سطح
Qonc	مچاله
Qonc	زمین شخم نزده
Qonferans	کنفرانس
Qontrol	کنترل
Qopaçe	دکمه / نر / ماده
Qopik	بوته / بوته شاخه
Qopiz	قبض / فیش
Qoqâin	کوکائین
Qor	پیر از کار افتاده / ردیف / نوبت / دسته
Qorç	شاخ
Qorede	حیوان لاغر و مردنی
Qorên	عر زدن
Qoreqor	زوزه
Qorî	چایدان / قوری
Qorik	کفل / بالا تر از ساق ران
Qorzî	زاویه / گوشه
Qoş	بیرون آوردن احشام از شکم (در مورد حیوانات)
Qose	چوب سیگار / پیپ
Qot	ساندویچ / لقمه / قله کوه
Qotik	درد / الم / حرف خشن / برس / تیه / بوته
Qû	(قو) نوعی پرنده
Qube	قوسی ساخته شده بر مسجد یا محل مقدس / گنبد
Qûç	چیزهای روی هم ریخته شده / سنگهای روی انباشته شده
Qûç bûn	روی هم انباشته شدن / پر شدن

Quds	قدس / شهر پیامبران در فلسطین
Qul	سوراخ / درز / شکاف / خراش / ترک
Qul bûn	سوراخ شدن / درز شدن / خراش برداشتن / ریش ریش شدن
Qul kirin	سوراخ کردن / درز کردن / خراشیدن / ریش ریش کردن
Qulac	شانه / حد فاصل یک شانه تا شانه دیگر از پشت
Qulbik	دسته در / دسته قوری
Qule	اسب و خری که رنگش خاکستری باشد
Qulebaz	حیله باز / حقه باز
Qulebazî	حقه بازی / حیله بازی
Qulefîskî rûniştin	روی پا نشستن بدون آنکه باسنها به زمین افتد
Qulibandin	واژگون کردن / باز گرداندن / پژمراندن
Qulibîn	واژگون شدن / بازگشتن / پژمردن
Qulik	سوراخ
Quling	درنا
Qulipîn	فریب دادن / از دید پنهان شدن
Qulîzen	هدسدار / اُزیر خطر
Qulopanî	پشتک
Qulopanî kirin	پشتک زدن
Qulopilo	شلخته
Quloz	بلند / افزایش یافته
Quloz bûn	بلند بودن / افزایش یافته بودن
Quloz kirin	بلند کردن / افزایش دادن
Qulozan	بلند
Qulp	دسته حلقه مانند ظروف / سوراخ دکمه
Qulqule	قلابه در / حلقه در
Qulqulî	ریش ریش / سوراخ سوراخ
Qumaş	پارچه
Qûm	شن و ماسه
Qûn	کون / سوراخ

Qunbere	ستاره هایی که در اواسط تابستان دیده میشود	Qurifin	چیز های خشک را تا کردن و کوتاه کردن
	و خیلی نورانی است	Qurin	قور قور کردن
Qunc	گوشه	Qurix	ستاره های درخشان در تابستان
Quncal	جلیقه	Qurm	شکم بر آمده درخت / بدنه کلفت درخت / بوته
Quncik	گوشه تنگ		درخت
Quncirandin	نیشگون گرفتن	Qurmiçandin	فشردن و له کردن
Quncirûk	یکبار نیشگون / دانه های خار دار نوعی علف	Qurmiçîn	بر اثر فشار له شدن
Qûndare	کفش چرمی که پاشنه چوبی دارد	Qurnaz	رزنک / شارلاتان
Qundax	بچه / طفل / قنطاق اسلحه	Qurnazî kirin	زرنگی کردن
Qûnde / Qûnek	مردی که کون میدهد / کون ده	Qurom bûn	ساکت و بی حرکت
	زنی که فاحشه است	Qurqurbeg	حرف نا سزا به معنی سگ برای
Qûndetî / Qûnekî	کون دهی / فاحشگی		مرد و ماده سگ برای زن
Qûnek	کونی	Qurt	قورت
Qûnfireh	کون گشاد / بی غیرت / ترسو	Qurtandin	در حلق قورت دادن
Qûngiran	چاق سنگین	Qurtik	حلق / گلو
Qûntar	دامنه (برای کوه) / کوهپایه	Qurufin	(.. قطع شدن / سیم)
Quraf	ترس و خوف	Qurût	در بازی برنده شدن / صدای نوشیدن آب
Quraftin	بی حرکت ماندن / پیچاندن / خمیدن / فشردن		توسط حیوانات
	انگور چیندن	Qûş	بند چرمی که در زیر شکم اسب بسته میشود
Quran	کتاب مقدس مسلمانان / قرآن	Qûş li yêkî teng kirin	کمر یکی را فشردن
Qurban	قربانی (حیوانی که خیرات میشود) / جانفدا	Qusan	مچاله و کنده شده
Qurban dan	قربانی دادن / فدا کردن	Qusandin	مچاله کردن و کندن / بریدن / لخته کردن
Qurban kirin	فدا کردن		خون یا مایعات
Qurecûm	علف پس مانده از خوردن حیوانات که به کار	Qusîn	لخته کردن / کندن و کوتاه کردن
	سوختن می آید	Qûşxane	دیگ بدون دسته
Qure	از خود راضی	Qut	بریده / کوتاه
Qure bûn	از خود راضی بودن	Qût	خوراک / خوردنی / دانه مرغ و ماکیان
Qureder	نفرینی است در معنی زهر مار یا خفه شو	Qut bûn	پاره شدن / کنده شدن
Qurequr	صدای قورباغه و شکم گرسنه	Qut bûn	قطع شدن / بریده شدن
Qurf	علف نی که زود هنگام چیده میشود	Qut kirin	بریدن / کوتاه کردن / قطع کردن
Qurfik	سبد کوچک	Qut kirin	قطع کردن / بریدن
Qurifandin	چیز های خشک راتا کردن و	Qutabî	دانش آموز
	کوتاه کردن / بر روی هم خمیدن	Qutabxane	مدرسه

Qutb	پیشوا / بزرگتر از همه ۳. قطب (ابتدا و انتهای
(زمین	
Qutifandin	از ترس بی حرکت کردن
Qutifandin	از ترس یا سرما خشک کردن
Qutifi	به حدی ترسیده که بی حرکت مانده
Qutifîn	از ترس در جا خشک زدن
Qutifîn	از ترس یا سرما خشک شدن
Qutim	بوته درختچه
Quwet	قوت / نیرو / قدرت
Quwet	قدرت / توان
Quz	اندام تناسلی ماده
Qûze	محلی که آفتابگیر نیست
Quzfiroş	فاحشه / قحبه / دیوس / قورمساغ

R

Ra	ریشه / رأی / نظر / دیدگاه
Ra jê bûn	حل شدن مسایل
Rabêj	قیافه
Raber	تقدیم
Raber kirin	تقدیم کردن / پیش کش کردن
Raber xistin	ترغیب کردن / با اصرار وادار
	کردن / به کسی فهماندن
Rabezandin	ابرو درهم کشیدن / ترشرویی
	واخم کردن
Rabezîn	ابرو درهم کشیدن / ترشرویی / واخم کردن /
	حمله / یورش
Rabihardin	(گذراندن) زندگی

Rabihîstin		Ragirtî	پر / لبریز / کشیده / صاف
Rabirdû	گذشته / ماضی	Ragirtin	ممانعت کردن / تحمل کردن کشیدن / صاف / کردن
Raborandin	گذراندن / نگهداشتن / حمایت	Ragirtname	حکم جلب / حکم دستگیری
کردن		Ragirtxane	بازداشتگاه
Raborî	زمان گذشته / سرگذشت	Raguhashtin	رساندن / فاصله انداختن
Raborî kirin	گذراندن / نگهداشتن / حمایت	Rahatî	عادت داده شده
کردن		Rahatin	عادت کردن
Rabûn /	بلند شدن / از بیدار شدن از خواب / قیام کردن (جا)	Rahejandin	تکان دادن شدید چیزی
Rabûn û rûniştin	رفتار / نشست و برخاست	Rahejin	تکان خوردن شدید چیزی
Rabûneve	دوباره برخاستن / بازیابی کردن	Rahêl	بالادست / منطقه بالا
Raçandin	بافتن / درست کردن / ساختن / پایه ریختن / بافندگی	Rahêlan	بر جای ماندن
Raçav	انتظار	Rahêlandin	بر جای گذاشتن / پرداختن به /
Raçav kirin	پاییدن		حمله و رشدن به
Racivandin	یکی کردن / ترکیب کردن /	Rahibe	راهبه
	مجتمع کردن / جفت کردن	Rahînan	عادت دادن
Racivîn	چروک شدن / چین خوردن / خشک شدن / منقبض شدن	Rahîştin	گرفتن / نگه داشتن / ناگهان حمله کردن
Radan	نیش زدن / زدن / گاییدن	Rajêr	تبعه / ملی / شهروند / سمت پایین
Rade	مقام / پله / درجه / مرحله	Rajor	سمت بالا / حاکم / حکمران
Rader	مصدر	Rakêşandin	جلب کردن / جذب کردن
Radera hevedudanî	مصدر مرکب	Rakêşîn	درگیری / کشمکش
Radest	تسلیم	Rakêşî	درگیری / جدل / جر و بحث
Radest kirin	تسلیم کردن / تحویل دادن	Raketan	خوابیدن
Radîkal	رادیکال / تندرو / افراطی	Raketin	خوابیدن
Radîkalîze kirin	رادیکالیزه کردن / افراطی کردن	Rakîb	رقیب
Radîkalîzm	رادیکالیسم / مکتب افراطی	Rakirin	بلند کردن / اکندن / از میان برداشتن / شخم زدن
گرایان		Rakişandin	نزاع / درگیری
Radyo	رادیو	Rakişîn	عقب نشینی
Ragehandin	رساندن / اطلاع رساندن	Raman	تفکر / اندیشه
Rageş	بیمار عصبی	Raman kirin	اندیشیدن / فکر کردن
Rageşî	کله شقی / لجاجت	Raman û beyan	شرح و نظر
Ragihêje	خود را به چیزی رساندن	Ramanî	فکری / اندیشه ای
		Ramanvan	اندیشمند / متفکر

Ramanwer	متفکر / اندیشمند	Raser	قسمت بالایی
Ramedan	دراز کردن / خواباندن / زمین گذاشتن / خوابیدن / دراز کشیدن	Raser bûn	ریاست کردن / پیشقدم شدن
Ramedandin	خواباندن / زمین گذاشتن / پهن کردن / مسطح کردن	Rasernav	سرتیتر / عنوان
Ramedîn	خوابیدن / استراحت کردن / دراز کردن (دست)	Rasine	طناب
و پا		Raspartin	تکیه کردن
Ramîn	اندیشیدن / فکر کردن	Raspêre	امانت دادن / پشت دادن به جایی
Ramiyar	سیاستمدار	Rast	درست / حقیقت / میدان / روبرو
Ramiyarî	سیاست / سیاسی	Rast bûn	راست بودن / درست بودن / صاف بودن
Ramosan	ماچ / بوس	Rast hatin	برخورد کردن / اتفاقی بهم رسیدن
Ramûsan	بوسیدن / ماچ کردن	Rast kirin	صاف کردن / درست کردن / شق کردن
Ramûstin	بوسیدن / ماچ کردن	Rastandî	تأیید شده / تصدیق شده
Ramyar	سیاستمدار	Rastandin	تأیید کردن / قبول کردن / تصویب کردن
Ramyarî	سیاست	Rastaxaftin	درست صحبت کردن
Ran	ران	Rastbîn	حقیقت شناس
Ranav	نظریه / اشاره / تلقین / اظهار عقیده / پیشنهاد	Rastek	خط کش
الهام /		Rastênhev	خطوط موازی
Ranaviş	نظریه / اشاره / تلقین / اظهار عقیده / پیشنهاد	Rasteqîn	درست / واقعی
الهام		Rasterast	مستقیم
Randin	جلو بردن / راندن / بردن / هدایت نمودن	Rasterê	راه درست / بدرقه
Ranik	ران کوچک	Rasterê bûn	به راه درست رفتن / بدرقه شدن / افکار درست داشتن
Ranza	لحاف / پتو	Rasterê kirin	در راه درست قرار دادن / بدرقه کردن / به تفکر درست سوق دادن
Rapêç	پیچش	Rastexêz	خط راست
Rapêçan	بالا زدن / بالا کشیدن	Rastgir	محافظة کار
Raperîn	عبور کردن از رودخانه / گذشتن از / پرش	Rastgo	راستگو / صادق
Raperişandin	عبور دادن / پرش دادن	Rasthatin	مواجه شدن
Rapêş kirin	نشان دادن / حمله کردن / تقدیم کردن	Rasthatinî	روبه رو شدن / تصادفی
گزارش		Rastî	راستی / درستی / صداقت / واقعیت
Raqetandin	رساندن / به پایان رساندن	Rastî	حقیقت / درستی
Raqetîn	جدا کردن / دور کردن	Rastî hev hatin	مواجه شدن / رویاروی شدن / روبرو شدن
Rarûyî yekî ketin	همراه یکی شدن	Rastîn	واقعی

Rastker	ویراستار
Rastkêş	جدول / خط کش
Rastkirin	ویرایش / تصحیح / ثابت کردن / تصدیق کردن
Rastnivîs (r)	املاء
Rastnivîsîn	درست نویسی / املاء صحیح
Rav hilanîn	دنبال کردن یک حیوان
Rav	شکار / شکار کردن / جستجو کردن / خطوط موازی
Rava	علامت / نشانه
Rava kirin	(بالا آمدن) کامپیوتر
Ravayî yekî kirin	نشانه گرفتن کسی
Rave	شرح
Rave kirin	توضیح دادن / روشن ساختن / تعریف کردن
Ravekar	مفسر / شرح کننده
Ravekew	شکار کبک
Ravgeh	شکارگاه
Ravker	شکارچی
Ravravî	پارچه با طرح خط موازی / راه راه
Rawe	حالت / حوصله / حال / خلق
Rawêj [I]	تخمین / گمان / در فکر فرورفتن / شک کردن
Rawêj [II]	مشورت
Rawêj kirin	مشورت کردن
Rawêjer	مشاور
Rawêjerê leşkerî	مشاور نظامی
Rawêjerî	مشاوره
Rawêjî	مشورتی / تخمینی
Rawes	ایستگاه
Raweşandin	به لرزه درآوردن / حرکت دادن
Raweşîn	به لرزه آمدن / تکان خوردن
Rawest	فاصله / تنفس بین کار یا برنامه
Rawestan	ایستادن / بلند شدن / مقاومت کردن
Rawestandîn	متوقف کردن

Rawestgeh	ایستگاه
Rawestîn	رکود / ایستایی / کساد / انحطاط
Rawestîna aborî	رکود اقتصادی
Raweya bilanî	حالت شرطی / وجه شرطی
Raweya fermanî	حالت امری
Raweya hekînî	حالت شرطی
Raweya pê...ker	حالت اخباری
Rawir	جانور شکاری
Raxer	فرش / قالی / زیلو
Raxistin	پهن کردن / باز کردن آشکار کردن /
Raxistina rûpelan	صفحه آرای / نقشه / ترکیب / ساخت / صفحه بندی
Ray	رای / حق انتخاب / نظر / قضاوت
Raya didanî	عصب دندانی
Raya giştî	افکار عمومی / فکر همگانی
Raye	نیرومندی / قدرتمندی
Rayedar	با مقام / مقام دار
Rayedarî	مقام داری
Rayêl	خط تلفن / کابل
Rayêx	فرش و وسایل پهن کردنی داخل منزل
Rayêx	فرش و وسایل پهن کردنی داخل منزل
Raye	وظیفه
Rayîş	شیوه / طرز
Rayîşa bazarê	شیوه داد و ستد و معامله
Raz	رمز و راز / سر
Razan	خوابیدن
Razandin	بستری کردن / خوابانیدن
Razanxane	اطاق خواب
Razber	چیز غیر قابل توجه
Razepeyv	کلمه و نشانه های رمزی برای اطلاع رسانی
Razgir	شخصی که اطلاع رسانی یک رهبر را اداره می کند
Razî	پذیرنده / قبول کننده

Razî kirin	راضی کردن	Rêç kirin	دنبال هم ردیف کردن
Razyane	نوعی گیاه دارویی / رازیانه	Rêçal	پنیر کویه / پنیر کهنه
Rê	راه / چاره / هنر	Rêçalî	لبنیات
Rê birîn	بستن راه و ایجاد مزاحمت	Red kirin	رد کردن / نپذیرفتن
Rê dan	راه دان / اجازه دادن	Redaksîyon	هیئت تحریریه
Rê ketin	به راه افتادن / شروع شدن	Redaktor	سردبیر
Rê kirin	فرستادن / از بین بردن	Rêdar	راه‌نما / راه بلد
Rê û dirb	چاره / راه-حل	Rêder kirin	منحرف کردن
Rê û rêçik	اصول و قانده / راه و روش	Rêderketin	انحراف / منحرف شدن
Rê û resm	راه و رسم / سنت / عرف	Rêderxistin	منحرف کردن
Rê û rêwan	امکان / احتمال / چیز ممکن	Rêdîn	ریش
Rê û rizm	راه و رسم / سنت / عرف	Ref	دسته پرندگان / اطراف / ردیف / قفسه /
Rê û tore	راه و رسم	طاقچه / چوب لباسی	
Rê vekirin	راه را باز کردن / زمینه را فراهم کردن	Refank	قفسه و طاقچه دیوار
Reaqşîyon	واکنش	Referandom	رفراندوم / همه پرسى
Rêasin	راه آهن	Refes	جفتک زنی و لگدزنی حیوانات چموش با
Rêbar	معبر / پاساژ / راهرو / گذرگاه	Refes kirin	جفتک زدن / لگد زدن
Rêbaz	قانده / روش / شیوه	Refik	طاقچه / قفسه
Reben	فقیر / بدبخت / بی فایده	Refine	ترمیم قالبچه سوراخ شده
Rêbendan	ربیندان / اولین ماه سال میلادی	Refisk	شانه / کتف
Rebenî	بدبختی / فقر / بی فایده‌گی	Reform kirin	اصلاح کردن / تغییر دادن
Rebenok	خشخاش / یک نوع لاله / کوک	Reftar	رفتار / کردار
Rebeq	با هم / پشت سر هم	Reg	ریشه درختان و گیاهان
Rêber	رهبر / راهنما / رئیس	Rêgeh	مسیر و مدار سیارات / گذرگاه
Rêberî	رهبری / سرکشی / ریاست	Regez	اصل و نصب و نژاد / نسل
Rêberî kirin	رهبری کردن / راهنمایی کردن	Rêgez	قانده / روش
Rêbir [I]	رهبر / راهنما	Regezperest	نژادپرست
Rêbir [II]	راهزن / طیار / دزد	Reh	اصل و نصب / ریشه / بیخ و بن
Rêbirî	رهبری / راهزنی	Reh berdan	ریشه دواندن
Rêbiwar	معبر / پاساژ / راهرو / گذرگاه / عابر پیاده /	Reha bînahiyê	عصب بینایی
مسافر / رهسپار		Reha bûn	آزاد شده / رها شده
Rêbiwarî	مسافرت / سیاحت / سفر	Reha diran	عصب دندانى
Rêç	اثر چیزی / ردپا		

Reha kirin	مطلق کردن	Rêjîng	مسلسل / سوراخ کوچک / روزنه
Reha	مطلق	Rêjkar	ریخته گر / قالب ساز / قالب ریز
Rehayî	مطلق بودن	Rêjkarî	ریخته گری / قالب سازی
Rehê bihîstinê	عصب شنوایی	Rêjne	نم نم باران
Rehek	گیاه / نبات	Rêjnebaran	باران شدید و طولانی
Reheknasî	گیاه شناسی	Rejû	زغال سنگ / زغال چوب / نان سوخته
Rêhesin	ریل آهنی قطار	Rek	بتونه / لایه گذاری / آب اندازی پر کردن
Rehet	راحت / آسوده	Rêk kirin	مرتب کردن / تنظیم کردن
Rehetbûn	آسودگی خاطر / راحتی	Rêk û pêk	منظم / جم و جور / تمام و کامل / بی عیب و نقص
Rehetî	آرامی / راحتی / خوشی / صبوری	Rêk û pêk kirin	مرتب کردن / نظم دادن
Rehik	مویرگ	Rêkeft	پیمان / قرارداد
Rehîn	گروه / منت	Rêkeftname	متن قرارداد
Rehistin	شکوفه دادن / باز کردن / باز شدن / به کمال و زیبایی رسیدن	Rekeha sing	قفسه سینه
Rehjen	نبض	Rêketinname	توافقنامه
Rehjenî	نبض زدن	Reklam	آگهی تبلیغاتی / آگهی های تجارتي / تبلیغ
Rehm	رحم / مهربانی	Reklam kirin	تبلیغ کردن / آگهی دادن /
Rehmet	رحمت		اعلان کردن / انتشار دادن
Rehn	نرم / تر / پر آب	Reklamger	آگاهی دهنده / اعلان کننده
Rehn bûn	نرم شدن / خیس شدن / پر آب شدن	Reklamgerî	تبلیغ / اعلان / آگهی
Rehn kirin	نرم کردن / خیس کردن / آب اضافه کردن	Rekor	رکورد
Rehnayî	نرمی / تری / پر آبی	Rêkûpêk	صحیح و دقیق / مفصل / منظم
Rehwan	روان / سلیس	Rêkxistinbar	تنظیم کننده
Rêj	حاصلخیز / پر برکت / پر حاصل / بارور	Rêkxistin	سازمان / تشکیلات
Rêj kirin	(تمیز کردن / جاروب کردن) برف	Rêl	جنگل
Rêje	نسبت / قسمتی از	Rêman	اندیشه / نظریه / خیال / ادراک / مفهوم
Rêjgeh	چاله آب / آبشار	Remezan	ماه رمضان
Rejî	اداره امور از طرف شخص و یا گروهی	Remil	فال
Rejî	زغال سنگ / زغال چوب / نان سوخته	Remildar	فالگیر
Rêjî kirin	اداره کردن امور	Reml	رمل / فال
Rejik	سوخته / زغال مانند	Remtele	ولگرد / اوباش / گردن کلفت / دیوانه
Rêjîk	مسلسل / تیربار	Remz	نشانه
Rejîm	رژیم / نظام سیاسی	Rênan	مراقبت کردن / رسیدگی کردن / توجه کردن

Rênas	راهنما / راه بلد
Rênc	درد عظلات / خامی
Renc	رنج / آزار و اذیت / شکنجه
Rencber	زحمت کش / چوپان و دامدار
Rêncber	چوپان / غلام / نوکر / زحمتکش
Rêncberî	چوپانی / نوکری
Rêncî	درد عظلات که ناشی از خستگی باشد
Rêncî bûn (masûlke)	درد کردن ناشی از خستگی
Rêncî kirin	به درد آوردن عظلات با
زیاد	خستگی زیاد
Rencîde	آزرده شده / مجروح / جریحه دار / مصدوم
Rencîde kirin	آزرده خاطر کردن / اذیت کردن
Rencûr	رنجور
Rende	رنده
Rende kirin	رنده کردن / ساییدن / خراشیدن
Rendol	مترسک
Reng	رنگ / گونه / جلب / نوع / جور
Reng dan	رنگ دادن / رنگ باختن / سفید شدن
Reng kirin	رنگ کردن
Reng lê xistin	رنگ کردن
Rengareng	رنگارنگ
Rengavêtî	رنگ پریده / رنگ باخته
Rengbirûskî	به رنگ صافه
Rengdar	با رنگ / رنگی
Rengdêr	صفت
Rengdêra çawahîn	صفت کیفی
Rengdêra pêveber	صفت توصیفی
Rengdêrên nebinavkirî	صفات نامعین
Rengdêrên nîşandanê	صفات اشاره ای
Rengdêrên pirsiryarkî	صفات پرسشی / صفات استفهامی

Rengdêrên xwedîtiyê	صفات ملکی
Rengdêra jimarîn	صفات عددی
Rengê zirincî	رنگ خاکستری / رنگ سربی
Renge	شاید
Rengedenglê	شبه صدا / شبه آوا
Rengî	رنگی
Rengîn	رنگی / ملون / رنگین
Rengkorî	کوررنگی
Rengpîşe	قید
Rengrêj	نقاش / رنگ پارچه
Rengrengî	رنگارنگ / چند رنگ
Rengûreng	رنگارنگ / چند رنگ
Renî	بهمن / سقوط برف
Renîn	مراقبت کردن / رسیدگی کردن / توجه کردن / غلطک
Rênîşandêr	راهنما
Rênîşanêr	راهنما
Rênivîs	رسم الخط
Renok	خر کردن / آسیاب / رنده
Rentele	ولگرد / اوباش / گردن کلفت / دیوانه
Rep bûn	شق شدن / راست شدن
Rep	شق / راست
Repandin	زدن
Reperep kirin	صدای راه رفتن جانوری عظیم
زیاد	الجهه / صدای زدن چیزی با سرعت زیاد
Reperep kirin	صدای راه رفتن جانوری عظیم
زیاد	الجهه / صدای زدن چیزی با سرعت زیاد
Rêpî	خرج راه
Rêpîvan	قائده / راه رفتن
Reptep	سر و صدا
Req	لاک پشت آبی / سفت / خشک
Req bûn	سفت و خشک شدن / جمع شدن
Req kirin	خشک و سفت کردن

Requ û rût	کاملاً خالی / لخت / عریان	Rêşî	بند های ریش ریش آویزان به بافت
Reqalav	سخت افزار	Rêşî	(خوشه / دسته (علف خشک)
Reqas	رقاص / جفتک زن	Reşik [I]	سیاه چرده / قرنیه
Reqdîsk	کامپیوتر) دیسک سخت)	Reşik [II]	نوعی گیاه خوردنی که ر داخل توراق می ریزند
Reqeale	فقیر / بیچاره	Resim	نقاشی
Reqem	رقم / عدد	Resîn	چسبیدن / پیوستن
Reqereq	سر و صدا	Rêşîn	ریسیدن
Reqisîn	رقصیدن	Reşkuj	قاتل مزدور
Reqs	رقص گروهی / رقص و شادی / جفتک	Resm	رسم / تصویر / عکس
Reqs kirin	رقص کردن	Reşmal	چادر سیاه
Reş	سیاه / مشکى	Reşnivîs	چرکنویس / پیش نویس
Reş bûn	(سیاه شدن / خراب شدن) کسی	Reşokî	نوعی سلاح قدیمی
Reş kirin	با رنگ سیاه رنگ کردن / سیاه کردن لیست	Reşpoşî	عزادار و سیاهپوش / ماتم زده
Reş û mor	خون مردگی / کبودشدگی	Reşreşk	قرنیه چشم / سیاه دانه
Reş û peş kirin	کبود کردن	Rêşte	نسل
Reş û şîn	خون مردگی / کبودشدگی	Rêştin	بافتن نخ ها به هم / ریستن نخ ها با دستگاه
Reş û tarî	تاریکی تمام	Rêt	ریخته شده / پاشیده شده / جاری شده
Reşahî	سیاهی	Rêtin	ریزش و ریختن مایع روی زمین / پخش کردن
Reşandin	افشاندن / پخش کردن / پاشیدن		مایع روی زمین
Reşatî	سیاهی	Rev	فرار / گریز / دررفتن
Reşbelek	سیاه و سفید / نامه	Rêv	موی زیر شکم
Reşbend	پرنده / تله / دام)	Revandin	ربودن / گروگان گرفتن
Reşbîn	بدبین	Rêvaz	ریواس / اوشکونج
Reşbîr	تاریک ذهن	Rêvaz	ریواس / اوشکونج
Reşê	نم نم باران / باران ریز	Revd	گرگ، سگ) دسته / گروه تعقیب کننده)
Reşe	مترسک / لولو / آدمک سرخرمن / موجب ترس	Revde	گله گرگ ها و سگ ها
Reşeba	باد کم ارتفاع	Rêve birin	اداره کردن / کنار آمدن / کوتاه آمدن
Reşedar	درختان بی برگ زمستانی	Rêveber	مدیر / راهبر
Reşêle	(سار) پرنده شبیه کلاغ ولی کوچکتر از آن	Rêveberî	حاکمیت / رهبری
Reşemî	رشمه / ماه دوم تقویم میلادی	Rêvebir	مدیر / مسئول
Resen	اصیل	Rêvebirin	مدیریت / حکومت کردن
Reşenivîs	چرکنویس	Revend	دور از میهن / جامعه / گروه
Reşî	سیاهی	Reverev	دوان دوان

Revêşe	گاز گرفتن و خوردن	Rewend	کوچ نشین / بیابان گرد
Rêvî	روبه	Rewendî	کوچ نشینی / بیابان گردی
Revî	گله / فراری / ارمه	Rêwî	مسافر / میهمان
Rêvin	کثیف	Rêwing	مسافر
Rêvin bûn	کثیف شدن	Rêwingî	مسافرت
Rêvin kirin	کثیف کردن	Rêwingîfî	مسافرت / سیاحت / سفر
Revîn	دویدن / فرار کردن	Rewisandin	سوزاندن / پژمرده ساختن
Revîne	دواندن / از کسی دزدیدن / با سرعت برداشتن	Rewisî	مو سوخته / پژمرده
وردن		Rewisîn	سوختن / پژمرده شدن
Rêving	چرکین / چرک / کثیف	Rêwişt	مزاج / خصلت / ویژگی / خصوصیت
Rêvingî	مسافرت / سیاحت / سفر	Rewişt	ویژگی / خلق و خو / خصلت / اخلاق / آداب و رسوم
Revîrevî	با عجله	Rewişt	مسافرت / سیاحت / سفر
Revo	گله اسب و قاطر	Rêwîfî	روثق / براق
Revok	فراری / گناه کار	Rewneq	براق شدن
Revoke	سرباز فراری / گریخته / فراری / تبعیدی	Rewneq ketin	بر روثق و محتشم
Revrevk	سراب	Rewneqdar	وضع / زیبایی / جمال / حال و احوال
فرار		Rewş	وضعیت اضطراری / وضعیت
Rewa	روا / مشروع / جایز / احق قانونی	Rewşa awerte	فوق العاده
Rewa bûn	مجاز بودن / روا بودن	Rewşa binavkirî	دستورزبان (حالت معین)
Rewabûn	مشروعیت	Rewşa nebinavkirî	دستورزبان (حالت نامعین)
Rewahî	مشروعیت	Rewşen	روشن / براق / تابناک
Rewal	نوجوان	Rewşenbîr	روشنفکر
Rewan	روان / روح / سلیس	Rewşenî	روشنایی
Rewan bûn	یاد گرفتن / آموختن	Rewşîn	قیدی / ظرفی
Rewan kirin	یاد دادن / آموزش دادن / آموختن	Rewş	حالت / وضعیت
آموختن		Rewt	چوب دستی بلند / چوب بازی هاکی بلند
Rewanbêj	فصیح / بلیغ	Rewterewt	پارس سگ
Rewanbêjî	فصاحت کلام / بلاغت کلام	Rêx	(فضله حیوان) گاو
Rewanî	مهارت / تبحر	Rex	کنار / بغل / سمت / جهت / طرف
Rewatî / Rewayî	قانونی / مشروع	Rex bi rex	پهلوی به پهلوی
Rewd	جمع حساب	Rex û çan	دوروبر / اطراف
Rewde	گروه / ازدحام / دسته / سپاه	Rexa qeşahiyê	یخبرف / فلات یخچالی
Rewêl	حیوان		

Rêxazî	حالت اسهال داشتن و عدم کنترل آن	Rêya yekalî	مسیر یک طرفه / جاده یک طرفه
Rexê cencerê	ارابه چوبی یا فلزی برای حمل و نقل خرمن کوب	Rêya yekpê	راه تنگ / مسیر دراز و باریک
Rexerê	شانه خاکی جاده / حریم شاهراه یا راه	Rêyî	رهگذر / عابر پیاده / مسافر / رهسپار
Rêxistin	سازمان / دستگاه	Reyîvan	شترسوار / ساریان
Rêxistinî	سازمانی	Rêywek	خشخاش معمولی
Rexne	نقد	Rêz	گرامی / محترم / قدردان
Rexne kirin	انتقاد کردن / نقد کردن	Rez	باغ / تاکستان / باغ انگور
Rexne lê kirin / lê girtin	نقد کردن از	Rêz bûn	ردیف شدن / به صف ایستادن
Rexnegerfî	انتقاد / انتقاد کردن	Rêz dan	احترام گذاشتن
Rexnegîr	منتقد	Rêz girtin	گرامی داشتن / احترام گذاشتن
Rexnegîrî	انتقاد	Rêz kirin	ردیف کردن / کنار هم قرار دادن / به صف کردن
Rexneya avaker	انتقاد سازنده و مفید	Rêz û rêçik	راه و رسم
Rêxo	دایم در حال مدفوع کردن	Rêza madî	نظام مادی
Rêxokî	حالت اسهال داشتن و عدم کنترل آن	Rezalet	رذالت
Rêxole	روده بزرگ	Rêzan	مرشد / رهبر / راهنما
Rexşan	درخشان / براق / درخشنده	Rêzanan	رزبر / ماه نهم از سال میلادی
Rexsandin	اجازه دادن / فرصتی را فراهم کردن / باعث شدن	Rêzbend kirin	تفکیک کردن
Rext	دستگاه / لوازم / ماشین / چهار / فانوسقه / نوار فشنگ	Rêzbendî	مرتب کردن اصولی / تصنیف
Rextik	کدوی تابستانی / کدو سبز	Rezber	رزبر / نهمین ماه سال میلادی
Rextok	گیاه نعل اسب	Rêzdar	محترم / گرامی / عزیز
Rêya asfalt	جاده آسفالت	Rêzdarî	احترام
Rêya dualî	مسیر دو طرفه / جاده دو طرفه	Rêze	سری / رده / سلسله / ردیف / یک دوره مسابقه
Rêya duçerxê	مسیر دوچرخه	Rêzeçiya	رشته کوه
Rêya fireh	جاده عریض / جاده پهن / بزرگراه	Rêzefilm	سریال
Rêya kurtebir	راه میان بر	Rêzenivîsar	مجموعه نوشته ها
Rêya şemitok	جاده لغزنده	Rêzepirtûk	چند کتاب با یک مضمون /
Rêya sereke	جاده اصلی / راه اصلی	چند کتاب یک نویسنده	
Rêya şose	راه شوسه	Rêzerêz	ردیف به ردیف
Rêya vebir	راه میان بر	Rêzgir	مودب / پراحترام / با ادب
		Rêzgirî	احترام گذاری / رعایت احترام و ادب
		Rêzik	رسم / سنت / قانون / ردیف

Rezik	گیاه هرز زرد رنگ	Rîgijik	ریش پرمو / ریش کرکین / ریش جاروب مانند
Rêzikname	قانون نامه	Rih	ریش
Rêzikşikên	غیر قانونی و غیر عادی	Rih berdan	زیاد کردن ریش و عدم زدن آن
Rezîl	بی آبرو / بدنام / پست	Rih kur kirin	تراشیدن ریش
Rêzil	زنجیر	Riha	رها / آزاد / سرفراز
Rezîl bûn	ردزیل شدن / سرافکنده شدن	Riha bûn	رها شدن / آزاد شدن / در رفتن
Rezîl kirin	بی آبرو کردن / بد نام کردن	Riha kirin	رها کردن / آزاد کردن / نجات دادن
Rezîltî	ردزیلی و ذلیلی	Riha zer	زردچوبه
Rêziman	گرامر	Rihan	(ریحان) سبزی خوراکی
Rêzimanî	مطابق با دستور زبان	Rihbizin	ریش بزنی
Rêzîn	رزین / لاستیک	Rihdirêj	ریش بلند
Rezm	نبرد / جنگ	Rihet	راحت / آرام
Rezman	مبارز / رزمی	Rihet bûn	راحت شدن / آرام شدن
Rezmgeh	رزمگاه / نبردگاه	Rihet kirin	ماساندن (باد کردن) / برطرف کردن
Rezûk	گیاه هرز زرد رنگ		کردن درد / مطابق میل خود زدن (گاییدن)
Rezvan	باغبان	Rihetî	راحتی / آرامش / رفاه
Rezvanî	باغبانی	Rihifîn	لرزیدن / از سرما لرزیدن
Rî	ریش	Rihjujî	ریش زبر
Ribês	ریواس	Rihliber	موجود زنده
Rica	استدعا / تقاضا / درخواست همراه با اصرار	Rihsivik	فرز / چابک / چالاک / زرتنگ
Rîçal	متراکم / چپانده شده / پنبیری رشته رشته	RihSOR	ریش قرمز
Rice	سرخ و قرمز شدن	Rihspî	ریش سفید / ریش خاکستری
Riçe	فعال / برو	Rihtapan	ریش راهی
Ricifandin	لرزاندن / تکان دادن	Rihtiraşînk	صورت تراش / ژیلت
Ricifîn	لرزیدن / از سرما لرزیدن	Rihxingilok	ریش کرکی
Riçilandin	درست کردن غذای رقیق	Rij	غذای بی روغن
Riçilîn	درست کردن غذای رقیق	Rijandin	ریختن
Ricimandin	ترساندن / تهدید کردن	Rijd	اصرار / پافشاری
Ridên	ریش	Rijd bûn	اصرار کردن
Ridênsipî	ریش سفید / بزرگ محل	Rijde	رشته (آش و سوپ)
Rifse	زمین آبی	Rijdî	با شیوه پافشاری
Rîgaz	ریش بلند	Rijî/	جزغاله / زغال
Rîgij	ریش پرمو / ریش کرکین / ریش جاروب مانند	Rijik	سوخته / زغال مانند

Rijîn	ریختن / جایجا کردن مایعات	Ringering	صدای زدن و شکستن
Rik	تمرد / خیره سری / سرسختی / لجاجت	Ringering kirin	قارچ و قورچ کردن
Rik kutan	لج کردن	Rino	شانه چوبی نساج
Rikane	با عناد / عصبی	Rîp	حیله / حقه / نیرنگ
Rikber	سمج / خود سر / سر سخت / لجوج	Ripe rast	هموار
Rikberî	تمرد / خیره سری / سرسختی / لجاجت	Ripin	باغ / دسته علف
Rikdar	عصبانی / حرص دار / با بغض	Riprût	بی لباس / بی پول / بی علف / بی گوشت
Rikêb	رکاب	Riqîrût	کاملاً خالی / لخت / عریان
Rikêb kirin	حمله کردن / هجوم بردن	Rîs	رشته / نخ تابیده / نخ بافندگی / الیاف
Rikeber	حریص	Rîş	غده
Rikeberî	حریصی	Risas	نوعی معدن
Rikeh	قفس کبک	Rîsasî	رنگ خاکستری
Rîko	پست / نکبت / کثیف	Risasî	رنگ قهوه ای براق
Riko	عصبانی / حریص	Rîşe	جذر / ریشه
Rikrikandin	هیاهو کردن / جغ جغ یا تلق	Rîşê mirovxur	سرطان
	تلق کردن / صدای بهم خوردن اشیا	Rîşêşk	نم نم باران / باران ریز
Rikrike	لرزیدن / چاییدن	Rîsî	(خوشه / دسته (علف خشک)
Rikrikîn	لرزیدن / چاییدن	Rîşik	چین / لبه / چتر زلف
Rîlik	خرزهره	Rîşik	شپش / رشک / تخم شپش
Rim	نوعی آلت جنگی / گرز	Risil	جای رختخوابی / کمد دیواری
Rimandin	گرز زدن / پتک زدن	Rîsipî	ریش سفید
Rimbaz	نیزه دار / نیزه زن / نیزه انداز	Rişk	تخم های سفید
Rîmel	ریمل مژه و ابرو	Rişk kirin	سفیده تخم کردن
Rimîn	خراب کردن	Rişkîn	سفید مو / موی جو گندمی
Rimj	ابر	Rîskamalî	خطر احتمالی / ریسک
Rîn	تخلیه کردن شکم / خارج کردن مدفوع	Rişme	افسار / عنان
Rin	زاییدن	Risq	روز / روزی
Rind	زیبا / قشنگ / خوب	Rist	وظیفه / سطر / طناب رخت آویز
Rindî	زیبایی / قشنگی / خوبی	Rist kirin	بر اساس یک نوع و گونه چیدن
Rindik	زیبا / خوشگل	Riste	جمله / نوشته بدون عیب و ایراد
Rinek	طی / جارویی با سر پارچه ای که مصارف	Ristî	گردنبند / گردن آویز / سینه ریز / شعر
	گونگونی دارد	Ristik	گردن بند
Rînêrî	ریش بز	Ristin	ریسیدن

Riswa	رذل / رسوا / شرمگین / بی غیرت	Rizde	دستگیره و قلاب در
Riswa bûn	بی غیرت بودن / رسوا شدن	Rizdeçiya	رشته کوه
Riswa kirin	رسوا کردن / شرمگین کردن	Rizgar	آزاد / سرافراز
Riswatî	رذالت / شرمندگی / بی غیرتی	Rizgar bûn	آزاد شدن / سرافراز شدن
Riswayî	رسوایی / پستی / بدنامی	Rizgar kirin	آزاد کردن / رها کردن
Rişwet	رشوه	Rizgarî	رزستگاری / نجات / آزادی
Ritam	گل رس	Rizî	فرسوده / پوسیده
Ritax	سیب زمینی	Rizîn	فرسودن / پلاسیدن
Rîtek	پست / نکبت / کثیف	Rizinde	قلاب در
Rîtil	کهنه پاره پاره / پینه	Riziyan	پوسیدگی / فرسودگی
Rîtil	هشت کیلو / بیضه	Riziyaandin	فرسوده کردن
Ritilgîsk	کسی که بیضه های آویزان دارد	Riziyayî	فرسوده / کهنه / پوسیده
Rîtin	مدفوع کردن / ریدن	Rizq	روزی / نان یا رزق روزانه
Ritl	خایه ها	Rizyane	رازیانه
Ritlo	باد فتقی	Rizyank	رازیانه
Ritlo bûn	باد فتق / گرفتن	Rizyayî	فرسوده / پلاسیده
Ritloyî	فتق	Ro	آفتاب / خورشید
Ritloyî gunikî	باد فتقی	Ro kirin	ریختن
Rîtopik	ریش گرد	Roava	غرب
Rîvele	پوست بسیار نازک	Robar	رود / رودخانه
Rivên	زبانه آتش / شعله	Robê hemamê	پوشاک حمام / رخت حمام
Rivîn	شعله های آتش	Robînya	ملخ سیاه
Rivişt	ملیت / نسل	Rodî doran	روده
Riwange	طرز فکر	Rofirrîn	غروب
Rixok	خولان / سنجد تلخ	Rohilat	شرق
Rixtan	انبوه / متراکم	Rohn	مایع / آبکی / سیال / نرم و آبکی / اشغاف
Rixtim	اسکله / بندرگاه / سکوی بارگیری / لنگرگاه	Rohnî	تابان / روشن / درخشان
Riya avikê	مجرای اسپرم بر	Rohnî kirin	آشکار کردن / بیان کردن /
Riya teratinê	راه رفت و آمد		پرداختن
Riz	برنج	Roj pey rojê	روز به روز
Riza	رضایت / دل بخواهی	Roj	روز (ساعت شبانه روز) / خورشید
Rizandin	استهلاک / فرسوده کردن / پوساندن	Roj derketin	طلوع کردن آفتاب
Rizbe	سگک کمر بند	Roja bavan	روز پدر

Roja din	روز دیگر
Roja oxilmeyê	هنگام زد و خورد و دعوا / روز
Roja qiyametê	روز زنده شدن همه مردگان بعد از مرگ
Rojan	از جنس خورشید / از جنس روز
Rojane	روزانه / هرروز
Rojanî	دستمزد کار یک روز
Rojava	غرب / باختر / محل غروب خورشید
Rojbaş!	صبح به خیر / روز خوش
Rojbend	مدار / مسیر حرکت سیارات
Rojbûn	روز تولد
Rojcebîn	کسی که پیشانی بلند و بخت خوبی دارد
Rojên vehesînê	روزهای استراحت
Rojev	دستور کار / موضوع بحث / بحث روز
Rojgar	روزگار
Rojgeran	سیاره
Rojhelat	شرق
Rojhelatin	طلوع کردن آفتاب / طلوع کردن خورشید
Rojhilat	شرق / محل طلوع خورشید
Rojhilata Navîn	خاورمیانه
Rojhilatî	شرقی / آسیایی
Rojî	روزه
Rojî girtin	روزه گرفتن
Rojîgir	کسی که روزه می گیرد
Rojik	ذره بین / عدسی
Rojimêr	سالنامه / تقویم
Rojimêra hetavî	تقویم شمسی
Rojimêra heyvî	تقویم قمری
Rojimêra zayînî	تقویم میلادی
Rojin	نورگیر کف بامی / پنجره سقفی / دودکش
Rojîn	نورگیر کف بامی / پنجره سقفی / دودکش
Rojing	لوله بخاری

Rojname	روزنامه
Rojnameger	روزنامه نگار
Rojnamegerî	روزنامه نگاری / روزنامه نویسی
Rojnamevan	روزنامه نگار
Rojnamevanî	روزنامه نگاری
Rojnivîskdane	یادداشت روزانه
Rojnivro	نیمروز / ظهر
Rojreşî	سیه روزی
Rol	نقش
Rola serokê	نقش اصلی
Role	فرزند / بچه / اولاد
Rolik	خزره
Rom	کشور ترکیه
Roma	رومایی / ملتی از اروپا
Roman	رمان
Romî	ترک / اهل کشور ترکیه
Ron	مایع / آبکی / سیال / نرم و آبکی / شفاف
Ron bûn	آبکی بودن / آبکی شدن
Ron hatin	خمیر (روان شدن)
Ronahî	تابان / روشن / درخشان
Ronahî dan	روشنایی ایجاد کردن / نور دادن
Ronahî kirin	نور ایجاد کردن
Ronak	براق / روشن / واضح
Ronakbîr	روشن فکر
Rondî	اشک
Rondik	قطره اشک
Ronesans	رنسانس
Ronî	براق / روشن / برق
Ronîdar	روشن / نورانی
Ronik	اشک
Rop	دولت روم
Ropo	رومی ها
Roqroqe	لنگ دراز

Roro	هر روز / روز به روز	Rûçir	بی حیا / بی شرم / گستاخ / سمج / جسور /
Roş	خراش		بی اعتنا
Roşan	جشن	Rûdan	رخداد / اتفاق / رخ دادن
Roşn	تابان / روشن / درخشان	Rûdemî	روزانه
Rotik	چوب بازی هاکی / شلاق	Rûdergeh	ریش راهی
Rov	پشم زیر شکم	Rûdî	دل و روده / شکنیه
Rovî	شخص مسئول آوردن نوعروس از خانه-اش /	Rûerd	رو زمینی / سطح
روباه		Rûfener	روشنی خیره کننده / گیرا / شگفت انگیز
Rox	خاک خشک	Rûgeh	قبله
Rozgar	سرنوشت / دوره / عصر یا حادثه تاریخی	Rûgehnas	قطب نما / قبله نما
Rozî	روزی / رذق	Rûgêr	نحس / شوم
Rrû spî bûn	مبری شدن	Rûgerdan	رویگردان
Rû bi rû	روبه رو / رودررو	Rûgerm	خونگرم
Rû dan	روی دادن	Rûgeş	خندان / بشاش
Rû dayîn	رو دادن / لوس کردن	Rûgewr	چهره یا مو (روشن)
Rû girtin	رودار شدن / جسور شدن	Rûgirover	چهره گرد
Rû jê badan	رو برگرداندن از	Rûgirtî	پر رو / گستاخ / مخفی / پوشیده
Rû stendin	رودار شدن / جسور شدن	Ruh	روح / جان
Rû	رخ / رو / شکل	Ruhber	جاندار
Rubad	کبک نر	Rûheyv	ماه رخ / ماه رو
Rûbalgeh	روبالشی	Ruhistîn	عزراییل / فرشته مرگ
Rûbar	نهر / رود	Rûhîv	ماه رخ / ماه رو
Rûbarên seholfîn	رودخانه های منجمد و یخ زده	Ruhiyet	از لحاظ روحی / روحی / روانی
Rûber	میزان طول و عرض جهان / مساحت	Ruhn	مایع / آبکی / سیال / نرم و آبکی / شفاف
Rûbiken	خندان / بشاش / خوش روی	Ruhparêz	روح گرا
Rûbirû kirin	مقایسه کردن	Ruhvegerîn	زنده شدن پس از مرگ
Rûbirû/	مقایسه	Rûj	سرخاب / روژلب
Rûçarox	بی حیا / بی شرم	Rûken	خندان / بشاش / خوش روی
Rûçerm	بی حیا / بی شرم	Rûkurkirin	اصلاح کردن ریش
Rûçik	چهره / قیافه	Rûl	خرزهره
Rûçikandin	(پرنده) پر و بال کردن / چیدن	Rûmet	شرف / گرمای / محترم / عزیز
Rûçikîn	کننده شده / چیده شده	Rûn	روغن / چربی / دمیبه
		Rûn kirin	روغن زدن

Rûnbirêjk	ماهی تابه	Rûspîtayî	ریش سفیدی
Rûndank	جای روغن / روغن دان	Rûspîtî	بی تاوانی / با شخصیتی
Rûnê biharê	روغن بهاری	Rûstandî	پر رو / گستاخ
Rûnê kizinê	روغن بهاری	Rusûmat	رسم ها / عادات
Rûnerm	خوشخو / خوش خلق / خوش مشرب / صبور	Rûşuşî	گستاخ / اسمج / جسور / بی اعتنا
Rûniştandin	نشانندن	Ruswa	بی آبرو / بدنام
Rûniştekan	نیمکت / صندلی	Rût	لخت / عریان / زمین خشک و خالی / ندار / بی پول
Rûniştin	نشستن	Rût bân	لخت شدن / بی علف شدن زمین / ورشکست
Rûniştvan	مقیم / ساکن		شدن /
Rûnpêj	ماهی تابه / روغن پز	Rût kirin	لخت کردن / غارت کردن
Rûpan	چهره پهن / چهره عریض	Rût û tût	بی-پول
Rûpel	کاغذ / صفحه / پر	Rûtî	فقیری / نداری
Rûpel raxistin	حروف چینی کردن / صفحه	Rûtîrîş	ترش رو / بی حال
	آرایی کردن	Rûtûtî	لخت گرایبی
Rûpelraxer	حروف چین / صفحه آرا	Rûv	شرمگاه / زیرشکم
Rûpelsazî	آرایی صفحه	Rûviya badayî	ایلیوم / بخش پایانی روده
Rûperî	پرچهره		کوچک
Rûpûş	روپوش	Rûviya birçî	ژژونوم / بخش میانی روده
Rûqayîm	بی حیا / بی شرم		کوچک
Rûqayim	گستاخ / جسور / منزوی / بی-حیا	Rûviya dawîn	راست روده / رکتوم
Rûqiçandin	پرنده / پر و بال کندن / چیدن	Rûviya kor	روده کور
Rûreş bûn	شرمنده شدن	Rûviya stûr	روده بزرگ
Rûreş kirin	شرمنده کردن / ننگین کردن /	Rûviya zêde	آیاندیس
	تمسخر کردن	Rûviya zirav	روده کوچک
Rûreş	سرافکننده / روسیاه / شرمسار / خجالت زده	Rûviyê barik	روده باریک / روده کوچک
Rûreşî	سرافکنندگی / روسیاهی	Rux	صورت
Rûro	آفتاب گونه / پنجه آفتاب / زیبا رو	Rûxanî	فروپاشی
Rûs	لخت و عریان	Rûxandin	متلاشی شدن / متلاشی کردن / فروپاشی
Rûsar	روتروش / بیمزاج / بیحال	Rûxanî	نمای ساختمان / نمای سر در / نمای خارجی
Rûşen	تابان / روشن / درخشان	Rûxîn	ویران شدن / فروپاشی / خراب شدن
Rûsikîn	رستن / روییدن / سبز شدن / ارشد کردن	Ruxsar	غمناک / غمگین / سرد چهره
Rûsor	سرخ رو	Rûyê xwe kurr kirin	ریش خود را اصلاح کردن
Rûspî	رییس / دانا / دنیا دیده		

S

Sa	سایه
Sabit	ثابت / غیر متحرک
Sabit bûn	تکان نخوردن / عوض نشدن
Sabit kirin	محکم کردن / سفت کردن
Sabûn	صابون
Sabûn kirin	با صابون شستن
-sabûna yekî kef nedan	
Sabûnpêj	سازنده و پزنده صابون

Sabûnpêjî صابون سازی
 Sabûnsaz صابون ساز
 Sade ساده / خالص / یکدست / متواضع
 Sadetî سادگی / تواضع
 Sadiq صادق / راست گو / وفادار
 Sadiq bûn راست گفتن / باوفا بودن
 Saet ساعت / گاه شمار
 -saet li ser yekî nehatin زلال / تمیز / پاک
 Safî تسویه کردن / حل شدن
 Safî kirin حل کردن
 Sakar ساده
 Sakarî سادگی
 Sako لباس گرم و کلفت زمستانی که تا پاها امتداد می یابد
 Sal سال
 -sal heye duwazdeh سال
 Sal سال
 -sala teze سال جدید
 Salane هر سال / سرگذشت یک سال گذشته / درآمد به دست آمده در یکسال
 Salar سالار / سرفروماندار
 Salewext زمان سپری شده در روز
 Salix dan آگاه کردن / اطلاع رسانی
 Salix dayîn تعریف کردن / گفتن
 Salixdan تعریف / روایت
 Salixdayîn تعریف / روایت
 Salixgerî استخبارات / جاسوسی
 Salixgerî تعریف / روایت
 Saljimêr تقویم
 Salname تقویم
 Salname سالنامه / تقویم
 Salos

Salox dan تعریف کردن / گفتن
 Saloxdan تعریف / روایت
 Salroj سالروز / سالگرد
 Salveger چرخش روزه / یادبود
 Salveger سالگرد
 Salyad یادبود
 Saman ملک / ثروت / سرمایه
 Sana آسان / راحت
 Sanahî آسانی / راحتی
 Sanahî bûn آسان شدن / راحت شدن
 Sanahî kirin آسان کردن / راحت کردن
 Sandin
 Sapok
 Saq di gore û solan de جوراب و کفش های ساق بلند
 Saqdirêj
 Saqoyek
 Sar bûn سرد کردن / قهر کردن
 Sar kirin سردخانه
 Sarîc سردخانه
 Sarinc سردخانه / یخچال
 Saring چاه های داخل صخره ها / سردخانه
 Sarûgerm (خنک / ولرم / سرد و گرم)
 Sar سرد
 Satandin/disatfîne/bi-
 Satil سطل
 Satila darîn سطل چوبی
 Satfîne جدا کردن پوست برنج
 Satîre ساتور
 Sator ساتور / چاقوی بزرگ
 Satore بی کار و بار / بی فایده
 Sava نوزاد
 Savar ساوار / گندم درشت خرد شده
 Savaxane مهد کودک
 Savêr ظرف غذای سگ
 Saw [I] ترس / خوف / وحشت

Saw [II]	تخمین / خیال
-saw bi ser ketin	ترس در دل کسی افتادن
Sawêr	جانور خیالی
Sawîr	ترس / خوف / وحشت
Sawtehrî	غمگین / بیکیس
Sax	زنده / سالم
-sax bûn	بهبود یافتن / سالم شدن
Sax kirin	زنده کردن
-sax man	زنده ماندن / استقامت
Saxî	سلامتی
-saxiya te	سلامتی شما را می خواهم
Saxte	قلابی / قلبی / مصنوعی
Sax / زنده	سالم
Saye	
Sayî	آسمان صاف و بدون ابر
Saz [I]	سیستم / آهنگ
Saz [III]	کار آماده
Saz [III]	قاموشستان
Saz [IV]	نوعی آلت موسیقی
Saz bûn	
Saz kirin	درست کردن / سیستماتیک کردن / آماده کردن
Saz kirin	درست کردن / ایجاد کردن / ساختن
Sazdêran	گروه ترانه خوان ها
Sazgar	سازگار / چیز خوب
Sazî	سازمان / موسسه
-saziya karnîşîniyê	سازمان کارمندان بازنشسته
-saziyên civaka neferma	نهادهای جامعه
غیر وابسته	
-saziyên fermî	موسسات رسمی
-saziyên mîrî	سازمان های عمومی /
موسسات دولتی	
Sazî	دستگاه / ارگان
Sazman	سازمان

Sazûman	سازمان / موسسه / دستگاه
-sazûmana tûreyê	سیستم عصبی
Sa	برای
se	رقصیدن / جفتک زنی
Se	سگ
se	له شدن / چپیدن / فشار دادن
Se bûn	سگ شدن / بد اخلاق شدن
-sê kevirê wê dan ber	با فشار پر شدن / ظلم شدن / بسته شدن راه چیزی se
se	برق زدن
Sê	عدد سه
Se	سگ
Seb	یک نوع مصالح ساختمانی که با آب رقیق شده و به جای گل استفاده می شود
-seb kirin	با این نوع مصالح ساختمانی گل مانند جایی را مالیدن
Seba	به خاطر / درباره
-seba kêçekê lihêfek şe-	
-seba qurîşekî deh teqlê	
Sêbare bûn	سه برابر شدن
Sêbare kirin	سه بار کردن و یا گفتن
Sêbare	سه برابر
Sebaret	درمورد
Sebaz	
Sebaz	نوعی سگ
Sebî	
Sebî	بچه
Sebîl	ساختمان و مکانهای عمومی خیریه / خیرات
Sebîl [II]	چوپوق / چوب سیگار کشیدن
Sebr	صبر / آرام و قرار
Sebum	نوعی باد بیابانی / سمون
Sebzî	سبزی
Secde	سجده
Secîh	باهوش و عاقل
Secîhî	ذکاوت و هشیاری

Sed	عدد صد	Sehol	آب یخ زده
Sêdar	سه عدد چوبی که به هم بسته شده و برای گرفتن	Seholbendan	زمان یخبندان در زمستان
	روغن از آبدوغ استفاده می شود / دار اعدام	Sehra	صحرا / بیابان
Sêdaredan	اعدام / حلق آویز	Sehrawî	صحرائی / بیابانی
Sedased	بی عیب و نقص / تمام و کمال	Sejde	سجده
Sede	قرن / سردم	Sêk	آب ترش
Sedem û encamp	علت و معلول	Sekerat	سکرات / وضعیت قبل از مرگ
Sedem	دلیل / علت	Sekihandin/disekihîne/	
Sedem	علت / دلیل	Sekihîn/disekihe/bise-	
-sedesed jimartin	شمارش صدتایی	Sekinandin/disekinîne/	
Sêdîmenî	سه بعدی	Sekinandin	متوقف کردن / جلوگیری کردن
Sedrenc	شطرنج	Sekinîn/disekine/bise-	
Sedsal	قرن / سده	Sekinîn	ایستادن / قرار گرفتن
Sedsal	قرن / سردم / سده	Sekitandin/disekitîne/	
Sedta	صدبرابر / شمارش صدتایی	Sekitûn/disekite/biseki-	
Sefandin/disefîne/bi-		Seknd	موضع / رویکرد
Sefêk	گیج / خام / دیوانه	Sekre	کاسه و تاس دیو
Sefêktî	گیجی / خامی / دیوانگی	Sekreterê giştî	دبیر کل
Sefêktî	مثل دیوانه ها رفتار کردن	Sekû	سکو / صندلی
Sefîn/disefe/bisefe	تصفیه و صاف شدن	-sekûyê benderê	سکوی لنگرگیری / لنگرگاه
Seg	سگ	Sel [I]	صخره
Seganî	مثل سگ	Sel [II]	جعبه / سبد
Segavî	سگ آبی	Sêl	دیش / سینی
Segbaz	سگ باز	Selamet	سلامت
Seglawî	نوعی اسب	Sêlav	سیلاب
Segman	نشانه گیر ماهر	Selbend	تخته سنگ بزرگ
Segmasî	سگ ماهی / نهنگ	Selef	بدهی
Sêgonî	سه جانبه / سه ضلعی	Selêfk	سوراخ آبروی زیر دیوار
Sêgoşe	مثلث	Selemêşk	جعبه
Sêgoşe	سه ضلعی / مثلث	Selemtî	سربست / آزاد
Sêguh	شنه	Selemtî	بیکار و غمگین
Sehek	حس پنج گانه جانداران	Selexane	سلاخ خانه / کشتارگاه
Sehm	ترس / خوف	Selihandin	
-sehol bestin	یخ زدن	Sêlik	دیش و سینی کوچک / دیسک و سی دی

Selik سبد / زنبیل
 Selixandin/diselixîne/
 Selmandin/diselmîne/
 Sêl بشقاب ماهواره / سینی نانوائی
 Sema سما / رقص دینی / آهنگ
 Semajen رقص
 Semanek پرنده ای شبیه مرغ با گوشتی لذیذ
 Semax نقره اندود کردن آهن با آب و گرما
 Sembol سمبل / نماد
 Seme bûn گیج و بیج شدن
 Seme kirin سر کسی را بردن / گیج کردن
 Seme abتر / سبکسر / خام
 Semer گله گوسفند صد تایی
 Semêş سگ مگس
 Semîner سمینار
 Semt
 Semt احتیاط
 Semt ماهرانه / اصولی / اساسی
 Semûn
 Semûn نوعی باد بیابانی
 Semyan صاحب
 Sênc حرارت / دما / درد
 Senc تیغ های درخت سنجد
 Sendirîk داربست
 Sendox گیرنده / خریدار
 Sênex
 Seng سنگینی / سنگ
 Sengandin/disengîne/
 Senger سنگر / دیوار دفاعی
 -sengera cengî چاله جنگی / سنگر جنگی
 Sengergeh سنگرگاه
 Sengîn سنگین
 Sêni سینی
 Senîmenî عجیب غریب
 Senît

Sepandin/disepîne/bi-
 Sepandin تحمیل کردن
 Sepêşî سگ مگس
 Sêpî دار اعدام
 sepîne تحمیل کاری بر کسی / تطبیق ادادن اجباری
 / چسباندن
 Sepîtک سقف
 Seqa [I] وضعیت آب و هوا / فضا
 Seqa [II] خم کردن و تیز کردن
 Seqa kirin خم کردن / تیز کردن
 Seqem سرمای شدید
 Seqet bûn معلول شدن / نقض عضو شدن
 Seqet bûn ناقص شدن / معلول شدن
 Seqet kirin معلول کردن / نقض عضو کردن
 Seqet kirin ناقص کردن / معلول کردن
 Seqet معلول / نقض عضو / شدید / عجیب
 Seqet ناقص / معلول
 Seqetî معلولیت / نقصان
 Seqetî مصدومیت
 Sêqolî سه جانبه
 Ser [I] بالا / سر / روی
 Ser [II] سر / کله
 Ser [III] جای بلند / قله
 Ser [IV] بزرگ / سرور
 -ser berdan آزاد کردن
 Ser birîn سر بریدن
 Ser çemandin تعظیم کردن
 Ser da kirin ریختن روی
 Ser dan سرزدن / دیدار کردن
 Ser jê kirin سربریدن / کشتن
 Ser jê kirin سر بریدن
 Sêr kirin تماشا کردن / نگاه کردن
 Ser lêxistin سر زدن / دیدار کردن / موی
 سر را اصلاح کردن

Ser seran û ser çavan خوشامد / قدم بروی چشم
 Ser têne raxistin; gewlaz
 Ser û bin kirin سر و ته کردن / به هم زدن
 -ser û binê bûyerê تمام جزئیات حادثه ای
 -ser û pê کله پاچه کردن
 Ser û rî سر و صورت
 Ser va bûn قالب شدن چیزی به کسی
 Ser va kirin چیزی را به کسی قالب کردن
 Ser vekirin آغاز کردن / پرداختن به / شروع کردن
 Ser xwe bûn [III] استوار و پا برجا بودن
 Ser سر
 Sera سرا / قصر
 Serad سرنه / الک
 Serane سرانه
 Seranser سرتاسر
 -seranserî welêt سرتاسر وطن
 Serasa غیر عادی / فوق العاده
 Seraşpêj سرآشپز
 Serata ابتدا / باقیمانده پول درشت
 Seratayî ابتدایی / اولیه
 Serbajar پایتخت
 Serban بالا پشت بام
 Serban خانه / ساختمان
 Serbar پشته / کوله بار / از همه زرنگتر
 Serbarî lê kirin سربار کسی شدن / روی گردن کسی افتادن
 -serbarî vê yekê علاوه بر این
 Serbarî قید / سرباری
 Serbarî بودن سربار بودن
 Serbask راه کوهستانی / سر چوبوق
 Serbaz سرباز
 Serbazî سربازی
 Serberedayî بی صاحب / حیوان بی افسار
 Serbêrî مسوول شیردوش ها

Serberz سربلند و محترم
 Serbest ۳. bêkêr ۴. beytu آزاد کردن / از بند رها کردن
 -serbest berdan آزاد کردن / ول کردن
 Serbest berdan آزاد کردن
 Serbest kirin آزاد کردن
 Serbest آزاد
 Serbestî
 Serbestî آزادی
 Şerbet (Şirîni) شربت / شیرینی
 Serbihûrî خاطرات / سرگذشت
 Serbijîşk رییس پزشکان / دکتر دکترها
 Serbilind bûn سر بلند شدن / سر بلند بودن
 Serbilind kirin سر بلند کردن
 Serbilind سربلند
 Serbilind باشرف / سربلند
 Serbilindî سربلندی
 Serbilind سربلند
 Serbir گردن زن / جلا / قاتل
 Serbixwe مستقل شدن
 Serbixwe bûn مستقل
 Serbixwe خود مختار / خود منتخب / مستقل
 Serbixwebûn استقلال
 Serborî
 Serborî سرگذشت
 Serçav منبع / منشأ
 Sercem همه / کلا / با هم / یکپارچه
 -serçemk girtin سرچوبی گرفتن
 Serçemk اولین نفر در رقص گروهی
 Serçimk سر انگشتان پا
 Serçoga
 Serçok مفصل زانو
 Serçok/serçong مفصل زانو
 Serdab سوراخ / روزنه
 Serdan دیدار / زیارت

Serdanpê سرتاپا / سراسر
 Serdanpê سراپا
 Serdan دیدار / بازدید
 Serdan ملاقات
 Serdar رییس / سردار
 Serdarî ریاست
 Serdar سردار
 Serde پلکان
 Serdem دوره / عصر
 Serdem وقت / دوره
 -serdema kevirîn دوران پاراسنگی
 -serdema raperînê دوره شورش و انقلاب
 -serdema ronahiyê
 -serdemên zêrîn
 Serdest بوندن شدن
 Serdest حاکم / سلطه گر / فرمانروا
 Serdest حکومت / موثر
 Serdeste سردسته
 Serdestî حکمرانی
 Serdezal kirin تحمیل کردن
 Serdezalkirin (تحمیل کردن) عمل
 Serdilk عزیز و نور چشم خانه
 Serdozger (رییس قضات) قاضی ها
 Serê tiliyan e (۶۸ cm)
 -serê sibehê سر صبح
 Serê xwe lêdan موی سر خود را اصلاح کردن
 Serê xwe lêxistin موی سر خود را اصلاح کردن
 Sere خراج اجباری / مسن
 Seredan سرزدن / ملاقات
 -serederî pê re derxistin
 Serederî انجام دادن و اتمام کاری / سردرآوردن
 Serek سرور / رییس / راهنما
 Serek با اهمیت و مهم
 Sereke

Sereke اول / آغاز
 Sereketî ریاست
 Sereke اولیه / ابتدایی / اصلی
 Serêlî دقت
 Serenav اسم مخصوصی که فقط برای شخصی و یا چیزی به کار میرود
 Serencam سرانجام / عاقبت / پایان
 -serencama berhevxis-
 -serencama dabeşkirinê
 -serencama derxistinê
 -serencama komasiyê
 Sererast bûn میزان شدن / درست شدن
 Sererast kirin اصلاح کردن / درست کردن
 Sererast kirin هم‌هنگ / آنطوری که باید باشد
 Sererast فرماندهی کل ارتش
 Sererkanî فرمانده ارتش
 Sererkan فرمانده ارتش
 Serêş سردرد
 Serêşî anîn درد سر ایجاد کردن
 Serêşî سردرد / دردها
 Serêşî سردرد / مشکل و معضل
 Sereso bûn مراقب خود بودن
 Sereta آغاز / ابتدا
 Serfermandar فرمانده کل
 Serfiraz سرافراز / سربلند
 Serfirazî سرافرازی / پیروزی / سربلندی
 Sergamêş سرسری / خام / دیوانه
 Sergêlî رهبر / ریش سفید / رئیس
 Serger یک مکان تخت در ارتفاع بالا
 Sergerdan سرگردان نمودن
 Sergerdan kirin سرگردان نمودن
 Sergerm هیجانی / روخوش
 Sergermî با هیجان بودن / خندان
 Sergevez خودباور / مفتخر

Sergîfk گنبدی که در روستاها از فضولات حیواناتی همچون گاو درست می کنند

Sergihayî bûn به پایان رسیدن / فهمیدن

Sergihayî kirin تمام کردن / فهماندن

Sergihayî به اتمام رسیدن / رسیدن

Sergîn فضله گاو

Sergo آشغالدانی

Sergom kirin نیست و نابود کردن / از بین بردن

Sergotar فهرست / مقدمه

Sergovend سرچوبی / رقص ردیف اول

Serguherî تغییر یافته

Serhed مرز

Serhed منطقه سرحد در شمال کردستان

Serhejhejok سر لرزان / مسن و پیر

Serheng سرهنگ

Serheng سرهنگ

Serhevde تنبل / عیب

Serhevraz

Serhevraz سربالایی

Serhewa

Serhildan شورش / قیام / عصیان

Serhildan قیام

Serhildan قیام / انقلاب

Serhildêr عصیانگر / شورشگر

Serhildêr انقلابی / شورشگر

Serhişk

Serhişk انسان خشک و متعصب

Serhişkî تعصب و سرسختی

Serî bilind kirin قیام کردن / سر بلند کردن

-serî lê dan سرزدن / مراجعه کردن

-serî lê gerandin

Serî tewandin سر فرود آوردن / اطاعت کردن / تسلیم شدن

Serî بیینی پرندگان / مخ

Sêrî سه طلاقه کردن

Seridîn/diseride/biseri-Serik

-serinc rakêşan توجه / خصوصیت / ویژگی

Serinc جالب

Serincrakêş

Serişte گوشت گندیده / علامت / نشانه

Serî اول / اصلی / ابتدائی

Serjimar جمعیت / سرشماری

Serjimarê giştî (سرشماری عمومی) / سراسری

Serjimarî سرشماری

Serjinik زن ذلیل

Serkan سرکار / سرباز / وظیفه دوره دیده / درجه دار

Serkanî سرچشمه / منبع

Serkanî سرچشمه / منبع

Serkantî گروه سربازان پایه بلند و درجه دار

-serkantiya giştî فرماندهی کل

Serkar و مدیر یک سازمان - کارگاه و شرکتی

Serkarî گروه مدیریت / ساختمان مدیریت

Serkeftî پیروز / زیرک / پاهوش

Serkeftin پیروزی / زیرکی

Serkêş رهبر / پیشوا

Serkêş سرکش / یاغی

Serkêşî پیشوایی کردن / رهبری کردن / ریاست

Serkêşî رهبری / پیشوایی

Serketin پیروزی / موفقیت / موفق شدن

Serkevî پیروز

Serkol بی روسری / بدون پوشش در سر

Serkolî سر لختی / بی حجابی / بی روسری بودن

Serkundir کله کدویی

Serkut bûn گم و ناپدید شدن / سرکوب شدن

Serkut kirin توسری زدن و سرکوب کردن / پنهان کردن

Serkut چیزی که تیز نیست / کند

Serlêdan دیدار / بازدید

Serleşker / فرماندار کل / سرلشگر
 Serleşkerî / فرمانده ارتش / سرلشکر
 Serliq / فرمانده لشگر / سرلیق
 -serma girtin/xwarin / سرماخوردن
 Serma / سرما
 Sermal / شالی که به سر می بندند
 Sermaye / سرمایه
 Sermayedar / سرمایه دار
 Sermayedarî / سیستم سرمایه داری
 Sermat / سرما
 Sermedî / ابدی / سرمدی
 Sermemik / نوک پستان / نوک سینه
 Sermeşq / سرمشق / نمونه / مثال
 Sermest bûn / سرمست / عیاش / میخور / گنج
 Sermestî / مستی / گیجی / سرخوشی
 Sermil / سرشانه
 Sermil / شانه / کتف
 Sermil / سرشانه
 Sermiyan / ثروتمندی / سرمایه
 Sermiyandar / ثروتمند / سرمایه دار
 Sermiyan / سرمایه
 Sermûçe / افزوده / اضافی
 Sername / مقدمه / پیش مقدمه
 Sernav / مقدمه / عنوان
 Sererm / سر به زیر / صبور
 Sernewq / رذل / روسپاه
 Sernişîv / سرپایینی
 Sernivîsar / پیش مقدمه / عنوان
 Sernivîskar / مدیر نویسندگان
 Sernixûn / سرنگون
 Sernûçe / تیترا خبر / سر تیترا / عناوین خبری
 Sernûser / رئیس نویسندگان
 Serobino / قاطی پاتی / آشفته

Serok / رهبر / رییس
 Serok / رئیس / رهبر
 Serokatî / حکمرانی / رهبری
 Serokatîya komarê / ریاست جمهوری
 Serokatî / رهبری / ریاست
 Serokdewlet / رئیس جمهور / رئیس دولت
 Serokerkan / فرمانده کل ارتش
 Serokerkan / رئیس ستاد ارتش
 Serokkomar / رئیس جمهور
 Serokomar / رییس جمهور
 Serokwezîr / نخست وزیر
 Serokwezîr / نخست وزیر
 Serpêhatî / سرگذشت / ماجرا
 Serpêhatin
 Serpêl / حقیر / خفیف
 Serpel / فرمانده گروهان
 Serpene kirin / بدون سیستم عمل کردن / مرتب و منظم
 کار نکردن
 Serpene / آشفته و بینظم
 Serperî
 Serperî / رییس جن ها / پری دریایی
 Serperişt
 Serperişt / سرپرست / مفتش
 Serpî/serpîl / سردست
 Serpilkî / موقتی / موردی / بی برنامه
 Serpîrek / زن ذلیل
 Serpîskopos / سر اسقف
 Serpiyan / سرپایی
 Serpopil
 Serpûş / هر نوع کلاه
 Serqot / سرلخت / بی حجاب
 Serrast kirin / مرتب کردن / سر در آوردن
 اصلاح کردن
 Serrûpel / صفحه اصلی

Serrût کچل / بی روسری / سرتراشیده
 Sersabûn kirin فریفتن
 Sersal نوروژ / بهار
 Sersar حرف نشنو / بی خیال
 Sersar بی تفاوت
 Sersarî kirin گوش ندادن به نصیحت ها
 Sersarî بی خیالی
 Sersax سالم و بی مشکل
 Sersaxî jê re xwastin تسلیت گفتن
 Sersaxî تسلیت
 Serserî سوسری / الکی
 Sersil ستون فقرات
 Serşo حمام
 Serşok حمام
 Serşok سرشوی / دوش
 Sertac سرتاج
 Sertar قله کوه
 Sertar قله کوه
 Sertaser سرتاسر / سراسر
 Sertilî سر انگشتان
 Sertîr نوک پستان
 Sertiraş آرایشگر
 Sertiraşî آرایشگری
 Sertiraşxane آرایشگاه
 Sertîf سرتیپ
 Sert سفت / سفت / سر سخت
 Serwer حکومت / رییس / رهبر
 Serwer سرور / حاکم
 Serwerî حکمرانی / ریاست وزیران / رهبری کاری
 Serwext bûn متوجه شدن / هشیار شدن
 Serwext kirin قانع کردن / هشیار کردن
 Serwext دانا / هشیار / عاقل
 Serxur بد یمن / بد شگون / بد قدم

Serxwe استوار و پابرجا / سالم
 Serxwebûn [I] استقلال / آزادی / خودمختاری
 Serxweş سرمست شدن
 Serxweş bûn سرمست شدن
 Serxweşî [I] سرمستی
 Serxweşî [II] مجلس ترحیم / تعزیه
 Serxweşî [III] مست / سرخوش
 Serxelût کچل / تاس
 Serrey / روی / سر
 Sêşem سه شنبه
 Sêşemî سه شنبه
 Sêşibeh بعد از سه روز
 Sêta سه بند / سه طبقه
 Setimîn/disetime/bise-
 Sêv سیب
 Sêv سیب
 Sêvaxîn سیب زمینی ترشی
 Sêvik سیب زمینی
 Sêvik سیب زمینی
 Sewa به خاطر
 Sewad سواد
 Sêwak بیخیال / بیکار / فراری
 Sewal حیوان
 Sewalvan دامدار
 Sewalvanî دامداری
 Sewda عشق / سودا
 Sewdal عقل / مغز / مخ
 Sewdaser عاشق
 Sêwelekî
 Sewgirandin/disewgirî-
 -sêwî man بی مادر ماندن / مادر کسی مردن
 Sêwî بی مادر / مادر مرده
 Sêwî یتیم
 Sewî سطح / میزان
 Sêwirandin/disêwirîne/

Sêwirîn/disêwire/bisê-
 Sêwîxane یتیمخانه
 -sêwiyê binçengşewitî
 Sêwî یتیم
 Sewl [I] (نوعی غنچه گل)
 Sewl [III] پاروی قایق سواران
 -sewl dan (bi bêrikên ke-
 Sewnês
 Sewnês زکام و سرما خوردگی سگ ها
 Sewnêşî
 Sewnêşî سگ زکامی و مریض
 Sews ترس / خوف
 Sewt صدا / آواز
 Sewt صدا / صوت
 -sewtek li erdê yek li es-
 Sewtsewtok پر حرف / زبان دراز
 Sewz رنگ سبز
 Sewz سبز
 Sewzî فضای سبز / سبزیجات
 Sexbêr صاحب
 Sexbêrî kirin نگهداری کردن از
 Sexbêrî شدن صاحب
 Sexbêrvan کسی که از بچه ها و یا حیوانات نگهداری می کند
 Sexele بره و بزغاله تازه متولد شده
 Sext دشوار / محکم / تند
 Sext سخت / پیچیده
 Sexte قلبی / قلب
 Sextet pêktanin پوست کلفت و ضخیم
 Seya روکش کردن دیوار ها
 Seyandin
 Seyandin/diseyîne/bi-
 Seyd صید / شکار
 Seyda دانا / عالم / ملا

Seyda استاد آقا /
 Seydvan صیاد / شکارچی
 Sêyek ثلث / یک سوم
 Sêyemîn سومین
 Sêyem سوم
 seyîne
 Seyis گود / ژرف / عمیق
 Seylav سیلاب
 Seylax زمین شنی کنار آب
 Seynik عقربه
 Seyr عجیب / غریب
 Seyran گشت و گذار
 Seyranê
 Seyrangeh جای گشت و گذار
 Seyranî کسی که به گشت و گذار می رود
 Seyrek/seymîşan علامت سوال
 Seza [I] شرم / عیب / بدی
 Seza [II] لایق
 Seza [III] جزا / سزا
 Seza kirin جزا کردن
 Sezawer شایسته / سزاوار / عزیز / محترم
 -sezaya laşî جزای بدنی / سزای بدنی
 -sezayî ستایش دادنی که مستحق باشد
 Sêzdeh عدد سیزده
 Sêzdehem(-în) سیزدهم
 Sî dan سایه دادن
 Sî سایه
 Sî سایه
 Sibat (ماه سبات / زمستان)
 Sibe صبح
 -sibeh lê pag bûn به صبح رسیدن
 Sibeh صبح / فردا
 Sîber سایه
 Sîber سایه

Siberojê فردا
 Sibetir پس فردا
 Sic نوعی حشره که باعث پوسیده شدن لباس می شود
 Sicade سجاده نماز
 sicadeya xwe li dojehê
 Sicûr نوعی سوخت برای آتش زدن
 Sîdank سایه
 Sîdar سی ساله
 Sîdar سایه دار / سایه درخت
 Sifarîş سفارش
 Sifir
 Sifir [I] مس
 Sifir [II] منفی / صفر / هیچ / بی چیز
 Sifirne
 Sifirne یخ ضخیم پشت بام / قندیل
 Sifir صفر
 -sifre danîn سفره پهن کردن / غذا گذاشتن
 Sifre سفره غذا
 Sifre سفره
 Sift سفت / غلیظ
 Şiftû هندوانه
 Siftî سفتی / غلیظی
 Sîgeh سایبان
 Sîgorta بیمه
 Sih [I] سایه
 Sih [II] عدد سی
 Sihik bûn اسیدی شدن
 Sihik آب انگور ترش شده / سرکه
 Sihin حالت دست و پاچگی و پریشانی
 Sîhir جادو / سحر
 Sîhirandin/disihirfne/
 Sîhirbaz جادوگر / ساحر
 Sîhirîn/disihire/bisihî-
 Sik کثیف و منفور

Sîkard ساتور
 Sîkene سیستمی که در داخل موتور کار آن را تنظیم می کند
 Sîkil
 Sîkir سد / بند
 Sîkitîn مردن (سگ) / به درک واصل شدن
 Sîkûm رو / چهره / سیما
 Sîkûmreş بی یمن / بدقدم
 Sil [I] شکمو
 Sil [III] فضله گاو
 Sil [III] زود قهر / کسی که از چیزی ناراحت می شود
 -sil bûn
 -sil kirin (dewar) ریدن گاو
 -sil kirin رودرروی کسی ایستادن / نشان دادن چیزی به کسی که از آن ناراحت می شود
 Sîl سل / بیماری سرفه بیش از حد
 Silal بالا پشت بام
 Silamet سالم / بی درد
 -silav dayîn سلام دادن / تعظیم کردن
 -silav kirin سلام کردن
 -silav lê kirin فرستادن سلام برای کسی
 Silav سلام
 Silavî خوش آمدگویی
 Sildank مرگی که وقت تخم گذاریش آمده است
 Sîle [I] سیلی / کشیده / توگوشی زدن
 Sîle [II]
 Sîle سیلی
 Silek شکمو
 Silekî kirin شکمو شدن
 Silekî بودن شکمو
 Silepor کپه ای از فضله رقیق گاو
 Sîle سیلی / چک / توگوشی
 Silikandin/disilikîne/bi-
 Silikîn/disilike/bisilike

silikîne رودرروی کسی ایستادن / ناراحت کردن و فراری
 دادن کسی از چیزی / فراری دادن و ترساندن حیوانات
 Silim پلکان
 Silfng لیفت تراک
 Silogan dan شعار دادن
 Silogan شعار
 Silq چغندر قند
 Silqî سایه سر
 -silqiyî serê te (neyînî û اسفناج
 Silqok زود رنج / زود قهر کن
 Silsilk حاکم / زرنگ
 Silûk سلوک / انزوا / عزت نشینی عارفانه
 Sim سم چهار پایان
 Sîm نقره / سیم
 Sîma سیما / صورت / رو
 Simandin/disimîne/bi- سیلی / چک
 Şimaq چک
 Simarte سمباده / سوهان
 -simbêl tê de badan از خوردن غذای لذیذ کیف کردن
 Simbêl سیبیل
 Simbêlboq سیبیل کلفت
 Simbêlçixt سیبیل پوآرویی / سیبیل پیچانده دراز
 Simbêlpoşe سیبیل کلفت
 Simbil سنبل
 Sîme kirin سیم خاردار کردن دور چیزی
 Sime سنبه تمیز کاری لوله تفنگ
 Sîme سیم خاردار
 Sîmerx سیمرخ / پرنده افسانه ای
 Simil (سنبل گندم)
 Simîn/disime/bisime سوراخ شدن
 simîne سوراخ کردن
 Simitandin/disimitîne/
 Simitûn/disimite/bisi-

کاسه و تاس آب خوری
 Simkot مغار / وسیله سوراخ کردن
 Simok چهار پاک
 Simokپا
 Simolek سنجاب
 Sîmsar دلال / واسطه
 Simsik شکمو
 Sîmsik
 Simt قله
 Simt قله
 Simtiraş سم تراش / نعل بند
 Simûçk نوک انگشتان پا
 Sîmulasiyon شبیه سازی
 Sinaet صنعت / پیشه
 Sînahî
 Sînapên berfê
 Sinarîn/disinêre/bisi-
 Sinc سنجد
 Sinc [I] اخلاق / خصلت / خصوصیت
 Sinc [II]
 Sincan صاحب روش
 Sincaq سنجاق / قلاب ماهیگیری
 Sincîd درخت سنجد / میوه سنجد
 Sincirandin/disincirîne
 Sincire شعله ور شدن آتش
 Sincirîn/disincire/bi-
 Sincû سنجد
 Sندان چکش
 Sندان
 Sîndîf میوه ای شبیه پرتقال که کمی مزه تلخ دارد
 Sîndif پوزه بند دهان حیوانات
 Sîndir هاون
 Sîndirîk تابوت
 Sîndoq صندوق
 Sînêde بر روی
 Sînêle نوجوانی / نیمه مرد / زنگونه

Sinet kîrin (li cem cihû û
 Sinet kîrin خخته کردن
 Sinet عمل کردن به توصیه های پیغمبر / خخته کردن مردان
 sing di ber de kutan زنا کردن / تجاوز کردن / گاییدن
 Sing hildan کنایه از آماده دعوا شدن
 Sing چوبدستی ضخیم و دراز / آلت مردان
 Sîng گردن / قفسه / جلوی چیزی
 Sing چوب یا میله حصارکشی دور باغات
 Sîng سینه
 Sîngê xwe kutan به سینه خود زدن / دفاع
 کردن
 Singe xwe kutan میخ خود را کوبیدن / جا
 خوش کردن
 Singîr kîrin
 Singîr قاموش / نی / درختچه باریک
 Singo سرنیزه تفنگ
 Sinî سینی
 Sinifê
 Sinik نوعی حشره مضر
 Sinix bûn رسوا شدن
 Sinix رسوا
 Sînor kîrin محدود کردن / مرزبندی کردن
 Sînor مرز / محدوده
 Sînor/sindor tixûbîr مرز
 Sînorbir خارج از مرز موجود
 Siparte/sipartek
 Sipartin/dispêre/bis-
 Sîpêhî سفید
 Sîpel شلاله / بالن داخل شکم ماهی
 Sîpî kîrin سفید کردن / پوست کندن
 Sîpî سفید
 Sîpîk سفیدی تخم مرغ
 Sîpil طحال

Sîpîtî سفیدی
 Sipsax سالم و شنگول
 Sîqa kîrin با سنگ تیز کردن
 Sîqa سنگ تیز کننده وسایل برنده
 Sîqal [I] سیقل
 Sîqal [II] قندیل
 Sîr سر / راز
 Sîr سیر
 Sîrêş چسب سربش
 Sîrfîsk سیر کوهی بدبو
 Sîrgûn bûn تبعید شدن
 Sîrgûn kîrin تبعید کردن
 Sîrgûn تبعید
 Sîrik سیر
 Sîrim سیر خارجی
 Sîrişk سرشک / اشک
 Sîrke [I]
 Sîrke [II] آب انگور فشرده شده / سرکه
 -sîrke kîrin به سرکه آغشتن
 Sîrkut هاون کوبیدن سیر
 Sîrmî پارچه ای حایل
 Sîrsûm وسیله ای چوبی و یا فلزی نازک که به جای مشک از
 آن استفاده می شود
 Sîrûd سرود / مارش
 Sîrûda neteweyî سرود ملی
 Sîrûdên leşkerî مارش نظامی
 Sîruşt سرشت / طبیعت / فطرت
 Sîruştî طبیعی / فطری
 Sîruşt طبیعت
 Şîr شیر
 Sîs bûn
 Sîs bûn
 Sîs رنگ پریده / سفید خالی
 Sîsark

Sîsark لاشخور
 Sîsark کرکس
 Sîsark نوعی پرنده
 Şîşe شیشه
 Sîsê عدد سه
 Sîsele کج و کوله و بی رمق
 Sîsî تخم کنگر
 Şîşik میله
 Sîsirk جیرجیرک
 Sîst bûn شل شدن / نرم شدن
 Sîst kirin نرم کردن / شل کردن
 Sîst شل / نرم
 Sîstî نرمی
 Sîst سست
 Sîtam وکیل / حامی / مدافع
 -sîtamî lê kirin حمایت کردن / حفاظت کردن
 Sîtamî دفاع
 -sîtar tê de neman بسیار کهنه و فرسوده شدن / بسیار داغون شدن
 Sîtar توان ایستادن / نا
 Sîtar مرز / محله
 Sîtare/sitargeh پناهگاه
 Sîte تور ماهیگیری
 Sîtêl ستون عمود
 Sîtem
 Sîtem ظلم / ستم
 Sîtembar ظالم / ستمکار
 Sîtembarî ظلم / ستم
 Sîtemkar ستمکار
 Sîtî خانم
 Şîtî هندوانه
 Şîtil نهال / جوانه / نهال کوچک
 Sîtil طرف مسی بزرگ پخت و پز

Şîtil نهال
 Sîtirandin/disîtirîne/
 Sîtirîn/disîtire/bîsitire
 Sîtî خاتم / خاتون
 Sîtvan ستوان
 Sîûd بخت / شانس / طالع
 Sîûda xwe
 Şîvan bûn چوپان بودن / چوپان شدن
 Sîvan چتر
 Şîvan چوپان
 Şîvanati چوپانی
 Sîvander قندیل
 Şîvanî kirin چوپانی کردن
 Sîvder ایوان خانه / بالکن / جلوی در خانه
 Şiverê راه مال رو / مسیر / راه / طریقت
 Sîvik bûn سبک شدن
 Sîvik kirin سبک کردن / کم کردن وزن
 Sîvik (سبک/وزن)
 Sîvikahî سبکی وزن
 Şîvîl (Şîverê , Şîvîle) راه / مسیر / طریقت / راه مال
 رو
 Şîvîle راه / مسیر / طریق / مسیر مال رو
 Sîvîl غیر نظامی
 Sîving قندیل
 Şîvkirin (Şîvxwer) چراندن دام به هنگام شب / گله
 چراندن هنگام شب
 Şîvmehîlî (t.) tapan çubufîu (f.) pointe de
 herse (î.) harow's point
 Sîvnik جارو
 Sîvok بادکردگی / گره
 Sîvorî سنجاب
 Şîvxwer (Şîvkirin) چراندن دام به هنگام شب / گله
 چراندن هنگام شب
 Sîwak مسواک / خلال دندان
 Sîwanok نوعی گل

Siwar bûn سوار شدن / پریدن روی پشت حیوان
 Siwar kirin بار زدن بر روی / انداختن پشت حیوان
 Siwar peya kirin نظم کار مردم را به هم زدن
 Siwar سواره
 Siwarên zirxî سواره نظام آهنی
 Siwat ربا / نزول
 Siwax (روکش) گلی - گچی
 Şiwît (سبزی) شوید
 Şiwît , bnr. PÛJINDA
 Sîx تیغ های بزرگ درختان / میل بافتنی
 Sixêf kirin فحش دادن / ناسزا گفتن
 Sixêf فحش / ناسزا
 Sîxme چوب سر تیز / تیغ
 Şixre حمل کردن محصولات کشاورزی به انبار
 Şixre (Kişre) (t.) saplarÊ harmana
 taÔÊma iÔi (f.) transport des épis vers l'aire
 de battage (f.) transport of ears to threshing
 area
 Şixre van (t.) harmana sap taÔÊyan (f.)
 tranporteur de foin ou d'épis
 Sixreyên derebegitiyê danîbûn
 Sixte قلابی / مصنوعی / جعلی
 Sixtopixto kirin بی نظم کردن
 Sixtopixto بی نظم / بی سیستم
 Sîxur [I] جوجه تیغی
 Sîxur [II] جاسوس
 Şiyan توان / قدرت / نیرو
 Şiyan توانستن / قادر بودن
 Şiyan توانستن
 Şiyar هوشیار / بیدار
 Şiyarkirin بیدار کردن / هوشیار کردن
 Siyaset سیاست
 Siyasetmedar سیاستمدار
 Siyasetmedar سیاستمدار
 Siyasî سیاسی

Şiyaw توانا / لایق
 Siyele اسفناج
 Siyele نوعی سبزی که برگ آن پخته شده و خورده می شود
 Siza kirin کیفر دادن / مجازات کردن
 Siza جزا / تحریم
 Skandal ابتذال / فاجعه
 Slogan شعار
 Sobe بخاری
 Sober شناگر
 Soberî kirin آشنا کردن / آبتنی کردن
 Soberî شنا / آبتنی
 Sobevan بخاری درست کن
 Sobe بخاری
 Sofî صوفی / عابد
 Sofîk telaşê tayî, keleşe
 Sohbet صحبت / بحث
 Sohe بخاری
 Sojer سوزان
 -sol dan destan دک کردن / بیرون انداختن
 Sol کفش
 Sol کفش
 Solbend کفش فروش / کفاش
 Soldank جا کفشی
 Soldirû کفاش
 Sole ذرت
 Şolgenîk , bnr. COLGENÎ
 Şolik , bnr. COLIK
 Şolikê maran , bnr. COLMARK
 Solîn [I] قنات / جوی آب زیر زمینی
 Solîn/solîne [II] زمین گلکاری / جای کاشت و فروش گل
 / گلخانه
 -sond xwarin
 Sond سوگند / قسم / عهد
 Sone اردک

Şop
 Şop رد / مسیر / اثر
 Şop , bnr. RÊÇ
 Şopandin دنبال کردن / پیروی کردن
 Şopandin پیگیری کردن / دنبال کردن / تحت تعقیب
 قرار دادن
 Şopîn رد کسی یا چیزی را گرفتن / دنبال کردن
 Şopجا / اثر / رد
 Şor , bnr. DIJÛN۸۰۲-
 Sor bûn
 Sor bûn سرخ شدن / داغ شدن / خیط شدن
 Sor kirin سرخ کردن / داغ کردن / خیط کردن
 -sor û gizêrî bûn
 Sor û sipî bûn رنگ باختن / سرخ و سفید شدن
 Sor قرمز
 Sor سرخ / قرمز
 Soranî لهجه ای از زبان کردی
 Şorav آبگوشت
 Soravk
 Şorbe آبگوشت
 Sorcîn قهوه ای
 Sordîn (سنگ های پهن) برای حیوانات
 Şorebî بید / بید مجنون
 Şoreş kirin انقلاب کردن
 Şoreşgerî بودن
 Şoreşger انقلابی
 Şoreş انقلاب
 Sorewêl/sorewilk پرنده آبی قرمز رنگ
 Sorgezvez قرمز تیره و تار
 Sorîçk اندامی که غذای قرت داده شده را به معده می رساند
 Sorik
 Sorik بیماری سرخک
 Soring یک نوع بیماری / گیاه رنگی قرمز

Soro moro bûn (...سرخ شدن (از خجالت،
 Soromoro bûn (ji ber ser-
 Şorr شور
 Sorsorik نان خشک سنتی / ترد / خوب پخته شده
 Sorsorik نای / نوعی درخت خارجی و میوه آن
 Şoşbîn ساقدوش
 Sosik نوعی حشره
 Sosin سوسن / گل
 Sosret عجیب و غریب
 Sosret زشت / ردیل
 sotemeniyê ایستگاه بارگیری سوخت
 Sotemenî سوخت / سوختنی
 Sotin سوختن
 Sotin/disoje/bisoje سوزاندن
 Sotîner سوزان / آتشین
 Şov آیش / بایر گذاشته / زمین شخم شده و نکاشته
 Sovyet شوروی
 Sox bûn بدنام شدن / رسوا شدن / شرمگین شدن
 Sox kirin بدنام کردن / رسوا کردن / شرمگین کردن
 -sox û sinix رذل و رسوا
 Sox رذل و رسوا / شرمگین
 -soxe man ارث به جا ماندن / مرض شدن برای صاحبش
 Soxه داغون و بی خود / میراث
 Soy ناموس / شرف
 Soz
 Soz dan قول دادن / عهد بستن
 Soz dan قول دادن
 Soz قول / عهد و پیمان / قرار
 Soz قول
 Sozdar
 Sozdar عهد بسته / پیمان بسته / وفادار
 Sozdar قول دهنده / متعهد

Sozdarî تعهد / رازداری
 Sozdar قسم خورده / وفادار
 -sozê mêrên berê امانت / وظیفه مخصوص
 Sparte به خاک سپردن مرده
 -spartin
 Spartin سپردن / تحویل دادن
 Spartin/dispêre/bispê-
 Spas تشکر کردن
 Spas kirin تشکر
 Spas kirin تشکر
 Spas سپاس / تشکر
 Spêde شروع روز / سرصبح / بامداد
 Spêhêtir خوب / قشنگ / زیبا / فراوان
 Spêhî
 Spêhî قشنگی / زیبایی
 Spêle (سیاهی) اجسام خیالی شب
 Spî [I] رنگ برف / سفید
 Spî [II]
 Spî kirin پوست کردن
 Spîçolkî پزمرده شدن
 Spîdeman ?
 Spîker گوینده
 Spîldax bûn خراشیدن
 Spîldax kirin خراشانیدن
 Spîldax خراش
 Spîlk سفیده چشم
 Spîndar درخت سپیدار
 Spîndar درخت سپیدار
 Spîtale آدم و یا چیز سفید رنگ
 Spîtayî سفیدی / لبنیات
 Spîtk سفیدی چشم / سفیده تخم مرغ
 Spîxur طماع / حرص / زشت
 -spiya xwe bi peretî firo-
 Spiyê girtî خاکستری
 -spiyên xwe kuştin
 Spor ورزش

Spor ورزش
 Stad استادیوم
 Standin/distfîne/bistfîne
 Standin / خریدن آوردن / بدست آوردن
 Star kirin محافظت کردن / پناه دادن
 Stasyon ایستگاه
 Statû وضعیت / حالت
 Stêle ول / بی خود / ولگرد
 Stêng
 -stêr xuricîn
 Stêr ستاره
 Stêr بسته لحاف
 Stêrk [I] ستاره
 Stêrk [II] (نشانه گیر) روی لوله تفنگ
 Stêrk [III] کمد دیواری
 -stêrk girtin هدف گیری
 -stêrk ji esmên anîn
 -stêrka xwe bi roj dîtin
 Stêrkmasî ماهی ستاره / نوعی ماهی
 Stêrک ستاره
 Stêrnasî ستاره شناسی
 Stewardin, kemilandin
 Stewardin/distewîne/
 Stewîn/distewe/bistewe
 Stewl اصطبل / طویله اسب و گاو
 Stewr bûn (sewal) آبیستن نشدن و نزاییدن
 Stewr حیوانی که آبیستن نشده باشد
 Stû خانم / خاتون / بانو
 Stîrî تیغ / خار
 Sto گردن
 Stran [I] (hevîr û hwd) ورامدن خمیر نان
 Stran [II] ترانه
 Stran ترانه / ترانه خواندن
 Stran/distrê/bistre
 Stranbêj bûn خواننده بودن

Stranbêj ترانه خوان
 Stranbêj خواننده / ترانه سرا
 Stranbêjî kirin خوانندگی کردن
 Strî derxistin شاخ در آوردن / گردن کلفتی کردن
 Strî lêxistin شاخ زدن / گردن کلفتی کردن
 Strî تیغ
 Strî شاخ
 Strîzerk نوعی گیاه با تیغ زرد
 Stro شاخ
 Strû شاخ
 Strûktûr ساختار
 -stû bi binî ve bûn کار نادرست کردن و جزا دیدن
 -stû di rû de hatin به خواب رفتن / بیهوش شدن
 Stû dirêjî kirin گردن کلفتی کردن
 -stû hingaftin سرزدن و سر بریدن
 Stû گردن / گلو
 Stû گردن
 Stûbend دوبنده / کمربند ضربدری از پشت شلوار تا سرشانه
 و جلوی شلوار
 Stûbir تیغ جلا / قاتل بالفطره
 Stûdirêj زرافه
 Stûkur گردنبند
 Stûn
 Stûn ستون
 Stûn تیر چوبی سقف / ستون
 Stûqulk گردن باریک و دراز
 Stûr
 Stûr بی تربیت / خشن / ضخیم
 Stûr bûn ضخیم شدن / کلفت شدن
 Stûr bûn کلفت بودن
 Stûr kirin نازک کردن / ضخیم کردن
 Stûr ضخیم / کلفت

Stûr کلفت / بزرگ
 Stûrî kirin بی تربیت رفتار کردن / خشن رفتار کردن
 Stûrî ضخامت
 Stûr کلفت / ضخیم
 Stûvank گردنبند
 Stûxwar بیچاره
 Stûxwar بیچاره / بدبخت
 Su hatin قهر کردن
 Şû kirin شوهر کردن / ازدواج کردن
 Şûbe شعبه
 Sûç
 Sûc گناه / تاول
 Sûc جرم / گناه
 Sûcdar گناهکار / تاولبار
 Sûcdar گناهکار / مجرم
 sûcdarekî
 Sûcdar گناه
 Sûçe (گوشه بیرونی / زاویه بیرونی)
 Sûçeber (سنگ گوشه بیرونی دیوار / کنج)
 Sûc گناه
 -sûd wergirtin استفاده کردن از / سود گرفتن از
 Sûd wergirtin بهره مند شدن / سودمند شدن
 Sûd سود / منفعت / بهره / فایده
 Sûdperest فرصت طلب / سودجو
 Sûdwegirtin بهره برداری / استفاده
 Suhbet مصاحبه
 Sûîqast سو
 Sûk/sûq بازار
 Sukûnet آرامی / آرامش
 -sukûneta derûnî آرامش روحی و روانی
 Sûk بازار
 Sûlav آبشار
 Sulh صلح / آشتی
 Şûn جا / رد / نشان / مکان

Şûn da çûn کنار کشیدن / عقب نشینی کردن
 Şûn جا / مکان / عوض
 Şûna kesî bûn به جای کسی بودن / عوض کسی بودن
 Şûnewar جا / مکان
 Şûnwar قرار گاه / محل اردو زدن / کمپ / پایگاه
 Şûn اثر / جا / مکان / رد / اثر
 Şûpik جلیق لباس کردی
 Sur باد / سرما
 Sûr سور / دیوار دور قلعه
 Şûr شمشیر
 Surandin/disurîne/bi- تولید کننده شمشیر
 Şûrçêkir (t.) keski (f.) couter (î.) coulter
 Şûrê kotanê (t.) keski demiri (f.)
 couter du Brabant (î.) coulter of swivel plough
 Şûrengiv شمشیر زن خوب / شمشیرزن ماهر / شمشیرباز
 حرفه ای
 Sûret صورت / لپ
 Sureya (ثريا) ستاره
 Şûrik چریک / گریلا / شورشى / جنگجو
 surîne
 Suriştî طبیعى
 Sûriye سوریه
 Şûrkar شمشیرگر
 Şûrker شمشیرزن / جنگجو
 Şûrkêş شمشیرکش / مبارزه طلب / شمشیر باز / فدایی
 / پیشمرگ
 Şûrkî مثل شمشیر
 Şûro کنایه از آدم دراز و قدبلند
 Surperî پری بسیار زیبا
 Surşîrîn دلربا / دلفریب / زیبا رو
 Şûrşûrî خط خطی / هاشوردار
 Şûrzen شمشیرزن
 Sûs چغندر قند

جاسوس (اختیاری و زوری) / حمله همه جانبه
 Şûşe شیشه / صاف
 Şûşekî شیشه ای / مثل شیشه / براق و صاف
 Şûşeyî شیشه ای
 Sûsik نوعی پرندۀ با تخم های بسیار گرانبها
 Sûsmar سوسمار / تمساح
 Şûşteک شکاف / شیار / ترک
 Şûştin شستن
 Şûştin شستن / فرسایش دادن / از بین بردن
 علاف و بیکار و ولگرد
 -sût û sûtal
 Sût آبی متمایل به سبز براق
 Sûtal بیکاره / آواره
 Sûtan/disû/bisû تیز کردن اشیا پرندۀ
 Sûtâr شجاع / بی باک / نترس
 Şutî صاف / نرم / سلیس / روان / یکنواخت
 Şûtî هندوانه
 Şutî , bnr. HILÛ
 Şûv (Şov) آیش / بایر گذاشته / زمین شخم شده و
 نکاشته
 Sûxar ساقه های برنج تر و تازه
 Suxre کار بخور نمیر / خدمت و کارگری کردن
 Suxte فقیه / شاگرد دینی
 Şuxulandin بکار بردن
 Sûyîn/disû/bisû سوختن
 Sûzenek بیماری کمر درد
 Sûzenî
 Sûzenî نوار بهداشتی قدیم که زنان در زمان پرید شدن به
 (کار می بردند (کهنه / پارچه

Ş

Şa bûn شاد شدن / شاد بودن

Sa guçan tê pîvan

Şa kirin شاد کردن

Şa شاد / خوشحال

Şabaş / پولی که در طی مراسم عروسی برای عروس
و داماد هدیه داده می شود یا به گروه موسیق داده می شود

Şabaşî بخشش / هدیه

Sabit ثابت / غیر متحرک

Sabit bûn تکان نخوردن / عوض نشدن

Sabit kirin محکم کردن / سفت کردن

Sabûn صابون

Sabûn kirin با صابون شستن

-sabûna yekî kef nedan

Sabûnpêj	سازنده و پزنده صابون	Sako	لباس گرم و کلفت زمستانی که تا پاها امتداد
Sabûnpêjî	صابون سازی	می یابد	
Sabûnsaz	صابون ساز	Sal	سال
Sade	ساده / خالص / یکدست / متواضع	Şal	شال / دستمال گردن / شال گردن
Şademar	شاه‌رگ	-sal heyê duwazdeh	
Sadetî	سادگی / تواضع	Şal	شلوار
Şadîk	شاد / مفرح / مهیج / سرگرم کننده	Sal	سال
Sadiq	صادق / راست گو / وفادار	-sala teze	سال جدید
Sadiq bûn	راست گفتن / باوفا بودن	Salane	هر سال / سرگذشت یک سال گذشته /
Şadmanî / Şanahî	شادی / شادمانی / جشن	درآمد به دست آمده در یکسال	
Saet	ساعت / گاه شمار	Salar	سالار / سرفرماندار
-saet li ser yekî nehatin		Salewext	زمان سپری شده در روز
Safî	زالال / تمیز / پاک	Şalgerdan	شال گردن / لوسری
Safî bûn	تسویه کردن / حل شدن	Şalikgirtin	گل دادن / غنچه دادن / شکفتن
Safî kirin	حل کردن	Salix dan	آگاه کردن / اطلاع رسانی
Şafîû	مکتب شافعی	Salix dayîn	تعریف کردن / گفتن
Şagirt bûn	شاگرد بودن / شاگرد شدن	Salixdan	تعریف / روایت
Şagirt	شاگرد / دانش آموز / کارآموز	Salixdayîn	تعریف / روایت
Şagirtî kirin	کارآموزی کردن	Salixgerî	
Şagirtî	شاگردی / شاگرد بودن	Salixgerî	استخبارات / جاسوسی
Şah	شاه / سلطان	Salix	تعریف / روایت
Şahî	شادی / جشن / عروسی	Saljimêr	تقویم
Şahid	شاهد / گواه	Salname	تقویم
Şahidî	گواهی / شهادت	Salname	سالنامه / تقویم
Şahîk	صاف / نرم / سلیس / روان / یکنواخت	Şalok	QALÛÇIK
Şahîk	هلو	Şalok	داس
Şahîtî	شاهی / پادشاهی	Salos	
Şahîtî	شاهی / سلطنت	Salox dan	تعریف کردن / گفتن
Şahperest	سلطنت طلب	Saloxdan	تعریف / روایت
Şahperest	شاه پرست / شاه دوست	Salroj	سالروز / سالگرد
Şahî	شاهنشاهی	Şalûl	(t.) baŦankara / (f.) mésange / (i.) tit
Sakar	ساده	Salveger	چرخش روزه / یادبود
Sakarî	سادگی	Salveger	سالگرد
		Salyad	یادبود

Saman	ملک / ثروت / سرمایه	Sapok	
Şamî	بو قلمون	Saq di gore û solan de	
Şamik	FIRINGÎ	Saqdirêj	جوراب و کفش های ساق بلند
Şan	کندوی زنبور	Saqoyek	
Sana	آسان / راحت	Şaqûl	شاقول / خط عمودی
Sanahî	آسانی / راحتی	Sar	
Sanahî bûn	آسان شدن / راحت شدن	Şar	bnr. KITAN
Sanahî kirin	آسان کردن / راحت کردن	Şar	دستمال / بند
Şande	فرستاده	Sar bûn	
Şandî	فرستاده / مأمور	Sar kirin	سرد کردن / قهر کردن
Şandî	ارسالی	Şaredar	شهردار
Sandin		Şaredarî	شهرداری
Şandin	فرستادن / روانه کردن	Şaredarî	شهرداری
Şandin	فرستادن / ارسال کردن	Şaredar	شهردار
Şandin	فرستادن	Sarîc	سردخانه
Şane	کندوی زنبور	Sarinc	سردخانه / یخچال
Şaneşîn	Şehneşîn	Saring	چاه های داخل صخره ها / سردخانه
Şaneşîn	بالکن / ایوان	Şaristanî	تمدن
Şanî dan	NA...Î KIRIN	Şarp	پوشش سر
Şanî kirin	NA...Î KIRIN	Sarûgerm	(خنک / ولرم (سرد و گرم
Şanidyar	رسول / پیک / قاصد / فرستاده	Sar	سرد
Şano	نمایش / تئاتر	Şaş	اشتباه
Şanoger	بازیگر تئاتر	Şaşagahdar kirin	بد اطلاع رسانی کردن / مغرضانه
Şans	شانس		اطلاع رسانی کردن
Şanzdederb	شانزده خور / خشاب اسلحه شانزده تیری	Şaşî kirin	اشتباه کردن
	تپانچه	Saşî kirin	اشتباه کردن
Şanzdexur	شانزده خور / خشاب اسلحه شانزده تیری	Şaşî	اشتباه
	تپانچه	Şaşitî	اشتباه
Şapane	, bnr MEHLÎ	Satandin/disatîne/bi-	
Şapat	باران اندک / نم	Satîl	سطل
Şapato	فرصت طلب / نان به نرخ روز خور	Satila darîn	سطل چوبی
Şapik	جلیقه لباس سنتی کردی	Satîne	جدا کردن پوست برنج
Şapik	نوعی لباس / پالان	Satîre	ساتور
Şapik / Şûpik	(t.) merdane oklava /	Sator	ساتور / چاقوی بزرگ
(f.) rouleau de pâtissier (î.) rolling-pin		Satore	بی کار و بار / بی فایده

Sava	نوزاد	Sayîhişk	صاف و خشک
Savar	ساوار / گندم درشت خرد شده	Şayîti	شادی / عروسی
Savaxane	مهد کودک	Saz [I]	سیستم / آهنگ
Savêr	ظرف غذای سگ	Saz [II]	کار آماده
Saw [I]	ترس / خوف / وحشت	Saz [III]	قاموشستان
Saw [II]	تخمین / خیال	Saz [IV]	نوعی آلت موسیقی
-saw bi ser ketin	ترس در دل کسی افتادن	Saz bûn	
Sawêr	جانور خیالی	Saz kirin	درست کردن / سیستماتیک کردن / آماده کردن
Sawîr	ترس / خوف / وحشت	Saz kirin	درست کردن / ایجاد کردن / ساختن
Sawtehrî	غمگین / بیکیس	Sazdêran	گروه ترانه خوان ها
Sax	زنده / سالم	Sazgar	سازگار / چیز خوب
Şax	bnr. STIRÎH	Sazî	سازمان / موسسه
Şax	جعبه باروت / دبه باروت	-saziya karnişîniyê	سازمان کارمندان بازنشسته
Şax	کوه / کوهستان	-saziyên civaka neferma	نهادهای جامعه
-sax bûn	بهبود یافتن / سالم شدن		غیر وابسته
Sax kirin	زنده کردن	-saziyên fermî	موسسات رسمی
-sax man	زنده ماندن / استقامت	-saziyên mîrî	سازمان های عمومی /
Şax	شاخه کوچک		موسسات دولتی
Şax	کوه / شاخه	Sazî	دستگاه / ارگان
Şaxe	شاخه	Sazî	سازمان
Saxî	سلامتی	Sazûman	سازمان / موسسه / دستگاه
-saxiya te	سلامتی شما را می خواهم	-sazûmana tûreyê	سیستم عصبی
Şaxşaxî	شاخه شاخه	Sa	برای
Saxte	قلابی / قلبی / مصنوعی	se	رقصیدن / جفتک زنی
Sax	سالم / زنده	Se	سگ
Şayan	شایان / سزاوار / لایق	se	له شدن / چپیدن / فشار دادن
Şayanê gotinê bûn	شایان گفتن بودن / لازم به ذکر بودن	Se bûn	سگ شدن / بد اخلاق شدن
Saye		-sê kevirê wê dan ber	با فشار پر شدن / ظلم شدن / بسته شدن راه چیزی se
Şayeste	شایسته / درخور	se	برق زدن
Sayî	آسمان صاف و بدون ابر	Şê	بلوط / شاه بلوط / رنگ شاه بلوطی
Şayî	بزم / شادی	Sê	عدد سه
Şayî	شادی	Se	سگ
Şayia	bnr. GALEGOT		

Şê توانا / لایق
 Seb یک نوع مصالح ساختمانی که با آب رقیق شده و به جای گل استفاده می شود
 -seb kirin به این نوع مصالح ساختمانی گل مانند جایی را مالیدن
 Seba به خاطر / درباره
 -seba kêçekê lihêfek şe-
 -seba qurîşekî deh teql
 Sêbare bûn سه برابر شدن
 Sêbare kirin سه بار کردن و یا گفتن
 Sêbare سه برابر
 Sebareت درمورد
 Sebaz
 Sebaz نوعی سگ
 Sebî
 Sebî بچه
 Sebîl ساختمان و مکانهای عمومی خیریه / خیرات
 Sebîl [II] چوبوق / چوب سیگار کشیدن
 Şêbisk پرچم / علم / بیرق
 Şebnem شبنم
 Sebr صبر / آرام و قرار
 Şebşebk (t.) yarasa (f.) chauve-souris (f.)
 bat (animal)
 Sebum نوعی باد بیابانی / سمون
 Sebzî سبزی
 Secde سجده
 Secîh باهوش و عاقل
 Secîhî ذکاوت و هشیاری
 Sed عدد صد
 Sêdar سه عدد چوبی که به هم بسته شده و برای گرفتن روغن از آبدوغ استفاده می شود / دار اعدام
 Sêdaredan اعدام / حلق آویز
 Sedased بی عیب و نقص / تمام و کمال
 Sede قرن / سردم
 Sedem û encamp علت و معلول

Sedem دلیل / علت
 Sedem علت / دلیل
 شمارش صدتایی sedesed jimartin-
 سه بعدی Sêdîmenî
 شطرنج Sedrenc
 قرن / سده Sedsal
 قرن / سردم / سده Sedsal
 صدرابر / شمارش صدتایی Sedta
 سَفاندین/دِسفینِه/bi-
 گِیج / خام / دیوانه Sefêk
 گِیجی / خامی / دیوانگی Sefêktî
 مثل دیوانه ها رفتار کردن Sefêktî
 تصفیه و صاف شدن Sefîn/disefe/bisefe
 چوب هاکی / آرزو / میل / خواسته Şeg
 سگ Seg
 مثل سگ Seganî
 سگ آبی Segavî
 سگ باز Segbaz
 نوعی اسب Seglawî
 نشانه گیر ماهر Segman
 سگ ماهی / نهنگ Segmasî
 سه جانبه / سه ضلعی Sêgonî
 مثلث Sêgoşe
 سه ضلعی / مثلث Sêgoşe
 شنه Sêguh
 شانه Şeh
 شانه کردن Şeh (Şe) kirin
 ماشین پرداخت (پشم و پارچه و ...) Şeh (Şehîrî)(Şe)
 ...)
 Şeh kirin bnr. DA... KIRIN
 فهمیدن / درک کردن Seh kirin
 شانه ی مو / شانه سر Şehê mû
 حس پنج گانه جانداران Sehek
 پرداخت شده (پشم و پارچه و ...) / شانه شده Şehhîrî

Şêhî	نم / رطوبت	Şekok (Girsik)(Kurostik)	گللابی وحشی
Şehîd	شهید	Sekre	کاسه و تاس دیو
Şehîn	بزرگ / باشکوه	Sekreterê giştî	دبیر کل
Şehm	ترس / خوف	Sekû	سکو / صندلی
Şehmû	شانه مو / شانه سر	sekûyê benderê	سکوی لنگرگیری / لنگرگاه
Şehneşîn (Şaneşîn)	بالکن / ایوان	Şel	bnr. KÊSREK
-sehol bestin	یخ زدن	Şel	کلوخ / بته گل خشک شده
Sehol	آب یخ زده	Şêl (Xeşe)	گونی بزرگ
Seholbandan	زمان یخبندان در زمستان	Sel [I]	صخره
Şehr	شهر	Sel [II]	جعبه / سبد
Şehra	صحرا / بیابان	Sêl	دیش / سینی
Şehrawî	صحرائی / بیابانی	Selamet	سلامت
Şehreza	دانا / ماهر / باتجربه / زیل	Şêlandin	جیب های کسی را خالی کردن / غارت کردن
Sejde	سجده	Şêlandin	غارت کردن / سرقت کردن
Şek	bnr. BERINDIR.	Şêlanker	سارق / راهزن
Sêk	آب ترش	Sêlav	سیلاب
Şekal	کفش / نعلین	Şêlav	فاضلاب / آب بلااستفاده
Sekerat	سکرات / وضعیت قبل از مرگ	Selbend	تخته سنگ بزرگ
Şekêrt (Şikarte)	جهاز / جهیزیه / مهریه / کابین	Selef	بدی
Sekihandin/disekihîne/		Selêfk	سوراخ آبروی زیر دیوار
Sekihîn/disekihe/bise-		Selemêşk	جعبه
Sekinandin/disekinîne/		Selemtî	سربست / آزاد
Sekinandin	متوقف کردن / جلوگیری کردن	Selemtî	بیکار و غمگین
Sekinandin	متوقف کردن	Şelengo	bnr. ÊMIDÎ
Sekinîn/disekine/bise-		Selexane	سلاخ خانه / کشتارگاه
Sekinîn	ایستادن / قرار گرفتن	Şêli	گل آلود
Şêkirandin	(تعریف و تمجید کرد (با خودنمایی	Selihandin	
Şekirdank	قندان / پیاله شکر / ظرف شکر	Sêlik	دیش و سینی کوچک / دیسک و سی دی
Şekirin	bnr. KANÎN	Selik	سبد / زنبیل
Şekirin	توانستن / قادر بودن	Şêlim	شلغم / منداب
Şêkirîn	تعریف و تمجید شدن	Şêlitî	گل آلود بودن
Sekitandin/disekitîne/		Şêlitî	ابهام / گل آلود بودن / عدم شفافیت
Sekitîn/disekite/biseki-		Selixandin/diselixîne/	
Sekn	موضع / رویکرد	Selmandin/diselmîne/	
Şekok	bnr. GIRSK		

Şelp (Şep) مشت / سیلی / صدای دست / صدای
 ۶۶۷۲ ...ELP, ...EP
 Şelûvk , bnr. ÇÊT
 Sêl بشقاب ماهواره / سینی نانوائی
 Sema سما / رقص دینی / آهنگ
 Semajen رقص
 Şemal تشعشع / درخشندگی / پرتو / شدید / تابندگی /
 نور
 Semanek پرنده ای شبیه مرغ با گوشتی لذیذ
 Semax نقره اندود کردن آهن با آب و گرما
 Şembe شنبه
 Sembol نماد
 Seme bûn گیج و ویج شدن
 Seme kirin سر کسی را بردن / گیج کردن
 Seme ابتر / سبکسر / خام
 Semer گله گوسفند صد تایی
 Semêş سگ مگس
 Şemî شنبه
 Semîner سمینار
 Şemirandin رها کردن / ترک کردن / واگذار
 کردن / بی حس کردن / کرخت کردن
 Şemitandin سُر دادن / لیز دادن / لغزاندن
 Şemitûn سُر خوردن / لیز خوردن / لغزیدن
 Şemitûn سر خوردن / لیز خوردن
 Şemitok لغزنده
 Şemixî bnr. HILMO...TÎ
 Şemixî غذایی که در اثر پختن زیاد خراب شده باشد
 Şemo نادان / احمق / کودن / ابله / مسخره / دلکک
 Şemşaq bnr. PARÇ
 Semt
 Semt احتیاط
 Semt ماهرانه / اصولی / اساسی
 Semûn
 Semûn نوعی باد بیابانی
 Semyan صاحب

Şemzînana منطقه ای در شمال کردستان
 Şên (Şiyan) قدرت / توانایی / اقتدار
 Şên (وفور) نعمت
 Şênahî آبادی / خانه / نعمت
 Sênc حرارت / دما / درد
 Senc تیغ های درخت سنجد
 Sendirîk داربست
 Sendox گیرنده / خریدار
 Şene bnr. DIRGAN
 Şene شنه / وسیله جمع آوری علوفه
 Şene , bnr. MELHÊB
 Şene kirin شنه کردن / جمع کردن علوفه با شنه
 Sênex
 Şeng سرزنده / با سرور و شعف / با نشاط / با روح /
 زنده
 Seng سنگینی / سنگ
 Sengandin/disengîne/
 Şengebî (Şorebi), (Bişeng) بید / بید مجنون
 Şengebî بید / بید مجنون
 Senger سنگر / دیوار دفاعی
 -sengera cengî چاله جنگی / سنگر جنگی
 Sengergeh سنگرگاه
 Şengesiwar سوارکار ماهر / سوارکار با تجربه / سوارکار زبل
 و زرتنگ
 Sengîn سنگین
 Sêni سینی
 Senîmenî عجیب غریب
 Senît
 Şep مشت / سیلی / صدای ضربه / صدای سیلی
 Şepal پرازنده / مطبوع / دلپذیر
 Sepandin/disepîne/bi-
 Sepandin تحمیل کردن
 Şepe توده برف / انبوه برف
 Sepêşî سگ مگس
 Sêpî دار اعدام

Şepîlk (Pol) شانه / کتف
 şepîne تحمیل کاری بر کسی / تطبیق ادادن اجباری
 / چسباندن
 Şepirze (Şerpeze) هرج و مرج / بی نظمی /
 اغتشاش / پریشانی
 Sepîtk سقف
 Seqa [I] وضعیت آب و هوا / فضا
 Seqa [III] خم کردن و تیز کردن
 Seqa kirin خم کردن / تیز کردن
 Seqem سرمای شدید
 Seqet bûn معلول شدن / نقض عضو شدن
 Seqet bûn ناقص شدن / معلول شدن
 Seqet kirin معلول کردن / نقض عضو کردن
 Seqet kirin ناقص کردن / معلول کردن
 Seqet معلول / نقض عضو / عجیب
 Seqet معلول / ناقص
 Seqetî معلولیت / نقصان
 Seqetî مصدومیت
 Şeqil kirin (Dêç kirin) (t.) hububat
 yÛfiÛnÛ damgalamak, iÛaretlemek
 Şeqle bnr. MERTEK
 Şeqliša bnr. BERXWÛR
 Sêqolî سه جانبه
 Şer bnr. QIRÛN
 Ser [I] بالا / سر / روی
 Ser [II] سر / کله
 Ser [III] جای بلند / قله
 Ser [IV] بزرگ / سرور
 Ser [V] شروع / آغاز
 -ser berdan آزاد کردن
 Ser birîn سر بریدن
 Şer bûn جنگ شدن / جنگ اتفاق افتادن
 Ser çemandin تعظیم کردن
 Ser da kirin ریختن روی
 Ser dan سرزدن / دیدار کردن

Ser jê kirin سر بریدن / کشتن
 Ser jê kirin سر بریدن
 Sêr kirin تماشا کردن / نگاه کردن
 Şer kirin جنگ کردن
 Ser lêxistin سر زدن / دیدار کردن / موی
 سر را اصلاح کردن
 Şer rê xistin جنگ به راه انداختن
 Ser seran û ser çavan چشم بروی چشم
 Ser têne raxistin; gewlaz
 Ser û bin kirin سر و ته کردن / به هم زدن
 -ser û binê bûyerê تمام جزئیات حادثه ای
 -ser û pê کله پاچه کردن
 Ser û rî سر و صورت
 Ser va bûn قالب شدن چیزی به کسی
 Ser va kirin چیزی را به کسی قالب کردن
 Ser vekirin آغاز کردن / پرداختن به / شروع کردن
 Ser xwe bûn [III] استوار و پا برجای بودن
 Şer جنگ
 Ser سر
 Sera قصر / سرا
 Serad سرنده / الک
 Serane سرانه
 Şêranî شیرینی / نیکی
 Seranser سرتاسر
 -seranserî welêt سرتاسر وطن
 Serasa غیر عادی / فوق العاده
 Seraşpêz سرآشپز
 Serata ابتدا / باقیمانده پول درشت
 Seratayî ابتدایی / اولیه
 Serbajar پایتخت
 Serban بالا پشت بام
 Serban خانه / ساختمان
 Serbar پشته / کوله بار / از همه زرنگتر

Serbarî lê kirin   سربار کسی شدن / روی
 گردن کسی افتادن
 -serbarî vê yekê علاوه بر این
 Serbarî قید / سرباری
 Serbarî بودن سربار بودن
 Serbask راه کوهستانی / سر چوپوق
 Serbaz سرباز
 Serbazî سربازی
 Serberedayî بی صاحب / حیوان بی افسار
 Serbêrî مسوول شیردوش ها
 Serberz سربلند و محترم
 Serbest ۳. bêkêr ۴. beytu آزاد کردن / از بند رها کردن
 -serbest berdan آزاد کردن / اول کردن
 Serbest berdan آزاد کردن
 Serbest kirin آزاد کردن
 Serbest آزاد
 Serbestî آزادی
 Serbestî آزادی
 Şerbet (Şîrînî) شربت / شیرینی
 Serbihûrî خاطرات / سرگذشت
 Serbijîşk رییس پزشکان / دکتر دکترها
 Şerbik کوزه کوچک / پیاله گلی / لیوان گلی
 Şerbika xwe girt u bi zerikekê dest bi dagirtina wê kir
 Serbilind bûn سر بلند شدن / سر بلند بودن
 Serbilind kirin سر بلند کردن
 Serbilind سربلند
 Serbilind باشرف / سربلند
 Serbilindî سربلندی
 Serbilind سربلند
 Serbir گردن زن / جلاد / قاتل
 Serbixwe مستقل شدن
 Serbixwe bûn مستقل شدن
 Serbixwe خود مختار / خود منتخب / مستقل

Serbixwebûn استقلال
 Serborî
 Serborî سرگذشت
 Serçav منبع / منشا
 Sercem همه / کلا / با هم / یکپارچه
 -serçemk girtin سرچوبی گرفتن
 Serçemk اولین نفر در رقص گروهی
 Serçimk سر انگشتان پا
 Serçoga
 Serçok مفصل زانو
 Serçok/serçong مفصل زانو
 Serdab سوراخ / روزنه
 Serdan دیدار / زیارت
 Serdanpê سرتاپا / سراسر
 Serdanpê سرپا
 Serdan دیدار / بازدید
 Serdan دیدار / ملاقات
 Serdar رییس / سردار
 Serdarî ریاست
 Serdar سردار
 Şerde پرورش / تربیت / ادب
 Serde پلکان
 Serdem دوره / عصر
 Serdem وقت / دوره
 -serdema kevirîn دوران پاراسنگی
 -serdema raperînê دوره شورش و انقلاب
 -serdema ronahiyê
 -serdemên zêrîn
 Serdest bûn قدرتمند شدن
 Serdest حاکم / سلطه گر / فرمانروا
 Serdest حکومت / موثر
 Serdeste سردسته
 Serdestî حکمرانی
 Serdezal kirin تحمیل کردن

Serdezkirin (تحمیل کردن) عمل

Serdilk عزیز و نور چشم خانه

Serdozger (رییس قضات) قاضی ها

Serê tiliyan e (۶۸ cm)

Şerê çeteyên Rûsên Spî

Şerê gêrîlatî جنگ چریکی

Şerê sar جنگ سرد

-serê sibehê سر صبح

Serê xwe lêdan موی سر خود را اصلاح کردن

Serê xwe lêxistin موی سر خود را اصلاح کردن

Sere خراج اجباری / مسن

Seredan سرزدن / ملاقات

-serederî pê re derxistin

Serederî انجام دادن و اتمام کاری / سردرآوردن

Serek

Serek سرور / رییس / راهنما

Sereke با اهمیت و مهم

Sereke اول / آغاز

Sereketî ریاست

Sereke اولیه / ابتدایی / اصلی

Serêlî دقت

Serenav اسم مخصوصی که فقط برای شخصی و یا

چیزی به کار میرود

Serencam سرانجام / عاقبت / پایان

-serencama berhevxis-

-serencama dabeşkirinê

-serencama derxistinê

-serencama komasiyê

Sererast bûn میزان شدن / درست شدن

Sererast kirin

Sererast kirin اصلاح کردن / درست کردن

Sererast هماهنگ / آنطوری که باید باشد

Sererkanî فرماندهی کل ارتش

Sererkan فرمانده ارتش

Serêş سردرد

Serêşî anîn درد سر ایجاد کردن

Serêşî سردرد / دردسر

Serêşî سردرد / مشکل و معضل

Sereso bûn مراقب خود بودن

Sereta آغاز / ابتدا

Serfermandar فرمانده کل

Serfiraz سرافراز / سربلند

Serfirazî سرافرازی / پیروزی / سربلندی

Sergamêş

Sergêj سرسری / خام / دیوانه

Şêgele گله شیر / جمع شیران

Sergelî رهبر / ریش سفید / رئیس

Serger یک مکان تخت در ارتفاع بالا

Sergerdan

Sergerdan kirin سرگردان نمودن

Sergerm هیجانی / روخوش

Sergermî با هیجان بودن / خندان

Şerger جنگ طلب / حشونت طلب

Sergevez خودباور / مفتخر

Sergîfk گنبدی که در روستاها از فضولات حیواناتی همچون

گاو درست می کنند

Sergihayî bûn به پایان رسیدن / فهمیدن

Sergihayî kirin تمام کردن / فهماندن

Sergihayî به اتمام رسیدن / رسیدن

Sergîn فضلا گاو

Sergo آشغالدانی

Sergom kirin نیست و نابود کردن / از بین بردن

Sergotar فهرست / مقدمه

Sergovend سرچوبی / رقااص ردیف اول

Serguherî تغییر یافته

Serhed مرز

Serhed منطقه سرحد در شمال کردستان

Serhejhejok سر لرزان / مسن و پیر

Serheng سرهنگ

Serheng سرهنگ
 Serhevide تنبل / عیب
 Serhevraz
 Serhevraz سربالایی
 Serhewa
 Serhildan شورش / قیام / عصیان
 Serhildan قیام
 Serhildan قیام / انقلاب
 Serhildêr عصیانگر / شورشگر
 Serhildêr انقلابی / شورشگر
 Serhişk
 Serhişk انسان خشک و متعصب
 Serhişkî تعصب و سرسختی
 Serî bilind kirin قیام کردن / سر بلند کردن
 -serî lê dan سرزدن / مراجعه کردن
 -serî lê gerandin سر فرود آوردن / اطاعت کردن / تسلیم شدن
 Serî tewandin سر فرود آوردن / اطاعت کردن / تسلیم شدن
 Serî بینی پرندگان / مخ
 Sêrî سه طلاقه کردن
 Seridîn/diseride/biseri-
 Serik
 -serinc rakêşan توجه / خصوصیت / ویژگی
 Serinc جالب
 Serincrakêş جالب
 Şerîpan bûn جنگیدن / مبارزه کردن
 Serişte گوشت گندیده / علامت / نشانه
 Şêrît نوع / جنس
 Serî ابتداء / اصلی / اول
 Serjimar جمعیت / سرشماری
 Serjimara giştî (سرشماری عمومی) / سراسری
 Serjimarî سرشماری
 Serjinik زن ذلیل
 Serkan سرکار / سرباز / وظیفه دوره دیده / درجه دار
 Serkanî سرچشمه / منبع

Serkanî منبع / سرچشمه
 Serkantî گروه سربازان پایه بلند و درجه دار
 -serkantiya giştî فرماندهی کل
 Serkar سرکار و مدیر یک سازمان - کارگاه و شرکتی
 Serkarî گروه مدیریت / ساختمان مدیریت
 Serkeftî پیروز / زیرک / باهوش
 Serkeftin پیروزی / زیرکی
 Serkêş رهبر / پیشوا
 Serkêş سرکش / یاغی
 Serkêşî پیشوایی کردن / رهبری کردن / ریاست
 Serkêşî رهبری / پیشوایی
 Serketin پیروزی / موفقیت / موفق شدن
 Serkevî پیروز
 Serkol بی روسری / بدون پوشش در سر
 Serkolî سر لختی / بی حجابی / بی روسری بودن
 Serkundir کله کدویی
 Serkut bûn گم و ناپدید شدن / سرکوب شدن
 Serkut kirin توسری زدن و سرکوب کردن / پنهان کردن
 Serkut چیزی که تیز نیست / کند
 Serlêdan دیدار / بازدید
 Serleşker سرلشکر / فرماندار کل
 Serleşkerî سرلشکر / فرمانده ارتش
 Serliq فرمانده لشکر
 Şerm bûn جای شرم و حیا داشتن / زشت بودن
 Şerm kirin خجالت کشیدن / شرم کردن
 Şerm شرم / حیا
 -serma girtin/xwarin سرماخوردن
 Serma سرما
 Sermal شالی که به سر می بندند
 Sermaye سرمایه
 Sermayedar سرمایه دار
 Sermayedarî سیستم سرمایه داری
 Sermalan سرما

Sermedî	ابدی / سرمدی	Serokdewlet	رئیس جمهور / رئیس دولت
Sermemik	نوک پستان / نوک سینه	Serokerkan	فرمانده کل ارتش
Sermeşq	سرمشق / نمونه / مثال	Serokerkan	رئیس ستاد ارتش
Sermest bûn		Serokkomar	رئیس جمهور
Sermest	سرمست / عیاش / میخور / گیج	Serokomar	رییس جمهور
Sermestî	مستی / گیجی / سرخوشی	Serokwezîr	نخست وزیر
Şermezar	شرم آور / ننگین / شرمنده / سرافکننده	Serokwezîr	نخست وزیر
Şermezarî	نگ / شرم / سرافکندگی	Serpêhatî	سرگذشت / ماجرا
Sermil	سرشانه	Serpêhatin	
Sermil	شانه / کتف	Serpêl	حقیر / خفیف
Sermil	سرشانه	Serpel	فرمانده گروهان
Şermîn	خجالتی	Serpene kirin	بدون سیستم عمل کردن / مرتب و منظم
Şermîsar	شرم سار / شرم آور / ننگین / سرافکننده		کار نکردن
Sermiyan	ثروتمندی / سرمایه	Serpene	آشفته و بینظم
Sermiyan	ثروتمند / سرمایه دار	Serperî	
Sermiyan	سرمایه	Serperî	رییس جن ها / پری دریایی
Şermoke	خجالتی	Serperîşt	
Sermûçe	افزوده / اضافی	Serperîşt	سرپرست / مفتش
Sername	مقدمه / پیش مقدمه	Şerpeze (Şepirze)	هرج و مرج / بی نظمی / اغتشاش / پریشانی
Sernav	مقدمه / عنوان	Serpî/serpîl	سردست
Sernerm	سر به زیر / صبور	Serpilkî	موقتی / موردی / بی برنامه
Sernewq	رذل / روسپاه	Serpîrek	زن ذلیل
Sernişîv	سرپایینی	Serpîskopos	سر اسقف
Sernivîsar	پیش مقدمه / عنوان	Serpiyan	سرپایی
Sernivîskar	مدیر نویسندگان	Serpopil	
Sernixûn	سرنگون	Serpûş	هر نوع کلاه
Sernûçe	تیترا خبر / سر تیترا / عناوین خبری	Serqot	سرلخت / بی حجاب
Sernûser	رییس نویسندگان	Şerr kirin	جنگ کردن / نزاع کردن
Serobino	قاطی پاتی / آشفته	Şerr	جنگ / نزاع
Serok	رهبر / رییس	Serrast kirin	مرتب کردن / سر در آوردن / اصلاح کردن
Serok	رئیس / رهبر		
Serokatî	حکمرانی / رهبری	Serrûpel	صفحه اصلی
Serokatîya komarê	ریاست جمهوری	Serrûtî	کچل / بی روسری / سرتراشیده
Serokatî	رهبری / ریاست		

Sersabûn kirin فریفتن
 Sersal نوروژ / بهار
 Sersar حرف نشنو / بی خیال
 Sersar بی تفاوت
 Sersarî kirin گوش ندادن به نصیحت ها
 Sersarî بی خیالی
 Sersax سالم و بی مشکل
 Sersaxî jê re xwastin تسلیت گفتن
 Sersaxî تسلیت
 Serserî سوسری / الکی
 Sersil ستون فقرات
 Serşo حمام
 Serşok حمام
 Serşok سرشوی / دوش
 Şert û merc شرایط / شرط
 Sertac سرتاج
 Sertar قله کوه
 Sertar قله کوه
 Sertaser سرتاسر / سراسر
 Sertilî سر انگشتان
 Sertîr نوک پستان
 Sertiraş آرایشگر
 Sertiraşî آرایشگری
 Sertiraşxane آرایشگاه
 Sertîf سرتیپ
 Sert سخت / سفت / سر سخت
 Şerûtî شرات
 Şervan جنگجوی مرد
 Şervanok جنگجوی کم سن و سال
 Şervîn جنگجوی زن
 Serwer حکومت / رییس / رهبر
 Serwer سرور / حاکم
 Serwerî حکمرانی / ریاست وزیران / رهبری کاری

Serwext bûn متوجه شدن / هشیار شدن
 Serwext kirin قانع کردن / هشیار کردن
 Serwext دانا / هشیار / عاقل
 Serxur بد یمن / بد شگون / بد قدم
 Serxwe استوار و پابرجا / سالم
 Serxwebûn [I] استقلال / آزادی / خودمختاری
 Serxweş سرمست شدن
 Serxweşî [I] سرمستی
 Serxweşî [II] مجلس ترحیم / تعزیه
 Serxweş mest مست / سرخوش
 Serzelût کچل / تاس
 Serzوی / سر
 Şêr (شیر / حیوان)
 Şeşagir (Şeşderb) شش تیر / تپانچه شش خور / شش گلوله
 شش تیر / تپانچه شش خور / شش گلوله
 Şeşar (Şeşderb) شش تیر / شش گلوله
 Şeşderb (Şeşagir)(Şeşar) شش تیر / شش گلوله
 تپانچه شش خور / شش گلوله
 Şeşderba xwe سه شنبه
 Sêşem سه شنبه
 Sêşemî سه شنبه
 Sêsibeh بعد از سه روز
 Şeşxane اسلحه تک تیر
 Sêta سه بند / سه طبقه
 Şetek بی اختیاری اداری / عدم خویشتن داری
 اداری
 Şetek / شاشو / شاشی / گوزو بی اراده
 Setimîn/disetime/bise- تفنگ قدیمی سه تیر خور
 Sêtîr شطرنج
 Şetrenc بازی شطرنج / شطرنج
 Şetrence (kişik) سبب
 Sêv

Sêv سیب
 Şev شب
 Şevaresş شب تاریک
 Sêvaxîn سیب زمینی ترشی
 Şevbêrk نشست شبانه
 Şevborîn شب زنده داری / شب گذرانی
 Şevgêr دزد / شبکار (دزد) / شبگرد
 Şevgêr مرد شب / قهرمان شب
 Sevî سبد بزرگ حمل میوه جهت چهارپایان
 Sêvik
 Sêvik سیب زمینی
 Şevîn چراندن شبانه / شب چرانی / گله چرانی شب
 Şevîn شبانه
 Şevşevok bnr. ...EB...EBK
 Şevşevok خفاش
 Sewa به خاطر
 Sewad سواد
 Sêwak بیخیال / بیکار / فراری
 Sewal حیوان
 Sewalvan دامدار
 Sewalvanî دامداری
 Şewat سوز / سوزش / سوخت
 Şewatê li xwarina pijandî
 Şêwaz راه / روش
 Şêwaz شیوه / روش
 Şewbalآنلوا
 Sewda عشق / سودا
 Sewdal عقل / مغز / مخ
 Sewdaser عاشق
 Sêwelekî
 Şewender (Silq) چغندرقد / چغندر
 Sewgirandin/disewgirî-
 -sêwî man بی مادر ماندن / مادر کسی مردن
 Sêwî بی مادر / مادر مرده
 Sêwî یتیم

Sewî سطح / میزان
 Sêwirandin/disêwirîne/
 Şêwirîn مشورت کردن / شور کردن / هم اندیشی کردن
 Sêwirîn/disêwirê/bisê-
 Şêwirmend مشاور
 Şewitandin آتش زدن
 Şewitîn سوختن
 Sêwîxane یتیمخانه
 -sêwiyê binçengşewitî
 Sêwî یتیم
 Şewl بوته / خاشاک / بیسه
 Şewl دره کوچک / گودی / شیار / میاندره
 Sewl [I] (نوعی غنچه گل)
 Sewl [II] پاروی قایق سواران
 -sewl dan (bi bêrikên ke-
 Şewla rojê پرتو آفتاب / نور خورشید / اشعه
 Şewm (Şom) , bnr. BEDGOMANÎ
 Sewnêş
 Sewnêş زکام و سرما خوردگی سگ ها
 Sewnêşî
 Sewnêşî سگ زکامی و مریض
 Şewq bnr. PERTEW
 Şewqî کلاه لبه دار
 Sews ترس / خوف
 Sewt صدا / آواز
 Sewt صدا / صوت
 -sewtek li erdê yek li es-
 Sewtsewtok پر حرف / زبان دراز
 Sewz رنگ سبز
 Sewz سبز
 Sewzî فضای سبز / سبزیجات
 Sexbêr صاحب
 Sexbêrî kîrîn نگهداری کردن از
 Sexbêrî شدن صاحب

Sexbêrvan کسی که از بچه ها و یا حیوانات نگهداری می کند
 Sexele بره و بزغاله تازه متولد شده
 Sext دشوار / محکم / تند
 Sext سخت / پیچیده
 Sexte قلبی / تقلب
 Sextet pêktanin پوست کلفت و ضخیم
 Sextiyan پوست کلفت و ضخیم
 Seya روکش کردن دیوار ها
 Seyandin
 Seyandin/diseyîne/bi- صید / شکار
 Seyd شکار
 Seyda دانا / عالم / ملا
 Seyda آقا / استاد
 Seydvan صیاد / شکارچی
 Şeyê dest استخوان های دست و کف دست
 Sêyek ثلث / یک سوم
 Sêyemîn سومین
 Sêyem سوم
 seyîne
 Seyis گود / ژرف / عمیق
 Seylav سیلاب
 Seylax زمین شنی کنار آب
 Seynik عقربه
 Seyr عجیب / غریب
 Seyran گشت و گذار
 Seyranê جای گشت و گذار
 Seyrangeh جای گشت و گذار
 Seyranî کسی که به گشت و گذار می رود
 Seyrek/seyrnîşan علامت سوال
 Şeytanok حلزون / صدف گوش / پیچ و خم
 Seza [I] شرم / عیب / بدی
 Seza [II] لایق
 Seza [III] جزا / سزا
 Seza kirin جزا کردن

Sezawer شایسته / سزاوار / عزیز / محترم
 sezaya laşî جزای بدنی / سزای بدنی
 sezayî ستایش دانی که مستحق باشد
 Sêzdeh عدد سیزده
 Sêzdehem(-în) سیزدهم
 Şêzer رنگ قهوه ای کم رنگ / خاکی / حنایی / خرمایی
 Sî dan سایه دادن
 Sî سایه
 Sî سایه
 Sibat (ماه سیات / زمستان)
 Sibe صبح
 sibeh lê pag bûn به صبح رسیدن
 Sibeh صبح / فردا
 Sîber سایه
 Sîber سایه
 Siberojê فردا
 Sîbetir پس فردا
 Şîbîn شبیه بودن / مانند ... بودن
 Şîbîn شبیه بودن
 Sic نوعی حشره که باعث پوسیده شدن لباس می شود
 Sicade نماز
 sicadeya xwe li dojahê نوعی سوخت برای آتش زدن
 Sicûr نوعی سوخت برای آتش زدن
 Sîdank سایه
 Sîdar سی ساله
 Sîdar سایه دار / سایه درخت
 Şidet خشونت
 Sifarîş سفارش
 Sifir
 Sifir [I] مس
 Sifir [II] منفی / صفر / هیچ / بی چیز
 Sifirne

Şifirne یخ ضخیم پشت بام / قندیل
 Şifır سفر
 -sifre danîn سفره پهن کردن / غذا گذاشتن
 Şifre kirin رمزار کردن
 Sifre سفره غذا
 Şifre رمر
 Sifre سفره
 Sift سفت / غلیظ
 Şiftî هندوانه
 Siftî سفتی / غلیظی
 Sîgeh سایبان
 Sîgorta بیمه
 Sih [I] سایه
 Sih [III] عدد سی
 Şihibîn , bnr. ...EWIBÂN
 Sihik bûn اسیدی شدن
 Sihik آب انگور ترش شده / سرکه
 Şihîn بزرگ / حجیم / باشکوه / پر عظمت
 Sihin حالت دست و پاچگی و پریشانی
 Şihir جادو / سحر
 Sihirandin/disihirîne/
 Sîhirbaz جادوگر / ساحر
 Sihirîn/disihire/bisihî-
 Sik کثیف و منفور
 Şikandin شکستن
 Sîkard ساتور
 Şikarte , bnr. ...EKÊRT
 Şikberî شک / تردید
 Şikdar مشکوک
 Şikeft شکاف / غار
 Sîkene سیستمی که در داخل موتور کار آن را تنظیم می کند
 Şikêr (t.) duvar tarzÊnda üstüste harçsÊz
 ve ifireti istif edilmiÖ taÖ dizisi
 Şikêr سنگریزه / آوار

Şikev آبشخور / سنگاب / تغار
 Sikil
 Sikir سد / بند
 Sikitîn مردن (سگ) / به درک واصل شدن
 Şikok نوعی درخت که از آن آدامس به دست می آید
 Şikok , bnr. KEZWAN
 Sikûm رو / چهره / سیما
 Sikûmreş بی یمن / بدقدم
 Sil [I] شکمو
 Sil [III] فضله گاو
 Sil [III] زود قهر / کسی که از چیزی ناراحت می شود
 -sil bûn
 Şil bûn خیس شدن / نم بودن
 -sil kirin (dewar) ریدن گاو
 -sil kirin رودرروی کسی ایستادن / نشان دادن چیزی به کسی که از آن ناراحت می شود
 Şil kirin خیس کردن / نم کردن
 Sîl سل / بیماری سرفه بیش از حد
 Şil خیس / نم
 Silal بالا پشت بام
 Silamet سالم / بی درد
 Şilan (Şilank) رُز وحشی / رُز
 Şilank رُز وحشی / رُز
 -silav dayîn سلام دادن / تعظیم کردن
 -silav kirin سلام کردن
 -silav lê kirin فرستادن سلام برای کسی
 Silav سلام
 Silavî خوش آمدگویی
 Sildank مرغی که وقت تخم گذاریش آمده است
 Sîle [I] سیلی / کشیده / توگوشی زدن
 Sîle [II]
 Sîle سیلی
 Silek شکمو

Şilekî (Şilikî) (t.) gözleme (f.) crêpe
 (î.) pancake
 Şilekî kirin شکمو شدن
 Şilekî بودن شکمو بودن
 Şilêl (Şilîl, Şilêr) چاودار / گندم سیاه
 Şilepor کپه ای از فاصله رقیق گاو
 Şilêr چاودار / گندم سیاه
 Şîle سیلی / توگوشی
 Şilfşûrî شمشیر عریان / شمشیر بی غلاف / شمشیر بران
 Şilf خیسی / نم بودن
 Şilikandin/disilikîne/bi-Şilikî bnr. ...ILEKÎ
 Şilikîn/disilike/bisilike رودرروی کسی ایستادن / ناراحت کردن و فراری silikîne دادن کسی از چیزی / فراری دادن و ترساندن حیوانات
 Şilikser قسمت جلوی سر
 Şilîl , bnr. ...ILÊL پلکان
 Şilim لیفت تراک
 Şilîpîv باران سنج
 Şilîfî بارانی بودن / خیسی
 Şilîfî خیس بودن / نم
 Şilogan dan شعار دادن
 Şilogan شعار
 Şilopilo خیس خیس
 Şilq جفندر قند
 Şilqî سایه سر
 -silqîyî serê te (neyînî û Şilqok اسفنج
 Silsilok زود قهر کن
 Siltan حاکم / زرنگ
 Şiltax بهتان / توهین
 Silûk سلوک / انزوا / عزت نشینی عارفانه
 Sim سم چهار پایان

Şîm نقره / سیم
 Şîma سیما / صورت / رو
 Simandin/disimîne/bi-Şîmaq سیلی / چک
 Simarte سنباده / سوهان
 -simbêl tê de badan از خوردن غذای لذیذ کیف کردن
 Simbêl سبیل
 Simbêlboq سبیل کلفت
 Simbêlçixt سبیل پوآروی / سبیل پیچانده دراز
 Simbêlpoşe سبیل کلفت
 Simbil سنبل
 Şîme kirin سیم خاردار کردن دور چیزی
 Sime سنبه تمیز کاری لوله تفنگ
 Şîme سیم خاردار
 Şîmerx سیمرغ / پرندۀ افسانه ای
 Şîmik کفش راحتی
 Şîmik دمپایی
 Simil (گندم)
 Simîn/disime/bisime سوراخ شدن
 simîne سوراخ کردن
 Simitandin/disimitîne/
 Simitîn/disimite/bisi-Şîmitîn سر خوردن / لیز خوردن
 Simkot کاسه و تاس آب خوری
 Simok مغار / وسیله سوراخ کردن
 Simokpa چهار پا
 Simolek سنجاب
 Şîmsar دلال / واسطه
 Simsik شکمو
 Simt قله
 Simtiraş سم تراش / نعل بند
 Simûçk نوک انگشتان پا

Şimulasyon شبیه سازی

Şin

Şin آبی / رنگ آبی آسمانی

Şin (Hêşin) آبی / رنگ آبی

Şin (Tok) (t.) teker çemberi, bandaj (f.)

bandage d'une roué (i.) banding of wheel

Şin bûn سبز شدن / جوانه زدن

Şin آبی / مجلس ترحیم

Sinaet صنعت / پیشه

Sînahî

Sînapên berfê

Sinarîn/disinêre/bisi-

Şinase هویت

Sinc سنجد

Sinc [I] اخلاق / خصلت / خصوصیت

Sinc [II]

Sincan صاحب روش

Sincaq سنجاق / قلاب ماهیگیری

Sincîd درخت سنجد / میوه سنجد

Sincirandin/disincirîne

Sincire شعله ور شدن آتش

Sincirîn/disincire/bi-

Sincû سنجد

Sindan چکش

Sindan سندان

Sindî میوه ای شبیه پرتقال که کمی مزه تلخ دارد

Sindif پوزه بند دهان حیوانات

Sindir هاون

Sindirîk تابوت

Sindoq صندوق

Şîne/raperişîne

Sinêde بر روی

Sinêle نوجوانی / نیمه مرد / زنگونه

Sinet kirin (li cem cihû û

Sinet kirin ختنه کردن

Sinet عمل کردن به توصیه های پیغمبر / ختنه کردن مردان

sing di ber de kutan زنا کردن / تجاوز کردن / گاییدن

Sing hildan کنایه از آماده دعوا شدن

Sing چوبدستی ضخیم و دراز / آلت مردان

Sîng گردن / قفسه / جلوی چیزی

Sing چوب یا میله حصارکشی دور باغات

Sîng سینه

Sîngê xwe kutan به سینه خود زدن / دفاع

کردن

Singe xwe kutan میخ خود را کوبیدن / جا

خوش کردن

Singîr kirin

Singîr قاموش / نی / درختچه باریک

Singo سرنیزه تفنگ

Sinî سینی

Sinifê

Sinik نوعی حشره مضر

Sinix bûn رسوا شدن

Sinix رسوا

Şinkatî سبزیجات

Şinkatî سبزی / خرمنی / سرسبزی

Şinok bnr. KEZWAN

Şinok نوعی درخت که از آن آدامس به دست می آید

Şinor kirin محدود کردن / مرزبندی کردن

Sînor مرز / محدوده

Sînor/sindor tixûb مرز

Sînorbir خارج از مرز موجود

Şinêr آبی / مراسم عزائ

Şîp آبشار

Şîp ...-آستانه در / ورودی در ۶۷۸۰

Şîp پلنگ / یوزپلنگ

Şîp جوی آب / کانال آب

Şîp (Sûle , Sûlav)

Şîpandeyê

Şîpane بیرون / خارج
 Siparte/sipartek
 Sipartin/dispêre/bis-
 Sipehî سفید
 Şîpel شاله / بالن داخل شکم ماهی
 Sipî kirin سفید کردن / پوست کندن
 Sipî سفید
 Sipîk سفیدی تخم مرغ
 Sipil طحال
 Siptû سفیدی
 Sipsax سالم و شنگول
 Siqa kirin با سنگ تیز کردن
 Siqa تیز کننده وسایل برنده
 Sîqal [I] سیقل
 Sîqal [II] قندیل
 Şîr شعر
 Şîr شیر
 Sir / راز / سر
 Sîr سیر
 Şîrberf بستنی
 Şîrdoşk (Gadoşk) سطل شیردوشی / ظرف
 شیردوشی
 Şîrê xav شیر خام
 Şîrê xîç (Şîrê zine , Şîrê xav) اولین شیر پس
 از زا / شیر خام
 Şîrê zine اولین شیر پس از زا / شیر خام
 -sîrek li heft civatan ge-
 Sîrêş چسب سریش
 Sîrfîsk سیر کوهی بدبو
 Sirgûn bûn تبعید شدن
 Sirgûn kirin تبعید کردن
 Sirgûn تبعید
 Şîrî شیر رنگ / شیری
 Şîrik girtin bn. SERIDÎN

Sîrik سیر
 Şîrîkatî شراکتی / کار گروهی
 Sîrim سیر خارجی
 Şîrînî شیرینی / شربت
 Sîrişk / اشک سرشک
 Şîrît کنف / طناب
 Sirke [I]
 Sirke [II] آب انگور فشرده شده / سرکه
 به سرکه آغشتن
 -sirke kirin
 Şîrket شرکت
 Sîrkut هاون کوبیدن سیر
 Şîrmiîj بچه شیرخوار / نوزاد
 Şîrmiîj (Heqê Şîr) شیر بها
 Sîrmî پارچه ای حایل
 Şiroke ناودان / لوله فاضلاب
 Şirove kirin تفسیر کردن / تشریح کردن
 تفسیر / توضیح / تشریح
 Şîrove نظر / تفسیر
 Şîrsahî bnr. ÇÎKSAYÎ
 Sîrsûm وسیله ای چوبی و یا فلزی نازک که به جای مشک از
 آن استفاده می شود
 Sîrûd سرود / مارش
 -sîrûda neteweyî سرود ملی
 -sîrûdên leşkerî مارش نظامی
 Sîruşt سرشت / طبیعت / فطرت
 Sîruştî طبیعی / فطری
 Sîruşt طبیعت
 Şîr شیر
 Sîs bûn
 Sîs bûn
 Sîs رنگ پریده / سفید خالی
 Sîsark
 Sîsark لاشخور
 Sîsark کرکس
 Sîsark نوعی پرنده

Şişe شیشه
 Sisê عدد سه
 Sisele کج و کوله و بی رمق
 Sîsî تخم کنگر
 Şîşik میله
 Sîsirk جیرجیرک
 Sist bûn شل شدن / نرم شدن
 Sist kirin نرم کردن / شل کردن
 Sist / شل / نرم
 Sîstî نرمی
 Sîst سست
 Sîtam وکیل / حامی / مدافع
 -sîtamî lê kirin حمایت کردن / حفاظت کردن
 Sîtamî دفاع
 -sîtar tê de neman بسیار کهنه و فرسوده شدن / بسیار داغون شدن
 Sîtar توان ایستادن / نا
 Sîtar مرز / محله
 Sîtare/sîtargeh پناهگاه
 Sîte تور ماهیگیری
 Sîtêl ستون عمود
 Sîtem ستم / ظلم
 Sîtembar ظالم / ستمکار
 Sîtembarî ظلم / ستم
 Sîtemkar ستمکار
 Sîtî خانم
 Şîfî هندوانه
 Şîtil نهال / جوانه / نهال کوچک
 Sîtil ظرف مسی بزرگ پخت و پز
 Şîtil نهال
 Sîtirandin/disitirîne/
 Sîtirîn/disitire/bisitire

Sîfî خانم / خاتون
 Sîtvan ستوان
 Sîtûd بخت / شانسی / طالع
 Sîtûda xwe
 Şîvan bûn چوپان بودن / چوپان شدن
 Sîvan چتر
 Şîvan چوپان
 Şîvanatî چوپانی
 Sîvander قندیل
 Şîvanî kirin چوپانی کردن
 Sîvder ایوان خانه / بالکن / جلوی در خانه
 Şiverê راه مال رو / مسیر / راه / طریقت
 Sîvik bûn سبک شدن
 Sîvik kirin سبک کردن / کم کردن وزن
 Sîvik (سبک وزن)
 Sîvikahî سبکی وزن
 Şîvîl (Şîverê , Şîvîle) راه / مسیر / طریقت / راه مال
 رو
 Şîvîle راه / مسیر / طریق / مسیر مال رو
 Sîvîl غیر نظامی
 Sîving قندیل
 Şîvîkirin (Şîvxwer) چراندن دام به هنگام شب / گله
 چراندن هنگام شب
 Şîvmehîfî (t.) tapan çubufîu (f.) pointe de
 herse (î.) harow's point
 Sîvnik جارو
 Sîvok بادکردگی / گره
 Sîvorî سنجاب
 Şîvxwer (Şîvîkirin) چراندن دام به هنگام شب / گله
 چراندن هنگام شب
 Sîwak مسواک / خلال دندان
 Sîwanok نوعی گل
 Sîwar bûn سوار شدن / پریدن روی پشت حیوان
 Sîwar kirin بار زدن بر روی / انداختن پشت حیوان

Siwar peya kirin نظم کار مردم را به هم زدن

Siwar سواره

Siwarên zirxî سواره نظام آهنی

Siwat ربا / نزول

Siwax (روکش) گلی - گچی

Şiwît (سبزی) شوید

Şiwît , bnr. PÎJINDA

Şîx تیغ های بزرگ درختان / میل بافتنی

Sixêf kirin فحش دادن / ناسزا گفتن

Sixêf فحش / ناسزا

Sîxme چوب سر تیز / تیغ

Şixre حمل کردن محصولات کشاورزی به انبار

Şixre (Kişre) (t.) saplarÊ harmana
taÒÊma iÒi (f.) transport des épis vers l'aire
de battage (i.) transport of ears to threshing
area

Şixre van (t.) harmana sap taÒÊyan (f.)

transporteur de foin ou d'épis

Sixreyên derebegitiyê danîbûn

Sixte قلابی / مصنوعی / جعلی

Sixtopixto kirin بی نظم کردن

Sixtopixto بی نظم / بی سیستم

Sîxur [I] جوجه تیغی

Sîxur [II] جاسوس

Şiyan توان / قدرت / نیرو

Şiyan توانستن / قادر بودن

Şiyan توانستن

Şiyar هوشیار / بیدار

Şiyarkirin بیدار کردن / هوشیار کردن

Siyaset سیاست

Siyasetmedar سیاستمدار

Siyasetmedar سیاستمدار

Siyasî سیاسی

Şiyaw توانا / لایق

Siyele اسفناج

Siyele نوعی سبزی که برگ آن پخته شده و خورده می شود

Siza kirin کيفردادن / مجازات کردن

Siza تحریم / جزا

Skandal / فاجعه / ابتدال

Slogan شعار

Sobe بخاری

Sober شناگر

Soberî kirin شنا کردن / آبتنی کردن

Soberî شنا / آبتنی

Sobevan بخاری درست کن

Sobe بخاری

Sofî صوفی / عابد

Sofik telaşê tayî, kelefe

Sohbet صحبت / بحث

Sohe بخاری

Sojer سوزان

-sol dan destan دک کردن لیرون انداختن

Sol کفش

Sol کفش

Solbend کفش فروش / کفاش

Soldank جا کفشی

Soldirû کفاش

Sole ذرت

Şolgenîk , bnr. COLGENÎ

Şolik , bnr. COLIK

Şolikê maran , bnr. COLMARK

Solîn [I] قنات / جوی آب زیر زمینی

Solîn/solîne [II] زمین گلکاری / جای کاشت و فروش گل

/ گلخانه

-sond xwarin

Sond سوگند / قسم / عهد

Sone اردک

Şop

Şop رد / مسیر / اثر

Şop , bnr. RÊÇ
 Şopandin دنبال کردن / پیروی کردن
 Şopandin پیگیری کردن / دنبال کردن / تحت تعقیب
 قرار دادن
 Şopîn رد کسی یا چیزی را گرفتن / دنبال کردن
 Şopaj رد / اثر / جا
 Şor , bnr. DIJÛN ۸۰۲-
 Sor bûn سرخ شدن / داغ شدن / خیط شدن
 Sor bûn سرخ کردن / داغ کردن / خیط کردن
 Sor kirin سرخ کردن / داغ کردن / خیط کردن
 -sor û gizêrî bûn
 Sor û sipî bûn رنگ باختن / سرخ و سفید شدن
 شدن
 Sor قرمز
 Sor سرخ / قرمز
 Soranî لهجه ای از زبان کردی
 Şorav آبگوشت
 Soravk
 Şorbe آبگوشت
 Sorcîn قهوه ای
 Sordîn (سنگ های پهن) برای حیوانات
 Şorebî بید / بید مجنون
 Şoreş kirin انقلاب کردن
 Şoreşgerî بودن انقلابی
 Şoreşger انقلابی
 Şoreşger انقلاب
 Sorewêl/sorewilk پرنده آبی قرمز رنگ
 Sorgezvez قرمز تیره و تار
 Sorîşk اندامی که غذای قرت داده شده را به معده می رساند
 Sorik
 Sorik بیماری سرخک
 Soring یک نوع بیماری / گیاه رنگی قرمز
 Soro moro bûn (...سرخ شدن) از خجالت
 Soromoro bûn (ji ber ser-

Şorr شور
 Sorsorik نان خشک سنتی / ترد / خوب پخته شده
 Sorsorik نوعی درخت خارجی و میوه آن
 Şoşbîn ساقدوش
 Sosik نوعی حشره
 Sosin سوسن / گل
 Sosret عجیب و غریب
 Sosret زشت / ردیل
 sotemeniyê ایستگاه بارگیری سوخت
 Sotemenî سوخت / سوختنی
 Sotin سوختن
 Sotin/disoje/bisoje سوزاندن
 Sotîner سوزان / آتشین
 Şov آیش / بایر گذاشته / زمین شخم شده و نکاشته
 شوروی
 Sox bûn بدنام شدن / رسوا شدن / شرمگین شدن
 Sox kirin بدنام کردن / رسوا کردن / شرمگین کردن
 ردل و رسوا
 -sox û sinix
 Sox ردل و رسوا / شرمگین
 -soxe man ارث به جا ماندن / مرض شدن برای صاحبش
 Soxe داغون و بی خود / میراث
 Soy ناموس / شرف
 Soz
 Soz dan قول دادن / عهد بستن
 Soz dan قول دادن
 Soz قول / عهد و پیمان / قرار
 Soz قول
 Sozdar
 Sozdar عهد بسته / پیمان بسته / وفادار
 Sozdar قول دهنده / متعهد
 Sozdarî تعهد / رازداری
 Sozdar قسم خورده / وفادار

-sozê mêtên berê
 Sparte امانت / وظیفه مخصوص
 -spartin به خاک سپردن مرده
 Spartin سپردن / تحویل دادن
 Spartin/dispêre/bispê-
 Spas تشکر کردن
 Spas kirin تشکر
 Spas سپاس / تشکر
 Spêde شروع روز / سرصبح / بامداد
 Spêhêtir خوب / قشنگ / زیبا / فراوان
 Spêhî قشنگی / قشنگی
 Spêhîfî زیبایی / قشنگی
 Spêle (سیاهی) اجسام خیالی شب
 Spî [I] رنگ برف / سفید
 Spî [II]
 Spî kirin پوست کردن
 Spîçolkî پزمرده شدن
 Spîdeman ?
 Spîker گوینده
 Spîldax bûn خراشیدن
 Spîldax kirin خراشاندن
 Spîldax خراش
 Spîlk سفیده چشم
 Spîndar درخت سپیدار
 Spîndar درخت سپیدار
 Spîtale آدم و یا چیز سفید رنگ
 Spîtayî سفیدی / لبنیات
 Spîtk سفیدی چشم / سفیده تخم مرغ
 Spîxur طماع / حریص / زشت
 -spîya xwe bi peretî firo-
 Spîyê girtî خاکستری
 -spîyên xwe kuştin
 Spor ورزش
 Spor ورزش
 Stad استادیوم

Standin/distîne/bistîne
 Standin بدست آوردن / خریدن
 Star kirin محافظت کردن / پناه دادن
 Stasyon ایستگاه
 Statû وضعیت / حالت
 Stêle ول / بی خود / ولگرد
 Stêng
 -stêr xuricîn
 Stêr ستاره
 Stêr بسته لحاف
 Stêrk [I] ستاره
 Stêrk [II] (روی لوله تفنگ)
 Stêrk [III] کمد دیواری
 -stêrk girtin نشانه گرفتن / هدف گیری
 -stêrk ji esmên anîn
 -stêrka xwe bi roj dîtin
 Stêrkmasî ماهی ستاره / نوعی ماهی
 Stêrک ستاره
 Stêrnasî ستاره شناسی
 Stewardin, kemilandin
 Stewardin/distewîne/
 Stewîn/distewe/bistewe
 Stewl اصطبل / طویله اسب و گاو
 Stewr bûn (sewal) آبیستن نشدن و نزیابیدن
 Stewr حیوانی که آبیستن نشده باشد
 Stî خانم / خاتون / بانو
 Stîr تیغ / خار
 Sto گردن
 Stran [I] (hevîr û hwd) ورآمدن خمیر نان
 Stran [II] ترانه
 Stran ترانه / ترانه خواندن
 Stran/distrê/bistre
 Stranbêj bûn خواننده بودن
 Stranbêj ترانه خوان
 Stranbêj خواننده / ترانه سرا

Stranbêjî kirin خوانندگی کردن
 Strî derxistin شاخ در آوردن / گردن کلفتی کردن
 Strî lêxistin شاخ زدن / گردن کلفتی کردن
 Strî تیغ تیغ
 Strî شاخ
 Strîzerk نوعی گیاه با تیغ زرد
 Stro شاخ
 Strû شاخ
 Strûktûr ساختار
 -stû bi binî ve bûn کار نادرست کردن و جزا دیدن
 -stû di rû de hatin به خواب رفتن / بیهوش شدن
 Stû dirêjî kirin گردن کلفتی کردن
 -stû hingaftin سرزدن و سر بردن
 Stû گردن / گلو
 Stû گردن
 Stûbend دوبنده / کمربند ضربدری از پشت شلوار تا سرشانه
 و جلوی شلوار
 Stûbîr تیغ جلا / قاتل بالفطره
 Stûdirêj زرافه
 Stûkur گردنبند
 Stûn
 Stûn ستون
 Stûn تیر چوبی سقف / ستون
 Stûqulk گردن باریک و دراز
 Stûr
 Stûr بی تربیت / احسن / ضخیم
 Stûr bûn ضخم شدن / کلفت شدن
 Stûr bûn کلفت بودن
 Stûr kirin نازک کردن / ضخیم کردن
 Stûr ضخم / کلفت
 Stûr کلفت / بزرگ
 Stûrî kirin بی تربیت رفتار کردن / احسن رفتار کردن

Stûrî ضخامت
 Stûr کلفت / ضخیم
 Stûvank گردنبند
 Stûxwar بیچاره
 Stûxwar بیچاره / بدبخت
 Su hatin قهر کردن
 Şû kirin شوهر کردن / ازدواج کردن
 Şûbe شعبه
 Sûç
 Sûc گناه / تاول
 Sûc جرم / گناه
 Sûcdar گناهکار / تاولبار
 Sûcdar مجرم / گناهکار
 sûçdarekî
 Sûcdar گناه
 Sûçe (گوشه بیرونی) زاویه بیرونی
 Sûçeber (سنگ گوشه بیرونی دیوار) کنج
 Sûc گناه
 -sûd wergirtin استفاده کردن از / سود گرفتن از
 Sûd wergirtin بهره مند شدن / سودمند شدن
 Sûd سود / منفعت / بهره / فایده
 Sûdperest فرصت طلب / سودجو
 Sûdwegirtin بهره برداری / استفاده
 Suhbet مصاحبه
 Sûûqast سو قصد
 Sûk/sûq بازار
 Sukûnet آرامی / آرامش
 -sukûneta derûnî آرامش روحی و روانی
 Sûk بازار
 Sûlav آبخار
 Sulh صلح / آشتی
 Şûn جا / رد / نشان / مکان
 Şûn da çûn کنار کشیدن / عقب نشینی کردن
 Şûn جا / مکان / عوض

Şûna kesî bûn	به جای کسی بودن / عوض	Şûşekî	شیشه ای / مثل شیشه / براق و صاف
کسی بودن		Şûşeyî	شیشه ای
Şûnewar	جا / مکان	Sûsik	نوعی پرندۀ با تخم های بسیار گرانبها
Şûnwar	قرار گاه / محل اردو زدن / کمپ / پایگاه	Sûsmar	سوسمار / تمساح
Şûnwar	جا / مکان / رد / اثر	Şûstek	شکاف / شیار / ترک
Şûpik	جلیق لباس کُردی	Şûştin	شستن
Sur	باد / سرما	Şûştin	شستن / فرسایش دادن / از بین بردن
Sûr	سور / دیوار دور قلعه	-sût û sûtal	علاف و بیکار و ولگرد
Şûr	شمشیر	Sût	آبی متمایل به سبز براق
Surandin/disurîne/bi-		Sûtal	بیکاره / آواره
Şûrçêkir	تولید کننده شمشیر	Sûtan/disû/bisû	تیز کردن اشیا برنده
Şûrê cot (t.) keski (f.) couler		Sûtâr	شجاع / بی باک / نترس
Şûrê kotanê (t.) keski demiri (f.)		Şutû	صاف / نرم / سلیس / روان / یکتواخت
couler du Brabant (f.) couler of swivel plough		Şûtû	هندوانه
Şûrengiv	شمشیر زن خوب / شمشیرزن ماهر / شمشیرباز	Şutû	bnr. HILÛ
حرفه ای		Şûv (Şov)	آیش / بایر گذاشته / زمین شخم شده و نکاشته
Sûret	صورت / لپ	Şuxar	ساقه های برنج تر و تازه
Sureya (توریا / ستاره)		Suxre	کار بخور نمیر / خدمت و کارگری کردن
Şûrîk	چریک / گریلا / شورشی / جنگجو	Suxte	فقیه / شاگرد دینی
surîne		Şuxulandin	بکار بردن
Suriştî	طبیعی	Sûyîn/disû/bisû	سوختن
Sûriye	سوریه	Sûzenek	بیماری کمر درد
Şûrkar	شمشیرگر	Sûzenî	
Şûrker	شمشیرزن / جنگجو	Sûzenî	نوار بهداشتی قدیم که زنان در زمان پرید شدن به
Şûrkêş	شمشیرکش / مبارزه طلب / شمشیر باز / فدایی	Sûzenî	(کار می بردند (کهنه / پارچه
پیشمرگ /			
Şûrkî	مثل شمشیر		
Şûro	کنایه از آدم دراز و قدبلند		
Surperî	پری بسیار زیبا		
Surşîrîn	دلریا / دلفریب / زیبا رو		
Şûrşûrî	خط خطی / هاشوردار		
Şûrzen	شمشیرزن		
Sûs	چغندر قند		
Sûse	جاسوس (اختیاری و زوری) / حمله همه جانبه		
Şûşe	شیشه / صاف		

T

Ta انشعاب / شاخه / بخش / جناح

Ta طبقه / اشکوب

Ta نخ / تار (نخ ، سیم و ...) / رشته

Ta [I] نخ / تار مو

Ta [II] طرف / سمت

Ta [III] طبقه

Ta [IV] تب

Ta [V] صدا

Ta [VI] تا
 Ta [VII] شاخه درخت
 Ta bûn لایه شدن / خم شدن
 -ta girtin طرفداری کردن / جهت گیری
 Ta kirin نخ زدن / تا کردن / لایه لایه کردن
 -ta lê rabûn تب کردن
 Ta nexweşiyê تب لرز (تبخانی)
 -ta roja îroyîn تا به امروز
 Ta تب / نخ / تا که
 Tab روشنائی روز
 Taba wi vala çû
 Tabir تب بر
 Tabûr گردان / لشکر / گروه
 Tabûr گردان / نیروهای ارتشی
 Tabût تابوت / باستن
 Tabût تابوت
 Tac تاج
 Taca diran تاج دندان
 Tade زینت / زیبایی / جمال
 Taet طاعت / عبادت
 Taf بلا / مرض
 Tafil ناگهان / در یک آن / در یک لحظه
 Tafil/tafir tehfir طرف دار
 Tagirî kirin طرف داری کردن
 Tagirî طرف داری
 -tahde lê kirin به ناحق کسی را زدن / ظلم در حق کسی
 روا داشتن
 Tahde ظلم وستم / آزار و اذیت
 Tahl تلخ
 Tahm
 Tahm kirin طعم کردن / چشیدن
 Tahm طعم
 Tahm"
 tahmije

Tahmijîn/ditahmije/bi-
 Tahmik طعمه
 Tahmsar بی طعم
 Tahmtûtik لذیذ / خوش طعم
 Tahmûsk ترکیدگی لب
 Tahmzêr آب طلا
 Taht تخته سنگی
 Taht (ferş) سنگ / سنگفرش
 Tajî سگ تازی
 Tak û tûk به ندرت / تک تک / اندک
 Takekes فرد / شخص
 Takekesî شخصی
 Takî نخ مانند / نازک
 Takon , bnr. TEJ
 Taksî تاکسی
 Taksîvan راننده تاکسی
 Tal [I] تلخ
 Tal [II] خالی / تهی
 Tal kirin خالی کردن
 -tal kirin خالی کردن / تخلیه
 Tal تلخ
 Talan یغما / چپاول / غارت
 Talan kirin غارت کردن / به یغما بردن
 Talan kirin غارت کردن
 Talan kirm غارت کردن / تاراج کردن
 -talan û tiraş kirin غارت / یغما
 Talan غارت
 Talan غارت
 Talankar غارتگر
 Talankî غارت وار
 Talan دزدی / غارت
 Talaz گردوخاک / گردوغبار
 Talaz گرد و غبار
 Talde

Talde روپوش / جلد / پوشش
 Talî پایان و آخرچیزی
 -taliḥ çê hatin آمد کار کسی / جور شدن کار کسی
 Talih طالع / بخت / شانس
 Talîmat دستورات / آموزش
 Taloq kirin به تعلیق در آوردن
 Talşîr یک چیز خیلی تلخ / یک چیز خیلی کثیف
 Talşîr (Helqetîz) فرفیون / جوزالقی / گل آتشی
 Tam [I] طعم
 Tam [II] بدون نقص / بی عیب
 Tam kirin پوشیدن
 Tam طعم / مزه
 Taman kirin تست کردن
 Taman سوزن تست گیاهان
 Tambûr تنبور
 Tamdar بامزه / خوش طعم / طعم دار / آبدار
 TAMÎJ, bnr. DEVCE
 Tamjimare عدد صحیح / عدد غیر اعشاری
 Tan دیواری با جنس نئ / یا قاموش / دیوار حصیری
 -tana hatin به کمک آمدن
 Tana کمک / امداد
 Tanan lê tê êwirîn û si-
 Tanbîhatqediyân
 Tanc حکمرانی
 Tang بند و ریسمان بافته شده از موی بز
 Tang استقامت / سمت و جهت
 Tangşikên ضدتانک / تانک شکن
 Tank تانک
 Tannaz زیبا / برازنده / دلپذیر
 Tansyon hebûn فشار خون داشتن
 Tansyon فشار خون
 Tanût شوخی / مزاح
 Tapan خیش / چوب مخصوص خرد کردن قلوه سنگ و گل
 ها

Tapî پناهگاه
 Tapik [I] تله / دام
 Tapik [II] قله
 Tapir تفنگ شکاری ته پر
 Taq پنجره کوچک
 Taq طبقه
 Taq دیوار / طبقه
 Taqet طاقت / تاب / توان
 Taqet قوت / قدرت
 Taqet طاقت / تاب و توان
 Taqî kirin امتحان کردن
 Taqî امتحان / آزمون چهار جوابی
 Taqîçk
 Taqîgeh محل آزمون
 Tar [I] فونداسیون
 Tar [II] حلقه / چرخان / وسیله بافتن
 Tar [III] محله
 Tar [IV] لانه / آشیانه
 Tar [V] شال پیچیده شده دور سر
 Tar [VI] گردنبند / سینه ریز
 Tar [VII] دانه / تا
 Tar [VIII] کیف / خوشی
 Tar kirin تقسیم کردن
 -tar û mar تار و مار
 (-tara bêjîngê الک) حلقه سرند
 -tara guhê bajêr نفی / تهجیر / پناهندگی اجباری
 Tarawgeh
 Tarî bûn فرارسیدن شب / تیره و تار رفتن چشم / تاریک و
 کدر شدن
 Tarî kirin از بین بردن تاریکی و کدر کردن / تاریک و کدر کردن
 از بین بردن بینایی و سوی چشمان کسی
 Tarî kirin تاریک کردن / سیاه کردن
 Tarî تاریک / غیر شفاف

Tarıban	حالت غیر روشن	Taswas	سردرگم و گیج و ویج
Tarıgan	نوعی حبوبات که شبیه گندم است	Tat	ji gûzîkê ta sere pêçiyên gorê
Tarıgewrk	سیاهی قبل و بعد از شب	Tat [I]	لال
Tarıparêz	عقب افتاده و کوتاه فکر	Tat [III]	کسی که از ایل شما نیست / غریبه
Tarıparêzî	عقب افتادگی	Tatêl ketin	ناراحت و غمگین شدن
Tarıstan	سیاهی و تاریکی که همه جا را دربر می گیرد	Tatêl/tatûl	دلنگرانی / تشویش
tarîfî	تاریکی / ظلمات	Tav dan	آفتاب در آمدن / طلوع کردن آفتاب
Tarîfî	تاریکی	Tav derketin	طلوع کردن آفتاب
Tarîkî	تاریک	Tav	آفتاب / روشنایی روز
Tarmilandin/ditarmilî-		Tav	آفتاب / خورشید
tarmileqermîçokî/		Tavehîv	مهتاب / ماه شب چهارده
Tarmilîn/ditarmile/bi-		Tavge	آبشار
Tarovarò bûn	از هم پاشیدن	Tavgeh	(استراحتگاه آفتابی و کنار آب (ساحلی)
Tarovarò kirin	از هم پاشاندن	Tavgestî bûn (birîn)	ورم ناشی از آفتاب زدگی
Tarovarò	دریداغون و از هم پاشیده	Tavgestî	سوخنگی ناشی از آفتاب
Tart		Tavî	رگبار / درشت باران
Tart	تیکه و یا پارچه ای که به صورت دراز بریده شده است	Tavî	باران کم و بریده / نم نم باران
Tartale		Tavil (Tafil , Taviîlê)	در یک آن / در یک لحظه / ناگهان
Tartale	گرفتن اموال مردم به زور	Taviîlê	آنی / فوری و بدون توقف / یکدفعه ای و سریع
-tartarî	تیکه تیکه / دریداغون	Taviîlê	در یک آن / در یک لحظه / ناگهان
Tarxûn	افسانه یونانی الهه ماه و شکار	Tavistan	تابستان
Tas (Tîrar , Sukure, Zerik)	پیمانه / جام /	Tavkî	خوشیدی / خورشیدوار
Tas	سافر / فنجان	Taw kirin	شتاب بخشیدن
Tas/tasik	تاس آب / ظرف آب خوری	Tawa kêşî	نیروی جاذبه
Tasa darîn , bnr. KOD		Tawan	جرم / جنایت / گناه
Tasa serî	استخوان آهیانه / جرمه سر / استخوان سر	Tawan kirin	جنایت کردن / مرتکب جرم
-tasa serî	وسط سر	شدن	
Tasa şîhîne	کفه ترازو	Tawan	تاوان / گناه
-tasek ava sar bi ser de		Tawan	جرم / تاوان
Taşnaq		Tawanbar	محکوم / مجرم / جنایت کار / گناهکار
Taştê	صبحانه	Tawanbar kirin	محکوم کردن / متهم کردن /
Taştê	صبحانه	نسبت دادن	
Taştêkirin	صبحانه خوردن	Tawanbar kirin	گناهکار کردن
Taştê	صبحانه		

Tawanbar kirin متهم کردن
 Tawanbar متهم
 Tawanbarî جرم / گناه / بزه / تقصیر
 Tawanbarker تهمت زن / افتراگر
 Tawanbarkirî مدعی علیه / متهم
 -tawanê abûrîkên گناه ناموسی / تاوان غیرت و شرفی

Tawankar جانی / گناهکار / جنایتکار
 Tawankar مجرم / گناهکار
 Tawankarî جنایتکاری
 Tawanker متهم
 Tawannasî جرم شناسی

Tawan-nasî گناه شناسی
 Tawdan شتاب
 Tawder شتاب دهنده
 Tawe ماهی تابه / تاوه / یغلا

Tawe ماهی تابه
 Tawî مردابی / باتلاقی
 Tawî bûn دچار بیماری تب شدن
 Tawî شخص تب گرفته

Tawik تابه کوچک / قابلمه کوچک
 Tawik , bnr. TIHOK
 Tawis بت آفتاب(در باور کردهای قدیمی) / پرنده طاووس

Tawûg سورتمه
 Tawût مقعد
 Tax محله
 Tax محله / بخشی از شهر یا روستا
 Tax محله / دسته ای از یک خانواده
 Taxe قنناق کردن علوفه / پیچیدن علوفه
 Taxim گروه / قسمت / دسته
 Taxim گروه منسجم و یکدست
 -taximê sîng û beran
 Taxim گروه / دسته
 Taxûk , bnr. KOL

Taxûk سورتمه
 Taxurk فرغون
 Tax محله
 Taybet مخصوص
 Taybet مخصوص / ویژه
 Taybetî خصوصیت / مشخصه
 Taybetî مخصوص / ویژه
 Taybetî ویژه / مخصوص
 Taybetmend صاحب خصوصیت
 Taybetmendî ویژگی
 Taybetmendî خصوصیت / ویژگی
 Taye ۱. Toterik ۲. Şeyt
 Tayê kêmba نخ نتابیده / نخ خام
 -tayê li dû şûjinê
 Tayê şûjinê bnr. AR...ÛJIN
 -tayê terazûyê کاسه ترازو
 Tayê xav نخ نتابیده / نخ خام
 Tayek , bnr. AVDAK
 -tayekî jê bikşînî sed pî-
 Tayên deng تارهای صوتی
 -tayî hev kirin
 -tayî wî kes tune بی مثال / بی همتا
 Taytore بی مصرف و به درد نخور
 Taze تازه / نو / جدید
 Taze تازه
 Tazî kirin لخت و عریان / فقیر و ندار
 Tazî سوگ / عزا / ماتم
 Tazîdar Bûn عزادار بودن / سوگوار بودن
 Tazîdar عزادار / سوگوار
 Tazûg سورتمه
 te دور شده از / جدا شده از
 Te (seg, beraz û hwd)
 -te dît kanî li ser danî
 Tê gerîn اشتها کردن / ویاار شدن

Tê ghiştin فهمیدن / درک کردن
 Tê re kirin
 Tê werdan
 Tê xistin قرار دادن در / گذاشتن در
 Tê (تو) در حالت مفعولی (می آید / حال استمراری فعل (آمدن)
 Te (تو) در حالت مفعولی
 Teala تعالی / بلند مرتبه
 Teba (Tewa) مخلوق / آفریده
 Teba bûn قاطی شدن / داخل شدن / مشارکت کردن
 Teba شخص و یا چیز نامشخص / جانور
 Tebane زیر شلوازی کوتاه
 Têbar گاوصندوق
 Tebat kirin صبر کردن
 Tebat صبر و قرار
 Tebatî (r) مجهول
 Tebax ماه تباخ / ماه گلاویز
 Tebax یک ماه کردی
 Tebek صخره های عظیم / بیماری دهان و پاهای حیوانات
 Tebeq نوعی بیماری
 Tebeqe طبقه
 Tebeqe طبقه
 Teber تبر
 Teber کلنگ
 Têbînî تبصره / تذکره / شرح / زیرنگاشت
 Têbînî شرح / تفسیر / حاشیه
 Tebitandin/ditebitîne/
 Tebitîn/ditebite/bite-
 Tebo نوعی سوسک که خون جانوران را می مکد
 Tebsî سینی / طبق
 Tebûr چنگک کشاورزی / شنه
 Tecal
 Tecal Decal
 Tecawiz kirin تجاوز کردن

Têcir تاجر / بازرگان
 Tecrîd
 Tecrîd عریان کردن / تنها گذاشتن
 Tecrube kirin تجربه کردن
 Têdan اشتباهی چیزی را کردن / دل خواستن
 Tedarik تدارک / تهیه
 Tedawî درمان / معالجه
 Tedbîr تدبیر / راهکار
 Têderxistinok , bnr. MAMIK
 Têdexistî درونمایه / محتوی / مضمون / گنجایش
 Tedhîş ترساندن / تهدید کردن
 Tedhîşkar راهزن / دزد / طیار
 Tedhîşkarî راهزنی / طیار
 Tedhîşkarî وحشت / ترس
 Tef û tal pel û pot
 Tefandin/ditefine/bi-
 Tefîn/ditefe/bitefe خاموش شدن
 tefine خاموش کردن
 Tefş تکه ای که یکدفعه بریده شده است
 Tefşî تیشه
 Tefşik چسز قابل برش و جدا شدنی
 Tefşo تیشه
 Tefî سوپ گندم
 Têgeh درک / فهم
 Tegel kirin درشت دوختن
 Tegel دوخت درشت
 Têger اشتها کننده / وبار
 Tegere لنگی / تاخیر / مشکل
 Têgih مفهوم
 Têgihîştî فهمیده
 Têgihîştin درک کردن / فهمیدن / متوجه شدن
 Têgîn درک / فهم
 Têgîn موضوع
 Tehdît Kirin تهدید کردن

Tehîn شیره کنجد
 Tehisandin (bitehisîne!) (t.)
 kaydĒrmak (f.) faire glisser (î.) to trip
 (someone else)
 Tehisandin/ditehisîne
 Tehisîn سکندری خوردن / لغزش خوردن
 Tehisîn/ditehise/bite-
 Tehjî سگ تازی
 Tehl bûn تلخ شدن / تند و آتشین شدن / دردآور شدن
 Tehl bûn تلخ بودن / تلخ شدن
 Tehl kirin تلخ کردن / تند و آتشین کردن / با اذیت و آزار
 درد دادن
 Tehl kirin تلخ کردن
 Tehl tehl axavtin با طعنه صحبت کردن
 Tehl تلخ / تند و سوزان
 Tehlbûnê lê dikeve; teh-
 -tehlî û niç انتقاد / شکایت / گله و
 تلخی
 Tehlî تلخی
 Tehlî تلخی / تندی / آزار و انتقاد / نوعی گیاه تلخ دارویی
 Têhn bûn خنک شدن / تشنه شدن
 Têhn kirin خنک کردن / تشنه کردن
 -tehn lê dan طعنه زدن
 Tehn طعنه / حرف دردآور
 Têhn گرما / حرارت / تشنگی / خنک
 Têhnî تشنگی
 Têhnşîrî ولرم / خنک
 Tehr نوع / یوه / جلب
 Tehre گرمای وسط ظهر تابستان
 Teht
 Teht تخته سنگی
 Teht فرش / سنگفرش
 Teht , bnr. NIHÎT
 Teht سنگ صاف و پهن
 Tehtê qeşahiye (t.) buzul masası (f.)
 table de glacier (î.) glacier table
 Tehtevêlkî راست و کم عمق

Tej (Ta , Takon) (t.) tek en kilim (f.)
 tissu en poils de chèvre large d'environ ۵۰ cm
 (î.) goatskin fabric approx. ۵۰ cm wide
 Tej [I] سنگریزه / هر پارچه قدیمی
 Tej [III] بازار
 -tej kirin بازاربایی و داد و ستد کردن
 Tejane زمینی که از چهار طرف با کوه محصور شده و آب را
 به وسط خود می کشد / معدن
 Tejber مفروشات / لوازم / اثاثیه منزل
 Têjik (... توله / بچه (سگ، گاو، گاو و ...))
 -têjik anîn/derxistin/ki-
 Têjik توله / بچه حیوانات
 --têjika sala xelayê بسیار گدا گشته
 Tejî پر / لبریز
 Têk birin
 Têk birin (dan) از بین بردن / فروریختن
 Têk çûn
 Têk çûn فروپاشیدن / از بین رفتن
 Têk dan
 Têk heristin به هم پیچیدن / در هم بافته
 شدن / به هم تابیدن / با هم یکی شدن
 -tek û tûk تک و توک / بعضی اوقات
 Tek تک / تنها
 Tekandin/ditekîne/bi-
 Tekane تکمین / منفرد / مفرد / تک / فرد
 Tekane تنها
 Têkber
 Têkber فقره / اقلام / شیئی / تکه / قطعه
 -têkberên male
 Têkberên male اثاثیه منزل / اسباب خانه
 -tekbîr anîn گفتن تکبیر
 Tekbîr تکبیر
 Têkçûn فروپاشی
 Têkda تماماً / به طور کامل / سرتاسر
 Têkdan فروپاشی

Têkel Bûn قاطی شدن / داخل شدن
 Têkel kirin به هم زدن / قاطی پاتی کردن
 Têkel درهم / روی هم / قاطی پاتی
 Têkel درهم / مختلط / درهم
 Têkelî Kirin پیوند برقرار کردن / ارتباط
 برقرار کردن
 Têkelî رابطه / پیوند
 Tekere تایر / چرخ
 Teketek تک به تک / یکی یکی
 Têketin [I] محل ورود و رفت و آمد
 Têketin [II] دگمه ورود به سایت
 Têketin وارد شدن / ورود
 Teke آمیزش جنسی بز
 Têkil درهم برهم / نامرتب / مخلوط
 Têkildar مرتبط
 Têkildarî پیوند / ارتباط
 Têkildarî رابطه / ارتباط
 Têkildar مرتبط
 Têkilhev e
 Têkilî ارتباط برقرار کردن /
 -tekilî danîn
 Têkilî ارتباط
 Têkiliş bûn قاطی شدن / داخل شدن / وارد
 شدن (مسئله یا موضوعی)
 Têkilî ارتباط
 Tekîne تکان دادن / لرزاندن
 Teknik تکنیک
 Têkoşer جنگاور / مبارز
 Têkoşer مبارز / تلاشگر
 Têkoşîn kirin تلاش کردن / کوشش کردن
 Têkoşîn مبارزه / تلاش / کوشش
 Têkoşîn/têdikoşe/têbi-
 Têkoşînê

Tekûz کامل / مرتب / محکم / ستبر / تنومند / قوی
 هیکل
 Têkûz dike
 Tekûz kirin تکمیل کردن / مرتب کردن /
 تقویت کردن / مستحکم کردن
 Têkûz بی عیب و نقص
 Tekûzker همراه / یاور
 Tel [I] کج
 Tel [II] شاخ زدن
 Tel [III] زدن با چوب راگی
 کج کردن -tel kirin
 (کابل / آهنی و مسی)
 Têlan a bi hev ve; girêk
 یک تکه زمین
 Telandin/ditelfîne/bi-
 Telar تالار
 Telaar مخروبه / گرد و غبار و باقیمانده های زیر درخت
 Telaar هیجانی که با خود سردرگمی و دستپاچی می آورد
 Têlbend با کابل بسته شده
 Telbî سینی سماور / زیر سیگاری
 -têldirk kirin سیم خاردار کردن
 Têldirk سیم خاردار
 -telê xwe xwarin
 Tele زمین تختی که در مابین سنگ ای صعب العبور باشد /
 کمین / تله
 Telebkar طلبکار
 Telef bûn تلف شدن / ویران شدن
 Telef kirin تلف کردن / ویران کردن
 Telefon تلفن
 Telemiş تله موش
 Teleragihandin ارتباط دور برد / مخابرات تلفنی
 -teletel payîn دزدکی و قایمکی پاییدن کسی
 Teletel دزدکی و قایمکی
 Televîzyon تلویزیون

Telew bûn	وقت جفت گیری	-temaşe li paş e	
Telew	سگ ماده و گرگ ماده که وقت جفت گیری آنها آمده	Temaşe	تماشا / نگاه
است		Temaşe	تماشا / دیدنی
Telêz	یمن / پا قدم	Temaşeger	بیننده / تماشاگر
Têlî	میله فلزی یا چوبی که برای حمل بار از آن	Temaşeger	تماشاگر / بیننده / نظاره گر
شود	استفاده می شود	Temaşekar	تماشاچی
Telikîn/ditelike/bitelike	آرام کردن / خواباندن / قایم کردن	Temaşevan	بیننده
tefine		Temaşevan	تماشاگر / بیننده
Teliqîn/diteliqe/biteliqe		Temate	گوجه فرنگی
Telîs	گونی	Temawî	مه آلود
Telîs	گونی / کیسه	Tembekî	توتون قلبان
Têlmaş/têrmaş	کس و یا چیزی که ترک شده اند	Temberî	کاکل / موی سر مدل دار
Telp		Temborî (Temorîk , Temeî, Temelî, Poçax)	کاکل / ظاهر موی سر
Telp [I]	یک دسته ابر / گروه پرنده گان	Tembûr	تنبور
Telp [II]	خوی / خصلت	Tembûrvan	تنبور زن
-telpinan baş e	بعضی خصلت های خوب دارد	Tembûrtênor	تنبور
Telptelpî		Teme kirin	سفارش کردن / سپردن
Telptelpî	سرسری و دمدمی مزاج	Teme kirin	درخواست کردن
Telwe	باقیمانده قهوه در زیر فنجان	Teme	تنبیه / نصیحت
Têm	تیم / زمینه / موضوع	Temel	مال و منال / دارایی
Tem	میل / مقصد / آرزو / هدف / نیت	Temelî	کاکل / ظاهر موی
Tem [I]	مه	Temen	سن / عمر
Tem [II]	مه و هاله دور سیارات و ستارگان	Temen	عمر / سن
Tem [III]	نیت / قصد	Temen	سن
Tem kirin	آرزو کردن / نیت کردن / قصد داشتن	Temendirêj bûn	زیاد عمر کردن
-tem kirin	نیت کردن / قصد کردن	Temendirêj	مسن / کهنسال / آنتیک
Temam bûn	کامل شدن	Temendirêjî	کهنسالی
Temam kiri	تکمیل کردن	Temenkurt bûn	کم عمر کردن / جوانمرگ شدن
Temam	تمام و کمال	Temenkurt	کوتاه عمر / کم عمر
Temam همه		Temenkurtî	کم عمری / مرگ زودرس
Temar	خواب سنگین	temêre	کاکل
Temara mirinê	خواب عمیق	Temerî	کاکل / ظاهر موی
Temartî		Temerî	کاکل
Temartin/ditemêre/bi-			
Temaşe kirin	تماشا کردن		

-temeya min li te نصیحت من به تو
 Temezî bnr. ÇÎT
 Temezî پارچه ای که به دور کلاه پیچیده می شود
 Temirandin خاموش کردن / خفه کردن
 Temîrandin خاموش کردن / خواباندن
 Temirandin/ditemirîne
 Temirîn/ditemire/bite-
 -temiya bavan نصیحت پیشینیان
 Temizandin/ditemizîne
 Temorî bnr. BAQÊ TEMBERIYÊ
 Temorîk کاکل / ظاهر موی
 Temsî بشقاب
 Temsîl تمثیل
 Temz لحن / جوش / چسباندن و وصل کردن
 Têñ ajotin û sekinandin
 Têñ xwarin û jê rûn tê bi-
 Ten تن
 Tena راحت / آرام / آشتی / امن
 Tenaf طناب / بند
 Tenafbaz طناب باز / بند باز
 Tenahî آرامی / آشتی / امنیت
 Tenbel bûn تبیل شدن
 Tenbel کاهل / تبیل
 Tenbelî تنبیلی
 Tenbî زنهار / هشدار / اخطار / آگاه باش
 Tenbox جهنم / جای بسیار بد و نامناسب / ویرانه
 Tenbû کنه / حشره ریز
 Tencik دیگ / قابلمه بزرگ / کاماجدان
 Tendûr تنور / سطل مخصوص هیزم قدیمی
 Tendurist تندرست / سالم
 Tenduristî تندرستی / صحت
 Tenduristînasî تندرستی / سلامتی
 Tendurustî صحت / سلامت / تندرستی
 Tendurustî تندرستی

Tene (عدد / دانه (واحد شمارش
 Tenê تنها / یک دانه
 Tenê فقط
 Teneke حلبی (قلع اندود) / دبه
 Tenekok آهن پاره
 Têneper لازم / فعل لازم
 Têneper غیر هادی / نارسانا
 Teng نوار و بند بافته شده از موی بز
 Teng تنگ / کم عرض [I]
 Teng [III] طناب زین اسب / طناب مخصوص بستن بار
 Teng bûn تنگ شدن / سفت و محکم
 Teng bûn تنگ شدن / تنگ بودن
 Teng kirin
 Teng kirin تنگ کردن / محدود کردن
 Teng تنگ
 Tengal کنار / بغل / پهلو
 Tengal استخوان لگن خاسره
 Têngasî فقر / نداری / سرگیجی / مشکل
 Têngasî تنگنا / وضعیت ناگوار
 Têngasî تنگنا / سختی
 Tengav bûn بیزار شدن / عاجز شدن
 Tengav kirin بیزار کردن / آزار دادن / ترساندن
 Tengav بیزار / بی صبر
 Tengav تنگ / فضای کم
 Têngayî تنگی / فقر / قحطی / بیزاری
 Têngayî تنگی / تنگدستی
 Têngbîn بدبین / تنگ نظر
 Tengerê راه باریکه / تنگه
 Tengezar بیچاره / گرفتار / نا امید
 Tengezar bûn بی حال شدن / بی حوصله شدن
 Tengezar kirin بی حال کردن / بی حوصله کردن
 Tengezar بیحال / بی حوصله
 Tengezarî ?
 Tengezarî بی حالی / بی زاری

Tengezarî نگرانی / اضطراب / تشویش / بیچارگی / گرفتاری

Tengî تنگی / سختی

Tengijandin

Tengijandin/ditengijîne

tengije

Tengijîn

Tengijîn/ditengije/bi-

Tenî دوده / دوده بخاری

-tenî girtin (ji ber dû) دوده گرفتن

-tenî kirin رسوا کردن

Tenî دوده / سیاهی حاصل از سوختن

Tenik bûn باریک و نازک شدن

Tenik kirin باریک و نازک کردن

Tenik و ظریف و نازک

Tenikî باریکی و نازکی

-tenikiya rêvebiriyê

Tenîper کاغذ کاربن / کاغذ کببی

Tenişder چارچوب درب / بالای درب

Tenişt کنار / بغل

Tenişt کنار / بغل

Tênivîs دفتر

Tenq û top توپ و تانک

Tenûr تنور / کوره آتش

Tenûr تنور

Tenza kirin بخش کردن

Teorî نظریه

Tep [I] حقه و حيله

Tep [II] سیلی

Tep [III] تپه

Tep [IV] ویران شدن / خراب و نابود شدن

-tep bûn فروریختن

-tep kirin خراب و نابود کردن

Tep ضربه / ضربه دست

Tepa serî ملج / کله / سر

Teparik پارچه ای که با آن چیز تنگ بسته می شود

-tepê li pêşberî gundî تپه روبروی روستا

Tepedor درب و کپ چوبی

-tepek û du tep lê xistin

Têper متعدی / فعل متعدی

Têper رسانا / هادی

Tepeser kirin ظلم کردن به

Tepeserî ظلم / ستم

Tepik خشت گلی

Tepil طبل

Tepink مین

Tepiş قابلیت

Tepisandin/ditepîsîne/

Tepîsîn/ditepise/bitepi-

Tepîlû نوعی بیماری

Tepres حقه باز / مکار

Tepsî سینی / طبق

Teqal گرد / گوی مانند / گوبین

Teqandin منفجر کردن / ترکاندن

Teqandin/diteqîne/bi-

Teqel سیبل نشانه گیری

Teqemenî مواد منفجره

Teqereq صدای ترقه و مواد منفجره

-teqereqa ji bo dinyayê

Teqeteq صدای رگبار

Teqez به طور حتم / حتماً / مطمئناً

Teqez حتما / شتاب

Teqezالحق / مسلم

Teqezمطلقاً

Teqil سنگینی

Teqilandin وزن کردن / اندازه گرفتن /

محک زدن

Teqilandin/diteqilîne/

Teqin گل

Teqîn/diteqe/biteqe انفجار / صدای ترکیدن

Teqinandin/diteqinîne/ teqîne	مو کندن / کندن لایه رویی / لخت کردن
Teqinîn/diteqîne/biteqi-	خراشیدن
Teqizandin/diteqizîne/ Teqizîn/diteqize/biteqi-	علامت های قبیل از عرق کردن
-teql avêtin / قلع زدن / قلع خوردن	حرارت و خیزی قبل از عرق کردن
Teql / معلق زدن	Terahî
Teqlîd / نوع / جور	Terahî / رطوبت / نمی / خیزی / تری
Teqlîde / نقلی	Teral
Teqol , bnr. DELME	Teral / تنبل / کاهل / کم کار / کم فعالیت
Teqoze / فراموش شده / معیوب / خراب	Teralî / تنبلی / کم کاری
Teqsîd / قسطی	Terandin/diterîne/bi-
Teqteqoşq / تپانچه / تپانچه اسباب بازی	Terane / شوخی / مزاح
Teqyan / انفجار / ترکیدن	Teraqî / شیره گل
Têr	Teraş kirin / تراشیدن / کپی کردن
Têr / کوله بزرگ / کوله پشتی حجیم	Teratin / رفت و آمد
Têr [I] (da ku bavêjin ser	Têrav bûn / سیراب بودن / سیراب شدن
Têr [II] سیر	Têrav kirin / سیراب کردن
Ter bûn (dar û giya)	Terawil / درنده
Têr bûn / سیر شدن / سیر بودن	Têrawis
Têr bûn / سیر بودن / سیر شدن	Têrawis / برداشت دیر هنگام محصول
Ter kirin (dar û giya)	Teraz / تعادل / تراز / بالانس
-ter kirin / با آب نرم کردن گیاه و درخت	Teraz / همسان / تراز
Têr kirin / سیر کردن / پر کردن	Terazîn / سربالایی
Têr kirin / سیر کردن / پر کردن / اندازه	Terazname / بیان کاری / ترازنامه
بودن	Terazû / ترازو
-ter û can / جوان	Terazûn
-ter û hişk tev şewitîn	-terazûna terxankirî
-têr û tesel / پر و لبریز	Terazûya avê , bnr. TEREZIYA AVÊ
Têr xwarin	Terbiye , bnr. TORE
Ter / علف و درخت تازه / امتحان نشده / نورسیده	Têrbûn / سیری
Têr / سیر / پر	Tercuman / مترجم / مفسر / دیپلماس
Tera bûn / از بالا به پایین سقوط کردن	Tercumanî / مترجمی / دیپلماسی
-têra tiştêkî/yekî / به اندازه لازم	Tercume / ترجمه / برگردان
Terad / مسابقه	Têrê kirin
Teraf , bnr. XI...OR	Tere û tûre / چرت و پرت / هدران پدران
	Teremast / ماستی که برای زمستان تهیه شده است

Tereng رنگ سیاه
 Tereqeq پوکه فشنگ
 Tereqî هلوی شیرین و آبدار / شلیل
 Tereqî نوعی هلو
 Teres قرمسلق / بی شرف / کس کش
 Teresî کس کشی / بی شرفی
 Teres عوضی
 Terez تگرگ / طوفان
 Terez تگرگ / حباب حاصل از جوشیدن آب جوش
 Tereziya avê (t.) su terazisi (f.)
 niveau de maçon (î.) carpenter's level
 Terg تگرگ درشت
 -terî lê badan
 Terî دم
 Têrî سیری / پر بودن
 Têrî سیری / ثروتمندی / کافی بودن
 Terifandin/diterifîne/
 Terîj کهنه کم عرض و دراز
 Terîjk
 Têrik têra کوچک
 Terik هیزم خیس / چویدستی بزرگ
 Terikandin/diterikîne/
 Terikandin ترک کردن
 Terikîn [I]
 Terikîn, (heywanên wekî
 Terikîn/diterike/biteri-
 terîne
 Terixandin/diterixîne/
 Terixîn/diterixe/biteri-
 -teriya xwe kirin nav şe-
 Terk [I] ترک / دست برداشتن از چیزی
 Terk [II] درز / شکاف
 -terk kirin ترک کردن
 -terk lê ketin
 Terk ترک
 -terka zikê kengerê کیسه بچه کانگرو
 Terke شاخه نازک و باریک

Terkedinya تارک دنیا / منزوی
 Têrker متمم / مکمل
 Têrkera daçekê متمم اضافی / عبارت حرف
 (t.) edat tûmleci (f.) complément de
 preposition (î.) prepositional phrase
 Têrkera navdêrê (t.) isim tûmleci (f.)
 complément de nom (î.) possessive phrase
 Têrkera neyekser مفعول غیرمستقیم
 Têrkera neyekser ya lêkerê مفعول غیرمستقیم فعلی /
 مفعول فعلی غیرمستقیم
 Têrkera rewşîn عبارت قیدی
 Têrkera yekser مفعول مستقیم
 Têrkera yekser a lêkerê مفعول مسقیم
 فعل / مفعول فعلی مستقیم
 Terkeser سرگردان / آواره / دریدر / ولگرد
 Terkeser ولگرد / بی جا و بی مکان
 Terkeserî سرگردانی / آوارگی / دریدری / ولگردی
 Terkî
 Terkîb ترکیب
 Terlan جوان زیبا و چابک
 Term جسد / جنازه / گروهی از ستارگان
 Têrmal سرمایه دار / پولدار
 -Termê Adem توده ستارگان آدم
 Terme di bihar û havînan
 -Termê Merxê (هفت ستاره
 Term جنازه
 Têrnexur
 Teror bûn ترور شدن
 Teror kirin ترور کردن
 Teror ترور
 Terorîsm تروریسم
 Terorîst تروریست
 Terpeterp راه رفتن حیوانات و زدن قلب آنها
 Terpilandin/diterpilîne/
 Terpilîn/diterpile/biter-

Terpîn/diterpe/biterpe
 رومری و دستمال سر زنان / خوشتیپ Terpûş
 چیزهای نوک تیز آهنی – چوبی و غیره Terq
 Terqandin
 Terqandin/diterqîne/bi-
 Terqîn
 Terqîn/diterqe/biterqe
 از هم پاشاندن / تارومار کردن / زهله کسی را terqîne
 ترکاندن و ترساندن
 Têrr خورجین قدیمی
 Terrazin حوزه دید در شب
 Ters [I] اشتباه / برعکس / معضل
 Ters [II] جنازه / مرده
 Ters [III] مدفوع اسب و خر
 Ters [III] دیو
 Tersî اشتباهی / برعکسی / معضلی
 Terskul اشتباه / برعکس / معضل
 Tertepêl سند قدیمی / مدرک قدیمی
 Tertepêl معاینه پزشکی / آزمایش پزشکی
 Tertepêl پس پس کردن / غیبت
 Tertilîn/ditertile/biter-
 Terwende میوه تازه / سبزیجات تازه
 Terwende بعضی اوقات / به ندرت
 Terx عیب و نقص
 Terxan kirin
 -terxîs bûn (leşkerê bêpa-
 -terxîs dan مرخص کردن / اجازه دادن
 -terxîs kirin (leşkerê bê-
 Terxîs ترخیص / اجازه / رخصت
 Terye دزد / حرامی / طیار
 Terz طرز / اصول / روش
 Terzî خیاط
 Têrzînet
 Têr سیر / کافی
 Teşandin , bnr. VEKU...TIN

شکل گرفتن / در قالبی درآمدن -teşe girtin
 Teşe روش / طور / جور
 Teselî kirin تسلی دادن / حال کسی را جویا شدن
 Teselî تسلی / پرسیدن احوال کسی و یا چیزی
 Tesfîye kirin تصفیه کردن / از بین بردن
 Teşî دوک / دوک نخ رسی
 Teşî badan دوک چرخاندن / نخ ریسیدن
 دوک تاباندن
 Teşî ristin (rêşîn) دوک چرخاندن / نخ ریسیدن
 دوک تاباندن
 Teşî vizandin دوک چرخاندن / نخ ریسیدن
 دوک تاباندن
 Teşî دوک
 Teşî وسیله ریسیدن پشم و درست کردن نخ
 Têşik (...بچه (گربه، سگ،
 Teşik کشاله ران
 Teşim کانال فاضلاب
 Tesîr kirin مؤثر بودن / تأثیر کردن
 Tesîr تأثیر / اثر
 Teşîrêşî نخ رسی
 Tesîr تأثیر / اثر
 Tesîs امکانات
 Teşiyê , bnr. DOXTE...
 Teşk پا / پاچه / پاچه شلوار
 Tesk [I] کم عرض / باریک / نازک
 Tesk [III] خون گرمی
 Teşk از طرف پشت به پا ریسیدن
 Teşkilata kontra سازمان ضد گریلا
 Teşkilat تشکیلات
 Teşkîldarî سازمان
 Teşkrût پا لخت / پا عریان
 Teslîm bûn تسلیم بودن / تسلیم شدن
 Teslîm kirin تسلیم کردن
 Teslîm تسلیم / سپردن

-teslîmî Xwedê kirin به خدا سپردن / به خدا واگذار
 (کردن) ناحقی
 Teslîmiyet تسلیم / شکست
 Teslîmiyet شدن تسلیم
 Teşq اثر سرما
 -teşqelexistin
 Teşqelexe ناقلا بازی / بلا / کلک
 Teşqelexe عجول / هول هولکی
 Teşqelexe عجول / بلا
 Teşqelexe عجول / دست و پا چلفتی
 Teşt تشت / لگن
 Teşt تشت
 Teştîq kirin تأیید کردن / تصدیق کردن / /
 اثبات کردن
 Têştîxwer وعده صبحانه / صبحانه
 Teşwîq kirin تشویق کردن / حمایت کردن
 تشویق / حمایت
 Tet/tetik (di zimanê zaro-
 Teter
 Têtfî نوعی چکاوک
 Tetik (... دسته (بیل و پارو و
 Tetirxan مسمومیت
 -tetirxanî kirin زهله ترک کردن
 Tetirxanî مسموم
 Têv bûn داخل شدن / قاطی شدن / هم داستان شدن
 Têv dan به هم زدن / قاطی پاتی کردن
 Têv de
 Têv gerîn حرکت کردن و جنبیدن
 Têv lê bûn شرکت کردن در / وارد شدن در
 Têv lê bûn شرکت کردن / سهیم شدن / قاطی شدن
 Têv lê kirin
 Têv lê kirin وارد کردن در / قاطی کاری کردن
 Têv li hev bûn درهم شدن
 Têv li hev bûn نامرتب بودن / درهم بودن / به
 هم ریخته بودن

Têv li hev kirin
 Têv li hev درهم / نامرتب / آشوب
 Têv li yekî/kesî bûn سهیم شدن / شریک شدن /
 متحد شدن
 Têv کل / همه
 Têvayî با هم
 Têva همراه / با / همه
 Têvdeng حرف مرکب
 Têvdêr
 Têvdêr همزن
 Têvdîr تدبیر / هوشمندی
 Têvel جوراجور / انواع / اقسام / مختلف
 Têvel جوراجور / قرقاطی
 Têvepayî اشتراکی / مشترک
 Têvger جنبش / حرکت / قیام
 Têvger حرکت / جنبش
 Têvger حرکت / جنبش
 Têvî bûn عضو شدن / پیوستن
 با هم / به همراه
 Têvîpayî عمومی / مشترک . اشتراکی / همگانی
 Têvir (t.) kazma, biri kesici, afiËzlË
 kazma difieri kazËcË çift (f.) pioche à deux
 pointes (f.) matock
 Têvir kirin بیل زدن / کندن
 Têvir کلنگ
 Têvizandin/ditevizîne/
 Têvizîn/ditevize/bitevi-
 Têvkar همدست / دست یار
 Têvkar حامی / کمک کننده
 Têvkarî همدستی / دست یاری
 Têvkarî همکاری / شراکت / دوستی
 Têvkujî قتل عام / کشتار دسته جمعی
 Têvlî قاطی ... شدن / شرکت کردن
 ... bûn
 Têvlî همراه / با
 Têvlihev

Tevlihev باهم / مشترک

Tevlihev kirin بهم ریختن / مخلوط کردن

Tevlihev درهم / قاطی پاتی

Tevlihevandin بهم زدن / بهم ریختن

Tevn تار عنکبوت / شبکه

Tevn دستگاه قالیبافی

Tevnepîr تور و شبکه عنکبوت

Tevnî چوب و دار قالی

Tevr bnr. KULING

Tevrik (tivr) تریچه

Tevrik kirin کج بیل زدن / بیل زدن

Tevrik چپ / کج بیل (t.) çapa (f.) hou (i.)

hoe

Tevş

Tevş شن / سنگریزه

Tevşî تیشه

Tevşo (tevşû) تیشه

Tevşo تیشه

Tevtal خرت و پرت / وسیله مسیله

Tevtevík نوعی آلت موسیقی

Tevz [I] شوخی / مزاح

Tevz [II]

-tevdan مغرور و متکبر کردن خود

Tevzî درد حاصل از ترس و لرز

Têw kirin پذیرش

-tew! به / ای داد

Tew tew از ادات تعجب است

Tew هیچ وقت / اصلا / ابد

Tew برای همیشه / به یکباره / تمام

Tewa (Teba) مخلوق / آفریده

Tewa نوع / جور

Tewal پرنده

Tewan توان / نیرو / قدرت / نا

Tewand

Tewandî خم شده

Tewandin

Tewandin (bitewîne!) / صرف کلمات صرف کردن / ... (فعل و اسم و

Tewandin خم کردن / اطاعت کردن / صرف کردن

Tewandin/ditewîne/bi-

Tewandina awayan (t.) durum bükümleri (f.) flexion de cas (i.) inflexion of the cases

Tewang خم کردن / دوتا کردن

Tewang تغییر کلمات به دلایل دستور زبان (r)

Tewaş روغن

Tewek لایه / قشر / چینه

Tewek بیماری زخمی شدن دهان و پاهای حیوانات

Tewekor کوررنگی / کم سو / نابینا

Tewere محور / گذرگاه

-tewereya cihanê مدار زمین

Têwerhatin محاط کردن / محاصره کردن / پوشش دادن / در بر گرفتن

Tewîn خم شدن

Tewînditewe/bitewe خم شدن

Tewîne خم کردن / سر تعظیم فرو آوردن

Tewîni تحسین / هلهله

Tewişandin/ditewişîne/ حیوانی که جفت گیری کرده است

Tewişin/ditewişe/bite- آرایش

Tewiz

Tewizandin/ditewizîne/ طویله / اصطبل [I]

Tewizîn/ditewize/bite- فاصله [III]

Tewl

Tewle [I] طویله / اصطبل [I]

Tewle [III] فاصله [III]

Tewle [III] در رفتن / پا به فرار گذاشتن

Tewlebaz ترسو

Tewrat تورات

Tewş باطل / عبث / بیهوده / بوچ

Tewş سرسری / ناهماهنگ [I]

Tewş [II] بی مصرف / بی فایده / بی خیر
 Tews شتاب / سرعت
 Tewş مزخرف / بی معنی
 Tewsandin/ditewşîne/ بطالت / بیهوده گی / پوچی / عبثی
 Tewşî اشتباه
 Tewsîn/ditewse/bitewse چرت و پرت
 Tewşo mewşo شير و وړ / پرت و پلا / چرند و
 Tewşomewşo پزند / هزیان
 Tewtew عضو یک گروه نظامی
 Tewtewe سبک سر / سر به هوا
 Tewtewe کم هوش / قاطعی / کند ذهن / هالو
 -tewz kirin مسخره کردن
 Tewz شوخی / مزاح
 Tewzî انسان عاقل و بالغ
 Tewzim فرض / واجب
 Texbî نایلونی
 Texe دسته / طبقه / محل
 Texer kirin تغییر کردن
 Texer تغییر / دگرگونی
 -texeyek kaxez یک دسته کاغذ
 Texlît انواع / اقسام / جورا جور
 Texlît û spehî
 Texmîn kirin تخمین زدن
 Texmîn تخمین
 Texpaş kirin به تعویق انداختن
 Tewsîr درد لحظه ای بدن
 Tewsîvan راننده تاکسی
 Text , bnr. DEP مال و منال و غرور
 -text û pa تخت حکمرانی
 Textê kotanê (t.) döküm levhasê (f.)
 planche du brabant (î.) swivel plough board
 Texte تخته چوبی

Textebend نیمکت
 Texterewan کجاوه / تخت روان / پالکی
 Texterewan الاکلنگ
 Textik چوبی کوچک / الوار
 Textikê eniyê استخوان پیشانی
 Textikê eniyê استخوان پیشانی / پیشانی
 جمجمه سر
 Textîن درست شده از تخته
 Textirme چیدن و برداشت پیش از موعد
 Teyar منظم شده / مرتب شده
 Teyarî منظم / مرتب
 Teyfî انگور قرمز رنگ
 Teyfî انگور قرمز رنگ
 Teyfik بشقاب / دوری
 Teyfik تاس / ظرف آب
 Teyfik بشقاب
 Teyisandin/diteyisîne/
 Teyisîn/diteyise/biteyi- دستمال دور کلاه ملا
 Teylesan دور کلاه ملا
 -teyr û tilûrên çolê پرند بزرگ درنده
 Teyr پرند بزرگ درنده
 -teyrê berateyan مرده خور / لاشخور
 Têyrên xweşik
 Teyrik تگرگ
 Teyrok تگرگ
 Teyrok تگرگ
 teyrokê re çûn دیر آمده و زود میروند
 Teyر عقاب
 Têz فتیله / افروزه
 Têz باروت
 Tezandin/ditezîne/bite- تازه / جوان / مرطوب
 Teze کود خشکانیده / کود
 Tezek کود خشکانیده / کود
 Tezek , bnr. KERME

Tezepêkhatî تازه به دوران رسیده

Tezî آب بسیار سرد / درد لحظه ای

Tezinga چند لحظه پیش / الآن

Tezînk حرکت آب

-tezînkavê حرکت برق

-tezînkahewayî حرکت و انتقال باد

Tezkere کارت پایان خدمت / تذکره

Tî [I] برادر شوهر

Tî [II] تشنه / بی آب

Tî bûn تشنه شدن / بی آب شدن

Tî bûn تشنه بودن / تشنه شدن

Tî hîştin تشنه نگه داشتن

Tî kirin تشنه کردن

Tî û birçî bûn تشنه و گرسنه بون / تشنه و گرسنه شدن

Tî û birçî hîştin تشنه و گرسنه نگه داشتن و رها کردن

Tî û birçî kirin تشنه و گرسنه کردن

Tî û birçî تشنه و گرسنه / گدا و گشنه

Tî برادر شوهر

Tî تشنه / برادر شوهر

Tibab مقدار

Tif کردن تف

Tif آب دهان / تف

Tifal بچه / نورسیده

Tifaq Hebûn اتحاد داشتن / وحدت داشتن

Tifaq اتحاد / یکپارچگی

Tifaq اتحاد / وحدت

Tifik اجاق / مشعل / کوره / تنور

Tifing فننگ / اسلحه

Tifingendazî تیراندازی

Tifre پایه / رتبه

Tift ملس / نه ترش و نه شیرین

Tiftîk موی مرغوز

Tihnî تشنه

Tihok (Tawik) (t.) dafidafian (f.) baie درخت تیره

de sureau (î.) elderberry

Tihok نوعی درخت

Tihtavik پونه

Tij صدای زیر و نازک

Tij تند / تیز

Tije پر از

Tijî bûn (heta dêv) پر و لبریز شدن

Tijî bûn پر بودن / سیر شدن

Tijî kirin (heta dêv) پر کردن

Tijî kirin پر کردن / سیر کردن

Tijî پر / لبریز

Tijî پر

Tijîti سیری / پر

Tijmar کرم

Tik bûn عمود و راست شدن

Tik kirin راست و عمود کردن

-tik sekinîn عمود و راست روی پا ایستادن

Tik دوخت / اثر و جای دوختن

Tik راست / عمود

Tika kirin خواهش کردن / تمنا کردن

Tika kirin خواهش کردن

Tika خواهش / تمنا

Tikandin کلیک کردن / فشار دادن

Tikayî عمودی

Tika خواهش

Tike تکه / قطعه

Tike kirin تیکه تیکه کردن / خورد کردن

Tike تیکه / گوشت نرمه خورد شده

Tik-kêrkîti

Til شکم / بطن

Tîl زمین بخ زده و قابل لیز خوردن
 Til ناف
 Tîla فرار / چربی
 -tîlayên çavan سفیدی چشم
 tile
 Tîlf (t.) ispit, ipsit (f.) rai, rais (î.)
 fellœ, felly rim (of a coach or cart wheel)
 -tîlf alastin به دست آوردن منفعت بسیار کوچک
 Tîlf انگشتان پا
 Tîlfîsk تلنگر
 Tîlik
 Tîlik سنگ تخت کوچک
 Tîlik گل آلود / غیر شفاف / گروه
 Tîlfî
 -tîlfî avêtin (jin)
 Tîlfî kirin , bnr. LÎRANDIN
 Tiling سگ ماده
 Tiling دم
 Tiliya beranê انگشت شصت
 Tîfya beranekê yan girdikê
 Tiliya biçûk انگشت کوچک
 Tîfya biçûk yan qîlîçk
 Tiliya dirêj انگشت وسطی / انگشت بلند
 Tiliya gustîlkê انگشت انگشتری / انگشت حلقه
 نامزدی
 Tîfya gustîlkê yan babelîçk
 Tiliya mezin انگشت شصت
 Tiliya navîn انگشت وسطی
 Tîfya navîn yan tîfya dirêj
 Tîfya nîşandanê
 Tiliya nîşandanê انگشت اشاره
 Tiliyê xwe
 Tîlf انگشت دست
 Tilm وزنه توزین ۲۳ کیلویی
 Tilmîqûn کفل / باسن / نشیمنگاه / مسند / سرین
 Tîlolik
 Tîlolik نوعی شیرینی که از شیر

Tilor باستن / کون
 Tilove لبالب / پر
 Tilp رسوب / ته مانده / خلط
 Tilpekî bûn
 Tîlûr نوعی پرند
 Tilx خلط
 Tilyak تریاک
 Tilyakfiroş تریاک فروش
 Tilyak-kêş تریاک‌چی
 tim di kirasekî de man همیشه کوچک
 و بی قدرت ماندن
 Tim دایمی / همیشه
 Tima/timakar حرص / طماع / بخیل
 Timahî/timakarî طمعکار / حرصی
 Tîmanc
 Tîmar bûn تداوی شدن / پرورش شدن
 Tîmar kirin قشو کردن (اسب و ...) / شانه
 کردن / مالیدن / نوازش کردن
 Tîmar kirin تداوی کردن / پرورش کردن
 Tîmar مراقبت / تداوی / مراقبت
 گیر کردن پا به چیزی و زمین خوردن
 time
 Timîna qul û qelîştekan
 Tin ji karesatan bi awa-
 Tîn گرما / حرارت
 Tîn dan
 tin برای کار گند خود در میان
 حرارت / گرما / سوزش / دود
 Tîn رسوا شدن و سکه یک پول شدن
 -tinaze pê kirin مسخره کردن کسی
 Tinaze شوخی / مزاح
 Tinazwer شوخ
 Tînbir داروی تب بر
 Tinê re destûr nedan
 Tinê مجموع حاصل ضرب
 تور انداختن در آب (tinê)

Tineyî	نبود / نداری / فقر	-tir kirin	باد شکم زدن / گوزیدن
Tingîn/ditinge/bitinge		Tîr kirin	کدر و مات کردن رنگ چیزی / غلیظ کردن چیز
Tingînî	صدای قارچ قورچ چیزی	رقیق	
Tînî	تشنه	Tîr kirin	غلیظ کردن
Tinişt	کنار	Tir Kirin	گوزیدن
Tîntî	تشنگی	Tîr kişandin	تیر کشیدن / از درون درد
Tînpîv	دماسنج / ترمومتر	کشیدن	
Tintolva	هالوفا	-tîr lê rabûn	درد و قلنج پیدا کردن
Tîp	حرف الفبا	Tîr lêxistin	تیر زدن
Tîp	تیپ / دسته / تشکیلات	Tîr	تیر / پیکان / غلیظ
Tîp	(حرف / نقش حرف (در دستور زبان	Tir	باد شکم / گوز
Tîp [I]	حرف [I]	Tirabêlk	گرده خاک / خاک
Tîp [II]	یک دسته سواره نظام و یا پیاده	Tirad [I]	مسابقه / شرط بندی
Tîp [III]	(تیپ) ترکیب دو هنگ	Tirad [II]	رسیدن دو طرف فوتبالیست به هم
Tîpandin	هجی کردن / حرف به حرف بخش کردن	Tiraf	خاکستری که هنوز هم آتش در آن وجود دارد
Tîppeyv	حرف واژه	Tiral	
Tîprêz	ماشین حروف چینی	Tiralên xwinrij	
Tîprêz	تایپست	Tirampe kirin	عوض کردن
Tîprêzî	حروف چینی / تایپ	Tirampe	تعویض
Tîprêzî	تایپ کردن	Tiran	تاس و ظرف کوچک مسی آب
Tiptenê	تک تنها	Tirar	پیاله / جام / ساغر / فنجان
Tîq	صدای قهقهه زدن و خندیدن	Tiraş dibin	
-tîqînî pê ketin		Tîravêj/tîrkêş	تیرانداز
Tîr	(... تیرک / تیر (برق و	Tîrb	قبر / گور / ضریح
Tîr	خندنگ / پیکان / تیر	Tîrbistan	قبرستان / گورستان
Tîr	محور / آسه / میله	Tîrbûn	غلظت
-tir [I]	پسوند تفضیلی / تر [I]	Tîrb	قبر
Tîr [I]	سیاره تیر [I]	Tîrb	قبر / گور
Tîr [II]	باد شکم / گوز [II]	Tîrdank	, bnr. CEWDIK
Tîr [III]	کثیف / غیر شفاف و کدر / رنگ تیره [III]	Tîre	تیره / عشیره / محله
Tîr [III]	(تیر) کمان [III]	Tîrec	نردبان / پلکان
Tîr avêtin	از درون درد کردن / تیر انداختن	Tîredar	با اصل و نسب / دارای عشیره و تیره
Tîr bûn	غلیظ بودن	Tîrêj	اشعه / پرتو
-tîr ji kevanê filitî/peki-		Tîrej	پرتو / اشعه

Tîrêjke پرتو و اشعه ناگهانی
 Tîrêjpv اشعه سنج / پرتو متر
 Tirek
 Tirek گوزول / بی مصرف
 Tiremar بچه مار
 Tîrendaz تیرانداز
 Tîrendazî تیراندازی
 Tîrî انگور
 Tîrik وردنه پهن کردن خمیر نان
 Tirimbêl
 Tirimbêl اتومبیل / ماشین
 Tirîn
 -tirîn پسوند صفت افضل / ترین
 Tirîş سبب / علت
 Tirî انگور
 Tîrk سوزن ساعت
 Tîrk ترک / قوم ترک
 Tîrke سوزن وسایل اندازه گیری
 Tîrkî ترکی / اهل ترکیه
 Tîrkîye کشور ترکیه
 Tîrmaz مسن / سالخورده
 Tîrmeh تیرماه
 Tîrmix (t.) tÈrmÈk (f.) râteau (î.) rake
 Tirnefesî (ji ber bêhna tir
 Tirnefesî bûn (ji ber bêh-
 Tirnefesî kirin (ji ber bêh-
 Tîrozî bnr. ACÛR
 Tîrpan داس / داس بزرگ
 Tîrpan علف چین دستی / داس دستی دسته بلند
 Tîrpankêş کسی که با علف چین دستی کار می کند /
 داس زن
 Tîrpankêş کسی که داس می کشد
 Tîrpeykan تیر کمان
 Tîrrane شوخی
 Tîrs ترس / بیم / پروا

Tirş bûn ترش شدن
 Tirş kirin ترش کردن / شور کردن
 Tîrs ترس
 Tîrs ترس / خوف
 Tirş ترش
 Tirş ترش / اسیدی
 Tîrsandin ترساندن / تهدید کردن
 Tîrsandin/ditîrsîne/bi-
 Tirşe , bnr. DÎNDAR
 Tîrse tîrs با ترس و لرز
 Tirşî ترشی
 Tirşîfiroş ترشی فروش
 Tirşik
 Tirşik ترشک
 Tirşik زرشک
 Tirşîn غذایی که از ترشی سبزیجات درست می شود
 Tîrsîn ترسیدن
 Tîrsîn/ditîrse/bitîrse
 tîrsîne
 Tirşîn ترشی
 Tîrsnak ترسناک
 Tîrsok ترسو
 Tîrsonek ترسو / بزدل
 Tîrsonek ترسو
 Tîrtire بزرگ / عظیم
 Tîrtire غول پیکر / عظیم الجثه
 -tîrtûl ketin ber/tîrtûlê
 Tîrtûl نوعی کرم کوچک
 Tîrxes / کسی که قدرت همبستر شدن با زنش را
 ندارد
 Tîrxesî bûn (di têtikîfîdanî-
 Tîryak تریاک
 Tîş انشقاق / شکاف / گسست / چاک
 -tîş lê ketin درز پیدا کردن / ترک برداشتن
 -tîş û qertîş pê ketin

Tiř / ترک / درز بزرگ
 Tisi / خالی / بدون چیزی
 Tiřik / آبگذر / کاریز / میجر / زهکش
 Tiřik / (درز / شکاف / چاک (در لباس)
 Tiřt û miřt / وسایل
 Tiřt چیز
 Tiřt / شی / موضوع
 Tiřte / شیئی / اشیاء
 Tiřtek / چیزی / شیئی
 Tiřtekî giran dikila
 Tiřtekî kirin , bnr. ÇÊLA YEKÎ
 Tiřtekî sext
 Tiřtik miřtik / چیز میز
 Tiřtîr / کودک یک تا دو ساله
 Tiřtîr / بز دوساله باردار
 Tiřtîřî / پاره پاره / شاخه شاخه / شرحه شرحه / رشته رشته
 Tiřtîřî / درز درزی / ترک ترکی
 Tiřtonek , bnr. MAMIK
 Tiřtonek / چیستان / معما
 Tiřt چیز
 Tîtetîq/tîqîni / قهقهه
 Tîtik û vîtik / وسایل و اسباب بازی
 Tîtik / اسباب بازی / وسایل آب بازی کوچک
 -titqal girtin / روی یکی از لایه های پوست - پوست جدید درست شدن
 Titqal / پوست / پوست چند لایه و روی هم
 Titqaltitqalî / چیزی که چند لایه پوست گرفته است / لایه لایه
 Titûn / توتون / تنباکو
 Tivanc
 Tivancî
 Tivancîbûna pazûyan
 Tivil / پوست مار
 Tivilk / نوعی کبوتر

Tiving / تفنگ / اسلحه
 Tiving / تفنگ
 Tivingendazî / تیراندازی
 Tiving / تفنگ / اسلحه
 Tivir / تربچه / ترب
 Tivir / ترب
 Tivrik / بیل زدن / وحین کردن
 Tiwaf / طواف
 Tiwanî / توان / نا / قدرت
 Tiwanîn/ditwane/bitwa-
 Tixa / جوان خام و بی تجربه در بین مسیحیان
 Tixavk
 Tixis / چاق و فرجه
 Tixûb / کرانه / مرز / سرحد
 Tixûb / سنگ / مرز
 Tixûbê
 -tixûbê xwe zanîn
 Tiyan / سینی فر / سینی اجاق گاز
 Tiyen / قواره
 Tîz [I] / شوخ
 Tîz [II]
 Tîz [III] / جفتک و لگد زنی حیوانات چهارپا
 Tîz [IV] / تیز / چابک
 -tîz dan / جفتک زنی
 Tiz kirin
 -tîz pê kirin / شوخی کردن با
 Tiz / زنج / بلند کردن خر
 Tizbî / تسبیح
 Tizê tifingê / فتیله تفنگهای قدیمی / افزوه
 اسلحه
 Tîzî / تیزی / چابکی
 Tizik / باستن / کون
 Tîzik / جفتک / لگد
 Tizrûg / زالو / کرم خونخوار

To خامه / لایه خامه ای که بر روی ماست شکل
می گیرد
To سرشیر و لایه روی ماست
Tobe kirin توبه کردن
Tobe توبه
Tof ائتلاف / شرکت گروه / دسته
Tof دسته / گروه
Tofan طوفان
Tog بی حیا
Tohmet تهمت / بهتان
Tohmet افترا / تهمت
Tok , bnr. ...İN
Tol انتقام / کینه / خونخواهی
Tol , bnr. TÛLE
Tol [I] بی حیا / کونی
Tol [II] انتقام
Tol [III] نژاد / اصل / ریشه
-tol hilanîn انتقام گرفتن
Tola شیرینی که از پنیر و گزو درست شده است
Tolajo انتقام گیر
Tolaz زن باز / زن پرست / عیاش
Tolaz زن باز / هوسران
Tolaz سرسری و جنده باز
Tole انتقام / کینه / خونخواهی
Toleke نوعی گل
Tolgîn نوعی گل
Tolhildan انتقام
Tolhildan انتقام
Tolhildêr انتقام گیر
Tolik (t.) ebeğümeçi (f.) mauve (î.)
mallow
Tolik [I] نوعی گل
Tolik [II] کاکل / موی آویزان روی پیشانی
Toloz خلط / رسوب
Toltajî , bnr. DOLTAJÎ

Toltajî , bnr. TÛLE
Tomar kirin گردهم آوردن
-tomar kirin ثبت کردن / ضبط کردن
Tomar ثبت / ذخیره
Tomar گردهم آوردی
Tomargeh استدیو / محل ضبط صدا و تصویر
Tomav اسیرم / منی
Tombiz
Tombiz گرز آهنی / چاق و فربه
Tomerî کل / همه با هم
Tometbar kirin محکوم کردن / ناراضی بودن
Tometbar محکوم
Tondik چمپانته / دولا / قوز
Ton تن
Top
Top توپ جنگی
Topal لنگان و از پا ناقص
Topalî لنگ لنگان
Topavêj توپ زن / کسی که تخصص وی شلیک گلوله
توپ است
Topavêj توپ انداز
Topavêjî توپ اندازی / توپخانه
Topebaran kirin توپ باران کردن
Topebaran توپ باران
Topên balafirşikên توپ ضد هوایی
Toq (t.) tekerlek çemberi, toka (f.)
anneau encerclant la roue
Toq قید و زنجیر گردن
-toqa şeytên ketin stûyê
Toqandin/ditoqîne/bi-
Toqandin وحشت ایجاد کردن / ترساندن
Toqe
Toqîn/ditoqe/bitoeq ترسیدن
toqîne تهدید کردن / ترساندن
Tor [I] نورسیده / خام

Tor [II] تور ماهیگیری
 Tor [III] درد زایمان
 -tor avêtin (ji bo masîgir-
 -tor û tey همیشه هر دم
 -tora agahîyan شبکه اطلاعات
 Tora çav شبکه چشم
 -tora masîyan تور ماهیگیری
 Tora ragihandinê رسانی شبکه اطلاع
 -tora sîxûran شبکه جاسوسی
 Torandin/ditorîne/bi-
 Toranî تن پرور و تنبل / از زیر کار دررو
 Toraq
 -toraqa yekî danîn ser
 Torbe کیسه / گونی
 Torbe کیسه / توبره
 Tore ادب / ادبیات
 Tore آموزش / تعلیم
 Tore [I] قهر / عصبانی
 -tore bûn قهر کردن / عصبانی شدن
 Tore هنر / قشنگ و ادبی
 Tore راه و رسم / ادبیات
 Torevan ادبیات دان / ادیب
 -toreyên giştî آداب و رسوم اجتماعی که نشانگر شخصیت
 است
 Torgî بند شلوار کردی
 Torîk کفتار
 Torim بچه شتر
 Torin , bnr. SERGEWER
 Torin زیبا / قشنگ / خشک / اصیل
 Torin اصیل زاده / محترم
 Torîn/ditore/bitore
 torîne به قهر کردن واداشتن
 Torinî اصالت / احترام
 Torm بچه شتر
 Torrin نجیب زاده

Tortore مغرور و متکبر
 Tortorîk , bnr. RÛVIYA DAWÎN
 Tor تور / شبکه
 Toşbî
 Toşpî غده / هر عضو ترشح کننده
 Toşpiya koper (t.) Cowper bezi (f.)
 glande de Cowper (î.) Cowper's gland
 Toşpiya sergürçikî (t.) böbreküstü salgê
 bezi (f.) capsule surrenale
 Toşpiya tiroîdê غده تیروئید
 Tot bûn وارون شدن / پیچ خوردن
 Tot bûn (t.) yuvarlanmak (f.) rouler (î.) to
 roll along; to revolve
 Tot bûn قل خوردن / غلط زدن / چرخیدن
 Total bûn غلط خوردن
 Totik چمباتمه / کنده نشستن / دولا نشستن / قوز
 Totik [III] عقل
 Totik/toto [I] (di zimanê
 Totikvala کم عقل
 Totime سرو قامت و خوش تیپ / کاربلد
 Tov
 Tov بذر / تخم / دانه
 Tov birandin ریشه کن کردن
 Tov kirin بذر پاشیدن / بذر کاشتن
 -tov reşandin تخم ریزی
 Tovxerdel خردل / درخت خردل
 Toxim تخم / بذر / دانه
 Toxim بذر / تخم
 Toz گردوخاک / گردوغبار
 Toz باریدن و خاک باریدن
 Toz گرد و غبار
 Tozbarîn باران گرد و خاک
 Tozî kirin برش زدن / خورد کردن
 Tozî تیکه / قسمت کوچک / برش
 Tozik کره خر / جاسوس / خودفروش
 Toz گرد و خاک / هروئین

Trabêlk , bnr. AXPÎNE
 Tradîsyon سنت / آداب و رسوم
 Traktor تراکتور
 Transfer انتقال
 Trêmbêla zirxkirî ماشین زره پوش / ماشین
 جنگی / ماشین زرهی
 Trêna ترن / قطار
 Tû bnr. ÇU
 Tû توت سیاه / شاه توت
 Tû [I] درخت توت / میوه توت [I]
 Tu [II] (r) تو / شما
 Tû [II] مو / تف / آب دهان [II]
 Tu [II] هیچ وقت / اصلاً
 Tu caran هیچ وقت / اصلاً
 Tu carî هرگز / هیچوقت
 Tu edî zû bielimî
 Tu peya nîne
 Tû توت
 Tu تو / هیچ / اصلاً
 Tûfirengî نوعی میوه
 Tûj bûn تیز شدن / تلخ شدن
 Tûj bûn تند و تلخ بودن / تند و تلخ شدن
 Tûj kirin تیز کردن / تلخ کردن
 Tûj kirin تلخ کردن / تیز کردن
 Tûj تیز / تلخ
 Tûj تند / تلخ / تیز
 Tûjandin/ditûjîne/bi-
 Tûjî تندى / تلخى
 tûjîne
 Tûjîndî تندى / تلخى
 Tûj tîz تند / تیز
 Tûk [I] تف / آب دهان / خدو [I]
 Tûk [II] نوعی پرند
 Tûk [III] مو

-tûk kirin تف کردن
 -tûka xwe/xweziya xwe
 Tûkme محکم / متین / قوی
 Tûl [II] ترسیدن
 Tûl [I] شفاف و نازک
 -tul dan ser xwe پریدن از جای خود
 -tûl dan ترسیدن / رنگ پریدن
 Tûle ... توله / بچه سگ و
 Tûle توله
 Tûleمار نوعی مار بزرگ
 Tûlik تنگ / توله
 Tûlincî rûniştin مثل سگ نشستن
 Tûm بوته / بته / شاخ و برگ / گلبن
 Tûm باغ / جالبز
 Tûman [I] شوخ
 Tûman [II] شلوار راحتی زنان
 Tûmik بوته کوچک / درختچه
 Tûmik کاکل / موی پیشانی
 Tûmik باغ کوچک / تپه کوچک
 Tûmtûmî باغ های دور از هم
 Tûnc نوعی معدن
 Tûncik , bnr. BAQÊ TEMBERIYÊ
 Tûncik کاکل / موی پیشانی
 Tûncik کاکل
 Tund û hişk تند و شدید
 Tund تند / سخت / محکم
 Tundî تندى / سختى / استحکام
 Tundî خوشونت
 Tundî شدت / خوشونت
 Tundraw تندرو / متعصب خشک
 Tundûtîjî خوشونت
 Tund شدید / خشن
 Tune bûn
 Tune kirin از میان برداشتن / نیست و نابود کردن

Tune ye	نیست / وجود ندارد	-tût û rût bân	لخت و عربان و بی پول شدن
Tune	نیستی / صفر / هیچ	-tût û rût kirin	لخت و عربان کردن
Tune	نیست	Tût vedan	چمپاتمه نشستن / قوز کردن
Tunekirin	از بین بردن / نابود کردن	Tut	بازیگر اخراجی
Tunetî	فقر / نداری	Tût	توت
Tuneyî	نیستی / نداری / فقر	Tûtak	طوطی
Tung	مهر / نشان / نقش / کلیشه	Tûtevîn	نوعی پرنده
Tûng	, bnr. PORXAN	Tûtferengî	توت فرنگی / توت
Tûng	لوله آجری کلفت	Tûtû	طوطی
Tunis	تونس	Tûtû	طوطی
Tûqesp	توت سیاه / شاتوت	Tûtik	زننده / مایل به قرمز / مایل به سرخی
Tûr	کیف / ساک / توبره	Tûtik	کارتیج / فشنگ / گلوله
Tûr	کیسه / کیف کوچک	Tûtik [I]	بوق / سوت
-tûra stûyî	گردنبند	Tûtik [II]	نوزاد / طفل
Turabêlk	bnr. AXÛNE	Tutuk	چمپاتمه / دولا نشستن / قوز کردن
Tûre	مویرگ عصبی	Tûtya	توتیا / اکسید فلز روی
Tûrenasî	عصب شناسی	Tûtya [I]	شیر مرغ / چیز ندیده و نشنیده
Tûrik	کیسه کوچک	Tûtya [III]	توتیا
Tûrik	توبره / همیان / کیسه	Tuvandin/dituvîne/bi-	
Turindî	جن	Tuvanîn/dituvane/bitu-	
Turk	ترک / قوم ترک	tuvîne	کنسل و باطل کردن
Turkanî	ترکی / به سبک ترکها	Tuwanc	گفتن و حرف مبهم و سرپوشیده
Tûrqul	دروغگو	Tûx [I]	وردنه
Tûrqulî	دروغ گویی	Tûx [II]	پوسته / لایه
Turt	خشک / سخت	Tûxavk	سر شیر
Tûş	استقامت / سمت / طرف / جهت	Tuxt	وزنه ۳۲۵ گرمی
-tûşî gêlegêlên giran ha		Tuxyan	طنیان / عصیان
-tûşî hev bûn		-tûyî devê hev kirin	
-tûşî hev kirin		Tûyî ruyê kesî kirin	به روی کسی تف کردن
Tût [I]	جغد / بوم	Tûzik	
Tût [III]	صدای بوق ماشین ها	Tûzik	آب تره / شاهی آبی / نوعی سبزی
Tût [III]	لخت و عربان	Tûzik [I]	نوعی درخت
Tut bûn	از بازی اخراج شدن	Tûzik [II]	
Tut kirin	از بازی اخراج کردن	Tûzik [III]	نوعی سبزی خوراکی که در کنار رود خانه ها و
-tût û rût			چشمه ها میروید

TZP (Tevgera Ziman û Perwedahiya
Kurdî) جنبش زبان و آموزش کردی

U

Urûsî پنجره

Uryan عريان/الخت

Usa چنان/چنين

Uskere تاس

Ustî گردن

Uştirman شترمرغ

Utifk خوشه کوچک انگور

Ū

Ū hwd و غیره

Ū و

Ūçik تخته سنگ کوچک/آستین

Ūjdan: وجدان

Ūsa چنین/چنان

V

Va ye tê	اینه‌اش داره میاد/نگاهش کن میاید
Va	این است/نگاهش کن/ببینش
Vac	عاقل و بامعرفت
Vaca bûn	بر عکس بودن / معکوس بودن
Vaca kirin	برعکس کردن / پشت و رو کردن / نقض کردن
Vaca	پشت و رو / بر عکس / معکوس
Vajî bûn	وارونه بودن/برعکس بودن
Vajî kirin	برعکس کردن/وارونه کردن
Vajî	بر عکس/وارونه
Vajî	پشت و رو / بر عکس / معکوس
Vajî	برعکس / بالعکس / وارونه
Vakê tev nagere	۴. Şaşo
Vala bûn	خالی شدن / خالی بودن / تهی بودن
vala bûn	تخلیه شدن/تهی شدن
Vala kirin	خالی کردن / تخلیه کردن
Vala peyivîn	مزخرف گفتن / چرت و پرت
	گفتن / حرف مفت زدن
Vala vala	خالی خالی / الکی
Vala	خالی / خلا
Vala	خالی/تو خالی/تهی
Valahî	سوراخ/ خلا / شکاف
Valahî	خلاً
valahî	خلا/فضا
Valahiya guhê navîn	سوراخ گوش میانی
Valahiya malzarûkê	حفره رحم
Valahiya poz	سوراخ بینی
Valahiya poz	حفره بینی
Valay lêxistin	والای زدن تا بر ماشین
Valayî	خلا / خالی بودن
Valêstin	لیسیدن
vane	کنسل و باطل شدن
Vanîl	

VANÎL	وانیل / درخت وانیل
Vanîl	درخت وانیل / وانیل
Vanqor	گراز وحشی
Van	این / اینها
Vapor	کشتی بخار
Vapor	کشتی دودی / کشتی زغالی
Varik	جوجه نوبالغ و آماده تخم گذاری
Varik	مرغ / مرغ یکساله
Varqîlîn	مطلع شدن / آگاه شدن / باخبر شدن
Varqîlîn	به هوش آمدن / هوشیار شدن / آگاه شدن / خبردار شدن
Varqîlîn(li peyvê varqîlîn)	(t.) ۱)
takÊlmak, ۲) kekelemek (f.) ۱) être pris,	
empêché, ۲)	
Varû	برعکس
Varyoz	
Vatinî	وظیفه
Vawartin	تشخیص نیکی و بدی از هم
Vawêr kirin	مجزا کردن/مشخص کردن
Vawêr	مجزا/مشخص
ve	خوابیدن / دراز کشیدن / حامله شدن
Vê dê	اینجا
Vê derê	اینجا
Ve fortên xwe davêje	
Ve masûlke û gehên mi-	
-vê qasê	همان دم
Vê	این
Ve	!عجب/اوه
Veanî	
Veanîn	باز آوردن
Veanîn , bnr. ANÎNVE	
Vebanîn	
Vebêj	راوی / روایت کنند
Veberhênan	تولیدات اقتصادی
-veberhênana wizeya gê-	

Veberhêner		Veçinîn(guh)	گوش خود را سیخ کردن /
Vebestin	دوباره بستن	ناگهان ترسیدن	
Vebijartin	مرتب کردن/مجزا کردن	Veciniqandin	یکه خوردن/ترسیدن/از خواب
Vebijartin	انتخاب کردن	پریدن/از جا پریدن	
Vebijêrk	گزینه / انتخاب	Veciniqandin	از جا پراندن / تکان دادن / رم
Vebijêrk	گزینه/منتخب	دادن / ارمانیدن / وحشت زده شدن	
Vebijîn	تحلیل رفتن/احل شدن/مابع شدن	Veciniqî	یکه خورده / بهت زده / وحشت زده
Vebir	کوتاه مدت/مدتی/زمانی	Veciniqîn	از جا پریدن / یکه خوردن / وحشت زده شدن
Vebir	میان بر	Veciniqîn	از جا پریدن/یکه خوردن/ترسیدن
Vebîrandin	یادآوری کردن / یادآوری	Vecinoq	ترسو/احساس
Vebirî	انتخاب شده/بریده شده/اجدا شده	Veçirandin (t.) taraklama öncesi yolarak	
Vebirîn	بریدن / قسمت کردن / بخش کردن	ayËklamak (f.) triage de la laine brute avant le peignage (î.) sorting out wool before carding	
Vebirîn	تصویب قرار/بریدن/در کوتاه مدت حل کردن	Veçirandin	دریدن/اشکافتن
مشکلی		Veçirandin	دسته بندی یا جدا کردن پشم قبل از شانه یا
Vebirî	تمام شده / نهایی	حلاجی کردن	
Vebuhandin	تعیین کردن / منتصب کردن /	Veçirikandin	خود زنی کردن/از هم دریدن
نامزد کردن / معرفی کردن		چیزی/خود را به درو دیوار کوبیدن	
Vebuhandin	تعیین کردن / منصوب کردن /	Veçirîn	شکافته شدن/دریده شدن
کاندید کردن / معرفی کردن		Vedan (Vegirtin)	باز شدن / صاف شدن (هوا)
Vebuhtin	تعیین کردن / منصوب کردن / کاندید کردن	(آسمان) / باز کردن (چادر) / برپا کردن (خیمه، چادر)	
معرفی کردن /		Vedan	کندن
Vebuhtin	تعیین کردن / منتصب کردن / نامزد کردن /	Vedan	کندن/انیش زدن
معرفی کردن		Vedan	کندن
Vebûn	باز شدن/دور شدن/دست برداشتن از چیزی	Vedayî	کنده شده
Vebûn	باز شدن / گشایش	veder kirin	طرد کردن
Vêca	اینبار/این دفعه	Veder	مطرد/تجرید شده/منزوی شده
Vêcarê بار	این بار	Vedide	
Veçinîn (Hevrês kirin)	رفو کردن (فرش)	vedirûn	از نو دوختن/باز سازی/باز دوزی
و پارچه و ... / تعمیر کردن / مرمت کردن / بخیه زدن		Vedîtin	باز بینی/باز نگری
Veçinîn	نوشاندن / دوباره خوردن / برداشتن	Vedizîn	bnr. FISIRÎN
Veçinîn	نوشیدن/بافتن/جمع کردن/کناره گرفتن	Vedizîn	قایم شدن/دوری گرفتن
Veçinîn	کش آوردن / کش دادن / رفو کردن / درست کردن / ارزشه کندن	Vedizîn	گریختن / فرار کردن / دزدکی پا به فرار
		گذاشتن	
		Vedor	دور/مرحله/سطح

Vedorî	دورتادوری / اگرداگرد	Veguhastin	حمل و نقل / بارکشی / انتقال
Vefîrîn	عقب گردی / هنگام پرواز به چیزی برخوردن و	دادن / حمل کردن	
	از نو به عقب برگشتن	Veguhastin	ازدواج یک خواهر و برادر با یک
Vegemirandin		خواهر و برادر / ازدواج ضربه دری	
Veger	بازگشت / ترجمه	Veguhastin	منتقل کردن / انتقال دادن
Veger	برگشت / عقب گرد	Vegucherandin	تغییر دادن
Vegêr	راوی / روایت کننده	Vegucherîn	تغییر
Vegerandin	برگشت دادن / پس دادن /	Vegucherîn	مبدل ساختن / تعویض
	چپ کردن / برگرداندن / ترجمه کردن	Veguhêztin	اعزام کردن / انتقال دادن / تبه
Vegerandin	برگرداندن	دادن	
Vegêrandin	برگرداندن	Veguhustin	جایجا کردن
Vegerandin	برگرداندن / عودت دادن	Vehanîn	برگشت دادن / خم کردن / پیچاندن
Vegerîn (lê)	برگشتن به / رو کردن به	Vehatin	برگشت خوردن
Vegerîn	برگشتن / برگرداندن	Vehejandin	تکان دادن / لرزاندن / الق دادن
Vegerîn	برگشتن	Vehesîn	استراحت کردن
Vegêrîn	گفتن / نقل کردن / قصه، داستان و واقعہ-ای را	Vehesîn	استراحت کردن / تجدید قوا کردن / استراحت
	تعریف کردن	Vehesîn	متوجه شدن / از خواب بیدار شدن
Vegerîn	بازگشتن / بازگشت	Vehewandin	راه دادن / تحویل گرفتن / امنیت
Vegeriyan	پسروی / بازگشت / ارگرسیون / پسرفت	بخشیدن	
Vegerok	انعکاسی / واکنشی / بازتابی	Vehiştin	بخشیدن سهم کسی / اعاده کردن / تسلیم کردن
Vegirtin	"gurî dimire,"	Vehsan	استراحت کردن / تجدید قوا کردن / استراحت
Vegirtin	باز شدن / صاف شدن (هوا، آسمان) / باز	Vejandî	
	(کردن (چادر) / برپا کردن (خیمه، چادر)	Vejandin	تداوم / زنده کردن / ادامه دادن
Vegirtin	گرفتن / فتح کردن / اشغال کردن / تصاحب کردن	Vejartin	مرتب کردن / مجزا کردن
Vegirtin	نصب کردن / کار گذاشتن / برقرار کردن	vêje (ji bo teşedanê)	
Vegotin	گفتن / نقل کردن / قصه، داستان و واقعہ-ای	Vejen	نیرو / انرژی / طاق
	را تعریف کردن	Vejîn	از نو زنده شدن / باز زیستن
Vegotin	روایت کردن / بحث کردن / توضیح دادن / حرف	Vejîn	دوباره زنده کردن
زدن		Vejîn	نوزایی / رنسانس / تجدید حیات / تولد تازه
Veguhartin	عوض کردن / مبادله / تعویض / تبدیل	Vejiyan	دوباره زنده کردن
Veguhastin	ترابری / حمل و نقل	Vejiyandin	دوباره زنده کردن
Veguhastin	جایجا کردن / حمل و نقل /	Vejiyandin	منزل دادن / اسکان دادن
انتقال		Veke maliştinê ya bi qasî	
Veguhastin	جشن زن به زن	Vekêra	باهم / با همدیگر / با یکدیگر / متفقاً

Vekêşîn	عقب رفتن/کنار کشیدن/استعفا کردن	Vekuştin	خاموش کردن / فرو نشاندن / خفه کردن / کشتن
Vêketin	روشن شدن	Vêl	ظروف کم عمق
Veketin	دراز کردن (دست یا پا) / خوابیدن	Velerizîn	لرزیدن
Veketin	دراز کشیدن/خوابیدن	Velezîn	دراز کشیدن / دراز کردن / خوابیدن
Vêketin	روشن شدن/آتش گرفتن	Velfistin	وحشت زده شدن /هول وهراس پیدا کردن
Veketin	دراز کشیدن /لم دادن	Velfistin	یکه خوردن /پريدن/تکان خوردن
Vekirî	باز	Vellezandin	دراز کشاندن / خواباندن
Vekirî	باز / باز شده	Vellezîn	دراز کشیدن/ خوابیدن
Vekirîbûn	باز بودن	Velo kirin	(تف کردن (غذا، خون)
Vekirin	افتتاح کردن / گشایش / باز کردن	Velo kirin	جستجو کردن
Vekirin	باز کردن/رونمایی کردن/رو کردن	velo kirin	منقلب کردن/واژگون کردن
Vekirî	باز / قابل دستیابی	Vemalîn	تمیز کردن / پاک کردن / درست کردن / زدودن
Vekişandin	کنار رفتن / کنار کشیدن	vemaliştin	آستین ها را بالا زدن /جمع کردن
Vekişiyayî	برکنار شده / برکنار / مستعفی	Vemaliştin	تمیز کردن / پاک کردن / درست کردن / زدودن
Vekît	املا/رونویسی	Vemaltin	تمیز کردن / پاک کردن / درست کردن / زدودن
Vekît	املاء / دیکته / تلقین	Vemaltin	چرخاندن / پیچاندن / جمع کردن (آستین (لباس)
Vekît	دیکته / تلقین / املاء	vemayîn	دیر کردن/باز ماندن
Vekîtandin		Vemêjbar	قابل جذب
Vekîtandin	دستور دادن / دیکته کردن / با صدای بلند خواندن / امر کردن	Vemêjbarî	قابلیت جذب
Vekîtandin	دیکته کردن / تلقین کردن / املاء کردن	Vemêjok	مکنده
Vekolan	گودبرداری / کاویدن / ازخاک درآوردن / حفاری کردن	Vemêtin	مکیدن پستان
Vekolandin	تحقیق کردن / جستجو کردن	Vemirandin	خاموش کردن
Vekolîn	پرس و جو / بررسی / تحقیق / رسیدگی	Vemirandin	خاموش کردن / فرو نشاندن / خفه کردن / کشتن
Vekolîn	مطالعه کردن/تحقیق کردن	Vemirandin	خاموش کردن/اساکت کردن
Vekolîn	تحقیق کردن / جستجو کردن / پرس و جو کردن	Vemirandin	خاموش کردن
Vêkra	باهم / بایکدیگر/ با همدیگر	Vemirîn	خاموشی/اسکوت/آشتی
Vekujandin	خاموش کردن	Vemirîn	خاموش شدن
Vekujandin	خاموش کردن / فرو نشاندن / خفه کردن / کشتن	Vemiştî	تمام / به نتیجه رسیده
Vekujtîn	خاموش کردن		
Vekuştin	خاموش کردن		

Vemiştin (Şûştin)	شستن / پاک کردن / شستشو	Vepelişîn	فروپاشی/افرو افتادن
Vemiştin	شستن	Veperimandin	غرش کردن
Venan	گزیدن/نشستن/نیش زدن	Veperimîn	غریدن
Venandin	بخیه زدن/دوختن/تعمیر کردن/تنظیم کردن	Vepesirandin	آرام کردن/تسکین دادن/آشتی
Venandin	نصب کردن		دادن
Venandin	برپا کردن / نصب کردن / وضع کردن	Vepesirî	آرام شده/آشتی کرده/تسکین پیدا کرده
Venandin	جوش زدن / چسباندن	Vepesirîn	ایستادن/ساکت شدن/آرام شدن/آشتی کردن
Venasîn	اقرار کردن / اعتراف کردن / قبول کردن	Vepezandin	تعریف از خود کردن/حرکات
Venasîn	شناختن / به رسمیت شناختن / تصدیق کردن		ککششی بعد از خواب
	اقرار کردن / اعتراف کردن	Vepijiqîn	از هم پاشیده شده
Venasîn	شناختن/اشنا بودن/اعتراف کردن	Vepirsîn	سوال کردن
Venasîn	شناسایی / بازدید مقدماتی / اکتشاف	Veqetandek	
Venasîn	شناسایی / اکتشاف / بازدید مقدماتی	Veqetandî	جدا شده / جدا
Venasîn	تشخیص دادن / برسمیت شناختن / بازشناختن	Veqetandin (ji hev)	از هم جدا کردن
	تصدیق کردن	Veqetandin	تجزیه کردن/از هم جدا کردن
Venebûn	باز نشدن	Veqetîn	ترک کردن/اجدا شدن
Veneqetandin	عدم جدایی / جدا نکردن	Veqetyayî	جدا شده / جدا
Venêrîn	بررسی کردن / تصدیق کردن / تأیید کردن	Verê kirin	راه انداختن/بدرقه کردن/برگرداندن
Venêrîn	بازبینی کردن / بررسی کردن	Verêhtin	ریختن / خالی کردن / پاشیدن
Venêrîn	پاییدن/تعقیب کردن	Verêhtin	تخلیه کردن / خالی کردن / ریختن
Venêrîn	واررسی / تصدیق / تأیید	Verem sel	
Venêrîn	بازبینی / بررسی	Verenîn	خاراندن / خراشیدن
Venin	رسم کردن	Vereqe pol	
Venîn	(... رسم کردن / کشیدن (عکس و	Verêş	تایپ
Venişteştek	نشیمن گاه پرنده / چوب زیر پای	Vereşandin	استفراغ کردن
Venişteştek	نشیمن گاه پرنده / جایگاه بلند / چوب زیرپایی	Veresandin	باز کردن / شکافتن / از هم باز
Veniştin	در جای بلند نشستن / جای امن نشستن / در		کردن / گشودن
	جای بلند قرار گرفتن	Vereşandin	باز کردن / گشودن / حل کردن
Veniştin	نشستن	Vereşandin	بالا آوردن/استفراغ
Veniştin	نشستن / قرار گرفتن / فرود آمدن		کردن/اشکافتن/اکالبد شکافی/تحلیل کردن/افرو ریختن/افرو
Veparimandin	لرزاندن / تکاندن		پاشیدن
Vepelişandin	فروپاشیدن/پاشیدن/ریختن و	Vereşe, qilqalê wî tev	
	پاش کردن	Vereşin	استفراغ/اشکافتن/افرو ریختن
		Verêştin	حروفچینی/تایپ کردن

Verestin	فرار کردن/آزاد شدن از قید و بند	Vêsiyayî	خسته/متوقف/ایستاده
Verêtin	رنگ دادن/پژمرده شدن	Veso	قهر/اناراحتی
Verêtin	جاری کردن / روان کردن / یاشیدن / ریختن (آب))	Veşûştin	آب کش کردن/خشک کردن
Verêxistin	بدرقه کردن/فرستادن	Veterisandien	آشتی دادن/تسکین دادن/آرامش بخشیدن
Vergeran	ترجمه / بازگشت	Veterisîne	تسکین پیدا کردن/آرامش پیدا کردن/آشتی کردن
Verij	درآمد سالانه/باقی مانده	Vetewşandin	صروصدا کردن/سرگیجه دادن
Verijandin	تخلیه کردن/خالی کردن	Vetewşîn	گیج شدن
Vêrik		Vêtin	بایستن
Verik	کفشهای بافتنی	Veweşandin	تکاندن / تکان دادن(آرد، گرد و برف)
Verotin (Veroje)	پنجول زدن / با ناخن و چنگال	Vewestan (Rawestan)	ایستادن / توقف کردن
	خراشیدن / با کهنه یا چیزی ساییدن و پاک کردن	Vewestan	توقف
Verotin	با ناخن و ... خراشیدن / زدودن / پاکهنگه	Vewestîn	استراحت کردن/ایستادن
	یا چیزی ساییدن	Vexistin	دراز کردن
Verotin	چنگ زدن/اکندن	Vêxistin	روشن کردن
Verûçikandin	کندن / از بیخ و بن کندن	Vexistin	زمین انداختن
Verûtin	پر کندن/اکندن/چنگ زدن	Vexuyan	نشان/اعلامت/آرد پا/اثر
Vêsan	استراحت کردن/تکیه دادن	Vexwandî	احضار شده / دعوت شده / فراخوانده شده
Veşandin	تایید کردن	Vexwandî	دعوتی / میهمان عروسی
Vêşandin	متوقف کردن/خاموش کردن/ایستادن	vexwarin	خوردن / غذا خوردن
Veşargeh	مخزن	Vexwarin	نوشیدن
Veşarî	پنهانی/ادزدکی	Vexwarin	نوشیدن/مشروبات/آب خوردن
Veşartî	پنهانی / مخفی	Vexwazî	طلب / وعده / مهلت / اعتبار مالی
Veşartî	پنهانی / مخفی	Vexwazî	ادعا / مطالبه
Veşartî	پنهانی/ادزدکی	Vexwende	دعوتی/فراخوانده
Veşartî	مخفی / سر بسته	Vexwendî	دعوت شده/فراخوانده شده
Veşartin	پنهان کردن	Vexwendî	فراخوانده شده
Veşartin	پنهان کردن	Vexwendin	دعوت / فراخوان
Veşartin	پنهان کردن/قائم کردن	Vexwendin	دعوت کردن
Veşartin	مخفی کردن / قائم کردن	Vexwendin	دعوت کردن / فرا خواندن
Veşartok		Vexwendin	دعوت کردن/فراخواندن
Veser	پسوند/علاوه		
Veşewitîn	سوختن/سوخته شدن		
Vêşîn	خاموشی/لی تحرکی		

Vexwendin	دعوت / فراخوانی
Vexwendin کردن	دعوت کردن
Vexwendname	دعوت نامه
vexwîni hev bûn	به هم عادت کردن / به هم علاقه
مند شدن	
Veytûn (Hêtûn)	کوره / اجاق آتش / آتشدان
Veytûn	اجاق / کوره / تنور
Veytûn	کوره سفالگری
vezandin	بروی زمین دراز کردن / کش دادن / کشیدن
Vezel	بلا کشیدن / بلوز / گرمکن
Vezel	بلوز پشمی / کشی
vezel	پولیور / بلوز پشمی
Vezel	, bnr. FAYKE
Vezelandin	
Vezelîn	دراز کشیدن
Vezelîn	دراز کشیدن / لم دادن
Vezen	کشی / منعطف
Veziîn	نخ چیدن / خمیازه کشیدن / دراز کشیدن / نامرتب
نشستن	
Veziîn	
Vê	این
Vî alî	این طرف / این سمت
-vî qolî	این بار
Vî	این
Vîç vîç	چپچه زدن / صداهای مسلسل و متناوب ایجاد
کردن	
Vîçevîç	چپچه زدن / صداهای مسلسل و متناوب ایجاد
کردن	
Vîdyo	ویدیو
Vij	دام یا حیوانی که شاخهای خمیده بروی
پیشانی دارد	
Vijag avêtin	جرقه زد / اشعه پراکنی
Vijag	جرقه / اشعه
Vîjik	اسهال

Vîjikî bûyîn	اسهال گرفتن / اسهال داشتن
Vîjo	اسهالی
Vikvala	کاملاً خالی / تهی
Vin	
Vîn	اراده / خواست
Vîn	خواست / اراده / میل
Vîn	عشق
Vin	کسی که تو بینی حرف میزند
Vîna azad	اراده آزاد / مستقل
Vîna siyasî	اراده مستقل سیاسی / استقلال سیاسی
Vinevin kirin	تو دماغی حرف زد
Vingîn	ون ون کردن
Vingînî	صدای پرواز مگس یا عبور گلوله از بیخ گوش
Vino	کسی که تو دماغی حرف میزند
Vinvinokî	کسی که تو دماغی حرف میزند
Vî	اراده
vîr bûn	گود رفتن / چشمان / سیاهی درو / چشمها
Vir de wê de kirin	من من کردن / پهانه گرفتن / پهانه
آوردن	
Vir kirin	دروغ گفتن / اوراجی کردن
Vir û wirtja	اینجا و آنجا
Vir	اینجا / دروغ
Vir	اینجا
Vir	اینجا
Vîr	چشمان گود رفته
Vir	دروغ / بی اساس
Vira	اینجا
Virçevirç	صدای متناوب زیر پا له کردن مواد آبدکی
Virçevirça heriyê	صدای پیاده روی در گل یا آب
گل آلود	
Virçiqî	له شده / فرسوده
Virçiqîn	له شدن / فرسوده شدن
Virçoqî	آبدکی ال شده / فرسوده شده
Virde	په بعد

Virek	وراج/دروغگو	Vîyan	اراده کردن / آرزو کردن
Virik bi ser avê xistin	آشکار کردن راز کسی/زیر آب	viyan	اراده/خواست
	کسی رو زدن	Viyan	خواست / اراده / میل
Virik	اسهال	Viyan	خواستن/لازم بودن
Virikî bûn	اسهال بودن	viz bûn	سریع ناپدید شدن/در رفتن/فرار کردن
Virikî	اسهال گرفتن / اسهال داشتن	Vîz bûn	(سیخ شدن / چرخش (به دور خود
Virikad/کوچک		Vîz kirin	سیخ کردن / چرخاندن
Viringî/virmî	نوزاد	vîz kirin	(سیخ کردن(موهای بدن
Viritandin	به سرانجام رساندن/گذشتن	Viz	تندجاری شونده / غرا / بیرون ریزنده / چهنده
Virîtin	به پایان رسیدن/گذشتن	Vizek	کسی که از زیر بار مسولیت و کار در می رود
Virnî	نابالغ / نوزاد / کودک / طفل	Vîzên	زوزه باد
Viro	دروغگو	Vizeviz kirin	وز وز کردن صدای مگس و
Virr bûn	دروغ از آب در آمدن		زنبور ها/وز وز صدای کارکردن دستگاه و ماشین آلات/صدای
Virr kirin	دروغ گفتن		حرکت سریع رفت و آمد کارگران
Virr û derew	دروغ دروغ	vîzevîz kirin	وزش تند باد
Virr	دروغ	Vîzevîz	صدای متناوب زوزه باد
Virrek	دروغگو	Vizeviz	صدای متناوب وز وز کردن مگس و زنبور ها
Virtoqî	ناصالح/نادرست		/صدای دستگاه های در حال کار
Virûvî	گوشت پخته شده در چربی خودش	Vizik	, bnr. DELME
Virvirandin	دور انداختن چیزی بعد از بیچ و	Vizik	, bnr. PÊ... Û
	تاب دادنش	Vizik	پشه
Virvirk	پروانه/پنکه	Vizik	تندجاری شونده / مگس
virvirkî avêtin	پرتاب کردن	Vîzikîn	بیرون ریختن(با فشار) / پرتاب / پراندن / فواره
virvirok	فرفره	زدن	
Vîsarên li ser bûyeran		Vizîn	صدای بلند عبور چیزی/ابه گوش رسیدن
vît kirin	تیز کردن/برجسته کردن		صدای بلند وز وز کردن
Vît	تیز/برجسته	Vizîni	صدای مرتفع وز وز
Vîtik	(t.) fiÛ, makbuz (f.) fiche; reçu (î.)	Vizvizik ketin qûnê	بی قراری/اضطراب
slip, receipt		Vizvizik	نوعی اسباب بازی متشکل از یک تکه چوب
Vîtik	قبض رسید / رسید پیام / یادداشت		وقطعه ای ریسمان است و با پیچاندن آن در هوا صدای وز وز
Vixîne	بانگ رزمجویی / صدای مردان در میدان جنگ		در میاورد
	/ ندای مبارزه طلبی	Vîzyon	نگاه / نگرش
Vixîne	فریاد جنگاوران / صدای جنگجویان در میدان	Voleybol	والیبال
جنگ		Vûve	سگ بزبان کودکان / سگ کوچک

W

Wa weylê واقعا! / عجب

Wa ye این است (آن چیزی یا کس) نگاهش

کن / ببینش

Wa واقعا؟

Wa این است / نگاه کن / اینهاش

Wa همچنین / همینطور / بدین گونه / بدینسان /

این طور

Wadanan فرض کردن / فرض

Wajav سد مرکزی آب وفاضلاب

Wakîno همچنین / همینطور / بدین گونه / بدینسان /

این طور

wal با شاخ به هم حمله کردن

Walên ku bi hev ve

Walf والی

Walf فرماندار / حاکم استاندار

Wafî والی / حاکم / فرماندار
 Wan derdixe
 Wan آنها/سوم شخص جمع
 Wan شهر وان در کردستان ترکیه
 Wan آنها
 Wan (آنها)سوم شخص جمع
 Wane dan تدریس/درس دادن
 Wane درس
 Wane درس
 Wanegeh آموزشگاه/کلاس
 Waniko همچنین / همیتپور / بدین گونه / بدینسان /
 این طور
 Waqên صدای اردک و غاز و امثال آن
 Waqewaq kirin بطور متناوب سروصدا کردن غاز
 و اردک ها
 Waqewaq ... صدای متناوب اردک و غاز و
 Waqîni pê ketin از درد به گریه افتادن
 Waqîni فریاد زدن / داد زدن / گریه کردن / صدا کردن
 War زمینه
 War مسکن
 War جایگاه/مسکن/ادیار/امپهن
 War کمپ / اردوگاه / سرزمین
 War لحاظ / جنبه / جا / مکان / سرزمین
 Warê bav û kalan سرزمین اجدادی
 Ware شکل امری آمدن / بیا
 Warge محل سکونت / محل اقامت
 Wargeh مسکن
 Wargeh قرارگاه/مقر/مسکن/امپهن/سرزمین
 Wargeh محل سکونت / محل اقامت
 Wargeh موقعیت / جایگاه / موضع
 Warguherî (t.) dinlenmeden sonra hareket
 ettirmek, sidik ve dEÖkEŞEnE ettirmek
 Warguherî جمع کردن گله در اصطیل روباژ
 Warhêl غریب/دور/افتاده از سرزمین/پناهنده

Waridat واردات
 Warîde در آمد
 Warîl بشکه
 Warîn کسی که عاشق سرزمینش است
 Warîni kirin (...فریاد کشیدن (بچه،بز،...)
 (فریاد (بز)Warîni)
 Warkor بی اولاد
 Warkor عقیم/نازا/بی فرزند
 Warkoz (Alkoz) (t.) kEÖlak (f.)
 campement d'hiver(pour nomades) (î.) winter
 quarters (for animals, nomads or an army)
 Warkoz پادگان زمستانی / اقامتگاه زمستانی / قشلاق
 Warkoz قشلاق/گرمسیر
 Warnîşin اقامتگاه/مسکن
 Warxan
 Wase/waşok باز/شاهین
 Wasite واسطه/وسایل نقلیه
 Wat ۳. Rêşkenî
 Wate معنی
 Wate مفهوم / معنی
 Wate پذیرش / معنی و مفهوم
 Wate معنی/مفهوم
 Wate مفهوم
 Watedar معنادار
 Watedar با معنی/پر معنی
 Watenasî بخشی از زبان شناسی/مفهوم شناسی
 Watewarî تحقیق بروی معنی و مفهوم کلمات
 Wawîk شغال / توره
 Wawik کفتار/شغال
 Wawîk شغال
 Wax آخ/آه
 Way وای
 Way وای

Waynefsî تنها به فکر خود بودن / صرفاً وضعیت خود را در نظر داشتن

Wazhênan ترک کردن / رها کردن / دست کشیدن از / کناره گیری کردن / واگذار کردن

Wazlêhênraw متروکه / متروک

Wazqîmî فریاد زدن / داد زدن / گریه کردن / صدا کردن

We شما

Wê yî çûr gûlikî hatiye شما

Wê او / سوم شخص فرد / مونث Ê

We شما

Wê آن

Wê آن / او / مال او

Wê (آن) اول شخص مفرد

Wê (او / او را / مال او) مؤنث

We شما

We (شما) دوم شخص جمع

Wê فعل کمکی برای رخداد انجام کاری در آینده

Wê/vê mala han وب / وب سایت / وبلاگ

Webal ketin stûyê yekî گناه به عهده کسی افتادن

Webal گناه / وبال

Weberhênan سرمایه گذاری

Webgeh وب سایت

Wec فایده / ثمره

Weç نیاز

Weçe نسل

Wecih وجه / صورت / چهره

Weçku مثل اینکه

Wêde آن طرف

wêdetir آنور تر / آن طرفتر

Weeda وعده

Wefa وفا

Wefa وفا

Wefadarbûn وفادار بودن

Wefadarî وفاداری

Wefakar با وفا

Wefat وفات

Wefatbûn فوت شدن

Wefatkirî فوت شده

Wefatkirin وفات کردن

Wefd نمایندگی / وکالت / هیات نمایندگان

Wefd هیأت / هیأت نمایندگان

Weg صده / قرن

Weh weh صدایی که برای به حرکت در آوردن گله گاو

Weh به / آوایی که هنگام تعجب یا ناراحتی گفته میشود

Weh به / هنگام ناراحتی و خشمگینی گفته میشود

Weha همچنین / همینطور / بدین گونه / بدینسان / این طور

Wehd عهد / پیمان

Wehî وحی

Wehirandin اسراف

Wehş درنده / وحشی

Wehş گراز

Wehş وحشی / جنگلی / رام نشده

Wehşî وحشی

Wehşiyane وحشیانه

Wêje ادبیات / کلمه

Wêje ادبیات / فرهنگ

Wêjehez ادب دوست

Wêjemend ادیب

Wejen نیرو / توانایی / انرژی

Wêjenas ادبیات شناس

Wêjenas ادیب / اهل ادب

Wêjepeyv حرف واژه

Wêjer گوینده

Wêjer	ادیب	Wekok	رونوشت / رونویسی کردن / کپی کردن / نمونه
Wêjevan	ادیب / اهل ادب	Wekok	آزمایش / مدل / پارادایم
Wêjewan	ادیب	Wel wel	بسیار خوب / ها / به / وه
Wêjewanî	ادبی	Wêl	گمراه / سرگردان / منحرف / بیراه
Wêjeya devkî	فرهنگ شفاهی	Wêl	ول / آواره / به جامانده / لالایی
Wêjeya nivîskî	ادبیات و فرهنگ مکتوبی	Welam	جواب / پاسخ
Wêjeyî	ادبی	Welaq	
Wêjeyî	ادبی / فرهنگی	Welat	میهن / سرزمین / وطن
Wêje	ادبیات / ادب	Welat	سرزمین / میهن / وطن
Wek avê pê de çûyîn	مثل آب خوردن	Welat	مملکت / سرزمین / میهن
Wek baranê ser de barî	مورد لطف و	Welatê xeribiyê	غربت
عنايت قرار گرفتن		Welatgirtin	اشغال کردن / میهن
Wek dehbeki ecêb		Welatî	هم وطن
مثل... همانند		Welatî	رفیق / همکار / هم میهن هموطن
Wek	بعنوان / مانند / همانند	Welatî	هم وطن / هم میهن
Wek	مثل / مانند	Welatî	هم وطن / هم شهری
Weka	مانند / شبیه	Welatparêz	میهن پرست / وطن دوست /
Wekat kirin	روشن کردن / توضیح		میهن دوست
دادن / تفسیر کردن / معلوم کردن		Welatparêz	میهن پرست / وطن دوست
Wekat	علنی / آشکار / معلوم / روشن	Welatparêzane	میهن پرستانه
Weke	مثل / مانند	Welatparêzî	میهن پرستی
Wekehevî	برابری / یکسانی	Welatparêzî	میهن پرستی
Wekhev kirin	مساوی و مانند کردن /	Welatperwer	میهن پرست
همسانی / تعدیل / مساوی کردن		Welatperwer	میهن پرست
Wekhev	مثل هم / برابر / مساوی	Welatperwerane	میهن پرستانه
Wekhev	یکسان / همانند	Welatperwerî	میهن پرستی
Wekhevî	برابری / تساوی / یکسانی / شباهت	Welatperwerî	میهن پرستی
Wekhevî	یکسانی / برابری	Welê	اینطور / همینطور
Wekî / wek	مثل / مانند	Welê	آنطور / همانطور
Wekî din	دیگر / جزء این	Welê	چنین / چنان / این طور / این جور / این قبیل
-wekî mînak	برای نمونه	Weled	اولاد / فرزند
Wekî	مانند / مثل	Weladizna	حقه باز / زرنگ / حيله باز
Wekok	مثال / نمونه	Wêlewêl	کنایه از درد کشیدن
		Weli	شایسته / ابا لیاقت

Welidandin به دنیا آوردن
 Welidîn زاییدن
 Wen درختی که آدمس از آن تهیه میکنند
 Wêna او را/ برای سوم شخص مفرد مونث بکار میرود
 Wenaq ذکام/اسرماخوردگی/بیماری حلقوی
 Wend جسور/چابک
 Wenda kirin گم کردن / از دست دادن
 Wenda گم شده
 Wenda گم / مفقود
 Wêne girtin عکس انداختن
 Wêne عکس
 Wêne عکس / تصویر
 Wêne عکس / تصویر / فتوکپی / زیراکس
 Wêne نقاشی/نوع
 Wêneçirok (t.) çizgi roman (f.) bande dessinée (î.) strip cartoon
 Wêneçirok داستان مصور
 Wêneçirok فوتو فیلم/کارتن
 Wênegir عکاس
 Wênegir عکاس
 Wêneguhêz نرم افزار تبدیل صدا و تصویر
 Wêneguhêz/wênegir دوربین عکاسی
 Wênekeş نقاش
 Wênekêş نقاش / عکاس
 Wênekêş عکاس/نقاش
 Wênekêşan عکاسی
 Wênekêşandin نقاشی کردن / نقاشی کشیدن
 Wênekêşî عکاسی / نقاشی
 Wênesaz نقاش
 Wênesazî نقاشی
 Wêneyane تصویری
 Wêneyî تصویری
 Wêne عکس / تصویر
 Wenz چرت

Wenzdan چرت زدن
 Weqf سازمان امور خیریه
 Weqî اگر
 Wer جسور/شجاع
 Wêran bûn متروکه شدن/ویرانه شدن
 Wêran kirin ویران کردن / خراب کردن / نابود کردن
 Wêran kirin ویران کردن/تخریب
 Wêran کردن/خرابه کردن
 Wêran ویران
 Wêran ویران / جرات کردن / شجاع بودن
 Wêran ویران / مخروبه / شجاع بودن / نترسیدن
 Wêran , bnr. DÉRIS
 Wêran ویران/ویرانه/متروکه
 Wêran ویرانه / خرابه / متروکه
 Werandin ریختن
 Werandin ول کردن / آزاد کردن / رها کردن / انداختن
 Wêrandin جرات دادن به کسی/جسارت بخشیدن
 Werandin (رها کردن / فرو ریختن / تکاندن (درخت میوه
 Wêrane ویرانه / خرابه
 Wêrane ویرانه/متروکه
 Wêranî ویرانی
 Weranîn خواستن/برگزیدن/انتخاب کردن/آوردن
 Weranîn آوردن / رساندن به / به دست آوردن / تحصیل
 کردن / فراهم کردن
 Wêrankirin ویران کردن
 Wêranmal خانه خراب
 Werar bûn جمع شدن / گرددم آمدن
 Werar kirin پیش بردن
 Werar تکوین و تکامل/پیشرفت/سیدن
 Werar نشان / نشانه / اثر/ دلیل / علامت مرض / علامت
 Werar تکامل / تحول / فرگشت / سیر تکاملی / تغییر
 شکل / چرخش

Werbadan	بهم پیچاندن	Wergêrî	مترجمی / برگرداندگی
Werbûn	کله ملق شدن	Wergerîn	
Werd	گل سرخ	Wergerîn	منقلب شدن / از خود رفتن / بیپوش شدن
Werdan	افزایش دادن / زیاد کردن	Wergerîn	منقلب شدن / ترجمه شدن / واژگون شدن / برگردانده شدن
Werdan	تبادل / معاوضه / مبادله	Wergeryan	واژگونی / واژگون کردن / چپه کردن یا شدن
Werdan	معاوضه کردن / معاوضه و مبادله پول	Werger	ترجمه
Werdek	اردک	Wergirtin	تحویل گرفتن
Werdek	آردک / مرغابی	Wergirtin	تحویل گرفتن / گرفتن
Werdek	اردک ماده / مرغابی	Wergirtin	برداشتن / گرفتن / پوشیدن / به خود گرفتن
Werdigire	طول می-کشد	Wergirtin	لباس پوشیدن / لباس پوشاندن / پانسمان
Werê	آنطور / همانطور	کردن	کردن / درست کردن موی سر
Werê	پس / بنابراین / همینطور / بقدری / همچنان	Wergirtin	گرفتن / باز گرفتن
Wêreç	تاثیر	Werhatin	غلغلتیدن / ملق خوردن
Wêrek	جسور / اجرات	Werihîn	(ریزش / مو) برگ
Wêrek	نترس / شجاع	Werihîn	(...) ریزش (مو، برگ درخت و ...)
Wêrek	نترس و شجاع	Werimandin	باد کردن / انفخ کردن
Wêrekî	جرات / جسارت	Werimîn	باد کردن / انفخ کردن
Wergêr	مترجم	Werîn / werandin	پخش / پخش کردن
Werger	ترجمه	Werîn	ریزش
Werger	ترجمه / برگردان	werîn	(ریزش / مو) برگ
Wergêr	مترجم	Werîn	(...) ریزش (مو، برگ درخت و ...)
Wergêr	برگرداننده / مترجم	Wêrîn	شجاعت / اجسارت
Wengerandî	ترجمه شده	Wêrîn	جرات کردن / مبادرت بکار دلیرانه کردن /
Wengerandî	ترجمه شده / برگردانده شده	مبارزه طلبیدن / شهامت	
Wengerandin	ترجمه کردن	Werîş	ورزش
Wengerandin	منقلب کردن	Weris	ریسمان
Wengerandin	واژگون	Werîs	طناب یا ریسمان بافته شده از پشم بز
Wengerandin	ترجمه کردن	Werîs	طناب بافته شده از موی بز
Wengerandin	ترجمه کردن / برگرداندن	Weritandin	منحرف کردن / از یاد بردن / فراموش کردن
Wengerandin	برگرداندن / ترجمه کردن / منقلب کردن	Weritîn	فراموشی / منحرف شدن
کردن		Werixîn	
Wergêrî	کار ترجمه	Werkirin	پخش کردن / پراکنده کردن / پاشیدن /
Wergêrî	مترجمی / اشغل ترجمه کردن	پوشاندن	

Werkirin	سقف زدن / روکش کردن / پوشانیدن	Weşan	انتشار
Werkirin	ریزش نم نم / پوش باران / چکه / پاشیدن / آب	Wesan	همچنین/همینطور
پاشی کردن		Weşan	نشریات/پخش/چاپ
Werm	نفع/باد	Wesan	هشدار/اخطار
Werqîl	بسته بندی شده/بار	Weşan	پخش / توزیع / انتشار
Werqilandin	بازداشتن/باز نگه داشتن	Weşan	تکان دادن / لرزاندن / بهم زدن / جنباندن
Werqîle	ناراست / کج / نادرست	Weşana yekser	پخش زنده
Werqilîn	ایستادن/باز ماندن	Weşand	چاپ
Werse	عضله / ماهیچه / نیروی عضلانی	Weşandin	چاپ کردن/نشر کردن/پخش کردن
Werşeq	سیاه گوش / وشق	کردن / ریختن/تکان دادن	
Werşeq	سیاه گوش / وشق / صورت فلکی شمال	Weşandin	منتشر کردن / چاپ کردن
Wert	نسل/بقا	Wesandin	هشدار دادن/اخطار دادن/حکم جلب
Werwere	تپانچه/هفت تیر	Weşandin	منتشر کردن / پخش کردن / توزیع کردن
Weryan	ریزش	Weşanger	ناشر
Weryan	(... ریختن / ریزش (مو، برگ درخت و	Weşanxane	چاپخانه
Werz	bnr. PARÊZ	Weşanxane	انتشارات
Werz	فصل / دوران / هنگام / کشاورزی	Weşanxane	چاپخانه/انتشارات
Werz	فصل/موسم	Weşanxane	انتشارات
Werze	ریاضی و حساب/کشاورزی	Weşan	منتشر کردن / نشر
Werzeba	باد شمال شرقی	Wesayîd	وسایل
Werzeba	بادی از سمت شمال شرقی	Wesayîf	وسیله نقلیه
Werezek	عالم ریاضی و هندسه/کشاورز	weşe	برخورد کردن / خوردن / پخش شدن
Werezêr	کشاورز	Weşe kirin	توانستن
Werezêrî	کشاورزی	Weşe	واژه / کلمه
Werezêrî	زراعت / کشاورزی / بزرگری	Weşe	توانایی
Werzî	فصلی	Weşek , bnr. BÎSTEK	
Werziba	بادی که از سمت شمال شرقی می وزد	Weşek	سیاه گوش / وشق / صورت فلکی شمال
Werziş	ورزش	Weşek	لحظه / دم / آن
Werzişt	ورزش	Wesem	وسایل آرایشی
Werziştkar	ورزشکار	Wesf	وصف
Werzname	فصلنامه	Wesifandin	وصف کردن
Weş	تکان/لق/است	Weşîn	(ریزش (مو) برگ
Weş	توان / قدرت / توانایی / نیرومندی / لیاقت	Weşîn	انتشار/پخش
Wesaîf	وسیله نقلیه	Weşîn	آوار / فروریختگی / تجزیه

Weşîn منتشر شدن / یختن / یخش شدن
 Weşîn تکان دادن / لرزاندن / بهم زدن / جنباندن
 Weşîn (... ریختن / ریزش / مو، برگ درخت و
 Weşîne نشریه
 Weşînek برنامه رادیو یا تلویزیون
 Weşîner ناشر
 Weşîqeya jêrîn
 Weşiyayî منتشر شده
 Wesiyet وصیت
 Weşk
 Wesle وصله
 Wesp
 West girtin استراحت کردن / ایستادن
 West ایست / بیکاری
 West خستگی / بیزاری
 Westa xwe derxistin استراحت کردن / خستگی در کردن
 Westan مهلت / ایستادن / استراحت کردن / توقف کردن
 Westandin خسته کردن
 Westandin خستگی / فرسودگی / کوفتگی / ماندگی
 Westandin خسته کردن
 Westandin خسته کردن / متوقف کردن
 Westandin توقیف شخص / سد کردن / ممانعت کردن
 Westandin ممانعت / سد / دستگیر کردن
 Westanê xwe radikêşe
 weste ایستادن
 Westî خسته
 Westîن خستگی
 Westîن خستگی / توقف
 Westîن خسته شدن
 Westîن ماندن / ایستادن / توقف
 Westiyan خسته شدن
 Westiyan خسته شدن
 Westiwayî خسته / بیحال
 Weswas واسواس

Weswas عقده روحی / فکر دائم / وسواس
 Weswasî وسواسی
 Weşweşîn تلو تلو خوردن
 Wetî مدعو
 Weto اینچنین / اینطور
 Wewde هیات / گروه
 Wêve mayîn غیبت / غایب بودن
 Wêve آنطرف
 Wêvemayî غایب / مانده
 Wêvetir آنطرف تر
 Wexer kirin کوچ کردن / امردن
 Wexêr به سلامت
 Wexer کوچ / امرگ
 Wexîm و خیم
 Wexm بوی بد / بوی تعفن
 Wexm داربست
 Wexm تعفن / گند / بوی بد
 Wexmê mirîyan بوی بد اجساد
 Wext girtin وقت گرفتن / زمان بردن / طول کشیدن
 Wext teng bûyîn کمی وقت / دیر شدن
 Wext وقت
 Wext زمان / وقت / هنگام
 Wext وقت / زمان
 Wextî دم دمی مزاج
 Wey li min! وای به حالم!
 Wey wey بسیار خوب / ها / به / او
 Wey وای / آوایی که بیان هیجان زدگی ست
 Wey! وای! ای وای!
 Weya و یا اینکه
 Weyaxod و یا اینکه
 Weyla rebeno ای بیچاره
 Weylê وای مذکر
 Weylo وای / مذکر

Weyn	حيله	Wezareta Karên Derve	وزارت امور خارجه
Weyn	زيرک / مکار / حيله باز / ماهر	Wezareta karên derve	وزارت امور خارجه
Weyn	زيرک / ماهر / حيله باز	Wezareta karên hundir	وزارت امور داخلي
Weynê	بازيگر زن / بازيکن زن	Wezareta malîyê	وزارت دارايی / وزارت ماليه
Weyner	حيله باز/مکار	Wezareta şer	وزارت جنگ
Weyno	بازيگر يا بازيکن مرد	Wezareta sporê	وزارت ورزش
Wezaret	وزارت	Wezareta tendurustîyê	وزارت تندرستی / وزارت بهداشت
Wezaret	وزارت	Wezareta tûrîzmê	وزارت گردشگری / وزارت توریسم
Wezaret	وزارت / وزارت خانه	Wezareta werzeyê	وزارت کشاورزی
Wezareta aborîyê	وزارت اقتصاد	Wezareta zanist û teknolojiyê	وزارت علوم و فنآوری
Wezareta Asayîşê	وزارتخانه امنیت	Wezaretaxane	وزارت / وزارتخانه
Wezareta bazara kar	وزارت کار	Wezaretxane	وزارتخانه
Wezareta bazirganîya derve	وزارت بازرگانی	Wezaretxane	وزارتخانه
Wezareta bergirîyê	وزارت دفاع	Wêzen	شخصیت / کاراکتر
Wezareta bûdcê	وزارت بودجه	Wezife	وظیفه
Wezareta çandê	وزارت فرهنگ	Wezîfedar kirin	موظف کردن / به کار گماردن
Wezareta dadîyê	وزارت دادگستری / عدلیه	Wezîfedar	موظف / وظیفه دار
عدالتخانه		Wezîfedar	مسئول
Wezareta dadyarîyê	وزارت دادگستری / عدالتخانه	Wezin	وزن / سنگینی
Wezareta Darayîyê	وزارت اقتصاد	Wezîr	وزیر
Wezareta darayîyê	وزارت دارایی / وزارت ماليه	Wezîr	وزیر
Wezareta enerjîyê	وزارت انرژی	Wezîr	وزیر / مشاور
Wezareta guhastinê	وزارت ترابری / وزارت حمل و نقل	Wezîrê Dadî	وزیر دادگستری
وزارت محیط		Wezîrê derve	وزیر خارجه
Wezareta hawîrparêzîyê		Wezîrê derve	وزیر امور خارجه
زیست		Weziyet	وضعیت
Wezareta hevotina neteweyî	وزارت آموزش ملی	Wezn	وزن
Wezareta Kar	وزارت کار		
Wezareta karên çandinîyê	وزارت کشاورزی / وزارت کشت و کار		
Wezareta karên civakî	وزارت امور اجتماعی		

Wezne صندوق/خزینه
 Weznedar صندوق دار/مدیر صندوقخانه
 Wî heriyeke agirîn direşîne derve
 Wî / wê او
 Wî (او مذکر Wî)
 Wî او /سوم شخص فرد مذکر
 Wî (او/دوم شخص مفرد)
 Wî !وای!ای وای
 Wîç
 Wiçewiç جیک جیک گنجشکان
 Wicewic جیک جیک / جیرجیر / زق زق کردن / جیرجیر کردن
 Wiha / weha به این صورت / بدین گونه
 Wiha اینگونه/اینطور
 Wiha چنین
 Wijdan وجدان
 Wişdan وجدان
 Wilam جواب / پاسخ
 Wilax (لاغ/ چهار پایانی که سواری میدهند
 Wilayet استان / ولایت
 Wilayet استان/ایالت
 Wilayet ایالت/استان
 Wilayet استان / ولایت
 Wilo çilo درهم بر هم / سروته
 Wilo اما / ولی
 Wilo اینطور
 Wilo همچنین / همینطور / بدین گونه / بدینسان / این طور
 Wilo چنین / این طور
 Win گم
 Winda bûn گم شدن / ناپدید شدن
 Winda bûn گم شدن/از دست رفتن
 Winda kirin گم کردن/از دست دادن
 Winda kirin گم کردن / باختن

Winda kirin گم کردن / از دست دادن / باختن
 Winda گم / پنهان / مکتوم
 Winda گمشده
 Windabûyî گم شده
 Windakirî از دست رفته / مفقود / گم شده / منحرف
 Wir آنجا
 Wir آنجا
 Wir آنجا
 Wir چپ چشم
 Wirawe kirin در خواب حرف زدن
 Wirawe حرف-هایی که در خواب زده می-شود
 Wird نماز / دعا / تقاضا / خواهش
 Wird ورد زبان بودن / متناوب دعایی یا افسانه ای یا داستانی
 Wirêne kirin هذیان گفتن
 Wirêne حرف شکسته و نامفهوم / نامفهوم / قلمبه
 سولمبه
 Wirg شکم
 Wirgî شکمی
 Wirîşe Wirîş kirin سو سو زدن نور از دور
 Wirûjanî تشنج / غش یا بیهوشی / حمله در زنان / هیجان زیاد / هیستری / حمله عصبی
 Wirwîrane پارتنی شبانه
 Wirya اعلام خطر / آژیر هوایی
 Wirya هوشیار / آگاه
 Wiryayî هوشیاری / آگاهی
 Wiş! وه!ه!ه!ه!ه!
 Wisa آنطور
 Wisا همچنین / همینطور / بدین گونه / بدینسان / این طور
 Wisan چنین / چنان / آنقدر
 Wisan به شکلی / به وضعیتی / به اندازه ای / اینقدر
 wise سوختن مو / جزغاله شدن / پژمرده شدن

wişe یادگیری عمل جفت گیری در حیوان نر
 Wişk سیاه گوش / وشق / صورت فلکی شمال
 Wişne آلبالو / گیلاس
 Wişne درخت آلبالو
 Wîşt
 Wîşt! با صوت زدن کسی را متوجه خود کردن/صدا
 کردن یا صوت
 Wîştandin با صوت صدا کردن کسی با صوت زدن کسی را
 ترساندن
 Wîste
 Wîştewîşt صدای متناوب صوت زدن
 Wîştîni صوت زدن/ترساندن
 Witandin برای خواباندن حرص خود ضرر بزرگ به خانه
 زدن
 Witar مقاله
 Wite عبارت / جمله کوتاه
 Wîtewît صدای متناوب جیک جیک گنجشکان و
 پرندگان
 wize [I]
 wize [II]
 Wize انرژی
 Wize انرژی
 Wize توان/نیرو/طاقت
 Wizeya gêrebayî
 Wizeya kakilî انرژی اتمی
 Wizeya mirovîn نیروی انسانی
 Wîzyon چشم انداز
 works with bow
 Wowo سگ بزبان کودکان / سگ کوچک
 Wrişê سو سو
 Wuçan dan توقف کردن/استراحت کردن
 Wuçan girtin تصویر برداری یا عکاسی از
 مناظر جالب
 Wuçan وقفه/ایست/اجازه

Wuçana asayî تعطیلات سالانه کارمندان و
 کارگران
 Wuçana nexweşiyê اجازه کاری موقع بیماری
 Wuha همینطور
 Wulam جواب
 Wurya هوشیار
 Wusa همینجوری
 Wusa چنین
 Wuşe کلمه/واژه
 Wutar/مقاله
 Wûte حرف
 Wutewêj گفتگو/ دیالوگ
 Wutû تیر آهن
 Wuze انرژی/نیرو/طاقت/توان

X

Xaç di paşilê de bûn	کسی که مرمرز است/کسی که درون گرا است/کسی که نامهربان بودنش را بروز نمیدهد	Xalet	خاله
Xaç	صلیب	xalî bûn	خالى شدن/خلوت کردن/اتنها شدن
Xaça Sor	سازمان صلیب سرخ	Xalî	خالى/خالوت
Xaçepirs	سوالات چهار گزینه ای/نوعی بازی	xalîçe	قالیچه
Xaçerê	چهارراه	Xalis	خالص/اسم مرد
Xaçerêz	سوالات چهار گزینه ای	Xalî	قالی
Xaçirgan	نوعی سنگ	Xalojin	زن دایی
Xaçparêz	مسیحی/صلیب پرست	Xalojin	زن دایی
Xaf	حضور / مرحله / میدان	Xalî	خاله
Xag	خام/نیخته	Xaltîk	خاله
Xak	خاک/وطن	Xalxalî	خال خال بودن/خال خالی/اک و مک/پرواز
Xakenas	خاک انداز/بیل/بیلچه		نقطه بودن
Xakî	خاکی/رنگ خاک	Xalxalk	طحال
Xal	دایی	Xalxalok	کفشدوزک
Xal	خال / نقطه / نکته / دایی	Xalxalok	نوعی حشره/کفش دوزک
Xal	خال/نشان/نکته/اماده	Xam bûn	گرفتگی تمام عضلات بدن/خام شدن بدن
Xal	دایی	Xam kirin	کار بسیار از کسی یا حیوانی کشاندن/خسته کردن
Xala sistîyê	نقطه ضعف / پاشنه آشیل	Xam	خام/نیخته/نرسیده/ناشی
Xalbandî	دسته بندی/فهرست بندی	Xama	دوشیزه/دختر باکره/دختر دم بخت
Xale		Xame	قلم/امداد
Xalebêhnok	"نکته ویرگول!"	Xamek	درختی با شکوفه های بنفش رنگ/رنگ بنفشه
		Xamiya sewalê şikandin	بیرون بردن
			حیوان و یا دواندن آن
		Xamoş	کسی که افکار خود را بیان نمیکند/خاموش
		Xamoşan	
		Xamox	آبی که برای اولین بار بروی زمین کاشته شده
			باز میشود
		Xan û sera	سرا/کوشک/قصر
		Xan	سفره
		Xan	خانه/مسافر خانه
		Xan	سفره/غذا/خوراک
		Xan	وضعیت/سطح/وضع
		Xandar	صاحب خانه/صاحب مسافر خانه/مالک

Xanedan	خاندان	Xar	چهار نعل دویدن اسب ها
Xanenişin	بازنشست/خانه نشین	Xar	سنگی که برای تیز کردن وسایل برنده بکار
Xaneper	سایت/بخش	میروود	
Xangar	نوعی گیاه یا ریشه گیاهی که روی زمین رشد میکند و کوتاه قد هستند	Xara	اسب سریع
Xanî	ساختمان / خانه	Xara	سنگ مرمر
Xanî	خانه/ساختمان	Xaraw	مغرب/دنیا دیده
Xanik	تخته ای که برای باز کردن خمیر نان از آن استفاده میشود	Xarik	سنگ تیز کننده اشیا برنده/امیدان روستا
Xanim	بانو / خانم / معشوقه	Xarim	
Xanim	خانم	Xarîte	نقشه
Xanim	خانم/خاتون	Xarîz	نوعی غذا که از آرد و روغن درست میشود
Xanim	خانم	Xarmût	حلقه ای که به گردن اسب آویخته میشود و ریسمان ارابه به آن بسته میشود
Xaniqîn	شهری در کردستان عراق	Xarûk	کفشهای چرمی که در قدیم استفاده میشده
Xantî	خان بودن / ارباب بودن	Xarûz	
Xanû-î	خانه/ساختمان	Xas	خوب
Xanûman	ساختمان یک یا چند طبقه ای	Xas	خاص/خالص/اصاف
Xanût	دار قالی	Xaşe	
Xanxanik		Xaşe	خورد خورد شدن چیزی/خورده
Xap	حیله/مکر/یا/گول	Xaşi	کیسه بزرگ/گونی های بزرگ
Xapandin	گول زدن	Xasma	بخصوص/مخصوصا/به ویژه
xapandin	گول زدن/حیله کردن/سرگرم کردن	Xasmêr	جوانمرد
Xapandin	فریب دادن / کلاه گذاشتن بر سر کسی	Xasok	زبردست / ماهر
xapîn	به بازی گرفته شدن/گول خوردن	Xasûk	
Xapînok	حقه باز	Xatir xwestin	خداحافظی کردن
Xapînok	حیله کار/مکار	Xatir	خاطر/قدر/اقتیمت/ارزش
Xapûr	ویرانه/متروکه	Xatimas	قدرشناس
Xapxapik	دم پایی یا کفش هایی که زیرشان چوبی است	Xatûn	خاتون
Xapxapok	نوعی گنجشک/نوعی پرند	Xatûn	خاتون/زن اصیل/خانم
Xar		Xatûnok	نوعی گیاه وحشی
Xar	خار	Xav bûn	سست شدن/اشل شدن
Xar kirin	تیز کردن	Xav	نیخته/نرسیده/خام
Xar kirin	چهار نعل سواری کردن	Xavî	خامی/نپختگی/نرسیدگی
Xar	کج	Xavik	پوشش زنانه / لباس زنانه
		Xavik	روسی/تور/چارقد

Xavik لایه/طبقه
 Xawên شرف/حیثیت
 Xawênî عضو/افتخاری
 Xawênşikû سرور/شکومند و عظیم
 Xawêr خاور/شرق
 xawûşe bûn از کمر به پایین فلج شدن
 xawûşe kirin ناقص کردن/فلج کردن
 Xawûşe فلج/کسی که قطع نخاع شده/کسی که از کمر
 به پایین فلج است
 Xax رذیل و رسوا
 Xaxî رسوایی
 Xaxiyên nemayî kirin بدترین رسوایی را به بار آوردن
 Xayîn خاین/رسوا
 Xayîntî/xaynetî رسوایی/اخانتی
 Xayîz bûn از هوش رفتن/بیهوش شدن
 Xayîz از هوش رفته/بیهوش
 Xaze (zîvala) غزه (نوار)
 xe (mêwe) رسیدن میوه به طور طبیعی
 xebat kirin کار کردن / مبارزه کردن
 Xebat kirin کار کردن/تلاش کردن
 Xebat کار / تلاش / مبارزه
 Xebat کار/تلاش/کوشش
 Xebata alavekê teqoze
 Xebatên wêjeyî
 Xebatkar فعال
 Xebatkar کارگر / مبارز
 Xeber dan حرف زدن/اطلاع رساندن/افشش دادن
 Xeber خبر
 Xeber خبر/افشش/حرف
 Xebera kesî bûn راست گفتن / حق با کسی بودن
 Xebera sar خبر ناخوش/خبر جانگداز
 Xeberdan حرف زدن
 Xeberoşk قسه/داستان
 Xebitandin بکار بردن / استفاده کردن

Xebitandin از کسی یا چیزی کار کشیدن/به کار
 گرفتن/استفاده کردن
 Xebitîn کار کردن / مبارزه کردن
 Xebitîn کار کردن/فعالیت کردن
 Xebxeb
 Xedar غدار/ظالم/بی وجدان/سنگ دل/سرسخت
 Xedeng
 Xedir ستم/ظلم
 Xedirkirin ظلم کردن
 Xef راز/اسر
 Xefe جای تنگ و بی هوا
 Xefeng
 Xefik تله/کمین
 Xefirandin پرورش دادن / بزرگ کردن
 Xefirxan بیماری کشنده ریوی
 Xefirxanî کسی که مبتلا به بیماری کشنده ریوی است
 Xeft
 Xel
 Xêl پایکوبی دسته جمعی
 Xêl لحظه/دقیقه
 Xel نقطه مرزی
 Xela قحطی
 Xela rabûn شروع قحطی/قحطی شدن
 Xela قحطی
 Xelan بهم خوردن/کج شدن
 Xelandin پیچاندن/بهم زدن/کج کردن
 Xelas bûn خلاص شدن/آزاد شدن/تمام شدن
 Xelas kirin رهای پیدا کردن/آزاد شدن/نجات پیدا
 کردن/تمام کردن/به اتمام رساندن
 Xelasî اتمام
 Xelaskar نجات دهنده / رها کننده
 Xelaskirin نجات دادن/آزاد کردن
 xelat kirin جایزه دادن
 Xelat جایزه
 Xelat هدیه/کادو

Xelata şanaziyê	نشان افتخار/مدال افتخار
Xelatgir	امانت دار کادو و هدایا/دریافت کننده هدایا
Xelat	جایزه / پاداش
Xelboqe	گرهی که به آسانی باز می شود
Xelef	جانشین
Xêlek berê	چند دقیقه قبل
Xelek	موی فرا / حلقه
xeleng	گیاه قد بلندی که از آن جارو درست می کنند
Xeleq kirin	حلقه به چیزی انداختن/حلقه
Xeleq	کردن/به شکل دایره در آوردن
Xeleq-k	حلقه/دایره
Xelet	غلط/نادرست/اشتباه
xeletî kirin	اشتباه کردن/کج کردن/نادرست انجام دادن
Xeletî	اشتباهی/نادرستی/کجی
Xeletî	اشتباه
Xêlî	روسری قرمز رنگ عروس
Xêlî jê hêlîne	
xelî	خیلی زیاد
Xêlî	روسری قرمز رنگ روضورت عروس در شب
Xelî	عروسی اش
Xelîc	
Xelîfe	خلیفه
Xelîn	به هم خوردن
Xelk	اهل / خلق / ساکنان
Xelq	خلق/ملت/اهالی
Xelûz	ذغال
Xelwet	خلوت/انزوا/تنهایی
Xem kişandin	قصه خوردن/غمگین بودن
Xem revandin	آرامش بخشیدن/راحت کردن
Xem	غم
Xem	غم / درد / رنج
Xem	غم/قصه/درد

Xemgîn	غمگین/ناراحت/آزرده خاطر
Xemgînî	تاسف / غم
Xemgîn	غمگین / ناراحت
Xemilandin	آراستن
Xemilandin	آراستن / تزئین کردن
Xemilandin	آرایش کردن/پیراستن/تزئین
Xemilandin	کردن
Xemilîn	آراسته شدن
Xemilîn	آرایش کردن
Xemirîn	تخمیر/رسیدن میوه یا شراب/تغییر رنگ پیدا
Xemirîn	کردن
Xeml	شکل وشمال/ظاهر/زیبایی
Xeml	وسایل آرایشی/ادوات تزئینی
Xemr	خمر/شراب
Xemrevîn	آرامش دهنده/تسکین کننده
Xemrî	شرابی رنگ
Xemsar	سهل انگاری/غم
Xemsarî	سهل انگاری/بی توجهی/غفلت کردن
Xemxur	غمخور/دلسوز/همراه
Xemxurî	دلسوزی/غمخواری
Xena	هنا / مراسم هنانبدان عروس
Xenas	فاسد/بده کاره/شیطان صفت
Xenasî	فضول/فسادی/شیطان صفتی
Xencer	خنجر
Xendan	خنده رو / خندان
Xendeq	خندق
Xenek	حلق/خرخره
Xeneqûtik	بیماری حلقوی
Xengel	نوعی غذاست که از بریدن و تکه کردن لایه
Xengel	های باریک لواش و پر کردن آنها از گوشت چرخ کرده و سرخ کردنشان درست میشود
Xenî	ثروتمند شدن/اجوانمردی/دست و دلپازی
Xeniqandin	خفه کردن

Xeniqandin غرق کردن / خفه کردن
 Xeniqîn خفه شدن
 Xental تنبل
 Xenûqe گردنبند/سینه ریز
 Xenzirandin سرخ کردن/جزغاله کردن
 Xepar
 Xepartin
 Xepe دیوانه/مجنون
 Xepik تله/کمین/توطئه
 Xeps سروصدا/شلوغی
 xepse kirin سروصدا کردن/شلوغی کردن
 Xêr kirin سود گرفتن/خوبی کردن/صدقه دادن
 Xêr نیکی/خیر
 Xêr تنبل/بیکار/بی مصرف
 Xêr خوبی / نیکی
 Xêr خیر/خیریه/صدقه/خوبی/فایده
 Xêr خیر/انه/خیر
 Xera bûn متروکه بودن/فاسد و گندیدن/ویران شدن
 Xera kirin ویران کردن/فاسد کردن/ترک کردن/فراموش کردن
 xera خراب/ویرانه/فاسد/گندیده
 Xerac باج
 Xeraf تور ماهیگیری
 Xêrat صدقه/خیریه
 Xerat نجار
 Xêratxane بهزیستی/موسسه خیریه/خانه سالمندان بی کس و کار
 Xerbazî شوخی هایی که با دست و پا انجام میدهند
 Xerbend اسیر/دستگیر شده
 Xerbende
 Xerc bûn خرج شدن
 Xerc kirin خرج کردن
 Xerc û merc
 Xerc خرج/مخارج

Xerc خرج
 Xerçeng خرچنگ
 Xerdel خردل
 Xerêf رنگ و حالت چشم بعد از بیدار شدن از خواب
 Xêrî گل رز
 Xerîb غریبه/بیگانه
 Xerîdar خریدار/مشتری
 Xeriqandin تغییررنگ دادن لباس در اثر شستشوی لباس
 های رنگی و سفید باهم
 Xeriqîn خراب شدن رنگ لباس/پژمرده شدن/بیهوش شدن/غرق شدن
 Xeritandin
 Xerite
 Xerîte نقشه
 Xêrîtî تنبلی/مفید نبودن/خوش گذرانی
 Xeritûn
 Xerîtok
 Xerman آسیاب کردن غله / کوبیدن غله / از پوست در آوردن غله
 Xerman خرمن
 Xermanan تیرماه
 Xermanan خرچنگ
 Xermaşe شانه/وسيله ای با پنج دندان برای جمع کردن علوفه
 Xermişandin چنگ انداختن/با دست و پنجه از ریشه کندن گیاهان
 Xêrnexwaz کسی که خوبی انسان را نخواهد/دشمن/رقیب
 Xerpişt پشتی یا تکیه گاه برای چیزی که کج شده/تکیه گاهی برای چیزی که در اثر سنگینی کج شده
 Xerte کاشت دیمی
 Xerxere قرقره/صدایی از گلوی فرد در حال مرگ مبیاد
 xerz kirin تخمهای ریز گذاشتن

Xerz	نهایی که به درخت تبدیل شده است/تخمهای	Xêvzan	فالچی/پیشگو/مال
ریز		Xew ketin ber çavên kesî/ê	خواب کسی آمدن/ع
Xerzdank	تخمندان	Xew lê herimîn	پریدن خواب از سر
Xes	کاهو	Xew	خواب / رویا
Xes	کاهو	Xew	خواب
Xesandin	نابارور کردن	Xewar bûn	خواب آلود بودن
Xesandin	اخته کردن/از نرینگی انداختن	Xewar	خواب/الو/کسی که خوابش سنگین است
Xesar	خسارت/زیان/ضرر	Xewareyîtf	غیبت / غایب بودن
Xesî/û	مادرزن / مادر شوهر	Xewas	خواص/خاصیت های فردی،اجتماعی و یا
xesî/xesû	مادر شوهر/مادر زن	گروهی	
Xesifin		Xewê pê ketin	
xesil	حصیربرای نشستن	Xewê zor lê kirin	خوابش آمدن/احساس کوفتگی
Xeşil	نوعی گیاه	کردن	
Xeşîm	خشن/غدار	Xewge	تخت خواب
Xeşîme		Xewirîn	
Xesî-û	مادر شوهر/مادر زن	Xewle bûn	منزوی شدن/تنها ماندن/سکوت کردن
Xesok	کسی که حیوانات را اخته میکند	Xewle kirin	پشت درهای بسته با کسی
Xesfî	غلظت		ملاقات کردن/ملاقات سری/کسی را به جای خلوت و دور از
Xeşûm	ناشی/نابلد/خام	اجتماع بردن	
Xet	خط/اسطر/جاده/گذرگاه	Xewle	جای خلوت/جای خطرناک
Xeta	خطا/اشتباه/غلط	Xewlexane	خلوتگاه
Xetakar	خطاکار/کسی که اشتباهاتش را ادامه میدهد	Xewn dîtin	خواب دیدن
Xetat	خطاط	Xewn	خواب / رویا
Xeter	خطر/ریسک	Xewn	خواب/رویا
Xeter	خطر	Xewneroşk	خواب دیدن در حالت
Xetere	ترس از خطر کردن/ریسک نکردن		بیداری/انخوابیده خواب دیدن
Xeternak	خطرناک	Xewtêş	زیاد خوابیدن
Xetîtan çêdikin		Xeyal kirin	خیال کردن/فکر کردن به
Xet	خط	چیزی/تصور کردن	
Xêv	حافظه/هوش/فکر	Xeyal	خیال/آرزو
Xêve	میوه و سبزیجاتی که نه در فصل خودش یا	Xeyalî	خیالی
	اینکه اول فصل رسیده باشند	Xeyalî	خیالی
Xêvet	خیمه/چادر	Xeyalîşikestî kirin	ناملید کردن
Xêvik	تفکر/اندیشه/ذهنیت	Keybet	غیبت کردن

Keyd ketin stûyan	زیر بار مسولیت رفتن/مقید	Xêzkar	خطاط/خط کش
شدن		Xezne	گنج / گنجینه / خزانه
Keyd	منت/قهر/مسولیت/اقید	Xezne	گنجینه / خزینه
Keydandin	قهر کردن	Xezne	گنجینه
Keydok	زود رنج/قهر شده/قهر کرده	Xeznik/xeznok	صندوق پول
Keydokî	زود رنج	Xezûr	پدر شوهر/ پدر زن
Keydandin	مسبب قهر کردن کسی	Xezûr	پدر شوهر/اماد شوهر
بودن/دل آزدن		Xezûr	پدر زن / پدر شوهر
Keyîdî	قهر کرده	Xîç	زمینی که برای کشاورزی مناسب نباشد
Keyidîn	قهر شدن/حرف نزدن با کسی	Xîç	سنگریزه/خام
Keyidîn	قهر کردن	Xicil kirin	محبوب کردن/شرمنده کردن
Keynî	بغیر/بجز/اعلاوه بر	Xiçkêş	
Keynî	بجز / به استثنای	Xiçviçandin	قاطی پاتی کار کردن/الکی کار
keyrî	بجز/بغیر		کردن/اسطحی کار کردن
Keyset	خصوصیت/اخلاق	Xifş	بچه گوزن
Xêz kirin	خط کشیدن/خط کشی کردن	Xifş	بچه آهو/غزال نوزاد
Xêz kirin	رسم کردن / کشیدن	Xiftan	خفتان/جزی از لباس که روپوش است و در
Xêz	خط درازی که از رد پاهای ممتد بوجود		قدیم استفاده میشده است
میاد/تشکیل خط از بهم وصل شدن نقطه چین ها		Xîge	قمقمه آب/دبه آب
Xêza asoyî	خط عرض	Xij ajote ber	به سرعت ترمز گرفتن
Xêza çemberî	خط استوا/قطر		ماشین/سریع جلوی کسی ترمز کردن
Xêza nedîtar	خط فرضی/خطی که فرضا	Xij derbas bân	سریع از مقابل یکی رد شدن
درنظر گرفته میشود و به چشم دیده نمیشود		xij kirin	سرسره بازی به زبان کودکان
Xêza stûnî	خط طولی	Xîj rûxîn	سریع فرو ریختن
Xezal	غزال/آهو/باز کوهی	Xij	خز/صدای خز خز کردن/صدایی که از خزیدن
Xezeb	غضب/کینه/احرص/خشیم		شنیده میشود
Xêzefilm	انیمیشن	Xîj	صدای به سرعت سر خوردن یا فرو ریختن
Xêzên Asimanî yên Kur-			چیزی
Xêzepehn	خط عرضی	xijexij kirin	در حال بجوش آمدن آب روی
Xêzerast	خط راست		آتش
Xêzexwar	خط کج	Xîjexîj kirin	سریع رد شدن/سریع عبور
Xezîne	گنج / گنجینه / خزانه		کردن
Xezîne	گنجینه / خزینه	Xijexij	صدای بجوش آمدن آب در کتری یا سماور
Xezîne	گنج/خزینه	Xîjexîj	صدای متناوب سر خوردن

Xijjank	سرسره/کشفهای اسکی/زمین اسکی	Xilxileyek leşker	انبوهی از سربازان مسلح
Xijik		Xilxileyek pez û dewar	انبوهی از
Xîjik		چندین گله گاو و گوسفند	
xijîmî	خز خز کردن	Xîm	اساس / بنیان / پایه / پی ریزی
Xil	تپه/کوهی از چیزهای انباشته شده/جمعیه از	Xim ximî	مرموز/آب زیر کاهی
	کارهای عقب افتاده	Xîm	پی
Xîlaf	خلاف/برعکس	Xîmav	مرکب/جوهر
Xîlafî rastiyê	مخالف حقیقت/بر ضد راستی	Ximavdank	قاب جوهر/جای مرکب
Xilas kirin	تمام کردن / نجات دادن	Ximbil	خیمه شب بازی / بی اراده
Xilasbûyî	به اتمام رسیده	Ximpabêt	سوراخ بینی/مرموز
Xilf	گرهی که به آسانی باز می شود	Ximxim	سوراخ بینی/مرموز
Xilindor	شیر غلیظ و زرد زنگی که اولین بار از حیوان	Ximximbeş	کسی که سوراخهای بینی اش
	زاییده دوشیده میشود		گشاد هستند
Xilmaş	خوابالو	Xîm	پی / پایه
Xilmaşî	خواب آلود	Xinamî	ارتباط فامیلی که بعد از ازدواج مابین دو
Xilmet	دست خورده/استفاده شده/انه آکیند/دست دوم		خانواده ایجاد میشود/فامیل
Xîlok	سنگریزه	Xînav	
Xilole bûn	خلا داشتن	Xingilîn	لنگیدن/عضو شکسته از بدن را دنبال خود
Xilole kirin	خلا درست کردن		کشاندن/آویخته شدن عضو صدمه دیده از بدن/سک رفتن
Xilole	خلا	Xiniz	خاین/دشمن
Xilopilo		Xiniztî	خیانت/ ناجوانمردی
Xilorîk		Xînzîr	خوک
Xilq	کلید	Xînzirî	قهر شده/قهر کرده
Xilqandin	کلید زدن/اقفل کردن/بستن	Xir	آلت تناسلی مردان
Xilqîn	بستن	Xirabî	بدی/ ناجوانمردی
Xilt	غلط	Xirabûyî	فاسد شده
Xilt	خلط	Xirap	بد/اناشایست
Xilt	موش صحرائی/موش کور	Xirap	خراب
Xilt	نوعی بیماری پوستی	Xirapî	بدی
Xilte	ته مانده از جوشاندن کره تازه که بسیار شور	Xirboqî	گرهی که به آسانی باز می شود
	است و در پختن آش بجای کشک هم استفاده میشود	Xire xir	خر خر کردن
Xiltopilto	الکی/اسطحی	Xirecir	مشاجره/دعوا/جروبحث
Xilxal	خلخال	xirêf	دوشاب/شیره
Xilxile	سنگلاخ/انبوهی از چیزهای گردآورده شده	Xirek	سست/بی مصرف

Xîret غیرت/ناموس/احرمت
 Xîretkêş محترم
 Xîret غیرت
 xirexir kirin خروپف کردن/صدای
 خرخر کردن حیوان سر بریده/آخرین نفسهای کسی که در حال مرگ است
 Xirexir خروپف
 Xirî مایع چسبناکی که اوایل بهار از درختان میوه جاری میشود که هم قابل خوردن هست و هم در ساختن چسب نیز بکار میرود
 Xirikîn سرخوردن/لیز خوردن/تلوتلو شدن
 xirîn/xirînî صدای خارت و پورت
 Xirindol شیری که اولین بار از حیوان زاییده دوشیده میشود
 Xirink زن زیبا و دلربا/جذاب
 Xiristîyanî مسیحی
 xirmal فراموشی / حواس پرتی
 Xirman حواس پرت
 Xirmayî حواس پرت
 Xirme xirm صدای جویدن خوراک خشک
 xirmişandin چنگ انداختن/با ناخن خاراندن
 xirmûşek نیشگون
 xirmeq نوزاد خرگوش/بچه خرگوش
 xiroş
 xiroşk dîkil
 xirp ناگهان/یکدفعه
 Xirpe حمله چند نفر بر یک نفر
 xirpik
 Xirpo آهای/امردی را به شوخی یا به توهین صدا زدن
 Xirpo تنبل/بی مصرف
 Xirpotî مزخرف بودن
 Xirqe لباس جلو باز که روپوش است
 Xirr الت تناسلی مردان
 Xirr گرد /ادایره ای

Xirş عقیم/نازا
 Xirşî عقیمی و نازایی درجانداران
 Xirte xirt صدای بهم زدن اشیا
 Xirtik غذای دلمه با لفل دلمه ای
 Xirtîn صدای پاورچین پاورچین آمدن
 Xirtol
 Xirxal خلخال/تایرو لاستیک ماشین
 Xirxirk چرخ دستی / فرغون
 Xişe xiş خش خش
 Xişexiş خش خش کردن
 Xişîm ناشی
 Xişir گوهر/اسنگ تزئینی
 Xislet خصلت
 Xişok خزنده/خزندگان
 Xişronek جوش/آکنه/آبله مرغان
 Xişt derkete pêşiya me ناگهان جلویمان
 ظاهر شد
 Xişt خشت/آجر
 Xişt ناگهان پدیدار شدن چیزی
 Xişteک
 Xişteka demê
 xiştexişt kirin خش خش کردن/صدای جارو
 کردن
 Xiştexişt خش خش/صدای متناوب خش خش کردن چیزی یا کاری مثل جارو زدن
 xiştik نوعی بیماری دامها/گیره/اسباب بازی
 Xistin zîndanê زندانی کردن
 Xistin انداختن
 Xistin گذاشتن / قرار دادن
 Xistin انداختن/گم کردن/دور کردن/زمین انداختن
 Xistin; bîsokî bûn اسباب بازی خزخزه
 Xiştzeng شک و شبهه/گمان
 Xişûş مشعل/چوب مشعل
 Xitêre مشعل/چوب مشعل

xip̄teya lêkdanê	ماشین حساب
Xitimandin	بستن/جلوی چیزی رو
گرفتن/خفه کردن	
Xitimîn	خفه شدن/بسته شدن
Xiyanet	خیانت
Xiyanet	خیانت
Xiyanet	خیانت
Xiyar	خیار
Xiyar	خیار
Xiyar	خیار
Xiz dan	عجله کردن/پیشی گرفتن
Xiz girtin	سرعت گرفتن/عجله کردن
Xiz	سرعت
Xîz	سنگریزه/خاشاک
Xiz	کاه درشت
Xizak	سرتمه/وسیله ای که بدون تاپر بوده و روی زمین کشیده میشود
Xizan	فقیر / ندار / بی کس و کار / مظلوم
Xizan	سفیل/بیچاره/فقیر/کم رو
Xizane	خزانه/کمد
Xizanî	بیچاره گی / بدبختی
Xizanî	فقر/نداری/بی پولی
Xizan	فقیر / بدبخت
Xîzar	دستگاه برش
Xizek	سورتمه
Xizek	سورتمه
Xizek	زمینهایی که خاکشان سنگریزه است
Xizêm	
Xizêm	
Xizêmok	اسم یک نوع گل است
xîzexîz kirin	خز خز کردن سینه
Xîzexîz	خز خز/صدای متناوب خز خز کردن ریه ها
xîzîn	خیز برداشتن
Xizinde	خزنده

Xîzînî	خزخز کردن
Xizîr	حضرت خضر
Xîzîstan	صحرا/بیابان
Xizm	فامیل
Xizm	فامیل/کس و کار
Xizmetên nêrînî	کارهای مراقبتی
Xizmetkar	خدمتکار
Xîzok	بیماری ریوی/تنگ نفسی
Xîzokî	کسی که تنگی نفس دارد
Xoce	استاد/بزرگوار/آقا
xof	سهم/ترس
Xof	خوف/ترس
Xonçe	غنچه/تخته گرد برای نان پختن/شاباش یا پولی که تو عروسی و مراسم ختنه کردن پرداخته میشود
Xone	گره نر
xongîn	
xopan	ویرانه/متروکه
Xor	خورشید
xorav	مربا
Xore	خوره
Xoresan	خراسان
Xorhilat	طلوع آفتاب
Xorînî	خر خر کردن/صدای متناوب خروپف کردن
Xort	پسر جوان
Xort	پسر جوان
Xort	نوجوانی و جوانی/اسنین بین ۱۶-۳۵ سالگی
Xortanî	جوانی/انوجوانی
Xortik	نوزاد خرگوش
Xortim	شلنگ
Xoşav	دوشاب/شیره انگور، خرما
Xoşewîst	معشوقه/محبوب
Xoşewîstî	محبوبیت
Xoşnav	خوش آوازه/اسم پسر
Xox	شفتالو

Xox	هلو	Xumalî	تولیدات داخلی/خانگی/سفارسی/لباس سفارشی
Xox	شفتالو	دوخته شده	
Xoy	شهری در کردستان ایران	Xumam	بخار/رطوبت
Xozan	زمین شخم نزده	Xumirîn	تخمیر شدن/سرخ شدن
Xubar	بوی زمین مرطوب/بوی خاک	Xumrî	به رنگ خمر/سرخ مایل به سیاه
xûde	خود و زره/لباس ضد گلوله	Xûn	خون
Xudê-a	خدا	Xunav	شینم
Xudmuxtârî	خودمختاری	Xunav	شینم
Xûgî	باغ و خراج	Xunav	نم/شکوفه های بهاری
Xûgirî qumarê bûn	به قماربازی عادت کردن /	Xundor	شیری که برای اولین بار بعد از زایمان از دام
	سرگرم قماربازی شدن		دوشیده میشود
Xûj	صدای فرو ریختن	Xunivîn	شروع ریزش قطرات باران
Xûjal	خوشبخت/باهوش/امستعد	Xur	خارش
Xûjexûj	صدای متناوب فروریختن	Xur	سهم/پا/خوراک/غذا
Xûjî ser bûn	به سرعت خم شدن برو	Xura	خوراک
	چیزی/به سرعت حمله بردن به چیزی	Xurak	خوراک
Xûk	جریمه	Xurandin	خاریدن
Xulam	غلام/نوک	Xurandin	خاراندن
Xulam	غلام/بند	Xurasan	خراسان
Xulamî kirin	غلامی کردن/بندگی کردن	Xurc	خورجین
Xulav	خاکستر	Xurcezîn	خورجین
Xulavî	خاکستری رنگ	Xurcîk	خورجین کوچک
Xulî	خاک	Xurek	خوراک/غذا
Xulp	کج/نادرست	Xurek	غذا/خوراک
Xulpî	منحرف بودن/زیگزاک/کجی	Xurêketin	حساسیت پیدا کردن/خارش پیدا کردن
xultexult kirin	صدای قل قل کردن آب از تو	Xurekpêj	آشپز
	لوله ها هنگام باز سرازیر شدن	Xurekxane	آشپزخانه
Xultexult	صدای متناوب قل قل کردن آب زیر زمین یا	Xûrexûr	صدای سیلاب
	تو لوله های فاضلاب	Xurî	آبله
Xulxule	روستایی در اطراف شهر ماکو	Xurîfî	فرد مسنی که دچار فراموشی شده
xumal	صاحب خانه/کسی که کارهای خانه ش رو		باشد/فراموش کار
	شخصا انجام میدهد	Xurîfîn	فراموش کار شدن/تمرکز ذهن نداشتن
Xumalî	خانگی	Xurimîn	پاره پاره شدن/فروسله شدن

Xurîn	کسی که از صبح چیزی نخورده باشد/ناشنا	xûz bûn	خم شدن/گوزپشتی/اکمر خمیده شدن
Xurînî	خارش / ناشتا	xûz kirin	خم کردن سر/اکمر خم کردن
Xurînî	ناشنا	xûz	قوز/گوزپشت
Xurk	نوعی حشره که باعث پوسیده شدن لباس می شود	Xwan	خان/سرور
Xurmatû	شهرکی در کردستان عراق	Xwan	خان/سفره
Xurme	خرما	Xwan	معلوم/آشکار
Xurnûk ketin qûnê	مضطرب بودن/انراحت	Xwandin	خواندن
	بودن/مشوش بودن	Xwar	پایین
Xurnûk	نوعی علف خاردار	Xwar	کج
xurom kirin		Xwar	کج/نادرست/ناسالم
Xurom	علوفه خشک بسته بندی نشده	Xwarê	پایین
xuroş bûn	فوران کردن	xwarê	هیچ کاری از دست در نرفتن
xuroş	خروش	Xwarî	کجی/کنایه از صادق نبودن
Xurt dike wek ew/ev		Xwarî	نادرستی/کجی/ناسالمی
Xurt bûn	نیرومندی	Xwarin	خوردن / غذا / خوراک
Xurt kirin	قوت بخشیدن/محکم کردن/نیرومند کردن	Xwarin	خوراک/غذا
Xurt û gur	تند و تیز / شدید	Xwarin	قورت دادن/خوردن
Xurt	قوی	Xwarinên parastî	غذاهای کنسرو شده
Xurt	قوی/نیرومند	-xwarinên serpiyan	غذای آماده
Xurxure	آبشار کوچک	Xwaringeh	غذاخوری
Xusar	سفیدی که روی زمین مینشیند و شبیه نمک است	Xwarinpêj	آشپز /
Xûsik		Xwarzê	(خواهر زاده (دختر
Xûşiktî	خواهری	Xwarzî	خواهر زاده
Xûşk	خواهر	Xwarzî	(خواهر زاده(پسر
Xuşki	فضولات خشک شده حیوانات	Xwasî	مادرزن / مادر شوهر
Xuştire	رنده	Xwasû	مادرزن / مادر شوهر
Xûy	خوی / خلق / طبیعت	Xwazgîn	خواستگار
Xuya bûn	آشکار بودن/معلوم بودن	Xwazgînî	مراسم خواستگاری
xuya kirin	معلوم شدن/آشکار شدن	Xwa	خواهر
Xuya	آشکار/معلوم/دیدنی	Xwe	
		Xwe ê tûj bi tişteki din	کنار رفتن/بیج خوردن
		Xwe badan	خود به خود
		Xwe bi xwe	تصمیم انجام کاری
		xwe dan ber	

Xwe dan hev خود را جمع و جور کردن
 Xwe dan hev خود را جمع و جور کردن / عقب نشینی کردن
 کردن
 -xwe dan tîzan از کار در رفتن
 xwê dan عرق کردن
 Xwe danîn کم آوردن / کوتاه آمدن
 Xwe didomîne; rojgeran
 Xwe dirêjî ... kirin دست درازی کردن / تجاوز
 کردن
 xwe dîtin
 Xwe ecêbandn خود پسند بودن
 xwe girêdan لباس پوشیدن/حاضر شدن
 Xwe heyî kirin وجود خود را حفظ کردن
 xwe hilkutan
 Xwe hiltavêt
 -xwe lê telandin
 Xwe li ser pîyan ragirtin سرپا ایستادن /
 مقاومت کردن
 Xwe nepixandin لاف زدن
 Xwe nihandin استعفا دادن
 xwe pê ve berdan آلوده شدن/مبتلا/اعتاد
 xwe pê xweş kirin چاپلوسی و چرب زبانی کردن
 xwe pecan چیزی رو بدور خود پیچاندن
 xwe pêşandan تظاهرات
 xwe pesartin
 -xwe pirçî kirin خود را اخمو نشان دادن
 -Xwe qurom kirin خود را ساکت و بی حرکت
 کردن
 -xwe ragirtin تحمل کردن
 xwe rast/rasteve kirin پشت سر گذاشتن سختی
 ها/اکرم راست کردن بعد از خمیدن و انجام کار
 یادگرفتن / آموزش دیدن
 Xwe şemitandin
 xwe spartin پناهندگی/تسلیم شدن
 Xwe spartin بودن/متکی بودن
 Xwe tev dide

لیز و سر خوردن روی یخ -xwe tîlê xistin
 پنهان شدن/دور شدن دزدکی از xwe vedizîn
 جایی یا کسی
 Xwe xwe خود به خود
 Xwe پسوند و پیشوندی که گاه نیز در میان کلمه
 میاد و به کلمات همراه خود معنی میدهد
 Xwe خود
 Xwê نمک/عرق
 Xweajo اتوماتیک
 Xweamadekirin آماده شدن
 Xwebar خودکار/اتوماتیک
 Xwebawer کسی که اعتماد به نفس دارد
 Xwebawerî اعتماد به نفس
 Xweberdan ji... از جایی پایین رفتن
 Xwecihî بومی/ساکن
 Xwecihî محل اهل
 Xweda خدا / پروردگار
 Xwedaliqandin آویزان شدن
 Xwedan صاحب / مالک
 Xwedan صاحب خانه/صاحب
 Xwedan صاحب/خداوند
 Xwêdan نمکدان / نمک پاش
 Xwedanasîn خود را معرفی کردن
 Xwedandewlet صاحب دولت
 Xwêdank نمک دان
 Xwedanmaliya arizî مالک شخصی
 Xwedansoz کسی که پای حرفش
 مینشیند/کسی که به قولش عمل میکند
 Xwedardakirin خود را به دار زدن
 xwedawend الهه زن
 Xwedayîn انجام دادن/تن دادن
 Xwedê dan بدنیا آمدن/متولد شدن
 Xwedê girav î اگر / اگر چه / فرضاً

Xwedê giravî	همچنان که	Xwendegeh	مدرسه
Xwedê	خدا	Xwendekar	دانش آموز
Xwedênenas	خدا شناس/بی دین/اکافر	Xwendevan	محصل/روخوان
Xwedî bûn	صاحب شدن/ حمایت کردن	Xwendin û nivîsandin	خواندن و نوشتن/سواد
Xwedî cih bûn	مستقر شدن / صاحب زمین شدن	Xwendin	خواندن
Xwedî derketin	صاحب شدن/ حمایت کردن	Xwendin	خواندن/تحصیل کردن
xwedî kirin	بزرگ کردن/امداوا	Xwendin	خواندن / تحصیل کردن
کردن/مواظبت کردن		Xwendingeh	مدرسه
Xwedî lê derketin	صاحب شدن / حمایت کردن	Xwendin	خواندن
Xwedî	صاحب / مالک	Xwendkar	دانش آموز
Xwedî	صاحب/مالک	Xweng	خواهر
Xwedîgiramî	محترم/بازارش	Xwenihan	استعفا
Xwedîgiravî	مثلا/مثل اینکه	Xwenûkirin	نوسازی کردن / مدردن کردن
Xwêdîn	سنگهایی که بروی آنها نمک میریزند تا دامها	Xweparastin	دفاع از خود
نمک بخوردند/جای که به دامها نمک خورانیده میشود		Xweperest	خود پسند
با سواد شدن -xwedî-sewad bûn		xwepêşandêr	تظاهرات کننده
Xwedîtî	حمایت / فامیل بودن	Xwepêşandêr	تظاهرات کننده / راه پیمای
xwedîtî	مواظبت کردن/صاحب درآمدن/حمالی کردن	Xwepesinîn	از خود تعریف کردن
صاحب		Xweragirî	مقاومت کردن
Xweêşandin	به خود زحمت دادن	Xwerahênan	خود را پرورش دادن
Xwefiroş	جاسوس/اخین	xwerenedîtî	کسل بودن/بی حوصله
Xweger	خودکار/اتوماتیک	بودن/تنبلی کردن	
xweh	خواهر	xwerexneyî	از خود انتقاد گیری
Xwehesîn	متوجه شدن	Xwêrik	نوعی حشره که باعث پوسیده شدن لباس می
Xweheskirin	خود را دوست داشتن/خود پسندی	شود	
xwekujî	خودکشی	Xwerînaşt	ناشناختن
Xwelî	خاک/خاکستر	xwerist	طبیعت
Xwelîdank	زیرسیگاری	Xwermend	مدیریت
Xwêlîn	مدن نمک	Xwerû	صاف/ساده/بی ریا
Xwemalî	داخلی / خودی	xweş bûn	خوشمزه بودن/قشنگ بودن/زیبا بودن/مطبوع
Xwenasandin	خود را معرفی کردن	بودن	
Xwende		Xweş bûn	خوب بودن / قشنگ بودن / بهبود یافتن
Xwende	روشنفکر		
Xwendegeh	مدرسه		

xweş kirin خوشمزه کردن/خوب کردن/زیبا کردن/مطبوع کردن
 Xweş خوش / زیبا / قشنگ
 Xweş خوش اقشنگ/زیبا
 Xweş خوشمزه/مطبوع
 Xweşa کسی که از خود خوشش میاید واز دیدن هیكلش خوشحال میشود
 Xwesar bûn بی تفاوت بودن / سرد مزاج بودن
 Xweşav شربت طبیعی
 Xweşawaz خوش آواز
 Xweşbîn خوش بین/مثبت اندیش
 Xweşbînî خوش بینی
 xweşendam خوش هیكل/خوش اندام
 Xweser مستقل
 Xweserî wî ye منحصر به فرد
 Xweserîtî خودمختاری/خودگردانی
 Xweserîxwaz استقلال طلب
 Xweserî استقلال
 Xweser مستقل / خودسر
 Xweşewîst محبوب/دوست داشتنی/محترم
 Xweşewitandin خودسوزی
 Xweşhal خوشحال
 Xweşhalî خوشحالی
 Xweşhalî خوشحالی
 Xwesî پا برهنه
 Xweşî خوشی/سلامتی
 Xweşik خوش / زیبا
 Xweşik زیبا/خوشگل/اقشنگ
 Xweşîtî زنده بودن
 Xwesmal مخصوصاً/به ویژه
 Xweşmêr جوانمرد
 xweşmêr جوانمرد

Xweşmerî جوانمردی
 Xweşnûd خشنود
 Xweşnûdî خشنودی
 Xweşok خوشرو/زیبا
 Xweşrû خوشرو/زیبا
 Xwestek خواسته / در خواست
 xwestek درخواست/تقاضا/امراد
 Xwestî خواستگار
 Xwestin خواستن / دوست داشتن / درخواست کردن
 خواستگاری کردن
 Xwestin خواستن
 Xweştivî محبوب/یار/معشوق-معشوقه
 Xwesû مادرشوهر/امادر زن
 Xweşxwaz جملات تعریف و تمجیدی ساختن برای ارج نهادن کسی
 زیبا / قشنگ
 Xwexapandin خود را گول زدن
 Xwexwe ra xebardan با خود حرف زدن
 xweyî صاحب/مالک
 Xweza طبیعت
 Xweza طبیعت / سرشت
 Xweza طبیعت/اخلاق/شخصیت
 Xwezan
 Xwezayî طبیعی
 Xwezayî اختیاری / غیر اجباری
 Xwezayî طبیعی
 Xweza طبیعت
 Xwezî آب دهان/تف
 Xwezî ای کلتش
 Xwezik آمال و آرزوهای دست نیافتنی
 Xwêmk نمک
 Xwî خوی/خصلت/ذات
 Xwîn jê hatin خون آمدن
 Xwîn خون

Xwînbir	داروی قطع خون
Xwîndar	قاتل
Xwîngerm	خونگرم/دوست داشتنی/محبوب
Xwînsar	نامهربان/بی تفاوت/خونسرد
Xwînsêrîniya xwe	
Xwînxwar	ظالم/ستمکار
Xwir	خارش/احساسیت‌آلرژی
Xwirandin	خاریدن
Xwişexwiş	صدای متناوب شرشر آب جاری
Xwişîn	صدای آب جاری
Xwişk	خواهر
Xwişk	خواهر
Xwişkêjin	خواهرزن
Xwiyan	نمایان بودن / واضح بودن

Y

ya	کار از کار گذشتن
Ya	مال کسی / مال چیزی
Ya	آوای صدا کردن/هی/ای
Yabo	! ای عزیز
Yabo/ yadê	ای پدر/ای مادر
Yad kirin	به یاد آوردن/ارج نهادن
Yadîgar	یادگار / یادبود
Yadîgar	یادگاری
Yaho	ای فلانی
Yal	طرف / سمت / قسمت
Yan diguvişîne û jê ava	
Yan e * "gongil çiqas hol	
Yan e"	
Yan jî muyê wê rast û zivir e	
Yan	کاناپه ای که تبدیل به تخت خواب هم میشود
Yan	یا
Yane	تیم
Yane	تیم/الکب/مرکز
Yaneya torevanan	مرکز فرهنگی/موسسه ادیبان
Yanî	یعنی
Yanzde	عدد یازده
Yanzdeh	یازده
Yanzdeh	یازده
Yar	یار / دوست / معشوقه
Yar	یار/دوست/معشوقه

Yar	یار	Yedek	یدک
Yarî kirin	بازی کردن/شوخی کردن	Yek bi yek	تک به تک / فرد به فرد / یک
Yarî kirin	شوخی کردن / شوخی کردن	به یک	
Yarî	بازی/شوخی/دوستی	Yek bi yek	یک به یک / یکی یکی
Yarîder	کمکی	Yek bûn	با هم بودن/متحد بودن/تک بودن
Yarîgeh	باشگاه	Yek bûn	متحد شدن / متحد بودن
Yarîker	بازیکن/شوخ طبع	Yek girtin	متحد شدن
Yarîzan	بازیکن	Yek kirin	یکی کردن / متحد کردن
Yarkok	هویج	Yek kirin	کنار هم جمع کردن/هماهنگ کردن
Yarmasî	نوعی ماهی	Yek	یک
Yarmetî	کمک	Yek	یک
Yaryeman	آوایی در ترانه فولکلوری	Yek	یک
Yasa	قانون	Yekalî	یکطرفه
yasa	قانون	Yekalî	یک طرفه / یک جانبه
Yasanasî	قانون شناسی	Yekane	منحصر به فرد
Yasax	ممنوع/قدغن	Yekbeyek kirin	مرتب کردن
Yasaxî	ممنوعیت	Yekbûn	متحد شدن / اسم دختر
Yasemîn	اسم گل / اسم دختر	Yekbûn	اتحاد
Yasîn	اسم مرد	Yekbûyî	متحد شده / یکی شده
Yawe	یاوه/سخن بیهوده	Yekcar	برای همیشه / به یکباره / تمام
Yawerî kirin	همراهی کردن	Yekcar	بطور کل / کلا
Yawerî	همراهی	Yekçav	تک چشم
Yax hesabandin	بی محلی کردن/محل نگذاشتن	Yekcure	از همان نوع/همنوع
کسی برای کسی		Yekdemî	هم زمانی
Yax	بی اساس/لاغرایی فایده	Yekdeng	یک صدا
Yax	روغنی که ماشین و چرخ خیاطی می زنند	Yekdengî	هم صدایی/یک صدا بودن
Yaxir	صخره/پرتگاه	Yekdengîfî	همصدای بودن
Yaye û êdî ne xeternak e		Yekdevî	هم رای بودن
Yazdeh	یازده	Yekdil	همدل / متحد
Ye (erênî û neyînî)		Yeke	مقیاس اندازه گیری
ye yê ku perwerdeya		Yekedeng	آوای پخش صدای حروف از دهان
Yê	نشانه مالکیت در زبان کردی	Yekejimar	مفرد
Yê	بچه زاییدن (Yê)	Yekem	اول
Yedar	۳. Çîna bijarte		

yekem(-în) اول/اولین/نخستین
 yekemî/yekemîntî اولی/نخستین بودن/اولین بودن
 Yekemîn اولین/نخستین
 Yekêtî اتحاد
 Yekgirtî متحد/با هم
 Yekgirtin متحد شدن
 Yekhejmar مفرد
 Yekî
 Yekî serkeftû bihurîn
 Yekim اول
 Yekîne یگان
 Yekîneyên
 Yekitî اتحاد
 Yekitî اتحاد/وحدت
 Yekîtîya Sovyetê اتحاد شوروی
 Yekîtî اتحاد
 Yekjimar مفرد/تک
 Yekneseq سازمان های محافظه کار/سازمانهایی با هویت مشخص
 Yeko yeko یکی یکی / تک تک
 Yekpare یکپارچه/کلی
 Yekreng یک رنگ
 Yekrêzî برابری
 Yeksan یکسان/همانند
 Yeksanî یکسانی/همانندی/برابری
 Yekşem یکشنبه
 Yekşem یکشنبه
 Yekşemî یکشنبه
 Yekser همراه/الان/مستقیم
 Yekser یکسره
 Yekser یکسره
 Yekta یکتا/اسم دختر
 Yekta یکتا
 Yekta یکتایی/همتا

Yelda شب یلدا
 Yêm غذای حیوانات
 Yeman شرور/زرنگ / پر شور
 Yemen کشور یمن
 Yên ku çembera cîhanê
 Yên (مال کسی /جمع)مال چیزی (جمع)
 Yendî
 Yendo قابلمه هایی که دسته دار است/ماهی تابه
 Yeqîn kirin یقین کردن/مطمئن شدن
 Yeqîn واقعیت
 Yeqîn یقین
 Yerelmasi سیب زمینی
 Yêrîvan ایروان پایتخت ارمنستان
 Yesna آیین زرتشت/ اسم دختر
 Yewaş kirin آرام کردن
 Yewaş یواش
 Yewmiye یومیه/روزمزد
 Yewnan یونان
 Yewnanî یونانی
 Yewnanîstana kevn یونان باستان
 Yêx kirin رام کردن
 Yêxintî نمک شناس / بی چشم و رو
 Yexsîr اسیر
 Yexte اخته
 Yextirme
 Yextiyar مسن
 Yêz حیوان یا دام لاغر/بی فایده
 Yezdan یزدان/ خدا
 Yezdan یزدان/خدا
 Yezdan خدا
 Yezdanok بت/دیوانه
 Yezdîfîşêr اسم پسر
 Yêzî لاغری دام

Yîn سر پیری معرکه گیری
Yom
Yox ناپدید/ نابود
Yoxbûn ناپدید شدن/ نابود شدن
Yûx مال و منال

Z

Zabit پلیس / ضابط
Zaboq آشغال دانی
Zad hilanîn جمع اوری محصول سال
Zad غذا
Zad محصول/دخول
Zadegan زادگان/ از عشیره و تیره ای بودن/سرشناس بودن
Zadeganî سرشناسی و مشهور بودن/پسوندی برای تعریف فامیلی و شهرت

Zaf	زیاد / فراوان	Zanistgeh	آکادمی
Zag	راههای صعب العبور کوهستانی / رشته صخره	Zanistî	علمی
Zagon	های صعب العبور در کوهستان	Zanistî	علمی
Zagonên xwezayê	قانون طبیعی	Zanko	دانشگاه
Zagonsazî	قانون گذاری	Zanko	دانشگاه
Zagros	رشته کوه زاگرس	Zanyar	دانشمند
Zahf	زیاد / بیشتر	Zanyar	عالم/دانشمند
Zak	پنیری که از شیر سه روز اول پس از زاییدن درست می شود	Zanyarî	معلومات/آگاهی/علم و دانش داشتن
Zal ve kirin	تقلب کردن /	Zap	اسم یکی از رودهای کردستان
Zalim	ظالم	Zar	زبان
Zam	اسم یکی از اعضای شکم	Zar	زبان
Zamok	فردی که درشت اندام و قوی هیكل است	Zar û zêç	زن و بچه زن و عیال
Zan	زاییدن/به دنیا آوردن	Zar û ziman	زبان/بraz وجود کردن/خود را
Zana	دانا	Zar	بیان کردن
Zana	آدم دانا / فهمیده /دانشمند	Zar	بچه / زبان
Zana	دانا	Zar	کودک/فرزند
Zanahî	دانش / آگاهی	Zarava	لهجه
Zanav	پسوندی برای تعریف قوم،مذهب،دین و الی آخر	Zarava	لهجه
Zaniest	علم/دانش	Zarava	لهجه
Zanîn	دانستن / فهمیدن / پی بردن	Zarave	لهجه
Zanîn/dizane/bizane	دانستن/امیداند/بدان	Zarbêj	سخنگو/نماینده/سخنران
Zanîngeh	دانشگاه	Zardev	خوش بیان
Zanîngeh	دانشکده/دانشگاه	Zarê tûj	زبان تند و تلخ
Zanîngok	دانشکده	Zare zar	زاری کردن
Zanist	علم / دانش	Zarezar kirin	زاری کردن/ناله کردن
Zanist	علم	Zarezar	زاری کردن
		Zarezar	زاری/ناله/زجه
		Zargotin	داستان/افسانه/چیزی که روایت شود/بازگویی
		Zargotin	ادبیات شفاهی / فولکلور
		Zarî kirin	تقلید کردن
		Zarîn	اسم دختر
		Zarîn	زاری کردن

Zarîn/dizare/bizarre	نالہ کردن/نالیدن/نالہ
میکنند/بنال	
Zarok	بچه / کودک
Zarok	کودک/فرزند
zarokan de)	غذا در زبان کودکانه
Zarokan dor lê girtin	صاحب فرزندان زیاد شدن
Zarokatî	بجگی / کودکی
Zarokatî	دوران کودکی
Zarokxane	کودکستان/امهد کودک
Zarşêrîn	خوش بیان / خوش زبان
Zarûk	بچه / کودک
Zaruwan	پرو بچه ها
Zarûzêç	پرو بچه
Zarûziman	زبان
Zarwinda	زبان مبهم و نارسا
Zarxweş	خوش سخن
Zat	ذات
Zat	ذات/شخصیت
Zav	زبان
Zav	مذهب
Zava	داماد
Zavare	کار گروهی/کار مشترک
Zavamad	داماد
Zawe	سیاره
Zax kirin	آغشته کردن به مواد معدنی/ترکیبات شیمیایی
انجام دادن	
Zax kirin	خط انداختن/خط خطی کردن
Zax	خط
Zax	معدن/مواد معدنی
Zaxe	عبوس/اخمو
Zaxor	سربالایی سنگلاخی
Zaxorî	روسری ابریشمی
Zayên	زاییدن

Zayend	طبیعت
Zayend	جنس
Zayend	جنسیت
Zayendî	جنسی
Zayendîtî	جنسیتی
Zayênî	میلادی
Zayîn	تولید مثل/بدنیا آوردن
Zayîni	میلادی
Zayîni	میلادی
Zayîn	زاییدن / به دنیا آوردن
Zazakî	لهجه ای از زبان کردی
Ze	حمله کردن / درگیری
ze	افشیدن / پراکنده شدن
ze	بی حس شدن / خواب زمستانی حیوانات
Ze`ef	زیاد
Zeb	خشک/سخت/سنگین/چاق
Zebanî	نگهبان جهنم/دروازبان جهنم
Zeber	
Zebeş	هندوانه
Zebîn	معلول
Zebirîn	آزرده خاطر کردن / ناراحت کردن
Zebloq	ساییده شده/نازک
Zeblot	روده بزرگ
Zebûn	زبون/پست/بیچاره/فقیر
Zebûr	کتاب الهی که بر حضرت داوود نازل شد
Zêç	تاریکی/ظلمانی
Zecirandin	آزار دادن/زجر دادن
Zecr	زجر/آزار/رنج
Zêd	سرزمین / محل / مکان
Zêdayî	اضافه / زیادی
Zêde	زیاد
Zêde bûn	بیشتر شدن/زیاد شدن
Zêde bûn	زیاد بودن / زیاد شدن
Zede girtin	زدگی پیدا کردن/ فرسوده شدن/پارگی داشتن

Zêde kirin اضافه کردن/بعلاوه/بیشتر کردن
 Zêde kirin زیاد کردن
 Zede lê xistin ضربه زدن/زدگی ایجاد کردن/ضرر رساندن
 Zede زدگی/پارگی
 Zêde زیاد/خیلی
 Zêdebarî بیشترین/اضافه/زیادی باقی
 Zêdegavî تجاوز کردن/ارعایت نکردن
 Zêdegavî دست درازی/ناحقی/ارعایت نکردن/تجاوز
 Zêdehî زیادی/اضافی
 Zêdehî بیشتر / ازدیاد
 Zêdek (+) علامت بعلاوه
 Zêdek علاوه / اضافه
 Zêdemayî باقی مانده/اضافه مانده
 Zêdetir بیشتر / متجاوز از
 Zêdetir زیادتر/بیشتر
 Zêde فراوان/ یاد
 Zeferan زعفران
 Zeft kirin به تصرف در آوردن/گرفتن
 Zeft kirin غصب کردن / به زور مالک چیزی شدن
 Zeft توانستن/توان
 Zeft محکم گرفتن/رها نکردن
 Zeftî جزئی از ارتش که حامی آسایش جامعه ومقررات حاکم بر آن است
 Zeftkirin تصاحب کردن/ به زور گرفتن امکلاک کسی یا سرزمینی
 Zegerek کجند
 Zehar زشت/کریه
 Zehde زبان / ضربه
 Zeher زهرمار
 Zehf bûn زیاد بودن
 Zehf زیاد / خیلی
 Zehf زیاد/خیلی

Zehfî وفور / فراوانی
 Zehir زهر
 Zehmet کوشیدن/سختی دیدن
 Zehmet سخت / مشکل
 Zehmet زحمت/سخت/دشوار
 Zêhn ذهن/هوش/ادکاوت
 Zek تیز هوشی
 Zekem زکام/سرماخوردگی
 Zekemî سرماخوردگی
 Zekî زکی/تیزهوش
 Zêl تکه / ورقه
 Zêl kirin ریش ریش کردن
 Zêl kirin تکه تکه کردن/ورقه ورقه کردن
 Zêl zêl ورقه ورقه ای/ ریش ریش
 Zêl تکه
 Zel سیلی
 Zelal زلال/شفاف
 Zelal bûn واضح بودن/زال و رقیق بودن
 Zelal kirin روشن و واضح کردن شفاف کردن /
 Zelal زلال/شفاف
 Zelal هویدا / روشن / شفاف / زلال
 Zelal bûn روشن شدن چیزی مثل هوا، آب
 Zelalkirin روشن کردن مطلبی ...
 Zelam بزرگ
 Zelam مرد / فرد
 Zêlav گل/زمین خاکی نرمی که پا براحتی در آن فرو رود
 Zefîl ذلیل/ناتوان/حقیر
 Zefîl ناتوان
 Zefîn سر خوردن به طور ارادی
 Zeliqandin
 Zeliqandin چسپاندن/وصله کردن
 Zeliqîn چسپیدن/چسپیده شدن
 Zeliqîn وصله شدن/چسپیده شدن
 Zeliqok چسپ

Zelûl	بی شخصیت / ناتوان
Zelût	کچل / بی مو
Zelzele	زلزله
Zem kirin	ضایع کردن کسی / انتقاد گرفتن / انتقادهای
	تحقیر امیز کردن
Zem	انتقاد
Zeman	زمان / وقت
Zeman	وقت / زمان
Zêmar	مرثیه
Zêmarbêj	مرثیه خوان
Zemawend	عروسی
Zembelîk	قندیل / یخهای اویزان از بام خانه ها در زمستان
Zembîl	زنبیل / اسبد
Zembîlfiroş	زنبیل فروش
Zembûr	آویشن
Zemîn	زمین
Zemîne	زمینه
Zenbele	آلت اندازه گیری سرعت و فشار آب در لوله ها
Zenbîl	زنبیل
Zenbîlfiroş	زنبیل فروش
Zencî/zengi	اسب برگزیده
Zend	مچ
Zend hilkirin	آستین بالا زدن / آمادگی برای
	شروع کار
Zend	از آرنج تا مچ دست را زند میگویند / آستین
Zend	ساعد
Zendik	ساق دستی که می پوشند
Zendik	قسمتی از پوشش زنان کرد برای زیبا تر
	شدن / پارچه ای که برای پوشاندن مچ استفاده میشود
Zendûbend	مچ و بازو
Zendûbend vemaîn	آستین ها رو بالا زدن
Zenê de dadîliqe	
Zeng	زنگ
Zeng	زنگ / زنگار

Zengar girtin	زنگ زدگی
Zengarî	زنگ زده شده
Zengelok	زنگوله
Zengelok	سیب آدم
Zengî/zengo	جای پا در زین اسب
Zengil	جغ جغه / اسباب بازی
Zengil	زنگوله
Zengila gêrebayî	ناقوس
Zengilok	سیب آدم
Zengilor	خرخره / گلو
Zengiya pê	کف پا
Zengû	چکش
Zenî	
Zeqe	بزرگ / خیلی بزرگ
Zeqnepûr	درختی سمی در جهنم
Zêr	زر / طلا
Zer	زرد
Zer	زرد / طلائی
Zêr	طلا
Zêr	طلا
Zêrandin	به ناله انداختن / ناله کردن / زاری کردن
Zeraq	اشعه خورشید
Zerav	عفونت / آب عفونی که از زخم جاری میشود
Zêravî	نوعی مرکب که از آب طلا درست شده
Zerb	محکم / به شدت
Zerfaf	پارچه ای که تارهای طلائی نیز در بافت آن
	بکار رفته است
Zêrbenî	گردنبند طلا
Zerbûyî	طلا کاری شده
Zêrcam	سینی
Zêrçe	گیاه بهاری
Zerd	تپه / کوه
Zerdalû	زردآلو
Zerdav	پلاسم

Zerdeçû	زردچوبه	Zêrîn	طلایی
Zerdele	زردآلو	Zêringeh	زرگری
Zerdeşt	زرتشت	Zêringer	زرگر
Zerdik	زرده تخم مرغ	Zerîpoş	زره پوش
Zerekî	اشعه خورشید/نور خورشید	Zerîwar	اسم رودخانه ای در سندج
Zerend	نماد تلخی	Zerk kirin	واکسینه کردن/درمان کردن از راه آمپول زدن
Zerengî	زرنگی/لیاقت	zernik	نوعی گیاه
Zêrevan	پاسبان/نگهبان	Zernîx	بند انداختن
Zêrevan	نگهبان/مفتش/ناظر	Zerpiçîn	رنگ پریده بودن/زرد شدن
Zêrevanî	پاسبانی	Zerq kirin	آمپول زدن/واکسینه کردن
Zêrevanî	نگهبانی	Zerq	آمپول زدن
Zêrevan	نگهبان	Zerya	بحر/دریا
Zêrezêr kirin	تمنا کردن/زاری	Zerzaniq	بازی الاکلنگ
کردن/نالیدن/خواهش کردن		Zerzelok	سرسره
Zêrezêr	زاری کردن/ ناله کردن	Zerzemîn	زیرزمین
Zêrezêr	زاری کردن/ ناله کردن	Zerzawat	سبزی
Zêrezêr	خواهش کردن زاری کردن/نالیدن/	Zerzawatfiroş	سبزی فروش
Zerf	پاکت نامه	Zêr / طلا	زر / طلا
Zerf	ظرف/پاکت نامه	Zêve	اسم یک منطقه کرد نشین حوالی ارومیه
Zerg	سرنیزه	Zever	انرژی/ نیرو
Zerhimandin	ترساندن/پژمرده کردن	Zevî	زمین
Zerhimîn	ترسیدن/رنگ پریده شدن	Zevî	زمین کشاورزی
Zerî	دختر زیبا	Zevî	مزرعه
Zerî zêrîn	زرین طلایی	Zevîn	پوسته زمین
Zerî	اسم عامی برای کل دخترهای فامیل که ازدواج کرده باشند	Zevîn-nasî	زمین شناسی
Zerî	بور/زیبا	Zewac	ازدواج
Zerîf	ظریف	Zewade	ارزاق/محصول
Zerik	سطل / بیماری زردی	Zewal	زوال/انتهایت/زبان
Zerik	زردی/ایرقان	Zewandin	کمک به زایمان حیوانات و کمک به شیر خوردن نوزاد آنها
Zerikî bûn	بیماری زردی گرفتن	Zewcîn	ازدواج کردن
Zerîle	نوعی پرنده زرد زنگ خوش آواز	Zewd	بیگاری/کسی که با مزد بخور نمیر زندگی میکند
Zêrîn	رنج کشیدن/درد کشیدن		

Zewicandin	شوهر دادن یا زن گرفتن برای
پسران	
Zewicî	متاهل
Zewicîn	ازدواج کردن
Zewq	ذوق و صلیقه
Zexel	بد بین ابد گمان/اخائن/مصر/سرسخت
Zeximandin	بزرگ کردن / افزایش دادن
Zexîre	محصول/برداشت
Zexm bûn	قوی بودن/مستحکم بودن/چاق بودن
Zexm kirin	مستحکم کردن/قوی کردن/نیرو بخشیدن
Zexm	بزرگ / گنده
Zexm	کلفت/سخت/محکم
Zexmetî	سختی / رنج
Zexmî	قدرت/نیرو/قوت
Zexmtir	قویتر/نیرومند تر
Zexnepûrt	نوعی نفرین /نوعی فش دادن
Zext	فشار
Zext û zor	فشار
Zext	فشار/یافشاری/ادشواری
Zext, فشار	
Zeyan e; qire	۲. Girover
Zêyezê kirin	بع بع و مع مع کردن/گوسفند و
بزها	
Zêyezê	صدای بع بع کردن/گوسفندان و بزها و بره ها و
بزغاله هاست	
Zeyî	نو عروس
Zeyî	دختری که بعد از ازدواج به ملاقات خانه پدری
	میاید/هدیه ای که برای اولین بار بعد از ازدواج به دختر
میدهند	
Zeyîtî	ملاقات نو عروس با خانواده
Zeyno	مخفف اسم زینب
Zeyt	روغن
Zeyt	روغن زیتون

Zeyt	روغن/چربی
Zeytûn	زیتون
Zeytûn	زیتون
Zeytûn	زیتون/اسم دختر
Zeytûnî	زیتونی
Zibare	تقسیم کار
Zîbeq	نوعی مواد معدنی
Zibil	آشغال / فضولات حیوانی
Zibil	زباله/آشغال
Zibil	زباله/آشغال/سرگین حیوانات
Zibilgeh	آشغالدانی
Zibir û zengî	خشونت/ نامهربانی
Zibûn	دامن
Zicêf kirin	پینه دوزی
Zicêf	کف و زیر کفش
Zid	برعکس/ضد/علیه
Zifaf	شب زفاف
Zift	قیر
Zift	قیر/آسفالت
Ziftik	آکنه / جوش صورت
Zigoyî	شکمو
Zigurd	مجرد/کسی که ازدواج نکرده است
Zih	
Ziha	خشک
Ziha	مار بزرگ/ازدها
Zik	
Zik çêrandin	شکم چرانی
Zik gihiştin ber dêv	حامله بودن/نزدیک بودن زمان
زایمان	
Zik lê bûn def	پرخوری/شکم گنده
Zik lê qurequr kirin	صدای قارو قور شکم به هنگام
گرسنگی	
Zik	شکم
Zik	شکم

Zikat lè çûyîn	فقیر بودن/بی چیز بودن/بیچاره	Zîl	جوانه
بودن		Zîl	جوانه نباتات و گیاهان/ نیش مار
Zikat	ذکات	Zil	قهر کردن/نفرت کردن
Zikberçûyî	چاق/شکم گنده	Zil	نی
zikberîçûn	کنایه از چاق شدن	Zilam	بزرگ
Zikçêl	خیلی شکمو	Zilam	مرد
Zikçor	شکمو	Zilam	مرد/شوهر/جاسوس/نماینده/جوانمرد/شجاع
Zikêş	شکم درد	Zilam	جوان
Zikêşî	شکم درد	Zîlan	اسم دره ای واقع در سرحد کردستان ترکیه/
Zikêxwe ketin	ناراحت شدن	اسم دختر	
Zikî	شکمی	Zîlan	اسم دختر
Zikir kirin	ذکر گویی/امراسم شکر گذاری	Zîlan	باد سخت و خشک
Zikir	ذکر خدا/یادآوری و تشکر از نعمات خدا	Zîlan	سرنوزاد دام یا حیوان
Zikmakî	مادرزادی	Zîlan	سوراخی که برای کلید در درها ایجاد میکنند
Zikmakî	مادر زادی / مادری	Zilam	گردباد
Zikmakî	مادرزادی	Zîlan	گردباد/اسم زن/اسم دره ای در کردستان/سوراخ
Zikmezî	چاق	Zile	سیلی/ تو گوش زدن
Zikmezî	شکمو	Zîlf	زلف/گیسو
Zikne	شکمو	Zilhêz	ابرقدرت
Ziko	شکمو	Zilhimî	از رنگ و رو افتاده / رنگ پریده
Zikqelêş	درنده خوی/وحشی	Zilik	لوله فالوب در اندام جنسی زنان که زیر لوله
Zikraketin	ذکر گویی درویشان	میزنای قرار دارد	
Zikreş	حسود/غیرتی	Zîlik	گیاهان بهاری/جوانه های بهاری
Zikreş	شکمو / شکم سیاه	Zilik	نحیف / خیلی لاغر
Zikreşî	بد دلی / دشمنی	Zilînk	صفت برای گودرفتگی چشم
Zikreşî	حسودی/غیرتی بودن	Zilm	ظلم
Ziktêrdek	شکم بزرگ/شکم گنده	Zilm	ظلم
Ziktilêr	شکم بزرگ	Zilm	ظلم/استم
Ziktojen	شکمو	Zilmat	ظلمانی/تاریکی
Zil	بزرگ/ گنده	Zîlo	زیلو/حصیر
zil [III] tev dan û vîz kirin		Zilq	مدفوع پرندگان
Zîl dan	جوانه زدن	Zilqitandin	تهدید کردن ترساندن/
Zil kirin	قهر کردن/از چیزی بریدن/دور شدن	zîlqîtin	کابوس دیدن/ ترسیدن/ وحشت کردن
Zil man	مات و مبهوت ماندن		

Zilûk حصیر
 Zilûke چوب کبریت
 Zimag جهت شمالی یک کوه / جهت سایه دار کوه
 Zimag ضلع شمالی یک کوه
 Ziman di dêv ketana اگر بتواند شروع به حرف زدن کند
 Ziman زبان
 Ziman زبان / کلید
 Ziman زبان
 Zimandirêj زبان دراز/یاوه گو/پرحرف/پرو
 Zimandirêj زبان دراز / فک زن
 Zimanê yekî li ser xwe زبان مادری
 Zimanê zikmakî زبان مادری
 Zimanê zikmakî زبان مادری
 Zimanfis کسی که نمیتواند حروف را بطور واضح تلفظ کند/ کسی که لکنت زبان دارد
 Zimanfisek کسی که لکنت زبان دارد
 Zimangez گس / تند
 Zimankujî زبان کشی
 Zimannas زبان شناس
 Ziman-nas زبان شناس/استاد زبان شناسی/محقق زبان شناسی
 Zimannasî زبان شناسی
 Ziman-nasî زبان شناسی/تحقیقات زبان شناسی
 Zimanok لهجه
 Zimanparêz محافظ زبان / پاسدار زبان
 Zimanxweş خوش زبان/خوش صحبت/شیرین بیان
 Zimanzan زبان دان
 Zimanzan زبان شناس/پرفیسور زبان شناسی
 Zimanzanî زبان شناسی
 Zimanzanî زبان شناسی
 Zimanzan زبان شناس

Zimanzêrîn کسی که رازنگه دار نیست/رک
 گو
 Zimet کار یا امکانات کسی یا شرکتی را به ذمه خود درآوردن و ضامنی کردنش/تعهد در قبال امکانات شرکت یا کسی
 Zimezim kirin بع بع کردن/گوسفندان
 Zimezim صدای بع بع کردن/گوسفندان
 Zimhêr به مجموعه محصولات برداشتی گفته می شود
 Zimhêr دخل/درآمد
 Zimîn تالاب تلوق کردن/صدای افتادن چیزی/صدای زمین خوردن
 Zimpere سمباده
 Zimrûd زمرد/نوعی جواهر
 zîn kirin آماده کردن اسب/زین را بر پشت اسب سوار کردن
 Zîn li bizinê kirin عجولانه رفتار کردن
 Zîn زین
 Zîn زین اسب
 Zîna kirin زنا کردن
 Zinar تخته سنگ
 Zinar سنگ بزرگ/سخره
 Zinar سنگ بزرگ / صخره سنگی
 Zincî جد/پدر بزرگ پدر بزرگ
 Zincîr زنجیر
 Zincîr زنجیر
 Zincîrbend دستبند/زنجیری برای به بند کشیدن کسی یا چیزی
 Zincîrbendî کسی که در بند است/چیزی که زنجیر زده شده است
 Zindan زندان
 Zindan زندان
 zîndan زندان / حبس
 Zindî ye û her gav xeter-

Zindî	جاندار/زنده
Zindî	زنده
Zindîfq	بی دین/کافر/اخین
Zindîqê zindîq	نجس/احرام/کافر بی دین
zîne	سرد کردن / متوقف کردن / کشتن
Zinet	زینت/آرایش
Zinet	زیور و زینت
Zing	زنگ
Zingezing	صدای متناوب بهم خوردن وسایل آهنی
Zingilîn	مردار شدن/مردن حیوانات/مردن سگ
Zingilok	حلقوم / سبب آدم
Zingîn	صدای زنگ خوردن/صدای بهم خوردن
	چیزهای آهنی
Zingîni jê anîn	به صدا در آوردن/کنایه از صدایی
	که بعد از خوردن سبلی محکم در گوش شنیده میشود
Zingîni	زنگ خوردن
Zini	تپه/کوه
Zinîn	کلاف پیچیدن/جمع کردن نخ/جمع کردن نوار
Zinkirî	اسب آماده برای سفر
Zintod	نوشته های برجسته/فونت بزرگ
Zintol	گنده/بزرگ/مرد درشت هیكل
Zîp	روزهایی از سال ما بین اسفند ماه و فروردین
	که از روزهای خوش یمن شمرده میشوند
Zîp	زیپ
Zîpermasî	نوعی ماهی دریایی
Zîpik	تگرگ
Zîpik	تگرگ/حباب
Zîpitandin	فشار دادن / به زور جادادن چیزی در جایی
Zîpitîn	به زور قرار دادن/اجا دادن/فشار دادن
Zîpîzer	خیلی زرد رنگ
Zîpper	پشت گردن/عضلات پشت گردن
Zîq bûn	خشک شدن/امات ماندن/ حیرت کردن/بی
	تحرك ماندن

Ziq dan	تکان دادن
Ziq kirin	خشک کردن/بی تحرک کردن/اساکت کردن
Ziq man	خیره شدن
Ziq	خشک امات/حیران بی تحرک
ziqeziq	عر عر خر یا کره خر
Ziqeziq	صدای عرعر خر
Ziqinandin	تکان دادن/به حرکت در آوردن
Ziqinîn	تکان خوردن/الرزیدن
Ziqitandin	به درد آوردن/آزار دادن
Ziqitîn	درد کشیدن/آزار دیدن
Zîqûm û zeherman	این دو برگرفته از دو گیاه و
	درخت سمی ست که بعنوان فحش در زبان کردی بکار میرود
Zîqûm	نوعی درخت
Zîqûm	نوعی درخت است با شکوفه های سفید یا سرخ
	رنگ که در داروسازی باری بیماری سرطان بکار میرود/فحش
Zir	در زبان کردی این واژه قبل از کلماتی میاد که
	بیان اصلی و راست نبودن است/ناپدیری/نامادری
Zirandin	عر عر کردن
Zîranewa	کنجکاو
Zîranî	کنجکاو
Zîraq	اولین تلالو خورشید
Zîraqet	زحمت / سختی
Zîrar	ضرر
zîrar kirin	ضرر کردن
Zîrar	ضرر
Zîrarê ketin	زبان و ضرر دیدن
Zîrav	باریک
zîrav bûn	باریک شدن/لاغر شدن
zîrav kirin	لاغر کردن/باریک کردن/اشفاف کردن
Zîrav	کیسه صفا
Zîrav	نازک / باریک
zîrav	باریک/لاغر
Zîravbihîstiyar	نازک نارنجی / عزیز

ziravî	باریکی/لاغری	Zîrfon	نوعی درخت که برگهایش بعنوان چای هم استفاده میشود
Ziravîşk	تکه مورب شکل از هر چیزی	Zirî	زالو/اکرم/انگل
Ziravk qetîn	زهرترک شدن	Zirîç	فشنگ/لگوله/سرنیزه
ziravk	کیسه صفر	Zirîkî pê ve girtin	زالو صفت بودن/مانند زالو به
Ziravqetî	ترسو		یکی چسبیدن
zirbav	ناپدری	Zirîkî	زالو صفت
zirbe	قفل در از نوع چوبی	Zirîn	عرعر کردن
Zirç	مدفوع پرندگان	Zirîn	عرعر کردن
Zirçanpoz	از دماغ فیل افتاده	Ziringe	صدای زنگوله
Zirçêre	گیاهانی که در فصل پاییز از نو جوانه میدهند	Ziringîn	تیلینگ تیلینگ کردن/صدای بهم خوردن
zirçî	گیاه پاییزی		چیزهای آهنی
Zirçik	معقد پرندگان	Zirkeç	نادختری
zirçikî bûn	بیمار شدن/نای ایستادن نداشتن	Zirkête	ملکه زنبورها
zirçikî kirin	بسیار خسته کردن/کار زیاد از	Zirme zirm	صدای سرفه
	کسی کشیدن	Zirmînî	صدای افتادن
Zirçikî	کسی که نمیتواند بنشیند/کسی که بیماری	Zirmazîq	الاکلنگ
	معقدی دارد	Zirney pelixandin	کسی را ضایع کردن
Zirdê	نامادری / زن بابا	Zirney	سرنا
Zîre	زیره	Zirneyjen	کسی که سرنا میزند/نای نواز
Zire zir	عرعر خر	Zirniç	آهک
Zîre	گیاه زیره که بعنوان ادویه هم استفاده میشود	Zirnix	کبریت
Zirehpûş	زره/جلیقه ضد گلوگه	Zîrok	(بلوز) زنانه
Zîrek	زرنگ	Zîrp	یگان لشکری
Zîrek	زیرک	Zirpe	هلله/اسروصدا/شلوغی
Zîrekî	زیرکی	zirpêt kirin	جفت گیری خرها
Zirênc	نوعی معدن	Zirpêt	جفت گیری خررن
Zirevan	عاقل/باهوش	Zirpî	عضوی از یگان
Zirezir kirin	بیهوده سخن گفتن/از	zirqetik	نوعی حشره
	زدن/الکی گریه کردن	Zirrezir kirin	زر زدن
Zirezir	صدای متناوب عرعر کردن/خر/بیهوده سخن	Zirt	تهدید / تهدید کردن
	گفتن/غیرمنطقی حرف زدن	Zirt dan xwe	چاقاخان بافی/الکی باد کردن
Zirezop	مستید/استمگر	Zirt kirin	پز دادن

zirt	دروغ/حرف بی اساس
Zirt	مغرور
Zirte zirt	بیهوده حرف زدن
Zirteboz	ارازل / اوباش / وحشی / غیر اجتماعی
Zirtek	چاخان باف / دروغ گو
zirtezirt kirin	با حرفهای بیهوده کسی را
زدن	ناراحت کردن / حرفهای ناراحت کننده زدن
Zirtezirt	صدای متناوب / گوزیدن / بی جهت حرف
زدن	بیهوده سخن گفتن
Zirtika hêkê	زرده تخم مرغ
zirto	چاخان / دروغ گو
Zirûf	شرایط / وضعیت
Zirûşt	طبیعت
Zirviçandin	له کردن میوه و سبزیها
Zirviçandin	له کردن / فشار دادن
Zirx	رزه
Zirx	زره جنگی
Zirxdar	زره پوش
Zirxî	آهنی
Ziryan	اسم پسر / گرد باد / طوفان
Ziryan	بادی که از شمال میوزد
zirz bûn	عصبانی بودن
Zirz	عصبی / اسر سخت / کله شق
zirze	چفت پشت در / کلید
zirze/zirzile kirin	چفت کشیدن / کلید کردن در
zişt	زشت
Zitik avêtin	لگد بازی کردن / جفتک
انداختن	
Zitik	لگد
Zitik	لگد حیوانات
Zitkanê	جفتک اندازی / لگد بازی
Zitkavîtin	لگد زدن / پا زدن
Zîv	نقره

Zîv	نقره
Zîval	(باریکه / نوار) مثلاً غزه
Zîvan	خالهای روی بدن
Zîvar zîvar kirin	تکه تکه کردن
Zivêr bûn	
zivêr bûn	بیزار شدن / ناراحت شدن
Zivêr kirin	
zivêr kirin	ناراحت کردن / بیزار کردن
Zivêr	زیور
Zivêr	ناراحت / عصبی
Zivhêlî	نقره ای / از جنس نقره
Zivî	نقره ای
Zivil	زباله / اشغال
zîvîn	وسایل نقره ای / رنگ نقره ای
Ziving	اتاق
Ziving	غار
Zivir	زبر
Zivir	زبر انرم نیست
Zivir bûn	زبر بودن
Zivir	زبر / سخت
Zivirandin	
Zivirandin	برگرداندن
Zivirîm	
Zivirîn	برگشتن
Zivirîn	برگشتن / دوباره آمدن
Zivirîn	برگشتن
Zivirok	زیور آلات نقره ای
Zivistan	زمستان
Zivistan	فصل زمستان
Zivistanê serî girtin	زمستان زود رس / فرا رسیدن
زمستان	
Zivritî	زبر بودن
Zivronek	فرقه / چیزی که بدور خود میچرخد
Ziwa bûn	خشک شدن

Ziwa kirin	خشک کردن	Zîzok	پشه
Ziwa	خشک	Zîz	صدای نازک
Ziwa	خشک / بی آب	Zo	یک جفت
Ziwahî	خشکی/نا مرطوب	Zom	جایی که عشاير در بيلاق ها آنجا اسكان ميگزینند
Zîwan	گیاهان هرز	Zome	صخره بزرگ
Ziwane	سوراخ/زبانہ کلید	Zome	منطقه/ناحیه/اجتماع چادر نشینانی که تابستانها به بیلاق میروند
Zîwer	زیورات	Zomî	ساندویچ
Ziwî	انگل روده ها	Zonp	
Zix dan	گیاهان نورس/رشد کردن گیاهان	Zop	چماق
Zix	زرنگ / باهوش	Zopirme	غول چماق
Zix	سرگین نرم دامها/فضولات حیوانی	zoq bân	خیره شدن
Zix	سرنورسیده گیاهان و	Zoq	چشمان متعجب/چشمان دریده شده/چشمان
Zixt	بد و بیراه / فحش		حیرت زده
Zixur	گردنه کوه	Zor	زور/سخت
Zixur	روزنه / سوراخ	Zor	زور / فشار/ سخت
Ziya	خشک / بی آب	Zor	زیاد/خیلی
Ziyan	زیان	Zoran girtin	کشتی گرفتن/اقتدار
Ziyan gihandin	ضرر رساندن	Zoran	زورگو/مستبد
Ziyan kirin	ضرر رساندن	Zoran	/مقتدر/ورزش کشتی
Ziyan	چراگاه/زمین	Zorbaz	مستبد
Ziyan	زیان/ضرر/خسارت	Zorbe	زرگو
Ziyan	ضرر / زیان	Zorbetî	زرگویی
Ziyandar	مضر/خطرناک/ناسالم	Zordar	زورگو
Ziyanê xelqê çêrandin	دامهای خود را به چراگاههای دیگران بردن	Zordar	زرگو/ستمکار/ظالم
Ziyanî	مبلغی که در قبال خسارت وارده پرداخت میشود	Zordar	ظالم
Ziyankar	کسی که ضرر می رساند	Zordarî	ستمگری
Ziyaret	زیارت/دیدار/سرزدن	Zordarî	زورگویی
Ziyaretkirin	دیدن کردن/سیاحت/گردش	Zordarî	ستمکاری/ظلم کردن/زرگویی
Ziyîn	پیچیدن کلاف نخ و کاموا	Zordarîti	زورگویی
Ziz	حساس/عاطفی	Zordayîn	فشار
Ziz	صدای دلنشین	Zordest	خارج از اراده / دست آدم نبودن
		Zordestî	ستمکاری
		Zordestî	ظلم/زرگویی

Zordestî سرکوب / زورگویی
 Zorê zorê به سختی / به زور
 Zorekî زورکی / با زور چماق
 Zorgayî زورگویی
 Zorî سختی
 Zorîne اکثریت
 Zorlêdan زورزدن
 Zor نیرو/انرژی/توان / زور
 Zor زیاد / فراوان / زور
 Zot kirin تیز کردن
 Zot تیز کردن لبه چاقو و آلات آهنی
 Zot نفرین
 Zov نوعی حشره/هزارپا
 Zozan بیلاق
 Zozan بیلاق/مراعات بیلاقی
 Zozanan weke cemedankan tê bikaranîn
 Zozanî کسی که به بیلاق می‌رود/کسانی که به بیلاق
 کوچ می‌کنند
 Zozan بیلاق
 Zrdayîk نامادری / زن بابا
 Zû زود
 Zû bi zû زود به زور / با سرعت
 zû kirin عجله کردن/سریع بودن
 Zû زود / سریع
 Zû زود/با عجله/نه سر وقت
 Zugirtên زهد/دین داری
 Zuhd زاهد
 Zuhdî چربی/روغنی
 Zuhim چربی/روغنی
 Zûka با عجله/زود
 Zûkayî به سرعت/سریع/تند تند
 Zûle دراز
 Zumirtîs نوعی پرنده نایاب به رنگ زمرد
 Zuqutim کنایه از خفه شو / زهرمار

zûr bûn به جایی خیره ماندن
 zûr bûn به چیزی خیره شدن
 Zûr به جایی خیره شدن
 Zurbe گله گرگ ها
 Zûre zûr زوزه
 Zûrezûr صدای زوزه سگ و گرگ ها/ناله کردن/زاری
 کردن
 Zurg قله/اوج قله/نوک تپه
 Zûrîn زاری کردن/ناله کردن
 Zûrîn آزارکشیدن/ناله کردن/زوزه کردن سگ و گرگ
 Zûrîn زوزه کردن/ناله کردن/زاری کردن
 Zûrin زوزه کشیدن / آه و ناله کردن
 Zuriya
 Zûrmayîn زل زدن
 Zurne نوعی آلت موسیقی / سرنا
 Zurnebêj دهل زن / نوازنده سرنا و دهل
 Zûro کسی که همیشه چشمش به دست دیگران
 است/چشم دریده
 Zurriyet نسل/بقا
 Zurxax جایی که در آسیاب های آبی آب از آن جاری
 میشود
 Zûtik derketin کنایه از در فشار بودن و کارهای
 سخت انجام دادن/لاغر شدن
 Zûtik معقد
 Zûtir سریعتر/زودتر
 Zûtirîn زودترین/سریعترین
 Zûtirka قبل از هر چیز/سریعتر از هر چیز
 Zûxal ذغال/هیزم
 Zûxav عفونت زخم

دو T/t تلفظ دارد	ط / ت Tê	ط / ت T	Tîrs/Teşî	ترس/ دوک
U/u	ئو U	ئو	Ustî	گردن
Û/û	او Û	او	Şûştin	شستن
V/v	ف Vê	ف	Vala	خالی
W/w	و W	و	We	شما
X/x	خ Xê	خ	Xanî	ساختمان
Y/y	ی Yê	ی	Yek	یک
Z/z	ظ / ض / ذ Zê	ظ / ض / ذ / ز	Ziman	زبان

فرهنگ کنونی

ایده گردآوری کلمات کردی کرمانجی به صورت یک فرهنگ لغت چند سال پیش به ذهنمان رسید. آن را با دوستان در کلاس کردی کرمانجی در جامعه کردهای مقیم مرکز (تهران) مطرح کردیم و از آن استقبال شد. با همکاری صمیمانه کار را بر حسب حروف تقسیم کردیم و گاهی نیز چند نفر روی یک حرف کار کردند. کلمات تکراری نیز زیاد بودند. به تدریج فرهنگ مورد نظرمون به این مرحله رسید که البته کاستی‌های زیادی دارد. این صرفاً آغاز کار است.

در این فرهنگ تلاش شده تا بیشتر از واژه‌هایی استفاده گردد که در رسانه‌ها، مطبوعات و به ویژه اینترنت کاربرد دارند. دوستان گردآورنده این فرهنگ از مناطق مختلف کرمانج نشین و حتی سوران نشین هستند و تا حد امکان از واژه‌های تمام مناطق استفاده شده است. گاهی بعضی واژه‌ها ممکن است به بیش از یک صورت نوشته شده باشد و ما سعی کرده ایم همه حالت‌ها را حفظ کنیم.

اسامی گردآورندگان این فرهنگ لغت به ترتیب میزان مشارکت و تعداد کلماتی است که جمع‌آوری کرده‌اند. ما این کار را ادامه خواهیم داد تا ضمن تلاش برای رفع کاستی‌های حتمی، هم کیفیت کار را افزایش دهیم و هم تعداد واژه‌ها را برای چاپ‌های بعدی افزایش دهیم تا به یک فرهنگ جامع تبدیل گردد.

در اینجا لازم است از همه دوستانی که به هر نحوی ما را در کار این فرهنگ یاری کرده‌اند به ویژه آقای احمد محمدزاده سپاسگزاری کنیم. شما بزرگواران نیز می‌توانید هر گونه همکاری یا انتقاد و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل komakurmanci@yahoo.com با ما مطرح کنید.

علی پاک سرشت (ماکویی)

در اصل نوشتار آنها به صورت **نلی** و **هسن** است اما **علی** و **حسن** تلفظ می شوند . شاید این یکی از ایرادات الفبای لاتین باشد اما از لحاظ علمی درست است .

توجه مهم:

هر حرف در هر الفبایی دارای دو ویژگی است : ۱- اسم حرف ۲- صدای حرف . هر حرفی فقط يك اسم دارد اما می تواند يك، دو یا چند صدا داشته باشد . الفبای کردی کرمانجی نیز این ویژگی مهم را دارد . با يك مثال از انگلیسی موضوع روشن می شود . حرف **c** در انگلیسی : اسم آن **سی** اما صدایش گاهی **س** گاهی **ك** . جدول حروف الفبای کردی کرمانجی با اسم و صدای حروف همراه با مثال در زیر آمده است:

مثال	Mínak	Dengê tîpê صدای حرف	اسم حرف Navê tîpê	Tîp حرف
آب	Av	اَ	A آ	A/a
باد	Ba	بَ	Bê ب	B/b
بار / دفعه	Car	جَ	Cê ج	C/c
چهار	Çar	چَ	Çê چ	Ç/ç
درخت	Dar	دَ	Dê د	D/d
من	Ez	اَ / عَ	E آ / ع	E/e
عصر / شب	Êvar	عَ / اَ	Ê آ / ع	Ê/ê
فروختن	Firotin	فَ	Fê ف	F/f
ذرت	Garis	گَ	Gê گ	G/g
آهن	Hesin	حَ / هَ	Hê ح / ه	H/h
ستاره	Istêr	ئَ	Ê آ	I/i
امروز	Îro	ای	ay آ	Î/î
لاغر	Jar	ژَ	Jê ژ	J/j
پیر مرد / افتادن	Kal/Ketin	کَ	Kê ک	K/k دو تلفظ دارد
به همین خاطر	Loma	لَ	Lê ل	L/l
مکیدن	Mêtin	مَ	Mê م	M/m
شناختن	Naşin	نَ	Nê ن	N/n
دین	Ol	اَ	O آ	O/o
سهم / گوسفند	Par/Pez	پَ	Pê پ	P/p دو تلفظ دارد
قرآن	Quran	قَ	Qê ق	Q/q
سیاه	Reş	رَ	Rê ر	R/r
سبک	Sivik	ئَ / صَ / سَ	Sê س / ص / س	S/s
شب	Şev	شَ	Şê ش	Ş/ş

الفبای کردی

زبان کردی تاکنون با الفبای متعددی (عربی، لاتینی، سیریلیک، ارمنی، فرانسه، انگلیسی، ...) نوشته شده است اما در حال حاضر دو الفبا برای آن تثبیت شده اند: رومن (لاتینی) برای کرمانجی و عربی (آرامی) با تغییراتی برای سورانی. البته گاهی بعضی از الفبای عربی برای کرمانجی و یا لاتینی برای سورانی نیز استفاده می کنند اما در مجموع لاتینی برای کرمانجی و عربی برای سورانی قطعی شده است. هر یک از این الفباها معایب و محاسن خاص خود را دارند اما بیشتر زبانشناسان کرد الفبای لاتینی را به دلایلی مانند زیر بر الفبای عربی ترجیح می دهند: ظاهر زیباتر، قابلیت استفاده بهتر در تکنولوژی مدرن مانند اینترنت، بیان دقیق تر بعضی حروف، تشخیص درست اقسام کلمه، ... این موضوع خود بحثی مفصل می طلبد.

یک مثال:

Ew Azad e. نه و نازاده.

او آزاد است. (با توجه به حرف بزرگ در اسم آزاد در جمله ی با حروف لاتین خواننده می داند نام وی آزاد است) .

Ew azad e. نه و نازاده.

او آزاد است. (با توجه به حرف کوچک در صفت آزاد در جمله ی با حروف لاتین خواننده می داند وی آزاد است و مثلاً زندانی نیست) .

در رسم الخط عربی امکان نشان دادن اسم خاص (مانند مثال بالا) وجود ندارد و این در آموزش یک زبان تأثیر بسزایی دارد. این فقط یکی از ایرادهای الفبای عربی است. البته این به معنای رد این الفبا نیست در اینجا صرفاً موضوع ارجحیت نسبی است.

الفبای لاتینی کردی ۳۱ حرف دارد. این الفبا توسط جلادت بدرخان زبانشناس کرد که به چندین زبان مسلط بود پس از ۱۴ سال تحقیق تنظیم شد. الفبای لاتینی که به الفبای **هاوار** (بر گرفته از مجله جلادت به نام هاوار (فریاد) نیز مشهور است با قاعده مهم اقتصاد زبان در زمینه الفبا سازگار است چرا که هر چه تعداد حروف غیر ضروری بیشتر باشد به همان میزان بر روند آموزش زبان تأثیر نامناسب می گذارد. به عنوان مثال یکی از عوامل اصلی مانع رشد جهانی زبان چینی (علی رغم قدرت چین) الفبای زیاد و سخت آن می باشد. الفبای لاتینی کردی همان طور خوانده می شود که نوشته می شود. بدرخان از ورود حروف عربی در نظام نوشتاری کردی کرمانجی خودداری کرده است و این از لحاظ علمی کاری درست است. حروف غ، ذ، ظ، ض، ح، ح، ... عربی هستند. حروف ح، ع، در کردی گفتاری کنونی وجود دارند اما در نوشتار نشانه ای برای آن وجود ندارد اما به هنگام تلفظ کلمه مربوطه همان تلفظ رایج انجام می گیرد.

مثال: علی، حسن (کردها حروف ع و ح را همانند عربی به صورت حلقی تلفظ می کنند. در نوشتار لاتینی نشانه ای برای حلقی بودن وجود ندارد و فرد با توجه به آشنایی به زبان فقط هنگام تلفظ کردن آن را حلقی تلفظ می کند).

به نام خداوند یکتا که انسان ها را از رنگ ها و زبان های مختلف آفرید

زبان مهم ترین وسیله ارتباطی انسان است. انسان به هر زبانی تکلم کند به همان زبان نیز فکر می کند. اگر فردی به چندین زبان تکلم کند به زبانی فکر می کند که بیشترین تسلط را بر آن دارد. کردی زبان ارتباطی کردهاست که خود به لهجه هایی تقسیم می گردد. این لهجه ها گاهی آنقدر از همدیگر دور هستند که به جرات می توان آنها را زبان هایی مستقل نامید. کرمانجی، سورانی، زازاکی، هورامی، لکی، فیلی، کرمانشاهی ... همگی را از لهجه های کردی می دانند. در این میان کرمانجی و سورانی از رشد نسبی بهتر در حوزه ادبی و رسانه ای برخوردار هستند. اگر بخواهیم نگاهی به دور از احساسات ملی گرایانه کردی به این موضوع بیندازیم می توان به جرات گفت که کرمانجی و سورانی دو زبان مستقل اما از یک ریشه هستند. تفاوت های دستوری و زبانشناختی (جنس کلمه، جمع بستن اسم، حالت کنایی، مجهول شدن، صرف زمان ها...) زیادی دارند.

حوزه تکلم کردی کرمانجی

به تایید بیشتر کردها، کرمانجی زبان ارتباطی بین ۷۵ الی ۸۰ درصد کردهاست و ۲۵ الی ۳۰ درصد باقی به دیگر لهجه های کردی تکلم می کنند. کردی کرمانجی در حوزه جغرافیایی وسیعی کاربرد دارد: تقریباً تمام کردهای ترکیه (حدود ۲ میلیون کرد ترکیه به زازاکی تکلم می کنند)، کردهای سوریه، مناطق شمالی کردستان عراق، اکثریت کردهای مقیم اروپا، کردهای لبنان، اسرائیل، افغانستان، سودان، خراسان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکمنستان، لیبی، الجزایر، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، اکراین، گرجستان، روسیه، بلوچستان، پاکستان، خلخال، قزوین، رودبار، آذربایجان غربی (ماکو، شوط، پلدشت، خوی، قره ضیالالدین، چالدران، سلماس، ارومیه)، دماوند.

شاعران و نویسندگان زیادی به کردی کرمانجی قلم فرسایی کرده اند. افرادی مانند احمد خانی، فقی طیران، ملای جزیری با آثار کلاسیک خود و کسانی مانند جگرخوین، محمد اوزون (برنده جایزه آکادمی نویسندگان سوئد)، شیخ موس (برنده جایزه شعر ملارمه فرانسه)، عرب شمو با آثار معاصر.

بر اساس تحقیقات هفت ساله لویی ژان کالوه زبانشناس فرانسوی که در مجله **فرانسه در جهان** شماره منتشر شده رتبه جهانی کردی در مقایسه با آذری، فارسی، ترکی قابل تامل است و این نشان می دهد زبان کردی مورد بی مهری خود کردها قرار گرفته است. در این تحقیق رتبه کردی ۳۱، فارسی ۴۰، آذری ۴۴ و ترکی نیز ۲۶ است: **le français dans le monde no ۲۵۰ janvier ۲۰۰۸**

این زبان به ویژه در سالهای اخیر وارد مرحله جدیدی شده است و حتی در دانشگاههایی مانند سوربن (فرانسه)، اگزتر (انگلستان)، چندین دانشگاه ترکیه به عنوان رشته تحصیلی تدریس می گردد. اما نکته تاسف بار برخورد سیاسی حکومت اقلیم کردستان عراق با این زبان است. علی رغم این که تعداد قابل توجهی از کردهای عراق کرمانجی زبان هستند، حکومت با برخوردی سیاسی و به بهانه ایجاد زبان واحد (که مبنای علمی ندارد) تدریس کرمانجی را در دانشگاهها و مدارس حذف و کردسورانی را زبان رسمی و اداری اعلام کرد و فقط در مناطق کرمانج نشین تا مقطع ابتدایی را مجاز دانست. علی رغم اعتراض کردهای کرمانج و بعضی از کردهای سوران این امر مهم نادیده گرفته شد. این رفتار سیاسی بیشتر خوشایند ترکیه بود.

فرهنگ

کردی (کرمانجی) – فارسی

۲۷۰۰۰ واژه

به ترتیب میزان فعالیت :

علی پاک سرشت، شهناز عمرزاده

هاشم محمودی، ساریا آران
کاروان کوچر، منصور شمسی

ناصر عجمی، محسن قلی زاده،
شیرین دولت پور، کژال پاداش،
افسون یوسفی

Kurmancî / ۱